Trent University Library

UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE

CORPUS PHILOSOPHORUM MEDII AEVI
ACADEMIARUM CONSOCIATARUM AUSPICIIS
ET CONSILIO EDITUM

ARISTOTELES LATINUS

XVII 2.v

DE GENERATIONE ANIMALIUM

Translatio Guillelmi de Moerbeka

EDIDIT

H. J. DROSSAART LULOFS

BRUGES-PARIS
DESCLÉE DE BROUWER
1966

NUNC COGNOSCO EX PARTE

TRENT UNIVERSITY
LIBRARY

JAN 24 1980

UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE

CORPUS PHILOSOPHORUM MEDII AEVI
ACADEMIARUM CONSOCIATARUM AUSPICIIS
ET CONSILIO EDITUM

ARISTOTELES LATINUS

EDITIONI CURANDAE PRAESIDET

L. MINIO-PALUELLO

XVII 2.v

BRUGES-PARIS
DESCLÉE DE BROUWER
1966

ARISTOTELES LATINUS

XVII 2.v

DE GENERATIONE ANIMALIUM

Translatio Guillelmi de Moerbeka

EDIDIT

H. J. DROSSAART LULOFS

BRUGES-PARIS

DESCLÉE DE BROUWER

1966

P.4 3905 .A3 '95 v. 17

Beneficio obligati sumus Academiae Britannicae quae ad hoc volumen edendum pecuniis opitulata sit, et optimo amico v. d. J. H. Waszink qui pro nobis benevolo animo opus editoris, praecipue quod ad praefationem attinet, inspexerit. — L. M.-P.

TABULA

PRAEFATIO VII

1. De ordine librorum qui ' Corpus De Animalibus ' constituunt IX
2. De textus memoria codicibus servata XIII
3. De prima parte versionis ' Antonianae ' in codice iterata XVI
4. De translatione a Guillelmo bis edita XIX
5. De codicibus graecis a Guillelmo adhibitis XXIII
6. De rationibus inter codices versionem latinam exhibentes intercendentibus XXV
7. De apparatu critico XXXI

TRANSLATIO GUILLELMI 1

INDICES 181

I. Index verborum latino-graecus 183
II. Index verborum graeco-latinus 240

110961

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/aristoteleslatin0017aris

PRAEFATIO

PRAEFATIO

1. De ordine librorum qui ' Corpus De Animalibus ' constituunt [1].

Inde a saeculo tertio decimo exeunte viginti et unius librorum Aristotelicorum De Animalibus versiones latinae, e graeca, non ex arabica lingua, in certum ordinem redactae inveniuntur, qui plerumque est hic :

Historiae Animalium libri decem
De Progressu Animalium
De Motu Animalium
De Partibus Animalium libri quattuor
De Generatione Animalium libri quinque.

Ubi, quando, cuius opera primum ita collocatae sint, adhuc ignotum est, sed mea quidem sententia dubitari nequit quin librarius quidam, collectionem illam pervulgatam undeviginti librorum De Animalibus (Historiae, De Partibus, De Generatione) imitatus, quam saeculo eodem ineunte Michael Scotus ex arabico in latinum converterat, eosdem libros e graeca iam lingua translatos in unum corpus redegerit [2], insertis tamen versionibus

---

[1] Quamvis hoc caput, quod ad seriem atque ordinem librorum omnium Aristotelicorum De Animalibus, quos Michael Scotus ex sermone arabico, Guillelmus de Moerbeka e graeco in latinum converterunt pertinet, suum locum ante editionem textus librorum Historiae Animalium habere videatur, tamen hic potius ei locum dedi, cum talis ordinatio ad rem meam alicui usui sit neque sperem volumen illud una cum hoc prodi posse.

[2] In quibusdam codicibus translationes arabico-latinae et graeco-latinae aliquo modo intermixtae sunt. Cf. notulam (ab ipso librario scriptam) in fine codicis Sancti Marini, bibl. Huntington. H.M.1035 (saeculi XIII$^{ex.}$) fol. 229^{v} positam : (textus Scoti) « intitulatus est et distinctus secundum novam translacionem ». Codicis imagines lucis ope depictas inspexi, e quibus apparuit in eo rubricas quidem aliquot e Guillelmi translatione sumptas inveniri, textum vero Scoti intactum esse. Vide etiam *Aristotelem Latinum, Codices* I, num. 19. — In codice Cusano, bibl. Hospitalis 205 saeculi XIV$^{in.}$ (*Arist. Lat.* I, num. 843), quem ipse inspexi, tota fere translatio Guillelmi recentiore manu — ipsius Nicolai Cusani, ut opinor — inter lineas translationis Scoti scripta est.

separatis libellorum De Progressu et De Motu, qui auctoribus orientalibus ignoti fuisse videntur [3]. Utcumque res se habet, satis constat in id corpus graeco-latinum translationes natura atque origine longe diversas confluxisse [4].

Primo loco memorandus est ingens numerus codicum qui, ceteris libris De Animalibus omissis, libellos De Progressu et De Motu, sive ambos, sive eorum alterutrum, exhibeant ; qui libelli, ut in exemplaribus graecis fieri solet, aut inter Parva Naturalia, aut inter alia omnis generis opuscula interpositi sunt. Itaque veri simile est eos primo una cum opusculis in graecis exemplaribus proxime positis in latinum conversos esse, postea vero ceteris De Animalibus libris insertos. Etenim viri harum rerum peritissimi iamdudum, non sine causa, ut mihi quidem videtur, suspicati sunt initio corpus graeco-latinum De Animalibus, perinde atque exemplum arabico-latinum, ex undeviginti libris tantum constitutum extitisse, cuius rei haec fere argumenta afferri possunt [5] :

a) initio codicis Erfordiensis Amplon. Fol. 36 haec rubrica legitur : « Item decem et novem libri de animalibus secundum novam translacionem bene distincti et correcti », quae rubrica, etiamsi aliunde sumpta videtur — codex enim viginti et unum libros continet — tamen genuina est existimanda [6] ;

b) in codice Vaticano lat. 2093 (fol. 1^{r}) haec notula in margine ad textum Alberti Magni De Animalibus adscripta est : « Nova

---

[3] Cf. Averroes, *Commentarium magnum in De Anima*, p. 524.59 ss., Crawford : « Et ipse [scil. Aristoteles] locutus fuit de hoc in tractatu quem fecit De motu animalium, sed iste tractatus non venit ad nos, sed quod transferebatur ad nos fuit modicum de abbreviatione Nicolai [scil. Damasceni] », unde patet translationem arabicam illo tempore saltem in Andalusia non extitisse. Vide M. Bouyges S. J., *Sur le* de Plantis *d'Aristote-Nicolas à propos d'un manuscrit arabe de Constantinople*, ' Mélanges de l'Université Saint-Joseph ', Beyrouth, ix. 2, 1923, p. 88 [114].

[4] Vide M. Grabmann, *Guglielmo di Moerbeke O. P. il traduttore delle opere di Aristotele*, Roma 1946, pp. 119-127, qui novissimus testimonia ad libros De Animalibus pertinentia collegit deque eis disputavit.

[5] Cf. G. Lacombe etc., *Aristoteles Latinus, Codices* I, p. 82, et M. Grabmann, *loc. cit.*

[6] Vide W. Schum, *Beschreibendes Verzeichniss der amplonianischen Handschriften-Sammlung zu Erfurt*, Berlin 1887, pp. 29 ss. [descriptio huius codicis in *Arist. Lat.* I, num. 872, minus correcta est] ; possessor quidam in extremo opere (fol. 160^{v}) scripsit : « Viginti unus [*corr.* uni] libri. philosophi. de animalibus. parisius pro [*erasum*] ...one emptus est ».

translacio libri de animalibus continet libros 19 et habet tres partes principales que vocantur de historiis animalium et continet X libros primos ; secunda que vocatur de partibus animalium et continet libros sequentes, scilicet 11, 12, 13, 14 ; tertia que vocatur de generatione animalium continet libros 5 sequentes post 14, scilicet 15, 16, 17, 18, 19 ».

c) in codice Patavino Antoniano XVII, 370, saeculi XIII-XIV, de quo mox fusius agendum erit, Historiae libri decem desunt ; libri quattuor De Partibus et quinque De Generatione numeris XI-XIX in summis paginis designantur. Praeterea libelli De Longitudine et De Iuventute in eo codice numeros XX et XXI obtinuerunt. Quod librarius a numero undecimo libellos designare coeperit, perspicuum est eum quoquo modo cognovisse quot libros id corpus contineret, ignorasse vero non solum eorum textum, sed etiam eorum titulos ordinemque [7].

d) in codice Vaticano Borgh. 134, saeculi XIV$^{in.}$, qui Historiam Animalium non exhibet [8], ceteri libri non solito ordine positi apparent [9], seu casu, seu quod in exemplari quo scriba usus est nondum in certum ordinem redacti essent.

---

[7] Libelli De Motu et De Progressu non desunt, nam primus eorum adhuc extat, alter, ut index titulorum (fol. 1^{r}) docet, in codice nondum mutilato continebatur. Sed codex, licet ab uno librario exaratus sit, certo ex exemplaribus variis et diversis descriptus est, ita ut translationum ordinatio ex omni parte fortuita esse putanda sit. Vide infra adnot. 20.

[8] Sunt codices aliquot incompleti vel mutili, ut Toletanus, bibl. Capituli 47.10, qui ex abrupto in medio libro X desinit (*Arist. Lat. Cod.* II, num. 1231. De huius codicis praestantissimi origine et auctoritate cf. L. Minio-Paluello, Aristotelis *De Arte Poetica Guill. de Moerb. interprete* [*Arist. Lat.* vol. XXXIII], pp. VIII s., et imprimis adnot. 9) ; Oxoniensis, bibl. Coll. Balliol. 250 (cf. R.A.B. Mynors, *Catalogue of the MSS of Balliol College*, Oxford 1963, p. 274) ; Cantabrigiensis, bibl. Domi Petri 121 ; Parisinus, bibl. nation. lat. 6302, etc. (Vide infra adnot. 12). Translationem librorum De Partibus solam exhibet Florentinus bibl. Laurent., S. Cruc. XIII sin. 9 [*Arist. Lat.* II, num. 1370], librorum De Generatione solam Brixiensis, bibl. commun. Querin. C. II.15 [*Arist. Lat.* II, num. 1288].

[9] Hi libri hac serie habentur : 1. De Partibus, 2. De Coloribus, 3. De Generatione, 4. De Motu, 5. De Progressu. De hoc codice vide *Arist. Lat.* II, num. 1735, et Anneliese Mayer, *Codices Burghesiani Bibliothecae Vaticani*, 1952, pp. 177 ss. — S. D. Wingate, *The Mediaeval Latin Versions of the Aristotelian Scientific Corpus, with Special Reference to the Biological Works*, London 1931, p. 88, monet in catalogo quodam antiquo bibliothecae Collegii Sorbonensis [vide L. Delisle, *Cabinet des Manuscrits* III, Paris 1881, p. 56] codicem memorari in quo extarent : « in uno volumine... de motu animalium, de partibus animalium libri quatuor, de generatione animalium libri quinque de nova translatione ex

e) in codice Vaticano lat. 2095 eiusdem fere aetatis deest liber De Motu, nescio an casu vel quod in exemplari, quod librarius describendum susceperat, corpus, ut ita dicam, in statu nascendi nec iam amplius completum esset.

f) in codice Sancti Marini [10] denique — qui Scoti translationem rubricis Guillelmi versionis adiectis integram praebet — in fine notatum est (fol. 229^{v}) : ...« sunt in hoc volumine 18 [!] libri, X de hystoriis animalium, 3 [!] de partibus animalium et V de generatione animalium : VII^{mus} [*an corrigendum* XI^{mus} *?*] de progressu animalium hic deficit cum quo essent XIX ». Ex ea notula satis confusa [11] patet tamen glossatorem librum De Motu non novisse [12].

Quod iam ad opera maiora attinet — Historiam et libros De Partibus et De Generatione dico — certum est ea origine longe diversa esse :

a) nondum compertum est utrum Historiae Animalium libri plus semel ex graeco latine versi sint necne. Cum vero alia translatio graeco-latina sive totius operis sive cuiuslibet partis [13] nusquam reperta sit, optime fieri potuit, ut Guillelmus opus illud permagnum nullo intermedio adhibito ipse latine verteret.

---

legato magistri G. de Abbatisvilla » [† 1271]. Testimonium nihil vel parum valet : videtur enim pars prior codicis nunc deperditi iam antea periisse.

[10] De hoc codice vide supra adnot. 2.

[11] Notandum quidem est Corpus arabico-latinum De Animalibus in codicibus manu scriptis non semper eodem modo in libros distributum esse.

[12] Quod vero liber De Motu in codicibus Oxoniensibus bibl. Coll. Merton. 270 et 271 desit, libelli De Progressu et De Motu in codicibus Mediolanensi bibl. Ambros. D. 324 inf., Vaticano Palat. 1068, et in quibusdam aliis, nullius momenti putandum est, cum recentiores sint et textum deteriorem praebeant, de quo vide infra p. XXVI.

[13] Quaestio de fide translationis libri decimi, quam Guillelmo abrogavit G. RUDBERG (*Zum sogenannten zehnten Buche der aristotelischen Tiergeschichte*, in ' Skrifter utgivna af Humanistika Vetenskaps-Samfundet i Uppsala ' XIII.6. 1911), ad hanc rem non pertinet. Notatu dignum est in codicibus aliquot iisdem fere temporibus (saec. XIII-XIV) exaratis librum decimum sive omissum (ut puta in Basileensi, bibl. univers. F. II.17), sive ab alio librario additum (ut in Lipsiensi, bibl. univers. 1428), sive etiam eadem manu sed loco alieno scriptum esse (ut in Lipsiensi, bibl. univers. 1430 et Parisino, bibl. nation. lat. 14724). Sed cum idem liber, quamvis incompletus, in codice Toletano, bibl. capit. 47.10, circa annum MCCLXXX exarato (cf. supra adnot. 8) inveniatur, talia parvi pendenda sunt omnia. Vide WINGATE, *op. cit.*, pp. 88 s.

b) in codice Patavino Anton. XVII, 370 Aetius Franceschini [14] invenit translationem anonymam librorum De Partibus. Nimis caute se nescire dicit utrum Guillelmus hac translatione usus sit, id quod mihi non dubium esse videtur. Veri simile ergo est translationem Moerbekianam eius operis nihil aliud esse quam versionem retractatam.

c) Idem vir doctus Franceschini non perspexit etiam librorum De Generatione Animalium translationem, quae in eodem codice invenitur, differre a versione vulgata [15]. Eius tamen incuria venia digna est quam maxima, nam ut translatio ' Antoniana ' librorum De Partibus aperte et frequenter a translatione retractata differre solet, ita rarae et primo quidem aspectu minus manifestae differentiae in eis librorum De Generatione translationibus inveniuntur.

Deinde cum utriusque translationis, ' Antonianae ' dico et vulgatae, sermonis consuetudines perquam similes inter se sint, praesertim quod ad vocabula maxime usitata attinet, veri simile videtur et hanc et illam eundem auctorem habuisse. Cum postremo talis verborum usus a consuetudine Guillelmi minime abhorreat, fieri potuit, ut translationis Moerbekianae duae editiones extarent. Qua de re infra disputabitur.

2. De textus memoria codicibus servata.

Duodequadraginta codices manu scripti, quibus librorum De Generatione Animalium versio latina servata est, descripti sunt in Aristotelis Latini voluminibus I et II et in Supplementis Alteris.

Uniuscuiusque codicis descriptioni numerum uncis quadratis inclusum adieci, et quidem eum numerum, quo signatus est in recensione magna A[ristotelis] L[atini] librorum. Signum [(1)] superpositum volumen prius indicat, [(2)] secundum, [(s)] Supplementa Altera.

---

[14] Vide E. Franceschini, *Le traduzione latine aristoteliche e pseudaristoteliche del codice Antoniano XVII 370* (' Aevum ' IX, 1935), pp. 15-21.

[15] Dicit quidem auctor (p. 16 adnot. 1) : « Tuttavia del *De Partibus animalium* esiste nel cod. antoniano che sto illustrando una traduzione diversa che a me pare più antica di quella moerbekana ; e nello stesso codice alcune glosse fanno forse pensare all'esistenza di un'altra versione anche per il *De generatione animalium* ». Nihil vero hinc petendum est, quia notae in marginibus additae plerumque ad translationem Scoti referunt. Cf. ibid. p. 19 et infra adnot. 25.

Siglis ex binis litteris compositis, ut *Ap*, *Vb*, etc., in margine adiectis eos codices indicavi quibus ad ipsius auctoris textum recuperandum usus sum, cruce † eos quos integros contuli. En iam eorum elenchum :

1. Basileensis, bibliothecae universitatis, F.II.7 : saec. XIII$^{ex.}$ [A.L.^{2} 1140]
2. Brugensis, bibliothecae publicae 476 : saec. XIV$^{in.}$ [A.L.^{1,s} 155]
3. Brixianus, bibliothecae communalis Querinianae, C.II.15 : saec. XIV [A.L.^{2} 1288]
4. Caesenas, bibliothecae Malatestianae, plut. VII sin. 2 : saec. XV. [A.L.^{2} 1295]

† *Ce* 5. Caesenas, bibliothecae Malatestianae, plut. VII sin. 3 : saec. XIII [16] [A.L.^{2} 1296]

6. Caesenas, bibliothecae Malatestianae, plut. XXIV sin. 4 : saec. XIII$^{ex.}$ [A.L.^{2} 1305]
7. Cameracensis, bibliothecae municipalis, 897 : saec. XIII-XIV [A.L.^{1,s} 458]
8. Cameracensis, bibliothecae municipalis, 908 : saec. XIII-XIV [A.L.^{1} 459]
9. Carolopolitanus, bibliothecae municipalis, 188 : saec. XIV$^{in.}$ [A.L.^{1} 467]
10. Cusanus, bibliothecae Hospitalis S. Nicolai, 205 : saec. XIV$^{in.}$ [A.L.^{1} 843]
11. Erfordiensis, bibliothecae urbicae, Amplon. Fol. 26 : saec. XIV$^{in.}$ [A.L.^{1} 862]
12. Erfordiensis, bibliothecae urbicae, Amplon. Fol. 28 : saec. XIV$^{in.}$ [A.L.^{1} 864]

† 13. Erfordiensis, bibliothecae urbicae, Amplon. Fol. 36 : saec. XIII$^{ex.}$ [A.L.^{1} 872]

† *Fa* 14. Florentinus, bibliothecae Mediceo-Laurentianae, Leop. Med. Fesul. 168 : saec. XIV [A.L.^{2} 1348]

15. Lipsiensis, bibliothecae universitatis, 1428 : saec. XIII$^{ex.}$ [A.L.^{1} 987]

† 16. Lipsiensis, bibliothecae universitatis, 1430 : saec. XIII$^{ex.}$ [A.L.^{1} 989]

17. Mediolanensis, bibliothecae Ambrosianae, D. 116. Sup. : saec. XIV [A.L.^{2} 1439]
18. Mediolanensis, bibliothecae Ambrosianae, D. 324. Inf. : saec. XVI [A.L.^{2} 1440]

---

[16] In hoc codice abundant glossae, correctiones, emendationes, denique notae quibus legentes ad « aliam translationem » reiciuntur [corrigendum igitur est quod in *Arist. Lat.* de hoc codice scriptum legitur : « in marginibus et interlineis glossae nullae »], quae diversis — ni fallor minimum quinque — manibus scriptae sunt. Vocabula quae sunt « Alia translatio », ut in talibus fieri solet, Scoti versionem designare solent ; cetera, ut incerta origine, ad rem criticam nihil aut parum valere videntur.

† 19. MEDIOLANENSIS, bibliothecae Ambrosianae, Z. 252. Inf. : saec. XIII-XIV, cum commentario anonymo [17]. Desinit mutilus in libro IV, (777a10 = **150**.25 huius editionis) [A.L.^{2} 1459]

20. MONTEPESSULANUS, bibliothecae facultatis medicinae, 44 : saec. XIV [A.L.^{1} 494]

21. OXONIENSIS, bibliothecae Bodleianae, Canon. misc. 418 : saec. XV$^{in.}$ [A.L.^{1} 331]

22. OXONIENSIS, bibliothecae Collegii Balliolensis, 245 : saec. XV [A.L.^{1} 353]

23. OXONIENSIS, bibliothecae Collegii Mertonensis, 270 : saec. XIV [A.L.^{1} 366]

† 24. OXONIENSIS, bibliothecae Collegii Mertonensis, 271 : saec. XIV [A.L.^{1} 367]

25. PARISINUS, bibliothecae Mazarinae 3465 : saec. XIV. [A.L.^{1} 528]

26. PARISINUS, bibliothecae nationalis, lat. 14.724 : saec. XIII-XIV [A.L.^{1,s} 645]

27. PARISINUS, bibliothecae nationalis, lat. 16.163 : saec. XIV [A.L.^{1} 685]

28. PARISINUS, bibliothecae nationalis, lat. 16.164 : saec. XIV [A.L.^{1} 686]

29. PARISINUS, bibliothecae nationalis, lat. 16.165 : saec. XIV [A.L.^{1} 687]

† *Ap ap* 30. PATAVINUS, bibliothecae Antonianae, XVII.370 : saec. XIII-XIV [A.L.^{2,s} 1503]

31. UPSALENSIS, bibliothecae universitatis, C. 598 : saec. XIV. Deest finis post 787b1 (= **175**.5) [A.L.^{s} 2180]

† *Bv* 32. VATICANUS, bibliothecae apostolicae, Borgh. lat. 134 : saec. XIV$^{in.}$ [A.L.^{2,s} 1735]

33. VATICANUS, bibliothecae apostolicae, Palat. lat. 1068 : saec. XIV [A.L.^{2} 1794]

---

[17] Commentarius, vel potius summarium, ignoto auctore (superscriptio enim deest et textus mutilus desinit in medio libro quarto) rem criticam nullo modo adiuvare potest. Exemplum ut praebeam paginam primam huius textus (fol. 216^{r}) [ad 715a1 = **3**.4 huius editionis] hic adducem : « QUONIAM AUTEM DE ALIIS PARTIBUS DICTUM EST. Postquam determinauit philosophus de partibus animalium. incipit determinare de generacione ipsorum. Et primo utitur transitu in quo continuat dicta dictis. 2° exequitur ibi ANIMALIUM ITAQUE [= a18 (**3**.21)] secundo capitulo. ¶ In prima parte dicit quod quia dictum est de partibus animalium secundum unumquodque genus propter quam causam est unaqueque. Dico autem causam finalem scilicet et formam et materiam et efficientem que est habendum principium. forma siue ratio et finis idem sunt. Materia autem animalium sunt partes eorum. totius quidem animalis partes anomiomere. anomiomerarum autem omiomere. omiomerarum elementa. et de hiis dictum est. Remanet ergo nobis dicere de partibus que faciunt ad generacionem. de quibus nondum determinatum est. De causa enim mouente que est principium motus in generacione et de ipsa generacione idem est intendere. et quia in idem est coniunctus sermo istorum. ¶ De partibus igitur que sunt ad generacionem et de principio generacionis ordo consequens est dicere ».

34. Vaticanus, bibliothecae apostolicae, Regin. lat. 908 : saec. XIII-XIV [A.L.^{2,s} 1797]

35. Vaticanus, bibliothecae apostolicae, Urbin. lat. 205 : saec. XVI$^{ex.}$ [A.L.^{2} 1809]

† *Vb* 36. Vaticanus, bibliothecae apostolicae, Vatic. lat. 2095 : saec. XIII-XIV [A.L.^{2,s} 1850]

37. Vaticanus, bibliothecae apostolicae, Vatic. lat. 2993 : saec. XIV [A.L.^{2,s} 1880]

38. Vindocinensis, bibliothecae municipalis. 111 : saec. XIV [A.L.^{1,s} 781]

Codicem Caesenatem (= *Ce*, supra num. 5) benevolentia eius bibliothecae antistitum Hagae Comitis inspicere potui ; librum Cusanum (num. 10) in ipsa bibliotheca Hospitalis S. Nicolai inspexi. Ceteros omnes ex imaginibus lucis ope depictis cognovi.

3. De prima parte versionis 'Antonianae' in codice iterata.

Non sine gravi causa primum de codice Patavino Antoniano XVII.370 *(Ap, ap)* agam, cum is liber non solum editionis pristinae e Guillelmo compositae [Γ^1] testis gravissimus sit [18], verum etiam insolito modo in extrema sui parte (fol. 157^{r}-160^{r}) initium primi libri De Generatione qui hic prius fol. 117^{v}-121^{v} invenitur, variis opusculis interiectis [19], iterum exhibeat. Duae ergo recensiones eiusdem partis (I.1, 715a1 — 8, 724a26 = pp. **3**.4-**24**.11 huius editionis) in eodem codice extant, quae, etsi ab uno librario exaratae sunt et quin e pari similique fonte manent dubitari nequit, tamen nullo modo ex eodem exemplari descriptae sint [20]. Duobus enim potissimum modis differt recensio prior

[18] Vestigia quidem istius pristinae editionis hic illic dispersa per alios codices — imprimis per codicem Vaticanum lat. 2095 (*Vb*) — inveniuntur. Vide infra, pp. XXVIII ss.

[19] De totius codicis summa vide commentationem Aetii Franceschini, supra laudatam in adnot. 14 ; Arist. Lat. II, num. 1503 ; supra adnot. 7.

[20] Hoc iam dixerat Franceschini, *op. cit.*, p. 22 : « Si tratta quindi di un doppione : copiato però da un codice diverso, perchè in alcuni punti presenta lezioni migliori di quelle del testo che è ai ff. 117^{v}-121^{v} ». Notatu digna est mixtura textuum variorum et diversorum in hoc codice. Solus enim habet non modo paene omnes translationes a Bartholomeo de Messana confectas (versionibus Magnorum Moralium et libri De Coloribus exceptis), sed etiam, praeter aliquot libros De Animalibus, *veterem* translationem librorum De Iuventute De Respiratione De Morte, et *novam* De Longitudine.

(fol. 117^{v}-121^{v}), quam siglo *ap* indicavi, ab altera et posteriore, quam *Ap* nominavi (fol. 157^{r}-160^{r}) :

recensio prior *(ap)* multo mendosior est quam altera, ut paucis exemplis adhibitis demonstrari potest (lectionem bonam, quae in *Ap* invenitur ante quadratum uncum, mendosam in *ap* extantem post uncum posui) [21] :

3.4 (*huius editionis*) partibus dictum est] dictum est partibus 14 reliquum] relinqui 21 quidem] qui 22 generibus] generationibus **4**.5 coeuntibus] *om.* 9 quidem] quidam 10 sed] *om.* 11 enim] illis quidem] qui 12 malakostrakois] malakostrabitis 13 horum] *om.* 18 entomorum] emptomorum 21 oportebat] portabat 23 anomia] dissimilia [= Γ^{2}] *in rasura* **5**.1 generis] + fiunt ferunt] faciunt 2 ficum] fiscum erineum] erineam 3 est] et est ;

altero modo distat *ap* ab *Ap* quod in *ap* summaria capitulorum quattuordecim a librario suis locis praemissa sunt, cum e contra in *Ap* semper alia manu in marginibus adscripta legantur. Quarum inscriptionum prima est haec :

« Liber inde [?] XV^{us} incipit in quo reddit causas in membris animalium prout ordinantur ad generationem, tanquam in principiis generationis intrinsecis generantibus fetum, ut in spermate et sanguine menstruo. Cuius 24 sunt capitula. Cap. primum, et est prohemium.

Simili denique modo interpretationis subsidia quaedam in *ap* textui interposita sunt, in *Ap* eidem superscripta. Verbum ' est ', ut exemplum pervulgatum afferam, additum est post haec verba :

6.1, **13**.16, **14**.23 necessarium **11**.4 et hoc 16 necesse **13**.5 omnibus 7 lesibilis 22 nata *etc.*

Haec diversitas inter recensiones *ap* et *Ap* nulla ratione explicari posse videtur, nisi librarium capita illa ex duobus inter se diversis codicibus eiusdem editionis descripsisse sumpserimus [22]. Textus enim reliquae partis operis (I.8-V.8 = fol. 122^{r}-144^{v}), ut in recensione altera *(Ap)*, graviter quidem corruptus

[21] Cum vitia unius libri in apparatum criticum non receperim, variae lectiones mendosae recensionis *ap* et additiones eius non nisi rarissime laudantur. Cf. infra, p. XXXI.

[22] Cf. supra adnot. 7 et 20. Reliqua pars operis [I.8-V.8 = fol. 122^{r}-144^{v}] priorem recensionem (*ap*), quae in extremo folio 121^{v} abrupte desinit, ne signo quidem interposito, continuo sequitur.

est, non tamen, ut in *ap*, prorsus depravatus. Series quidem subsidiorum ad textum intelligendum additorum aliquantulum continuatur [23], sed notulae hic semper supra lineas adscriptae sunt, ut in recensione *Ap*, non ipsi textui insertae, ut in *ap*. Summaria vero capitulorum, quae in priore recensione textui inserta, in altera ab aliena manu in margine adscripta sunt, prorsus desunt in reliqua parte [24].

Quae cum ita sint, opinari licebit secundam maioremque partem operis ex eodem fonte manasse ac prioris partis recensionem alteram *(Ap)* ; et cum non solum in recensione *ap*, verum etiam in translatione librorum De Partibus, quae eam recensionem praecedit, summaria capitulorum pari modo textui interposita sint, veri simile est et libros De Partibus et recensionem *ap* — initium videlicet primi libri De Generatione — ex eodem exemplari descriptos esse. Itaque conicere ausim librarium nostrum ex exemplari quodam imperfecto prius librorum De Partibus versionem 'Antonianam', deinde quantum in eo extabat eiusdem translationis libri primi De Generatione descripsisse, tum vero necessitate coactum alterum exemplar ad reliqua transcribenda adhibuisse, officio denique perfunctum partem priorem ex altero atque meliore exemplari denuo transcripsisse [25].

Quomodo id factum esse existimem hac figura illustrari potest :

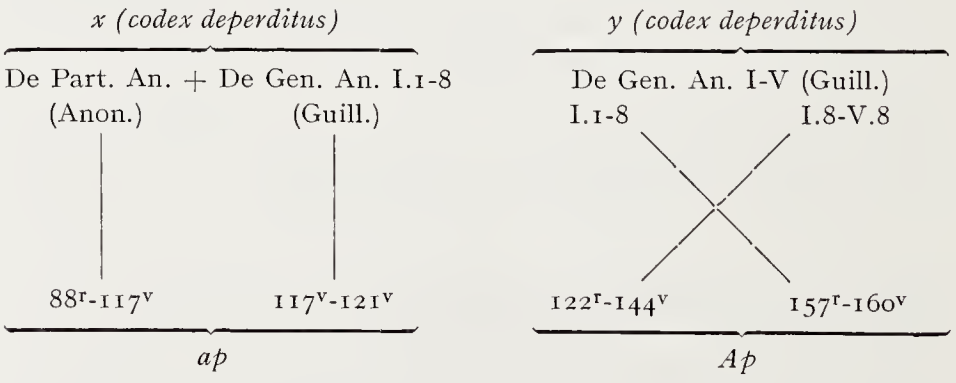

[23] ut puta : 28.22 idem] + est ; 34.12 divinum] + est, *etc.*

[24] Non recte asserit Franceschini, *op. cit.*, p. 18, singulis libris De Generatione praemissas esse « rubriche riassuntive » : re vera enim libri II-V ne titulos quidem prae se ferunt.

[25] Nihil ad hanc rem pertinent glossae aliquot in margine prioris recensionis (*ap*) adscriptae : *ad* 715b1 (4.12) malakiois, *glossa* : « in alia translatio est mollis teste » (= *transl. Scoti*) ; *ad* b17 (4.28) viventia per hoc quod adnata sunt, *glossa* : « lapidibus suple » (*cf. transl. Scoti* : ea que vivunt applicata lapidibus);

4. De translatione a Guillelmo bis edita.

Translatio quae in codice Patavino Antoniano *(Ap, ap)* continetur, a versione vulgata [= Γ^2] adeo distat, ut duplicem translationis editionem extitisse certum esse videatur. Quod enim ad verborum usum attinet, manifestum est editionem ' Antonianam ' multifariam ab editione secunda distare, id quod monstrant haec exempla :

	ed. ' Antoniana '	*ed. secunda*
716a12(**5**.18) *ἀπόκρισιν*	distinctionem	segregationem
716b29(**7**.8) *ἀπηρτημένους*	amotos	seiunctos
717b19(**9**.1) *σύντασις*	simul tensio	contractio
718b24(**11**.18) *πρὸ ὁδοῦ*	cicius	in promptu
720a30(**15**.8) *τὸ συνεχές*	continuitatem	continentiam
720b17(**16**.2) *διαπτύττοντα τὰς πλεκτάνας*	sputum imponentia [!] plectanis	complectentia plectanas ad plectanas
722b17(**19**.2-3) *ὅταν γεννῶσιν*	quando generant	cum genita fuerint
723a13,14(**21**.21) *τὸ προσελθὸν*	quod advenit	quod provenit
723a25(**22**.1) *τελέθουσι*	perficiunt	existunt

Deinde haud raro in editione ' Antoniana ' vocabula graeca — litteris graecis quomodocumque reddita vel litteris latinis rescripta — leguntur, quae in editione secunda plerumque latine versa sunt, ut puta :

	ed. ' Antoniana '	*ed. altera*
716b24(**7**.4) *σαῦραι* (*var. lect.*)	saure	lacerte
717b30(**9**.12) *τὰ πρανῆ*	prana	dorsalia
718b32(**11**.26) *ἔχεις*	*εχεις*	vipere
719a18(**12**.20) *δυστοκίαν*	*δυστοκιαν*	difficilem partum
720b26(**16**.11) *θορὸν*	thoron	semen

Ex ipsa vocabulorum graecorum frequentia mea quidem sententia coniectare licet editionem ' Antonianam ' vetustiorem esse ; accedit quod in editione secunda verborum quorundam immutatione translatio semper fere melior facta est. Nihilominus dubitari non potest quin et editio pristina [Γ^1] et rectractatio [Γ^2] eundem auctorem habeant. Sunt enim quaedam particulae et

---

ad 716a4-7 (5.11-14) Quemadmodum enim — ut materie, *glossa* : « alia translatio : et sicut diximus superius generatio animalium habet principium motus, scilicet marem et femellam » (= *transl. Scoti*), etc.

vocabula usitatissima graeca, quae in utraque editione semper eundem in modum vertuntur (numeri uncis inclusi indicant quotiens ea vocabula in primo libro inveniantur) :

γάρ = enim (224) δέ = autem (421), et (2) δή = itaque (7), utique (3) δῆλον = palam (16) διό = propter quod (21) ἐπεί = quoniam (16) ἔτι = adhuc (35) ἤ = aut (55), vel (1) μέν = quidem (179), *interdum omittitur* ὅταν = cum (16), quando (4) ὅτι = quia (23), quod (26) οὖν = igitur (24) οὕτως = sic (22) τοιοῦτος = talis (47) ὥστε (*cum indic.*) = itaque (8), quare (5), ut (1) ; (*cum infin.*) quare (5), ut (14).

Maximi momenti putandum est duas has editiones, quod saltem ad vocabula illa usitatissima attinet, quam saepissime inter se consentire. Cum praeterea ratio latine vertendi omnino cum Guillelmi consuetudine congruat [26], colligere licebit eum auctorem non solum pristinae versionis, verum etiam retractationis esse.

Pauca addenda sunt de vocabulo οἷον, quod in libris I-V verbis ' puta ' (16), ' ut puta ' (24), ' velut ' (46), ' ut ' (73), ' sicut ' (3), ' quasi ' (5) redditur [27]. In editione altera Guillelmus versionem pristinam, quod saltem ad haec verba attinet, nusquam fere attigit : semel tantum ' puta ' pro ' ut puta ' scripsit, semel ' puta ' pro ' ut ', semel ' velut ' pro ' ut '. Maxime vero notatu dignum est in aliis quoque translationibus huius vocabuli versionem minime fixam atque constantem esse. Nam in translatione primi libri Historiae Animalium invenimus : ' puta ' (45), ' ut puta ' (36), ' velut ' (8), ' ut ' (6) ; in primo libro Meteorologico-

[26] Particulae et ceterae voces usitatissimae eodem semper modo conversae indicant auctorem esse Guillelmum, ut plus quadraginta annis abhinc probavit F. Pelster S. J., qui primus de methodo ad has versiones recte iudicandas adhibenda fusius egit. Vide H. J. Drossaart Lulofs, *Aristotelis De Somno et Vigilia liber adiectis veteribus translationibus...*, Lugd., Batav. 1943, pp. xi-xix ; L. Minio-Paluello, *Jacobus Veneticus Grecus, Canonist and Translator of Aristotle*, ' Traditio ' VIII, 1952, pp. 288-290 ; P. Michaud-Quantin, *Politica, translatio prior imperfecta...* [*Arist. Lat.* vol. XXIX.1], p. xiii. De quibusdam vocabulis quae librorum de Animalibus propria sunt, egit G. Rudberg, *Textstudien zur Tiergeschichte des Aristoteles*, Uppsala 1908 (editio libri primi tantum indice caret). Rationem vertendi Guillelmi denuo examinavit P. Thillet, *Alexandre d'Aphrodise De Fato ad Imperatores, version de Guillaume de Moerbeke*, Paris 1963, pp. 36-59, qui pp. 29-35 omnes libros a Guillelmo translatos eorumque editiones recentiores enumeravit.

[27] Vide L. Minio-Paluello, *Henri Aristippe, Guillaume de Moerbeke et les traductions latines médiévales des Météorologiques et du De Generatione et Corruptione*, ' Revue Philosophique de Louvain ', XLV 1947, p. 232.

rum : ' puta ' (4), ' velut ' (24), ' ut ' (1) ; in translatione priori Politicorum, quae mutila est et in medio libro primo desinit, extant : ' puta ' (31), ' ut puta ' (17), ' velut ' (6) ; in De Arte Poetica : ' puta ' (66), ' ut puta ' (1), ' velut ' (20) [28].

Cum vero quinque haec opera — quae, quod sciam, Guillelmus ipse e graeco nullo intermedio adhibito transtulit [29] — magnitudine multum inter se differant, cumque frequentia qua istis verbis utitur auctor magnopere variet, omnes numeros ad hanc quaestionem pertinentes ad centesimas partes (%) reduxi. Quaenam rationes inter versiones vocis *οἷον* in variis libris intercedant haec tabula illuminat :

	puta	ut puta	velut	ut	sicut	quasi
De Gen. An. I-V	10	14	27	44	2	3
Hist. Anim. I	47	39	8	6	—	—
Meteor. I	14	—	83	3	—	—
Polit. Imperf.	57	32	11	—	—	—
Poet.	76	1	23	—	—	—

Quamquam hi numeri in variis operibus tantopere inter se differunt, ut ex eis solis certo iudicari [30] non possit, quisnam ex istis libris prius quisve posterius compositus sit, tamen patet translationem librorum De Generatione non solum magna frequentia vocabuli ' ut ', sed etiam usu singulari vocabulorum quae sunt ' sicut ' et ' quasi ' ab omnibus aliis distare.

Mirari denique licet quomodo Guillelmus verba *οὐ μὴν ἀλλά* converterit. Ea in libris qui mihi innotuerunt per verba quae sunt ' sed tamen ' vel ' quin immo ' redduntur, in utraque

---

[28] Qua de re id ipsum verbum tot modis latine reddatur non liquet. Patet Guillelmum eloquendi varietatem plerumque non petere, ideoque exemplum quod sequitur perrarum est (Hist. An. 488b13 ss. ; p. VIII.5 ss. RUDBERG) : « hec quidem enim sunt mansueta et irascentia et non insistiva, VELUT bos, hec autem furiosa et insistiva et indisciplinabilia, VELUT porcus silvestris, hec autem prudentia et formidolosa, UT elephas, lepus, hec autem illiberalia et astuta, PUTA serpens, hec autem liberalia et virilia et eugenea, UT PUTA leo, hec autem generosa et indomita et insidiosa, PUTA lupus ».

[29] Versiones a Guillelmo nescio quomodo recognitas consulto neglexi, quoniam interpres noster in talibus rebus non nisi raro a superioribus dissedere solebat.

[30] L. MINIO-PALUELLO (*Guglielmo di Moerbeke traduttore della Poetica*, ' Rivista di Filosofia Neo-Scolastica ', XXXIX 1947, p. 11) dixit : « *οἷον* potrà forse servire ad appogiare qualche ipotesi sulla successione cronologica delle traduzione di Guglielmo ». Cui assertioni adversari nolim, dummodo alia quoque indicia inter se consonantia praesto sint.

editione librorum De Generatione vero minus apte per vocabula ' non solum sed et ' (3). Qua de causa diu credidi Guillelmum, utpote eo tempore quo libros De Generatione ex sermone graeco in latinum transferret in utraque lingua parum versatum, vocabulorum quorundam intellectu difficilium versionem quamlibet tentavisse. Hanc vero argumentationem infirmam esse apparuit. Nuperrime enim discipulus meus J. Zuijderduijn codicibus aliquot translationis primi libri Meteorologicorum collatis mihi probavit in ea translatione Moerbekiana, quae certo scite apteque facta est et multo peritius quam translatio librorum De Generatione, eadem verba *οὐ μὴν ἀλλά* non solum verbis usitatis quae sunt ' attamen ' (2) et ' quin immo ' (1) reddita esse, verum etiam istis vocabulis multo minus propriis quae sunt ' non solum sed et ' (3).

Nihilo minus a vero proximum mihi esse videtur Guillelmum, cum libris De Generatione latine vertendis operam daret, linguarum graecae et latinae nondum sufficienter peritum fuisse. Huic coniecturae favent multa observatu facilia, ut puta vocabula graeca in textum recepta, orthographia non raro incerta, totius denique translationis stilus simplicior et inornatus.

Quibusnam annis Guillelmus primo libros De Generatione verterit quibusque eos retractaverit, ignoramus ; cavendum enim est ne quid tribuamus notulae in fine codicis Caesenatis (*Ce*), fol. 166^{v} adpositae :

« Explicit liber de animalibus Aristotelis, cuius greca [?] translacio completa est anno gracie 1260. decima kalendas. januarij. tebis. »

Apparet enim sola verba quae sunt « Explicit liber de animalibus » ab ipso librario scripta, cetera vero a scriba nescioque addita esse, qui nimia diligentia notulam illam, quae in codice Florentino, bibl. Laurent. Leop. Med. Fesul. 168 *(Fa)*, libros De Partibus concludit [31], ad usum suum adaptaverit. Pro certo ergo habere possumus translationem librorum De Partibus, vel potius eorum versionem a Guillelmo retractatam, anno MCCLX completam esse, nescimus vero — quodcumque de ea re fabulantur viri

[31] In codice *Fa*, fol. 65^{v}, notula ab ipso librario scripta haec habet : « Explicit completa anno domini 1260. decimo kalendas januarii. Thebis. De partibus animalium liber explicit ».

docti diversi [32] — quo tempore ceteri libri De Animalibus latine versi sint.

5. De codicibus graecis a Guillelmo adhibitis.

Saepenumero diversitas, quae extat inter pristinam Guillelmi editionem [Γ^1] et retractationem vel ' editionem vulgatam ' [Γ^2], quam artissime congruit cum differentiis quae quorundam graecorum codicum propriae sunt [33]. Exempla ex permultis afferam pauca :

	Γ^1	Γ^2
715a30(**4**.11)	enim (*γάρ PSEO*^{c})	*om.* (*ZY*)
715b29(**5**.7)	*om.* (*PSb*)	ex terra (*ἐκ γῆς ZΞ*)
716a16(**5**.22)	putant (*νομίζουσιν PSbΞ*)	nominant (*ὀνομάζουσιν Z*)
717a31(**8**.12)	*om.* (*Sb*)	puta (*οἷον ZPΞ*)
717b30(**9**.12)	*om.* (*PSb*)	alia (*ἄλλα ZΞ*).

Ex his plane colligere licet Guillelmum altero exemplari graeco usum esse ad textum latine vertendum, altero vero ad retractandam versionem, nam iis locis quibus editiones textus latini inter se dissentiunt, cum graecarum lectionum varietate comparatis, perspicuum est pristinam editionem ex exemplari graeco secundae classis (*b*) pendere, eamque postea ope libri priorem classem contingentis — nunc *Z*, nunc *P*, aut versioni arabicae *Ξ* similis — retractatam esse. Longius hic progredi licet : nam cum librorum graecorum classis *b* ex tribus codicibus (*YEO*^{c}) consistat, ipsius exemplaris a translatore adhibiti indoles aliquantulo accuratius determinari potest : omnibus fere locis quibus hi codices in textu graeco inter se congruunt, Γ^1 eos assectatur, ubicumque vero inter se differunt, Γ^2 raro cum *Y* congruit, sed in priore parte

---

[32] Cf. M. Grabmann, *op. cit.*, pp. 121 ss. ; S. D. Wingate, *op. cit.*, p. 88. Facile crediderim translationem graeco-latinam librorum De Generatione ante annum 1264 exstitisse, sed de tempore quo utraque editio ad finem perducta sit prorsus nihil constat.

[33] De graecorum codicum inter se cognatione videas quaeso quae disputavi in praefatione ad ipsius textus graeci editionem (Aristotelis, *De Generatione Animalium*, recognovit... H. J. Drossaart Lulofs, Oxonii 1965), imprimis pp. XXIV ss. — Sigla codicum graecorum et versionis arabicae sunt haec : *Z* = cod. Oxoniensis Coll. Corp. Chr. 108 *P* = Vaticanus 1339 *S* = Laurentianus 81.1 *Y* = Vaticanus 261 *E* = Parisinus 1853 *O*^{c} = Riccardianus 13 *b* = YEO^c *Ξ* = versio arabica (sive eiusdem exemplar graecum).

(hoc est usque ad finem libri secundi) paulo frequentius cum O^c, in posteriore vero cum E. Ceterum, cum secundae classis codices graecos, qui hodie extent, non ante saeculum decimum quartum exaratos esse certum sit, sequitur exemplar ab ipso Guillelmo adhibitum nunc periisse, editionemque pristinam, circa saeculum decimum tertium medium confectam, libros graecos saeculo minime anteire. Eo magis doleamus oportet quod multum abest ut editionis Γ^1 forma integra servata sit. Nam, ut omittam menda et corruptelas et lapsus, ut dicunt, calami, quos librarius codicis Ap plus quam fas est peccare solebat, ne ipsa quidem editio intacta servata esse videtur, sed haud raro variis modis contaminata. Exempli gratia locos aliquot afferam (ubi LITTERIS MAIUSCULIS indicavi vocabula ex editione altera interpolata) :

718a23(**10**.13) *ἀγονώτεροι*] minus enim procreativi Γ^2 : minus enim prolis PROCREATIVI Ap
718b26(**11**.21) *τὸ πέρας*] terminus Γ^2 : finis TERMINUS Ap (*vide infra adnot. 38*)
719a18(**12**.20) *ἀνάγκη δυστοκίαν εἶναι*] necesse difficilem partum esse Γ^2 : necesse *δυστοκιαν* DIFFICILEM PARTEM esse Ap
726b18(**30**.3) *ἔχει τινὰ δύναμιν*] habet quandam virtutem Γ^2 : habet aliquam virtutem QUANDAM Ap.

Postremo non solum dubitari prorsus nequit quin lectiones editionis retractae in codice Ap plus semel textui intermixtae sint, verum etiam — id quod gravius putandum est — non abest suspicio quin ipsa pristinae editionis verba interdum eliminata sint. Extant enim vocabula quaedam utrique editioni communia, quae cum codice Z tanto congruant quanto a codicibus graecis classis b dissentiant. Quorum exempla sint haec :

715a14(**3**.16) quod principium : *τίς ἀρχὴ ZΞ* (*τίς αὕτη cett.*)
716a29(**6**.5) femininum ipsum : *αὐτὸ θῆλυ Z* (*θῆλυ τὸ αὐτὸ cett.*)
720a25(**15**.4) habentium : *ἐχόντων ZΞ* (*ἰδίων cett.*)

Quonam modo tales eliminationes factae sint, fortassis iis locis — numero paucis — observari potest, quibus memoria pristinae versionis nondum penitus interiisse videtur, ut :

715b12(**4**.23) *ἀνόμια*] anomia Ap : dissimilia Γ^2 : dissimilia *ap in rasura.*
716a7(**5**.15) *πιστεύσειε*] credet *omnes, sed* al' probat *ap in margine*
717b25(**9**.7) *εὐθὺς*] confestim *omnes* : *ευθυς in margine Ap*
742a5(**66**.12) *ἐν τῇ μήτρᾳ*] in matrice Γ^2 (Ap^1Bv) : in matre *VbFaCe* : in vulva Ap^2 (vulva *saepius in* Γ^1 ; *nusquam in* Γ^2).

Sed eiusmodi exempla, utpote admodum rara, satis ambigua sunt. Fieri enim potuit ut ex ipsius auctoris emendationibus nascerentur.

6. De rationibus inter codices versionem latinam exhibentes intercedentibus.

Initio huius capitis memorandum est Leonardum Dittmeyer quinquaginta abhinc annis translationem latinam primi libri De Generatione Animalium tribus capitis secundi adiunctis separatim edidisse [34]. Valde dolendum est quod temere ut rectam accepit codicum divisionem tripartitam, quam, translationis Historiae Animalium editionem praeparans, argumentis non satis firmis nixus sex ante annis proposuerat Gunnar Rudberg [35] : codices enim quattuor, quos (codicem Antonianum ignorans) ad textum recuperandum adhibuerat, ita selegit ut eorum duo ad primam classem Rudbergianam pertinerent, ceterorum vero alter ad secundam, alter ad tertiam. Sunt autem hi [36] :

(primae classis)

Vaticanus lat. 2095 (= *Vb* in editione nostra)
Oxoniensis, bibl. Colleg. Merton. 271

(secundae classis)

Caesenas, bibl. Malat. plut. VII sin. 3 (= *Ce*)

(tertiae classis)

Florentinus, bibl. Laurent. Leop. Medic. Fesul. 168 (= *Fa*).

Hos codices ipsos quidem haud male selegit (non minus tres ad textum constituendum aliquid valere infra ostendam), sed, ut cum maxime observavi, tripartitionem istam Rudbergianam vanam esse non perspexit. Nam ut recte posuit codices Mertonensem et Caesenatem « inter se tam similes esse quam fratres gemel-

---

[34] Guillelmi Moerbekensis *translatio commentationis De Generatione Animalium*, edidit L. Dittmeyer, Dillingen 1914.

[35] G. Rudberg, *Textstudien zur Tiergeschichte des Aristoteles*, Uppsala 1908, pp. 22 ss. ; Idem, *Adnotationes in quosdam codices Moerbekenses*, ' Eranos ' XII (1912) pp. 32-42.

[36] Vide Dittmeyer, *op. cit.*, pp. 5-6.

los », ita plane oblitus esse videtur se eundem Mertonensem paulo ante ' optimae ' (hoc est primae) classi, Caesenatem vero ' secundae ' assignavisse. Et si lectiones proprias codicum singulorum enumeraveris, quas Dittmeyer sive in textum recepit sive reiecit, apparebit eum ex uno Fesulano (quam Rudbergium secutus ' tertiae ' classi assignaverat) 38 lectiones ut rectas accepisse, de Vaticano vero (' primae ' classis) 18, de Caesenati (' secundae ' classis) 2 tantum, nullum denique de Mertonensi (' primae ' classis). E contra reiecit 24 lectiones e codice Fesulano, 103 e Vaticano, 33 e Caesenati, 26 e Mertonensi. Patet ergo divisionem istam Rudbergianam, licet fortasse memoriae textus Historiae Animalium translationis describendae aliquam utilitatem habeat, quod saltem ad libros De Generatione attinet, a vero prorsus alienam esse.

Ad textus formam recuperandam quinque codices adhibui, quos supra in capitulo secundo huius praefationis (pp. XIII ss.) indicavi. De codice Antoniano (*Aφ*) iam fusius egi, de codice Vaticano mixto (*Vb*), qui utriusque editionis lectiones asservavit, mox agendum erit ; codices *BvFaCe* cum omnibus ceteris ex editionis secundae [Γ^2] fonte communi originem ducunt. Ex eorum numero *Ce* et codices ceteri, non minus tres et triginta, ex uno eodemque subarchetypo certo provenientes, deteriores existimandi sunt [37]. Nam certis locis in unoquoque eorum inspectis inveni ad unum omnes eadem menda, saepe gravia, cum *Ce* communia habere, ut puta :

5.4 valde *pro* velut 7 pecus *pro* ixus **7**.20 simul existens *pro* similis existens **8**.5 desiderium *pro* desiderium cibi **9**.4 hiis *pro* hic *etc.*

Postquam vidi hos omnes ex eodem fonte iam satis corrupto ac depravato defluxisse, undetriginta eorum, qui variis insuper corruptelis inquinati sint, reieci, reliquos quattuor contuli integros, qui sunt :

Erfordiensis, bibl. urbicae, Amplon. Fol. 36
Lipsiensis, bibl. univers. 1430
Mediolanensis, bibl. Ambros. Z. 252 Sup.
Oxoniensis, bibl. Coll. Merton. 271,

[37] Deteriores dico, non recentiores, cum etiam antiquissimum eorum codicum (*Ce*) eodem fere tempore quo ceteros exaratum esse constet.

qui tamen ab initio usque ad finem vix inter se et a codice *Ce* differunt. Ea de causa, ne apparatum criticum siglis codicum magna necessitudine inter se vinctorum onerarem, utque praeterea sigla compendiaria evitarem, varias lectiones unius tantum Caesenatis — qui deteriores omnes antiquitate superat, non vero pretio textui ab eo tradito tribuendo — recepi, ita tamen ut corruptelis eius codicis propriis omissis eos tantum locos notaverim quibus sive omnes deteriores sive plerique cum eo conspirent.

Dubitari nequit quin codices *BvFaCe* ex editione secunda et retractata derivati sint, i.e. ex libro — nescio an ex ipso autographo vel ex apographo quodam — pristinam versionem continente, quem Guillelmus, ut eius aetatis mos erat, cursim percensuerat et verbis corrigendis expungendis in marginibus vel inter lineas inserendis emendaverat [38]. Hoc modo facile fieri potuit ut in exemplaria posterius descripta vocabula aliquot pristinae editionis, fortasse quod non aut leviter modo expuncta essent, irrepserint. Hinc natae sunt contaminationes quarum exempla afferam complura (LITTERIS MAIUSCULIS indicavi ea vocabula quae ex priore editione in altera retenta sunt) :

717a8(**7**.21) sunt autem et dicroe entomorum (*δικρόαι δὲ καὶ τῶν ἐντόμων εἰσὶν E*) Γ^1 : sunt autem ET dicroe et que entomorum (*δικρόαι δὲ καὶ αἱ τῶν ἐντόμων εἰσὶν* ZPSYO^c) Γ^2.

722a3(**18**.26) sed ad hec accidit (*καὶ πρὸς τούτοις ἄλλα συμβαίνει codd.*) [*ubi translator fortasse pro* ἄλλα legit ἀλλὰ] Γ^1 : SED et ad hec alia accidit Γ^2.

726b27(**30**.13) idem enim est ultimum superfluum prime superfluitati (*ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ τελευταῖον περίττωμα τῷ πρώτῳ περιττώματι PSb*) Γ^1 : idem enim est ULTIMUM abscedens SUPERFLUUM primo apposito (*ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ ἀπελθὸν τῷ πρώτῳ προστεθέντι Z*) Γ^2.

729b28(**37**.3) susceptivum spermatis (*τὸ δεκτικὸν τοῦ σπέρματος PSb*) Γ^1 : susceptivam SPERMATIS particulam (*τὸ δεκτικὸν τοῦ περιττώματος μόριον ZΞ*) Γ^2.

731b9-10(**41**.9) neutrorum solorum fit opus (*οὐδετέρων γίγνεται μόνων ἔργον PSb*) Γ^1 : neutrorum SOLORUM faciunt opus (*οὐδετέρων ποιεῖ τὸ ἔργον ZP*) Γ^2.

---

[38] Vide e. g. 718b26 (11.20), ubi omnes codices graeci *καὶ πέρας* habent. Γ^2 autem praebet ' terminus ' (*om.* ' *et* ') ; *Ap* ' et finis TERMINUS ' (*lectio contaminata*). Dubitari non potest quin emendatio superscripta vocabulum ' et ' obliteraverit.

Atqui non solum in tota alterius editionis memoria, sed in singulis quoque codicibus variae lectiones utriusque versionis interdum commixtae sunt, velut :

719b12(**13**.19) improportionata (*ἀσύμμετρον codd.*) Γ^1 : inepta *Bv* : IMPROPORTIONATA inepta *Vb* : inepta PROPORTIONATA *FaCe*.

719b33(**14**.9) iste autem porus desuper existit et in anterioribus sicci cibi (*οὗτος δ' ἐπάνω καί ἐν τοῖς προσθίοις ὑπάρχει ὁ πόρος τῆς ξηρᾶς τροφῆς codd.*) Γ^1 : iste autem desuper existit et in anterioribus porus sicci cibi *BvFa* : iste autem PORUS desuper existit in anterioribus porus sicci cibi *VbCe*.

726b27(**30**.13) intus derelictum consumpti carbonis (*ἐναπολειφθὲν τοῦ κονιάματος ZYE*) Γ^1 : superlinitum pulverizati (*ἐναλειφθὲν τοῦ κονιάματος PS*) *VbFaCe* : superlinitum pulverizati DERELICTUM CONSUMPTI CARBONIS *Bv*.

Fit etiam aliquando ut unus alterve codex lectionibus inter se mutatis cum codice *Aϕ* contra ceteros conspirans lectionem pristinae versionis servet, ut puta :

721b22(**18**.12) totius (*τοῦ ὅλου PSb*) *AϕBv* : toti (*τῷ ὅλῳ Z*) *FaVbCe*

733a15(**45**.22) siccum (*τὸ ξηρὸν ZP* : *τό γε ξηρὸν Sb*) *AϕFa* : quod terrestre (*τὸ γεηρὸν Ξ*) *VbBvCe*.

729a32(**36**.6-7) secundum primam enim materiam (*κατὰ γὰρ τὴν πρώτην ὕλην PSb*) *AϕCe* : prima enim materia (*ἡ γὰρ πρώτη ὕλη ZΞ*) *FaVbBv*.

Quotiens singuli vel bini codices lectionem pristinae editionis cum *Aϕ* congruentes praebeant hoc indiculo ostenditur :

AϕBv	16	*AϕVbBv*	6
AϕFa	9	*AϕVbFa*	1
AϕCe	9	*AϕVbCe*	13,

e quibus etiam apparet codices *BvFaCe* nullo affinitatis vinculo quoquo modo inter se coniunctos teneri.

Restat ut de codice *Vb* agam, qui e duabus editionibus ita contaminatus est ut variis modis plus centies et vicies cum *Aϕ* consentiat ; inter quos modos hi praesertim mentione digni esse videntur :

a) *Aϕ* et *Vb* classem graecam *b* sequuntur (ante uncos quadratos lectiones codicibus *Aϕ* et *Vb* communes posui, post uncos lectiones editionis Γ^2) :

719a25(**12**.27) accidit (*συμβαίνει PSb*)] accidens (*συμβαῖνον Z*)

720b20 (*cf.* **16**.5) in hiis que de particulis sermonibus (*ἐν τοῖς περὶ τῶν μορίων λόγοις Sb*)] *om.*

742b4-5(**67**.18-19) semper prius oportet (*ἀεὶ πρότερον δεῖ ZSb*)] prius oportet (*δεῖ πρότερον P*),

b) vocabula quaedam graeca aliter latine reddita sunt atque in Γ^2 extant :

727b13(**32**.3) effluxerint (*ἐξικμάζῃ*)] excreverint

738b29(**58**.23) vicine conceptiones (*ἐγγὺς αἱ κυήσεις*)] prope gestationes,

c) hic illic librarius codicis *Vb* vacillat :

721a5(**16**.24) sfikes (*σφῆκες*) *Ap, Vb in contextu*] vespe *BvFaCe, Vb in margine (librarii manu)*

716b29(**7**.8) amotos (*ἀπηρτημένους*) *Ap, Vb in margine*] seiunctos *BvFaCe, Vb in contextu,*

d) librarius codicis *Vb* alternatim nunc cum *Ap* nunc cum ceteris conspirat :

738a26(**57**.20) albe (*τὰ λευκὰ = leucomatorrhea*) *Ap*] alba *VbBvFaCe,*

sed :

738a31-32(**57**.22) albe... facte et excedentes (*τὰ λευκὰ ... γιγνόμενα καὶ πλεονάζοντα*) *ApVb*] alba... facta et excedentia,

e) nonnumquam *Vb* eundem in modum contaminatus est atque *Ap* :

727a13(**31**.3) *codices graeci habent οὔτε τι ἄλλο, sed Ξ* et *Theod. Gaza legunt* neque ixie. *ApVb utramque lectionem respiciunt :* neque ixie neque aliquid aliud (-um *Vb*)] neque ixie *BvFaCe.*

739a23(**59**.25) exoneirottein vel pollui (*ἐξονειρώττειν*)] pollui.

Ceterum codex *Vb* a scriba peritissimo laute ac pulcherrime exaratus multa quidem cum *Ap* communia habet, sed pauca ex mendis ineptis quibus hic abundat. Ideo raro tantum *Ap* correctior est quam *Vb* (velut in 715b12 = **4**.23 : anomiomera *Vb pro* anomia *Ap* = *ἀνόμοια*), sed interdum *Vb* ipsa verba pristinae versionis melius exprimere videtur :

720a20(**14**.29) *ὑπὸ τὸ ὑπόζωμα*] sub succinctorio *Vb* : sub succinctori *Ap* : sub succinctoriis (?) *BvFaCe*

739b34(**61**.13) *τοῖς σπειρομένοις* seminatis *Vb* : summatis *Ap* : seminantibus *BvFaCe.*

Codex denique mixtus *Vb* ex optimis fontibus derivatus, cum

non solum versionis pristinae verum etiam retractatae lectiones aliquot melius servaverit quam ceteri omnes, non numquam ad utramque editionem emendandam magnam vim habet. Quin etiam codex *Ap*, tametsi a pristina versione quam maxime pendet, tamen hic illic (aliquotiens una cum *Vb*) textum integrum servasse videtur. Hoc inde fieri potuit quod archetypus secundae editionis minoribus quibusdam erroribus foedatus esset iis locis quibus editiones ambae consentiunt. Rem ita se habere ut demonstrem pauca exempla sufficient (post uncos quadratos lectiones codicum reliquorum posui) :

731b33(**42**.20) quod *Ap*] *om.*
744b10(**72**.21) accipiant *Ap*] accipiunt
747a33(**79**.13) erat *Ap*] erit

715a20(**3**.23) quidem *ApVb*] *om.*
729a3(**35**.11) ut *ApVb*] *om.*
729b9(**36**.17) enim *ApVb*] autem
732a16(**43**.14) emittunt *ApVb*] emittit.

Haec cum ita sint haud facile, ne dicam nullo pacto, tota pristinae editionis memoria e dubiis librorum testimoniis erui poterit. Nam testis gravissimus, codex *Ap*, ut qui contaminatus sit et plurimis corruptelis vitiatus, nimis saepe eius editionis imaginem certam referre non potest. Ea de causa editionem secundam tantum imprimendam curavi, et pristinae editionis vestigia in apparatu critico altero posui, typis aliquanto maioribus excussa.

Ad textum ergo editionis secundae edendum in primis usus sum codicibus *BvFaCe*, e quorum numero codex Fesulanus (*Fa*), manu nitida minus accurate scriptus, sed ab ipso librario, ni fallor, diligenter correctus, nulli secundus existimandus est, ne Vaticano (*Vb*) quidem, quamquam is codex, utpote mixtus, ad utriusque editionis textus emendandos plus ceteris conferre potest. *Bv* vero, qui omnis generis mendis deformatus est, rei criticae parvo usui est. Quattuor et triginta codices ceteri deteriores sunt et ad alterutrius editionis textum recuperandum nullam utilitatem habent ; cum vero vulgatissimi et, ut ita dicam, per totum orbem dissipati sint, varias lectiones quae uni ex eorum numero, hoc est libro Caesenati (*Ce*) cum cunctis aliis communes sunt, in adnotationem criticam recepi [39]. In lectioni-

[39] Vide supra, pp. XXVI s. et adnot. 37.

bus eligendis quas ad ipsam hanc textus editionem admitterem, plerumque, ut in huius modi versionibus edendis fieri par, textum graecum secutus sum. Ubicumque vero res incerta erat, librorum *Fa* et *Vb* testimonium, utpote puriorum, lectionibus in *Bv* vel *Ce* obviis praeferendos putavi.

7. De apparatu critico.

Lectionum varietatem in apparatu critico latino (qui est huius editionis apparatus alter) plenam atque integram notare longum est et supervacaneum. Excepi ergo errores manifestos qui singulis codicibus tantum traduntur, necnon nugas orthographicas quibus ei codices abundant. Itaque inter alia omisi (*a*) lectiones plurimas, quae in prima parte (usque ad **24**.11) codicis Antoniani (*aƥ*) extant, quandocumque a lectionibus secundae recensionis (*Aƥ*) quavis levi corruptione differunt [40] ; (*b*) lectiones falsas in codice *Fa* postea ab ipso librario correctas ; (*c*) corruptelas proprias codicis *Ce* (vide supra pp. XXVI s.). Vocabula denique graeca, praesertim in codice *Aƥ* variis modis (sed semper fere perperam) expressa et reddita, tacite correxi.

Apparatus graeco-latinus ostendit quae rationes inter utramque editionem latinam et libri Aristotelici memoriam graecam intercedant. Cum vero Γ^2 tamquam textum a Guillelmo perfectum dederim, eiusque pars longe maior e Γ^1 provenerit, quae editio — id quod supra [41] iam dixi — in libris I-II paulo frequentius cum codice graeco O^c, in libris III-V cum *E* consentiat, hac ratione, ab huius seriei moderatore instituta [42], usus sum :

a) ex lectionibus secundae editionis Γ^2 eas solas commemoravi quae a codice O^c (lib. I-II) vel *E* (III-V) dissentiunt ;

b) post eas lectiones latinas uncis rotundis ( ) inclusi sigla codicum graecorum, siqui extant qui cum Γ^2 consentiant ;

c) post uncum quadratum (]) lectiones codicis O^c vel *E* addidi quae a Γ^2 dissentiunt ; si vero cum Γ^1 consentiunt adieci « (= Γ^1) ».

---

[40] Vide supra, pp. XVII.

[41] Vide supra, pp. XXIII s.

[42] Cf. L. Minio-Paluello, *De Arte Poetica Guillelmo de Moerbeke interprete* [Arist. Lat. XXXIII], 1953, pp. XVI-XVIII.

Restat ut gratias agam praefectis bibliothecarum qui exerpta codicum lucis ope depicta ad me perferenda curaverunt, nec non Fundationi Neerlandicae Scientiis Provehendis (Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek) quae impensarum huic operi parando necessariarum partem haud modicam magna liberalitate praestitit.

Uxori denique carissimae et amico J. H. Waszink, qui multis aliis modis opera consilioque mihi adfuerunt, mihique persuaserunt ut opus plus semel relictum tandem aliquando ad finem perducerem, etiam hoc loco lubenti animo gratias ago quam maximas.

Lugduni Batavorum, mense Maio A. D. MCMLXVI.

H. J. Drossaart Lulofs.

DE GENERATIONE ANIMALIUM

INTERPRETE

GUILLELMO DE MOERBEKA

CONSPECTUS SIGLORUM

I. LIBRI LATINI :

Ap / ap * = cod. Patavinus, bibl. Anton. XVII 370 : saec. XIII-XIV

Vb = Vaticanus, bibl. apost., Vat. lat. 2095 : saec. XIII-XIV

Bv = Vaticanus, bibl. apost., Borgh. 134 : saec. XIV$^{in.}$

Fa = Florentinus, bibl. Laurent., Fesul. 168 : saec. XIV

Ce = Caesenas, bibl. Malatest., VII sin. 3 : saec. XIII-XIV

Γ^1 = editio prior

Γ^2 = editio secunda

II. LIBRI GRAECI ET TRANSLATIO ARABICA :

Z = cod. Oxoniensis, bibl. Coll. Corp. Chr. 108 : saec. IX-X

P = Vaticanus, bibl. apost., gr. 1339 : saec. XII

S = Florentinus, bibl. Laurent. 81.1 : saec. XII

Y = Vaticanus, bibl. apost., gr. 261 : saec. XIII-XIV

E = Parisinus, bibl. nat., gr. 1853 : saec. XV

O^c = Florentinus, bibl. Riccard. 13 : saec. XIV

$b = Y\ E\ O^c$

Ξ = translatio Arabica a Yaḥyā ibn al-Biṭrīq confecta : saec. IX$^{in.}$

Rarissime citantur :

C^a = cod. Florentinus, bibl. Laurent., gr. 87.4 : saec. XIV

m = Parisinus, bibl. nation., gr. 1921 : saec. XIV

Ald = editio princeps Aldina : a. D. 1497

In adnotatione secunda typis maioribus impressae sunt lectiones prioris editionis (Γ^1).

* De siglis Ap et ap videas praefationem, pp. XVI-XVIII.

ARISTOTELIS
DE GENERATIONE ANIMALIUM

LIBER PRIMUS

[1] Quoniam autem de aliis partibus dictum est hiis que in Bekker 715a1
animalibus, et communiter et per unumquodque genus de propriis sigillatim, quomodo propter talem causam unumquodque, dico autem hanc eam que gratia huius : supposite enim sunt cause quattuor — quod cuius gratia ut finis et ratio substantie 715a5
(hec quidem igitur ut unum aliquid fere suspicari oportet), tertium autem et quartum materia et unde principium motus. De aliis quidem igitur dictum est (ratio enim et quod cuius gratia ut finis idem, et materia animalibus partes : toti enim omni anomiomera, anomiomeris autem omiomera, hiis autem vocata 715a10
elementa corporum), reliquum autem partium quidem que ad generationem faciunt animalibus, de quibus nichil determinatum est prius, de causaque movente, quod principium. De hac autem intendere et de generatione ea que uniuscuiusque modo aliquo 715a15
idem est : propter quod sermo in unum copulatus est, de hiis quidem que circa partes novissimas has, et de hiis que de generatione principium habitum hiis ordinans.

Animalium itaque hec quidem ex combinatione fiunt masculi et femine, in quibuscumque generibus animalium est masculus et femina. Non enim in omnibus est, sed in sanguinem quidem 715a20

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 5 et^{1} *(ZPSYE)*] *om. (=VbFa*^{1}*)* genus *(ZPSYΞ)*] *om.* 7 eam que *(ZPSE)*] *om.* 12 enim] *μὲν* 14 quidem *(ZPSE)*] *om.* 16 principium *(ZΞ)*] *αὕτη* 17 intendere *(ZPE)*] *τι σκοπεῖν* 21 itaque *(ZPSY)*] *δὲ* 21-23 masculi et femine... masculus et femina *(Ξ)*] *θήλεος καὶ ἄρρενος ... τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρρεν*

Ap ap, VbBvFaCe 1-3 ARISTOTELIS DE GENERATIONE ANIMALIUM LIBER PRIMUS *Fa : om. cett.* 4 dictum est partibus *ap* 5 et^{1} *om. VbFa*^{1} 7 huius gratia *Ce* sunt enim *ApBvFa* 9 igitur *om. VbCe* 13 anomiomere *ApBvFa* 16 -que] quidem *Ap : om. Bv*^{1}*Ce* autem *om. ApBvFaCe* 20 ordinant *VbBvCe* 23 quidem *om. BvFaCe*

habentibus preter pauca omnibus hoc quidem masculus hoc autem femella perfectum est, exsanguium autem hec quidem habent femellam et masculum, ut omogenea generent, hec autem generant quidem, non tamen omogenea : talia autem sunt que-
715a25 cumque fiunt non ex animalibus coeuntibus sed ex terra putre- 5
facta et superfluitatibus. Ut autem de omni est dicere, quecumque quidem secundum locum translativa animalium sunt — hec quidem natativa hec autem volativa hec autem gradientia corporibus — in quibusdam quidem horum totum genus habet fe-
715a30 mellam et masculum, non solum in sanguinem habentibus sed et 10
exsanguium in quibusdam. Et horum hiis quidem per totum
715b1 genus, velut malakiois et malakostrakois, in genere autem entomorum plurima. Horum autem ipsorum quecumque quidem ex coitu fiunt cognatorum animalium, et ipsa generant secundum
715b5 cognationem ; quecumque autem non ex animalibus sed ex 15
corrupta materia, hec generant quidem, alterum autem genus, et quod factum est neque femella est neque masculus. Talia autem sunt quedam entomorum. Et hoc accidit rationabiliter : si enim quecumque non fiunt ex animalibus, ex hiis coeuntibus si fierent animalia, si quidem omogenea, et eam que a principio 20
715b10 generationem generantium talem esse oportebat (hoc autem rationabiliter dignificamus : videtur enim accidens sic in aliis animalibus), si autem dissimilia quidem potentia autem coire, rursum ex hiis altera quedam fieret natura, et iterum alia quedam ex hiis, et hoc procederet utique in infinitum. Natura autem 25
715b15 refugit infinitum : infinitum quidem enim imperfectum, natura autem semper querit finem. Quecumque autem non processiva, quemadmodum ostrakoderma animalium et viventia per hoc quod adnata sunt, propter similem esse ipsorum substantiam plantis, quemadmodum neque in illis, neque in hiis est femella et 30
715b20 masculus, sed iam secundum similitudinem et analogiam dicuntur : modicam enim quandam talem habent differentiam. Et enim in plantis existunt hee quidem fructifere arbores eiusdem

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 11 horum *(ZY)*] + γὰρ (= Γ^{1}) 16 hec ($C^{a}m$)] + δὲ 19 si²] *om.* 22 accidens sic *(ZPYE)*] οὕτως συμβαῖνον

Ap ap, VbBvFaCe 2 exanguinum *Ap* 8 natancia *Ce* 10 et² *om. Ap* 11 exsanguinum *Ap* : -neum *ap* horum + enim *Ap* : + illis *ap* 15 autem] enim *Bv* : *om. Fa²Ce* 23 dissimilia] anomia *Ap* : anomiomera *Vb* : dissimilia *ap²* *in ras.*

generis, et eedem quidem non ferunt fructum, conferunt autem ferentibus ad digerere, ut accidit circa ficum et erineum. 715b25

Est autem et in plantis eodem modo : hee quidem enim ex semine fiunt, hee autem velut spontanee agente natura. Fiunt enim aut terra putrefacta aut partibus aliquibus in plantis. Quedam enim ipse quidem non consistunt per se ipsas separatim ex terra, in alteris autem fiunt arboribus, velut ixus. De plantis 716a1 quidem igitur ipsas per se ipsas separatim considerandum.

[2] De aliorum autem animalium generatione dicendum secundum adiectum sermonem per unumquodque ipsorum, a dictis connectentes. Quemadmodum enim diximus, generationis principia utique quis non minime ponet masculum et feminam : 716a5 masculum quidem ut motus et generationis habens principium, femininum autem ut materie. Hoc autem maxime quis utique credet considerans quomodo fit sperma et unde : ex hoc enim constant que natura fiunt. Hoc autem qualiter a femella et masculo accidit fieri oportet non latere. Per segregari enim ta- 716a10 lem particulam a femella et masculo, et in hiis segregationem esse et ex hiis, propter hoc femella et masculus principium generationis sunt. Masculum quidem enim dicimus animal quod in aliud generat, femininum autem quod in se ipsum : propter 716a15 quod et in toto terre naturam ut femellam et matrem nominant, celum autem et solem aut aliquid aliorum talium ut generantes et patres appellant.

Masculinum autem et femininum differunt secundum rationem quidem in posse alterum utrumque, secundum sensum autem particulis quibusdam : secundum rationem quidem eo quod 716a20 masculinum quidem est potens generare in alterum, quemadmodum dictum est prius, femininum autem quod in se ipsum, et ex quo fit intra existens in generante quod generatur. Quoniam autem determinata sunt virtute et opere quodam, opus autem est ad omnem operationem organis, partes autem corporis organa 716a25

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 7 ex terra *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 17 per segregari *(PSb)*] distinguendi Γ^{1} (? τοῦ ἀποκρίνεσθαι *Z*) 22 nominant *(Z)*] νομίζουσιν (= Γ^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 1 heedem *ApFa* : hee *Ce* 4 velut] valde *Ce* agende *Ap* 7 ex terra *om. Ap* ixus] pecus $Vb^{2}Ce$ 8 ipsas^{1}] + et *Bv* : ipsis *Vb* 15 credet] al' probat *ap* 17 per segregari] per (!) distinguendi *Ap* : pertinendi *ap* segregari + et *VbCe* 18 segregationem] distinctionem *Ap* : *om. ap* 22 et^{1} *om. Ap* nominant] nominans *Ce* : putant *Ap*

virtutibus, necessarium esse et ad prolis factionem et coitum particulas, et has differentes invicem secundum que masculinum differt a feminino. Si enim et de omni dicitur animali de hoc quidem femininum de hoc autem masculinum, sed non secundum
716a30 omne femininum ipsum et masculinum est, sed secundum quandam virtutem et secundum quandam particulam, quemadmodum et visivum et processivum, quod quidem videtur secundum sensum. Tales autem contingunt partes existentes femelle quidem vocate matrices, masculi autem que circa testiculos et circa perineos in omnibus sanguinem habentibus : hec quidem enim testi-
716a35 culos habent ipsorum, hec autem tales poros. Sunt autem diffe-
716b1 rentie masculi et femelle in sanguinem habentibus, quecumque ipsorum habent hanc contrarietatem. Differunt autem in sanguinem habentibus partes que ad commixtionem figuris. Oportet autem intelligere quia modico principio permutato multa simul
716b5 permutari consueverunt eorum que circa principium. Palam autem hoc in excisis : genitali enim particula corrupta solum tota fere forma simul permutatur, in tantum ut aut femella videatur esse aut parum deficere, tamquam non secundum contingentem particulam neque secundum quamcumque virtutem femininum
716b10 sit et masculinum animal. Manifestum igitur quia principium quoddam existens videtur femininum et masculinum : multa enim simul permutantur permutatis secundum quod femella et masculus, tamquam utique principio permutato.

[3] Habent autem que circa testiculos et matrices non similiter omnibus sanguinem habentibus animalibus, et primo quidem que
716b15 circa testiculos masculis. Hec quidem enim totaliter testiculos non habent talium animalium, velut piscium genus et serpentum, sed solum duos poros spermaticos ; hec autem habent quidem testiculos, intus autem hos habent apud lumbos secundum renum
716b20 locum, ab utroque autem horum poros quemadmodum in non habentibus testiculos, copulatos in unum quemadmodum et in

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 differt] διοίσει (= Γ^{1}) et *(ZPYE)*] *om.* 5 ipsum *(Z)*] τὸ αὐτὸ 7 quidem] + καὶ 9 circa^{2}] *om.* (= *Vb*) 12 femelle + καὶ sanguinem habentibus *(C*^{a}*Ξ)*] ἀναίμοις 16 circa] μετὰ *c. acc.* 17 solum *(ZPYE)*] μόνου 22 enim *(E)*] γοῦν (= Γ^{1}) 29 solum duos *(ZPS)*] δύο μόνον

Ap ap, VbBvFaCe 1 et^{1} *om. ApBv* 2 differet *Ap* : differunt *Bv* 9 circa^{2} *om. Vb* 15 quia] quod *Ap* mutato *Ap* 18 simul forma *BvFaCe* 21 quia + secundum *Vb* 22 enim] igitur *Ap* 25 et *om. Ap* 29-30 testiculos quidem *Ce*

illis, utputa aves omnes et ovificantia quadrupedia suscipientium aerem et pulmonem habentium. Et enim hec omnia intus habent penes lumbos testiculos, et duos poros ab hiis similiter serpentibus, velut lacerte et tortuce et folidota omnia. Animalifica autem 716b25
5 omnia quidem in anterius habent testiculos, sed quedam ipsorum intus penes finem ventris utputa delfis, et non poros sed pudendum ab hiis transiens ad extra quemadmodum boves, hec autem extra, et horum hec quidem seiunctos ut homines, hec autem 716b30 penes fundamentum quemadmodum porci. Determinatum est
10 autem de ipsis diligentius in historiis hiis que de animalibus.

Matrices autem omnibus quidem sunt duarum partium, quemadmodum et testiculi masculis omnibus duo : has autem habent hec quidem penes articulos, quemadmodum mulieres et omnia animalificantia, non solum deforis sed etiam in se ipsis, et pisces 716b35
15 quicumque ovificant ad patens, — hec autem penes succincto- 717a1 rium, quemadmodum aves omnes et piscium animalificantes. Habent autem dicroas etiam malakostraca matrices et malakia : vocata enim horum ova continentes pelles matricales habent. 717a5 Maxime autem indeterminatum in polypodis est, ut videatur una
20 esse ; huius autem causa corporis moles undique similis existens. Sunt autem [et] dicroe et que entomorum in habentibus magnitudinem ; in minoribus autem immanifeste propter parvitatem corporis. 717a10

Dicte quidem igitur partes animalibus hunc habent modum.
25 [4] De ea autem que in masculis differentia spermaticorum organorum si quis vult considerare causas propter quas sunt, necesse accipere primum cuius gratia testiculorum est existentia. 717a15 Si itaque omne natura aut propter necessarium facit aut propter melius, utique hec particula erit propter horum alterum. Quod
30 quidem igitur non necessarium ad generationem manifestum : omnibus enim utique existeret generantibus, nunc autem neque serpentes habent testiculos neque pisces ; visi sunt enim coeuntes

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 4 saure Γ^{1} (= σαῦραι *Y*)] σαῦροι 21 sunt autem et (!) dicroe et que entomorum (δικρόαι δὲ καὶ αἱ τῶν ἐντόμων εἰσὶν *ZPSYO*^{c})] sunt autem et dicroe entomorum Γ^{1} (δικρόαι δὲ καὶ τῶν ἐντόμων εἰσὶν *E*) 28 propter^{1} *(ZPSYE)*] *om.*

Ap ap, VbBvFaCe 1 ovificantia + et *ApBv* 3 penes] apud *Ap* 4 lacerte] saure *Ap* 7 ab hiis *om. Ap* 8 seiunctos] amotos *ApVb*^{2} 14 animalificativa *Ce* 15 quecumque *Ce* 18 enim] autem *Ap* ova horum *Ce* matriculas *BvCe* 20 simul *Ce* 21 et que *om. Ap* 27 necessarie *Ce* 28 facit *om. Ap* : *post* 29 melius *Bv*

717a20 et plenos habent semine poros. Relinquitur igitur melioris alicuius gratia. Est autem plurimorum quidem animalium opus fere nichil aliud quam velut plantarum semen et fructus. Quemadmodum autem in hiis que circa cibum que rectorum intestinorum
717a25 festinantia magis ad desiderium cibi, sic et non habentia testiculos, poros autem solum, aut habentia quidem, intus autem habentia, omnia celeriora ad operationem coituum. Que autem oportet temperantiora esse, sicut ibi non recta intestina habentia, et hic revolutiones habent pori ad non festinantem neque velocem
717a30 esse concupiscentiam. Testiculi autem sunt ad hoc conditi : spermatice enim superfluitatis morosiorem faciunt motum, in animalificis quidem, puta equis et aliis talibus et in hòminibus, salvantes reduplicationem (quo autem modo habet ex historiis hiis que circa animalia oportet contemplari) ; nulla enim sunt
717a35 particula pororum testiculi sed apponuntur, quemadmodum
717b1 texentes adaptant lapides liciatoriis : ablatis enim ipsis retrahuntur pori intus, ut non possint generare excisa, quoniam si non retraherentur, possent utique — et iam taurus quidam post excisionem statim coiens implevit propter nondum poros con-
717b5 tractos esse. Avibus autem et ovificantibus quadrupedum suscipiunt spermaticam superfluitatem, ut tardior sit exitus quam piscibus. Manifestum autem in avibus : circa coitus enim multo maiores habent testiculos quecumque avium secundum tempus
717b10 unum coeunt ; cum autem tempus istud transierit sic parvos habent ut fere immanifesti sint, circa coitum autem valde magnos. Velocius quidem igitur coeunt que intus habent : et enim extra habentia non prius sperma emittunt quam sursum trahant testiculos.

717b15 [5] Adhuc autem organum ad coitum quadrupedia quidem habent : contingit enim ipsis habere — avibus autem et hiis que sine pedibus non contingit, propter horum quidem tibias sub medio esse ventre, hec autem totaliter sine tibiis esse, pudendi autem naturam ortam esse hinc et positione situari hic. Propter

---

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 1 habent] ἔχοντες 12 puta *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 1 igitur] ergo *Ce* 5 cibi *om. Ce* 7 coitum *Ce* 9 festinationem *VbCe* : + esse *Vb*^{1} 10 hec *Ce* 11 in *om. Ap* 12 puta *om. Ap* in] etiam *Ap* 18 quidem *ApCe* 20 quadrupedium *ApVb* 22 cohitum *Ap* 23-24 unum tempus *Ap* 25 habens *Ce* immanifesta *BvCe*

quod et in applicatione contractio fit skeleorum : organum enim 717b20
nervosum et natura skeleorum nervosa. Itaque quoniam non
contingit hoc habere, necesse et testiculos aut non habere aut non
hic habere : habentibus enim eadem positio amborum ipsorum.
Adhuc autem testiculos habentibus extra per motum calefacto
pudendo provenit sperma conglobatum, sed non ut paratum 717b25
existens confestim effundunt, quemadmodum piscibus.

Omnia autem animalificantia habent testiculos in anteriori
aut extra preterquam ericius : hic autem penes lumbos solus,
propter eandem causam propter quam quidem et aves : cito enim
necessarium fieri coitum ipsorum. Non enim quemadmodum 717b30
alia quadrupedia ad dorsalia ascendit, sed recti miscentur propter
spinas.

Propter quam quidem igitur causam habent habentia testiculos
dictum est, et propter quam causam hec quidem extra, hec autem
intus.

[6] Quecumque autem non habent, quemadmodum dictum
est, propter non bene sed necessarium solum non habent hanc
particulam, et propter necessarium esse celerem fieri coitum : 717b35
talis autem est piscium natura et serpentum. Pisces quidem enim 718a1
coeunt incidentes et absoluti velociter. Quemadmodum enim et
in hominibus et in omnibus talibus necesse detinentes spiritum
emittere genituram, hoc autem illis accidit non suscipientibus
mare : sunt autem facile corruptibiles hoc non facientes. Non 718a5
igitur oportet in coitu digerere sperma ipsius quemadmodum
gressibilia et animalificantia, sed ab hora sperma digestum con-
gregatum habent, ut non in tangendo invicem faciant sed emit-
tant digestum. Propter quod testiculos non habent, sed rectos 718a10
et expansos poros, qualis modica particula quadrupedibus existit
circa testiculos : reduplicationis enim pori hec quidem sanguinem

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 7 effundunt (*Ξ*)] *θιγοῦσιν* 12 alia *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 21 absoluti *(SYE)*] *ἀπολύουσι* 22 in^{2}] *om.* 25 ipsius *(SYE)*] *αὐτοῖς* (= *Vb*)

Ap ap, VbBvFaCe 1 etiam *ApBv* : *om. Fa*^{1} contractio] simul tensio *Ap* scelorum *ApBv*^{1} 2 skelorum *ApVb* quoniam] quem *Ce* 4 hic] hiis *Ce* 7 confestim] *in mg. ευθυς Ap* 9 solum *Ap* 12 alia *om. Ap* dorsalia] prima *(leg.* prana*) Ap* 19 et *om. Ap* 20 quidem *om. BvFaCe* 20-21 enim coeunt *om. Ap* 21 enim *om. Ap* 24 corruptiles *Ap* 25 ipsis *Vb* 26 gressibilium *Ap* hora + semper *Ap* 29 et] aut *Ap*

habens pars est, hec autem exsanguis que suscipit et per quam sperma iam existens procedit. Itaque quando hic venerit genitura,
718a15 velox et hiis fit absolutio. Piscibus autem talis porus omnis est qualis in hominibus et talibus animalibus secundum alteram partem reduplicationis.

[7] Serpentes autem coeunt circumplexi invicem, non habent autem testiculos neque pudendum, quemadmodum dictum est prius — pudendum quidem quia neque skelea, testiculos autem
718a20 propter longitudinem — sed poros quemadmodum pisces : propter esse enim ipsorum naturam protensam, si adhuc distantia fieret circa testiculos, infrigidaretur utique semen propter tarditatem. Quod quidem accidit et in habentibus magnum pudendum : minus enim procreativi sunt quam moderatum habentes,
718a25 propter non efficax esse semen frigidum, infrigidari autem delatum valde longe. Propter quam quidem igitur causam hec quidem habent testiculos, hec autem non habent animalium, dictum est.

Circumplectuntur autem invicem serpentes propter ineptitudinem incidentie. Modica enim adaptati particula valde longi existentes non bene coniungibiles sunt ; quoniam igitur non
718a30 habent partes quibus amplectantur, pro hiis humiditate utuntur corporis circumvoluti ad invicem. Propter quod et videntur tardius absolvi piscibus, non solum propter longitudinem pororum, sed et propter eam que circa hec habitudinem.

718a35 [8] Femellis autem que circa matrices dubitabit utique quis quomodo habent : multe enim subcontrarietates existunt ipsis. Neque enim animalificantia similiter habent omnia, sed homines
718b1 quidem et gressiva omnia deorsum penes articulos, selakhe autem animalificantia superius penes succinctorium, neque ovificantia, sed pisces quidem deorsum quemadmodum homo et animalificantia quadrupedum, aves autem sursum et quecumque ovificant quadrupedum. Non solum, sed et se habent
718b5 hee subcontrarietates secundum rationem. Primum quidem

O^{c} *(ZPSYEΞ)*] 2 sperma iam *(SYE)*] ἤδη σπέρμα

Ap ap, VbBvFaCe 1 est *om. Ap* 8 quia — skelea *lac. Ap* 10 enim] autem *Ap* 13 enim + prolis *Ap* 18 autem + in *Ap* 22 corporis + non *Ap* etiam *Ap* : *om. Bv* 24 etiam *ApBvCe* 28 gressibilia *Vb* 31 *et* 32 quadrupedium *Ap* quecumque] que *Bv*^{2}*Fa*^{2}*Ce* 32 etiam *Ap* 33 rationem] sermonem *Ce*

enim ovificantia ovificant differenter : hec quidem enim imperfecta emittunt ova velut pisces : extra enim perficiuntur et capiunt augmentum que piscium. Causa autem quia polygona hec, et hoc opus ipsorum quemadmodum plantarum : si igitur in se ipsis perficerentur, necessarium pauca multitudine esse ; 718b10 nunc autem tot habent, ut videatur ovum esse matrix utraque in parvis pisciculis ; hec enim maxime polygona sunt, quemadmodum et in aliis proportionalem hiis habentibus naturam, et in plantis et in animalibus : augmentatio enim magnitudinis 718b15 vertitur in sperma hiis. Aves autem et quadrupedia ovificantium perfecta ova pariunt, que oportet ad salvari skliroderma esse (malakoderma enim, quousque utique excrescentiam habeant, sunt), testa autem fit a caliditate evaporare faciente humidum ex terreo. Necessarium igitur calidum esse locum in quo hoc 718b20 accidit. Talis autem qui circa succinctorium : et enim cibum digerit iste. Si igitur ova necesse in matrice esse, et matricem necesse penes succinctorium esse perfecta ova parientibus, hiis autem que imperfecta deorsum : in promptu enim sic erit. Et nata est autem magis matrix deorsum esse quam sursum, ubi 718b25 iam non impedit alterum opus nature : desubtus enim ipsius terminus est ; ubi autem terminus opus, hec autem ubi opus.

[9] Habent autem et animalificantia ad invicem differentiam. Hec quidem enim non solum deforis animalificant, sed et in ipsis, velut homines et equi et canes et omnia pilos habentia, et aquati- 718b30 corum puta delfines et balene et talia cete.

[10] Selakhe autem et vipere deforis quidem animalificant, in ipsis autem ovificant primum. Ovificant autem perfectum ovum : sic enim generatur ex ovo animal, ex imperfecto autem nichil. Deforis autem non ovificant propter frigidam naturam esse, et 718b35 non ut quidam aiunt calidam.

[11] Malakoderma igitur ova generant : quia enim sunt pauce

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 augmentum] sensum Γ^{1} (= αἴσθησιν) 6 utraque *(ZPSYE)*] *om.* 20 ipsius] + καὶ (=Γ^{1}) 21 hec *(PSY)*] αὐτὴ 23 in ipsis *(PS)*] ἐν αὐτοῖς (= Γ^{1}) 26-27 in se ipsis Γ^{1} (ἐν αὐτοῖς *ZPY)*

Ap, ap, VbBvFaCe 3 augmentum] sensum *Ap* 10 et *om. Ap* 13 facientem *Ap* 16 digeritur *Ap* : degerit *Bv* matricem] matrices *Ap* 18 in promptu] cuius (*leg.* cicius) *Ap* 20 non iam *Ap* ipsius + et finis *Ap* 21 ubi] cuius *Ap* 23 animalificans *Ce* in + se *Ap* 26 et vipere] que (?) εχεις que *Ap* quidem *om. Ap* : quemadmodum *Bv* in + se *Ap*

caliditatis non desiccat ipsorum natura extremum. Quia quidem
719a1 igitur frigida sunt, malakoderma generant, quia autem malakoderma, non deforis : corrumperentur enim utique. Cum autem animal ex ovo fiat, eodem modo plurima fiunt quo quidem in avibus : descendunt autem deorsum, et fiunt animalia penes
719a5 articulos, quemadmodum et hiis que a principio statim animalificant. Propter quod et matricem hec habent dissimilem et animalificantibus et ovificantibus, propter amborum species participare : et enim penes succinctorium habent provenientem et deorsum omnia selakhodea. Oportet autem et de hac et de aliis
719a10 matricibus, quem modum habent, ex anatomiis considerare et historiis. Itaque propter ovificum esse perfectorum ovorum sursum habent, propter animalificare autem deorsum, et utrisque participaverunt.

Que autem statim animalificant omnia deorsum : neque enim impedit aliquod opus nature, neque dupliciter pariunt. Adhuc
719a15 autem impossibile animalia fieri penes succinctorium : embria quidem enim gravitatem habere necessarium et motum, locus autem opportunus existens ad vivere non potest hec tolerare. Adhuc autem necesse difficilem partum esse propter longitudinem lationis, quoniam et nunc in mulieribus, si circa partum re-
719a20 trahantur oscitantes vel aliquid tale facientes, difficulter pariunt. Et vacue autem existentes matrices sursum procedentes suffocant : et enim necesse futuras animal habere robustiores esse, propter quod carnee sunt tales omnes, que autem penes succinctoria pelliculose. Et in ipsis autem duplicem partum facientibus
719a25 animalibus manifestum hoc accidens : ova quidem enim sursum et in latere habent, animalia autem in inferiori parte matricis.

Propter quam quidem igitur causam subcontrarie habent que circa matrices quedam animalium, et totaliter quare hiis quidem

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 4 quo quidem *(ZPYE)*] ὥσπερ 5 autem *om.* Γ^{1} ? *(PSE)* 6 et] ἐν *ZY* (= Γ^{1}) 12 ovificum] ᾠοτόκα 17 penes succinctorium (Ξ)] πρὸς τοῖς ὑποζώμασιν 19 non potest *(P)*] οὐκ ἂν δύναιτο 27 accidens*(Z)*] συμβαίνει (= Γ^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 1 extremum] suppremum *Ce* 5 autem *om. ApBvFaCe* 6 et] in *Ap* : et in *Fa*^{1} 9 provenientes *Ap* 11 quemadmodum *ApBvFa* 13 habet *Ce* 13-14 utriusque *Ce* 20 necesse + δυστοκιαν *Ap* 23 et *om. Ap* 26 periculose *Ce* 27 manifestum] et *(om. Ap)* maxime *apAp* accidit *ApVb* 28 in^{2} *om. Ap* 29 igitur *om. Ap*

deorsum, hiis autem sursum penes succinctorium sunt, dictum 719a30
est.

[12] Propter quid autem matrices quidem habent omnia intus, testiculos autem hec quidem intus, hec autem extra, causa eius quidem quod est matrices intus esse omnibus, quia in ipsis est quod fit, quod indiget custodia et tutela et digestione ; qui autem extra corpus locus de facili lesibilis et frigidus. Testiculi autem 719a35
hiis quidem extra, hiis autem intra, propter indigere et hos 719b1
tutela et operculo, et ad salutem et ad spermatis digestionem (impossibile enim infrigidatos et congelatos retrahi et emittere genituram), propter quod quibuscumque in manifesto sunt testiculi habent tutelam pelleam vocatam oskheam : quibus- 719b5
cumque autem pellis natura contrariatur propter duritiam, et propter non circumplexivam esse neque mollificabilem et pelleam, utputa pisceam habentibus pellem et hiis que folidotam, hiis necessarium intus habere. Propter quod quidem delfines et quecumque cetorum testiculos habent, intus habent, et ovifica 719b10
et quadrupedia folidotorum. Et avium autem pellis dura, ut secundum magnitudinem inepta sit circumcapere, et hanc causam esse omnibus hiis cum dictis prius ex necessariis hiis que circa coitus accidunt. Propter eandem autem causam et elefas et 719b15
ericius habent intus testiculos : neque enim hiis apta nata pellis ad separatam habere servativam particulam.

Ponuntur autem et positione subcontrarie matrices animalificantibus in ipsis et ouificantibus deforis, et horum hiis quidem matrices habentibus deorsum, et hiis penes succinctorium, velut 719b20
piscibus ad aves et ad ovificantia quadrupedum et secundum utrosque modos generantibus, in ipsis quidem ovificantibus, ad

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 9 digestionem *(ZE)*] *πρόσπεψιν* 13-14 et propter non] *πρὸς τὸ μὴ* 15 hiis^{2} *(Y)*] + *δὲ* 20 necessariis *(ZPE)*] *ἀναγκαῖον* 21 circa coitus *(Pb)*] *v. l.* circa oscheas *(ZS)* 27 ad^{2}] *om.* et^{2}] + *τοῖς* (= *Γ*^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 3 quod *BvCe* 4 causa + autem *Ap* 6 et^{1}] in *Ap* 7 corporis *ApVb* 8 intus *Ce* 12 pelleam *ci. Dittmeyer* : pellium *codd.* 13 contrahitur *Ce* 14 non *et* neque *om. Ce* circumplexam *Ce* neque *om. Ce* 15 que *om. Ce* 16 quidem *om. ApFa* 17 cetarum *Ap* : ceterorum *Ce* 18 folidotarum *Ce* autem] que *Ap* 19 inepta *Bv* : improportionata *Ap* : improportionata inepta *Vb* : inepta proportionata *FaCe* 21 circa + in alio circa oscheas *Fa*^{2} : + al' hosteas *Bv* : + oscheas *Ce* coitum *Ap* autem] hanc *Ap* 23 servatam *VbBv* : secundum materiam *Ce* 26 habentibus *om. VbBv*^{1} 27 piscium *Ap* quadrupedium *Ap* et^{2} + hiis *Ap*

manifestum autem animalificantibus. Animalificantia quidem
719b25 enim et in se ipsis et extra in ventre habent matrices, velut homo
et bos et canis et alia talia ; ad embriorum enim salutem et
augmentum expedit nullam superesse gravitatem in matricibus.
719b30 [13] Est autem et alter porus, per quem sicca superfluitas egre- 5
ditur et per quem humida, hiis omnibus. Propter quod habent
pudenda talia omnia, et masculi et femelle, secundum quod
emittitur superfluitas humida, et masculis quidem sperma, fe-
mellis autem fetus. Iste autem desuper existit et in anterioribus
719b35 porus sicci cibi. Quecumque autem ovificant quidem, imper- 10
720a1 fectum autem ovum, ut puta quicumque piscium ovificant, isti
non sub ventre, sed penes lumbos habent matrices : neque enim
impeditur ovi augmentatio propter extra perfici et emittere quod
augmentatur. Porusque idem est et unus non habentibus gene-
720a5 rativum pudendum qui sicci alimenti omnibus ovificantibus et 15
ipsorum habentibus vesicam, ut puta tortucis : generationis
enim gratia, non segregationis humide superfluitatis, sunt du-
plices pori ; propter humidam autem esse spermatis naturam et
humidi alimenti superfluitas communicavit eodem poro. Palam
720a10 autem hoc ex eo quod sperma quidem omnia ferunt animalia, 20
superfluitas autem humida non omnibus fit.

Quoniam igitur oportet et masculorum poros spermaticos
herere et non errare, et femellis matrices, hoc autem necessarium
720a15 aut ad anteriora corporis aut ad dorsalia accidere, animalificis
quidem igitur propter embria in anterioribus matrices, ovificis 25
autem penes lumbos et penes dorsalia. Quecumque autem ouifi-
cantia in se ipsis animalificant extra, hec utroque modo se habent
propter participare utrisque et esse et animalifica et ovifica ;
720a20 hec quidem enim matricis superius sunt et ubi fiunt ova, sub
succinctoriis penes lumbos sunt et penes dorsalia, procedente 30

O^c *(ZPSYEΞ)* 5 est *(PSYE)*] ἔτι 13 impeditur] ἐμποδίζει 14 unus *(Z²)*] *om.* (= Γ^1) non... *(S)*] ἐν τοῖς μὴ... (= Γ^1) 25 igitur *(ZS)*] *om.* (= Γ^1) 26 penes²] *om.* 29-30 sub succinctoriis] ὑπὸ τὸ ὑπόζωμα (= Γ^1) 30 penes²] *om.*

Ap ap, VbBvFaCe 2 et¹ *om. VbCe* habent + autem *Ap* 3 embrionum *Ap* 4 esse super *VbCe* 6 que *Bv* : quam *Ce* 8 et *om. Ap* 9 autem + porus *ApVbCe* et *om. Vb¹Ce* 10 porus *om. Ap* quecumque *Ce* 14 unus] in *Ap* 21 humida *post* fit *Ap* 23 herere] habere *ApBvCe* 24 interiora *Ap* 24, 26, 30, **15**.6 dorsalia] prana *Ap* 25 igitur *om. Ap* 28 et² *om. Vb¹FaCe* 29 matricum *Vb* 30 succinctorio *Vb* : succinctori *Ap*

autem deorsum in ventre : hac enim animalificant iam. Porus autem unus et hiis sicce superfluitatis et coitus : nullum enim horum habet pudendum, quemadmodum dictum est prius, seiunctum. Similiter autem habent et masculorum pori — et habentium 720a25
et non habentium testiculos — matricibus ovificantium ; omnibus enim penes dorsalia adnate sunt et secundum locum spine : oportet enim non errare sed firmos esse, talis autem qui posterius locus : iste enim continentiam exhibet et stabilitatem. Habenti- 720a30
bus quidem igitur interius testiculos confestim adherentes sunt simul poris, et hiis que extra autem similiter ; deinde obviant in unum ad pudendi locum. Similiter autem et delfinis pori se habent, sed testiculos habent occultos sub eam que circa ventrem molem. 720a35

Quomodo quidem igitur habent positione partes que faciunt ad 720b1
generationem et propter quas causas, dictum est.

[14] Aliorum autem animalium exsanguium non idem modus particularum earum que ad generationem faciunt, neque sanguinem habentibus neque sibi ipsis. Sunt autem genera quattuor reliqua, unum quidem malakostracorum, secundum autem 720b5
malakiorum, tertium autem entomorum, et quartum ostrakodermorum (horum autem de omnibus quidem immanifestum, plurima autem quod non coeunt manifestum ; quo autem consistunt modo posterius dicendum). Malakostraca autem coeunt quidem quemadmodum que posterius mingunt, cum hoc quidem ap- 720b10
plicato ventre hoc autem dorso adaptent caudalia : secundum ventrem enim unius ad dorsum alterius ascendere impediunt caudalia longa habentia prominentiam pinnularum. Habent autem masculi quidem subtiles poros thoricos, femelle autem matrices pelliculosas secus intestinum hinc et inde foratas, in 720b15
quibus fit ovum.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 4 habentium *(ZΞ)*] *ἰδίων* 5 non *(ZYΞ)*] *om.* 14 partes] *περὶ τὰ μόρια* 22 non *om.* Γ^{1} *(*Z^{1}*PY)* 27 longa] *μακρὰν* pinnularum *(ZP)*] *πτερύγων* (= Γ^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 1 hac *ci. Dittmeyer* : sic *Ap* : hic *Vb* : hec *Ce* : nec *BvFa* 5 matricis *Ce* 8 continuitatem *Ap* 9 intus *ApVb* testiculos interius *Ce* 10 qui *Ap* 14 habent igitur *Ap* 16 exanguinum *Ap* 17 particulorum eorum *Ce* ad *om. Ap* 21 de hiis quidem igitur omnibus *Ap* 22 non *om. Ap* 24-26 cum hoc quidem supinum hoc autem pranes permittunt *(leg.* permutant) que caudalia : supinis enim ad pranas ascendere impediunt caudalia *Ap* 27 habentia + et *VbCe* prominentia *BvFa* pennarum *Ap* 29 formatas *BvFa* : formaturus *Ce*

[15] Malakia autem connectuntur quidem secundum os contratenentia et complectentia plectanas ad plectanas, connectuntur autem hoc modo ex necessitate : natura enim circa os consummationem superfluitatis conduxit reflectens, quemadmodum
720b20 dictum est prius. Habet autem femella quidem matricalem particulam manifeste in quolibet horum animalium : ovum enim habet primo quidem indeterminatum, deinde segregatum fit multa et parturit unumquodque horum imperfectum, quemad-
720b25 modum et ovificantia piscium. Porus autem idem superfluitatis et matricalis particule, et malakostrakois et istis ; est enim qua semen dimittit per porum. Hec autem sunt in supinis corporis, qua ovum abscedit et mare ingreditur, propter quod coitus
720b30 secundum hoc fit masculo ad femellam : necessarium enim, si quidem masculus dimittit sive sperma sive particulam sive aliam aliquam virtutem, secundum matricalem porum approximare. Plectane autem masculi per canalem penetratio in polypodis, qua aiunt coire plectana piscatores, complexionis gratia est, sed
720b35 non ut organo utili ad generationem : est enim extra porum et corpus. Aliquando autem copulantur et ad dorsalia malakia :
721a1 utrum autem generationis gratia aut propter aliam causam nichil visum est umquam.

[16] Entomorum autem hec quidem copulantur, et generatio ipsorum est ex animalibus synonimis sicut in sanguinem habenti-
721a5 bus, velut locuste et tettiges et falangia et vespe et formice, — hec autem copulantur quidem et generant, non omogenea autem ipsis sed vermes solum, neque fiunt ex animalibus, sed ex putrefactis humoribus, — hec autem siccorum, puta pulices et musce et cantharides ; hec autem neque ex animalibus fiunt
721a10 neque coeunt quemadmodum empides et vermes et multa talia genera. Coeuntibus autem in plurimis femelle maiores masculis sunt. Masculi autem poros thoricos non videntur habentes. Emittunt autem, ut est in plurimis dicere, masculus in femellam

---

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 3 circa *(E)*] *παρὰ* 5 prius *(ZPΞ)*] + *ἐν τοῖς περὶ τῶν μορίων λόγοις* (= *Γ*^{1}) 12 ovum] *κέλυφος*

Ap ap, VbBvFaCe 2 complectentia — plectanas] sputum imponentia plect⟨an⟩is *Ap* 5 prius + in hiis que de particulis sermonibus *ApVb* quidem + enim *Ce* 8 eorum *Ap* 11 semen] thoron *ApVb* 14-15 aliquam aliam *Ce* 18 non *om. Ap* 19 dorsalia] prana *Ap* 22 genere *Ap* 24 tettiges] ortutiges *Ce* vespe] sfikes *ApVb*^{1} 32 ut est *om. Ap* femella *Ap* : femellis *Bv*

nullam particulam, sed femella in masculum a deorsum sursum. Consideratum autem est hoc in multis, et in ascendendo similiter. 721a15
Contrarium autem in paucis, quare genere dividere nondum visum fuit. Fere autem hoc et in ovificantibus piscibus plurimis est, et in quadrupedibus et ovificantibus : femelle enim maiores masculis sunt propter expediens ad molem factam ipsis ab ovis 721a20
in conceptione. Femellis autem ipsorum matricibus analoga particula forata est secus intestinum, quemadmodum et aliis, in quo fiunt fetus. Palam autem hoc et in locustis et quecumque ipsorum magnitudinem habent, coire natorum : plurima enim 721a25
entomorum parva valde sunt.

Organa quidem igitur circa generationem animalibus, de quibus non est dictum prius, hunc habent modum ; omiomerorum autem derelictum est de genitura et lacte, de quibus tempus est dicere : de genitura quidem iam, de lacte autem in sequentibus. 721a30

[17] Hec quidem enim emittunt manifeste animalium quecumque ipsorum sanguinem habentia per naturam sunt, entoma autem et malakia qualiter, immanifestum. Quare hoc considerandum, utrum omnia mascula emittant sperma aut non omnia, et si non omnia, propter quam causam hec quidem, hec autem non ; et femelle autem, utrum conferant sperma aliquod aut 721a35
non, et si non sperma, utrum neque aliud nichil, aut conferunt 721b1
quidem aliquid, non sperma autem. Adhuc autem et que emittentia sperma quid conferunt per sperma ad generationem considerandum, et totaliter que est spermatis natura et vocatorum menstruorum, quecumque hanc humiditatem emittunt animalium. 721b5

Videntur autem omnia fieri ex spermate, sperma autem ex generantibus. Propter quod eiusdem sermonis est, utrum masculus et femella emittunt ambo aut alterum solum, et utrum a toto provenit corpore aut non a toto ; rationabile enim, si non a toto, 721b10
neque ab utrisque generantibus. Propter quod quidem con-

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 8 secus *(ZPSY)*] *περὶ* et] + *ἐν ZS* (= *Ce*) 9 et^{1} *(τε ZPE)*] *γε* 19 sperma *(ZPSYE)*] *σπέρματα* 24 quid] aliquod *Γ*^{1}

Ap ap, VbBvFaCe 2 est autem *ApVb* 4 in *om. Ce* 5 et^{2} *om. Vb* : et in *Ce* enim] igitur *Ce* 8 forata *Dittmeyer* : formata *codd.* et + in *Ce* 13 dictum est *Ap* 14 est tempus *BvFaCe* 16 quidem *om. Ap* 18-19 considerandum hoc *Ap* 21 conferunt *Vb* 23 que *ci. Dittmeyer* : quomodo *codd.* 24 quid] aliquod *Ap* : *om. Vb* 31 rationale *Ce* toto^{2} + quod *Ap*

siderandum, quoniam quidem dicunt aliqui a toto emitti corpore,
de hoc qualiter habet primum. Sunt autem fere, quibus utique
quis utatur argumentis, tamquam ab unaquaque particularum
721b15 emisso spermate, quattuor : primum quidem vehementia delecta-
tionis : magis enim delectabilis eadem plus facta passio, plus
autem que omnibus particulis quam que uni aut paucis accidens
ipsarum. Adhuc autem quod ex kolobis koloba fiunt : propter
defectum quidem enim esse particule non vadere semen hinc
721b20 aiunt, undecumque autem non proveniat, hoc accidit fieri. Cum
hiis autem similitudines ad eos qui genuerunt : fiunt enim assimi-
lati quemadmodum totum corpus et partes partibus ; si quidem
igitur et toti causa similitudinis a toto venire sperma, et partibus
causa utique erit ab unaquaque aliquid venire partium. Adhuc
721b25 autem et rationabile esse videbitur, quemadmodum et totius
est aliquid ex quo fit primum, sic et particularum uniuscuiusque,
quare si illud sperma, et particularum uniuscuiusque erit utique
aliquod sperma proprium. Probabilia autem et talia testimonia
hiis opinionibus : non enim solum secundum connaturalia assimi-
721b30 lati parentibus fiunt pueri, sed et secundum acquisita : cicatrices
enim habentibus generantibus iam aliqui habuerunt in eisdem
locis procreatorum impressionem cicatricis, et patre stigma
habente in bracchio notatum est in Calcedone in filio, confusa
tamen et non dearticulata pictura. Quod quidem igitur a toto
722a1 venit sperma fere ex hiis aliqui credunt maxime.

[18] Videtur autem exquirentibus rationem contrarium magis :
dicta vero solvere non difficile, [sed] et ad hec alia accidit dicere
impossibilia. Primum quidem igitur quod nullum signum simi-
722a5 litudo eius quod est emitti a toto, quia et secundum vocem et

---

O^c *(ZPSYEΞ)* 7 autem *(S)*] *om.* (= Γ^1) 9 accidit *(ZPS)*] συμβαίνειν fieri *(Z²)*] μὴ γίγνεσθαι (= Γ^1) 12 toti *(ZΞ)*] τοῦ ὅλου (= Γ^1) a toto venire *(ZP)*] τὸ ἀφ' οὗ ἦλθε *SE* (= Γ^1) 16 quare — uniuscuiusque *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^1) illud *(P)*] ἐκείνου 21 impressionem cicatricis *(ZP)*] *om.* (= Γ^1) 26 dicta — solvere *(ZP)*] τὰ τέτταρα δὲ τὰ εἰρημένα λύειν (= Γ^1) sed] καὶ (*cf.* Γ^1 : sed ad hec accidit = ? ἀλλὰ πρὸς τούτοις συμβαίνει)

Ap ap, VbBvFaCe 3 utitur, *v. l.* scrutatur *Ap* 7 ipsorum *ApBvFaCe* autem *om. ApBv* 8 enim *om. BvFaCe* esse *om. ApVb* vadit *Ap* 9 aiunt] autem *Ap* unde *Ap* accidit + non $ApFa^2$ 12 totius *ApBv* a — venire] quod a quo venit *Ap* 14 rationale *BvCe* videtur *Ap* 16 quare — uniuscuiusque *om. ApBv* 18 naturalia *VbCe* : generalia *Ap* 21 impressionem cicatricis *om. Ap* 22 vocatum *ApCe* 26 quattuor autem dicta solvere *Ap* et *om. ApFa* alia *om. Ap* hoc accidit alia *Ce*

ungues et pilos similes fiunt et secundum motum, ex quibus nullum provenit. Quedam autem non habeant utique cum genita fuerint, velut capillaturam canorum aut barbe. Adhuc superioribus parentibus assimilati sunt, a quibus nichil descendit : assignant autem per multa genera similitudines, puta et in Elide Ethiopi commixta : non enim filia facta est Ethiops, sed qui ex 722a10
hac. Et in plantis autem eadem ratio : palam enim quod et hiis ab omnibus utique partibus sperma fiat. Multe autem hec quidem non habent, hec autem auferet quis utique, hec autem adnascuntur. Adhuc neque a pericarpiis provenit : quamvis hec fiant 722a15
eandem habentia formam.

Adhuc autem utrum ab omiomeris solum provenit ab unoquoque, ut puta a carne et osse et nervo, aut et ab anomiomeris, ut puta facie et manu ? Si quidem enim ab illis solum : assimilata sunt autem magis hec parentibus secundum anomiomera, puta 722a20
secundum faciem et manus et pedes : si quidem igitur neque hec propter ab omni procedere, quid prohibet neque illa propter ab omni procedere similia esse sed propter aliam causam ? Si autem ab anomiomeris solum, non utique ab omnibus. Convenit autem magis ab illis : priora enim illa, et componuntur anomiomera ex 722a25
illis — et quemadmodum secundum faciem et manus fiunt assimilati, sic et secundum carnes et ungues. Si autem ab ambobus, quis modus utique erit generationis ? Componuntur enim ex omiomeris anomiomera, quare ab hiis procedere ab illis utique 722a30
erit procedere et a compositione ; quemadmodum utique si a scripto nomine proveniat aliquid, omnis utique et ab unaquaque

---

O^c *(ZPSYEΞ)* 2 habeant *(P)*] ἔχουσι (= *VbBv)* utique] πω : *om.* Γ^1 2-3 cum genita fuerint] ὅταν γεννῶσιν (= Γ^1) 5 autem] γὰρ genera *(PYE)*] γεννῶν 10 adhuc *(ZPSE)*] + δὲ (= Fa^1) quamvis] + καὶ 12 solum *(ZPSY)*] μόνων (= Γ^1) 14 solum *(ZSYO^c)*] μόνων (= Γ^1) 15 magis hec *(ZPSE)*] ταῦτα μᾶλλον 17-18 quid — procedere *(ZPYE)*] *om.* (= Γ^1) 19 solum *(ZSY)*] μόνων (= Γ^1) 26 proveniat aliquid *(ZP)*] *om.* (= Γ^1) omnis *(Z^2)*] εἰ μὲν ἀπὸ παντὸς (= Γ^1)

Ap ap, VbBvFaCe 2 habent *VbBv* utique *om. Ap* 2-3 cum — fuerint] quando generant *Ap* 3 adhuc + autem *VbCe* 6 que *VbCe* 7 ratio + est *Ap* : est ratio *Ce* et^2 + in *VbCe* hiis + et *Ce* 9 aufert *ApFa* : aut fert *Ce* utique quis *Ce* 10 adhuc + autem Fa^1 12 solis *ApVbCe* 13 et ab *om. Ce* 14 solis *ApVbCe* 16 manum *Ce* 17-18 quid — procedere *om. Ap* 18 esse] sunt *Ap* 19 solis *ApVbCe* 21-22 assimilati fiunt *Ap* 23 utique modus *BvFaCe* 25 utique + et *Ap* 26 proveniat aliquid *om. Ap* omnis] si quidem ab omni *Ap*

syllabarum, si autem ab hiis, ab elementis et compositione. Itaque si quidem ex igne et talibus carnes et ossa constituta
722a35 sunt, ab elementis utique erunt solum : a compositione enim
722b1 quomodo contingit ? At vero sine hac non utique erunt similia. Hanc autem si quid operatur posterius, hoc utique erit similitudinis causa, sed non procedere a toto.

Adhuc si quidem disperse partes in semine, quomodo vivunt ?
722b5 Si autem continue, animal utique erit parvum. Et que pudendorum quomodo ? Non enim simile quod provenit a masculo et a femella. Adhuc si ab ambodus similiter ab omnibus venit, duo animalia fiunt ; utrumque enim omnia habebit. Propter quod et Empedocles visus est, si quidem sic dicendum, maxime dicere
722b10 confessa huic sermoni ad tantum, sed si quidem altera quo non bene : ait enim in masculo et femella velut symbolum esse, totum autem a neutro provenire : sed distracta est membrorum natura que quidem virilis... : propter quid enim utique femelle non generarent ex se ipsis, si quidem a toto provenit et habet sus-
722b15 ceptionem ? Sed ut videtur aut non provenit a toto, aut sic quemadmodum ille dicit, non eadem ab utroque, propter quod et indigent ea que ad invicem copulatione. Sed et hoc impossibile. Quemadmodum enim et magna existentia impossibile distracta salvari et animata esse, quemadmodum Empedocles generat
722b20 in amicitia, dicens quod multa quidem capita sine cervicibus germinaverunt, deinde sic connasci inquit — hoc autem manifestum quia impossibile. Neque enim non animam habentia neque non vitam aliquam potuerunt utique salvari, neque quemadmodum animalia existentia plura connasci ut sint iterum
722b25 unum. Sed adhuc hoc modo accidit dicere dicentibus a toto procedere, quemadmodum quod in terra in amicitia, sic istis in corpore. Impossibile enim continuas partes fieri, et provenire in unum locum convenientia. Deinde et quomodo distrahuntur

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 solum *(Z)*] μᾶλλον (= Γ^{1}) 7 disperse *(ZPSYE)*] διεσπασμένα 10 a *(Sb)*] *om.* (= Γ^{1}) ab^{1} *(ZP)*] *om.* 16 virilis] ἐν ἀνδρὸς 23 quod] ἢ 29 quod *(PEΞ)*] τότε 31 et quomodo] πῶς καὶ (= Γ^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 1 et + a *Vb* 3 solum] magis *Ap* a *om. ApVb* 4 at vero] sed tamen *Ap* 5 quid] quidem *BvCe* 10 a *om. Ap* ab ambobus omnibus similiter venit *Ap* 11 habebit omnia *Ce* 12 dicere] dicens *Ap* 16 virilis + est utique *VbCe* 17 generant *Ap* 18 sic *om. VbCe* 20 ea *om. Ce* 21 enim *om. VbCe* 29 terra + et *VbCe* 31 quomodo et *Ap*

que sursum et deorsum et dextra et sinistra et anteriora et posteriora ? Omnia enim hec irrationabilia sunt. 722b30

Adhuc autem partes hee quidem virtute, hee autem passionibus determinate sunt, anomiomera quidem per posse aliquid facere, ut puta lingua et manus, omiomera autem duritia, mollitie et aliis talibus passionibus. Non igitur omni modo habens sanguis neque caro. Palam igitur quia impossibile quod provenit esse 722b35 synonimum partibus, velut sanguinem a sanguine aut carnem 723a1 a carne. Sed adhuc si quidem ex altero aliquo existente sanguis fit, neque utique similitudinis causa erit, ut aiunt dicentes sic provenire ab omnibus partibus : sufficiens enim ab uno procedere solum, si quidem non ex sanguine sanguis fit. Propter quid enim 723a5 non utique et omnia ex uno fierent ? Idem enim sermo videtur esse iste ei qui Anaxagore, dicentis nichil fieri similium partium : verumptamen ille quidem in omnibus, isti autem in generatione animalium hoc faciunt. Deinde quomodo augebuntur hec pro- 723a10 venientia ab omni ? Anaxagoras quidem enim rationabiliter inquit carnes ex alimento advenire carnibus : non dicentibus autem hec quidem, ab omni autem provenire dicentibus, quomodo altero adveniente erit maius, si non permutatur quod provenit ? Sed et si potest permutari quidem quod provenit, propter quid a principio non statim sperma tale est, ut ex ipso 723a15 possibile sit fieri sanguinem et carnes, sed non ipsum esse illud sanguinem et carnes ? Non enim utique neque hoc contingit dicere quod commixtione augetur posterius, velut vinum aqua infusa : esset enim utique primo maxime quidem unumquodque 723a20 non mixtum existens ; nunc autem posterius magis et caro et os et aliarum unaqueque est partium. Spermatis autem dicere aliquid nervum esse et os, valde est super nos quod dicitur.

Adhuc autem si femella et masculus in conceptione differunt, quemadmodum Empedocles dicit †in fusione purgationum† 723a25

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 7 caro *(ZSYE)*] σάρκα 14 dicentis] *om.* 20 si non permutatur *(ZΞ)*] εἰ μένει (= Γ^{1}) 24 neque] nichil Γ^{1} (= οὐδὲν ?) 31 in fusione purgationum] ἐν δ' ἐχύθη καθαροῖσι (*lac. in* Γ^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 4 posse] se *Ce* 5 mollitia *Ap* 7 impossibile + quidem *VbCe* quod *om. Ce* 14 dicente *Ap* : dicenti *BvFaCe* 15 autem] sunt *Ap* 17 enim] autem (*ante* quidem) *Ce* 20 si — permutatur] sed (*leg.* si) manet *Ap* 21 provenit[1]] advenit *Ap* provenit[2]] advenit *ApBvFaCe* 24 neque] nichil *Ap* : *om. Vb*[1] 28 est] etiam *ApVb* : esse *Ce* 29 nervum] verum *Ce* 31 in — purgationum] *vacuum unius linee fuit in exemplari Ap*

hec quidem existunt mulieres frigori obviantia..., videntur autem permutate mulieres et viri, quemadmodum ex sine prole prolifici, sic et ex feminas parientibus masculorum paritivi, tamquam non in provenire ab omni aut non causa existente,
723a30 sed in proportionatum aut improportionatum esse quod a femina 5
et viro provenit, aut et propter aliam quandam talem causam. Palam igitur, si hoc ponamus sic, quod non in provenire ab aliquo femella, quare neque pars quam habet propriam masculus et femella — si quidem idem sperma et femella et masculus
723a35 potest fieri, tamquam non existente particula in spermate. Quid 10
723b1 igitur differt in hoc dicere aut in aliis particulis ? Si enim neque a matrice quod matricis sperma fit, eadem ratio et in aliis erit particulis.

Adhuc quedam fiunt animalium non ex animalibus, neque ex omogeneis neque ex genere differentibus, ut puta musce et genera 15
723b5 vocatorum bibionum. Ex hiis autem fiunt animalia, non adhuc autem similia secundum naturam, sed genus quoddam vermium. Palam igitur quod non ab omni parte proveniente fiunt quecumque utique etherogenea : similia enim utique essent, si quidem eius quod est ab omni provenire signum est similitudo. 20
723b10 Adhuc ab uno coitu animalium quedam generant multa (plante autem omnino : palam enim quod ab uno motu annualem omnem fert fructum). Quamvis quomodo possibile, si ab omni segregaretur sperma ? Unam enim segregationem ab uno necessarium fieri coitu et una decisione. In matricibus autem separari im- 25
723b15 possibile : iam enim quemadmodum ab animali sperma facit segregatio.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 5 aut improportionatum *om. Z* (= *Bv*^{1}*Ce)* 11-13 si — particulis *(PSb)*] *om.* (= *Γ*^{1}) 12 quod matricis *(Z*^{2}*Ξ)*] *om.* erit *(Z*^{2}*P)*] ἂν εἴη 14 non ex animalibus *(Z)*] *om.* (= *Γ*^{1}) 15 ex] *om.* 16 bibionum *(ZSE)*] ψυχῶν (= *Γ*^{1}) 19 utique^{1} (δὴ *ZY*)] *om.* utique^{2} (ἂν *ZPSE*)] *om.* 21 coitu] + καὶ 22 omnino *(Y)*] καὶ παντάπασιν 26-27 ab — segregatio *(Z)*] ἀπὸ νέου φυτοῦ ἢ ζῴου, οὐ σπέρματος εἴη ἡ διαχώρησις (= *Γ*^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 1 existunt] perficiunt *Ap* 2 permutari *ApVb* 3 feminarum *Ap* parituri *Ce* 5 aut improportionatum *om. Bv*^{1}*Ce* 5-6 a viro et femina *Ap* 10 quid] quidem *Ce* 11 particulis *om. Bv*^{1}*FaCe* 11-13 si — particulis *om. Ap* 14 non ex animalibus *om. Ap* 15 ex *om. Ce* 16 bibionum] ψυχων *Ap* 26-27 ab — segregatio] a nova planta aut animali nec spermatis erit separatio *Ap* : nova planta ab animali sperma *(om. Vb)* facit segregatio *VbCe*

Adhuc autem absplantata a se ipsis ferunt sperma : palam igitur quia et antequam a plantis auferentur ab eadem magnitudine ferebant fructum, et non a tota planta provenit sperma.

Maximum autem horum argumentum consideravimus suffi-
5 cienter in entomis. Et enim si non in omnibus, sed in plurimis in 723b20
coitu femella in masculum partem aliquam ipsius protendit, propter quod et coitum, quemadmodum diximus prius, sic faciunt ; que enim deorsum in superiora videntur inserta, non in omnibus sed in plurimis contemplatorum. Quare manifestum 723b25
10 utique erit, quia neque quecumque emittunt genituram masculorum, non per emittere ab omni generationis causa sunt, sed alio quodam modo de quo considerandum posterius. Et enim si quidem per ab omni provenire accideret, quemadmodum aiunt, nichil oportebat dignificare ab omnibus provenire, sed solum
15 a condente, velut a fabro sed non a materia. Nunc autem simile 723b30
dicunt quemadmodum utique si a calciis : fere enim similis quis filius patri similia induit.

Quod autem delectatio vehementior fit in coitu venereorum, non ab omni provenire causa, sed quia pruritus est fortis : propter
20 quod et si frequenter accidit copulatio hec, minus fit gaudere 723b35 724a1
propinquantibus. Adhuc penes finem gaudium : oportebat autem in unaquaque particularum, et non simul, sed in hiis quidem prius, in hiis autem posterius.

Eius autem quod est ex kolobis fieri koloba eadem causa et
25 propter quid similia parentibus. Fiunt autem et non koloba ex 724a5
kolobis, quemadmodum et dissimilia generantibus, de quibus posterius causam contemplandum : problema enim hoc illis idem est.

Adhuc si non emittit sperma femella, eiusdem rationis neque ab omni provenire. Et utique si non ab omni provenit, nichil
30 irrationabile non a femella, sed alio quodam modo femellam cau- 724a10
sam esse generationis. De quo utique consequens est considerare, quoniam itaque manifestum quod non ab omnibus segregatur sperma partibus.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 11 per (τῷ *Z*)] τὸ (=Γ^{1}) 13 per (τῷ *ZPY*)] τὸ (=*BvCe*) 20 si ... accidit *(Sb)*] ἐὰν ... συμβαίνῃ (= Γ^{1}) 29 provenit *(ZPSY)*] ἀπέρχηται 30 non *(P)*] μηδ' 32 itaque (δὴ *ZPSYE)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap ap, VbBvFaCe 2 et *om. BvFaCe* 7 sic *om. Ce* 11 per *om. Ap* sunt] est *Ap* : *om. Fa*^{1} 13 per *om. BvCe* 14 ab omnibus dignificare *ApVb* 20 accidat *ApVb* hec] ista *ApVb* 32 itaque *om. Ap*

724a15 Principium autem et huius considerationis et sequentium primum accipere de spermate quid est : sic enim et de operibus ipsis et de accidentibus circa ipsa erit magis facile contemplari. Vult autem tale esse sperma secundum naturam, ex quo que secundum naturam constant fiunt primo (non in ex illius aliquo, ut puta ex
724a20 hominis : fit enim ex hoc quia huius est sperma). Quoniam autem multipliciter fit aliud ex alio — alio enim modo quemadmodum ex die dicimus nox fit et ex puero vir, quia hoc post hoc ; alio autem modo ut ex ere statua et ex ligno lectus, et alia quecumque
724a25 ex materia fieri que fiunt dicimus, ex aliquo inexistente et figurato totum est. Alio autem modo ut ex musico non musicus et ut ex sano laborans, et totaliter ut contrarium ex contrario. Adhuc autem preter hec ut Epikharmus facit superedificationem,
724a30 ex criminatione maledictio, ex hac autem pugna : hec autem omnia ex aliquo quod principium motus, talium autem quorundam quidem in ipsis principium motus est, velut et in nunc dictis (pars enim aliqua criminatio totius turbationis est), quorundam
724a35 autem extra, velut artes conditorum et lucerna combuste domus.

Sperma autem manifestum quia duorum horum in altero est :
724b1 aut enim ut ex materia ipsius, aut ut ex primo movente est quod fit. Non enim utique ut hoc post hoc, velut ex panatheneis oplous, neque ut ex contrario : corrupto enim fit contrarium ex contrario, et alterum aliquid oportet supponi ex quo est primo inexistente.
724b5 Duorum itaque sumendum in utro ponendum sperma, utrum ut materiam et patiens, aut ut speciem aliquam et faciens, aut et ambo. Simul enim forte palam erit et quomodo ex contrariis generatio existit omnibus hiis que ex spermate : naturalis enim ex contrariis generatio ; hec quidem enim ex contrariis fiunt,
724b10 masculo et femella, hec autem ex uno solo, velut plante et ani-

---

O^c *(ZPSYEΞ)* 3 de] *om.* 5 non — aliquo *(Ald.)*] οὐ τῷ ἐξ ἐκείνου τι εἶναι τὸ ποιοῦν (= Γ^1) 5-6 ex hominis (! ἐκ τοῦ ἀνθρώπου *Ald.*)] τοῦ ἀνθρώπου (= Γ^1) 6 huius $(Z^2O^{c2}Ald.)$] τοῦτο 15-16 talium — motus *(PSYE)*] *om.* 28 enim *(m)*] + καὶ 29 ex[1] *(Z)*] ἡ ἐκ (= Γ^1)

Ap ap, VbBvFaCe 5 fiunt *om. Ap* non — aliquo] non ex illo aliud (*leg.* aliquid) est (!) esse faciens *Ap* ex[2] *om. Ap* 9 ut *om. Ap* 11 alio] *hic desinit ap* 14 terminatione *Ce* 15 quod *om. ApBvFaCe* 17 terminatio *Ce* 18 extra] e contra *Ap* 22 panatheneis] navigatione *Vb* oplus *BvFaCe* : submersio *Vb* 27 erit et quomodo] ei non *Bv* : *lac. Fa*[1] 28 genere *ApBv* enim + que *Ap* 29 genere *Ap*

malium quedam, in quibuscumque non est determinatum masculus et femella separatim.

Genitura quidem igitur vocatur quod a generante provenit, quecumque coire nata sunt, primum habens principium gene-
5 rationis, sperma autem quod ex ambobus principia habens 724b15
copulatis (velut que plantarum et quorundam animalium, in quibus non sunt separata masculus et femella), quemadmodum quod fit ex femella et masculo prima mixtura, velut conceptus aliquis existens aut ovum : et enim hec iam habent quod ex
10 ambobus.

Sperma autem et fructus differunt per posterius et prius : fructus quidem enim eo quod ex alio sit, sperma autem eo quod 724b20
ex hoc aliud, quoniam ambo idem sunt.

Dicti autem spermatis ut geniture natura prima iterum dicenda
15 que est. Necesse itaque omne quodcumque accipitur in corpore aut partem esse eorum que secundum naturam, et hoc aut anomiomerorum aut omiomerorum, aut eorum que preter naturam, 724b25
puta aut nascentiam aut superfluitatem aut tabem aut alimentum. Dico autem superfluitatem alimenti residuum, tabem autem
20 segregatum ex excremento uniuscuiusque ab ea que preter naturam resolutione. Quod quidem igitur non erit pars manifestum : omiomerum quidem enim est. Ex hoc autem nichil componitur, 724b30
quemadmodum ex nervo et carne. Adhuc autem neque separatum, alia autem omnia partes. Sed adhuc neque eorum que preter
25 naturam neque orbatio : in omnibus enim existit, et natura ex hoc fit. Alimentum autem manifeste superinductum. Quare necesse aut tabem aut superfluitatem esse. Antiqui quidem igitur 724b35
assimilati sunt putantibus esse tabem : ab omni enim provenire dicere propter caliditatem eam que a motu tabis habet virtutem. 725a1
30 Tabes autem eorum que preter naturam aliquid, ex hiis autem

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 quod ... provenit *(PΞ)*] τὸ ... αἴτιον (= Γ^{1}) 9 ovum *(ZΞ)*] ζῷον (= Γ^{1}) 11 posterius et prius *(ZPSY)*] πρότερον καὶ ὕστερον 12 eo quod^{2} *(PSE)*] τὸ 14 ut geniture *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 15 accipitur] λαμβάνωμεν (= Γ^{1}) 20 uniuscuiusque *(ZPSE)*] *om.* (= Γ^{1}) 24 eorum que (τῶν *Z*)] *om.* (= Γ^{1}) 29 tabes *(SΞ)*] τὰ ... συντήγματα

Ap, VbBvFaCe 3 que a generante vocatur causa *Ap* 9 ovum] animal *Ap* 12 eo quod^{1}] per [eo] quod *Ap* aliquo fit *Ce* 14 ut geniture *om. Ap* dicenda + est *Vb* : demonstranda est *Ap* 15 quodcumque + que *Ce* accipiamus *Ap* 18 aut^{2} + pernascentia *Ce* 20 uniuscuiusque *om. Ap* 24 eorum que *om. Ap* 28 omnibus *Ap* 30-**26**.1 aliquid — naturam *om. Ce*

que preter naturam nichil fit eorum que secundum naturam. Necesse igitur superfluitatem esse. Sed adhuc superfluitas quidem
725a5 omnis aut inutilis alimenti est aut utilis. Inutile quidem igitur dico a quo nichil amplius perficitur ad naturam, sed consumpto pluri maxime peioratur, utile autem contrarium. Quod quidem itaque talis superfluitas non utique erit, manifestum : pessime enim dispositis propter etatem aut infirmitatem aut habitum
725a10 plurimum inexistit tale, sperma autem minime : aut enim omnino non habent, aut non prolificum propter misceri inutilem superfluitatem et languorosam.

Utilis igitur superfluitatis pars aliqua est sperma. Maxime autem utile quod ultimum, et ex quo iam fit unaqueque partium. Est enim hoc quidem prius, hoc autem posterius. Primi quidem
725a15 igitur alimenti superfluitas flegma, et si quid aliud tale : et enim flegma utilis alimenti superfluitas est : signum autem quia mixtum alimento puro nutrit et laborantibus consumitur. Ultimum autem ex plurimo alimento paucissimum. Considerare autem oportet quod modico augentur animalia et plante eo quod se-
725a20 cundum diem omnem : modico enim apposito eodem excrevit magnitudo.

Contrarium igitur quam antiqui dixerunt dicendum. Hii quidem enim ab omni proveniens, nos autem quod ad omne aliquid esse natum est sperma dicimus, et hii quidem tabem, videtur
725a25 autem superfluitas magis. Rationabilius enim simile esse adveniens ultimum et factum superfluum talis, velut pictoribus ymaginum multotiens evenit simile expenso. Contabescens autem corrumpitur totum et exit extra naturam. Argumentum autem quod non sit tabes, sed superfluitas magis, magna animalia
725a30 paucigona esse, parva autem polygona. Tabem quidem enim plurem necessarium esse magnis, superfluitatem autem minorem : in corpus enim magnum existens consumitur quod plus

---

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 7 aut habitum *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 8 inexistit *(ZP)*] ὑπάρχει (= Γ^{1}) 12 ultimum (ἔσχατον)] purissimum Γ^{1} (= καθαρώτατον) 18 eo quod (τῷ *PY*)] τὸ (= Γ^{1}) 26 ymaginum] τοῦ ἀνδρεικέλου 29 paucigona *(Z)*] ὀλιγοτόκα (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 4 proficitur *BvCe* 7 aut habitum *om. Ap* 8 existit *Ap* 12 ultimum] purissimum *Ap* 15 quia] quod *Ce* 18 eo *om. Ap* 19 omnem] solum *Ap* 22-23 aliquid esse *om. VbCe* 27 et *om. Ce* 29 paucigona] paucorum paritiva *Ap* 31 necessaria *Ce*

alimenti, quare modica fit superfluitas. Adhuc autem locus quidem nullus assignatus est tabi secundum naturam, sed fluit ubicumque corporis facile viam habeat, hiis autem que secundum 725a35
naturam superfluitatibus omnibus, velut alimenti sicci inferior 725b1
venter et humidi vesica et utilis superior venter, et spermaticis matrix et pudenda et ubera : in hec enim congregatur et confluit. Et accidentia testimonia quia quod dictum est sperma est ; hec 725b5
autem accidunt propter naturam esse superfluitatis talem : modicissimo enim abscedente hoc fit dissolutio manifesta, tamquam sint privata corpora eo quod ex alimento facto fine. Paucis autem aliquibus aut in modico tempore etatis alleviat aliquando 725b10
abscedens, cum habundaverit, quemadmodum primum alimentum si excedat multitudine : et enim hoc abscedente corpora felicitantur magis. Adhuc cum simul tollantur alie superfluitates : non enim solum sperma quod abscedit, sed et alie mixte virtutes
hiis simul abeunt, hee autem sunt languorose, propter quod et 725b15
quibusdam non prolificum aliquando fit quod abscedit, propter paucum habere spermaticum. Sed pluribus et ut in pluribus dicatur accidit ex coitibus dissolutio et impotentia magis propter dictam causam. Adhuc non inexistit sperma neque in prima
etate neque in senectute neque in infirmitatibus, in infirmari 725b20
quidem propter impotentiam, in senectute autem propter non digerere quod sufficiens secundum naturam, iuvenibus autem existentibus propter augmentationem : prevenit enim consumptum omne : in annis enim quinque fere in hominibus medietatem
videtur accipere corpus magnitudinis eius que in alio tempore 725b25
fit totius.

Multis autem accidit et animalibus et plantis et generibus ad genera differentia circa hec, et in genere eodem hiis que eiusdem speciei ad invicem, puta homini ad hominem et viti ad vitem. Hec quidem enim polysperma, hec autem pauci spermatis sunt, hec autem sine spermate omnino, non propter infirmitatem, sed 725b30

O^c *(ZPSYEΞ)* 1 autem] *om.* (= Γ^1) 2 assignatus est *(ZPSY)*] ἀποδίδοται 5 spermaticis *(ZPS)*] τῆς σπερματικῆς 11 aut *(Z)*] καὶ (= Γ^1) etatis *(Z)*] κατὰ τὰς ἡλικίας aliquando (? ποτε)] τοῦτ' (= Γ^1)

Ap, VbBvFaCe 1 autem *om. Ap.* 3 habet *Ce* 5 spermatis *ApVb* 7-8 hoc ... accidit *Ce* 11 aut] et *Ap* aliquando] hoc *Ap* 15 etiam *Ce* 17 aliquando *om. Ap* 19 accidit *post* dissolutio *Ce* 20 existit Bv^1Fa^1 22 propter^2 *om. Ce* 25 omne] esse *FaCe* 28 et^1 *om.* Ap^1Vb^1 : + in Bv^1

quibusdam quidem propter contrarium : consumitur enim in corpus velut hominum quibusdam : euektici enim existentes et facti carnosi aut pinguiores magis, minus emittunt sperma et
725b35 minus concupiscunt coire. Similis autem passio et circa hircinas
726a1 vites, que propter alimentum lasciviunt (quoniam et hirci pingues existentes minus habent, propter quod et macerant ipsos — et vites hircinare a passione hircorum vocant). Et pingues autem minus prolifici videntur esse quam non pingues, et mulieres et
726a5 viri, propter hiis qui bone nutriture digestum superfluum fieri sagimen ; est enim et sagimen superfluum propter bonam cibationem sanum.

Quedam autem omnino non ferunt sperma, puta itea et egeirus. Sunt quidem igitur et alie cause passionis huius. Et enim propter impotentiam non digerunt et propter virtutem absumunt,
726a10 quemadmodum dictum est. Similiter autem et multe fusionis sunt et multi spermatis, hec quidem propter virtutem, hec autem propter impotentiam : multum enim et inutile superfluum simul miscetur, ut quibusdam fiant infirmitates cum sic ⟨non⟩ proficiat purificatio. Et aliqui quidem sanantur, hii autem et
726a15 interimuntur. Contabescunt enim sic quemadmodum et in urinam : iam enim et hec infirmitas evenit quibusdam.

Adhuc porus idem superfluo et spermati, et quibuscumque quidem amborum fit superfluum, et humidi et sicci alimenti, qua quidem humidi, hac et geniture fit segregatio (humidi enim su-
726a20 perfluitas est, alimentum enim omnium humidum magis), quibus autem non est hoc, secundum eam que est sicce ypostaseos segre-

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 propter *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 10-11 bonam cibationem *(ZΞ)*] οὐσίαν (= Γ^{1}) 15 multe fusionis *(Z)*] πολυχρόνια (= Γ^{1}) 18 infirmitates] ἀῤῥώστημα cum *(ZYE)*] ὅτε (= Γ^{1}) sic (ταύτη *Z*)] αὐτῶν (= Γ^{1}) 26 hoc] hoc modo Γ^{1} *(cf.* ταύτῃ *Ambros.* 268 *E* 6 *sup.)*

Ap, VbBvFaCe 1 propter *om. Ap* 3 aut] quam *Ap* 4 hircinas] tragosas *Ap* 5 lasciviunt] iniuriant *Ap* hirci] tragi *Ap* 7 hircinare] traganti (*leg.* tragare) *Ap* hircorum] tragorum *Ap* 8 minus prolifici] agonoteri *ApVb* 10 sagimen^{1}] pinguedinem *Ap* sagimen^{2}] pinguedo *Ap* superfluum + scilicet *Ap* 10-11 bonam cibationem] substantiam *Ap* 11 sanum *scripsi cum Ap* : factum *cett.* 12 itea : genus salicum *BvFa*^{2} 12-13 egeirus] cicirus *Ce* 14 assumunt *BvCe* : consumunt *Ap* 15 multe fusionis] multi temporis *Ap* 18-19 cum — proficiat] quia *(leg.* quando) ipsorum non prosperata *Ap* 18 non *addidi* 19 putrefactio *Vb*^{2}*Ce* 20 in] ad *ApVb* 23 quidem] quod *Ap* quia *Ce* 26 hoc + modo *Ap*

gationem. Adhuc contabescentia semper languorosa, superflui autem ablatio proficua : spermatis autem separatio utroque modo, propter assumere aliquid utilis alimenti. Si autem esset contabescentia, semper lederet utique : nunc autem non facit hoc. 726a25

Quod quidem igitur superfluitas est sperma utilis alimenti et ultimi, sive omnia emittant sperma sive non, sed in emittentibus, manifestum.

[19] Post hec autem determinandum superfluitas qualis alimenti, et de menstruis : fiunt enim aliquibus menstrua animalifi- 726a30
cantium. Per hec enim manifestum erit et de femella, utrum emittit sperma ut masculus, et utrum est una mixtura facta ex duobus spermatibus, aut nullum sperma segregatur a femella ; et si nullum, utrum neque aliud nichil confert ad generationem, sed 726a35
solum exhibet locum, aut confert aliquid, et hoc qualiter et 726b1
secundum quem modum.

Quod quidem igitur est ultimum alimentum sanguis habentibus sanguinem, exsanguibus autem proportionale, dictum est prius : quoniam autem genitura superfluitas est alimenti et ultimi, aut sanguis utique erit aut proportionale aut ex hiis
aliquid. Et quoniam ex sanguine digesto et partito aliqualiter 726b5
fit particularum unaqueque, sperma autem digestum quidem magis alteratum a sanguine separatur, indigestum autem existens, et cum quis angarietur frequentius utens eo quod coire, quibusdam sanguinosum iam provenit, manifestum quia sanguinei
utique erit superfluitas alimenti sperma, eius quod in partes 726b10
distributi ultimi. Et propter hoc magnam habet virtutem — et enim puri et sani sanguinis segregatio solutivum — et similia fieri progenita parentibus rationabile : simile enim accedens ad partes ei quod relictum est. Itaque sperma est quod manus aut 726b15

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1-2 superflui — proficua *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 2-3 utroque modo (? *ἀμφοτέρως, cf. ἀμφοτέρων Z*)] *ὠφέλιμος* (= Γ^{1}) 3 aliquid *(Ξ, Gaza)*] *om.* (= Γ^{1}) utilis *(ZΞ)*] *μὴ χρησίμου* (= Γ^{1}) 4 utique *(ZP)*] *om.* 6 sed *(ZY)*] *om.* (= Γ^{1}) emittentibus *(Z)*] *προειρημένοις* (= Γ^{1}) 11 utrum] *om.*

Ap, VbBvFaCe 1-2 superflui — proficua *om. Ap* 2-3 utroque modo] proficua *Ap* 3 aliquid *om. Ap* utilis alimenti] id quod non utile alimentum *Ap* 6 sed *om. Ap* emittentibus] predictis *Ap* 18 et *om. VbFa* 22 separatur a sanguine *ApVb* 23 et — quis *om. Ce* : et cum *om. Bv* anguarietur *ApFa* : argueretur *Ce* 24 quia] quod *Ap* 25 erit utique *Ce* partes] membra *Ap* 28 rationale *Ce* accidens *Ce*

quod faciei aut animalis totius indeterminate manus aut facies aut totum animal : et quale illorum unumquodque actu, tale sperma virtute, aut secundum molem propriam, aut habet quandam virtutem in se ipso (hoc enim nondum manifestum nobis
726b20 ex determinatis, utrum corpus spermatis est causa generationis, aut habet quendam habitum et principium motus generativum) : neque enim manus neque alia particularum nulla sine animali aut alia aliqua virtute est manus, neque particula nulla, sed solum equivoca.

Manifestum autem et quia quibuscumque contabescentia fit
726b25 spermatica, et hec superfluitas est. Accidit autem hoc quando resolutum fuerit in accedens, quemadmodum cum deciderit superlinitum pulverizati statim : idem enim est [ultimum] abscedens [superfluum] primo apposito. Eodem modo et ultimum
726b30 superfluum primo colliquamini idem est. Et de hiis quidem determinatum sit hoc modo.

Quoniam autem necessarium infirmiori fieri aliquod superfluum plus et minus digestum, tale autem existens necessarium esse sanguinose humiditatis multitudinem, infirmius autem minore caliditate communicans secundum naturam, femella
726b35 autem quod talis dictum est prius, necessarium et eam que in
727a1 femella factum segregationem sanguineam superfluitatem esse. Fit autem talis vocatorum menstruorum segregatio.

Quod quidem igitur sunt menstrua superfluitas, et quod proportionale ut masculis genitura sic femellis menstrua, manifestum.
727a5 Quod autem recte dictum sit, signa que accidunt circa ipsa. Secundum eandem enim etatem masculis quidem incipit fieri genitura et segregatur, femellis autem fluunt menstrua et vocem permutant, et notabilia fiunt que circa ubera. Et cessant etate
727a10 desinente hiis quidem posse generare, hiis autem menstrua.

O^{e} *(ZPSYEΞ)*] 1 indeterminate *(ZS)*] ἀδιόριστος 7 alia *(ZPSY)*] ἄλλο τι (= Γ^{1}) 13 superlinitum *(PS)*] ἐναπολειφθὲν (= Γ^{1}) 13-15 idem — est *(Z)*] ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ τελευταῖον περίττωμα τῷ πρώτῳ περιττώματι (= Γ^{1}) 17 aliquod] *om.* 29 notabilia fiunt *(ZP)*] σημαίνει (accidunt Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 3-4 aliquam virtutem quandam *Ap* 7 alia] aliud aliquid *Ap* nulla] nichil *Ap* : ulla *Vb* animalis *Ap* 8 aliqua alia *ApBv* 12 accidens *Ce* decidat *Ap* 13 superlinitum pulverizati] intus derelictum consumpti carbonis *Ap* : superlinitum pulverizati derelictum consumpti carbonis *Bv* 13-15 idem — est] idem enim est ultimum [abscedens] superfluum prime superfluitati *Ap* 25 sic + et *Ce* 27 enim *om. Ap* 29 notabilia fiunt] accidunt *Ap*

Adhuc autem et talia signa quod superfluitas sit hec emissio femellis. Ut enim ad multum neque emorroides fiunt mulieribus neque ex naribus fluxus sanguinis neque ixie non stantibus menstruis : sique accidat aliquid horum, fiunt peiores purgationes, tamquam consumpta in hec segregatione. Adhuc autem 727a15
neque venose similiter levioresque et planiores femelle masculis sunt, propter simul segregari eam que in hec superfluitatem in menstruis. Idem autem hoc oportet putare causam esse et moles minores esse corporum femellis quam masculis in animalifi- 727a20
cantibus : in hiis enim menstruorum fit fluxus deforis solis, et horum manifestissima in mulieribus : plurimam enim emittit segregationem mulier animalium. Propter quod quidem manifestissime semper pallida est et occultarum venarum, et defectum ad masculos habet corporis manifestum. 727a25

Quoniam autem hoc est quod fit femellis ut genitura masculis, duas autem non contingit spermaticas simul fieri segregationes, manifestum quod femella non confert sperma ad generationem. Si enim sperma esset, menstrua non utique essent : nunc autem propter hec fieri illud non est. 727a30

Quia quidem igitur, quemadmodum sperma, et menstrua superfluitas sunt, dictum est : sumet autem utique quis ad hoc testimonia quedam accidentia animalibus. Pinguia enim minus sunt spermatica hiis que sine pinguedine, quemadmodum dictum est prius. Causa autem quia pinguedo superfluitas est quemad- 727a35
modum et sperma, et digestus sanguis, sed non eodem modo spermati. Itaque rationabiliter in pinguedinem expensa super- 727b1
fluitate deficiunt que circa genituram, exsanguium vero malakia et malakostraka circa conceptionem sunt optima. Quia enim sunt exsanguia et non fit pinguedo in ipsis, proportionale ipsis
pinguedini separatur in superfluitatem spermaticam. Signum 727b5
autem quod non tale sperma emittit femella quale masculus, neque mixtis ambobus fit, ut quidam aiunt, quia multotiens femella concipit non facta ipsi in coitu delectatione, et facta iterum nichil minus. Et equaliter concurrentibus a masculo et 727b10

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 neque ixie (*Ξ, Gaza*)] *οὔτε τι ἄλλο* (= *Γ*^{1}) 9 esse (*τὸ .. εἶναι ZS*)] *τοῦ ... εἶναι* 22 accidentia] *τῶν συμβαινόντων* (= *Γ*^{1}) 25 et^{1}] *om.* 27 vero *(Z)*] *τε*

Ap, VbBvFaCe 3 neque^{1}] non *Ce* neque ixie + neque aliquid aliud (alium *Vb*) *ApVb* 9 in *om. Ce* 10 solum *Ce* 11 manifestissima + et *Ce* 16 contingerit *Ce* 22 accidentium *ApVb* 27 exsanguinum *Ap* 29 exsanguinea *Ap*

femella non fit, si non vocatorum menstruorum humor existat commensuratus. Propter quod neque totaliter non factis ipsis generat femella, neque factis cum excreverint ut ad plus, sed post purificationem. Aliquando quidem enim non habet alimen-
727b15 tum neque materiam, ex qua poterit constituere animal que a masculo inexistens in genitura virtus, aliquando autem coexcludit propter multitudinem. Cum autem de factis abscesserint, quod relictum est constat. Quecumque autem non factis menstruis concipiunt, aut intermedium factorum posterius autem non, causa
727b20 quia hiis quidem tantus fit humor quantus post purificationem relinquitur prolificis, maior autem non fit superfluitas, ut et deforis procedat, hiis autem post purificationem concluditur os matricum. Quando igitur multum quidem quod abscessit fuerit, adhuc autem fit quidem purificatio, non tanta autem ut
727b25 coevanescat sperma, tunc propinquantes concipiunt iterum. Nichil autem inconveniens hiis que conceperunt adhuc fieri : et enim posterius usque ad aliquid pertranseunt menstrua, pauca autem et non semper. Sed hoc quidem languorosum, propter quod
727b30 paucis et raro accidit ; que autem ut in pluribus fiunt, maxime secundum naturam sunt.

Quod quidem igitur confert femella ad generationem secundum materiam, hoc autem est in consistentia menstruorum, menstrua autem superfluitates, palam.

[20] Quod autem putant quidam sperma conferre in coitu
727b35 femellam, propter fieri simile gaudium quandoque ipsis ei quod masculorum, et simul humidam segregationem, non est humi-
728a1 ditas hec spermatica, sed loci propria quibuscumque. Est enim matricum emissio, et hiis quidem fit, hiis autem non. Fit quidem hiis que colore albe et muliebres, ut ad plus dicatur, non fit autem
728a5 nigris et virilibus. Multitudo autem, quibus fit, aliquando non secundum spermatis emissionem est, sed multum excedit. Adhuc autem et alimenta altera ab alteris faciunt multam differentiam

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 2 non factis *(ZPYE)*] μιγνυμένων 13 igitur multum quidem *(ZPSY)*] μὲν οὖν πολὺ 14 fit *(SE)*] γίγνηται ut *(ZPSYO*^{c}*)*] + μὴ (=Γ^{1}) 15 coevanescat *(Z)*] ἐξικμάζειν *E* (=Γ^{1}) iterum *(ZY)*] *om.*

Ap, VbBvFaCe 1 si] sed *Ce* 3 exercuerint *Ce* : effluxerint *ApVb* 4 habent *ApFaCe* 6 excludit *Ap* : eo excludit *Bv* 7 abscesserit *Ce* 8 autem *om. Ce* 14-15 ut non evanescat *Ap* 22 materiam] naturam *ApBvFaCe* 24 in coitu *om. Ce* 29 autem fit *Ce* 32 differentiam] materiam *Ap*

eius quod est fieri egressionem, aut minorem aut ampliorem talem, velut quedam mordicantium notabile faciunt ad multitudinem segregationis.

Accidere autem delectationem in coitu non solum spermatis est 728a10
emissi, sed et spiritus, ex quo constituto fit sperma. Palam autem in pueris hiis qui nondum possunt emittere, prope autem existentibus etati, et in viris sterilibus : fit enim omnibus hiis delectatio decisione facta. Et corruptis quidem secundum generationem aliquando resolvuntur ventres, propter segregari superfluitatem in 728a15
ventrem, que non potest digeri et fieri sperma.

Assimilantur autem secundum formam mulier et puer, et est mulier ut masculus agonus : impotentia enim quadam femella est, eo quod non possit digerere ex alimento ultimo sperma (hoc 728a20
autem est aut sanguis, aut proportionale in exsanguibus) propter frigiditatem nature. Sicut igitur in ventribus propter indigestionem fit diarria, sic in venis alie emorroides et que menstruorum : et enim hec emorrois est, sed ille quidem propter infirmitatem, hec autem naturalis. 728a25

Itaque manifestum quod rationabiliter fit ex hoc generatio. Sunt enim menstrua sperma non purum, sed indigens operatione, quemadmodum in ea que circa fructus generatione, cum nondum fuerit maceratum, inest quidem alimentum, indiget autem operatione ad purificationem. Propter quod et miscetur illa quidem geniture, hoc autem mundum alimentum, hoc quidem generat, 728a30
hoc autem nutrit.

Signum autem huius mulierem non emittere semen, et fieri in coitu delectationem tactu, secundum eundem modum masculis : non emittunt autem humorem hunc hinc. Adhuc autem non omnibus fit femellis hec egressio, sed sanguinem habentibus, 728a35

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 2-3 notabile — segregationis] *ἐπίδηλον ποιεῖ εἰς πλῆθος τὴν ἀπόκρισιν* (= Γ^{1}) 4 in *(Z)*] *om.* 5 fit sperma *(ZΞ)*] *ἀποσπερματίζει* (= Γ^{1}) 22 maceratum *(Z)*] *διῃτημένη* (= Γ^{1}) 24 mundum alimentum] *καθαρᾷ τροφῇ* 27 tactu *(ZP)*] *ἐν τῇ ἁφῇ* (= Γ^{1}) modum *(YΞ)*] *τόπον* 28 non emittunt autem] *καίτοι οὐ προΐενται* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 notabilium *Vb* : manifestam *Ap* facit *ApBvFaCe* 3 segregationem *Ap* 4-5 emissi est *ApVb* 5 fit sperma] espermizat *Ap* 6 qui] quidem *Ce* 7 sterilibus] agonis *Ap* 8 decisione facta *om. Ap* corruptis] corpus *Ce* 11 assimilatur *Ce* 12 in potentia *ApBvFaCe* : in inpotentia *Vb* 19 genere *Ce* 22 maturatum *VbFa* : dietata *Ap* 23 et + non *Ce* 26 non emittere mulierem *Ap* 27 in tactu *Ap* 28 non — autem^{1}] quamvis non emittant *Ap* emittant *ApCe*

neque hiis omnibus, sed quarumcumque matrices non penes suc-
728b1 cinctorium sunt neque ovificant, adhuc autem neque sanguinem
non habentibus, sed quod proportionale : quod quidem enim
quibusdam sanguis, in hiis altera existit concretio. Eius autem
quod est neque hiis fieri purificationem neque sanguinem haben-
728b5 tium dictis, causa siccitas corporum modicam relinquens super-
fluitatem, et tantum quantum ad generationem sufficiens solum,
extra autem non emittit. Quecumque autem animalifica sine
ovificatione (hec autem sunt homo et quecumque quadrupedum
flectunt posteriora crura intus : hec quidem enim omnia animali-
728b10 ficant sine ovificatione) hiis autem fit quidem omnibus, nisi si
quid orbatum est in generatione velut mulus, insuper super-
ascendunt purificationes, quemadmodum hominibus. Per dili-
gentiam autem, quomodo accidunt hec circa unumquodque
animalium, scriptum est in hiis que circa animalia historiis.
728b15 Plurima autem purificatio fit inter animalia mulieribus, et mas-
culis plurima spermatis emissio secundum rationem magnitudinis.
Causa autem corporis compactio humida et calida existens : neces-
sarium enim in tali fieri plurimam superfluitatem. Adhuc autem
neque tales habent in corpore partes in quas vertitur superfluitas,
728b20 quemadmodum in aliis : non enim habent neque capillorum
multitudinem secundum corpus, neque ossium et cornuum et
dentium egressiones.

Signum autem quia in menstruis sperma est : simul enim,
quemadmodum dictum est prius, masculis fit superfluitas hec,
728b25 et femellis menstrua notantur in eadem etate, ut et simul dis-
tentis locis susceptivis utriusque superfluitatis : et intumescen-
tibus utrisque propinquis locis germinat pectinis pilatura. Futuris
autem distendi loca inflantur a spiritu, masculis quidem mani-

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 quarumcumque *(ZPE)*] ὅσον 6 dictis *(ZEO*^{c} : *om. ΞΓ*^{1}*)*] + τοῖς κάτω ἔχουσιν καὶ μὴ ᾠοτοκοῦσιν (= Γ^{1}) 8 emittit] προ-ἵεσθαι (= Γ^{1}) 9 quidem *(ZPSO*^{c}*)*] *om.* (= Γ^{1}) 16 purificatio fit *(PSEO*^{c}*)*] γίγνεται κάθαρσις (= *Vb*) 27-28 intumescentibus] ἀραιουμένων *(om. Γ*^{1}*)* 29 inflantur (ἀνοιδοῦσιν)] apcriuntur Γ^{1} (? ἀνοίγουσιν)

Ap, VbBvFaCe 4 consistit *Ap* : *om. Bv*^{1} 5-6 habentibus *Vb* 6 dictis] deorsum habentibus et non ovificantibus *Ap* 7 solum sufficiens *Ce* 8 emitti *Ap* 9 autem *om. ApBvFaCe* quadrupedium *ApVb* 10 quidem *om. Ap* : quoque *Vb* 12 mula *Ap* : multis *Bv* insuper : *leg.* non tamen ? 12-13 ascendunt *Bv* accidit hoc *Ce* 16 fit purificatio *Vb* 26 vocantur *Ap*^{1}*Ce* : *om. Fa*^{1} 27-28 intumescentibus] *spatium duarum dictionum fuit hic Ap* 29 inflantur] aperiuntur *Ap*

festius circa testiculos, notatur autem et circa ubera, femellis 728b30
autem circa ubera magis : cum enim duobus digitis elevata fuerint,
tunc fiunt menstrua plurimis.

In quibuscumque quidem igitur vitam habentibus non sunt
separata femella et masculus, hiis sperma velut conceptus est.
Dico autem conceptum primam mixturam ex femella et masculo.
Propter quod et ex uno spermate unum corpus fit, ut puta ex 728b35
uno grano frumenti unus culmus, sicut ex uno ovo unum animal
(gemella enim ovorum duo ova sunt). In quibuscumque autem 729a1
generum determinata sunt femella et masculus, in hiis ab uno
spermate contingit fieri multa animalia, ut differente natura
spermate in plantis et animalibus. Signum autem : ab uno enim 729a5
coitu plura fiunt in potentibus generare plura uno. Aut et palam
quod non ab omni venit genitura : neque enim separata ab eadem
parte confestim segregarentur, neque simul venientia in matrices
ibi dividerentur : sed accidit ut rationabile, quoniam masculus
quidem exhibet speciem et principium motus, femella autem et 729a10
corpus et materiam, velut in lactis coagulatione corpus quidem
lac est, formans autem coagulum principium habens et constare
faciens, sic quod a masculo in femella partitum est. Propter quam
autem causam dividitur hic quidem in plura, hic autem in pau- 729a15
ciora, hic autem singulariter, alter sit sermo. Sed propter nichil
quidem differre specie, sed si solum commensuratum sit quod
divisum est ad materiam, et neque minus ut non digerat neque
constare faciat, neque plus ut desiccet, plura generantur. Ex
constante autem primo, ex uno iam unum fit solum. 729a20

Quod quidem igitur femella ad generationem genituram quidem
non confert, confert autem aliquid, et hoc est menstruorum consti-
tutio et proportionale in exsanguibus, ex dictis palam et secun-
dum rationem universaliter intuentibus. Necesse enim esse ali-

---

O^c *(ZPSYEΞ)* 10 in *(ZE)*] + δὲ 13 aut] ἢ 17 et^2 (τε *E*)] *om.* (= *Fa*^{1}) 19 autem *(ZPSYE)*] + ἢ et] *om.* (= Γ^1) 22 propter *(PSYE)*] *om.* 25 plura *(Z)*] + οὕτω (= Γ^1) 29 exsanguibus *(ZPYE)*] ἐναίμοις 29-30 et secundum rationem universaliter *(ZP)*] καὶ κατὰ τὸν λόγον καὶ καθόλου *(cf. Γ*^{1}*)* 30-**36**.1 aliquid *(Z)*] *om.* (= Γ^1)

Ap, VbBvFaCe 11 ut *om. BvFaCe* 13 fiunt] sunt *Vb* : *om. Bv*^{1} 15 neque + enim *Ce* 16 rationale *BvCe* 17 et^2 *om. Fa*^{1} 19 formans] *vacuum fuit in exemplari unius dictionis Ap* et *om. Ap* 25 plura + sic *ApVb* 26 autem *om. Ap.* 29 palam ex dictis *BvFaCe* 29-30 et universaliter et secundum rationem *Ap* 30-**36**.1 aliquid *om. Ap*

729a25 quid generans et ex quo, et hoc si unum sit, specie differre et esse rationem ipsorum alteram, in separatas autem habentibus virtutes et corpora et naturam alteram esse facientis et patientis. Si igitur masculus est ut movens et faciens, femella autem, secun-
729a30 dum quod femella, ut passivum, ad masculi semen femella confe- 5
ret non genituram sed materiam. Quod et videtur accidere : prima enim materia est menstruorum natura.

[21] Et de hiis quidem determinatum sit hoc modo. Simul
729a35 autem ex hiis manifestum, de quibus consequens est considerare,
729b1 qualiter quidem confert ad generationem masculus, et qualiter 10
causa est eius quod fit sperma quod a masculo, utrum ut inexistens et particula existens mox eius quod fit corporis, mixtum
729b5 materie ei que a femella, aut corpus quidem nichil communicat spermati, qui autem in ipso motus et virtus : hec quidem enim est faciens, hoc autem constitutum et accipiens formam reliquum 15
eius quod in femella superflui. Secundum rationem itaque sic videtur et in operibus : universaliter enim intendentibus non
729b10 videtur factum unum ex passivo et faciente, ut inexistente in eo quod fit faciente, neque totaliter utique ex moto et movente. Sed adhuc femella quidem, secundum quod femella, passivum, 20
masculus autem, secundum quod masculus, factivum et unde principium motus. Quare si sumantur extrema utrorumque,
729b15 secundum quod hoc quidem factivum et movens, hoc autem passivum et motum, non est quod fit ex hiis unum, nisi sic ut ex carpentario et ligno lectus, aut ut ex cera et forma spera. Palam 25
igitur quod non necesse segregari aliquid a masculo, neque si
729b20 quid egreditur, propter hoc ex hoc ut inexistente quod fit est, sed ut ex movente et specie et ut a medicinali sanatus. Accidunt autem confessa rationi et in operibus. Per hoc enim quedam masculorum coeuntium femellis neque nullam particulam viden- 30
729b25 tur emittere in femellam, sed contrarium femella in masculum,

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 si *(Z)*] + *καὶ* 2 esse] *τῷ ... εἶναι* 6-7 prima — materia *(ZΞ)*] *κατὰ γὰρ τὴν πρώτην ὕλην* (= Γ^{1}) 27 quid *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) egreditur *(ZΞ)*] *παρέχεται* (= Γ^{1}) 28 et ut (*Ξ*, *cf. ὡς καὶ Z*)] *καὶ*

Ap, *VbBvFaCe* 1 generatis *Ce* 5 ad] aut *Ce* 6 non] nec *Ce* 6-7 prima — materia] secundum primam enim materiam *ApCe* 9 de quibus *om. Ce* 12 et — existens *om. Ce* mox] confestim *ApVb* 15-16 reliquum — superflui *om. Ap* 17 enim] autem *BvFaCe* 20 quidem *om. Ce* 25 ut *om. Ce* 26 a masculo aliquid *Ap* 27 quid *om. Ap* egreditur] exhibetur *Ap* ut *om. Ce* 28-29 accidit autem femella *Ce*

quod accidit quibusdam entomorum. Quod enim in emittentibus operatur sperma in femella, hoc que in animali ipso caliditas et virtus operatur, inferente femella susceptivam spermatis particulam. Et propter hoc talia animalium complectuntur quidem multo tempore, dissoluta autem generant faciliter. Copulata 729b30 quidem igitur sunt usque quando constiterit, quemadmodum genitura : dissoluta autem emittunt fetum velociter : generant enim imperfectum : vermificant enim omnia talia.

Maximum autem signum quod accidit circa aves et piscium genus ovificantium eius quod neque ab omnibus esse particulis 729b35 sperma, neque masculum emittere aliquam talem particulam 730a1 que sit inexistens genito, sed solum virtute que est in genitura animal facere, quemadmodum diximus in entomis, in quibus femella emittit in masculum. Si enim ypenemia forte concipiens 730a5 avis, si post hec coitum patiatur, nondum permutato ovo ex esse totum rubeum ad albificari, prolifica fiunt pro ypenemiis : si vero ab altero coitu tacta et adhuc rubeo existente, secundum eum qui posterius coivit genus provenit totum pullorum. Propter quod quidam, secundum hunc modum eorum qui circa aves 730a10 generosas student faciunt, permutantes primos coitus et posteriores, tamquam non immixto et inexistente, neque ab omni veniente spermate : ab ambobus enim si veniret, haberet utique bis has partes. Sed virtute masculi sperma eam que in femella materiam et alimentum quale quoddam facit. Hoc enim con- 730a15 tingit facere quod posterius supervenit et calefacere et digerere : accipit enim alimentum ovum donec utique creverit.

Idem autem accidit et circa generationem piscium ovificatorum. Cum enim parturierit ova femella, masculus superaspergit 730a20

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 2 que *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) caliditas *(Z)*] ὑγρότης (= Γ^{1}) 3 susceptivam spermatis (!) particulam *(cf.* τὸ δεκτικὸν τοῦ περιττώματος μόριον *ZΞ)*] τὸ δεκτικὸν τοῦ σπέρματος (= Γ^{1}) 4 et *(ZΞ)*] ὅθεν καὶ (= Γ^{1}) 6 usque quando *(SE)*] μέχρις ἂν 15 nondum *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 16 totum *(ZPSYE)*] *om.* 22 veniente spermate *(Y)*] ἐλθὸν τὸ σπέρμα veniret] + ὥστε 23 has *(ZS)*] ταὐτά 25 posterius *(ZΞ)*] πρότερον : *om.* Γ^{1} et^{1} *(Z)*] ἐκ τοῦ

Ap, VbBvFaCe 2 que *om. Ap* caliditas] humiditas *Ap* 3 susceptivum *Ap* 3-4 particulam *om. Ap* particulam spermatis *BvCe* 4 et] unde et *Ap* 15 hoc *ApVb* coitum patiatur] coeat *Ap* nondum *om. ApVbCe* 16 pro] ex *Ce* 17 ab] ex *Vb* et *om. VbCe* 24 quiddam *VbBvCe* 24-25 contingit — supervenit] accidit superveniens facere *Ap* 25 quod — calefacere *om. Ce* 27 autem + hoc *ApVb* 28 superspargit *Ap*

thorum : et que utique attigerit, prolifica hec fiunt ova, que autem utique non, agona, tamquam non ad quantum conferente animalibus masculo, sed ad quale.

730a25 Quod quidem igitur neque ab omni provenit sperma emittentibus sperma animalium, neque femella ad generationem sic confert constitutis ut masculus, sed masculus quidem principium motus, femella autem materiam, palam ex dictis. Propter hoc enim neque femella ipsa per se ipsam generat : indiget enim 730a30 principio et movente et determinante (sed in quibusdam animalium, velut avibus, usque ad aliquid natura potest generare : hee enim constituunt quidem, imperfecta autem constituunt ova que vocantur ypenemia), [22] generatio vero eorum que generantur accidit in femella, sed non in masculum, et neque 730a35 ipse masculus emittit genituram neque femella, sed ambo in 730b1 femellam conferunt quod ab ipsis fit, propter in femella esse materiam ex qua est quod conditur. Et confestim hanc quidem copiosam existere necessarium ex qua constituitur conceptus primum, hanc autem supervenire oportet materie, ut augeatur 730b5 conceptum. Quare necesse in femella existere locum : et enim apud lignum faber et apud lutum figulus, et totaliter omnis operatio et motus ultimus apud materiam, velut edificatio in edificatis. Sumet autem utique quis ex hiis qualiter masculus 730b10 confert ad generationem : neque enim masculus omnis emittit sperma, quecumque autem emittunt masculorum, nulla particula hec est eius quod fit fetus, quemadmodum neque a fabro ad lignorum materiam neque provenit nichil, neque particula nulla est tectonice in eo quod fit, sed forma et species ab illo provenit 730b15 per motum in materia, et anima quidem in qua species et scientia

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 9 in] *om.* (= Γ^{1}) 12-13 eorum que generantur (? *τῶν γεννωμένων*)] *τῶν γιγνομένων* (= Γ^{1}) 13 in femella *(ZPSYE)*] *τῷ θήλει* (= Γ^{1}) 13-14 et neque ipse *(cf. καὶ οὐκ αὐτὸ τὸ Z)*] *οὔτ' αὖ τὸ* (= Γ^{1}) 18 supervenire *(ZP)*] *ἐγγίγνεσθαι* oportet *(ZPΞ)*] *ἀεὶ* ut augeatur *(ZPΞ)*] *εἴπερ δύναται* 19 existere *(Z)*] *ἐνυπάρχειν* locum (? *τόπον*)] *τόκον* (= Γ^{1}) 22 ex hiis] *ἐκ τούτων καὶ (cf. Γ*^{1}*)* 26 neque ... nulla] *οὔτ' ... οὐθὲν* (cf. Γ^{1}) 27 provenit] *ἐγγίγνεται*

Ap, VbBvFaCe 1 thoron *ApVb* 6 sed masculus *om. Ce* 9 in *om. Ap* 11 quidam *ApBv* 12-13 eorum que generantur] factorum *Ap* 13 in femella] femelle *Ap* 13 et *om. ApBvCe* 14 ipse] rursus *Ap* : + in se ipsum *Vb* 16 quod] que *Ce* conducitur *Ce* 18 primus *Ap* 19 locum] fetum *Ap* 22 quis *om. Ap* et ex hiis *Ap* 25 est *om. Ce* quod] qui *ApBvFa* 26 ulla *Ap*

movet manus aut aliquam particulam alteram quali quodam motu, altero quidem a quibus fit alterum, eodem autem a quibus idem : manus autem organa, organa autem materiam. Similiter autem et natura que in masculo sperma emittentium utitur 730b20
5 spermate ut organo, et habente aut motus aut actus, sicut in hiis que secundum artem fiunt organa moventur : in illis enim aliqualiter motus artis. Quecumque quidem igitur emittunt sperma, conferunt hoc modo ad generationem ; quecumque autem non emittunt sperma, sed immittit femella in masculum 730b25
10 aliquid suarum partium, simile visum est facienti, quemadmodum utique si materiam portet quis ad conditorem. Propter infirmitatem enim talium masculorum nichil per altera potest facere natura, sed vix ipsa oblata valetudinem habent motus, et assimilatum est plasmantibus, non per artem factis : non enim per 730b30
15 alterum tangens operatur constitutum, sed ipsa propriis particulis.

[23] In animalibus quidem igitur progressivis separata est femella a masculo, et est alterum animal femella et alterum mas- 730b35
culus, specie autem idem, ut puta homo aut equus utraque : in 731a1
20 plantis autem mixte hee virtutes sunt, et non est separata femella a masculo. Propter quod et generant ipsa ex se ipsis et non emittunt genituram, sed sunt fetus que vocantur spermata. Et hoc bene dicit Empedocles faciens : sic autem ovificant parve 731a5
arbores, primum olivas... ovum enim fetus est, et ex aliquo
25 ipsius fit animal, reliquum autem alimentum, et ex semine et ex parte fit quod nascitur, quod autem reliquum in ipso alimentum fit germini et radici prime. Modo autem aliquo hec accidunt et 731a10
in animalibus habentibus separata femellam et masculum. Cum

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 movet] κινοῦσι (= Γ^{1}) 3 manus — materiam *(Z)*] αἱ δὲ χεῖρες καὶ τὰ ὄργανα τὴν ὕλην 4 que *(PSYE)*] *om.* 5 aut motus aut actus *(Z)*] κινήσεις ἐνεργείᾳ (= Γ^{1}) 9 sperma *(ZSY)*] *om.* (= Γ^{1}) 15 propriis *(ZY)*] τοῖς αὐτοῖς 17 progressivis] πᾶσι τοῖς πορευτικοῖς 19 aut equus *(ZΞ)*] *om.* 22 fetus *(E)*] κύημα 25 et^{1} *(Z)*] *om.* (= *BvFa*) 26 in ipso *(Z)*] *om.*

Ap, VbBvFaCe 1 movent *Ap* 4-5 spermate utitur *Ce* 5 aut^{1} — actus] motus actu *Ap* 7 qualiter *Ap* 9 sperma *om. Ap* 10 faciendi *Ce* 12 enim *om. ApCe* 13 valetudine *Ce* 14 per — factis] fabricantibus *Ap* per artem] partem *Ce* 17 quidem *om. Ap* : quedam *Bv* 20 autem *om. Ce* 21 se *om. Ce* et^{2} *om. Ce* 22 sperma *Ce* 25-26 et ex semine — alimentum *om. Ap* 25 et^{2} *om. BvFa* 25-26 ex^{2} — alimentum *post* **40**.1 generare *Fa*

enim fuerit opus generare, fit non separatum quemadmodum in plantis, et vult natura ipsorum unum fieri : quod quidem apparet secundum visum commixtis et combinatis unum quoddam animal fieri ex ambobus.

731a15 Et que quidem non emittunt sperma multo tempore complexa esse nata sunt, donec constet fetus, velut coeuntia entomorum : hec autem quousque utique emittant aliquam superinductarum ipsius partium, que constituet fetum in pluri tempore quam sanguinem habentia. Hec quidem enim diei aliqua particula
731a20 simul herent, genitura autem in diebus constituit pluribus ; emittentia autem tale absolvuntur. Et ⟨in⟩artificialiter visa sunt animalia quemadmodum plante esse divisa, velut si quis et illa, cum sperma extulerint, dissolvat et separet in inexistens femininum et masculinum.

731a25 Et hec omnia rationabiliter natura operatur. Substantie quidem enim plantarum nullum est aliud opus neque actio nulla nisi spermatis generatio, itaque quoniam hoc per femellam fit et masculum combinata, miscens hec posuit cum invicem : propter quod in plantis non separata femella et masculus. Sed de hiis
731a30 quidem in aliis consideratum est, animalis autem non solum generare opus (hoc quidem enim commune viventium omnium) sed et cognitione aliqua omnia participant, hec quidem ampliori, hec autem minori, hec autem omnino modica. Sensum enim habent, sensus autem cognitio quedam. Huius autem honora-
731a35 bile et inhonorabile multum differt intendentibus ad prudentiam
731b1 et ad inanimatorum genus. Ad prudentiam quidem enim quasi nichil esse videtur participare tactu et gustu solum, ad plantam

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 fuerit opus generare *(ZΞ)*] ἓν γένηται καὶ γεννᾷ (= Γ^{1}) 8-9 quam sanguinem habentia *(ZO*^{c}*)*] τῶν ἀναίμων : quam entoma (?) Γ^{1} 27-**41**.1 ad plantam — mirabile *(ZΞ)*] πρὸς δὲ ἀναισθησίαν μέγιστον (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 fuerit — generare] unum fiant et generatum *(leg.* generant) *Ap* : generant *Vb* non fit *Ap* 1-4 quemadmodum — ambobus *post* 5 emittunt *Ap* 3 combinatis + videtur enim *Vb* 5 completa *Ap* 7 emittunt *Ce* 9 sanguinem habentia] entoma *Ap* quidem *om. Ap* 10 herent] habent *Ap* genituram *Ce* instituitur *Bv* : constituunt *Ce* 11 inartificialiter *ci. Dittmeyer* : artificialiter *codd.* 13 in *om. VbCe* 15 et *om. Ce* 21 enim] est *Ce* 22 cognitiones aliquorum *Ap* omnia *om. Ce* 22-23 amplioris ... minoris *ApVbCe* 23 modice *ApVbCe* 25 ad] et ad *Ap* 26 et ad] ad *Ap* quasi *om. Ce* 27-**41**.1 ad insensibilitatem autem maxime *Ap*

autem aut lapidem mirabile : diligibile enim videbitur hac participare cognitione, sed non poni mortuum et non ens. Differunt autem sensu animalia a viventibus solum. Quoniam autem ne- 731b5
cesse et vivere, si sit animal, cum opportunum habuerit perficere viventis opus, tunc combinatur et miscetur, et fit quemadmodum utique si planta, quemadmodum diximus.

Ostrakoderma autem animalium intermedia existentia animalium et plantarum, quasi in ambobus existentia generibus, neutrorum [solorum] faciunt opus : velut quidem enim planta 731b10
existens non habet femellam et masculum, et non generat in alterum, ut autem animal non fert ex se ipso fructum quemadmodum plante, sed constituitur et generatur ex quadam compactione terrea et humida. Sed de horum quidem generatione posterius dicendum.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 enim *(S)*] + ἄν (= Γ^{1}) 2 mortuum *(Z)*] τεθνεὼς (= Γ^{1}) 9 neutrorum solorum (!) faciunt opus (οὐδετέρων ποιεῖ τὸ ἔργον *ZP)*] οὐδετέρων γίγνεται μόνων ἔργον (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 enim + utique *ApVb* 2 mortuus *Ap* 4 perficere + et *Bv* : *om. Ce* 5 opus *om. Ap* fit] sic *Ap* 6 si *scripsi cum Ap* : velut *cett.* 9 faciunt] habet *(leg.* fit*) Ap* quedam enim quidem *Ap* 10 et^{2} *om. Ap* 11 fert ex] confert *Ce* 13 generatione quidem *Ap*

ARISTOTELIS
DE GENERATIONE ANIMALIUM
LIBER SECUNDUS

731b18 [1] Femella autem et masculus quod quidem sunt principia
731b20 generationis dictum est prius, et que virtus et que ratio substantie
ipsorum ; propter quid autem fiunt, et est hoc quidem femella,
hoc autem masculus, ut quidem ex necessitate et a primo mo-
vente et a quali materia, procedentia temptare oportet dissere
sermonem — ut autem propter melius et causam eam que gratia
alicuius, desuper habet principium. Quoniam enim sunt hec
731b25 quidem sempiterna et divina existentium, hec autem contin-
gentia et esse et non esse, bonum autem et divinum causa semper,
secundum suam naturam, melioris in contingentibus ; quod
autem non sempiternum contingens est et esse et recipere et
deterius et melius, melius autem anima quidem corpore, ani-
731b30 matum autem inanimato propter animam, et esse eo quod
non esse et vivere eo quod non vivere — propter has causas
generatio animalium est ; quoniam enim impotens natura talis
generis sempiterna esse, secundum quem contingit modum,
secundum hunc est sempiternum quod fit. Numero quidem
igitur impossibile — substantia enim entium in singulari : tale
731b35 autem si quidem esset, sempiternum utique esset — specie
732a1 autem contingit. Propter quod semper genus hominum et ani-
malium est et plantarum. Quoniam autem horum principium

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 5 que^{2}] *om.* 11 divina *(Z)*] θειότατα (= Γ^{1}) 21 igi-
tur *(PSb)*] *om.* (= *Ce*)

Ap, VbBvFaCe 1-3 DE GENERATIONE ANIMALIUM LIBER SECUNDUS *Fa* :
om. cett. 4 autem] quidem *ApVbFa*^{2}*Ce* 7 et *om. Ce* 8 a *om. Ce*
10 hec *om. Ce* 11 eonsempiterna *Ce* et] et que *Fa*^{1} *Ce* : que et *Bv* : que
VbFa^{2} divinissima *Ap* 12 et^{1} *om. Ap* 13 melior *Ap* quod]
qui *Ce* 16 autem] quidem *Ce* 20 est *om. ApFa*^{1} : esse *Ce* : etiam *Vb*
quod *scripsi cum Ap* : *om. cett.* 21 igitur *om. Ce* talem *Ce* 22 au-
tem *om. Ap* utique] si *Ap* 23 quod *om. Ce* 24 est] esse *Ce*

femella et masculus, gratia generationis utique erunt femella et masculus in entibus. Meliore autem et diviniore secundum naturam existente causa movente prima, secundum quod ratio existit et species. materia, melius autem separatum esse melius 732a5
a deteriori. Propter hoc in quibuscumque contingit, et secundum quantum, separatus est masculus a femella : melius enim et divinius principium motus, ut masculus, existit hiis que fiunt ; materia autem quod ut femella. Convenit autem et miscetur ad 732a10
operationem generationis femelle masculus ; hec enim communis ambobus. Secundum quidem igitur participare femella et masculo vivunt (propter quod et plante participant vita), secundum sensum autem animalium est genus. Horum autem fere in omnibus progressivis separata sunt femella et masculus propter dictas 732a15
causas ; et horum hec quidem, quemadmodum dictum est, emittunt sperma, hec autem non emittunt in coitu. Huius autem causa quia honorabiliora et per se sufficientissima secundum naturam sunt, ut magnitudine participant. Hoc autem non sine caliditate animali : necesse enim quod maius a pluri moveri virtute, calidum autem motivum. Propter quod quidem, ut est 732a20
dicere ad omne respicientes, sanguinem habentia maiora sunt exsanguibus et gressiva animalia mansivis animalibus, que quidem emittunt sperma propter caliditatem et magnitudinem.

Et de masculo quidem et femella, propter quam causam est utrumque, dictum est. 732a25

Animalium autem hec quidem perficiunt et emittunt deforis simile sibi ipsi, velut quecumque animalificant in palam, hec autem parturiunt inarticulatum, et quod non accepit propriam formam. Talium autem sanguinem quidem habentia ovificant, exsanguia autem vermificant. Differunt autem ovum et vermis : ovum quidem enim est ex quo fit quod fit ex parte, reliquum 732a30
autem est alimentum ei quod fit, — vermis autem ex quo toto

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 4 species *(ZPb)*] + ἢ(= Γ^{1}) autem *(PSYE)*] δὴ + καὶ 5-6 et — quantum *(ZPSYE)*] *om.* (= Γ^{1}) 16 per se sufficientissima *(PY)*] αὐταρκέστερα

Ap, VbBvFaCe 1-2 gratia — masculus *om. Ap* 3 quod] quam *Vb* 4 species + quam Ap^{2} melius^{2} *om. Ce* 5-6 et — quantum *om. Ap* 6 separata sunt *Ap* 7 ut] quod ut *Vb* 8 ut *om. Ce* 9 generationis *om. Ap* 10 amborum *Vb* 12 autem sensum *Ap* 14-15 emittunt] emittit *BvFaCe* 21-22 quidem] quod *Ce* 23 est *om. Ce* 26 ipsis *Vb* 27 quod] qui *Ce* 29 exanguinea *Ap* 30 quod fit *om. Ap*

totum fit quod fit. Eorum autem que ad manifestum simile perficiunt animal, et animalificantium, hec quidem confestim in se ipsis animalificant, velut homo et equus et bos et marinorum
732a35 732b1 delfis et alia talia, hec autem in se ipsis ovificantia primum sic animalificant deforis, ut que vocantur selakhe. Ovificantium autem hec quidem perfectum emittunt ovum, ut aves et quecumque quadrupedia ovificant et quecumque sine pedibus, ut lacerte et tortuce et serpentum plurimum genus (horum enim
732b5 ova, cum exierint, non adhuc accipiunt augmentum), — hec autem imperfecta, ut pisces et malakostraca et malakia vocata : horum enim ova crescunt exeuntia. Omnia autem animalificantia aut ovificantia sanguinem habentia sunt, et sanguinem habentia animalificant aut ovificant, quecumque non totaliter agona
732b10 sunt. Exsanguium autem entoma vermificant, quecumque aut ex coitu fiunt aut ipsa coeunt. Sunt enim quedam talia entomorum que fiunt automata, sunt autem femelle et masculi, et ex combinatis fiunt quedam ipsorum, imperfectum tamen quod fit ; causa autem dicta est prius in alteris.

732b15 Accidit autem multa permutatio generibus. Neque enim bipedia omnia animalificant (aves enim ovificant), neque ovificant omnia (homo enim animalificat), neque quadrupedia omnia ovificant (equus enim et bos et alia decemmilia animalificant),
732b20 neque animalificant omnia (lacerte enim et cocodrilli et alia multa ovificant). Neque in pedes habere aut non habere differunt : et enim que sine pedibus animalificant ut vipere et selakhe, hec autem ovificant, ut piscium genus et aliorum serpentum ; et pedes habentium et ovificant multa et animalificant, ut dicta
732b25 quadrupedia. Et in ipsis utique animalificant et pedes habentia ut homo, et que sine pedibus ut balena et delfis. Sic quidem igitur non est dividere, neque causa differentie huius nullum processivorum organorum, sed animalificant quidem perfectiora secundum naturam animalium et participantia puriori principio :

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 8 lacerte] *σαῦροι P* (= *Γ*^{1}) : *σάτυροι* 16 fiunt *(Z)*] + *μὲν* 30 nullum] neque *Γ*^{1} (? *οὐδὲ*) 30-31 processivorum organorum] coitus organorum *Γ*^{1} (? *τῶν ὀχευτικῶν ὀργάνων*)

Ap, VbBvFaCe 6 ut] velut *ApVb* 8 lacerte] sauroi *Ap* 14 exsanguinum *Ap* aut] autem *BvCe* 15 aut + aput *Ce* ipsa *om. Ap* 23 lacerte] sauroi *Ap* : saudoi *Vb*^{1} krocodeili *Ap* 25 ut] et *Ap* vipere] ekheis *Ap* 27 multum *Ap* 30 nullum *Fa*^{2} : neque *Ap* : neque nullum *VbBvFa*^{1}*Ce* 30-31 processivorum] coitus *Ap*

nichil enim animalificat in se ipso non suscipiens spiritum et 732b30
respirans. Perfectiora autem calidiora secundum naturam, et
humidiora et non terrestria. Caliditatis autem naturalis terminus
pulmo est, quorumcumque sanguinem habens est : totaliter
quidem enim habentia pulmonem calidiora non habentibus, 732b35
horum autem ipsorum que non inanem habent neque immo-
bilem neque pauci sanguinis, sed sanguineum et mollem. Quem- 733a1
admodum autem hoc quidem animal perfectum, hoc autem
ovum et vermis imperfectum, sic perfectum ex perfectiori natum
est fieri. Calidiora autem propter habere pulmonem, sicciora
autem secundum naturam, aut frigidiora quidem humidiora
autem, hec quidem ovificant perfectum ovum, hec autem cum 733a5
ovificaverint animalificant in se ipsis. Aves quidem enim et
folidota propter caliditatem quidem perficiunt, propter siccitatem
autem ovificant ; selakhe autem calida quidem minus hiis, humida
autem magis, quare participant ambobus : et enim ovificant et
animalificant in se ipsis — ovificant quidem quia frigida, ani- 733a10
malificant autem quia humida ; animalificum enim humidum,
longissimum autem ab animato terreum. Quoniam autem neque
pennata neque folidota neque squamata sunt — que sunt signa
sicce et terrestris magis nature — molle ovum generant : sicut
enim neque in se ipso neque in ovo supernatat quod terrestre 733a15
[siccum]. Et propter hoc in se ipsum ovificat : deforis enim pro-
cedens corrumperetur ovum non habens protectionem.

Frigida autem et sicca magis ovificant quidem, imperfectum
autem ovum, et sclirodermum autem propter terrestria esse, et
imperfectum emittitur, ut salvetur custodiam habens quod
testeum. Pisces quidem igitur squamati existentes, et mala- 733a20

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 4 est] *om.* 5 calidiora non habentibus] τῶν μὴ ἐχόντων θερμότερα (= Γ^{1}) 8-9 hoc autem ovum et vermis *(ZΞ)*] ὁ δὲ σκώληξ καὶ τὸ ᾠὸν (= Γ^{1}) 10 calidiora autem] τὰ δὲ θερμότερα μὲν 18 animalificum *(Z)*] ζωτικὸν (= Γ^{1}) 19 terreum (Ξ)] τό γε ξηρὸν (= Γ^{1}) 20 sunt^{2}] *om.* (= Γ^{1}) 22 se ipso *(E)* αὐτῷ quod terrestre *(Z)*] τό γε ξηρὸν (= Γ^{1}) 23 enim] + ἂν

Ap, *VbBvFaCe* 5 non habentibus calidiora *ApVb* 6-7 inanem *et* neque immobilem *om. Ap* 8 hoc — animal] animal quidem *Ap* 8-9 vermis autem et ovum *Ap* : et ovum et vermis *Vb* 10 est *om. Ce* 18 animalificum] vitale *Ap* 19 terreum] siccum *Ap* : *om. Ce* 20 sunt^{2} *om. Ap* 22 neque^{2} *om. Ap* quod terrestre *om. ApFa*^{1} : *post* 23 siccum *Bv* 23 ovificant *Ap* 26 et^{1} + vere *Ce* sclirodermum + demum *Ce* : duripelleum *ApVb*

kostraca terrestria existentia, duripellea ova generant. Malakia autem, sicut ipsa viscosa secundum naturam corporis, sic salvant imperfecta emissa ova : emittunt autem viscositatem multam
733a25 circa fetum. Entoma autem omnia vermificant. Sunt enim omnia exsanguia entoma, propter quod et vermificantia deforis. Ex- 5
sanguia autem non omnia vermificant simpliciter : vicinantur enim invicem entoma et imperfectum parientia ovum, ut squamati pisces et malakostraca et malakia. Horum quidem enim
733a30 ova vermiformia sunt (augmentum enim accipiunt deforis), illorum autem vermes fiunt emissi speciem ovorum habentes : 10
quo autem modo in posterioribus determinabimus.

Prius autem oportet intelligere quam bene et consequenter
733b1 generationem assignat natura. Perfectissima quidem enim et calidiora animalium perfectam tradunt prolem secundum quale (secundum quantum autem universaliter nullum animalium : 15
omnia enim genita accipiunt incrementum), et generant utique hec animalia in se ipsis confestim. Secunda autem in se ipsis
733b5 quidem non generant perfecta confestim (animalificant enim cum ovificaverint primo), deforis autem animalificant. Hec autem animal quidem non perfectum generant, ovum autem generant, 20
et hoc ovum perfectum. Que autem adhuc hiis frigidiorem habent naturam ovum quidem generant, non perfectum autem ovum, sed extra perficitur, quemadmodum squamatorum piscium
733b10 genus et malakostraca et malakia. Quintum autem genus et frigidissimum non ovificat ex se ipso, sed talis extra accidit pas- 25
sio ipsi, quemadmodum dictum est : entoma enim vermificant primo, procedens autem ovodis fit vermis (vocata enim khry-
733b15 sallis virtutem ovi habet), deinde ex hoc fit animal in tertia permutatione accipiens generationis finem. Hec quidem igitur non fiunt animalium a spermate, quemadmodum dictum est et 30
prius : sanguinem autem habentia fiunt omnia a spermate (quecumque ex coitu fiunt), emittente masculo genituram in femellam,
733b20 qua ingrediente animalia constituuntur et accipiunt propriam

---

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 2 viscosa secundum naturam corporis *(Y)*] + ἐστὶ (= Γ^{1}) 3 autem] γὰρ (= *Ce*) 4 enim] δὲ 13 perfectissima *(PY)*] τελεώτερα

Ap, VbBvFaCe 2 viscosa + sunt *ApVb* 3 autem] enim *Ce* 4 omnia[1] *om. BvFa* 7-8 pisces scamati *ApVb* : scamate pisces *Ce* 13 quedam *Ap* 17-18 secunda — confestim *om. Ce* 17 secunda] sed *Bv* : secundum *Fa* autem] omnia *Fa* 25 ex] in *Ce* 27 enodis *Ce* 30 fiunt] sunt *Ap*

formam — hec quidem igitur in ipsis animalibus quecumque animalificant, hec autem in ovis et spermatibus et talibus aliis segregationibus.

De quibus est dubitatio plurima, quomodo quidem fit ex spermate planta aut animalium quodcumque : necesse enim quod 733b25
fit et ex aliquo fieri et ab aliquo et aliquid. Ex quo quidem igitur est materia, quam quedam quidem animalia habent primam in se ipsis, accipientia ex femella, ut quecumque non animalificantur, sed vermificantur aut ovificantur, hec autem usque longe ex femella propter lactare accipiunt, ut quecumque ani- 733b30
malificantur non solum extra, sed et intra. Ex quo quidem igitur fit, talis materia est ; queritur autem nunc non ex quo, sed a quo particule fiunt. Aut enim extrinsecorum aliquid facit, aut inexistens aliquid in genitura et spermate ; et hoc est aut pars aliqua 734a1
anime aut anima, aut habens utique erit animam.

Aliquid quidem igitur extrinsecorum facere unumquodque, aut viscerum aut aliarum partium, irrationabile utique videbitur ; movere enim non tangens impossibile, et non movente pati aliquid ab hoc. In ipso igitur fetu inexistit aliquid iam ipsius parti- 734a5
cula aut separatum. Aliud quidem igitur aliquid esse separatum irrationabile : generato enim animali utrum corrumpitur aut permanet ? Sed nichil tale videtur intus ens, quod non particula totius, aut plante aut animalis, est. Sed adhuc et corrumpi quidem faciens, sive omnes partes sive aliquas, inconveniens : reli- 734a10
quas enim quid faciet ? Si enim illud quidem cor, deinde corruptum est, hec autem alterum, eiusdem rationis aut omnia corrumpi aut omnia manere. Salvatur igitur : ipsius igitur particula aliqua est, que confestim inexistit in spermate. Si autem non est anime nichil quod non corporis est in aliqua particula, animata 734a15
utique aliqua erit particula confestim. Alia igitur quomodo ?

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 igitur *(Z)*] *om.* (= Γ^{1}) 13-14 inexistens] ἐνυπάρχει (= Γ^{1}) 14 aliquid *(Z)*] *om.* (= Γ^{1}) 27-28 particula aliqua *(cf. P)*] μόριον 28 autem *(S)*] + δὴ 29 particula *(P)*] + καὶ (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 igitur *om. ApCe* : enim *Vb* 9 vermificantur aut ovificantur] ad modum vermium pariuntur aut ovorum *Ap* 10-11 animalificant *Ce* 11 et *om. BvFa*^{1}*Ce* 13 fiunt *om. Ap* extrinsecarum *Ap* 13-14 inexistit *Ap* 14 aliquid *om. ApBv* 16 igitur *om. Ap* : *ante* quidem *Bv* 17 irrationale *ApCe* 20 aliquid *om. Ap* 21 irrationale *Ce* 23 et *om. Ap* 26 est *om. Ap* 28 que] quod *ApBvFa* 29 particula + et *ApVb*

Aut enim simul omnes fiunt particule, ut cor pulmo epar oculus et aliarum unaqueque, aut consequenter sicut in vocatis versibus
734a20 Orfei ; ibi enim similiter inquit fieri animal numero et retis plicature. Quod quidem igitur non simul sensu est manifestum ; hec quidem enim videntur inexistentes iam particularum, hec autem non. Quod autem non propter parvitatem non videtur, palam : maior enim secundum magnitudinem existens pulmo corde, pos-
734a25 terius videtur corde in ea que a principio generatione. Quoniam autem hoc quidem prius, hoc autem posterius, utrum alterum facit alterum et est propter consequens, aut magis post hoc fit hoc ? Dico autem puta non cor factum facit epar, hoc autem alterum aliquid, sed hoc post hoc, quemadmodum postquam
734a30 puer vir fit, sed non ab illo. Ratio autem huius quia ab actu ente quod potentia existens fit in natura aut arte factis, quare oportebit formam et speciem in illo esse ut in corde quod epatis. Et aliter autem inconveniens et ficticia ratio. Sed adhuc in spermate
734a35 confestim inexistere aliquam particulam animalis aut plante factam — sive potens sit facere alia sive non — impossibile, si omne ex semine et genitura fit. Palam enim quod a spermate
734b1 faciente fiebat, si quidem confestim inexistit. Sed sperma oportet fieri prius, et hoc opus generantis. Nulla igitur particula possibilis existere. Non igitur habet faciens particulas in se ipso. Sed adhuc neque extra : necesse autem esse alterum horum.
734b5 Temptandum itaque hec solvere : forte enim aliquid dictorum est non simplex, ut puta quomodo quidem ab eo quod extra non contingit fieri. Est quidem enim ut contingit, est autem ut non. Dicere quidem igitur sperma aut a quo sperma nichil differt, si habet motum in se ipso quo illud movebat. Contingit autem hoc

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 aut enim] ἢ γάρ τοι (= Γ^{1}) 3 numero et (Ξ)] *om.* (= Γ^{1}) 4 simul] + καὶ 11 autem^{1} *(ZPY)*] δὴ cor factum facit] corde facto alicubi Γ^{1} (? τῆς καρδίας γενομένης που : *locus corr. vid.*) 16 inconveniens et ficticia ratio *(ZPSYE)*] ἄτοπος ὁ λόγος καὶ πλασματίας (= Γ^{1}) 19 spermate *(SE)*] τὸ σπέρμα 20 oportet *(ZPY)*] τι 27 si] ἢ (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 aut + quidem *ApVb* epar pulmo *Ap* 2 aut consequenter] *lac. Ap* : hiis *Ap*^{2} 3 numero et *om. Ap* : nervo et *Ce* 4 sensu est] est sensorio *Ap* 5 videtur *Vb* inexistens *VbCe* 8 videbitur *VbCe* 10 post] propter *Ce* 11 ut puta *Ap* cor — facit] corde facto alicubi *Ap* 12 aliquod *Ap* 14 potentiam *Ce* 15 quod] quidem *Ce* 16 et — ratio] ratio et fictiva *Ap* 19 omnes] esse *BvFaCe* 21 nullam igitur particulam possibile *Ap* 24 hec *scripsi* : hoc *codd.* 25 est] set *AbVb* 27 si] in quantum *Ap* 28 quo] quod *Ap*

quidem hoc movere, hoc autem hoc, et esse velut automata 734b10
mirabilium. Partes enim quiescentes existunt aliqualiter habentes
potentia, quarum primam cum aliquid moverit extrinsecorum,
confestim habitum fit actu. Quemadmodum igitur in automatis,
modo quidem aliquo illud movet non tangens nunc aliquid,
tetigit tamen, similiter autem et a quo sperma aut quod fecit 734b15
sperma, cum tetigerit quidem aliquid, non tangens autem adhuc,
modo aliquo inexistens motus quemadmodum edificatio domum.
Quod quidem igitur aliquid est quod facit, non sic autem ut hoc
aliquid, neque inexistens ut perfectum primo, palam.

Qualiter autem quidem unumquodque fit, hinc oportet sumere, 734b20
principium facientes primo quidem igitur quia quecumque natura
aut arte, ab actu existente fiunt, ex ente potentia tali. Sperma
quidem igitur tale, et habet motum et principium tale, ut cessante
motu fiat unaqueque particularum et animatum. Non enim est
facies non habens animam neque caro, sed corrupta equivoce 734b25
dicentur hoc quidem esse facies, hoc autem caro, quemadmodum
utique si fierent lapidea aut lignea. Simul autem et omiomera
fiunt et organica, et quemadmodum utique neque dolabram
neque aliud organum dicet quidem utique facere ignem solum,
sic neque pedem neque manum. Eodem autem modo neque 734b30
carnem : et enim huius opus aliquod est. Dura quidem igitur et
mollia et viscosa et fragilia, et quecumque alie tales passiones
existunt animatis particulis, caliditas et frigiditas facient utique,
rationem autem qua iam hoc quidem caro, hoc autem os, non
adhuc, sed motus qui a generante eo qui actu existit, quod est 734b35
potentia ut ex quo fit, quemadmodum et in hiis que fiunt se-
cundum artem : durum quidem enim et molle ferrum facit cali-
dum et frigidum, sed gladium motus organorum habens rationem 735a1

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 potentia *(cf. Γ*^{1}*)*] δύναμιν 10 neque inexistens (οὐδ' ἐννυπάρχον, *cf. P*)] οὐδ' ἐννυπάρχει (= *Γ*^{1}) 12 igitur] *om.* (= *Γ*^{1}) quecumque natura] ὅσα γίγνεται ἢ φύσει 13 ente *(P)*] *om.* (= *Γ*^{1}) 20 dicet quidem utique] φήσαιμεν ἂν (ἂν *om. O*^{c}) 23 tales *(PΞ)*] *om.* (= *Γ*^{1}) 27 ut ex quo (? ᾗ ἐξ οὗ)] ἡ ἐξ οὗ

Ap, VbBvFaCe 1 hoc^{3}] non *Ce* 3 potentia] virtutes *Ap* extrinsecarum *Ap* 6 tamen] eum *Ce* 10 inexistit *Ap* 11 unumquodque *om. Ap* unumquodque quidem fit *Fa* : fit unumquodque *post* oportet *Ce* 12 igitur *om. ApVb* 13 ente *om. Ap* 15 unumquodque *Ap* 16 faciens *ApCe* 17 dicuntur *Ce* 19 dolabrum *FaBv* 20 utique quidem *Ce* 22 et^{2} *om. VbCe* 23 fragilia] laxa *Ap* tales *om. Ap* 26 qui^{1}] quidem *BvCe* qui^{2}] quod *Ce* quod] qui *Ce*

artis. Ars enim principium et species eius quod fit, sed in altero : nature autem motus in ipso ab altera existens natura habente
735a5 speciem actu. Utrum autem habet animam sperma aut non ? Eadem ratio et de particulis : neque enim anima in alio neque una erit preterquam in illo cuius est, neque particula erit non participans, nisi equivoce ut mortui oculus. Palam igitur quod et habet et est virtute. Propinquius autem et longius ipsum
735a10 ipso contingit esse virtute, quemadmodum dormiens geometra vigilante longius, et hic considerante. Huius quidem igitur nulla particula causa generationis, sed quod primum movit extrinsecus. Nichil enim ipsum se ipsum generat ; cum autem factum fuerit,
735a15 auget iam ipsum se ipsum. Propter quod primum fit aliquid, et non simul omnia. Hoc autem necesse fieri primum quod augmentationis principium habet : sive enim planta sive animal, similiter hoc omnibus existit nutritivum. Hoc autem est generativum alterius quale ipsum : hoc enim omnis natura perfecti opus et animalis et plante. Necesse autem propter hoc, quia cum aliquid
735a20 fiat augeri necesse. Genuit quidem igitur synonymum, ut homo hominem, crescit autem per se ipsum. Ipsum igitur aliquid ens augebit. Si itaque unum aliquid et hoc primum, hoc necesse fieri primo. Itaque si cor primo in aliquibus animalibus fit, in
735a25 non habentibus autem cor quod huic proportionale, ex hoc utique erit principium habentibus, aliis autem ex proportionali. Quid quidem igitur est causa ut principium eius que circa unumquodque generationis, ut movens primum et operans, dictum est ad dubitata prius.

735a30 [2] De spermatis autem natura dubitabit utique quis. Sperma enim exit quidem ex animali spissum et album, infrigidatum autem fit humidum, velut aqua et color aque. Inconveniens quidem utique videbitur : non enim ingrossatur aqua calido ; quod autem intrinsecus ex calido exit spissum, infrigidatum

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 5 erit preterquam *(P)*] πλὴν ἔσται (= Γ^{1}) 8 ipso *(Z*^{2}*S)*] αὐτοῦ 25 generationis ut (? γενέσεως ὡς)] γενέσεως (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 4 neque^{2} *om. VbCe* 5 erit preterquam] verumptamen erit *Ap* 6 oculis *ApVb* 7 ipsum + non *VbCe* 8 virtute *om. Ap* 15 hoc^{1} *om. VbCe* nutrimentum *ApBv* 17 quia] quod *Ap* 18 genus *Ce* synonimam *ApVb* 20 si] sed *Ce* 23 utique *ci. Dittmeyer* : igitur *ApVbBvFa* : *om. Ce* 24 quid] que *VbCe* 25 ut *om. Ap* 29 humidum + et *Ce* 30 quidem + enim *Vb*^{1} : *om. Ce* ingrossatum *Ce* aqua + a *Vb*

autem fit humidum. Quamvis congelentur aquosa : sperma 735a35
autem non condensatur positum in gelu sub divo, sed humectatur
tamquam a contrario inspissatum. Sed adhuc neque a calido
inspissari rationabile. Quecumque enim terre plus habent, hec 735b1
constant et inspissantur digesta ut lac. Oportebat igitur infrigi-
datum subtilius exprimere. Nunc autem nichil fit solidum, sed
totum ut aqua. Dubitatio quidem igitur hec est : si quidem enim
aqua, aqua non videtur inspissata a calido, hoc autem egreditur 735b5
spissum et calidum et ex calido corpore ; si autem terre aut
mixtum terre et aque, non oportebat humidum omne fieri et
aqua. Aut non omnia accidentia distinximus ? Non enim solum
inspissatur quod ex aqua et terreo consistit humidum, sed et
quod ex aqua et spiritu, ut puta spuma fit spissior et alba, et 735b10
quanto utique minores et immanifestiores ampulle fuerint, tanto
utique et albior et coniacens magis moles videtur. Hoc ipsum
autem et oleum patitur : inspissatur enim spiritui mixtum,
propter quod et albificatum spissius fit, aquoso quod inerat a 735b15
calido segregato et facto spiritu. Et plumbea mixta aqua aut
etiam oleo ex modico multam molem facit, et ex humido conia-
cens et ex nigro album. Causa autem quia immiscetur spiritus,
qui molem facit et albedinem perlustrat, ut in spuma et nive : 735b20
et enim nix est spuma. Et ipsa aqua oleo mixta fit spissa et alba ;
et enim ab attritione includitur spiritus, et ipsum oleum habet spi-
ritum multum : est enim neque terre neque aque, sed spiritus 735b25
quod pingue. Propter quod et in aqua supernatat : aer enim in
ipso existens quemadmodum in vase fert sursum et supernatat
et causa levitatis est. Et in frigoribus autem et gelu inspissatur
oleum, congelatur autem non ; propter caliditatem enim non
congelatur (aer enim calidus et incongelabilis), propter constare 735b30
autem ipsum et inspissari ut a frigore grossius fit oleum.

Propter has igitur causas et sperma ab intrinseco quidem

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 5 ut *(Ambros. 268 E 6 sup.)*] + καὶ 6 subtilius exprimere (?)] στερεοῦσθαι (= Γ^{1}) 9 autem *(PS)*] + ἐκ (= Γ^{1}) 15 utique] *om.* 24-25 sed spiritus quod pingue *(ZPSYE)*] τὸ λιπαρὸν ἀλλὰ πνεύματος (= Γ^{1}) 31 igitur *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) ab intrinseco (ἔσωθεν)] extrinsecus Γ^{1}

Ap, VbBvFaCe 4 rationale *BvCe* 6 subtilius exprimere] solidari *Ap* 8 aqua^{2} *om. ApBv*^{2} 9 autem + ex *Ap* terra *ApVbBvCe* 11 aquam *Fa* 12 terra *Ap* et^{2} *om. ApBv* 22 spissa *om. Ce* 23 ab *om. Ap* : *post* attritione *Bv*^{1} 24-25 quod pingue sed spiritus *ApBv* 26 fert] ut congelabilis sunt *Ce* 31 igitur *om. Ap* ab intrinseco] extrinsecus *Ap* : ab intrinsecus *Bv*

egreditur coniacens et album, ab interiori caliditate spiritum multum habens calidum, exeunte autem, cum exspiraverit
735b35 calidum et aer infrigidetur, humidum fit et nigrum : relinquitur enim aqua et si quid modicum terrestre, sicut in flegmate, et in spermate desiccato.

736a1 Est quidem igitur sperma commune spiritus et aque, spiritus autem est calidus aer : propter quod humidus secundum naturam quia aque. Ktesias enim Knidius que de spermate elefantum dixit, manifeste est mentitus. Ait enim sic indurari desiccatum,
736a5 ut fiat electro simile. Hoc autem non fit : magis quidem enim alterum altero sperma terrestrius necessarium esse, et maxime tale quibuscumque multum terrestre existit secundum molem corporis, spissum autem et album, propter mixtum esse spiritum.
736a10 Et enim album est sperma omnium : Erodotus enim non ait verum dicens nigram esse Ethiopum genituram, tamquam necessarium colore nigrorum omnia esse nigra, et hec videns etiam dentes ipsorum existentes albos. Causa autem albedinis spermatis quia
736a15 est genitura spuma, spuma autem alba, et maxime quod ex paucissimis compositum partibus, et sic parvis ut qualibet ampulla invisibili existente — quod quidem accidit et in aqua et oleo mixtis et contusis, quemadmodum dictum est prius. Visa est autem neque antiquos latere spumosa spermatis existens
736a20 natura : principalem enim deam mixture a virtute hac appellaverunt.

Causa quidem igitur dicte dubitationis dicta est, manifestum autem et propter quid non coagulatur : aer enim incoagulabilis.

[3] Huic autem consequens est dubitare et dicere, si emitten-
736a25 tium in femellam genituram nulla particula est quod ingreditur facti fetus, quo vertitur corpulentum ipsius, si quidem operatur virtute inexistente in ipso. Determinare autem oportet utrum accipit quod constituitur in femella ab ingrediente aliquid aut

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 5 desiccato *(ZPY)*] *ξηραινομένου* 8 quia] + *ἐξ* (= Γ^{1}) 23 enim] *γοῦν* (= Γ^{1}) 26 et propter quid *(P)*] *ὅτι διὰ τοῦτ' (cf. Γ*^{1}*)* 29 quo] *που* 30 autem *(P)*] *τε*

Ap, VbBvFaCe 1 egreditur] provenit *Ap* 5 desiccatum *Vb* 7 humidum *VbFa* 8 quia] que *Ce* : + ex *ApVb* aqua *ApVb* 10 enim] est *Ce* 13 permixtum *VbCe* 15 Ethiopam *Ap* 16 hoc *VbBv* 21 contensis *Ce* 23 enim] igitur *Ap* 26 et — quid] quod et (!) propter hoc *Ap* congelatur *ApVb* incongelabilis *Ap* 27 dicere + et *Ap* 31 accipiat *Ap* aut] vel *Bv*

nichil, et de anima secundum quam dicitur animal (animal au- 736a30
tem est secundum particulam anime sensitivam), utrum inexistit
spermati et fetui aut non, et unde. Neque enim ut inanimatum
utique ponet quis fetum secundum omnem modum privatum vi-
ta : nichil enim minus spermata et fetus animalium vivunt quam
plantarum, et gonima usque ad aliquid sunt. Quod quidem igitur 736a35
nutritivam habent animam manifestum (quia autem primum
hanc necessarium est accipere ex determinatis de anima in aliis
manifestum) : procedentia autem et sensitivam secundum quam 736b1
animal. Non enim simul fit animal et homo, neque animal et
equus, similiter autem et in aliis animalibus : postremo enim fit
finis, proprium autem est quod generationis uniuscuiusque finis.
Propter quod et de intellectu, quando et quomodo accipiunt et 736b5
unde participantia hoc principio, habet dubitationem plurimam,
et oportet intendere secundum virtutem accipere et secundum
quantum contingit.

Nutritivam quidem igitur animam spermata et fetus separa- 736b10
biles palam quia virtute quidem habentia ponendum, actu autem
non habentia, prius quam quemadmodum separata fetuum
trahant alimentum, et faciant talis anime opus : primum quidem
enim omnia visa sunt vivere talia plante vitam. Consequenter
autem palam quia et de sensitiva dicendum anima, et de activa
et de intellectiva : omnes enim necessarium potentia prius habere 736b15
quam actu. Necessarium autem aut non existentes prius advenire
omnes, aut preexistentes omnes, aut has quidem has autem non,
et infieri aut in materia non ingressas in spermate masculi, aut
hic quidem inde venientes, in masculo autem aut deforis ad- 736b20
venientes omnes, aut nullam, aut has quidem, has autem non.
Quod quidem igitur non possibile est omnes preexistere, mani-
festum est ex talibus. Quorumcumque enim principiorum est
operatio corporalis, palam quia hec sine corpore impossibile
existere, ut ambulare sine pedibus ; quare et deforis ingredi

---

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 11 postremo *(PΞ)*] ὕστερον 22 et de activa *(PΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 25 preexistentes omnes] πάσας προϋπάρχουσας (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 7 quia autem] et (est *Ap*) quia *ApVb* primum] principium *Ce* 10 et^{1} — animal^{2} *om. Ce* 13 accipitur *Ap* 17 igitur] enim *Fa* spermata] separata *Ap*^{2}*VbBv* : sperma *Ce* 18 habentia] omnia *Ce* 20 trahunt *ApBvCe* talis *om. Ce* 22 et de activa *om. Ap* : *post* intellectiva *VbCe* 25 omnes preexistentes *Ap* 26 fieri *VbBv* 31 corporalis operatio *Ce*

736b25 impossibile : neque enim ipsas secundum ipsas ingredi possibile inseparabiles existentes, neque in corpore ingredi : sperma enim superfluum permutati alimenti est. Relinquitur autem intellectum solum deforis advenire et divinum esse solum : nichil enim ipsius operationi communicat corporalis operatio.

736b30 Omnis quidem igitur anime virtus altero corpore visa est participare, et diviniore vocatis elementis : ut autem differunt honorabilitate anime et vilitate invicem, sic et talis differt natura ; omnium quidem enim in spermate inexistit quod facit gonima
736b35 esse spermata, vocatum calidum. Hoc autem non ignis neque talis virtus est, sed interceptus in spermate et in spumoso spiritus
737a1 aliquis et in spiritu natura, proportionalis existens astrorum ordinationi. Propter quod ignis quidem nullum generat animal, neque videtur consistens in ignitis neque in humidis neque in siccis nichil : solis autem caliditas et animalium, non solum
737a5 que per sperma, sed et si quid superfluum eveniat a natura existens alterum, tamen habet et hoc vitale principium. Quod quidem igitur que in animalibus caliditas neque ignis neque ab igne habet principium, ex hiis est manifestum.

Geniture autem corpus in quo coegreditur quod animalis principii, hoc quidem separabile existens a corpore, in quibus-
737a10 cumque apprehenditur quod divinum (talis autem est [quod] vocatus intellectus), hoc autem inseparabile, hoc sperma geniture dissolvitur et spiritu repletur, naturam habens humidam et aquosam. Propter quod non oportet querere semper foras ipsum exire, neque particulam aliquam esse constitute forme, sicut
737a15 neque coagulum lac constare faciens ; et enim hoc permutat et particula nulla est constitutarum molium.

De anima quidem igitur, quo modo habent fetus et genitura et quo modo non habent, determinatum est : virtute quidem

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 11-12 spiritus aliquis *(cf.* πνεύματι *PS)*] πνεῦμα (= Γ^{1}) 14 in^{1} *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 19 ex hiis] ἐκ τῶν τοιούτων 20-21 quod animalis principii *(P)*] τὸ σπέρμα τὸ τῆς ψυχικῆς ἀρχῆς (= Γ^{1}) 22 talis autem *(PSb)*] talisque Γ^{1} (? τοιοῦτός τε)

Ap, VbBvFaCe 5 corporis *Ap* 8 differt *om. Ce* 12 aliquis *om. Ap* 14 in^{1} *om. Ap* 16 per *om. ApFa*^{1} 20 egreditur *Ce* quod] seminatio *Ap* : alterius quid *Vb* 21 principii + cuius *Ap* : + ct *VbCe* quidem + enim *Vb* 22 autem]-que *ApVb* quod *om. Ap* : *seclusi* 23 hoc^{2} + autem *VbCe* 23-24 dissolvitur geniture *Ce* 25 oportet] est *Ce* 27 neque *om. Bv*^{1}*Fa*^{1} permittat *Ap* 28 molum *ApVbBvCe*

enim habent, actu autem non habent. Spermate autem existente superfluitate et moto motu eodem secundum quem quidem corpus crescit partito ultimo alimento, cum venerit ad matricem, cons- 737a20
tare facit et movet superfluitatem femelle, eodem modo quo quidem ipsum existit motum. Et enim illud superfluum omnes partes habet potentia, actu autem nullam. Et enim has particulas habet potentia, secundum quod differt femella a masculo. 737a25
Sicut enim et ex orbatis aliquando quidem fiunt orbata, aliquando autem non, sic et ex femella aliquando quidem femella, aliquando autem non, sed masculus. Femella enim est quemadmodum orbatus masculus, et menstrua sperma, non purum autem. Unum enim non habet solum, anime principium. Et propter hoc quibus- 737a30
cumque fiunt ypenemia animalium, ambas habet partes constitutum ovum, sed principium non habet, propter quod non fit animatum : hoc enim affert masculi sperma. Cum autem participaverit tali principio superfluum femelle, fetus fit.

Humidis quidem corporeis autem calefactis circumstat, quem- 737a35
admodum in decoctis infrigidatis, perixeron. Omnia autem corpora 737b1
continet viscosum : quod quidem et procedentibus et maioribus factis natura nervi accipit, que quidem continet partes animalium, in hiis quidem existens nervus, in hiis autem proportionale. Eiusdem autem forme est et pellis et vena et ymen et omne tale 737b5
genus : differunt enim hec per magis et minus, et universaliter superhabundantia et defectu.

[4] Animalium autem que quidem imperfectiorem naturam habentia, cum fiat fetus perfectus, animal autem nondum perfectum, emittit deforis. Propter quas autem causas dictum est 737b10
prius. Perfectum autem iam tunc est, cum hoc quidem masculus fuerit, hoc autem femella fetuum, in quibuscumque est hec diffe-

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 4 eodem modo] *τὴν αὐτὴν κίνησιν* 5 ipsum existit motum] *αὐτὸ τυγχάνει κινούμενον κἀκεῖνο (cf. Γ*^{1}*)* superfluum] + *καὶ* 6-7 has particulas] *τὰ τοιαῦτα μόρια* 13 ambas *(P)*] *ἀμφοτέρων* (= *Γ*^{1}) 14 propter quod non *(Zb)*] quo *Γ*^{1} (? *δι' ὃ* : *cf. S*) 24 superhabundantia *(PS)*] *ἐν ὑπεροχῇ*

Ap, VbBvFaCe 1 enim *om. Ce* 2 moto] modo *Ap* : mota *Vb* 5 quidem + illud *Ap* 7 quod] quam *ApVb* 8 et *om. Ce* 9-10 sic — non *om. Ap*^{1}*Ce*^{1} 11 masculus orbatus *ApVb* 13 amborum *ApVb* 14-16 ovum — superfluum *om. Ap*^{1} 14 propter quod non] quo *Vb* 17 corporalibus *ApVb* 20 continet *scripsi* : continent *codd.* 23 enim] autem *Ap* 24 infrahabundantur *Ap* 26 fiat *scripsi cum Ap* : fiet *cett.* 28 perfectus *Ap* : perfectis *Ce*

rentia factorum : quedam enim nec femellam generant neque masculum, quecumque neque ipsa fiunt ex femella et masculo,
737b15 neque ex animalibus commixtis. Et de horum quidem generatione posterius dicemus. Animalificantia autem in ipsis perfecta animalium, usque quo utique genuerit animal et deforis emittat, habet connaturale in ipso quod fit animal.

Quecumque autem deforis quidem animalificant, in ipsis autem ovificant primo, cum genuerint ovum perfectum, ab hiis
737b20 quidem aliquibus absolvitur ovum, quemadmodum a deforis ovificantibus, et animal ex ovo fit in femella ; quorundam autem, cum consumptum fuerit quod in ovo alimentum, perficitur a matrice, et propter hoc non absolvitur ovum a matrice. Hanc autem habent differentiam selakhodeis pisces, de quibus poste-
737b25 rius per singula dicendum.

Nunc autem a primis incipiendum primo. Sunt autem perfecta animalia prima, talia autem animalificantia, et horum homo primum. Segregatio quidem igitur fit omnibus spermatis, sicut alterius alicuius superfluitatis. Fertur enim unumquodque in
737b30 proprium locum nichil vim passo spiritu, neque alia causa tali compellente, quemadmodum quidam aiunt trahere pudenda dicentes, sicut ventosas, spiritu vim passis, quemadmodum contingens alibi alicubi progredi non cogentibus hanc super-
737b35 fluitatem humidi aut sicci alimenti, quia exitus ipsarum congregato spiritu coexpellunt. Hoc autem commune in omnibus quecumque oportet moveri, per hoc enim quod est detinere spiri-
738a1 tum infit virtus : quoniam et sine hac violentia egeruntur superfluitates etiam dormientibus, si facile solubilia et plena superfluitate loca fuerint existentia. Simile autem utique et si quis
738a5 dicat plantis a spiritu semper spermata producere ad loca, ad que consueverunt ferre fructum. Sed huius quidem causa, quemadmodum dictum est, omnibus existere particulas susceptivas

---

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 6 in ipso *(PSE)*] ἐν αὐτῷ 7 in ipsis *(SZ*^{2}*)*] ἐν αὐτοῖς 28-29 et si quis dicat (κἂν εἴ τις φαίη)] et si quid videatur Γ^{1}

Ap, VbBvApCe 2 ipsi *Ap* 6 quod fit] factum *Ap* 9 a] ad *Ap* 21 spiritu + autem *ApVb* : + a *Ce* 22 alibi] alicui *Bv*^{1}*Ce* 23 humidi *in loco pauciorum Ap* ipsorum *Ap* : *om. VbCe* 24 coexpellit *Bv* : expellit *VbCe* 25-26 per obtinere enim spiritus *(leg.* spiritum*) Ap* : quia et per tenere spiritum *Vb* 26 egerimus *Ce* 27 facile solubilia *lac. Ap* 28-29 quis dicat] quid videatur *Ap*

superfluitatibus inutilibus, velut sicce et humide, et sanguini vocatas venas.

Femellis quidem igitur circa locum matricum, scissis desursum 738a10
duabus venis, magna et aorti, multe et subtiles vene terminantur
ad matrices, quibus repletis ex alimento, et natura propter frigiditatem digerere non potente, segregatur propter subtilitatem venarum in matrices, non potentibus propter angustiam susci- 738a15
pere excessum multitudinis, et fit passio velut emorrois. Certitudinaliter quidem igitur periodus non est statuta mulieribus, vult autem decrescentibus fieri mensibus rationabiliter : frigidiora enim corpora animalium, cum et ambiens contingat fieri tale, 738a20
mensium autem concursus frigidi propter lune defectum, propter quod et hyemales accidit esse concursus mensium magis quam intermedia. Permutata quidem igitur in sanguinem superfluitate volunt fieri menstrua secundum dictam periodum, non digeste 738a25
autem secundum modicum semper aliquid egreditur : propter quod et alba parvis adhuc et pueris existentibus fiunt femellis. Mensurate quidem igitur ambe iste egressiones superfluitatum corpora salvant, velut facta purificatione superfluitatum, que languendi causa corporibus ; non factis autem, aut pluribus fac- 738a30
tis ledunt : faciunt enim aut infirmitates aut corporum destructionem, propter quod et alba continue facta et excedentia crementum auferunt puerorum.

Ex necessitate quidem igitur superfluitas hec fit femellis propter dictas causas : non potente enim digerere natura necesse super- 738a35
fluum fieri, non solum inutilis alimenti, sed et in venis, superhabundare multiplicatum secundum subtilissimas venas. Gratia autem melioris et finis natura derivat ad locum hunc generationis 738b1
gratia, ut quale futurum erat tale fiat alterum : iam enim existit potentia ens tale qualis quidem est corporis segregatio. Femellis quidem igitur omnibus necessarium fieri superfluum, sanguineis 738b5

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 17 et^{1}] *om.*

Ap, VbBvFaCe 1 velut] ut velut *Ap* 4 multe et] et multe *Ap* : multe *Vb* : *om. Ce* 7 matricibus *Ap* 9 statutum *Ce*^{1} vult] universaliter *ApCe* 10 mensibus fieri *Ce* 11 contingit *ApBvFaCe* 17 alba + et *Ce* : albe *Ap* 18 egestiones *ApVb*^{1} 19 corpus *Ap* 20 aut *om. Ce* 21 corporis *Ap* 22 albe ... facte et excedentes *ApVb* 27 multiplicata *Ap* 29 futurum erat] factum exit (*leg.* erit) *Ap* 30 quale *Ap* quidem + etiam *Vb* : *om. Ce* 31 fieri *om. BvFaCe*

quidem plus, et horum homini plurimum : necesse autem et aliis congregari aliquam collectionem in matricalem locum. Causa autem quod sanguineis plus, et horum quod plus hominibus,
738b10 dicta est prius. Eius autem quod in femellis quidem omnibus existit superfluum tale, in masculis autem non omnibus : quedam enim non emittunt genituram, sed sicut que emittunt eo qui in genitura motu operantur constitutum ex ea que in femellis materia, sic talia in eo qui in ipsis motu in particula hac, unde segre-
738b15 gatur sperma, idem faciunt et constituunt. Hoc autem est locus qui circa succinctorium omnibus habentibus : principium enim nature cor et proportionale, quod autem deorsum appositio et huius gratia. Causa itaque eius quod masculis quidem non omnibus esse superfluum generativum, femellis autem omnibus, quia
738b20 animal corpus animatum est. Oportet autem exhibere femellam materiam, masculus autem operans. Hanc enim dicimus habere virtutem ipsorum utrumque, et esse hoc quidem femellam, hoc autem masculum horum. Itaque femellam quidem necessarium exhibere corpus et molem, masculum autem non necessarium :
738b25 neque enim organa necesse inexistere in hiis que fiunt neque faciens. Est autem corpus quidem ex femella, anima autem ex masculo : anima enim substantia corporis alicuius est. Et propter hoc quecumque non omogeneorum miscentur femella et masculus (miscentur autem quorum equalia tempora et prope gestationes,
738b30 et quorum magnitudines corporum non multum distant), quod quidem primum secundum similitudinem fit commune ambobus, ut puta que generantur ex vulpe et cane et perdice et gallo, procedente autem tempore et ex alteris altera facta, in fine evenit forma secundum femellam, quemadmodum spermata advena
738b35 secundum regionem. Hec enim materiam exhibens et corpus sper-

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 homini *(PY)*] ἀνθρώποις (= Γ^{1}) 3 hominibus *(PSYE)*] *om.* 5 que emittunt *(PSYO*^{c}*Ξ)*] τὰ προειρημένα (= Γ^{1}) 8 in^{1} *(codd.)*] *om.* Ξ (= *Vb*) 11 quod autem *(P)*] καὶ τὸ (= Γ^{1}) 14-15 oportet autem exhibere femellam materiam (Ξ)] ἀεὶ δὲ παρέχει τὸ μὲν *(om.* Γ^{1}*)* θῆλυ τὴν ὕλην (= Γ^{1}) 24 quorum] *om.*

Ap, VbBvFaCe 1-3 homini — horum *om.* $Bv^{1}Fa^{1}$ hominibus *ApVbFa*^{2} 3 quod^{1}] quia *Ce* 6 que emittunt] predicta *Ap* 8 in^{1} *om. Vb* 11 quod autem] et *Ap* et *om. ApCe* 13 esse — generativum *om. Ce* quia] quod *Ap* 14 oportet — femellam] semper autem exhibet femella *Ap* 17 horum *om. Ce* 18 necessarium *om.* $Fa^{1}Ce$ 19 que] qui *Ce* 22 *et* 23 miscentur *Ce* 23 prope gestationes] vicine conceptiones *ApVb* 27 et] secundum *Vb* : *om.* Fa^{1} 29 exhibent *Ce*

matibus est. Et propter hoc femellis particula susceptiva non adest, sed habent distensionem matrices ; masculis autem emit- 739a1
tentibus sperma pori, sine sanguine autem hii. Superfluorum autem unumquodque simul et in propriis locis est, et fit super-
5 fluum ; prius autem nichil, si non aliquid violentia multa et preter naturam. Propter quam quidem igitur causam segregantur super- 739a5
flua generativa animalibus dictum est.

Cum autem venerit sperma a masculo emittentium sperma, constat purissimum superflui — plurimum enim inutile et in
10 menstruis est humidum, quemadmodum et masculi geniture humidissimum et eius que ad semel emissionis. Et prior matricis 739a10
agonos magis plurimis : minorem enim habet caliditatem animalem propter indigestionem, digestum autem grossitiem habet et corpulentum factum est magis. Quibuscumque autem non fit
15 deforis emissio aliqua, aut mulierum aut aliorum animalium, propter non inexistere inutile multum superfluum in segre- 739a15
gatione tali, tantum est quod intus factum, quantum quod relinquitur deforis emittentibus animalibus, quod constare facit masculi virtus que in spermate segregato, aut in masculum veniente
20 particula proportionali matricibus, quod in quibusdam entomorum videtur eveniens. 739a20

Quod autem que fit humiditas cum delectatione femellis nichil confert ad fetum, dictum est prius. Maxime autem utique videbitur, quia quemadmodum masculis fit et mulieribus noctu quod
25 vocant pollui. Sed hoc signum nullum : fit enim et iuvenibus masculorum futuris quidem, nondum autem emittentibus, aut 739a25
emittentibus agonum.

Sine quidem igitur masculi emissione in coitu impossibile concipere, et sine muliebrium superfluitate, aut deforis proce-

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1-2 non adest (? *οὐ πρόσεστιν*)] *οὐ πόρος ἐστὶν* (= Γ^{1}) 2-3 emittentibus sperma pori *(PSE)*] *πόροι τοῖς σπέρμασι προϊεμένοις* (= Γ^{1}) 11 matricis] *τῆς ὑστέρας (i. e. posterioris)* 19 que *(PSE)*] *ἥ* 20 quod] *ὅπερ* 26 nondum] *μηθὲν* (= Γ^{1}) 28 in *(P)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 adest] est porus *Ap* distinccionem *Ce* matricis *Ap* masculis autem *om. Ce* 2-3 emittentibus — pori] pori spermatibus que emittuntur *Ap* 4 similis *Ap* 14 factum *om. Ap* 17 introfactum *Ce* 17-18 relinquitur] intelligitur *Ce* 18-19 masculi] spermatis *Ap* 19 segregata *Ap* 23-24 videbatur *Ap* 25 exoneirottein vel pollui *ApVb* 26 quidem *om. Ap* nondum autem] autem nondum *Bv* : nichil autem *(bis) Ap* autem emittentibus *om. VbCe* 28 in *om. Ap*

dente aut intus sufficienti existente. Non accidente tamen con-
739a30 sueta fieri femellis delectatione circa collocutionem talem concipiunt, si fuerit locus dispositus, et descendentes matrices prope. Sed ut in pluribus evenit illo modo propter conclusum esse os facta segregatione, cum qua consuevit fieri et masculis delectatio
739a35 et mulieribus : sic autem habente prosperatur magis et spermati masculi.

Dimissio autem non intus fit, quemadmodum putant quidam (angustum enim os matricum), sed ad anterius, ubi quidem femella
739b1 emittit eum qui in aliquibus ipsarum humorem factum, hic et masculus emittit, si quis extra ponat. Aliquando quidem igitur manet hunc habens modum, aliquando autem, si fuerit mensurate se habens et calida propter purificationem matrix, intus
739b5 trahit. Signum autem : et enim que anterius humida apposita auferuntur sicca. Ahuc autem quecumque animalium penes succinctorium habent matrices, quemadmodum avis et piscium animalificantes, impossibile illuc non trahere sperma, sed dimissum venire. Trahit autem genituram locus propter caliditatem
739b10 existentem. Et menstruorum autem segregatio et congregatio incendit caliditatem in particula hac, itaque quemadmodum obstructa vasorum, cum calido conclusa fuerint, trahunt aquam ad se ipsa concluso ore. Et hoc quidem modo fit attractio, ut
739b15 autem quidam dicunt particulis organicis ad coitum non fit secundum nullum modum. E contrario autem accidit dicentibus emittere etiam mulierem sperma : emittentibus enim extra matricibus accidit rursum intus attrahere, si quidem miscebitur geniture
739b20 masculi. Sic autem fieri superfluum ; natura autem nichil facit superfluum.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 dispositus] aptus Γ^{1} : *ὀργῶν* 6 spermati *(ZPSYE)*] *σπέρμα* 11 extra ponat] *ἐξικμάσῃ* 12 habens *(Y)* *ἔχοντα* 14 que anterius *(SYE)*] *τὰ πρόσθετα* (= Γ^{1}) 15 auferuntur *(P)*] *ἀφαιρεῖ τὰ* C^{a} (= Γ^{1}) 21 obstructa (?)] *ἀκώνητα* : *om.* Γ^{1} cum conclusa fuerint] *ὅταν ... διακλυσθῇ*

Ap, VbBvFaCe 1 sufficiente *Ce* 2 delectatione femellis *ApVb* locutionem *Ap* : collusionem *Ce* 3 dispositus] aptus *Ap* 4 os *om. Ap* : hos *Bv* 5 segregatione facta *Ce* 6 et^{2} *om. ApVbFa*^{1} 8 autem + masculi *Ap* 10 ipsorum *ApBv* 11 quid *VbCe* 14 que anterius] adicibilia *Ap* 15 auferunt *ApCe* 17 illud *Ap* 19 autem *om. FaCe* 20 intercidit *Ap* : intendit *Fa* 21 obstructa *om. Ap* conclusa] *leg.* colluta ? 22-24 orc — modum *om. Ap* 24 modum nullum *Ce* 25 emittentibus] procedentibus *Ap* extra] contra *Ap* 26 miscebatur *Ap*

Cum autem constans fuerit in matricibus segregatio femelle a masculi genitura, simile faciente quemadmodum in lactis coagulo : et enim coagulum est lac caliditatem vitalem habens, que simile ad unum ducit et constare facit, et genitura ad naturam menstruorum hoc passa est : eadem enim est natura lactis et menstruorum. 739b25 Conveniente autem corporeo segregatur humidum, et circumstant in circuitu desiccatis terrestribus ymenes, et ex necessitate et gratia alicuius : et enim calefactorum necesse desiccari extrema et infrigidatorum, et oportet non in humido animal esse sed separatum. 739b30 Vocantur autem horum hii quidem ymenes, hec autem choria, differentia per maius et minus : similiter autem inexistunt in ovificis hec et animalificis. Cum autem constiterit fetus iam simile facit seminantibus. Principium quidem enim et in spermatibus in ipsis est primum : cum autem hoc segregetur inexistens potentia prius, ab hoc emittitur germen et radix. Hec autem est que alimentum accipit : indiget enim incremento planta. Sic et in 740a1 fetu modo quodam omnibus inexistentibus particulis potentia principium in promptu maxime inexistit. Propter quod segregatur primum cor actu. Et hoc non solum in sensu palam (accidit enim 740a5 sic) sed et in ratione. Cum enim ab ambobus segregatum fuerit, oportet ipsum se ipsum disponere quod fit, quemadmodum emancipata proles a patre. Quare oportet principium habere a quo et posterius dispositio corporis fit animalibus. Si enim ab extrinseco unde quandoque erit, et posterius intus futurum, et non solum 740a10 quidem dubitabit utique aliquis quando, sed quia necesse, cum unaqueque separabitur particularum, hoc existere primum ex quo et augmentum existit, et motus aliis particulis. Propter quod quicumque dicunt, quemadmodum Democritus, exteriora primum distingui animalium, posterius autem interiora, non 740a15

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 et enim *(ZPSYE)*] ἡ γὰρ 6 autem *(ZPSYE)*] δὴ 14 in ipsis *(PE)*] ἐν ἑαυτοῖς (= Γ^{1}) 23 corporis *(ZPSYEΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 24 unde *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) et^{2} *(P)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 segregatio *om. Ce* 3 coagulum] pytici *(leg.* pytia) *Ap* 4 genituram *Ce* 5 eandem *Ap* enim *om. Ap* est *om. FaCe* 7 circuitu + matricibus *Ap* ymenes *om. Ap* 8 extrema] menstrua *Ap* 11 coria *ApVbFa* 13 seminatis *Vb* : summatis *Ap* 14 in + se *Ap* : *om. Vb* segregatur *BvFaCe* 17 inexistentibus omnibus *Ce* 21-22 emancipata] est mancipata *Ce* 22 a quo *om. Ap* 23 corporis *om. Ap* 24 unde *om. Ap* quandoque] quidem *Ap* intus futurum] affuturum *Ap* et^{2} *om. ApVb* 25 quidem *om. Fa* : quod *Ce* utique *om. Ap* 27 motis *Ce*

recte dicunt, quemadmodum ligneorum aut lapideorum animalium. Talia quidem enim non habent principium omnino, animalia autem omnia habent et intus habent. Propter quod primum cor videtur determinatum omnibus sanguinem habentibus : principium enim hoc et omiomerorum et anomiomerorum.
740a20 Iam enim principium hoc dignum appellare animalis et compactionis cum indiguerit alimento : quod enim iam existens et augetur. Alimentum autem animalis ultimum sanguis et proportionale. Horum autem vas vene : propter quod cor etiam horum principium. Palam autem hoc ex historiis et anathomiis.

Quoniam autem potentia quidem iam animal, imperfectum
740a25 autem, aliunde necessarium accipere alimentum ; propter quod utitur matrice et habente, velut terra planta, ut accipiat alimentum, donec utique perficiatur ad esse iam animal potentia processivum. Propter quod ex corde duas venas primas natura pro-
740a30 traxit : ab hiis autem venule orte sunt ad matricem vocate umbilicus. Est enim umbilicus vena, hiis quidem una, hiis autem plures animalium. Circa has autem tegumentum pelleum vocatum umbilicus est, propter indigere salute et tutela venarum debilitatem. Vene autem velut radices ad matricem copulantur, per
740a35 quas accipit fetus alimentum. Huius enim gratia in matricibus manet animal, sed non, ut Democritus ait, ut plasmentur partes
740b1 secundum partes habentis. Hoc enim in ovificantibus manifestum: illa enim in ovis accipiunt segregationem separata a matrice.

Dubitabit autem utique aliquis, si sanguis quidem alimentum est, cor autem primum sit sanguineum existens, sanguis autem
740b5 alimentum, alimentum autem ab extrinseco, unde intravit primum alimentum ? Aut hoc non verum, quod omne ab extrinseco, sed confestim quemadmodum in spermatibus plantarum inest aliquid tale quod vocatur lacteum primum, sic et in materia animalium superfluum compactionis alimentum est. Augmentatio
740b10 quidem igitur fetui fit per umbilicum, eodem modo quo per radices

---

O^e *(ZPSYEΞ)* 7 iam] δὴ et] *om.* 15 primas *(P^2Ξ)*] πρῶτον (= Γ^1) 16 vocate] ὁ καλούμενος 18 vocatum] ὁ καλούμενος 19 est *(P)*] *om.* (= Γ^1)

Ap, VbBvFaCe 3 animalia] alia *FaCe* 4 determinatum + in *Vb* 6 hoc principium *ApVb* 7 indigent *Ce* quod — existens] existens quidem enim *ApVb* : + iam *Vb* 9 etiam *om. Ap* : *ante* cor *Ce* 12-13 propter — alimentum *om. Ce* 15 primo *Ap* 19 est *om. Ap* 24 matrice] matre *BvFaCe* : vulva *Ap* 30 vocatur *om. Ce* sic] fit *Ce*

plantis (et animalibus ipsis, cum absolvantur, ab alimento quod in ipsis), de quibus posterius dicendum secundum tempora convenientia sermonibus. Disgregatio autem fit particularum non, ut quidam suspicantur, propter natum esse ferri simile ad simile (cum multis enim aliis impossibilitatibus, quas habet sermo iste, 740b15 accidit seorsum unamquamque fieri particularum omiomerarum, ut puta ossa per se ipsa et nervos, et carnes per se ipsas, si quis acceptat causam), sed quia superfluum femelle potentia tale est quale natura animal, et insunt potentia particule, actu autem 740b20 nulla, propter hanc causam fit unumquodque ipsorum, et quia factivum et passivum, cum tetigerint, quo modo est hoc quidem factivum, illud autem passivum (modum autem dico quod ut et ubi et quando [tunc]), statim hoc quidem facit, hoc autem patitur. Materiam quidem igitur exhibet femella, principium autem 740b25 motus masculus. Sicut autem que ab arte fiunt, fiunt per instrumenta — est autem verius dicere per motum ipsorum ; hic autem est operatio artis, ars autem forma factorum in alio — sic nutritive anime virtus, sicut in ipsis animalibus et plantis posterius 740b30 ex alimento facit augmentum, utens ut organis caliditate et frigiditate (in hiis enim motus illius, et ratione aliqua unumquodque fit), sic et a principio consistit quod natura fit. Eadem enim est materia qua augetur, et ex qua constituitur primum, 740b35 quare et factiva virtus idem ei quod a principio ; maior autem hoc est. Si igitur hec est nutritiva anima, hec est et generativa, et hec est natura uniuscuiusque, inexistens et in plantis et in 741a1 animalibus omnibus. Alie autem particule anime hiis quidem existunt, hiis autem non existunt animalium. In plantis quidem igitur non est separata femella a masculo : in animalibus autem in quibus separata sunt, indiget femella masculo. 741a5

[5] Quamvis aliquis dubitabit propter quam causam. Si quidem habet femella talem animam, et materia superfluum femelle est,

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 12 quod ut *(ZPSYE)*] τὸν ὡς (= Γ^{1}) 12-13 et ubi et quando tunc (!) (καὶ οὗ καὶ ὅτε *Z*)] καὶ οὗ τότε (= Γ^{1}) 25 in^{2} *(ZPSE)*] *om.* 29 indiget femella masculo] προσδεῖται τοῦ θήλεος τὸ ἄρρεν 31 talem (Ξ)] τὴν αὐτὴν (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 ipsis animalibus + est *Vb* : animalibus ipsis est *Ce* 5 impossibilibus *FaCe* 6 unaquaque *Ap* 12 modum autem] hunc autem modum *ApVb* quod ut] eum qui ut *Ap* 13 et quando *om. Ap* 23 idem + est *VbCe* 29 femella + a *Ce* 31 talem] eandem *Ap* et si superfluum femelle materia est *Ap* est *om. BvCe*

quid indiget masculo, sed non ipsa ex se ipsa generat femella ?
741a10 Causa autem quia differt animal a planta sensu : impossibile autem faciem aut manum aut carnem esse aut aliam aliquam particulam non inente sensitiva anima, aut actu aut potentia, et aut secundum quid aut simpliciter : erit enim velut mortuus aut mortui particula. Si igitur masculus est factivus talis anime, ubi
741a15 separata sunt femella et masculus, impossibile femellam ipsam ex se ipsa generare animal : quod enim dictum est esset esse masculum, quoniam quod habet rationem dicta dubitatio manifestum in avibus ypenemia parientibus, quia potest usque aliquid femella generare. Adhuc autem habet et hoc dubitationem,
741a20 quo modo aliquis ipsarum ova dicet vivere. Neque enim sic ut gonima ova contingit (fieret enim ex ipsis actu animatum) neque sic quemadmodum lignum aut lapis. Est enim et horum ovorum corruptio quedam, tamquam participantibus modo aliquo vita prius. Palam igitur quod habent quandam animam potentia. Qualem igitur hanc ? Necesse itaque novissimam. Hec autem
741a25 est nutritiva ; hec enim existit omnibus similiter animalibus et plantis. Propter quid igitur non perficiunt partes et animal ? Quia oportet sensitivam ipsam habere animam : non enim sunt quemadmodum plante partes animalium. Propter quod indigent masculi communione : separatus est enim in hiis masculus. Quod
741a30 quidem et accidit : ypenemia enim fiunt gonima, si in aliquo tempore masculus desuper coeat. Sed de horum quidem causa posterius determinabitur.

Si autem est aliquod genus animalium quod femella quidem est, masculum autem non habet separatum, contingit hoc animal ex se ipso generare. Quod quidem digne pro fide non considera-
741a35 tum est usque nunc, facit autem dubitare in genere piscium : vocatorum enim erythrinorum masculus quidem nullus visus est umquam, femelle autem et fetuum plene. Sed horum quidem experientiam nondum habemus dignam fide, neque autem femi-

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 autem *(ZPS)*] τε (= Γ^{1}) 16 quandam animam potentia *(P)*] τινὰ δυνάμει ψυχικὴν 21 propter quod *(ZPb)*] διότι (= Γ^{1}) 26 animalium *(PΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, *VbBvFaCe* 1 quid] quod *Bv* : quidem *FaCe* 3 autem] -que *Ap* 5 velut] ut *Ap* 8 animal generare *Ce* 17 itaque] utique *Vb* 18 animalibus *om. Ap* 21 animalium partes *Ce* propter *om. Ap* 26 animalium *om. Ap* : *ante* genus *Vb* 30 visum *Bv* : *om. Ce*

nina neque masculina et in piscium genere sunt, puta anguille 741b1
et quoddam genus kestreorum circa telmatieos fluvios. In quibuscumque autem separata sunt femella et masculus, impossibile ipsum per se ipsum femininum generare ad finem : masculinum enim frustra utique esset, natura autem nichil facit frustra. 741b5
Propter quod in talibus semper masculinum perficit generationem. Facit enim hoc sensitivam animam, aut per se ipsum aut per genituram.

Inexistentibus autem in materia potentia particulis, cum principium fiat motus, ut in automatis mirabilibus, connectitur quod deinceps ; et quod volunt dicere quidam naturalium, ferri 741b10
ad simile, dicendum non ut locum permutantes particulas moveri, sed manentes et alteratas mollicie et duricie et coloribus et aliis omiomerorum differentiis, facte actu que erant entia potentia prius. Fit autem primo principium. Hoc autem est cor sanguinem 741b15
habentibus, aliis autem analogum, ut dictum est sepe. Et hoc manifestum non solum secundum sensum, quod fit primum, sed et circa consummationem : deficit enim vivere hinc ultimo, accidit autem in omnibus quod ultimo factum est prius deficere, quod 741b20
autem primo ultimo, tamquam natura per canalem currente et revoluta ad principium unde venit. Est quidem enim generatio ex non ente ad ens, corruptio autem ex ente iterum ad non ens.

[6] Fiunt autem post principium, quemadmodum dictum est, 741b25
interiora prius exterioribus. Videntur autem priora magnitudinem habentia minoribus, neque quedam facta prius. Primum autem dearticulantur que supra dyazoma, et differunt magnitudine : quod autem inferius et minus et indistinctius. Et hoc fit in omni- 741b30
bus in quibuscumque superius et inferius determinata sunt, nisi in entomis ; horum autem et in vermificatis ad superius incremen-

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 et *(ZPSYE)*] *om.* (= Γ^{1}) anguille *(ZPSYE)*] ἔγχελυς (= Γ^{1}) 5 utique — frustra^{2} *(PΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 19 factum est *(PE)*] γινόμενον prius] πρῶτον 21 quidem enim *(O*^{c}*)*] γὰρ ἡ μὲν *cett.* (= Γ^{1}) 28 in^{2}*(SE)*] *om.* 29 et] *om.* superius *(ZPSYEΞ)*] κάτω

Ap, VbBvFaCe 1 et *om. Ap* puta] ut *Ap* anguilla *ApCe* 2 telmatieos *scripsi* : tolmaticos *Ap* : tolmatieos *BvFa* : colinaticos *VbCe* 4 femineum *Ce* 5 utique — frustra^{2} *om. Ap* 6 semper *om. Ce* 7 enim] est *Ap* 15 primum *ApVb* : prius *Fa* 17 sed *om. Ap* 18 hinc vivere *Ap* : vivere hoc *Bv* 21 enim quidem *Ap* 25 minoribus vel minorum *Ap* neque *scripsi (cf. Ap)* : nichil *VbBvFaCe* neque quedam] non autem aliqua [neque quedam] *Ap* 26 diazoma + que *VbCe* 27 et^{2} *om. VbCe* in *om. BvFa*

tum fit : quod enim sursum a principio minus. Indeterminatum autem et sursum et deorsum malakiois solis processivorum.
741b35 Quod autem dictum est accidit et in plantis, priorare generatione quod sursum kytos eo quod deorsum : radices enim prius producunt spermata quam germina.

Determinantur autem partes animalium spiritu, non tamen neque eo quod generantis neque eo quod ipsius, quemadmodum
742a1 quidam physicorum aiunt. Manifestum enim hoc in avibus et piscibus et incisis. Separata enim ab ea que genuit fiunt ex ovis, in quo accipiunt dearticulationem : hec autem totaliter non
742a5 respirant animalium, vermificantur autem et ovificantur ; respirantia autem et in matrice accipientia dearticulationem non respirant prius quam pulmo accipiat finem ; dearticulantur autem et hic et anteriores partes ante respirare. Adhuc autem que multe scissionis quadrupedum, ut canis leo lupus vulpis leopardus,
742a10 omnia ceca generant, et distenditur palpebra ab hiis que fiunt posterius. Quare palam quia eodem modo et in aliis omnibus, quemadmodum et quantum, et quale fit potentia preexistens, actu autem posterius, ab eisdem causis a quibus quidem et quod quale determinatur — et fiunt duo ex uno. Spiritum autem
742a15 existere necessarium ubi humidum et calidum, hoc quidem faciente hoc autem paciente.

Antiquorum autem quidam physiologorum que post quam fit particularum conati sunt dicere, non valde experte habentes accidentibus. Particularum enim, quemadmodum et in aliis,
742a20 nata est esse altera altera prior. Prius autem iam multipliciter est : quod enim cuius gratia et quod huius gratia differunt, et hoc quidem generatione prior ipsorum est, hoc autem substantia. Duas autem differentias habet et quod huius gratia : hoc quidem

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 2 et^{1} *(ZPSY)*] *om.* 8 enim *(ZSb)*] δὲ *(v. l. Ap)* 21 ubi (Ξ)] ὅτι (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 indeterminatum + est *Ce* 2 solum *BvFa* solis + gressibilium *Ap* 7 quod^{1}] qui *ApVbFa*^{2} quod^{2}] qui *ApVbFa* 8 aiunt] dicunt *Bv* enim + autem *Ap* 11-13 animalium — respirant *om. Ap*^{1} 12 matrice] vulva *Ap*^{2} : matre *VbFaCe* 14-15 que — scissionis] polyschida *ApVb*^{1} 15 quadrupedium *ApVb* 17 et in aliis *om. Ce* 18 prius existens *Ap* : preexistens prius *VbCe* 19 quod *om. Ap* : quod + et *VbCe* 21 necessarium existere *VbFa* ubi] quia *Ap* 23 physiologizantium *Ap* post] prius *Ap* 28 ipsarum *ApBvFaCe* substantia] secunda *Ce* est *om. Ap*

enim est unde motus, hoc autem quo utitur quod cuius gratia. Dico autem puta generativum et organicum ei quod fit : horum 742a25
enim hoc quidem existere oportet prius, quod factivum, ut docens discente, fistulas autem posterius a discente fistulare : superfluum
5 enim non †superexistentibus† existere fistulas. Tribus autem existentibus — uno quidem fine quem dicimus esse cuius gratia, duobus autem hiis que huius gratia principio motivo et generativo 742a30
(factivum enim et generativum, secundum quod talia, ad factum sunt et generatum), tertio autem utili et quo utitur finis — pri-
10 mum quidem existere necessarium particulam in qua principium motus (et enim confestim hec particula est finis una et principalissima), deinde post hoc totum et finis, tertium autem et 742a35
ultimum organice hiis partes ad quosdam usus. Itaque si aliquid tale est quod quidem necessarium existere in animalibus, quod 742b1
15 omnis habet nature principium et finem, hoc fieri primum necessarium, in quantum quidem motivum primum, in quantum autem particula finis cum toto. Itaque particularum organicarum, quecumque quidem sunt generative secundum naturam, prius oportet existere ipsas (alterius enim gratia sunt ut principium), 742b5
20 quecumque autem non talia eorum que alterius gratia posteriora. Propter quod non facile dividere utre priores partium, quecumque alterius gratia, aut quorum gratia hee. Incidunt enim motive partium prius entes generatione quam finis, motivas autem ad organicas dividere non facile. Quamvis secundum hanc artem 742b10
25 oportet querere que post quam fit : finis enim quibusdam posterior, quibusdam autem prior. Et propter hoc primum quidem particula habens principium fit, deinde consequens quod sursum kytos. Propter quod que circa caput et oculos maxima secundum 742b15

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 5 non superexistentibus (?)] *μὴ ἐπισταμένοις αὐλεῖν* (*αὐλεῖν om. Vat. 258*) 7 duobus *(PSYEΞ)*] *δεύτερον* motivo et generato *(ZPSY)*] *γεννητικῆς καὶ κινητικῆς* 18-19 prius oportet (*δεῖ πρότερον PΞ*)] *ἀεὶ πρότερον δεῖ* (= Γ^{1}) 20 posteriora *(P)*] *ὕστερον* (= Γ^{1}) 22 quorum *(P)*] *οὗ* (= Ξ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 organum *BvFaCe* 3 quidem] genus *Ce* oportet *om. Ce* factivum + debet *Ce* 4 a discente] addiscente *ApCe* 7 hiis que *om. Ce* 10 necessarium existere $Vb^{1}Fa$ 11 hec *om. Ap* 15 habet *om. Ap* nature + et *ApVb* finem (finis *Ap*) + habet *ApBv* : + quod omnes hec nature principium confectum est *Ce* 18-19 prius oportet] semper prius oportet *ApVb* 19 gratia] genus *Ce* : gratia sunt *Bv* 20 posterius *ApVb* 22 quorum] cuius *Ap* hee] habere *Ap* 23 autem *om. Ce* 25 prius quam fit *Fa* : fit prius quam *Ap* 26 autem *om. BvFa*^{1}

principia videntur embriis, que autem sub umbilico, puta kola, parva : eius enim quod superius gratia que deorsum, et neque partes finis neque generativa ipsius.

Non bene autem dicunt neque eius quod propter quid necessitatem, quicumque dicunt quia sic semper fit, et hoc esse putant
742b20 principium in ipsis, sicut Democritus Abderites, quia eius quidem quod semper et infiniti principium non est, quod autem propter quid principium, quod autem semper infinitum — quare interrogare propter quid de talium aliquo sit querere inquit infiniti principium. Quamvis secundum hunc sermonem, secundum quem
742b25 dignificant quod propter quid non querere, nullius demonstratio eternorum erit : videtur autem ens multorum, hiis quidèm factis semper, hiis autem entibus, quoniam et triangulum habere duobus rectis equales semper et diametrum incommensurabilem esse et latus eternum, sed tamen est causa aliqua ipsorum et demonstra-
742b30 tio. Dignificare quidem igitur non omnium querere principium dicitur bene, entium autem semper et factorum omnium non bene, sed quecumque eternorum principia sunt entia : principii enim alia cognitio, et non demonstratio. Principium autem in immobilibus quidem quod quid est, in hiis autem que fiunt iam pluri-
742b35 ma — modo autem alio et non omnia eodem — quorum unum numero unde motus est. Propter quod omnia sanguinem habentia cor habent primo, sicut dictum est secundum principia ; in aliis
743a1 autem proportionale cordi fit primo.

Ex corde autem vene porrecte, sicut pingentes canabos in parietibus : partes enim circa istas sunt velut facte ex hiis. Gene-
743a5 ratio autem omiomerorum a frigiditate et caliditate : constant enim et condempsantur hoc quidem frigido hoc autem calido. De horum autem differentia dictum est prius in alteris, qualia solubilia humido et igne, et qualia insolubilia humido et illiquabilia igne. Per venas quidem igitur et eos qui in singulis poros
743a10 pertransiens alimentum, quemadmodum in crudis tegulis aqua,

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 12 eternorum erit] ἔσται τῶν ἀιδίων (= Γ^{1}) 13 habere *(ZSYE)*] ἔχει 28 hoc ... hoc] τὰ ... τὰ

Ap, VbBvFaCe 1 videntur + in *ApVb* 4 dicit *Ce* quod *om. FaCe* 5 dicit *Ce* 6 abderites] ad denrites *Ce* : *lac. Bv* quidem *om. BvCe* 8 quare] quasi *ApVb* 9 inquit *om. Ap* 12 erit eternorum *Ap* 14-15 et latus *om. Ce* 20 in — fiunt] in factis autem *Ap* 25 in *om. Ap* 26 ex hiis *om. Ap* ex hiis facte *Ce* 29 aliis *Ap* 30 solubilia — qualia *om. BvFaCe* 31 igitur *om. Ap* singulos *Ce*

fiunt carnes aut hiis proportionale, a frigido constantes, propter quod et solvuntur ab igne. Quecumque autem terrestria valde orientium, modicam habentia humiditatem et caliditatem, hec infrigiditata evaporante humido cum calido fiunt dura et terres-
5 tria secundum formam, ut ungues et cornua et ungule et rostra, 743a15
propter quod mollificantur quidem igne, liquescunt autem nichil, sed quedam humidis, ut opercula ovorum. Ab interiori autem caliditate nervi et ossa fiunt desiccata humiditate. Propter quod et insolubilia sunt ossa ab igne sicut tegula : velut enim in camino 743a20
10 decocta ab ea que in generatione caliditate. Hec autem neque quia contingit facit carnem aut os, neque ubi contingit, neque quando contingit, sed aptum natum et ubi aptum natum et quando aptum natum. Neque enim quod potentia ens erit a motivo non habente actum, neque actum habens faciet ex quocum-
15 que, quemadmodum neque archam non ex ligno faciet utique 743a25
faber, neque sine hoc archa erit ex lignis.

Caliditas autem inexistit in spermatico superfluo tantum et talem habens motum et operationem, quanta proportionata ad unamquamque partium. Quantum autem defecerit aut super- 743a30
20 habundaverit, aut deterius efficit aut orbatum quod fit, similiter hiis que extra constituuntur per decoctionem ad alimenti fruitionem aut quandam aliam operationem. Sed hic quidem nos caliditatis commensurationem ad motum preparamus, ibi autem dat natura generantis. Hiis autem que fiunt automatis hore causa 743a35
25 motus et caliditas.

Frigiditas autem privatio caliditatis est. Utitur autem ambobus natura habentibus quidem virtutem ex necessitate, ut hoc quidem 743b1
hoc, hoc autem hoc faciat, tamen in hiis que fiunt gratia alicuius

---

O^c *(ZPSYEΞ)* 3 hec] + δὲ 11 quia] ὅ τι (= Γ^1) 11-12 neque quando contingit *(PΞ)*] *om.* (= Γ^1) 12 ubi *(PΞ)*] ᾗ (= Γ^1) 12-13 et quando aptum natum] *om.* Γ^1 13 quod potentia ens erit *(PΞ)*] τὸ δυνάμενον (= Γ^1) 24 automatis *(PYE)*] αὐτομάτως

Ap, VbBvFaCe 5 et^2 *om. ApBv*^{1} 7 quedam] quemadmodum *Ce* 10-11 neque quia contingit] quod neque (*leg.* neque quod) fortuiter *Ap* 11-12 neque quando contingit *om. Ap* 12 ubi] secundum quod *Ap* 12-13 et quando aptum natum *om. Ap* 13-14 quod — actum] quod possibile (potentia ens *Vb*) ab eo quod non habet actum motivi erit *ApVb* 17 existit *Ap* in *om. BvFa*^{1} 20 efficit] perficiet *Ap* : perficit *Vb* 21-22 fruitionem] susceptionem *Ap* 22 hic] hiis *BvCe* quidem] quoque *Ap* nos *om. Ap* 23 commensurationem caliditatis *ApVb* 24 generans *Ap* auctoritatis *Ce*

accidit hoc quidem infrigidare ipsorum, hoc autem calefacere, et fieri particularum unamquamque, hanc quidem carnem mollem, hac quidem ex necessitate facientibus talem, hac autem
743b5 gratia alicuius, nervum autem siccum et transhibilem, os autem siccum et frangibile. Pellis autem desiccata carne fit, quemadmodum in decoctionibus vocata graus. Non solum autem propter ultimum accidit ipsius generatio, sed et quia supernatat viscosum
743b10 propter non posse evaporare. In aliis quidem igitur salsum quod viscosum (propter quod ostracoderma et malacostraca extrema sunt exsanguium animalium), in habentibus autem sanguinem viscosum pinguius est. Et horum quecumque non terream naturam habent valde, aggregatur quod sagiminosum sùb pelle,
743b15 tamquam et pelle facta ex tali viscositate : habet enim aliquam viscositatem pingue. Omnia autem hec, quemadmodum diximus, dicendum fieri hac quidem ex necessitate, hac autem non ex necessitate, sed gratia alicuius.

Primo quidem igitur quod sursum kytos distinguitur secundum generationem, quod autem deorsum procedente tempore accipit
743b20 incrementum in sanguinem habentibus. Omnia autem circumscriptionibus determinantur prius, posterius autem accipiunt colores et mollities et duritias ⟨in⟩artificialiter, quemadmodum utique a pictore a natura operata : et enim pictores subscribentes lineis, sic animal coloribus liniunt.

743b25 Propter principium quidem igitur in corde sensibilium esse et animalis omnis hoc fit primum ; propter caliditatem autem huius, qua ultimantur vene sursum, frigidum oppositum caliditati ei que circa cor constituit cerebrum. Propter quod que circa
743b30 caput accipiunt continuam generationem post cor, et magnitudine ab aliis differt : multum enim et humidum a principio cerebrum.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 2 fieri *(ZPSYE)*] *γίνεται* 3 hac^{1} *(PSb)*] *τὴν* (= *Γ*^{1}) hac^{2} *(PSb)*] *τὴν* (= *Γ*^{1}) 12 sub pelle (?)] *ὑπὸ τὴν τοῦ δέρματος σκέπην* (= *Γ*^{1}) 13 et *(P)*] *om.* (= *Γ*^{1}) 22 a pictore a (?) natura operata *(P)*] *ὑπὸ ζωγράφου τῆς φύσεως δημιουργούσης (cf. Γ*^{1}*)*

Ap, VbBvFaCe 3 hac^{1}] hanc *ApVbCe* hac^{2}] hanc *ApVbCe* 6 solum *om. Ap* autem *om. Fa*^{1}*Ce* 10 exsangue *Ap* 12 aggregatur *om. Ap* sagiminosum] sanguinosum *BvCe* : ut adeps *Ap* pelle] pellis umbraculo *Ap* 13 et *om. ApVb* : ex *Bv* 21 inartificialiter *scripsi* : artificialiter *codd.* 22 a^{1}] sub *Ap* a^{2} *om. ApFa*^{1} operante[s] *Ap* : condita *Vb*

Habet autem dubitationem quod accidit circa oculos animalium. Maximi enim a principio videntur et gressivis et natativis et volatilibus, novissimi autem fiunt partium : in intermedio enim 743b35
tempore concidunt. Causa autem quia organum sensus oculorum est quidem, ut et alia organa sensuum, in poris ; sed quod quidem tactus et gustus confestim est aut corpus aut corporis aliquid 744a1
animalium, olfactus autem et auditus pori coaptati ad aerem qui deforis, pleni complantato spiritu, terminantes autem ad venulas que circa cerebrum tendentes a corde ; oculus autem 744a5
corpus solum proprium habet sensus organorum. Est autem humidum et frigidum, et non preexistens in loco — quemadmodum et alie partes potentia, deinde facte posterius actu — sed ab humiditate que circa cerebrum segregatur purissimum per poros, qui videntur ferentes ab ipsis ad miningam eam que 744a10
circa cerebrum. Huius autem argumentum : neque enim alia particula humida et frigida est in capite preter cerebrum, oculusque frigidus et humidus. Ex necessitate igitur locus accipit magnitudinem primo, concidit autem posterius. Et enim circa 744a15
cerebrum accidit eodem modo : primo enim humidum et multum, expirante autem et digesto solidatur magis, et concidit et cerebrum et magnitudo oculorum. A principio autem propter cerebrum quidem caput maximum, propter humidum autem 744a20
quod in oculis oculi magni videntur. Novissimi autem accipiunt finem propter cerebrum constare vix : tarde enim cessat a frigiditate et humiditate, in omnibus quidem, maxime autem in hominibus. Propter hoc enim et bregma ossium fit ultimum : 744a25
iam enim factis deforis embriis molle est hoc os pueris. Causa autem maxime in hominibus hoc accidere, quia cerebrum humidissimum habent et maximum animalium, huius autem causa

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 9 tendentes *(PΞ)*] γίγνονται (= Γ^{1}) 11 non *(ZSYEΞ)*] *om.* 20 et^{2} *om.* Γ^{1} (= *Y*) 20-21 cerebrum *(SΞ)*] + καὶ τὰ σώματα 21 oculorum *(ZPSYEΞ)*] + καὶ τὰ σώματα (= Γ^{1}) 24 propter *(S)*] + καὶ 27 pueris *(P)*] τῶν παιδίων (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 3 novissimis *Ap* 4 autem *om. Ce* organum sensus] sensiterium *Vb* (= Γ^{1} ?) occultorum *Ce* 5 et *om. ApBb* in poris] super poros *Vb* 8 terminantes] transeuntes *Ap* 9 tendentes] que (?) fiunt *Ap* 10 sensus] simpliciter *Ce* 16 frigida et humida *Ap* 20 exspumente *Ce* solidatur + et *Ce* et^{2} *om. ApVbCe* 21 oculorum + et corpora *Ap* 22 maximum] magnum *ApVb* 23 videntur magni *Ce* : magis videntur *Bv* 26 ultimum fit *Ap* 27 os *om. Ce* puerorum *Ap*

744a30 quia et eam que in corde caliditatem purissimam. Demonstrat autem eukrasiam pervicacia : prudentissimum enim est animalium homo. Et pueri autem usque longe sine dominio capitis sunt, propter gravedinem que circa cerebrum. Similiter autem et particularum quascumque oportet movere : principium enim motus sero obtinet ea que sursum et ultimo, quorumcumque 744a35 motus non copulatur ad principium, ut kolorum. Talis autem particula est palpebra. Quoniam autem nichil facit superfluum neque vanum natura, palam quod neque posterius neque prius : erit enim quod factum aut frustra aut superfluum. Quare simul 744b1 necesse palpebras segregari et posse moveri. Tarde quidem igitur propter multitudinem eius que circa cerebrum digestionis perficiuntur oculi animalibus, ultimi autem propter valde ob- 744b5 tinente motu esse movere, et que sic longe a principio et infrigidata partium. Demonstrant autem palpebre talem habentes naturam : si enim et quantacumque gravedo fiat circa caput, propter sompnum aut ebrietatem aut aliud aliquid talium, non possumus palpebras levare, sic ipsis habentibus gravedinem modicam.

744b10 De oculis quidem igitur dictum est qualiter fiant, et propter quam causam novissimam accipiant dearticulationem. Aliarum autem partium fit unaqueque ex alimento, honorabilissima quidem igitur et participantia principalissimo principio ex digesto et purissimo et primo alimento, necessarie autem partes et 744b15 horum gratia ex deteriori et reliquiis et superfluitatibus. Quemadmodum enim yconomus bonus et natura nichil abicere consuevit, ex quibus est facere aliquid utile. In dispensationibus autem facti alimenti optimum quidem ordinatum est liberis, 744b20 deterius autem et superfluum huius ministris, pessima autem connutricis dant animalibus. Quemadmodum igitur ad incrementum qui deforis hec facit intellectus, sic in ipsis que fiunt natura ex purissima quidem materia carnes et aliorum sensus orga-

---

O^c *(ZPSYEΞ)* 10 aut[1] *(PΞ)*] *om.* (= Γ^1) 23 igitur] *om.* 27 utile *(P)*] χρηστὸν 29 autem[2]] + καὶ

Ap, VbBvFaCe 2 est] et *BvFaCe* pervitassia *Ce* 2-3 animalium est *Ap* 7 colorum *Ce* 8 palpebra *om. Ce* facit *om. Ce* 10 aut[1] *om. ApVb* 14 sic] sit *Ap* : sunt *VbCe* 16 fit *Ap* 17 alium *Ap* 20 est *om. ApVb* 21 accipiant *scripsi cum Ap* : accipiunt *cett.* declarationem *Ap* 25 reliquis *Ap* 27 est] etiam *Ap* 28 alimenti] esi *Ce* liberis *om. Ce*

norum corpora constituit, ex superfluitatibus autem ossa et nervos et pilos, adhuc autem ungues et ungulas et omnia talia ; 744b25 propter quod ultima hec accipiunt constitutionem, cum iam factum fuerit superfluum nature.

Natura quidem igitur ossium in prima constitutione fit particularum ex spermatica superfluitate, et animalibus augmentatis ex 744b30 naturali alimento accipiunt incrementum, ex quo quidem partes principales : huius tamen ipsius reliquias et superfluitates. Fit enim in omni primum et secundum, et alimenti hoc quidem nutritivum, hoc autem augmentativum : nutritivum quidem quod esse exhibet toti et partibus, augmentativum autem quod ad 744b35 magnitudinem facit additionem : de quibus posterius determinandum magis. Eodem autem modo ossibus et nervi constituuntur et ex eisdem, ex spermatica superfluitate et nutritiva. Ungues autem et pili et ungule et cornua et rostra et calcaria 745a1 avium, et si qua talis est altera particula, ex acquisito alimento et augmentativo, quod a femella acquiritur, et eo quod deforis. Et propter hoc ossa quidem usque ad aliquid accipiunt incre- 745a5 mentum : est enim aliquis omnibus animalibus terminus magnitudinis, propter quod et ossium incrementi. Si enim hec haberent augmentationem semper, et animalium quecumque habent os aut proportionale crescerent utique quamdiu viverent : magnitudinis enim terminus sunt hec animalibus. Propter quam quidem igitur causam non semper accipiunt incrementum posterius 745a10 dicendum : pili autem et cognata hiis, quamdiu utique inextiterint, augentur, et maxime in egritudinibus et corporibus senescentibus et detrimentum patientibus propter relinqui superfluum plus, minore in principalia expenso propter senectutem et egritudines, quoniam et cum defecerit et hoc propter etatem, et pili 745a15 deficiunt. Ossa autem contrarium : simul enim detrimentum patiuntur corpori et partibus. Augentur autem et pili mortuorum, non tamen fiunt a principio.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 3 ultima *(ZPSYEΞ)*] τελευταίαν 18 et *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 25-26 inextiterint *(PO*^{c}*)*] ὑπάρχωσιν (= Γ^{1}) 29 et^{1}] *om.*

Ap, *VbBvFaCe* 2 pilos et nervos *Ce* autem + pilos et *Vb* : + et *Ce* 8 reliquis *Ap* et] etiam *Ap* 9-10 nutrimentum *Ap* 11 hoc autem augmentativum *Ce* 13 autem *om. Ap* 14 ex^{2}] et *Ce* : *om. Vb* 15 calcaria] plectra *ApVb*^{1} 17 quod^{1}] eo quod *Vb* 18 et *om. Ap* hoc + quod *Ap* 25-26 extiterint *Ap* 27 reliqua *Ap* : reliqui *Bv*

De dentibus autem dubitabit utique quis. Sunt enim naturam
745a20 quidem eandem habentes ossibus et fiunt ex ossibus, ungues autem et pili et cornua et talia ex pelle, propter quod et cum pelle permutant colores : alba enim et nigra fiunt et omniformia secundum pellis colorem, dentes autem nichil : ex ossibus enim
745a25 sunt, quecumque animalium habent dentes et ossa. Augentur autem per vitam soli aliorum ossium : hoc autem palam in adclinantibus dentibus secundum tactum invicem. Causa autem incrementi, ut quidem gratia huius, propter opus : cito enim utique conterentur non facta aliqua restitutione, quoniam et nunc aliquibus senescentibus comestivis quidem, non magnos
745a30 autem habentibus, contriti sunt omnino : maiore enim ratione deteruntur augmento. Propter quod et hoc bene ingeniata est ad eveniens natura : conducit enim ad senectutem et consummationem defectum dentium. Si autem decem milium annorum esset vita aut mille annorum, omnino maximos utique oporteret fieri
745a35 eos qui a principio, et nasci frequenter. Et enim si continuum
745b1 augmentum haberent, tamen utique inutiles comminuti ad operationem forent. Cuius quidem igitur gratia accipiunt augmentum dictum est : accidit autem neque eandem habere naturam aliis ossibus dentes : hec quidem enim in prima constitutione
745b5 fiunt omnia et nichil posterius, dentes autem posterius. Propter quod et iterum possunt nasci decidentes : tangunt enim, sed non simul nati sunt ossibus. Ex alimento tamen in ossa distributo fiunt, propter quod eandem habent naturam, et tunc cum illa
745b10 habuerint iam numerum suum. Alia quidem igitur animalia habentia fiunt dentes et proportionale dentibus, si non aliquid fiat preter naturam, propter absolvi a generatione perfecta homine magis ; homo autem, si non aliquid accidit preter naturam, non habens. Propter quam autem causam hii quidem fiunt dentium
745b15 et excidunt, hii autem non excidunt, posterius dicetur.

Quia autem ex superfluitate sunt tales particularum, propter

O^{e} *(ZPSYEΞ)* 13 deteruntur (*καθαίρουνται*)] restituuntur Γ^{1} (?)

Ap, VbBvFaCe 2 quidem *om. Ce* habentes eandem *Ce* 7 per] propter *Ap* 10 conteruntur *Ap* 11 comestivis] incisivis *Ap* quidem] quod *Ce* magnis *Ap* 12 autem *om. ApFa*^{1} maiori *Ap* 13 deteruntur] restituuntur *Ap* 15-16 esset vita *om. Ap* 16 annorum *om. ApVb* omnino maximos] multe magnitudinis *ApVb* 21 enim *om. ApVbCe* 23 enim *om. Ap* 24 distributio *ApCe* 31 excedunt (*bis*) *Ce* 32 sunt] fiunt *Vb*^{1}*Bv*

hoc homo nudissimum secundum corpus omnium animalium est, et ungues minimos habet ut secundum magnitudinem ; minimum enim habet superfluum terrestre, est autem superfluum quidem quod indigestum, terrestre autem in corporibus semper indi- 745b20
gestissimum. Qualiter quidem igitur unaqueque particularum constat dictum est, et que generationis causa.

[7] Habent autem augmentum animalificantia embrionum, ut dictum est prius, per umbilici adnascentiam. Quoniam enim inest animalibus nutritiva virtus anime, dimittit confestim velut 745b25
radicem umbilicum in matricem. Est autem umbilicus in operculo vene, maioribus quidem plures, ut bovi et talibus, mediis autem due, una autem ultimis. Per hoc autem accipit alimentum sanguineum : matrices enim termini venarum multarum sunt. Omnia quidem igitur bidentia et non bidentium quorum- 745b30
cumque matrix non unam venam magnam protensam habet, sed pro una spissas multas, hec in matricibus habent vocatas cotylidonas, ad quas umbilicus copulatur et adnascitur : protenduntur enim vene que per umbilicum hinc et inde, et ramificantur undique secundum matricem : qua autem terminant, hac fiunt cotyli-
dones, spericum quidem habentes ad matricem, concavum autem ad embrionem. Intermedium autem matricis et embrionis locus 745b35
et ymenes sunt. Cotylidones autem augmentato et perfecto 746a1
embrione fiunt minores, et in fine exterminantur perfecto. Ad hoc enim preexponit embrionibus natura sanguineum alimentum
matricis, sicut in ubera, et propter congregari secundum modi- 746a5
cum ex multis velut effloritio et flegmasia fit corpus cotylidonis. Donec quidem igitur minus fuerit embrium, non potens multum accipere alimentum, manifeste sunt et maiores, augmentato autem concidunt.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 9 inest] + *ἐν* animalibus] + *καὶ* 14 bidentia et non bidentium *(Ξ)*] *τὰ μὴ ἀμφώδοντα ... καὶ τῶν ἀμφωδόντων* (= Γ^{1}) 17-19 ad quas — cotylidones *(PO*^{c}*Ξ)*] *om. ZSYE* (= Γ^{1}) 21 locus *(cf. τὸ χώρειον Z)*] *τὸ χόριον* 25 secundum *(P)*] *καὶ κατὰ* 27 quidem igitur *(E)*] *μὲν ἂν οὖν* potens *(ZS)*] *δυναμένου* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 hoc] quod *Ap* 3 superfluum habet *transp. Ce* 5 igitur *om. Ce* 6 constat] conveniat *Ce* 8 per] propter *Ap* adnascentiam umbilici *BvFaCe* 14 non bidentia et bidentium *Ap* 14-15 quarumcumque *ApBvCe* 16 vocatos *VbFa* 17-19 ad quas — cotylidones *om. Ap* 17 quas *scripsi* : quos *VbBvFaCe* 19 terminantur *VbCe* 26 velut *om. Ce* 27 potente *Ap* : patens *Bv*

Multa autem koloborum animalium et bidentium non habent
746a10 cotylidonem in matricibus, sed umbilicus in venam tendit unam,
hec autem ordinata est per matricem habens magnitudinem.
Quoniam autem hec quidem monotoka, hec autem polytoka
talium sunt animalium, et plura embrionum eundem habent
modum uni. Oportet autem hec considerare ex exemplis hiis que
746a15 in anatomiis et scriptis hiis que in historiis. Nata sunt enim animalia ex umbilico, umbilicus autem ex vena consequenter invicem, tamquam utique fluentem per canalem venam : circa unumquodque autem embrionum ymenes et locellus sunt.

746a20 Dicentes autem nutriri pueros in matricibus per inicere aliquid carneum non recte dicunt : in aliis enim animalibus idem èveniret, nunc autem non videtur (considerare autem hoc facile per anatomias) ; et circa omnia embria et volatilia et natatilia et que
746a25 gressibilium similiter ymenes subtiles continent, a matrice separantes et humoribus qui intus fiunt, in quibus ipsis neque inest tale aliquid, neque per horum nullum contingit fieri absumptionem ; ovificata autem omnia accipiunt augmentum separata a matre, ex quibus manifestum, quia dicunt non recte dicentes ita sicut Democritus.

746a30 Fit autem coitus animalibus secundum naturam quidem hiis que eiusdem generis, non solum sed et hiis que naturam habent prope non indifferentibus autem speciebus, si magnitudines similes fuerint et tempora equalia fuerint gestationis. Rara quidem igitur fiunt talia in aliis, fit autem in canibus et vulpibus
746a35 et lupis et leopardis. Et Indici autem canes ex bestia quadam

---

O^e *(ZPSYEΞ)* 10 locellus *(ZY)*] χόριον 13 autem²] γὰρ 18 omnia *(ZY)*] + ὅτι (= Γ^1) 18-19 a matre (Ξ)] τῆς μήτρας (= Γ^1) 19 ex quibus (Ξ)] ἔξω (= Γ^1) 19-20 quia — Democritus *(O^eΞ)*] *om.* (= Γ^1) 22 hiis que *(Z)*] τοῖς μὲν 23 speciebus *(P)*] τῷ εἴδει (= Γ^1) 23-24 si magnitudines similes *(ZPSYE)*] ἐάν τε τῷ μεγέθει παραπλήσια (= Γ^1) 25 autem] + καὶ 26 et leopardis (Ξ)] *om.* (= Γ^1) autem *(ZPSY)*] *om.*

Ap, VbBvFaCe 6 uni *om. Ce* autem *om. Ap* 8 continenter *Ap* : convenienter *Ce* 9 fluente *VbCe* 11 inicere] iacere *Ap* : mittere *BvCe* 12 enim] autem *Ce* 16 fiunt] sunt *VbCe* 17 aliquid tale *BvFa* 18 ovificantia *Ap* : ovifica *BvCe* omnia + quia *Ap* 19 matre] vulva *Ap* ex quibus] extra *ApVb* manifestum ex quibus *ApVb* 19-20 quia — Democritus *om. Ap* 21 quidem + et *ApVb* 22 et *om. BvCe* 23 specie *Ap* 23-24 si quidem magnitudinem similia *ApVb* 24 fuerint² *om. Ce* 26 et leopardis *om. Ap*

canina generantur et cane. Et in avibus autem visum est coitivis 746b1
hoc accidens, puta in perdicibus et in gallinis ; et in gampsonicis
astures videntur differentes specie misceri ad invicem, et in aliis
quibusdam avibus habet eundem modum. In marinis autem 746b5
nichil dignum verbo visum est ; videntur autem maxime rinobate
vocati fieri ex rina et raia combinatis. Dicitur autem et quod
circa Libiam proverbialiter dictum est, tamquam semper nu-
triente Libia aliquid novum, propter commisceri que non eiusdem
tribus invicem dici hoc : propter raritatem enim aque obviant 746b10
omnia ad pauca loca habentia fluenta, et miscentur que non
eiusdem generis.

Alia quidem igitur eorum que ex tali mixtura fiunt combinata
omnia videntur invicem et commixta et potentia, et femininum
et masculinum generare, muli autem steriles soli talium : neque 746b15
enim ex invicem neque ex aliis mixti generant. Est autem pro-
blema quidem universale propter quam causam sterilis aut mas-
culus aut aliqua femella est : sunt enim et mulieres et viri steriles,
et aliorum animalium in generibus singulis, ut in equis et ovibus.
Sed hoc genus totum sterile est quod mulorum. Cause autem 746b20
sterilitatis in aliis quidem plures contingunt : et enim a nativitate,
cum orbati fuerint locis ad commixtionem utilibus, steriles
fiunt et mulieres et viri, ut hee quidem non pubescant, hii autem
non habeant barbam, sed existentes eunuchias perficiant ; hiis
autem procedente etate idem accidit pati, aliquando quidem 746b25
propter eutrofiam corporum (femellis quidem enim pinguioribus
factis, masculis autem, cum fuerint magis euektici, in corpus

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 autem *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 3 aliis] + δὲ 8 com-
misceri] + καὶ 9-10 obviant ... et miscentur] ἀπατῶντα ... μίγνυσθαι (= Γ^{1})
10 que non] καὶ τὰ μὴ 12 mixtura *(Z)*] μεθέξεως *PSYE* (= Γ^{1}) : ὑποθέ-
σεως *O*^{c} 13 omnia] πάλιν et^{3} *om.* Γ^{1} : τε 15 ex^{2}] *om.* (= Γ^{1})
17 aliqua] *om.* (= Γ^{1}) 18 in^{2} *(P)*] *om.* 26 masculis] τοῖς (= Γ^{1})

Ap, *VbBvFaCe* 1 generant *Ap* autem *om. Ap* 2 puta] ut *Ap* :
ut puta *Vb* : quod puta *Ce* in^{1} *om. ApBvFaCe* in gallinis] gallis
Ap : gallis et gallinis *BvFaCe* 3 astures] accipitres *Ap* mixtis
BvFa : miscis *Ap* 6 raia] bato *Ap* 8 misceri *Ap* 9 obvian-
tia *Ap* 10 flucntia *Ap* et — que] misceri *Ap* 12 mixtura] par-
ticipatione *Ap* 13 potentias *Ce* : potens *VbBv* et^{3} *om. Ap* 13-14 fe-
mellam et masculum *Ap* 14 steriles + gon *Ap* 15 ex^{2} *om. ApVb*
16 sterilis + gon *Ap* 17 aliqua *om. Ap* 18 singulis + et *Ap* 19 ge-
nus + ημιονων *Ap* 23 perficiunt *Ce* 25 propter] per *VbCe* enim
om. Ap 26 masculis] hiis *Ap*

consumitur superfluum spermaticum, et hiis quidem non fiunt menstrua, hiis autem genitura), aliquando autem propter infir-
746b30 mitatem hii quidem humidum et frigidum emittunt, mulieribus autem purgationes prave et plene languorosis superfluitatibus. Multis autem femellis et masculis hec eadem accidit passio, 5 propter orbationem circa partes et loca ad coitum utilia. Fiunt autem hec quidem sanabilia, hec autem insanabilia talium,
746b35 maxime autem perseverant sterilia secundum primam constitu-
747a1 tionem talia facta : fiunt enim mulieres masculine et viri feminini, et hiis quidem non fiunt menstrua, hiis autem sperma subtile et 10 frigidum. Propter quod rationabiliter discernitur experimentis
747a5 quod virorum, si sterile, in aqua : cito enim diffunditur quod subtile et frigidum supernatans, gonimum autem quia corpus poros habet recipit ingrediens et in profundum cedit ; calidum quidem enim quod digestum est, digestum est autem quod constat 15 et grossitiem habet. Mulieres autem discernuntur appositis, si pertingant odores ad spiritum qui deforis a deorsum sursum, et
747a10 inunctis ad oculos coloribus, si coloraverint quod in ore sputum. Hec enim non accidentia demonstrant corpus poros, per quos segregatur superfluum confusos habere et conclusos. Circa oculos 20 enim porus eorum que circa caput maxime spermaticus est.
747a15 Declarat autem in coitibus transformatus manifeste solus, et utentibus pluribus venereis operibus deprimuntur oculi manifeste. Causa autem quia natura geniture similis est ei que cerebri aquosa ; caliditas autem adventicia. Et spermatice purificationes 25
747a20 a succinctorio sunt : principium enim nature hinc, ut pertingant

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 5 multis — masculis] πολλοῖς δὲ καὶ πολλαῖς : + καὶ *(PSb)* eadem *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 6 propter orbationem *(Y)*] διὰ πηρώματα 9 masculine] ἀρρενωποὶ 12 si *(ZPSb)*] *om.* Γ^{1} (= Z^{2}) 13-14 quia — et (Ξ)] *om.* (= Γ^{1}) 19 corpus poros] secundum corporales poros Γ^{1} (?) 21 porus] τόπος (= Γ^{1}) 22 in *(P)*] + μὲν 24 similis est *(P)*] ὅμοιαν ἔχει (= Γ^{1}) 25 aquosa (?)] ὑδατώδης γάρ ἐστιν ἡ ὕλη αὐτῆς (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 hii *Ap* 5 eadem *om Ap* accidit hec eadem *BvFaCe* 8 perseverant] permanent *Vb* (= Γ^{1} ?) : fiunt *Ap* 8-9 steriles ... tales facti *Ap* 12 si *om. Ap* sterile] agonum *Ap* 13-14 quia — ingredicns *om. Ap* 14 et *om. ApBvFaCe* 15 constat] communicat conveniat *Ce* 16 autem *om. Ap* : *in lac.* προσθετοις ? discernuntur] discutiunt *BvFaCe* : + autem *Ap* appositionibus *ApVb* 18 unctuosis *Ap* coloribus ad oculos *Ce* quod *om. Ap* 19 corpus] secundum *(om. Vb)* corporales *ApVb* : *om. Fa* 20 superfluum + et *ApVb*^{2} conclusos] simul natos *ApVb* 20-21 enim oculos *Ap* porus] locus *ApVb* qui *Fa* 22 autem *om. Ce* 24 similis est] similem habet *Ap* 25 aquosa] aque enim materia ipsius *Ap* 26 hinc + est *BvCe* : habent *Ap* ut] ubi *Ce* pertingat *Ce*

motus ad pectus ab articulis ; odores autem ex pectore omnes faciunt sensum per respirationem.

[8] In hominibus quidem igitur et aliis generibus, ut dictum est prius, secundum partem talis accidit orbatio, mularum autem 747a25
genus totum sterile est. De causa autem, ut quidem dicunt Empedocles et Democritus — dicens hic quidem non plane, Democritus autem note magis — non bene dixerunt. Dicunt enim in omnibus similiter demonstrationem eorum que preter syngeneiam copulantur. Democritus quidem enim ait corruptos esse poros 747a30
mulorum in matricibus, propter ex non cognatis fieri a principio animalibus. Accidit autem in aliis animalibus hoc existere, generare autem nichil minus — quamvis oportebat, si quidem causa hec erat sterilitatis, sterilia et alia esse hoc modo commixta. Empedocles autem causatur mixturam spermatum fieri spissam 747a35
ex molli genitura existente utraque ; coaptari enim concava spissis 747b1
invicem, ex talibus autem fieri ex mollibus durum, quemadmodum stagno mixtum es — dicens neque in ere et stagno causam recte (dictum est autem in Problematibus de ipsis), neque 747b5
totaliter ex notis faciens principia. Concava enim et solida aptata
invicem quomodo faciunt mixturam, ut vino et aqua ? Hoc enim super nos est quod dicitur : quomodo enim oportet accipere concava vini et aque, valde est preter sensum. Adhuc autem 747b10
quoniam accidit ex equis fieri equum et ex asinis asinum et ex equo et asino mulum, utrobique masculo et femella quocumque
existente, propter quid ex hiis quidem fit spissum, sic ut sterile sit quod generatur, ex equo autem femella et masculo, aut asino femella et masculo non fit sterile ? Quamvis molle et quod mas- 747b15
culi equi est et quod femelle, miscetur autem et femella equo

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 1 omnes *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 9 corruptos esse poros *(PSO*^{c}*)*] διεφθάρθαι τοὺς σπόρους (= Γ^{1}) 10-11 propter ex non cognatis fieri a principio animalibus *(cf.* διὰ τὸ μὴ ἐκ συγγενῶν γενέσθαι τὴν ἀρχὴν ζῴων *P)*] διὰ τὸ μὴ ἐκ συγγενῶν γίγνεσθαι τὴν ἀρχὴν τῶν ζῴων (= Γ^{1}) 11 hoc] + μὲν 23 accidit] + καὶ 24 utrobique *(ZPb)*] ἀμφοτέρων (= Γ^{1}) 26 quod generatur *(S)*] τὸ γενόμενον 26-27 aut — masculo *(PSYE)*] *om.* (= *Ce*) 28 equo] ἵππος

Ap, VbBvFaCe 1 omnes *om. Ap* 7 dicent *Ce* 8 singulam *Ce* 9 enim *om. Ap* corruptos — poros] corrupta esse semina *ApVbBv*^{2}*Fa*^{1}*Ce* 10-11 a — animalibus] principium animalium *Ap* 13 erat *scripsi cum Ap* : erit *cett.* commixta hoc modo *ApVb* 16 fieri ex mollibus] mollibus fieri *Ap* 23 quoniam] quandoque *ApVb* 24 utrisque *Ap* 26-27 aut — masculo *om. Ce*

et masculus asino, et masculo et femelle. Et propter hoc fiunt sterilia ex ambobus, ut ait, quia ex ambobus unum aliquid fit
747b20 mollibus existentibus spermatibus. Oportebat igitur et quod ex equo masculo et femella fit. Si quidem enim alterum misceretur solum, erat utique dicere quod alterum causa huius non generandi, simile existens geniture asini ; nunc autem quali quidem existenti et illa miscetur tali et cognati. Adhuc autem demonstratio quidem de ambobus dicta est similiter, et femella et mas-
747b25 culo, recte — generat autem masculus septennis existens solum, ut aiunt, sed femella sterilis omnino, et hec eo quod non enutriat in finem, quoniam iam conceptum habuit mula.

Forte autem magis utique videbitur demonstratio esse persuasibilis dictorum logica. Dico autem logicam propter hoc, quia
747b30 quanto universalis magis, longior a propriis est principiis. Est autem talis quedam : si enim ex eiusdem speciei masculo et femella similis speciei fieri natum est hiis que genuerunt masculus aut femella — ut ex cane masculo et femella canis masculus aut femella — et ex alteris specie alterum specie, ut si canis
747b35 alter a leone, ex cane masculo et femella leena alterum, et ex
748a1 leone masculo et cane femella alterum : itaque quoniam fit mulus masculus et femella indifferentibus existentibus specie invicem, fit autem ex equo et asino mulus, altera autem sunt specie hec et muli, impossibile factum esse ex mulis aliquid : alterum quidem enim genus non est possibile, propter ex masculo et femella
748a5 eiusdem speciei idem fieri specie, mulum autem quia ex equo et asino fit alteris existentibus specie ; ex alteris autem specie alterum positum est fieri animal. Iste quidem igitur sermo universalis valde et inanis : sermones enim non ex propriis princi-
748a10 piis vani, sed videntur esse rerum non existentes. Geometrici enim ex principiis geometricis, similiter autem et in aliis : vanum autem videtur quidem esse aliquid, est autem nichil. Non verum

---

O^c *(ZPSYEΞ)* 5 hic *(P)*] *om.* (= Γ^1) 6 simile *(ZPSYE)*] οὐχ ὅμοιον (= Γ^1) 6-7 quali quidem existenti *(ZPSYE)*] οἷαπερ οὖσα (= Γ^1) 7 et[1]] *om.* (= Γ^1) 9 solum *(O^c)*] μόνος (= Γ^1) 17 aut *(P)*] καὶ *(v.l. Vb)* 19 leone] + καὶ 23-24 quidem] *om.*

Ap, VbBvFaCe 5 huius *om. ApVb* : hic *Bv* generandi + non *ApVb* 6-7 qualis ... existens *ApVb* 7 et[1] *om. Ap* 9 masculus + et *BvFa* solus *ApBv* 14 est *om. Ap* 16 genuerunt] conveneri *Ap* 17 aut] et Vb^1 18 aut] et $BvFa^2$ 22 hec *om. Ap* 29 rerum] ut *Ce* geometria *Vb*

autem, quia multa eorum que non eiusdem speciei genitorum fiunt gonima, sicut dictum est prius. Hoc quidem igitur modo neque de aliis oportet querere, neque de naturalibus : ex existen- 748a15
tibus autem generi equorum et asinorum considerans utique quis magis sumet causam, quia primum quidem utrumque ipsorum est monotokon ex cognatis animalibus, deinde non conceptive femelle ex masculis semper, propter quod quidem equos derelinquentes coeunt, propter non posse continue ferre. Sed equa 748a20
quidem non menstruosa, sed minimum emittit quadrupedum ; asina autem non suscipit quod in coitu immittitur, sed emingit genituram, propter quod verberant consequentes. Adhuc autem frigidum animal est asinus propter quod in hyemalibus non consuevit fieri locis, propter algidam esse naturam, ut circa 748a25
Scythas et omoram regionem neque circa Keltos qui super Yberiam : frigida enim et hec regio. Propter hanc autem causam et concubitus inferunt asinis, non sicut equis secundum equinoctium, sed circa versiones estivales, ut in calida fiant hora pulli (in eadem enim fiunt in qua utique coierint : per annum enim preg- 748a30
nans est et equus et asinus). Existente autem, ut dictum est, frigido secundum naturam, et genituram necessarium talis esse frigidam. Signum autem huius : propter hoc enim, si equus ascendat ad impregnatam ab asino, non corrumpit eam qui asini genituram, asinus autem si ascendat, eam que equi corrumpit 748a35
propter frigiditatem spermatis. Cum quidem igitur invicem 748b1
misceantur, salvatur propter alterius caliditatem ; calidius enim quod ab equo segregatur : asini quidem enim frigida et materia et genitura, equi autem calidior. Cum autem commiscuerint aut calidum ad frigidum, aut frigidum ad calidum, accidit ut 748b5
idem quidem salvari fetum factum ex hiis, et hec ex invicem esse gonima, quod autem ex hiis non adhuc gonimum sed agonum ad teleiogoniam.

O^c *(ZPSYEΞ)* 14 super *(PYE)*] *περὶ* 15 autem *(ZPYE)*] *om.* 17 hora *(PYEΞ)*] *χώρᾳ* 19 equus et asinus *(ZPSEΞ)*] *ὄνος καὶ ἵππος* 21 si *(Z)*] + *μὲν* 23 ascendat (? *ἀναβῇ Y*)] *ἐπαναβῇ* 28 ut] *om.* (= Γ^1)

Ap, VbBvFaCe 5 principium *Ce* 8 continentie *VbBvCe* 9 quadrupedium *ApVbBvCe* 10 emingit + *ἐξουρει Ap* 12 asinus est *ApVb* 13 alligidam *Ce* 13-14 Scythas circa *Ap* 16 interfecerunt *Ce* 18 enim^2 *om. Ap* 23 equi + et *Ce* 25 propter] per *Ce* 28 ut *om. Ap* 29 factum *om.* Vb^1Fa^1 et + ex *Ap* 30 quod] qui *Ce*

Totaliter autem existente utroque bene nato ad sterilitatem,
748b10 asino enim existunt et alia dicta, et si non post eiectionem primam
incipiant generare, non amplius generant omnino, sicut in modico
habetur ut sterile sit corpus asinorum. Similiter autem et equus :
facile enim aptus ad sterilitatem, et tantum deficit ab eo quod
est sterile esse, quantum ipsum fieri quod ex hoc frigidius : hoc
748b15 autem fit cum misceatur ei que asini emissioni. Et asinus autem
similiter fere secundum proprium coitum sterile generat, itaque
cum adiungatur quod preter naturam, si tunc unius vix genera-
tiva ex invicem erant, quod ex hiis adhuc magis sterile et preter
naturam, nullo indigebit ad sterile esse, sed ex necessitate erit
sterile.

748b20 Accidit autem et corpora mulorum magna fieri, propter emis-
sionem eam que ad menstrua verti in augmentum. Quoniam
autem annualis gestatio horum, non solum concipere oportet
mulam, sed et enutrire : hoc autem impossibile non factis mens-
748b25 truis. Mulis autem non fiunt, sed inutile quidem cum superfluo
quod ex vesica egreditur (propter quod quidem neque articulos
muli masculi odorant femellarum, sicut alia que unius unguis,
sed ipsam superfluitatem), aliud autem vertitur in incrementum
et magnitudinem. Itaque concipere quidem accidit aliquando
748b30 femellam, quod quidem iam videtur factum, enutrire autem et
efferre ad finem impossibile. Masculus autem aliquando generabit
utique, propter masculinum calidius esse feminino natura, et
propter non conferre ad mixturam corpus nullum masculinum.
Productum autem fit innus. Hoc autem est mulus orbatus : et
748b35 enim ex equo et asino fiunt inni, cum languerit fetus in matrice.
Est enim innus sicut postporcelli inter porcos : et enim ibi orba-
749a1 tum in matrice vocatur metakhoiron. Fit autem talis qui si

---

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 2 et^{1}] *om.* (= Γ^{1}) 6 ipsum] *om.* (= Γ^{1}) 20 aliud autem vertitur *(O*^{c}*)*] τὰ δ' ἄλλα τρέπεται (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 bene *scripsi cum Ap* : *om. cett.* 2 et^{1} *om. Ap* primum *Ap* 4 autem *om. Ap* 5-6 ab — est] a *Ap* 6 sterilem *ApBv* ipsum *om. Ap* frigidus *Ce* 8 similiter *om. VbCe* 9 una *Ap* 9-10 generatam *VbCe* : genituram *Bv* 13 et + ut *Ce* 15 annualis] animalis *Ce* oportet *om. Ce* 16 et *om. ApCe* 17 non] si *Ce* 18 quod *om. Ce* 20 alia *ApVbBvFa* vertuntur *ApVb* 24 masculinum] masculum *Ce* 25 masculum *ApVb* 26 autem^{1} *om. ApVb* 26 *et* 28 ginnus *Ap* 27 ginni *Ap* languent *ApVb* : languet *Ce* 28 intus *Ap* ibi *om. BvFaCe* 29 qui] quidem *VbFaCe*

contingat porcorum. Similiter autem fiunt et pygmei : et enim
isti orbantur secundum partes et secundum magnitudinem in 749a5
utero, et sunt sicut metakhoiri et inni. De sterilitate quidem
igitur mulorum dictum est.

O^{c} *(ZPSYEΞ)* 2-3 in utero] ἐν τῇ κυήσει

Ap, VbBvFaCe 1 fiunt *om. Ce* 2 orbati *ApVb* 3 metakhoiroi *ApVb* 3-4 et^{2} — est *om. VbCe* 3 ginni *Ap* quidem *om. Ap*

ARISTOTELIS
DE GENERATIONE ANIMALIUM
LIBER TERTIUS

749a10 [1] De sterilitate quidem igitur mulorum dictum est, et de animalificantibus et deforis et in se ipsis : in ovificantibus autem sanguinem habentium sic quidem similiter habent que circa generationes ipsis et gressivis, et idem aliquid accipere est de
749a15 omnibus — sic autem habent differentias, et ad invicem et ad gressiva animalium. Fiunt quidem igitur a coitu omnia totaliter, et emittente genituram in femellam masculo ; ovificantium autem aves quidem emittunt perfectum ovum et sclirodermum, si non aliquo orbentur propter infirmitatem ; et omnia duorum colorum
749a20 que avium sunt, piscium autem selakhodeis quidem, sicut dictum est multotiens, cum in se ipsis ovificaverint animalificant, translato ovo ex alio loco matricis in alium, ovum autem malakodermum et eiusdem coloris ipsorum. Unus autem solus talium non animalificat in se ipso, vocatus rana : de quo causam posterius dicen-
749a25 dum. Alii autem quicumque quidem ovificant piscium unius coloris quidem emittunt ovum, imperfectum autem hoc : accipit enim extra incrementum, propter eandem causam propter quam et que intra perficiuntur ovorum.

De matricibus quidem igitur, quas habent differentias et propter quas causas, dictum est prius. Et enim animalificantium
749a30 hec quidem sursum penes succinctorium habent matrices, hec

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 9 igitur *(ZPb)*] *om. S* (= Γ^{1}) totaliter *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 15 in alium *(Z)*] + τόπον 16 coloris] + ἐστὶν 17 in se ipso *(Z)*] ἐν αὑτοῖς (= Γ^{1}) 20 propter quam *(m)*] δι' ἣν περ 23 propter quas causas *(ZPO^{c})*] + εἰσὶν (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1-3 DE GENERATIONE ANIMALIUM LIBER TERTIUS *(in ras., subfuit* quartus *ut vid.) Fa : om. cett.* ipsas *BvFaCe* 9 igitur *om. Ap* totaliter *om. Ap* 10 genitura in femella *Ce* 15 matricis *om. Ap* 16 caloris *Ce* 17 ipsis *ApBbFaCe* rana *om. Ap* 23 causas + sunt *Ap*

autem deorsum penes articulos ; sursum quidem selakhodea, deorsum autem que in ipsis animalificantia et deforis, ut homo et equus et aliorum talium unumquodque. Et ovificantium hec quidem deorsum, quemadmodum piscium ovificantes, hec autem sursum sicut aves.

Constituuntur quidem igitur fetus avibus automata, que vocant 749a35
ypenemia et zefiria aliqui, fiunt autem hec volativis quidem, 749b1
non gampsonicis autem avium, sed polygonis, propter multum superfluum hec habere (gampsonicis autem in alas et pennas verti talem segregationem, corpus autem parvum habere et 749b5
siccum et calidum), segregationem autem menstrualem et genituram superfluum esse : quoniam igitur natura plumarum et spermatis fit ex superfluitate, non potest natura ad utraque multa impendere. Propter eandem autem hanc causam et gamp- 749b10
sonikha neque coitiva sunt neque multi seminis. gravia autem et volativa quorumcumque corpora ponderosa, quemadmodum columbe et talium. Gravibus quidem enim et non volativis, ut gallinis et perdicibus et aliis talibus, multum fit superfluum tale : propter quod masculina eorum multi coitus, et femelle emittunt 749b15
multam materiam et pariunt horum hec quidem multa, hec autem frequenter, multa quidem ut gallina et perdix et strutio Libicus, columbea autem frequenter quidem, non multa autem : intermedia enim sunt hec gampsonicorum et gravium : volativa quidem enim sunt ut gampsonikha, multitudinem autem habent 749b20
corporis ut gravia : itaque, quia volativa quidem sunt et hic vertitur superfluum, pauca pariunt, propter multitudinem autem corporis et calidum habere ventrem et maxime digestivum, adhuc autem et propter facile acquirere alimentum, gampsonica 749b25
autem difficulter, frequenter.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 que *(SYO^{c})*] + καὶ 3 et^{1} *(ZPO^{c})*] *om.* 6 avibus] + καὶ 7 volativis quidem] τοῖς μὴ πτητικοῖς 8 non ... autem] μηδὲ 9 hec *(ZPSYO^{c})*] *om.* 12 igitur] + καὶ natura plumarum] ἡ τῶν πτερῶν φύσις (=Γ^{1}) 14-15 gampsonikha] + μὲν 24 multitudinem *(ZPSO^{c})*] πλήθει 27 et ... habere] καὶ διὰ τὸ ... ἔχειν maxime digestivum] plenissimum superfluo Γ^{1} (? περιττωματικωτάτην)

Ap, VbBvFaCe 6 vocantur *BvFa* 8 gampsonisi *(leg.* -xi*) Ap* 9 gamponixi *Ap* 12 plumarum natura *ApBv* 14 causam hanc *Ce* 15 neque multi seminis] πολυγονα *in lac. Ap* 17 columbas et talia *Ap* 19 eorum] ipsorum *ApVb* 21 strutio] + στρουθος *Ap* 24 habent autem *Ap* 25 volatilia *Ce* 27 maxime digestivum] plenissimum superfluo *Ap* 28 facile + ipsa *Vb*

Multi coitus autem et polytoka parve avium sunt, sicut aliquando et plantarum : augmentum enim ad corpus fit superfluum spermaticum. Propter quod et gallinarum Adrianice
749b30 maxime politoke sunt : propter parvitatem enim corporis ad parturitionem consumitur alimentum. Et ignobiles generosis
5 magis polytoke : humidiora enim corpora ipsarum, harum autem maioris molis et magis nerveum et siccius : animositas enim generosa in talibus fit corporibus magis. Adhuc autem et ske-
749b35 lorum subtilitas et debilitas confert ad esse naturam talium multi coitus et polygonam, sicut in hominibus : alimentum enim
10 ad kola vertitur talibus in superfluum spermaticum : quod enim hinc aufert natura apponit hic. Gampsonikha autem basim
750a5 fortem habent, et scelea grossitiem habentia propter vitam : itaque propter omnes has causas neque multi coitus sunt neque polygona. Maxime autem cenkris polygonum : solum enim fere
15 hoc bibit gampsonicorum, humiditas autem et complantata et
750a10 superducta spermatica cum existente ipsi caliditate. Parit autem neque ipsa multa valde sed quattuor ad plurimum.

Cuculus autem oligotokon est non existens gampsonicus, quia frigidus secundum naturam est (declarat autem formido avis),
20 spermaticum autem animal oportet calidum esse et humidum. Quod autem formidolosum manifestum : ab omnibus enim avibus
750a15 persecutionem patitur, et in alienis parit nidis.

Columbea autem duo ut plura parere consueverunt : neque enim monotoka sunt (nulla enim avis monotoka nisi cuculus,
25 et hic aliquando duo parit) neque multa pariunt, sed sepe duo aut tria ad plurimum generant, multa autem duo : isti enim numeri
750a20 intermedii unius et multorum.

Quod autem polygonis vertitur in sperma alimentum manifestum ex hiis que accidunt. Arborum enim cum multum valde
30

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 polytoka *(Z)*] πολύγονα (= Γ^{1}) parve] καὶ τὰ μικρὰ 6-7 ipsarum — molis *(ZPO^{c})*] τῶν δὲ καὶ ὀγκωδέστερα (= Γ^{1}) 7 et magis nerveum *(Z)*] *om. PY* (= Γ^{1}) et siccius *(Z)*] καὶ ξηρότερα : *om.* Γ^{1} 10 sicut] + καὶ 16 hoc] + καὶ 17 spermatica *(Y)*] σπερματικὸν 30-**87**.1 cum multum valde fructificaverint *et* que valde multum fructificantes Γ^{1} *(O^{c})*] τὰ πολλὰ πολυκαρπήσαντα λίαν

Ap, VbBvFaCe 1 poligona *Ap* 6-7 ipsarum — molis] horum et ponderosiora *Ap* 7 et magis — siccius *om. Ap* 8-9 skeleorum *ApVb* 11 quod] quidem *Ce* 15-16 hoc fere *BvFaCe* 19 cuculus] coccyx *Ap* 20 fortitudo *VbFa* 25 nisi] ut *VbCe* cuculus] noctua *(leg.* coccyx*) Ap* **30** accidit *Ce* cum *scripsi* : que *codd.* valde multum *Ap* (*cf. infra* **87**.5) : multum *om. Vb*

fructificaverint, exsiccantur post portituram, cum non relinquatur corpori alimentum ; et annuales idem pati videntur, et legumina et frumentum et alia talia : alimentum enim omne 750a25 consumunt in sperma : est enim polyspermon genus ipsorum. Et gallinarum quedam, cum sic valde multum peperint ut duo pariant in die, post polytokiam moriebantur. Yperinoi enim fiunt et aves et plante : passio autem hec est excessus emissionis 750a30 superflui. Talis autem passio causa etiam leoni agonie eo que posterius : primo quidem enim parit quinque aut sex, deinde post quattuor, iterum autem tres catulos, deinde consequenti numero usque ad unum, deinde neque unum, tamquam consumpto superfluo et simul etate desinente diminuto spermate. 750a35

Quibus quidem igitur fiunt ypenemia avium, adhuc autem 750b1 quales polygone et olygone ipsarum, et propter quas causas, dictum est. Fiunt autem ypenemia, quemadmodum dictum est prius, propter existere in femella materiam spermaticam, avibus 750b5 autem non fieri menstruorum segregationem, sicut animalificantibus sanguinem habentibus : omnibus enim hiis fiunt, hiis quidem plus, hiis autem minus, hiis autem tanta secundum multitudinem, ut quantum supernotetur. Similiter autem neque piscibus quemadmodum avibus : propter quod et hiis fit quidem sine 750b10 coitu consistentia fetuum, similiter et avibus, minus autem manifeste : frigidior enim natura ipsorum. Que autem fit animalificantibus segregatio menstruorum existit avibus secundum advenientia tempora superflui, et propter locum esse calidum eum qui penes succinctorium perficiuntur magnitudinibus, ad 750b15 generationem autem imperfecta et hec et que piscium, similiter sine ea que masculi genitura ; causa autem horum dicta est prius. Non fiunt autem ypenemia volativis avium, propter ean-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 videntur]+οἷον 9 primo *(ZP)*] πρότερον 16 prius] καὶ πρότερον (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 fructificantes *ApVb* 2 annuales + arbores *BbFa*^{2} : animales *VbCe* : επετεια *Ap* 3 legumina] khedropa *Ap* frumentum] situs *Ap* alia *om. Ce* 4 consumunt] consistit *Ce* 5 multum *om. Ce* 6 enim *om. Ce* 8 etiam] et *ApCe* agoni *BvFaCe* eo] eius *Vb* : *om. Ap* 10 post] primo *FaCe* 15 est^{2} + et *Ap* 17 segregationem] emissionem *Ap* 18 enim + fit *Ap* 20 neque] in *Ap* 22 coitu + et *Ce* consistentia] συστασις *Ap* 25 advenientia] congruencia *Ap* 27 imperfectis *Ce* 28 sine] et *Ce* autem *om. ApVbBvCe* 29 prius] primo *Ce* : in principio *Vb*

dem causam propter quam quidem neque sunt polytoka talia :
750b20 gampsonicis enim modicum superfluum, et indigent masculo
ad impetum segregationis superfluitatis. Plura autem fiunt
ypenemia gonis factis, minora autem magnitudine propter unam
causam et eandem : propter imperfecta quidem enim esse minora
magnitudine, propter minorem autem magnitudinem plura nu-
750b25 mero. Et minus delectabilia propter minus digesta esse : in
omnibus enim quod digestum dulcius.

Quod quidem igitur neque que avium neque que piscium
perficiuntur ad generationem sine masculis sufficienter visum
est, de eo autem quod est fieri in piscibus conceptus sine mas-
750b30 culis non similiter, maxime autem in fluvialibus visum est acci-
dens circa erithrinos : quidam enim confestim habentes ova
videntur, quemadmodum in historiis scriptum est de ipsis. To-
taliter autem in avibus neque que fiunt per coitum ova volunt
ad plus accipere augmentum, si non coitum patiatur avis conti-
750b35 nue. Huius autem causa quia quemadmodum in mulieribus
751a1 appropinquare masculis attrahit muliebrium segregationem
(trahit enim humidum matrix calefacta, et pori aperiuntur),
hoc accidit et in avibus adveniente secundum modicum mens-
truali superfluo, quod deforis quidem non segregatur, propter
751a5 paucum esse et propter matrices sursum penes succinctorium,
concipitur autem in ipsam matricem. Hoc enim auget ovum,
quemadmodum embriones animalificantium per umbilicum,
quod affluit per matricem, quoniam cum semel coitum passe
fuerint aves, omnes fere semper perseverant ova habentes, parva
751a10 autem omnino. Propter quod et de ypenemiis quidam consue-
verunt dicere tamquam non factis, sed velut existentibus reliquiis
ex priori coitu. Hoc autem est mendatium : visa sunt enim suffi-
cienter et in pullis galline et anseris facta ypenemia sine coitu.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 propter minorem autem magnitudinem *(PSO^{c})*] διὰ δὲ τὸ τὸ μέγεθος ἔλαττον *(sc.* εἶναι*)* 11 fieri] + καὶ 12 autem *(ZPSb)*] + καὶ C^{a} (= *VbCe*) 22 propter] *om.* 23 concipitur (? συλλαμβάνεται)] συλλείβεται *(cf.* Γ^{1}*)* 30 ypenemia *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 4 agonis *VbCe* 5 minoratur *Ce* 12 autem + et *VbCe* 13 ερυθρινους *Ap* 14 de ipsis est *Ce* 17 autem *om. ApVb* 23 concipitur] continetur *(leg.* confluetur ?*) Ap* : conceptus *Fa* autem *om. Ap* enim] autem *ApVb* 25 affligit *Ce* 26 perseverant] perficiunt *Ap* habentia *Ap* 27 autem *om. Ce* 29 visum est *ApVb* 30 ypenemia *om. ApVbCe*

Adhuc autem perdices femelle, que sine coitu et coitum passe earum que in predas ducte sunt, odorantes masculum et audientes 751a15 vocem, hee quidem replentur, hee autem pariunt confestim. Velocitatis autem causa eadem que quidem in hominibus et quadrupedibus : si enim permota fuerint corpora ad coitum, hec quidem videntia, hec autem modica facta punctione emittunt sperma. Talia autem avium coitiva secundum naturam sunt, 751a20 ut parvo indigeant motu, cum commota fuerint, et fiat cito segregatio ipsarum, ut non coitum passis quidem ypenemia consistant, coitum patientibus autem augeantur et perficiantur velociter.

Ovificantium autem deforis aves quidem emittunt ovum 751a25 perfectum, pisces autem imperfectum, sed extra accipit incrementum, quemadmodum dictum est et prius. Causa autem quia polygonum est genus piscium : impossibile igitur intus multa accipere finem, propter quod emittunt extra. Velox autem emissio : matrices enim piscium, qui deforis ovificant, penes articulos. 751a30

Sunt autem que quidem avium duplicis coloris, que autem piscium omnium unius coloris. Causam autem coloris videbit utique aliquis ex virtute utriusque particularum, albi quidem et rubei. Fit quidem enim segregatio ex sanguine (nullum enim animal sine sanguine ovificat), sanguis autem quod est materia corporibus 751b1 dictum est multotiens. Hoc quidem igitur ipsius est propinquius forme eorum que fiunt, quod calidum : hoc autem quod magis terrestre exhibet eam que corporis consistentiam, et est remotius. Propter quod quidem quecumque bicoloria sunt ovorum, princi- 751b5 pium quidem animal accipit ex albo generationis (in calido enim

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 velocitatis *(ZΞ)*] *πάθους* (= Γ^{1}) que quidem *(ZPYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 5 enim *(ZPO^{c})*] *om.* 21 enim^{1} *(ZPSYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 23 ipsius est propinquius] *ἐστιν ἐγγύτερον αὐτοῦ* (= Γ^{1}) 24 eorum que fiunt *(ZΞ)*] *τῶν γιγνομένων μορίων* (= Γ^{1}) 25 est *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 predis *VbBvFa* : perdicis *Ce* 3 vocem] necesse *Ce* 4 velocitatis] passionis *Ap* idem *Ap* que quidem *om. Ap* 7 excoitiva *Ap* : coitum *Ce* 8 cum commota] et cum mota *Ap* et *om. Ap* : ut *Bv* 9 ut] + et *VbBvFa* : quare *Ap* non — passis] anokheutois *Ap* 10 consistunt *Ap* : *om. Vb* coitum patientibus *om. Ap*^{1} : okheutois *Ap*^{2} 14 et *om. BvFaCe* 15 multa] multos *Ce* : + imperfectum *Ap*^{1} 21 enim^{1} *om. Ap* 22 quod] quia *ApVb* 23 est propinquius ipsius *Ap* 24 earum *Ap* fiunt + partium *Ap* quod^{1} *om. ApCe* hoc *om. VbBvCe* hoc — quod^{2}] quod (+ hoc *Ap*) autem *ApVb* 25 ea *Ap* consistentiam] *συστασιν Ap* est *om. Ap*

animale principium), alimentum autem ex rubeo. Secundum naturam quidem igitur calidioribus animalium segregatum est separatim ex quo principium fit, et ex quo alitur, et hoc quidem
751b10 album est, hoc autem rubeum, et plus semper quod album et purum rubeo et terrestri : minus autem calidis et humidioribus rubeum plus et humidius. Quod quidem accidit in avibus paludosis : humidiores enim existentes secundum naturam et frigidiores campestribus avibus sunt, quare et ova talium multum
751b15 habent vocatum vitellum, et minus rubeum propter minus segregatum esse album. Que autem iam et frigida secundum naturam ovificantium, et adhuc humida magis (tale autem est piscium genus), neque segregatum habet album propter parvitatem et propter multitudinem frigidi et terrestris : propter quod
751b20 quidem fiunt unius coloris omnia que piscium, et ut quidem rubea alba, ut autem alba rubea. Que autem avium et ypenemia habent hanc bicolorationem : habent enim utramque particularum ex quo erit principium et unde alimentum, sed hec imperfecta et
751b25 indigentia masculo : fiunt enim ypenemia gonima, si in aliquo tempore coitum patiantur a masculo. Non est autem bicolorationis causa masculus et femella — tamquam albo quidem existente a masculo, rubeo autem a femella — sed ambo fiunt a femella, sed hoc quidem frigidum hoc autem calidum. In quibuscumque igitur est multum quod calidum segregatur, in quibus
751b30 autem paucum non potest ; et propter hoc unius coloris, sicut dictum est, conceptus qui talium. Genitura autem constituit solum : et propter hoc primo quidem videtur album et parvum quod conceptum est in avibus, procedens autem rubeum omne simul mixto semper pluri sanguineo : tandem autem segregato
752a1 calido circulo circumstat album, sicut humido fervente, similiter undique : album enim natura quidem humidum, habet autem in se ipso caliditatem animalem : propter quod circulo segregatur,

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 17 principium *(ZPYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 19-20 bicolorationis *(PY)*] τοῖς διχροίαις 25 qui talium *(ZP)*] τῶν τοιούτων εἶναι (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 4 quod *om. Ap* 8 campestribus] gressivis *Ap* sunt avibus campestribus *Ce* 11 est + et *Fa*^{1}*Ce* 12 piscium] siccum *Ce* 14 unius coloris + monokhroa *Ap* : monokeoa i. e. unius coloris *Vb* 17 principium *om. ApVb* inde *Ap* 18 enim] et *VbCe* 24-25 sicut — conceptus] κυηματα sicut dictum est *Ap* 25 qui talium] talium esse *Ap* 27 omne] esse *Ce* 28 mixta ... plura *Ce* autem *om. Ap* 29 circulo *om. VbCe* 29 circumstat] cnim constat *BvFa*

rubeum autem et terrestre intus. Et si multa confringens quis ova in patellam, aut aliquid tale, coquat igne non velociorem 752a5
faciente calidi motum quam eam que in ovis segregationem, quemadmodum in uno ovo et in constituto ex omnibus ovis
5 rubeum quidem in medio fit, in circuitu autem album. Quia quidem igitur hec quidem unius coloris hec autem bicoloria ovorum dictum est. 752a10

[2] Segregatur autem in ovis masculi principium secundum quod adnatum est ovum matrici, et fit utique dissimile duorum
10 colorum ovum, et non omnino rotundum, sed ad altera acutius propter oportere semper differre ab albo in quo habet principium. Propter quod durius ex hac parte ovum quam desubtus : tueri 752a15
enim oportet et custodire ovum principium. Et propter hoc exit posterius acutum ovi : adnatum enim posterius egreditur —
15 secundum principium autem adnatum est, in acuto autem principium. Eundem autem modum habet et in plantarum spermatibus: adnatum est enim principium spermatis hoc quidem in ramis, 752a20
hoc autem in operculis, hoc autem in pericarpiis. Palam autem in leguminibus : qua enim copulatum est quod duplex kyamorum
20 et talium spermatum, hac adnatum est ; principium autem hic spermatis.

Dubitabit autem utique aliquis de augmento ovorum, quo modo ex matrice accidit. Animalia quidem enim per umbilicum 752a25
accipiunt alimentum, ova autem per quid ? Quoniam quidem
25 non sicut vermes ipsa per se ipsa accipiunt augmentum. Si autem est aliquid per quod adnatum est, hoc quo vertitur perfecto ? Non enim simul exit quemadmodum umbilicus animalibus : 752a30
fit enim quod in circuitu testa perfecto. Quod quidem igitur dictum est recte queritur ; latet autem quia quod fit testa primo
30 est mollis pellicula, perfecto autem fit durum et fragile, sic commensurate ut exeat quidem adhuc molle (dolorem enim exhiberet

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 20 autem hic *(ZPΞ)*] *om. (=Γ^{1})* 26 per quod *(Z)*] *ϕ (cf. Γ^{1})*

Ap, VbBvFaCe 1 quis confringens *BvFaCe* 4 constituto] systimate *(leg. -ti) Ap* 11 semper + aliquo *VbCe* ab albo] altero *Ce* 13 ovi *Vb* 17-18 hoc ... hoc ... hoc] secundum hoc *(ter) Fa* 19 leguminibus] khedropis *Ap* copulatur *Ce* duplex kyamorum] *διθυρον των κυαμων Ap* 20 autem hic *om. Ap* 22 quis *ApVb* 24 quidem *om. ApVb* : quod *Fa* 26 per quod] quod *(leg.* quo) *Ap* 27 exit] existit *BvFa*

752a35 utique cum emittitur), egressum autem confestim infrigidatum
752b1 induratur, simul evaporante humido cito propter paucitatem, derelicto autem terreo. Huius itaque pellicule secundum principia umbilicosum est secundum acutum, et adhuc parvis existentibus ampla est velut canalis. Manifesta autem est in aborsibus
752b5 parvorum ovorum : si enim compluatur aut aliter qualiter algens eiciat avis, adhuc sanguineus videtur fetus, habens per ipsum protractionem modicam umbilicalem. Maiori autem facto circumtenditur magis hoc et minor fit. Perfecto autem acutum ovi hic evenit terminus. Sub hoc autem que intus pellicula, que distin-
752b10 guit album et rubeum ab hoc. Perfecto autem absolvitur totum ovum, et non apparet rationabiliter umbilicus : ipsius enim est extremi quod extremum.

Exitus autem contrarie fit ovis quam animalificantibus : hiis quidem enim ad caput et principium, ovo autem fit exitus quasi
752b15 ad pedes. Huius autem causa quod dictum est, quia adnatum est secundum principium.

Generatio autem ex ovo accidit avibus incubante et simul digerente ave, segregato quidem animali ex parte ovi, augmentum autem accipiente et consummato ex reliqua parte : natura enim
752b20 simul animalis materiam in ovo ponit et sufficiens alimentum ad augmentum : quoniam enim non potest perficere in se ipsa avis simul parturit alimentum in ovo. Animalificantibus quidem enim in alia particula fit alimentum, vocatum lac, in uberibus ;
752b25 avibus autem hoc facit natura in ovis, contrarie tamen quam homines putent et Alcmeon dixerit Crotoniates. Non enim album est lac, sed rubeum : hoc enim est alimentum pullis — hii autem putant album propter similitudinem coloris.

Fit quidem igitur incubante, sicut dictum est, ave pullus ;
752b30 non solum sed et si hora fuerit bone temperantie, aut locus calidus in quocumque posita exstiterint, excluduntur et que avium et

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 5 ampla est ?] *ἀπέχει* 7 fetus] + *καὶ* 27 est^{1} *(Z)*] *εἶναι* (= Γ^{1}) 31 excluduntur (*ἐκπέττεται*)] emittuntur Γ^{1} (? *ἐκπέμπεται*)

Ap, VbBvFaCe 1 emittatur *Ce* infrigidatum *om. VbCe* 2 induratur *om. Fa* : perinduratur *Ap* 6 algens + *ριγωσασα Ap* 8 protectionem *Ap* 12 ipsa *Ce* est enim *Fa* 15 enim *om. BvFa*^{1}*Ce* 18 incubandum *Ap* 19 quidem + enim *VbCe* 21 animalis *om. Ap* 23 simul] cum *Ap* 25 tamen quam] tamquam *Ce* 26 dixit *Ap* 27 est^{1}] esse *Ap* 29 fit] et *Ap* 30 bene *Ap* 31 excluduntur] emittuntur *Ap*

que quadrupedum et ovificantium (omnia enim in terra emittunt et condigeruntur ab ea que in terra caliditate : quecumque autem incubant discurrentia ovificantium et quadrupedum, hec faciunt 752b35
magis custodie gratia).

Eodem autem modo fiunt avium ova et que animalium quadru- 753a1
pedum : et enim scliroderma et bicoloria, et penes succinctorium constituuntur quemadmodum et que avium, et omnia alia accidunt eadem et intus et extra, quare eadem theoria est de omnium 753a5
causa. Sed que quidem quadrupedum propter valetudinem excluduntur et ab hora, que autem avium debiliora et indigent parturiente. Visa est autem natura velle natorum sensum sollicitum preparare ; sed deterioribus quidem hoc facit solum usque 753a10
ad partum, hiis autem et circa perfectionem, quecumque autem prudentiora et circa enutritionem. Hiis autem qui maxime communicant prudentia et ad perfecta fit coassuetudo et amicitia, quemadmodum hominibus et quadrupedum aliquibus, avibus autem quousque genuerint et enutrierint : propter quod quidem 753a15
et non incubantes femelle, cum parturierint, disponuntur deterius, quasi uno aliquo private complantatorum.

Perficiuntur autem in ovis animalia velocius in calidis diebus : cooperatur enim hora — et enim digestio caliditas quedam est. Et terra enim simul digerit caliditate et incubans idem hoc operatur : adhibet enim quod in ipsa calidum. Et corrumpuntur ova 753a20
et fiunt que vocantur corrupta magis secundum calidam horam rationabiliter : sicut enim vina in estibus acetosa fiunt reversata fete (hoc enim causa corruptionis), et in ovis vitellum : hoc enim 753a25

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 que *(ZPSYE)*] *om.* (= Γ^{1}) 8 eadem^{1} *(ZPYO^{c})*] ταῦτα 12 solum *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 14 autem] + δὴ 22 incubantes ... operantur Γ^{1} : ἐπῳάζουσα ... δρῷ 25 enim *(m)*] + καὶ (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 que *om. ApVbBvCe* quadrupedium *ApVbCe* 3 quadrupedium *ApVbBvCe* 5-6 quadrupedium *ApVbCe* : quadrupedia *Bv* 8 eadem^{1} *om. Ce* et^{1} *om. Ap* : que *Bv* 9 quadrupedium *ApVbBvCe* 11 parturiente] excludente *ApVb* natorum] puerorum *Ap* 11-12 sollicitum] diligente⟨m⟩ *Ap* 12 solum *om. Ap* 12-13 usque ad partum] quousque pariant *Ap* : usque ad pariant *Fa* 14 qui] que *Vb* : quod *Bv* 15 perfectum *Ap* coassuetudo] morum concordia *Ap* 16 quadrupedium *ApVbBvCe* 21 quedam caliditas *Ap* 22 caliditatem *Fa* : *om. Bv*^{1} 22 et^{1} *om. Ap* incubantes ... operantur *ApVbCe* 24 corrupta] *ουρια Ap* 25 enim + et *ApVb* reversata] sursum versa *Ap* : sursum reversata *Vb*

in utrisque terrestre, propter quod et turbatur et vinum mixta fete et corrupta ova vitello.

Polytokis quidem igitur accidit quod tale rationabiliter (non enim facile congruentem omnibus distribuere caliditatem, sed
753a30 hiis quidem deficere, hiis autem habundare et turbare velut putrefacientem), gampsonicis autem existentibus oligotokis nichil minus accidit hoc : frequenter quidem enim et duorum alterum corruptum fit — tertium autem ut dicatur semper : calida enim semper existentia secundum naturam quasi superfervere faciunt
753a35 humiditatem que in ovis. Habent enim utique et naturam con-
753b1 trariam quod rubeum et quod album. Rubeum quidem enim in gelu condempsatur, calefactum autem humectatur : propter quod et cum digeritur in terra aut per incubare humectatur, et tale existens fit alimentum hiis que constituuntur animalibus. Ignitum
753b5 autem et assatum non fit durum propter terrestre esse secundum naturam sicut cera : et propter hoc calefacta magis, si sint non ex humido superfluo, evaporant et fiunt corrupta. Album autem a gelu quidem non induratur, sed humectatur magis (causa autem dicta est prius), ignitum autem fit solidum ; propter quod
753b10 et digestum circa generationem animalium inspissatur. Ex hoc enim constituitur animal, rubeum autem alimentum fit, et hiis que semper constant particulis hinc augmentum. Propter quod et distincta sunt rubeum et album separatim pelliculis, tamquam habentia naturam alteram. Per diligentiam quidem igitur, quem
753b15 modum habent hec ad invicem et secundum principia generationis et constitutis animalibus, adhuc autem de pelliculis et de umbilicis, ex hiis que in historiis scripta sunt oportet contemplari : ad presentem autem speculationem sufficiens manifestum esse tantum quod constitutio prima cordis, et magna vena ab hoc
753b20 segregata, duo umbilici a vena tendunt, hic quidem in pelliculam continentem rubeum, alter autem in pelliculam ambientem,

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 et^{2} *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 13 per *(Z)*] ἐπὶ *c. gen.* 14 existens] factum Γ^{1} (= γενόμενον) 16 calefacta *(ZPS)*] θερμαινόμενον (= Γ^{1}) 27 scripta *(ZSb)*] εἰρημένων (= *Bv*)

Ap, VbBvFaCe 1 et^{2} *om. ApVb* vinum *om. Ap* 7 quidem *om. Ce* 8 corruptum] ουριον *Ap* 9 existentia semper *ApBv* 14 existens] factum *ApVb* 16 calefactum *Ap* sit *Ap* 17 evaporant] διουρειται *Ap* corrupta] ουρια *Ap* autem] que *Ap* 18 a *om. BvFa* 19 autem] enim *Ap* 24-25 quemadmodum *VbBv* 27 scripta] dicta *Bv* 30 ad venam *Ce* 31 autem *om. Ce* ambientem] coroydalem + χοροειδη *Ap*

que in circuitu continet animal ; est autem hic circa pelliculam eam que teste. Per alterum quidem igitur accipit ex rubeo alimentum, rubeum autem fit plus : humidius enim fit calefactum : 753b25 oportet enim alimentum corpulentum existens humidum esse quemadmodum plantis, vivunt autem primo et que in ovis facta et que in animalibus plante vitam : eo enim quod aptum natum est ex aliquo accipit primum augmentum et nutrimentum. Alter autem umbilicus tendit in continentem locum. Oportet enim 753b30 existimare ovificata animalium ad rubeum quidem sic habere pullum sicut ad matrem animalificata embria cum in matre fuerint (quoniam enim non enutriuntur in matre ovificata accipiunt quandam partem ipsius), ad eam autem que maxime extra 753b35 pelliculam sanguineam ut ad matricem. Simul autem circa 754a1 rubeum et locum proportionalem matrici testa ovi circumnata est, quemadmodum utique si quis circumponat circa embrium ipsum et circa matrem totam. Habet autem sic, quia oportet embrium in matrice esse et apud matrem. In animalificatis 754a5 quidem igitur matrix in matre est, in ovificatis autem e contrario, quemadmodum utique si quis dicat matrem in matrice esse : quod enim a matre fit alimentum rubeum est. Causa autem quia enutritio non in matre est.

Crescentibus autem prius umbilicus concidit, qui ad continens, 754a10 quia hac oportet animal exire ; reliquum autem rubei et umbilicus qui in rubeum posterius. Oportet enim habere alimentum confestim quod generatur : neque enim a matre nutritur, et per se ipsum non confestim potest acquirere alimentum ; propter quod quidem intus ingreditur rubeum cum umbilico, et circumnascitur 754a15 caro.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 8 *et* 14 locum] *χόριον* 11 ovificata *(ZPYO^{c})*] + *ἔμβρυα* 15 circumponat *(ZPY)*] + *τι* 20-21 rubeum — enutritio *(PSYO^{c}Ξ)*] *om.* 22 crescentibus] augmentato Γ^{1} (? *αὐξανομένου*) 23 quia *(ZPO^{c})*] *διὸ* (= Γ^{1}) 25 quod generatur *(P, et cf. Γ^{1})*] *τὸ γενόμενον*

Ap, VbBvFaCe 1 animal continet *Ce* 2-3 alimentum + solidum *Ap* 6 vitam *scripsi* : vita *codd.* 9 existimare *om. ApVbFa*^{1} ovificantia *Ap* 10 animalificantia *ApVbCe* 11 enim] autem *ApVb* ovificantia *Ap* 12 autem *om. ApVb* 13 simile *Ap* 17 animalificantibus *ApVbCe* 18 ovificantibus *ApVb* 22 crescentibus] augmentato *Ap* que *ApBv* continens] corium *Ap* 23 quia] propter quod *Ap* 24 que *Ce* 25 generatur] generatum est *ApVb* neque — nutritur *om. Ce* 27 quidem *om. Ap* 27 rubeum + autem *Ap*

Que quidem igitur ex perfectis ovis fiunt deforis hoc fiunt modo in avibusque et quadrupedibus, quecumque ovificant ovum sclirodermum. Manifesta autem hec magis in maioribus : in
754a20 minoribus enim immanifesta propter parvitatem molium.

[3] Adhuc autem est ovificum piscium genus. Horum autem que quidem habent deorsum matricem imperfectum ovum pariunt propter prius dictam causam, vocata autem selakhea piscium in ipsis quidem ovificant perfectum ovum, extra autem animali-
754a25 ficant, preter unum quem vocant ranam : hic autem ovificat deforis perfectum ovum solus. Causa autem corporis natura : caput enim multo maius habet reliquo corpore, et hoc spinosum et valde asperum : propter quod quidem neque posterius intus
754a30 suscipit pullos neque a principio animalificat : magnitudo enim et asperitas capitis sicut et ingredi prohibet, sic et egredi. Quoniam autem malacodermum est ovum quod selakhorum (non enim potest indurare et exsiccare quod in circuitu : frigidiores enim avibus sunt), pro hoc ranarum ovum solum solidum est et
754a35 compactum ad eam que extra salutem, aliorum autem humida
754b1 et mollia secundum naturam : proteguntur enim intra corpus habentis.

Generatio autem ex ovo eadem et ranis extra perfectis, et hiis que intra, hiis autem et hiis que avium sic quidem similis, sic
754b5 autem differens est. Primo quidem enim non habent alterum umbilicum eum qui in locellum tendit, qui est sub continente testa, huius autem causa quia que in circuitu testam non habent : nichil enim ipsis utilis : protegit enim mater, testa autem est emissis ovis tutela ad ea que deforis nocumenta. Deinde generatio
754b10 ex extremo quidem est ovi et hiis, sed non qua adnatum est ad matricem : aves enim ex acuto fiunt, hac enim erat ovi adnascentia. Causa autem quia quod quidem avium segregatur a matrice,

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 magis *(PSb)*] *om.* (= *Ce*) 10 solus *(ZPSY)*] μόνον (= *Fa*) 16 et exsiccare *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 17 pro hoc *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 24 locellum] χόριον 29 enim^{2}] δὲ

Ap, VbBvFaCe 2 -que *om. Ce* 3 magis *om. Ce* 4 molum *ApVbBvCe* 8 ovum + vel *Ap* 10 solum *Fa* 12 quidem *om. Ap* 16 et exsiccare *om. Ap* 17 pro hoc *om. Ap* : propter hoc *Bv* pro hoc ranarum] prokranarum *VbCe* ranarum] batraχorum *Ap* 17-21 ovum — ranis *om. Ap*^{1} 17 solis *Bv* : *om. Ce* 21 et^{1} *om. Ce* ranis] batraχois *Ap*^{2} 23 enim *om. Ap* 28 est adnatum *Fa* : adnatum *ApBvCe* 29 erat *om. Ap*

talium autem non omnium sed plurimorum apud matricem adnatum est ovum perfectum. In extremo autem facto animali 754b15
consumitur ovum, sicut et in avibus et in aliis absolutis, et in fine apud matricem umbilicus adnatus est iam perfectorum. Similiter autem habet et quorumcumque iam absoluta sunt ova a matrice : quibusdam enim ipsorum cum perfectum fuerit ovum absolvitur.

Dubitabit igitur utique aliquis propter quid differunt generationes avibus secundum hoc, et piscibus. Causa autem quia que 754b20
quidem avium separatum habent rubeum et album, que autem piscium unius coloris, et ubique mixtum tale, quare nichil prohibet e contrario habere principium : non enim solum secundum 754b25
adnascentiam est tale, sed e regione, alimentum autem facile trahere ex matrice poris quibusdam ab hoc principio. Palam autem in non absolutis ovis : in quibusdam enim selakhorum non absolvitur a matrice ovum, sed habitum transfertur deorsum ad zootokiam, in quibus perfectum animal habet umbilicum ex 754b30
matrice vastato ovo. Manifestum igitur quod et prius tendebant pori ovi adhuc existentis circa illud ad matricem. Hoc autem accidit, quemadmodum diximus, in galeois planis.

Differt quidem igitur generatio secundum hec piscium avibus, et propter dictas causas : alia autem accidunt eodem modo. 754b35
Umbilicum enim habent alterum eodem modo, quemadmodum 755a1
aves ad rubeum, sic pisces ad totum ovum (non enim est ipsius hoc quidem album hoc autem rubeum, sed unius coloris totum), et nutriuntur ex hoc, consumpto autem advenit et circumnascitur 755a5
caro similiter.

[4] De ovificantibus quidem igitur in se ipsis perfectum ovum deforis autem animalificantibus hoc modo habet generatio,

---

E (ZPSYO^{e}Ξ) 5 iam *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 8-9 dubitabit — piscibus *(ZPSO^{e})*] *om.* (= Γ^{1}) 9-10 que ... habent *(PSb)*] τὸ ... ἔχει *(cf.* Γ^{1}) 21 avibus *(ZS)*] ἐν τοῖς ὄρνισι (= Γ^{1}) 28 se ipsis *(ZPSY)*] αὐτοῖς

Ap, VbBvFaCe 2 animali] alicuius *Ce* 5 iam *om. Ap* 8-9 dubitabit — piscibus *om. Ap* 9 que] quelibet *Ap* 10 habet *Ap* habent + ovi *Vb* : + avium *Ce* 11 quare] quale *Ap* 13 e] et *Ce* 16 non] natura *VbCe* transfertur] decidit *Ap* 18 vastato ovo *om. VbCe* 18-19 manifestum — matricem *om. Ce* 19 existentes *BvFa* 20 γαλεοις *Ap* planis + genus piscium *BvCe* 21 in avibus *Ap* 22 et *scripsi cum Ap* : *om. cett.* 23 habet *Ce* 24 est *om. ApCe*

plurimi autem aliorum piscium extra ovificant imperfectum ovum ; omnes autem preter ranam pariunt imperfectum ; de
755a10 hoc autem causa dicta est prius. Dicta est autem et causa de imperfecta parientibus.

Generatio autem et horum que quidem ex ovo eodem modo habet quo quidem et selakhorum intus ovificantium, verumptamen augmentum velox et ex parvis, et ultimum ovi durius.
755a15 Ovi autem augmentum simile vermibus est : et enim vermificantia animalium modicum parturiunt quod primum, hoc autem augetur per se ipsum et non per adnascentiam neque unam. Causa autem similis que quidem in fermento : et enim fermentum ex modico magnum fit solidiore quidem humectato, humido autem spiritu
755a20 inflato. Operatur autem hoc animalis calidi natura in animalibus, in fermentis autem humoris contemperati caliditas. Augentur quidem igitur ova ex necessitate quidem propter hanc causam (habent enim superfluum fermento simile), gratia autem melioris :
755a25 in matricibus enim impossibile ipsis accipere totum augmentum propter animalium horum polytokiam. Propter hoc enim et modica omnino emittuntur, et velox accipiunt augmentum, parva quidem propter angustum matricem esse ad multitudinem ovorum, velox autem ut non tardantibus in generatione circa
755a30 augmentationem corrumpatur genus, quoniam et nunc multa corrumpuntur emissorum fetuum. Propter quod quidem polygonum est piscium genus : restituit enim natura multitudine corruptionem. Sunt autem quidam qui dirumpuntur piscium, ut vocata acus, propter magnitudinem ovorum : hec enim pro
755a35 multis magnos fetus habet : natura enim auferens a multitudine apposuit ad magnitudinem.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1-2 imperfectum ovum ; omnes autem preter ranam pariunt imperfectum *(Z)*] ἀτελὲς δ' ᾠὸν πάντες πλὴν βατράχου (= Γ^{1}) 21 circa *(ZP)*] πρὸς (= Γ^{1}) 23 propter quod quidem *(ZPSYO^{c})*] + καὶ

Ap, VbBvFaC 1 imperfectum + autem *ApVbBv* 2 autem *om. Ap* batrakhon *Ap* pariunt imperfectum *om. Ap* 6 quo] quod quo *Ap* : *om. Ce* 7 ovi] ovo *Ap* 8 simile *Fa*^{2} : similis *cett.* 9 parturiunt] percurrunt *Ap* 13 calida *Ce* 14 fermentum *Ce* obtemperati *Ap* 15 igitur *om. Ce* 16 fermento simile] fermentosum *Ap* 17 enim] autem *Ce* 19 omnino et modica *Ap* omnino] omnia *Ce* 21 circa] ad *Ap* 22 augmentationem] corruptionem (!) + productionem *Ap* nunc + et *Ap* 24 restituit] festinat *Ap* 26 ut + auferens *VbCe* 27 auferens a multitudine] a multitudine auferens *Fa* : multitudinem ablata *Ap*

Quod quidem igitur augentur et propter quam causam talia ovorum dictum est. 755b1

[5] Quod autem ovificant pisces, signum et animalificantes piscium ut selakhea ovificare in se ipsis primo. Palam enim quod genus totum ovificum est piscium. Finem tamen nullum accipiunt 755b5 talium ovorum, quorumcumque est hoc quidem femella hoc autem masculus, et fiunt ex coitu, si non superaspergat masculus thorum. Sunt autem quidam qui aiunt omnes pisces esse femellas preter selakhea, non recte dicentes. Putant enim differre a putatis masculis femellas ipsorum, quemadmodum plantarum in quibus- 755b10 cumque hoc quidem fructificat hoc autem sine fructu est, ut oliva et cotinus et ficus et erineus ; similiter autem et pisces preter selakhea — hiis enim non dubitant. Quamvis similiter disponantur masculi circa thorica, selakhodes et qui in genere ovificorum, et sperma secundum regionem videtur ambobus extrusum. 755b15 Habent autem et matrices femelle : oportebat autem non solum ovificantes, sed et alios habere quidem, sed differentes ab ovificantibus, quemadmodum muli in genere iubatorum, si quidem esset omne genus femella, sed steriles quidam ipsorum. Nunc 755b20 autem hii quidem habent thorica, hii autem matrices, et in omnibus exceptis duobus, erithrino et channa, est hec differentia : hii quidem enim thorica habent, hii autem matrices. Dubitatio autem propter quam sic suspicantur facile solubilis eis qui quod accidit audierunt. Nullum enim coitum passorum multa aiunt parere, dicentes recte : quecumque enim ex ipsis generant perfecta 755b25 aut animalia aut ova, non sunt polytoka sic quemadmodum ovificantes piscium : innumerabilis enim quedam multitudo ovorum est. Sed hoc non consideraverunt, quia non simili modo hiis que avium se habent que circa ova piscium. Aves quidem

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 ovificant *(Z)*] + καὶ οὗτοι (= Γ^{1}) 11 est *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 15 regionem *(P)*] ὥραν (= Γ^{1}) 19 steriles (ἄτεκνοι)] irregulares Γ^{1} (? ἄτακτοι) 27-28 multitudo ovorum] πλῆθος τούτων τῶν ᾠῶν *S* (= Γ^{1}) : τούτων πλῆθος τῶν ᾠῶν

Ap, VbBvFaCe 3 ovificant + et hii *Ap* : + et *Vb* + hii Fa^{1} 7 aspergat *Ap* : superaspergit *BvFaCe* 9 non + dubitat *Ap* 11 est *om. ApBv* 12 et^{1} + etiam *Ap* cocitanus *Bv* : cotanum *VbFaCe* 13-14 disponatur *Ap* : disponuntur *BvCe* 15 regionem] horam *Ap* 18 iubatorum] lofo-rum *Ap* 19 omne *om. Ce* steriles] irregulares *Ap* 21 ερυ⟨θρ⟩ινου *Ap* et channa *lac. Ap* 23 eis *om. Ap* 24 aiunt] autem *ApVbBv* 27 multitudo + horum *Ap* 29 quidem *om. Ap*

enim et quadrupedum quecumque ovificant, et si qua selakhorum perfectum ovum generent, et non accipiat egressum augmentum : pisces autem imperfecta, et accipiunt deforis ova augmentum. Adhuc et in malakiois eodem modo habet et in malakostrakois, et non coeuntia videntur propter tardum esse coitum ipsorum : et horum manifestum est hoc quidem masculus existens, hoc autem habens matricem. Inconveniens autem et non in omni genere esse hanc dualitatem, quemadmodum in animalificis hoc quidem masculus, hoc autem femella. Causa autem ignorantie illo modo dicentibus differentias non manifestas esse omnimodas existentes circa coitus animalium et generationes, sed ex paucis considerantes putare oportere habere similiter in omnibus.

Propter quod et dicentes conceptiones esse ex reflectere sperma femellas piscium, non intelligentes quedam sic dicunt. Sub eodem enim tempore masculi thoron et femelle ova habent, et quanto utique femella propinquior fuerit ei quod est parere, tunc amplior et humidior thoros in masculo fit. Et sicut augmentum secundum idem tempus thori in masculo et ovi in femella, sic et dimissio accidit : neque enim femelle simul tota pariunt sed secundum modicum, neque masculi simul totum emittunt thorum. Et hec omnia accidunt secundum rationem. Sicut enim avium genus habet quidem ova sine conceptione, pauca autem et raro, sed ex coitu multa, hec accidunt et in piscibus, minus autem. Agona autem ambobus fiunt automata, si non superfundat masculus, in quibus generibus ipsorum masculus est. Avibus quidem igitur propter perfecta exire ova adhuc intra existentibus necesse hoc accidere ; piscibus autem propter imperfecta et extra accipere

---

E (ZPSYO^{e}Ξ) 5 non] *om.* (= Γ^{1}) 8 dualitatem *(Z)*] δύναμιν (= Γ^{1}) 14 femellas *(ZP)*] εἰς τοὺς θήλεις quedam *(Z)*] *om.* (= Γ^{1}) sic *(ZPO^{e})*] *om.* (= Γ^{1}) dicunt *(ZPSO^{e})*] λέγουσιν ἢ (*qua* Γ^{1}) κατάγουσιν (= Γ^{1}) 17 fit] ἐγγίγνεται 19 accidit (συμβαίνει)] significat Γ^{1} (= σημαίνει) 21 enim] + καὶ genus *(ZE)*] + ἐν ἐνίοις *PSO^{e}* (= Γ^{1}) 24 autem *(ZP)*] + καὶ 27 et extra accipere *(ZΞ)*] συμβαίνειν (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 generant *BvFa* 4 in^{2} *om. ApBvFaCe* 5 non *om. Ap* tardum] morosum *Ap* 8 dualitatem] virtutem *Ap* : naturalitatem *Ce* quemadmodum + et *VbFa* 10 esse manifestas *Ap* 12 oportet *Ap* 13 dicentes + et *Ce* sperma + et *Ap* 14 quedam sic dicunt] dicunt qua deducunt *Ap* 15 tempore + nunc *Ap* 18 thoroy *Vb* : thoro *Ap* 19 accidit] significat *Ap* simul tota] copiosa *Ap* 20 simul totum] copiosum *Ap* dimittunt *Ap* 21 genus + in quibusdam *Ap* 25 in — masculus *om. Ap* ipsorum generibus *BvFaCe* 27 et — accipere] accidere *Ap*

augmentum omnibus, et si non intra ex coitu fiat ovum, tamen que extra superfunduntur salvantur, et hic expenditur thoros 756a25
masculis. Propter quod et coaccidit simul minoratus ovis que in femella : semper enim emissis superfundunt consequentes.
5 Quare masculi quidem et femelle sunt et cœunt omnes, si non in aliquo genere indistincta sint femella et masculus, et sine masculi genitura non fit talium nichil. 756a30

Confert autem ad deceptionem ipsis et velocem esse coitum talium piscium, ut et multos lateat etiam piscatorum : nullus
10 enim ipsorum nichil observat tale sciendi gratia — sed tamen visus coitus est. Eodem enim modo delfines coeunt incidentes 756b1
et pisces quibuscumque impedit caudale, sed delfinorum quidem morosior absolutio est, talium autem piscium velox. Propter quod quidem hanc non videntes, reflectiones autem thororum
15 et ovorum, piscatores de conceptione piscium simplicem dicunt 756b5
sermonem et indiscussum, quem quidem et Erodotus fabulator, tamquam concipientibus piscibus ex eo quod est reflectere thorum, non considerantes quod hoc est impossibile. Porus enim qui per os ingreditur in ventrem fert, sed non in matrices : et 756b10
20 veniens quidem in ventrem necesse cibum fieri (digeritur enim), matrices autem videntur plene ovis, que alicunde intraverunt.

[6] Similiter autem et circa avium generationem habet. Sunt enim quidam qui dicunt secundum os misceri corniculas et ibin, 756b15
et quadrupedum secundum os parere cattum. Hec enim Anaxa-
25 goras et aliqui physicorum dicunt, valde simpliciter et inconsiderate dicentes, de avibus quidem igitur ex sillogismo ad mendatium producti eo quod coitum quidem raro videant corni-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 in femella] *ἐν τοῖς θήλεσιν* 6 in aliquo genere *(ZP)*] *τινι γένει* (= Γ^{1}) 9 et] *om.* 14 thororum] *τοῦ θοροῦ* (= Γ^{1}) 15 ovorum] + *καὶ* 16 indiscussum] *τεθρυλημένον* 21 alicunde (? *ποθὲν*)] *πόθεν* (= Γ^{1}) 25 aliqui] *ἄλλοι τινες*

Ap, VbBvFaCe 2 expenditur] consumitur *Ap* 3 coaccidit] inaccidit *Ap* : quo accidit *Ce* 5 femine *Ap* omnes] communi *Ce* 6 in — genere] alicui generi *ApVb* sint] sicut *Ce* et^{2} *om. Ce* 12 inimpedit *Ap* 13 est *om. Ap* : *ante* absolutio *Vb* piscium + genus *Ce* 14 hanc] habeat *Ce* 14 thoron *(leg.* thorou*) Ap* : thorum *Bv* 16 quem quidem] queque *Ap* 17-18 thorum *VbFa*^{1} : thoron *Ap* : thororum *BvCe* : *in exemplari* thororum *mg. Fa* 21 alicunde] aliunde *BvCe* : unde *Ap* : undecumque *Vb* 23 et ibin *om. VbCe* : et eliconias (*leg.* ciconiam ?) *Ap* 24 quadrupedium *ApVbBvCe* cantum *Ap* : cartum *Bv* : tactum *Ce* 26 avibus] quibus *Ce* 27 viderunt *BvVb*

cularum, rostris autem ad invicem communionem frequenter, quam omnia generis cornicularum faciunt avium : palam autem hoc et in nutrientibus coloiois. Idem autem hoc facit et columbarum genus ; sed quia coeuntia videntur propter hoc hac non sortite fama. Genus autem cornicularum non est venereum (est enim paucorum pullorum), quamvis visum sit utique et hoc coiens. Non syllogizari autem quo modo in matrices pertingit sperma, per ventrem digerentem semper adveniens ut cibum, inconveniens. Matrices autem habent et hee aves, et ova videntur penes succinctorium. Et catta sicut alia quadrupedia eodem modo habent illis matrices — ex quibus quo modo in os vadat embrio ? Sed propter parere cattam omnino modica sicut et alia divisorum pedum, de quibus posterius dicemus, ore autem frequenter transferre catulos, hanc fecit opinionem. Stulte autem et valde decepti et dicentes de trocho et yena. Aiunt enim yenam quidem multi, trochum autem Erodorus Eracleotes, duo pudenda habere, masculi et femelle, et trochum quidem ipsum cum se ipso coire, yenam autem coire et coitum pati secundum annum. Visa est enim yena habens pudendum : in quibusdam enim locis non raritas contemplationis : sed habent yene sub cauda similem lineam pudendo femelle. Habent quidem igitur et masculi et femelle tale signum, sed capiuntur masculi magis : propter quod in transitu considerantibus hanc fecit opinionem. Sed de hiis quidem satis.

[7] De generatione autem piscium dubitabit utique quis propter quam quidem causam selakhodorum quidem neque femelle fetus neque masculi aspergentes videntur thorum, non animalificantium autem et femelle ova et masculi thorum. Causa autem quia genus non multi spermatis totaliter selakhodorum :

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 et^{1} *(S)*] *om.* 4 sed *(PO^{c})*] + καὶ 10 sicut *(ZP)*] + καὶ (= *Vb*) 16 Erodorus *(PSYΞ)*] ἡρόδοτος (= *VbCe*) 19 enim *(ZPSb)*] *om. m* (= *Γ*^{1}) 24 satis *(Z)*] + τὰ εἰρημένα (= *Γ*^{1}) 29 totaliter *(ZPΞ)*] *om.* (= *Γ*^{1})

Ap, VbBvFaCe 1-2 rostris — cornicularum *om. Ce* 5 est venereum *om. Ap* venereum + genus *Ce* 7 coeuns *Ap* : cogerens *Ce* 10 cacta *Bv* : tacta *Ce* sicut + et *Vb* 11 illi *Ce* 12 tactam *BvCe* 13 diversorum *Ap* 15 et^{2} *om. BvFaCe* de *om. Ap* 16 erodotus *VbCe* 17 et^{2} *om. Ap* trochom *Vb* : crocum *Bv* 18 yenam — coire *om. Ce* 19 yena] *ναινα Ap* enim *om. Ap* 20 *ναιναι Ap* 24 satis + que dicta sunt *ApVbFa*^{2} 25 itaque *Ap* 27 thoron *Ap* non] sicut *Ap* 28 animalificationem *Ap* *θορον Ap* 29 totaliter *om. Ap*

et adhuc femelle penes succinctorium matrices habent. Masculi 757a20
enim a masculis et femelle a femellis similiter differunt : minus
enim coitivi ad genituram selakhodes sunt. Masculinum autem
genus in ovificis, quemadmodum femelle ova propter multitu-
dinem emittunt, sic illi aspergunt : plurem enim habent thorum
quam quantum ad coitum sufficiens : magis enim vult natura 757a25
expendere thorum ad coaugere ova, cum emiserit femella, quam
ad eam que a principio constitutionem. Quemadmodum enim in
superioribus et in adiunctis dictum est sermonibus, que quidem
avium ova perficiuntur intus, que autem piscium extra. Modo
enim aliquo assimilata sunt vermificantibus : adhuc enim im- 757a30
perfectiorem emittunt fetum vermifica animalium. Ambobus
autem perfectionem et avium ovis et piscium facit masculus,
sed hiis quidem que avium intra (perficiuntur enim intus), hiis
autem que piscium extra, propter extra emittere imperfectum, 757a35
quoniam accidit in ambobus idem.

Avium quidem igitur ypenemia fiunt gonima, et prius coitum 757b1
passa ab altero genere masculorum permutant naturam ad
posterius coeuntem : et propria autem, inaugmentata utique si
pretermittant coitum, cum autem coitum patiatur iterum, facit 757b5
velocem accipere augmentationem — non tamen secundum omne
tempus, sed si quidem prius fiat coitus antequam permutetur
ad albi segregationem. Hiis autem que piscium nichil constat
tale, sed ad salvari velociter aspergunt masculi. Causa autem
quia non bicoloria hec : propter quod quidem non determinatum 757b10
est tale tempus quale in avibus. Hiis autem que avium hoc accidit

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 adhuc *(ZPSO^{c})*] ἔστιν 11-12 imperfectiorem emittunt fetum *(PSb)*] ἀτελέστερον προΐεται (= Γ^{1}) 19 autem *(ZO^{c})*] δὴ : *om.* Γ^{1} utique si] ἄν 23 constat *(Z)*] ὥρισται (= Γ^{1}) 26 tempus *(ZSY)*] + τούτοις (= Γ^{1}) quale *(Z)*] *om.* (= Γ^{1}) in avibus — accidit *recensio duplex* : in avibus (ἐπὶ τῶν ὀρνίθων *ZY*) *et* hiis autem que avium hoc accidit (ἐπὶ δὲ τῶν ὀρνίθων τοῦτο συμβέβηκεν *PSEO^{c}* = Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 3 generationem *Ap* : generaturam *Vv* 5 sicut *VbBvCe* θορον *Ap* 7 θορον *Ap* coagere *BvFaCe* 9 sermonibus] de nominibus + hoc *Ap* 11-12 imperfectiorem — fetum] imperfectius pariunt *Ap* 15 propter extra *om. Ap* 17 fiunt] sunt *Ap* 19 autem *om. Ap* inaugmentabilia *Ap* 20 pretermittant] derelinquat *Ap* 23 ad] in *Ap* : in ad *FaCe* constat] determinatum est *Ap* : *om. VbCe* 25 non determinatum] indeterminatum *Ce* 26 tempus] ipsis *VbCe* : tempus hiis *Ap* quale *om. Ap* hiis *om. Ap* que avium *om. Ap* hoc *om. Ce*

rationabiliter : cum enim album segregatum fuerit et rubeum ab invicem, habet iam quod a masculo principium : ad hoc enim confert masculus. Ypenemia quidem igitur accipiunt generatio-
757b15 nem quousque contingat ipsis. Perfici quidem enim in animal impossibile (indiget enim sensu), nutritivam autem virtutem anime habent et femelle et masculi, et omnia viventia, sicut dictum est frequenter, propter quod ipsius quidem ovum ut quidem plante conceptus perfectum est, ut autem animalis im-
757b20 perfectum. Si quidem igitur non esset masculus in genere ipsorum fieret utique, sicut et in piscibus, si quidem est aliquod tale genus, ut puta sine masculo generans : dictum est autem de ipsis et prius, quia nondum visum est sufficienter. Nunc autem est in omnibus avibus hoc quidem femella, hoc autem masculus, itaque in quantum quidem planta perfecit (propter quod quidem non
757b25 permutatur iterum post coitum), in quantum autem non planta non perfecit, neque provenit ex ipso alterum nichil : neque enim ut plante simpliciter neque ut animalis ex coitu factum est. Que autem ex coitu fiunt ova distincta bis. Album fit secundum
757b30 id quod primum coivit : habent enim ambo iam principia.

[8] Eodem autem modo et malakia faciunt parturitionem, ut puta sepia et talia et malacostraca, ut puta karabi et cognata hiis : pariunt enim ex coitu et hec, et visus est copulatus mascu-
757b35 lus femelle multotiens. Propter quod quidem neque historice
758a1 neque sic videntur dicentes, qui aiunt pisces omnes esse femellas et parere non ex coitu : hec quidem enim ex coitu putare, illa autem non, mirabile, sique hoc latuit signum inexperientie.
758a5 Fit autem coitus horum morosior omnium, quemadmodum entomorum, rationabiliter : exsanguia enim sunt, propter quod quidem frigida secundum naturam.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 et masculi *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 10 aliquod *(ZYO^{c})*] *om.* 11 de ipsis *(PSYO^{c})*] *om.* 18 fiunt] μὲν γενόμενα bis (? δὶς)] δ' εἰς (= Γ^{1}) 21 sepia *(SYO^{c})*] σηπίαι 25 hec quidem enim *(om. Γ^{1})*] τὸ γὰρ ταῦτα μὲν

Ap, VbBvFaCe 2 ab] ad *BvCe* 4 enim] igitur est *VbCe* : *om. Ap* 6 et masculi *om. Ap* 7 frequentius *Ap* 8 animalis autem *Ce* 10 genus + quod *Ap* 12 est *om. BvCe* 14 perfecit] perfectum est *Ap* : perficit *VbBvCe* 15 permutat *Fa* : permutant *Ce* 16 perficit *VbBvCe* : est perfecta *Ap* 18 que — fiunt] ex coitu autem facta *Ap* distincta — fit] segregata autem in album fiunt *Ap* 19 id *om. BvCe* id — coivit] primum coeuns *Ap* 21 et^{2} *om. Ce* καραβοι *Ap* 22 enim] autem *Ap* 25 enim *om. Ap* 26 sique] sed quia *Ce*

Sepiis quidem igitur et teuthesis duo ova videntur propter dearticulatam esse matricem et videri dicroam : quod autem polypodorum unum ovum, causa autem forma rotunda specie existens et sperica : divisio enim immanifesta replete est. Dicroa 758a10
5 autem est et matrix karaborum. Emittunt autem fetum imperfectum et hec omnia propter eandem causam. Karabodee quidem igitur femelle apud ipsas faciunt partum (propter quod maiores habent placas femelle ipsorum quam masculi, gratia custodie ovorum), malakie autem extra. Et femellis quidem 758a15
10 malakiorum superinfundit masculus, sicut masculi pisces ovis, et fit continuum et adhesivum : karabinis autem neque visum est tale neque rationabile : fetus enim sub femella et sklirodermum est, et accipiunt augmentum et hec et que malakiorum extra, 758a20
quemadmodum et que piscium. Adnata est autem facta sepia
15 ovis secundum anterius : hac enim contingit solum : habet enim solum ad idem posteriorem partem et anteriorem. Figuram autem positionis quo modo habent factam, oportet contemplari ex 758a25
historiis.

[9] De generatione quidem igitur aliorum animalium dictum
20 est, et gressibilium et natatilium et volatilium ; de entomis autem et ostracodermis dicendum secundum subiectam methodum. Dicamus autem primo de incisis. Quod quidem igitur hec ex 758a30
coitu fiunt talium hec autem automata, prius dictum est, ad hec autem quod vermificant, et propter quam causam vermificant.
25 Fere enim videntur omnia modo quodam vermificare primum : imperfectissimus enim fetus talis est, in omnibus autem animalificantibus et ovificantibus perfectum ovum fetus primo 758a35
indeterminatus existens accipit augmentum : talis autem est vermis natura. Post hoc autem hec quidem ovificant fetum per-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 12 enim *(ZPSYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 20 natatilium et volatilium *(ZP)*] πτηνῶν καὶ πλωτῶν 22 hec] + μὲν 26 autem] + καὶ 26-27 animalificantibus et *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 28 existens *(ZPYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 quod] qui *Bv* : quia *Fa* 4 repleta *Ap* 5 et *om. Ap* 7 apud] at *(leg.* ad*) Ap* ipsos *ApVbBvCe* 8 platas *ApVb* : plantas *BvCe* 9 autem] quidem *Ce* 10 malacorum *ApCe* : malakorum *BvFa* 12 enim *om. Ap* 13 et^{3} *om. Ce* malacorum *ApFa* : malakorum *Bv* 16 solis *BvCe* 19 animalium + neque *Ap* 20 autem *om. Ap* 23 adhuc *VbBvFa* 25 videntur] visa sunt *Ap* 26 enim imperfectissimus (imperfectus *Ap*) fetus *ApVb* 26-27 animalificantibus et *om. Ap*^{1} 28 existens *om. Ap*

758b1 fectum, hec autem imperfectum, extra autem fit perfectum, quemadmodum in piscibus dictum est multotiens. In se ipsis autem animalificantia modo quodam post constitutionem quod a principio velut ovum fit : continetur enim humidum pellicula
758b5 subtili, quemadmodum utique si quis auferat ovorum testam : propter quod et vocant eas que tunc fiunt fetuum corruptiones effluxiones.

Entoma autem et generantia generant vermes, et que generantur non per coitum sed automata ex tali fiunt primo consistentia. Oportet enim et kampas speciem quandam poni vermis et que
758b10 aranearum. Quamvis videantur utique ovis assimilata esse propter forme periferiam, et horum quedam et multa aliorum : sed non figura dicendum neque mollicie ovum et duricie (et enim duri fetus fiunt quorundam), sed ex eo quod est totum permutari,
758b15 et non ex particula aliqua fieri animal. Procedentia autem omnia vermosa et magnitudinis sumentia finem ut ovum fiunt : induratur enim circa ipsa cortex, et immobilitantur secundum hoc tempus. Palam autem hoc in vermibus apum et vesparum et
758b20 kamparum. Huius autem causa quia natura velut utique si ante horam ovificat propter imperfectionem ipsius, tamquam existente verme adhuc in augmento ovi mollis. Eodem autem modo et in aliis accidit omnibus hiis que non ex coitu fiunt, in lanis aut aliquibus aliis talibus, et hiis que in aquis. Omnia enim post
758b25 vermis naturam cum a motu cessaverint, operculo in circuitu desiccato, post hec hoc rupto exeunt, quemadmodum ex ovo animal consummatum in tertia generatione : quorum plurima alata campestrium sunt.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 8-9 que generantur (*τὰ γεννώμενα m*)] *τὰ γιγνόμενα* 10 quandam *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 12 horum *(Ald.)*] + *δὲ* 13 mollicie *(ZPYO^{c})*] *μαλακότητα* 14 ex eo quod est totum *(ZPSYO^{c})*] *τῷ ὅλῳ* (= Γ^{1}) 15 procedentia autem omnia *(ZO^{c})*] *προελθόν. τὰ δὲ πάντα* (= Γ^{1}) 19 kamparum] *ταῖς κάμπαις* (= Γ^{1}) 20 ovificat] vivificat Γ^{1} (= *ζῳοτοκεῖ*) 24 cessaverint] + *καὶ*

Ap, VbBvFaCe 3 quod] eam que *ApVb* 9 prima *Ap* consistentia] compactione *Ap* 10 et^{1} *om. BvFaCe* quandam *om. Ap* ponere *Ap* 12 quoddam *Ce* aliorum *om. Ap* 13 ovi *VbCe* 14 ex — totum] toto *Ap* 15 procedens. Omnia autem *Ap* 18 apum + est *Ce* vesparum] *lac. Ap*^{1} 19 kampis *Ap* 20 vivificat *Ap* 21-23 adhuc — aut *om. Ap* 23 aliquibus] quibus *Ap* enim] autem *Vv* : *om. Bv* 25 hoc *om. ApBv* corrupto *Vb*^{2}*Ce* 26 consumatum *ApBv* 27 campestrium] gressivorum *Ap*

Secundum rationem autem accidit et admiratum utique iuste a multis : campe enim accipientes primo alimentum post hec non amplius accipiunt, sed immobilitantur vocate ab aliquibus chrysallides, et vesparum vermes et apum ; post hec vocate nymfe fiunt et tale nichil habent. Et enim ovorum natura, cum acceperit finem inaugibilis est, primo autem augetur et accipit alimentum donec utique determinetur, et fiat ovum perfectum. Vermium autem hii quidem habent in se ipsis tale unde nutritis advenit tale superfluum, quique apum et vesparum : hii autem accipiunt deforis, sicut kampe et aliorum quidam vermium. 758b30 758b35 759a1

Quia quidem igitur trigenea fiunt talia, et propter quam causam ex motis immobilitantur iterum dictum est : fiunt autem hec quidem ipsorum ex coitu, quemadmodum aves et animalificantia et piscium plurimi, hec autem automata, quemadmodum quedam nascentium. 759a5

[10] Apum autem generatio habet multam dubitationem. Si quidem enim est et circa pisces talis aliqua generatio quorundam, ut sine coitu generentur, hoc accidere videtur et circa apes ex apparentibus. Necesse enim aut ferre ipsas aliunde semen, ut quidam aiunt, et hoc aut natum automatum, aut alio aliquo animali pariente, aut generare ipsas ; aut hoc quidem ferre hoc autem generare (et enim hoc dicunt quidam quod semen cefenorum solum ferunt), et generare aut coitum passas aut sine coitu, et coitum passas generare, aut unumquodque genus secundum se, aut unum aliquod ipsorum alia, aut et copulatum aliud genus alii, dico autem ut apes quidem fieri ex apibus combinatis, cefenas autem ex cefenis et reges ex regibus, aut omnia alia ex uno, ut ex vocatis regibus et ducibus, aut ex cefenis et apibus ; aiunt enim hos quidem masculos esse, has autem femellas ; hii autem apes quidem masculos, cefenas autem femellas. 759a10 759a15 759a20

E (ZPSYO^{c}Ξ) 16-17 si quidem *(Z)*] ἐπεὶ (= Γ^{1}) 17 aliqua *(ZPb)*] *om.* (= Γ^{1}) 23 solum *(PO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 25 et] *om.* 29 enim] + τινες

Ap, VbBvFaCe 4 χρυσαλλιδες *Ap* vesparum] σφηκων *Ap* 5 νυμφαι *Ap* : menkes *Vb* : menke *Ce* 9 et vesparum] *lac. Ap* 11 quia] quod *Ap* trigenita *Ap* 13 quidam *Ce* 16-17 si quidem] quoniam *Ap* 17 aliqua *om. Ap* : aliqua talis *Fa* 18 et *om. Ap* 19 enim] est *VbCe* ipsis *ApCe* aliunde] alimenti *FaCe* 20 aliquo alio *Ce* 22-23 cefenorum *lac. Ap*^{1} 23 solum *om. Ap* passas] passis *VbCe* 25 aliud] ad *Ce* 26-27 cefenas *et* cefenis] *lac. Ap*^{1} 27 ut] non *Ce* 28 *et* 30 cefenis *et* cefenas] *lac. Ap*^{1}

759a25 Hec autem omnia sunt impossibilia sillogizantibus hec quidem ex accidentibus proprie circa apes, hec autem ex communioribus aliis animalibus. Si enim non parientes ferunt aliunde, oportebat fieri apes et non ferentibus apibus ex loco ex quo sperma ferunt.
759a30 Propter quid enim translato quidem erunt, ibi autem non erunt ? Convenit enim nichil minus, sive natum in floribus automatum sive animalis alicuius parientis. Et utique si animalis alicuius alterius sperma erat, illud oportebat fieri ex ipso, sed non apes. Adhuc autem mel quidem ferre rationabile (alimentum enim),
759a35 semen autem alienum existens et non alimentum inconveniens.
759b1 Omnia enim quecumque negotiantur circa natos, circa apparens proprium semen laborant.

Sed adhuc neque apes quidem femellas esse, cefenas autem masculos rationabile : nulli enim femellarum dedit natura arma ad pugnam ; sunt autem cefene quidem sine aculeo, apes autem
759b5 omnes aculeos habent. Neque contrarium rationabile, apes quidem masculos, cefenas autem femellas : nullum enim masculorum consuevit laborare circa natos, apes autem hoc faciunt. Attamen quoniam videtur gonos cefenarum quidem factus etiam
759b10 nullo existente cefeno, qui autem apum non factus sine regibus (propter quod et aiunt quidam eum qui cefenarum ferri solum), palam quod neque ex coitu fiunt, neque ex utroque genere ipso ipsi combinato, neque ex apibus et cefenis. Et hoc ferre solum propter dicta impossibile, et non rationabile non circa totum
759b15 genus ipsorum similem aliquam accidere passionem. Sed adhuc neque ipsas apes contingit has quidem masculinas esse, has autem femellas ; in omnibus enim differt generibus femella et masculus.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 si] εἴτε 9 alimentum enim *(ZPO^{c}Ξ)*] *om.* (= Γ^{1}) 10 inconveniens *(ZS)*] + τίνος γὰρ χάριν (= Γ^{1}) 13 quidem *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 18 apes autem] νῦν δ' αἱ μέλιτται 19 attamen (? ὁμως δὲ)] ὅλως δὲ (= Γ^{1}) quoniam *(S)*] ἐπειδὴ (= Γ^{1}) 22 palam *(ZO^{c})*] + οὖν (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 6 infcrioribus *Ce* 7 paricntis — alicuius *om. ApBv*^{1} 9 alimentum enim *om. Ap* 10 inconveniens + cuius enim gratia *Ap* 11 natos] pueros *Ap* 13 quidem *om. Ap* 13 cefenas *et* 15 cefene] *lac. Ap*^{1} 16 aculeum *ApVb* 17 cefenas] *lac. Ap*^{1} 18 consueverunt *Ce* natos] pueros *Ap* 19 attamen] totaliter autem *Ap* : actum *BvCe* quoniam + itaque *Ap* cefenarum *et* 20 ccfeno *et* 21 cefenarum] *lac. Ap*^{1} 22 palam + igitur *Ap* 23 cefenis] κη⟨φη⟩νων *Ap* : cefanis *VbCe* hoc] habent *Ap* fere *ApFa* 24 dicta + quidem *Ap* rationale *BvCe* non^{2}] nunc *Vb* : *om. Bv* 25 generibus *om. Ce*

Et utique generarent ipse ipsas : nunc autem non videtur factus gonus ipsarum, si non interfuerint duces, ut aiunt. Commune 759b20 autem et ad eam que ex invicem generationem, et ad eam que ex cefenis, et separatim et cum ad invicem, numquam visum esse coiens nullum ipsorum : si autem esset in ipsis hoc quidem femella, hoc autem masculus, multotiens utique accideret. Relinquitur autem, si quidem ex coitu fiunt, reges generare combinatos. Sed 759b25 cefenes videntur facti et non existentibus ducibus, quorum neque ferre possibile est gonon apes, neque generare ipsas coitum passas. Relinquitur itaque, quemadmodum videtur accidens in piscibus, apes sine coitu generare cefenas, sed generare quidem non sicut femellas, habentes autem in se ipsis quemadmodum plante 759b30 femellam et masculum, propter quod et ad impugnationem habet organum : non enim oportet femellam vocare in quo non est masculus separatus.

Si autem in cefenis hoc videtur accidens et facti non ex coitu, iam et de apibus et de regibus eandem necessarium esse rationem, 759b35 et non generari ex coitu. Si quidem igitur sine regibus videretur factus gonus apum, et apes necessarium esset ex ipsis sine coitu 760a1 generari. Nunc autem quoniam hoc non aiunt qui circa curationem horum animalium existunt, relinquitur reges et ipsos entes generare et apes.

Existente autem proprio superfluo generis apum, et generatio 760a5 ipsarum propria esse videtur. Generare quidem enim apes sine coitu erit utique et in aliis accidens animalibus, sed non idem genus generare proprium : erithrini enim generant erithrinos

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 utique] + τοῦτο 8 quorum *(ZPSO^{c})*] *om.* 11-12 sed generare non sicut femellas] τῷ μὲν γεννᾶν οὔσας θηλείας (= Γ^{1}) 16 facti *(ZP)*] γιγνόμενον (= Γ^{1}) 17 de^{2} *(O^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 18 videretur *(ZP)*] videtur (= Γ^{1}) 21 ipsos *(ZPY)*] αὐτοῖς 23 existente autem proprio superfluo generis apum] existente autem proprio genere apum Γ^{1} : ὄντος δὲ περιττοῦ γένους καὶ ἰδίου τῶν μελιττῶν

Ap, VbBvFaCe 1 generant *Ce* 1-2 factum genus ipsorum *Ap* 2 infuerint *Ce* 4 cefenis] *lac. Ap*^{1} : cefanis *VbCe* ad *om. Ap* 5 coeuns *Ap* 6 utique + autem *Ce* 8 cefenes *et* 11 cefenas] *lac. Ap*^{1} : cefanes *Ce* 11 sed] secundum *Ap* non sicut] existentes *Ap* 15 separatum *Ce* 16 cefenis] *lac. Ap* : cefanis *Ce* factum *Ap* 17 de^{2} *om. ApFa* 17-18 eandem — regibus *om. Ap* 17 eandem *om. Ce* 18 videtur *Ap* 19 factum genus *Ap* 20 autem + non *Ap* 23 superfluo *om. Ap* genere *ApCe* 24 propria *om. Ap* 25 et *om. Ap* 26-**110**.1 erithrini *et* erithrinos — channas] *lac. Ap*

760a10 et channe channas. Causa autem quia et hee generantur apes non quemadmodum musce et talia animalium, sed ex altero quidem cognato autem genere : generantur enim ex ducibus. Propter quod et habet proportionale aliqualiter generatio ipsorum : duces quidem enim magnitudine quidem similes sunt cefenis, in habendo autem aculeum apibus : apes quidem igitur secundum
760a15 hoc assimilate sunt ipsis, cefenes autem secundum magnitudinem : necesse enim aliquid permutari, si non oportet semper idem genus ex unoquoque fieri. Hoc autem impossibile : omne enim genus duces utique essent. Apes quidem igitur secundum virtutem ipsis assimilate sunt et secundum parere, cefenes autem secundum
760a20 magnitudinem ; si autem haberent aculeum, duces utique essent. Nunc autem hoc relinquitur dubitationis : duces enim ambobus assimilati sunt in eodem igitur genere, in habendo quidem aculeum apibus, magnitudine autem cefenis. Necessarium autem
760a25 et duces fieri ex aliquo. Quoniam igitur neque ex apibus neque ex cefenis, necessarium ipsis et se ipsos generare. Fiunt autem in fine domuncule ipsorum et non multi numero. Quare accidit duces generare et se ipsos, generare autem et aliud aliquod genus (hoc autem est apum), apes autem aliud quidem genus generare,
760a30 cefenas, ipsos autem non adhuc generare, sed hoc ablatum esse ab ipsis. Quoniam autem semper quod secundum naturam habet ordinem, propter hoc necessarium a cefenis ablatum esse aliquid aliud generare. Quod quidem et videtur accidens : ipsi quidem enim generantur, aliud autem nichil generant, sed in tali numero
760a35 terminum habuerit generatio. Et sic utique constitutum est a

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 5-6 habendo *(PSYO^{c})*] + καὶ 9-10 enim genus] γὰρ ἂν τό γένος : enim ipsum genus Γ^{1} (? γὰρ αὐτὸ γένος) 10 utique essent *(P)*] ἦσαν (= Γ^{1}) 11 secundum (τῷ *P*)] τὸ 12 haberent *(P)*] + καὶ 12-13 duces enim ambobus assimilati sunt in eodem igitur (?) genere] οἱ γὰρ ἡγεμόνες ἀμφοτέροις ἐοίκασιν ἐν τῷ αὐτῷ τοῖς γένεοι (= Γ^{1}) 17 se ipsos *(YO^{c})*] αὐτοὺς 18 accidit] + μὲν 19 generare] + μὲν se ipsos *(YO^{c})*] αὐτοὺς 20 quidem] + τι 21 ipsos *(YO^{c})*] αὐτὰς 25 in tali numero] ἐν τῷ τρίτῳ ἀριθμῷ

Ap, VbBvFaCe 1 quia et hee] et hoc quia *Ap* 3 enim *om. Ap* 4 proportionale habet *Ce* 5 quidem^{2} *om. ApVbBvFa* 5 cefenis *et* 7 cefenes] *lac. Ap*^{1} 6 igitur] oportet *Ap* 9 enim + ipsum *Ap* 10 utique essent] erant *Ap* 11 κηφῆνες *Ap* 13 ambobus + generibus *ApVb* 14 igitur genere *om. Ap* quidem] enim *Ap* : quidem enim *Fa*^{1}*Ce* 15 apibus + et *Ce* magnitudinem *ApCe* autem *om. Ce* 15 et 17 cefenes] *lac. Ap*^{1} 21 cefenas] *lac. Ap*^{1} : cefenes *Vb* : cenefas *Ce* 23 a cefenis] *lac. Ap* 25 enim *om. Ap*

natura bene, ut semper permaneant existentia genera et nichil 760b1
deficere, non omnibus generantibus. Rationabile autem et hoc
accidere, in temporibus bone contemperantie mel et cefenas fieri
multas, in pluviosis autem totaliter gonum multum. Humidi-
tates quidem enim faciunt plus superfluum in corporibus ducum, 760b5
contemperantie autem in hiis que apum : minora enim entia
magnitudine indigent temperantie magis. Bene autem et reges
quemadmodum factos ad prolificationem intus manere, seques-
tratos a necessariis operibus, et magnitudinem habere, velut ad 760b10
tegnopiiam constituto corpore ipsorum : cefenas autem otiosas,
velut nulla arma habentes ad pugnandum pro cibo, et propter
tarditatem corporis. Apes autem medie sunt amborum secundum
magnitudinem (utiles enim sic ad operationem), et operatrices
tamquam et natos nutrientes et patres. Confessum autem est 760b15
et consequi regibus eo quod generatio apum ex hiis fit (si enim
nichil tale existeret, non haberent rationem que accidunt circa
ducatum ipsarum), et hos quidem sinere nichil operantes ut
parentes, cefenas autem punire ut filios : pulcrius enim filios punire 760b20
et quorum nullum est opus. Apes autem generare multas, ipsos
autem duces paucos, simile videtur accidere generationi leonum,
qui primo quinque generantes posterius pauciores generant et
tandem unum, deinde nichil. Duces autem primo quidem multi- 760b25
tudinem, posterius autem paucos ipsos, et illum quidem minorem
gonon, quoniam autem multitudo ab ipsis ablata est, magnitu-
dinem ipsis dedit natura.

Ex ratione quidem igitur que circa generationem apum hoc
modo habere videntur, et ex hiis que nunc videntur accidere
circa ipsas : non tamen accepta sunt accidentia sufficienter, sed 760b30

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 minora enim entia *(P)*] ἔλαττον γὰρ ὂν *(cf. Γ^{1})* 9 magnitudinem *(P)*] + δὲ (= *Γ^{1}*) 10 autem *(P)*] τε 19-20 ipsos autem duces paucos] αὐτοὺς ὄντας ὀλίγους τοὺς ἡγεμόνας *PSYO^{c}* : αὐτοὺς ὄντας τοὺς ἡγεμόνας ὀλίγους *(cf. Γ^{1})* 22 unum deinde *(PEO^{c})*] ἐνίοτε *S* (= *Γ^{1}*) 23 et illum] κακείνων *(ZPYO^{c})* : κἀκεῖνοι (= *Γ^{1}*) 24 multitudo] τοῦ πλήθους ablata est *(PYO^{c})*] ἀφεῖλε τὸ

Ap, VbBvFaCe 3 in — bone] in fertilitatis temporibus *Ap* cefenas] *lac. Ap* 6 minus *Ap* entia *om. Ap. Fa^{1}* 7 magnitudine] in magnitudine *Ap* temperantie] temperie *VbFa* : *lac. Ap* 9 magnitudinem + autem *Ap* 10 *et* 18 cefenas] *lac. Ap* 14 et^{1} *om. Ap* natos] pueros *Ap* 19 et *om. Ap* autem *om. Ap* 20 duces + existentes *Ap* 22 unum deinde] aliquando *Ap* 23 illi *Ap* 28 non tamen] infra *Ap*

si quando sumantur, tunc sensui magis quam rationi credendum, et rationibus, si confessa demonstraverint apparentibus. Ad hoc autem quod non ex coitu generari signum gonum apparere modi-
760b35 cum in favi domunculis : quecumque autem entomorum ex coitu
761a1 generantur, copulantur quidem multo tempore, pariunt autem velociter, et magnitudinem habens vermicularem.

Circa generationem autem cognatorum animalium ipsis, ut anthrenarum et vesparum, modo quodam habent similiter omni-
761a5 bus, ablatum est autem superfluum rationabiliter : non enim habent nichil divinum, sicut genus apum. Generant quidem enim vocate metre, et prima componunt favorum, coeuntes autem generant ab invicem : visus est enim multotiens coitus ipsarum. Quantas autem habent differentias aut ad invicem
761a10 talium generum unumquodque aut ad apes, ex hiis que circa hystorias scripta sunt oportet contemplari.

Et de generatione quidem entomorum dictum est omnium, de ostracodermis autem dicendum.

[11] Habent autem et horum que circa generationem sic qui-
761a15 dem similiter, sic autem non similiter aliis. Et hoc rationabiliter accidit : ad animalia quidem enim plantis assimilata sunt, ad plantas autem animalibus, ut modo quidem aliquo a spermate videantur generata, modo autem alio non a spermate, et sic quidem automata, sic autem a se ipsis, aut hec quidem sic, hec autem
761a20 illo modo. Propter habere autem contraversam a plantis naturam, propter hoc in terra quidem ostracodermorum nullum vel parvum fit genus, ut quod kokhliorum et utique si quid tale alterum, rarum autem, in mari autem et similibus humidis multa et omni-
761a25 modam habentia formam. Plantarum autem genus in mari et talibus modicum, et omnino ut est dicere nichil, in terra autem talia fiunt omnia : naturam enim proportionalem habent et distant, quanto autem magis vitale humidum sicco et terra aqua, tanto ostracodermorum natura ea que plantarum, quoniam

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 generari] *γίγνεσθαι* signum] + *καὶ* 26 alterum] + *μὲν* (= Γ^{1}) 28 in] + *μὲν*

Ap, VbBvFaCe 3 generare *VbCe* 6 habent *VbCe* vermiorem *Fa* 8 anthrenarum et vesparum] *αν... (lac.) Ap* 11 metre] *lac. Ap* 13 aut *om. Ce* 16 omnium dictum est *ApBvFaCe* 22 a] ex *ApBvFaCe* 22-23 quidem sic *Ce* 24 conversam *Vb* : diversam *Ap* 26 *κοχ... Ap* et *om. Ap* alterum + quidem *Ap* 28 genus + et *ApVbCe* 29 omnino *scripsi cum Ap* : *om. VbBvFaCe* 31 vitale] animalificum *Ap* 32 tanto *om. Ap*

volunt, ut plante ad terram, sic habere et ostracoderma ad hu- 761a30
midum, tamquam existentes quidem plante velut utique ostrea terrestria, ostrea autem velut utique plante aquatiles.

Propter talem autem causam et multiformia sunt que in humido magis hiis que in terra : humidum enim facilius formabilem habet naturam quam terra, et corpulentam non multo minus, et 761a35
maxime que in mari talia : quod enim potabile dulce quidem 761b1
et nutritivum, minus autem corpulentum et frigidum est. Propter quod quidem quecumque exsanguia et non calida secundum naturam, non fiunt in stagnis neque salsorum in magis bibilibus, sed minus, ut ostracoderma et malakia (omnia enim exsanguia 761b5
et frigida secundum naturam sunt hec), in stagnis autem marinis et penes eiectiones fluviorum fiunt : querunt enim simul calorem et alimentum, mare autem humidum quidem et corpulentum multo magis potabili et calidum secundum naturam est, et com- 761b10
munionem habet omnium particularum, humidi et spiritus et terre, quare omnibus participat animalibus eorum que per singula fiunt in locis. Plantas quidem enim ponet utique quis terre, aque autem que aquatilia, gressiva autem aeris : magis autem et minus et propinquius et remotius multam faciunt et mirabilem 761b15
differentiam. Quartum autem genus non in hiis locis oportet querere : et si velit aliquid esse secundum ignis ordinem : hoc enim et quartum numeratur corporum. Sed ignis quidem semper videtur formam non propriam habens, sed in altero corporum : aut enim aer aut fumus aut terra videtur quod ignitum est. Sed 761b20
oportet tale genus querere in luna : hec enim videtur communicans quarte distantie. Sed de hiis quidem alter utique erit sermo.

Natura autem ostracodermorum constituitur horum quidem spontanee, horum autem quibusdam emittentibus quandam 761b25
virtutem ab ipsis, multotiens autem factis et hiis a constitutione spontanea. Oportet autem accipere generationes plantarum.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 et] *om.* 6 multo *(Z)*] + δὲ (= Γ^1) 7 que *(Z)*] *om.* (= Γ^1) talia *(ZPΞ)*] ταῦτα (= Γ^1) 17 quare *(Z)*] + καὶ 27 de hiis quidem *(ZP)*] τούτων (= Γ^1) 29 horum autem (!) quibusdam (ἐνίων δὲ *ZPSYO^c)*] τῶν δὲ (= Γ^1) 31 spontanea *(ZSYE)*] αὐτομάτου (= Γ^1)

Ap, VbBvFaCe 3 aquatilia *Ap* 6 multo] multam + autem *Ap* 7 que *om. ApFa*^{1} talia] talium *VbCe* : hec *Ap* 22 si] si quis *Ap* 27 distantie *scripsi cum Ap* : substantie *cett.* de hiis quidem] horum *Ap* 28 natura] materia *Ce* 29 quibusdam *om. Ap* 30 veritatem *Ce* 31 spontanea] automatoi *(leg.* -tou) *Ap*

Horum enim fiunt hec quidem a spermate, hec autem a palmitibus absplantatis, quedam autem eo quod fetus germinant, ut
761b30 genus ceparum. Hoc quidem igitur modo mures generantur : propagant enim minores semper secus principium. Ceryces autem et purpure et que dicuntur κηριάζειν quasi a spermatica
761b35 natura emittunt muscosa humiditates (sperma autem nichil horum oportet putare, sed secundum dictum modum participare similitudine ad plantas : propter quod et fit multitudo talium,
762a1 cum semel factum fuerit aliquid. Omnia enim et automata hec accidit fieri, secundum rationem autem et cum exstiterint constitui magis). Circumfieri enim aliquid superfluum penes unumquodque principium rationabile, a quo iuxta germinat unum-
762a5 quodque propagatorum. Quoniam autem similem habet virtutem alimentum et quod huius superfluum substantiam κηριαζόντων, similem verissimile esse ei que a principio constitutioni. Propter quod quidem rationabile fieri et ex hac.

Quecumque autem non secus producunt neque κηριάζει,
762a10 horum omnium generatio automatos est. Omnia autem constituta hoc modo in terra videntur facta cum putrefactione et mixta pluviosa aqua : segregato enim dulci ad id quod constituitur principium quod superfuit talem accipit formam. Fit autem
762a15 nichil putrefactum sed digestum : putrefactio autem et putribile superfluum digesti est : nichil enim ex omni fit, quemadmodum neque in conditis ab arte : nichil enim oportebat facere ; nunc autem ars hoc quidem inutilium aufert, hoc autem natura.

Fiunt autem in terra et humido animalia et plante, propter in
762a20 terra quidem existere humidum, in aqua autem spiritum, in hoc autem omni caliditatem animalem, tamquam sint modo aliquo omnia anima plena : propter quod constituuntur cito ubicumque intercipiatur. Intercipitur autem et fit calefactis corporalibus

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 12 principium] τῆς ἀρχῆς (= Γ^{1}) 18 horum *(P)*] + δὲ 19 modo] + καὶ

Ap, VbBvFaCe 3 ccparum] sepe pou (?) *Ap* : cenarum *Ce* 3-5 hoc — κηριαζειν *om. Ce* 4 ceryccs] *lac. Ap* 5 κηριαζειν] *lac. Ap* 6 muscosas *Bv* : muscos *Ce* viscosi (miscosi *Vb*) humiditatem *ApVb* 7 dictum *om. ApVbCe* 10 cum — constitui] existentibus constituuntur *Ap* 12 principii *Ap* 13 autem] -que *BvFaCe* 14 et *om. Ce* κηριαζοντων] etiam + *lac. Ap* : *om. Vb* 16 et *om. BvFa* 17 secus — κηριαζει] *lac. Ap* neque κηριαζει *om. VbCe* 29 anima *om. Vb*^{1}*Fa* ubicumque] quandocumque que *Ap*

humidis velut spumosa ampulla. Differentie quidem igitur eius quod honorabilius esse genus et inhonorabilius quod constitutum 762a25
in comprehensione animalis principii est. Huius autem et loca cause et corpus comprehendens. In mari autem multum terrestre
5 est : propter quod quidem ex tali constitutione ostracodermorum fit natura, in circuitu enim terrestri indurato et condensato 762a30
eadem condensatione ossibus et cornibus (igne enim illiquabilia hec sunt), intus autem comprehenso vitam habente corpore.

Talium autem solum copulatum visum est kokhliorum genus.
10 Si autem ex coitu generatio ipsorum est aut non, nondum visum 762a35
est sufficienter.

Queret autem utique quis volens recte querere, quid quod 762b1
secundum materiale principium constitutum est in talibus. In femellis quidem igitur superfluum aliquid animalis hoc est, quod
15 principium a masculo movens, potentia tale existens quale a quo quidem venit, efficit animal. Hic autem quid oportet dicere tale, et unde et quod movens principium quod secundum mas- 762b5
culum ? Oportet itaque accipere quia et in animalibus generantibus ex ingrediente alimento que in animali caliditas segregans
20 et simul digerens facit superfluum, principium fetus. Similiter autem et in plantis, verumptamen in hiis et in quibusdam ani- 762b10
malium nichil opus est masculi principio (habent enim in se ipsis mixtum), plurimorum autem animalium superfluum indiget.

Alimentum autem est hiis quidem aqua et terra, hiis autem que
25 ex hiis, itaque quod quidem que in animalibus caliditas ex alimento operatur, hoc que temporis in continente caliditas ex 762b15
mari et terra congregat digerens et constituit. Interceptum autem aut segregatum in spiritu animalis principii fetum facit et motum imponit. Plantarum quidem igitur a casu generata-
30 rum constitutio similis speciei est : ex quadam enim particula fit, et hoc quidem principium, hoc autem alimentum fit primum 762b20
enascentibus. Hec autem animalium vermificant et sanguinem

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 enim] *μὲν* 14 igitur] *γὰρ* 16 oportet *(ZP)*] *om.* (= Γ^1) 21 in^2] + *μὲν* 32-**116**.1 et — fiunt *(ZO^{c}Ξ)*] *om.* (= Γ^1) sanguinem habentium] *τῶν ἀναίμων*

Ap, VbBvFaCe 9 kokhliorum] *lac. Ap* 12 quid *om. VbCe* 16 perficit *Ap* oportet *om. Ap* 18 itaque] ita enim *Ap* 19 ex] et ex *VbCe* 21 verumptamen + et *VbCe* 22 principia *Ap* 26 hoc *om. Ce* que temporis] hore *Ap* 27 constituto *Ap* : *om. Vb* 29 generatorum *Ap* : *om. Ce* 31 primum *om. BvFa* 32 animalificantium *Ap* vermificantur *Ap* : vermificantium *Vb* 32-**116**.1 et — fiunt *om. Ap*

habentium, quecumque non ex animalibus fiunt et sanguinem habentium, ut genus quoddam kestreorum et aliorum fluvialium piscium, adhuc autem anguillarum genus totum. Hec enim quam-
762b25 vis pauci sanguinis habentia naturam, tamen sanguinem habentia sunt, et cor habent partium sanguinificorum principium. Vocata autam intestina terre vermis habent naturam, in quibus fit corpus anguillarum. Propter quod et de generatione hominum et quadrupedum suspicabitur utique quis, si quidem fierent aliquando
762b30 generatione, sicut aiunt quidam, duorum modorum fieri altero : aut enim ut verme existente primo aut ex ovis : necessarium enim aut in se ipsis habere alimentum in augmentum (talis autem fetus vermis est) aut accipere aliunde, hoc autem aut ex generante
762b35 aut ex particula fetus : itaque si alterum impossibile, affluere ex
763a1 terra, quemadmodum in aliis animalibus ex matre, necessarium ex particula fetus accipere : talem autem ex ovo dicimus generationem esse. Quod quidem igitur, si esset principium aliquod generationis omnibus animalibus, rationabile duorum horum
763a5 esse alterum, manifestum : minus autem habet rationem ex ovis : nullius enim animalis talem videmus generationem, sed alteram, et dictorum sanguinem habentium et exsanguium. Hec autem sunt entomorum quedam et ostracoderma de quibus sermo : non enim ex particula fiunt aliqua, quemadmodum ovificantia, faciunt
763a10 autem et augmentum similiter vermibus : ad superius enim et ad principium augentur vermes : in inferiori enim alimentum hiis que superius. Et hoc similiter habet hiis que ex ovis, verumptamen illa quidem consumunt omne, in vermificatis autem, cum
763a15 aucta fuerit ex ea que in inferiori particula constitutione superior particula, sic ex residuo dearticulatur quod desubtus. Causa

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 totum. Hec enim *(ZPO^{c})*] ἅπαντα γὰρ ταῦτα (= Γ^{1}) 5 sanguinificorum *(ZΞ)*] αἱματικὴν (= Γ^{1}) 6 fit] ἐγγίγνεται 15-16 generationem esse] εἶναι γένεσιν (= Γ^{1}) 20 hec *(ZS)*] τοιαῦτα (= Γ^{1}) 21 non *(ZPS)*] οὐδὲ (= Γ^{1}) 24 ad] *om.* 26 omne *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 habentium *om. Ce* quoddam] aliquod *ApVb* κεστρ... *Ap* 3 totum hec enim] omnia enim hec *ApVb* 5 partium *scripsi* : parvum *codd.* sanguinificum *ApVb* : sanguinifictionis *Fa* principium *om. Ap* 7-8 quadrupedium *ApVbBv* 9 generationes *VbBvCe* 11 in] ad *ApVb* 12 accipere] accidit *Ap* aliunde] alimentum *Ce* 15-16 esse generationem *ApVb* 20 hec] talia *Ap* 21 et *om. BvCe* non] neque *Ap* 24 in superiori *Vb*^{1}*Ce* 25 similiter + superius *VbCe* 26 consumit *Ap* omne *om. Ap* vermificantibus *ApVb*

autem quia et posterius alimentum in particula que sub succinctorium fit omnibus. Quod autem hoc modo faciunt vermosa augmentum, manifestum in apibus et talibus, secundum principia enim inferior particula magnitudinem habet, superior 763a20
5 autem parva. Et in ostracodermis eodem modo habent que circa augmentum. Manifestum autem est et hoc in strombodeis in revolutionibus : semper enim augmentatis fiunt maiores ad anterius et vocatum caput. Quo quidem igitur modo habet generatio et in hiis et in aliis casualibus dictum est fere prius. 763a25
10 Quod autem constant casualia omnia ostracoderma manifestum ex talibus, quia penes naves fiunt putrefacta spumosa fete, et in multis locis ubi prius nichil extitit tale, posterius propter indigentiam humidi loco lutoso facto facta sunt que vocantur limos- 763a30
trea *οστρακηρων*, ut circa Rodum proiecto navali fune et iniectis
15 ollis in mare, tempore facto et luto circa ipsas collinito, ostrea inventa sunt in eis. Quod autem nichil dimittunt talia ab ipsis generativum argumentum habet : quidam enim ex Pyrra ea que 763b1
in Lesbo ostreorum deportaverunt viventia et ad loca maris quedam fluxibilia et lutosa dimiserunt, et pluri quidem tempore
20 nichil factum est, magnitudinem autem in augmentum dedit multam. Dicta autem ova nichil conferunt ad generationem, sed 763b5
sunt bone nutritionis signum, sicut in sanguinem habentibus pinguedo : propter quod et ad edulium fiunt boni saporis secundum tempora hec. Signum autem quia talia semper habent, ut

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 magnitudinem] *μέγα* 5 parva *(ZPΞ)*] *ἔλαττον* (= *Γ*^{1}) 6 in^2 *(ZP)*] *καὶ* (= *Γ*^{1}) 7 maiores (Ξ)] *πλείους* 9 in^2] *om.* prius *(ZP)*] *om.* (= *Γ*^{1}) 13-14 limostrea *(ZSO^c)*] *λινόστρεα* (= *Γ*^{1}) 14 fune (? *σχοίνου*)] *στόλου* iniectis (*ἐμβληθώντων E*) 17 habet quidam enim (? *ἔχει γάρ τις* : *lac. in Z*)] *ἐπεὶ γὰρ Χῖοί τινες* (= *Γ*^{1}) 18 maris *(SYO^c)*] *om.* 19 fluxibilia *(Z)*] *εὐρωτιώδεις* (*cf. Γ*^{1}) lutosa (luto similia *Gaza*)] *ὁμοίους* (= *Γ*^{1}) et^2] *om.* (= *Γ*^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 que *om. Ce* sub *om. VbBvCe* 5 parva] minor *Ap* 6 est autem *FaCe* strombodeis *lac. Ap* in^2] et *Ap* 7 revolutionibus] *ελικαις Ap* augmentis *Ce* 9 prius *om. ApVb* 12 existit *Ce* 13 facto + *lac. Ap* 13-14 limostrea *Bv*^{2}*Fa* : limostratea *Ce* : linostrea *ApVbBv*^{1} 14 ostra *Ap* 17 augmentum *Ap* habet *om. ApBv* quidem enim] quoniam enim chyoxioi (*Χιοι* + cioi) quidam *Ap* ex pirra] *lac. Ap* 18 iesto *Ap* : lecto *BvCe* deportaverunt] curaverunt *Ap* 19 fluxibilia] scatencia *Ap* lutosa] similia *Ap* et — quidem] plusquam *Ap* quidem *om. BvCe* 20 dedit] dividit *Ce* 23 ad *om. VbCe* boni saporis] *lac. Ap* 24 ut + *πινναι Ap*

pine et cerices et purpure, verumptamen aliquando quidem
763b10 maiora, aliquando autem minora. Quedam autem non semper,
sed in vere quidem habent, procedente autem tempore diminuuntur et tandem exterminantur omnino, velut pectenes et myes et vocate linostrea : hora enim hec confert corporibus ipsorum.
763b15 Hiis autem accidit nichil tale manifestum, ut tethyis. Singularia autem horum, et in quibus generentur locis ex hystoria considerentur.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 vere *(ZPO^{c}Ξ)*] ἀέρος 5 limostrea *(ZS)*] λινόστρεα (= Γ^{1}) 6 nichil tale] τοιοῦτον οὐδὲν (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 pinne *om. VbCe* et^{1} *om. VbCe* et^{1} — purpure] *lac. Ap* : purpure et cerices *Vb* 3 in *om. Ap* tempore] hora *Ap* 4 pectenes et myes] *lac. Ap* pectenes *Ce* : cectenes *Bv* : tectenes *Fa* : ktenes *Vb* 5 linostrea *Ap* : al' imostrea *Bv* : almostrea *Ce* corpus *Ce* 6 tale nichil *ApVb* ut + et *Ap* tethyis *lac. Ap* 7-8 considerentur *ApBvFa*

ARISTOTELIS
DE GENERATIONE ANIMALIUM
LIBER QUARTUS

[1] De generatione quidem igitur animalium dictum est et 763b20
communiter et sigillatim de omnibus. Quoniam autem in perfectissimis ipsorum sunt femella et masculus separata, et has virtutes principia dicimus esse omnium et animalium et plantarum, sed hec quidem ipsa inseparabilia habent, hec autem separata, di- 763b25
cendum de generatione horum primo : adhuc enim imperfectis existentibus in femella determinantur femella et masculus. Utrum autem et ante differentiam manifestam esse ad sensum nostrum hoc quidem femella, hoc autem masculus est, in matre accipientia differentiam aut prius, dubitatur. Aiunt enim hii quidem in 763b30
spermatibus esse hanc contrarietatem confestim, ut Anaxagoras et alii physiologorum : fieri enim ex masculo sperma, femellam autem exhibere locum, et esse hoc quidem masculum ex dextris, femellam autem ex sinistris, et matricis que quidem masculina in dextris sunt, femelle autem in sinistris. Hii autem in matre, 764a1
quemadmodum Empedocles : que quidem enim in calidam venientia matricem masculina fieri aiunt, que autem in frigidam feminina, caliditatis autem et frigiditatis fluxum menstruorum 764a5
causam esse, aut frigidiorem existentem aut calidiorem et antiquiorem aut recentiorem. Democritus autem Abderites in matre quidem fieri ait differentiam femelle et masculi, non tamen

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 separata] κεχωρισμένον 10 in femella] ἐν τῷ γένει (= Γ^{1}) 11 manifestam *(PYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 16 esse *(ZPSYO^{c})*] ἐστὶ (= Γ^{1}) 18 in matre (Ξ)] ἐν τῇ μήτρᾳ (= Γ^{1}) 20 aiunt *(PY)*] φησι

Ap, VbBvFaCe 1-3 DE GENERATIONE ANIMALIUM LIBER QUARTUS *Fa* : *om. cett.* 8 inseparata *Ap* 9-10 existentibus imperfectis *Ce* 10 femella] genere *Ap* 11 manifestam *om. Ap* censum *Ce* 15 alteri filosoforum *Ap* 16 esse hoc] est hic *Ap* 16-17 masculus ... femella *Ap* 17 et *om. Ap* que] qui *Ce* 18-19 in — quemadmodum *om. Ce* 18 matre] vulva *Ap* 19 que] hec *Vb* 22 existentem *post* calidiorem *BvFaCe* 24 fieri quidem *Ap* 24-**120**.1 ait — caliditatem *om. Ce*

propter frigiditatem aut caliditatem hoc quidem fieri femellam,
764a10 hoc autem masculum, sed cuiuscumque utique obtinuerit sperma
quod a particula venit qua differunt ab invicem femella et mascu-
lus. Hoc enim ut vere Empedocles inconsideratius suspicatus
est, putans frigiditate et caliditate differre ab invicem solum,
videns totas partes magnam habentes differentiam eam que
764a15 pudendorum et matricis. Si enim formatorum animalium, hoc
quidem habente omnes particulas femelle, hoc autem masculi,
et quemadmodum in caminum in matricem ponantur, habens
quidem matricem in calidam, non habens autem in frigidam,
764a20 erit femella non habens matricem, et masculus habens. Hoc
autem inpossibile. Quaie sic quidem melius utique dicit Demo-
critus : querit enim huius generationis differentiam et temptat
dicere : si autem bene aut non bene, altera ratio. Sed adhuc si sit
particularum differentie causa caliditas et frigiditas, hoc dicen-
764a25 dum erat illo modo dicentibus : hoc enim est ut dicetur de genera-
tione masculi et femelle dicere : hiis enim differunt manifeste.
Non modicumque opus conducere ab illo principio de generatione
harum particularum causam, tamquam necessarium consequi
764a30 infrigidato quidem animali fieri hanc particulam quam vocant
matricem, calefacto autem non fieri. Eodem autem modo et de
hiis que ad coitum faciunt particulis : et enim hee differunt,
quemadmodum dictum est prius.

Adhuc autem fiunt gemelli femella et masculus simul in eadem
particula matricis frequenter, et hoc sufficienter consideravimus
764a35 ex anatomiis in omnibus animalificantibus, et in gressivis et in
piscibus : de quibus si non consideravit rationabiliter utique
764b1 peccavit hanc causam dicens, si autem vidit, inconveniens adhuc
putare causam esse caliditatem matricis aut frigiditatem : ambo
enim utique fierent aut feminina aut masculina, nunc autem hoc
non videmus accidens. Dicentique particulas distrahi eius quod
764b5 fit (has quidem enim in masculo ait esse, has autem in femella,

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3-5 femella — solum *(ZPSYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 5 ab invi cem solum *(PS)*] μόνον ἀλλήλων 7 et *(ZYO^{c})*] + τὴν 9 et] *om.* 16 erat *(ZY)*] *om.* (= Γ^{1}) 17 hiis *(Gaza)*] τοῦτο *ZPSYO^{c}* (= Γ^{1}) : τούτῳ

Ap, VbBvFaCe 3-5 femella — solum *om. Ap* 6 totas] omnis (*leg.* omnes) *Ap* particulas *ApVb* 9 ponuntur *Ap* 13 temptans *Ce* 16 erat *om. ApVbCe* 17 hiis] hoc *Ap* 18 modicumque] modicum manifeste quia *Ce* 20 quam vocant *om. Ce* 27 consideraverit *VbCe* 30 aut^{2} *om. Ap* 31 dicundique *Ap* : dicenti quia *Ce* 32 femellam *Ce*

propter quod et collocutionis ad invicem concupiscere) necessarium et talium distinctam esse magnitudinem et fieri conventum, sed non propter frigiditatem aut caliditatem. Sed de tali quidem causa spermatis forte utique erit multa dicere : totaliter enim visus est modus cause quasi figmentum esse. Si autem est de 764b10
spermate sic habens ut existimus dicentes, et neque ab omni provenit neque omnino quod a masculo exhibet hiis que fiunt materiam neque unam, et ad hunc et ad Democritum, et si quis alius sic existit dicens, similiter obviandum. Neque enim distrac- 764b15
tum contingit corpus spermatis esse, hoc quidem in femella hoc autem in masculo, sicut Empedocles ait dicens : sed distracta est membrorum natura, virilis quidem..., neque ex utroque omne segregatum eo quod obtineat alia pars aliam partem fieri hec quidem femellam hec autem masculum. Totaliter autem 764b20
facere femellam eam que partis susceptionem dominantem melius quidem quam nichil curantem calidum causare solum, hoc tamen quod est accidere simul et pudendi formam alteram indiget ratione aliqua ad consequi semper hec invicem. Si enim quia prope, et reliquarum partium oportet unamquamque consequi : 764b25
alteri enim alterum prope vincentium, quare simul femella utique esset matri assimilata aut masculus patri. Adhuc inconveniens et solum has putare oportere fieri partes et non totum permutari corpus, et maxime et primo venas, circa quas ut circa subscrip- 764b30
tionem corpus circumponitur quod carnium. Quas non propter matricem rationabile factas esse quales quasdam, sed magis propter illas matricem. Susceptio enim sanguinis alicuius utrumque, prior autem que venarum. Movens autem principium necessarium semper prius esse et generationis causam per quale quod- 764b35
dam esse. Accidit quidem igitur differentia partium harum ad invicem femellis et masculis, sed non principium putandum neque

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 12 virilis quidem] ἡ μὲν ἐν ἀνδρὸς 13 alia] τι aliam *(Z)*] ἄλλου partem *(ZY)*] μέρους 16 hoc *(ZPSb)*] τῷ *m* (= Γ^{1}) 18 aliqua] *om.* (= Γ^{1}) 19 oportet] ἔδει 21 esset] + καὶ masculus] + καὶ

Ap, VbBvFaCe 5 visus est modus] sensus etiam nobis *Ap* 8 neque] in *Ce* 11-12 sed — quidem *om. Vb* 13 quod *om. Ce* alia] aliam *Ap* 16 hoc] huic *Ap* 17 accidere] coaccidens *Ap* et *om. Ap* puniendi *Ce* indiget] opus est *Ap* 18 aliqua *om. Ap* 22 et^{1} *om. Ap* solis *BvCe* putari *BvCe* oportet *Ap* 24 circumponatur *Ap* 25 rationabiles *Ce* quosdam *Ce* 26-27 utrumque *om. VbCe* 29 differentia] differens natura *ApBvFaCe*

causam esse hanc sed alteram, etiam si nullum segregetur sperma neque a femella neque a masculo, sed qualitercumque consistat sperma quod fit.

Eadem autem ratio et ad dicentes masculum quidem a dextris esse, femellam autem a sinistris, que quidem et ad Empedoclem et ad Democritum. Sive enim neque unam materiam confert masculus, nichil utique dicent dicentes sic, sive et confert quemadmodum aiunt, similiter necessarium obviare et ad Empedoclis sermonem, qui determinat femellam ad masculum caliditate et frigiditate matricis. Hii autem idem hoc faciunt dextris et sinistris determinantes, videntes differentes femellam et masculum et partibus totaliter, quorum propter quam causam existet hiis que a sinistris, hiis autem que a dextris non existet corpus quod matricis ? Si enim veniat quidem non habeat autem hanc particulam, erit femella non habens matricem et masculus habens, si contingat. Adhuc autem quod et dictum est prius, visa est et femella in dextra parte matricis et masculus in sinistra et ambo in eadem parte, et hoc non quia semel sed pluries quam masculus quidem in dextris, femella autem in sinistris : non minus autem ambo fiunt in dextris. Similiter autem quidam persuasi sunt hiis et dicunt quod qui dextrum testiculum amiserunt aut sinistrum accidit coeuntibus masculum generare aut femellam : sic enim Leofanes dicebat. In excisisque alterum testiculum idem hoc accidere quidam aiunt, non vera dicentes, sed divinantes quod debet accidere ex sibi verisimilibus et accipientes tamquam sic habens prius quam eveniret sic videre, adhuc autem ignorantes quod nichil conferunt ad generationem masculogonie et feminegonie particule hee animalibus. Huius autem signum quia multa animalium ipsa quidem femelle et masculi sunt, et generant femelle quidem, masculi autem testiculos non habentes, quemadmodum non habentia pedes, ut piscium genus et serpentum.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 5 que quidem *(Z)*] ὥσπερ 7 et *(ZSb)*] *om.* (= Γ^{1}) 12 totaliter] ὅλοις (= Γ^{1}) propter quam causam *(ZP)*] διὰ τί αἴτιον (= Γ^{1}) 21 qui ... amiserunt] ἀποδουμένοις 22 enim] + καὶ 29 ipsa *(Z)*] ταὐτὰ 30 femelle ... masculi] θήλεα ... ἄρρενα *(acc.)*

Ap, VbBvFaCe 1 sperma *om. VbCe* 2 constat *Ap* 3 sperma + neque a femella *Ce* 4 quidem *om. Ap* 7 sive + enim *Ce* et *om. ApFa*^{1} 12 totaliter] totis *Ap* propter quid causa *Ap* 19 autem^{2} *om. Ce* 24 divinantes + et *Ap* 31 serpentium *Ap*

Caliditatem quidem igitur et frigiditatem causam putare masculi et femelle, et segregationem a dextris fieri aut a sinistris habet quandam rationem : calidiora enim dextra corporis quam sinistra, et sperma digestum calidius, tale autem constans, prolificum autem magis quod constat magis. Sed dicere sic valde a remotis est tangere causam, oportet autem quam maxime adducere ex contingentibus prope primas causas. 765a35 765b1 765b5

De toto quidem igitur corpore et partibus, quid unumquodque est et propter quam causam, dictum est prius in alteris. Sed quoniam masculus et femella determinata sunt potentia quadam et impotentia ; potens quidem enim digerere et constare facere et segregare sperma habens principium speciei masculus (dico autem principium non tale ex quo ut materia fit tale quale quod generat, sed movens primum, sive in ipso sive in alio possit hoc facere), suscipiens autem impotens autem constare facere et emittere femella, adhuc si omnis digestio operatur calido, necesse et animalium masculina femellis esse calidiora : propter frigiditatem enim et impotentiam multum sanguinat per loca quedam femella magis. Et est ipsum contrarium signum quam propter quam causam putant quidam femellam calidiorem esse masculo, propter menstruorum emissionem : sanguis quidem enim calidus, plus autem habens magis. Suspicantur autem hanc fieri passionem propter habundantiam sanguinis et caliditatis, tamquam contingens sanguinem esse omne similiter, si quidem solum humidum fuerit et colore sanguineum, et non minus factum et purius bene nutritis. Hii autem quemadmodum quod secundum etatem superfluum, quod plus pauciore putant signum esse calide nature magis. Quamvis contrarium sit : sicut enim et ex primo alimento ex multo modicum segregatur utile in hiis que circa fructus operationibus, et in fine ultimum nulla pars est ad primam multi- 765b10 765b15 765b20 765b25 767b30

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 a^{2}] *om.* (= Γ^{1}) 14 possit hoc *(SE)*] τοῦτο δυνῆται (= Γ^{1}) 15 suscipiens autem] τὸ δὲ δεχόμενον μὲν 17 et *(PSb)*] *om.* (= Γ^{1}) 25 sanguineum *(ZPYO^{c})*] αἱματώδεις 26 etatem (? ἡλικίαν)] κοιλίαν 28 et *(ZPSY)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 a^{2} *om. ApFa* 3-4 quam sinistra *om. Ce* 5 magis^{1} + et *Ap* a *om. Ce* 6-7 addiscere *Ap* 7 ex *om. Ap* 14 sed] et *Ce* primum] principium *Ce* hoc possit *Ap* 16 emittere] enutrire *BvFaCe* 17 et *om. Ap* 18 enim] utrum *Ce* 19-20 propter quam *om. Ap* 21 calidius *Ce* 24 omnem *Ap* 25 et^{1}] in *VbCe* 28 magis *om. Ce* sit] sic *Ap* et *om. ApCe*

tudinem, sic iterum et in corpore succedentes partes operationibus, ultimo omnino modicum ex omni fit alimento. Hoc autem in quibusdam quidem sanguis est, in quibusdam autem proportionale.

765b35 Quoniam autem hoc quidem potens, hoc autem impotens est emittit superfluum purum, omni autem virtuti organum aliquod
766a1 est, et hoc quidem deterius perficiunt idem et hoc melius, femella autem et masculus, multipliciter dicto possibili et impossibili, hoc opponuntur modo, necesse igitur et femelle et masculo esse
766a5 organa : huic quidem igitur matrix, huic autem perineus est. Simul autem natura virtutem assignat unicuique et organum : melius enim sic. Propter quod singula loca simul segregationibus fiunt et virtutibus, quemadmodum neque visus sine oculis, neque oculus perficitur sine visu, et venter et vesica simul cum eo quod
766a10 est posse superflua fieri. Existente autem eodem ex quo fit et augetur (hoc autem est alimentum), unaqueque utique fiet particularum ex tali materia cuius susceptiva est et tali superfluitate. Adhuc autem fit omne ex contrario, ut aimus, aliqualiter. Tertium autem cum hiis sumendum quia si quidem corruptio in contra-
766a15 rium, et non victum ab operante necesse permutari in contrarium. Hiis autem suppositis forte utique iam magis erit manifestum propter quam causam fit hoc quidem femella hoc autem masculus. Cum enim non dominetur principium neque potuerit digerere propter indigentiam caliditatis neque deducat in propriam
766a20 speciem ipsius, sed sic vicinatur, necesse in contrarium permutari. Contrarium autem masculo femella et sic aut hoc quidem masculus hoc autem femella. Quoniam autem habent differentias in virtute, habebunt et organum differens : quare in tale permutat. Una autem particula principali permutata tota constitutio
766a25 animalis multum specie differt. Videre autem licet in eunuchis,

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 ex omni fit *(ZPSYO^{c})*] γίγνεται ἐξ ἁπάσης (= Γ^{1}) 18 omne] πάλιν (= Γ^{1}) aliqualiter *(Z)*] πῶς 23 principium (ἡ ἀρχὴ)] cor Γ^{1} 26 aut] ἢ (= Γ^{1}) 28 habebunt] ἔχει (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 succedentes] distribute *Ap* 2 fit ex omni *Ap* 5 autem] ad *Ce* 10 autem] quidem enim *Ce* perineos *Ap* 11 simul] si *Ce* 13 et *om. Ap* 16 unaquaque *Ce* ! 17 cuius] cum *Ce* susceptionem *Ap* 18 omne] iterum *Ap* ut] aut *Ap* 19 corruptio] corpora *Ap* : corpus *Vb* : corpore *Ce* 23 non dominetur] nondum est *Ce* principium] cor *Ap* 26 aut] in quantum *Ap* 28 virtute] matrice *Ce* habent *ApVb*

qui una particula orbata tantum mutantur ab antiqua forma et modicum deficiunt a femella secundum formam. Huius autem causa quia quedam particularum principia sunt. Principio autem moto multa necesse transferri consequentium.

Si igitur masculinum quidem principium quoddam et causa — est autem masculinum secundum quod potest aliquid, femella autem secundum quod impotens est — virtutis autem terminus et impotentie digestivum esse aut non digestivum ultimi alimenti, quod in sanguinem habentibus sanguis vocatur, in aliis autem proportionale, huius autem causa in principio et particula habente naturalis caliditatis principium, necessarium igitur in sanguinem habentibus constitui cor, et aut masculus erit aut femella quod fit, in aliis autem generibus existit femella et masculus eo quod cordi proportionale. Principium quidem igitur femelle et masculi et causa hec et in hoc sunt. Femella autem iam et masculus est cum habuerint et particulas quibus differt femella a masculo : non enim secundum quamcumque partem masculus neque femella, sicut neque videns neque audiens. 766a30 766a35 766b1 766b5

Resumentes autem iterum dicimus quod sperma supponitur superfluum alimenti existens ultimum. (Ultimum autem dico latum ad unumquodque. Propter quod et assimilatur genitum generanti : nichil enim differt a singulis particularum provenire aut ad unamquamque advenire, rectius autem sic). Differt autem masculi sperma, quia habet principium in se ipso tale quale movere in animali et digerere ultimum alimentum, quod autem femelle materiam solum. Dominans quidem igitur ad ipsum ducit, victum autem ad contrarium permutat in corruptionem. Contrarium autem masculo femella, femella autem indigestione et frigiditate sanguinei alimenti. Natura autem cuilibet superfluorum assignat susceptivam particulam. Sperma autem superfluum, hoc autem in calidioribus quidem et masculis sanguinem habentium bone molis multitudine, propter quod susceptive 766b10 766b15 766b20

E (ZPSYO^{c}Ξ) 9 in^1] + μὲν 19 dicimus *(ZSYE)*] λέγωμεν *(cf. Γ^1)* sperma] τὸ μὲν σπέρμα 22 a singulis *(PYO^c)*] ἀφ' ἑκάστου 26 ipsum *(Z^2)*] αὐτὸ 31 in *(P)*] *om.* (= *Γ^1*)

Ap, VbBvFaCe 1 orbata *om. Ce* 2 a] in *Ce* 8 impotentie] impossibile *Ce* 9 vocatur] necessarie *Ce* 19 dicemus *ApBv* 20 ultimum^2 *om. Ap* 23 ad *om. VbCe* differunt *Ce* 26 dominantis *Ce* 27 permittat *Ap* 28 femella^2 *om. Ap* 29 sanguine *Ap* cuius libet *FaCe* 31 in *om. ApVbBv* 32 moris *Ce* multitudinem *Ce*

particule pori huius superfluitatis sunt masculis ; femellis autem propter indigestionem multitudo sanguinea (inoperatum enim), quare et particulam susceptivam necessarium esse aliquam, et
766b25 esse hoc dissimile et magnitudinem habere. Propter quod matricis talis natura est. Hac autem particula femella differt a masculo. Propter quam quidem igitur causam fit hoc quidem femella hoc autem masculus dictum est.

[2] Argumenta autem que accidunt dictis : iuvenes enim
766b30 femellas generant magis hiis qui in statu, et senescentia magis : hiis quidem enim nondum perfectum calidum, hiis autem deficit. Et que quidem humidiora corporum et muliebriora femellifica magis, et spermata humida constantibus. Omnia enim fiunt hec propter indigentiam caloris naturalis. Et borealibus masculoto-
766b35 kein magis quam australibus. Quare et amplioris superflui. Amplius autem superfluum indigestibilius : propter quod masculis
767a1 quidem humidius sperma, mulieribus autem menstruorum egestio. Et fieri autem menstrua secundum naturam deficientibus mensibus magis propter eandem causam accidit. Frigidius enim hoc
767a5 tempus mensis et humidius propter diminutionem et defectum lune : sol quidem enim in toto anno facit hiemem et estatem, luna autem in mense. Hoc autem non propter versiones, sed hoc quidem accidit augmentato lumine, hoc autem diminuto. Dicunt autem et pastores differre ad femellegoniam et masculo-
767a10 goniam, non solum si contingat coitum fieri borealibus aut australibus, sed et si coitum passa respiciat ad austrum vel boream : sic modicam inclinationem quandoque causam fieri frigiditatis et caliditatis, hec autem generationis.

Distant quidem igitur totaliter ad invicem femella et masculus
767a15 ad masculogoniam et femellegoniam propter dictas causas, non solum sed et opus est commensurationis ad invicem : omnia enim que fiunt secundum artem aut naturam ratione quadam sunt.

E (ZPSYO^{e}Ξ) 12 fiunt hec *(YO^{e})*] γίνεται (= Γ^{1}) 25 coitum passa (Ξ)] ὀχευόμενα boream *(ZSEO^{e})*] βορρέαν *PC^{a}* (= Γ^{1}) 26-27 frigiditatis et caliditatis *(ZPb)*] θερμότητος καὶ ψυχρότητος *S* (= *BvFa*)

Ap, VbBvFaCe 3 particulam susceptivarum *Ce* susceptionem *Ap* 8 argumentum ... quod *Ap* 9 et + in *Ap* 11 corporis *Ce* femellica *BvCe* 12 hec *om. Ap* 13 caliditatis *ApVb* 13-14 masculotokon *VbCe* : masculotochyn *BvFa* 17 menstrua + quidem *ApVbCe* 19 et^{1} *om. Ce* 21 versionem *Ce* 23 ad femelligoniam *om. Ce* 25 borream *Ap* 26 sicut *VbCe* 26-27 caliditatis et frigiditatis *BvFa*

Calidum autem valde quidem dominans desiccat humida, multum autem deficiens non constare facit, sed oportet ad operantem hanc habere medii rationem ; si autem non, sicut in hiis que 767a20
coquuntur incendit quidem amplior ignis, non coquit autem minor, utroque autem modo accidit non perfici quod fit, sic et in mixtura masculi et femelle opus est commensuratione. Et propter hoc multis masculis et femellis accidit cum invicem quidem non generare, disiunctis autem generare, et quandoque 767a25
quidem iuvenibus, quandoque autem senioribus existentibus has fieri subcontrarietates, similiter circa generationem et sterilitatem et masculogoniam et femellegoniam. Differt autem et regio a regione ad hec et aqua ab aqua propter easdem causas : quale enim quoddam alimentum fit maxime et corporis dispositio 767a30
propter contemperantiam circumstantis aeris et ingredientium, maxime autem propter aque alimentum : hanc enim plurimam inferunt et in omnibus est alimentum hec, et in siccis. Propter quod et glaciales aque et frigide hee quidem sterilitatem faciunt, hee autem feminetokiam. 767a35

[3] Eedem autem cause et eius quod est hec quidem assimilata fieri generantibus, hec autem non assimilata, et hec quidem patri hec autem matri, et secundum totum corpus et secundum partem 767b1
quamlibet, et magis ipsis quam progenitoribus, et hiis quam quibuscumque, et masculina quidem magis patri, feminina autem matri, hec autem nulli cognatorum, tamen homini alicui, hec 767b5
autem neque homini secundum speciem, sed iam monstro. Et enim non assimilatus parentibus iam modo aliquo monstrum est : degeneravit enim natura in hiis a genere primo. Principium autem primum femellam fieri et non masculum. Sed hoc quidem necessarium nature ; oportet enim salvari genus separatorum 767b10

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 hanc habere *(S)*] ἔχειν 21 et^{1} (τε *P*)] γε 25 secundum speciem *(ZP)*] τινι (= Γ^{1}) 27 primo] τρόπον τινὰ (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 autem *om. VbCe* 2 operantem] operans *Ap* : operatum *VbBv* : operationem *Ce* 4 decoquuntur *Ce* 6 commensurationem *ApVb* : commensuratio *Ce* 8 non *om. Ce* distinctis *Ce* 9 existentibus *post* 10 subcontrarietates *Ce* 11 et^{1} *om. Ce* et^{3} *om. Ap* 13 quedam *Ap* 14 ministrantis *Ce* 16 infert *Ce* 17 glacialis *Ce* sterilitatem] atokiam *Ap* 19 quod est] autem *Ce* 21-22 quamlibet partem *Ce* 23 masculinam *Ap* femininam *Ap* : femina *VbFa* 25 secundum speciem] alicui *Ap* 26 monstrum + dignum *Ap* 27 primo] modo aliquo *Ap* : *om. Bv* : *post* hiis *Fa*

secundum femellam et masculum : cum autem contigerit quod non dominetur aliquando masculus, aut propter iuventutem aut propter senectutem aut propter aliam quandam causam talem, necesse fieri femelletokiam in animalibus. Monstrum autem non necessarium ad eam que gratia huius et finis causam, sed secun-
767b15 dum accidens necessarium, quoniam principium quidem hinc oportet sumere. Bene digestibili quidem enim existente superfluitate spermatica in menstruis secundum se ipsum motus masculi faciet formam (gonen enim dicere aut motum augmentantem unamquamque particularum nichil differt, neque augmen-
767b20 tantem aut constituentem a principio : eadem enim ratio motus). Quare dominans quidem masculum faciet et non femellam, et assimilatum generanti sed non matri. Non obtinens autem, secundum quamcumque non obtinuerit virtutem, defectum facit secundum ipsam. Dico autem unamquamque virtutem
767b25 hoc modo : generans est non solum masculus, sed et qualis masculus, puta Coriscus aut Socrates, et non solum Coriscus est sed et homo. Et hoc utique modo hec quidem propinquius hec autem remotius existunt generanti secundum quod generans, sed non secundum accidens ut si grammaticus generans aut vicinus
767b30 alicuius. Semper autem valet ad generationem magis quod proprium et singulare. Coriscus enim et homo est et animal : sed propinquius proprio homo quam animal. Generat autem et singulare et genus, sed magis quod singulare : hoc autem substan-
767b35 tia : et enim quod fit, fit quidem et quale quid, sed hoc aliquid — et hoc substantia. Propter quod quidem a virtutibus existunt motus in spermatibus omnium talium, virtute autem et progenito-
768a1 rum, magis autem hoc propinquius semper alicui singularium : dico

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 propter[1]] *om.* 8 spermatica in menstruis *(ZPbΞ)*] ἐν τοῖς καταμηνίοις τοῖς σπερματικοῖς *S* (= Γ^{1}) 12 dominans (κρατοῦσα *ci. Peck)*] κρατούσης (= Γ^{1}) 28 magis autem hoc (τὸ *pro* τοῦ ?) propinquius semper alicui singularium] μᾶλλον δὲ τοῦ ἐγγύτερον ἀεὶ τῶν καθ' ἕκαστόν τινος *(cf. Γ^{1})*

Ap, VbBvFaCe 3 causam talem aliquam *Ap* 4 femelleτοκια *Ap* 6 necessarium accidens *Ce* 7 quidem *om. Ce* 8 in menstruis spermaticis *Ap* se ipsum *scripsi* : se *om. Ap* : ipsum *om. VbBvFaCe* motum *Ap* 9-10 augmentatem *ApBbFa* 12 dominante *Ap* 19 existit *Ce* 22 singularem *Ap* animal] talis *Ap* 23 animal] animata *Ap* 24 quod *om. Ap* 25 fit[1]] sic *Ce* 26 quidem *om. Ce* viribus *Ce* 27 talium *om. VbCe* 28 hoc — alicui *Bv* : semper hoc propinquius alicui *Vb* : hoc alicui propinquius et semper alicui *FaCe* : alicuius (+ casus *fort. ex dittogr.*) qui propinquior semper *Ap*

autem singulare Coriscum et Socratem. Quoniam autem exit omne non in contingens sed in oppositum, et quod in generatione non obtentum necessarium egredi et fieri oppositum secundum 768a5
quam virtutem non vicit generans et movens. Si quidem igitur in quantum masculus, femella fit, si autem in quantum Coriscus aut Socrates non patri assimilatus, sed matri fit : opponitur enim quemadmodum totaliter patri mater, et singulari generanti que singularis generans. Similiter autem et secundum habitas virtu- 768a10
tes : semper enim in consequens transit magis progenitorum et in patribus et matribus. Insunt autem hii quidem motuum actu, hii autem potentia : actu quidem generantis et universalium, puta hominis et animalis, potentia autem qui femelle et progenitorum. Permutat quidem igitur egrediens ad opposita, solvuntur autem 768a15
motus operantes in propinquos, ut generantis si solvatur motus, modicissima differentia pertransit in eum qui patris, secundo autem in eum qui avi ; et hoc itaque modo et in masculis et in femellis qui generantis in eum qui matris, si autem non in hunc 768a20
in eum qui avie : similiter autem et in superioribus.

Maxime quidem igitur nata sunt in quantum masculus et in quantum pater simul dominari et vinci : modica enim differentia, quare non opus simul accidere ambo : Socrates enim vir talis autem quidam est. Propter quod ut ad multum masculina qui- 768a25
dem patri assimilantur, feminina autem matri ; simul enim ad ambo extasis facta est, opponitur autem masculo quidem femella, patri autem mater, extasis autem in opposita. Si autem motus qui a masculo dominetur, qui autem a Socrate non dominetur, aut ipse quidem, ille autem non, tunc accidit fieri masculum 768a30
matri assimulatum et femellam patri. Si autem solvantur motus,

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 7 totaliter *(PO^{c}Ξ)*] τῷ ὅλῳ (= Γ^1) 9 transit] μεταβαίνει (= Γ^1) 10-12 insunt — progenitorum *om.* Γ^1 (= *Vat. gr. 258*) 12 progenitorum *(P)*] + καὶ ἐπὶ πατέρων καὶ ἐπὶ μητέρων 21-22 talis autem (τοιόσδε)] qualis Γ^1 22 est *(P)*] *om.* (= Γ^1) 24-25 femella patri *(PYO^{c}Ξ)*] ὁ πατὴρ τῷ δὲ θήλει (= Γ^1) 25 motus] + μὲν 27-28 masculum ... femellam] ἄρρενα ... θήλεα

Ap, VbBvFaCe 1 existit *BvFa^{1}Ce* 4 vincit *ApBv^2* 5 femella fit *om. Ce* 7 totaliter] toti *Ap* pater et *Ce* que] qui *Ce* 9 contingens *Ce* pertransit *Ap* 10-12 insunt — progenitorum *om. Ap* 11 universalium] ultimum *Ce* 12 autem *om. Ce* femelle *om. Ce* 13 egrediens ad opposita *om. Ce* 14 ut] et *Ce* 16 avi] filii *Ap* 18 in^2 *om. FaCe* 21-22 talis autem] qualis *Ap* 22 est *om. Ap* 23 femina *ApVbFa* 24-25 pater femelle *Ap* 25 mater + et *VbCe* 28 solvatur *Ap*

et in quantum quidem masculus maneant, Socratis autem solvatur in eum qui patris, erit masculus avo similis aut aliorum alicui superiorum progenitorum secundum hanc rationem. Victo autem in quantum masculus, femella progenitorum alicui assi-
768a35 milata, victo autem motu progenitoris, femella erit, et similis
maxime quidem matri. Si autem et hic solvatur motus superio-
768b1 rum, matri matris aut alii alicui earum que superius erit similitudo secundum eandem rationem. Idem autem modus et in partibus : et enim partium, hee quidem patri assimilantur multotiens, hee autem matri hee autem aliquibus progenitorum : insunt enim et
768b5 partium hii quidem actu motus, hii autem potentia, quemadmodum dictum est multotiens. Universaliter autem oportet accipere suppositiones, unam quidem dictam quod insunt motuum, hii quidem potentia hii autem actu, alias autem duas quod victum exit in oppositum, solutum autem in habitum motum,
768b10 et minus quidem solutum in eum qui prope, magis autem in eum qui longius. Tandem autem sic confunduntur ut nulli assimulentur propriorum et cognatorum, sed relinquitur commune solum et est homo. Huius autem causa quia omnibus consequitur hoc singularibus : universaliter enim homo, hic autem Socratis pater,
768b15 et mater hec quidem erat singularium aliqua.

Causa autem eius quidem quod est solvi motus quod faciens et patitur a patiente (ut quod incidit hebetatur ab eo quod inciditur et calefaciens infrigidatur ab eo quod calefit, et universaliter movens preter primum contramovetur aliquo motu, ut propellens
768b20 contrapellitur aliqualiter et retunditur tundens : aliquando autem et totaliter passum est magis quam fecit et infrigidatum est calefaciens, calefactum est autem infrigidans, aliquando

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 secundum hanc rationem *(ZPYΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 3-5 victo — progenitoris *(ZPY)*] κρατηθείσης δὲ τῆς τοῦ προγόνου κινήσεως (= Γ^{1}) 6-7 superiorum *(ZPY)*] *om* (= Γ^{1}) 27 infrigidatum] + μὲν

Ap, VbBvFaCe 3 superiorum] fieri horum *Ce* secundum — rationem *om. Ap* 3-5 victo — progenitoris] dominante autem motu progenitoris *Ap* 4-5 in — progenitoris *om. VbCe* 6 et hic *om. Ce* : hic *om. Vb* 6-7 superiorum *om. ApBv*^{1} 8 motus *Ap* 10 matri — autem *om. Ce* et *om. ApFa*^{1} 13-15 unam — solutum *om. Ap*^{1} 14 hec *Ap*^{2} potentia] virtute *Ap*^{2} actu] operatione *Ap* 15 exit] erit *Ap* : existit *Ce* 20-21 universaliter — aliqua *om. Ap* 22 quidem *om. Ap* : *post* solvi *Vb* quod^{2}] quia *ApVbBv* 24 calefacit *Ce* et^{2} *om. Ap* 27 totaliter + quod *Vb*^{2}*Ce* magis passum est *Fa* et *post* calefaciens *VbCe* 28 autem *om. VbCe*

autem nichil fecit, quandoque autem minus quam sit passum : dictum est autem de ipsis in hiis que de facere et pati determinatis, in quibus existit entium facere et pati. 768b25

Evadit autem patiens et non obtinetur aut propter defectum virtutis digerentis et moventis, aut propter multitudinem et frigiditatem eius quod digeritur et determinatur : hac quidem enim dominans, hac autem non dominans facit multiforme quod constituitur, ut in adletis accidit propter polyfagiam : propter 768b30 multitudinem enim alimenti non potente natura obtinere ut analogum augeat et distribuat simile alimentum, extranee fiunt partes, et fere aliquando sic ut nichil assimiletur priori. Simile autem huic et languor vocatus satyria : et enim in hoc propter multitudinem reumatis aut spiritus indigesti ad partes faciei 768b35 incidentis alterius animalis et satyri videtur facies.

Propter quam quidem igitur causam femelle et masculi fiunt, 769a1 et hec quidem similia parentibus, femelle autem femellis et masculi masculis, hec autem e converso femelle patri et masculi matri, et totaliter hec quidem progenitoribus similia sunt, hec 769a5 autem nulli, et hec per totum corpus et unamquamque partium, determinatum est de omnibus.

Dixerunt autem quidam physiologorum et alii de hiis, propter quam causam similia fiunt parentibus. Duos autem modos dicunt cause. Aliqui quidem enim aiunt a quocumque utique venerit sperma plus, huic fieri magis simile, similiter omni omne et parti 769a10 partem, tamquam proveniente ab unaquaque particularum spermate : si autem equale venerit ab utroque horum, neutri fieri simile. Si autem hoc est mendacium et non ab omni provenit, palam quod neque similitudinis neque dissimilitudinis causa 769a15

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 de ipsis *(ZPSYO^c)*] περὶ τούτων (= Γ^1) 14 alterius *(O^c)*] *om.* (= Γ^1) et *(ZPSYO^c)*] *om.* (? = Γ^1) 19 hec *(S)*] + καὶ 26 horum] τοῦτο δὲ 28 neque^2] καὶ

Ap, VbBvFaCe 2 est *om. Ce* ipsis] hiis *Ap* 2-3 determinatis — pati *om. Ap* 4 obtinet *Ap* propter] per *Ce* 5 virtutis] matricis *Ce* et^2] aut *Ce* 7 enim *om. ApBvFa* 9 multitudinem + et frigiditatem *Ap* enim] eius *Ap* potestate *Ce* 10 alimentum + et *Ap* 12 satyria *om. Ap* 14 alterius *om. Ap* et satyri *om. Ap* 17 e contrario *VbBv* patris *Ap* 18 hec^1] est *Ap* sunt similia *Ap* 19 nulli + sunt *Ap* 21 philosophorum *Ce* aliis *Ce* 22 fiunt + et *Ce* autem] fiunt *Ap* modis *Ap* 23 quidem *om. Ce* 23-24 sperma venit *Ce* 24 hoc *BvCe* omni] omnium *Ap* omne] esse *ApCe* 26 neutri] nominatur *Ap : neutro Vb* 27 est *om. Ce*

utique erit quod dictum est. Adhuc autem quomodo simul femella quidem patri similis, masculus autem matri similis, non facile possunt determinare : hii quidem enim ut Empedocles dicentes aut Democritus de femella et masculo causam alio modo
769a20 impossibilia dicunt : hii autem per plus aut minus provenire a masculo aut femella, et propter hoc fieri hoc quidem femellam hoc autem masculum, non utique habebunt demonstrare quomodo femella patri similis erit et masculus matri : simul enim venire ab ambobus plus impossibile. Adhuc autem propter quam
769a25 causam similis fit progenitoribus ut in pluribus et distantibus ? Non enim ab illis quidem provenit nichil spermatis. Sed magis reliquo modo dicentes de similitudine et alia melius et hoc dicunt. Sunt enim quidam qui aiunt genituram unam existentem quasi panspermiam quandam esse multorum : quemadmodum igitur
769a30 si quis commisceat multos humores in unum humidum et deinde hinc accipiat, et possit utique accipere non equale semper ab unoquoque, sed aliquando quidem talis plus, aliquando autem talis, aliquando autem huius quidem accipere, huius autem nichil accipere : hoc accidit et in genitura existente multe mixtionis :
769a35 a quo enim utique generantium plus fiat, huic fieri secundum formam simile. Iste autem sermo non planus quidem et fictionis
769b1 est undique, vult autem et melius dicere non actu existere, sed secundum potentiam, quam dicit panspermiam : illo quidem enim modo impossibile, sic autem possibile.

Non facile autem neque unum modum cause assignantes causas
769b5 dicere de omnibus, eius quod est fieri femellam et masculum, et propter quid femella quidem patri multotiens, masculus autem matri, et iterum similitudinis que ad progenitores, adhuc autem propter quam causam aliquando quidem homo nulli horum assimilatus, aliquando autem proveniens sic in fine neque homo sed
769b10 animal aliquod solum videtur quod fit, que utique et dicuntur monstra.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 utique *(ZPSb)*] *om. C^{a}m* (= Γ^{1}) 2 patri *(SY)*] + δὲ 29 horum *(Z)*] + δὲ

Ap, VbBvFaCe 1 utique *om. Ap* 2 similis^{2} + et *Ap* 3 posset *Ce* 5 aut + per *Ce* 6 aut] causam et *VbCe* femella^{2} *Ap* 7 determinare *Ap* 15 unum *om. Ce* 16 hinc + si *Ap* 17 unoquoque] utroque *Vb* 18 autem^{1} *om. Ce* 25 non — autem *om. Ap* 25-26 dicere causas *BvFa* 31 aliquod *Vb* : quod *ApFaCe* : quidem *Bv* 32 monstrum *Ce*

Et enim habitum dictis est dicere de horum causa. In fine enim motibus quidem solutis, materia autem non obtenta, manere quod universale maxime : hoc autem est animal. Quod autem factum arietis caput aiunt aut bovis habere, et in aliis similiter aliorum animalium, vitulum pueri caput aut ovem bovis, 769b15
hec autem omnia accidunt quidem propter predictas causas. Est autem nichil eorum que dicunt, sed assimilata solum : quod quidem fit et non orbatis. Propter quod multotiens deridentes assimilant non bonorum aliquos hos quidem capre sufflanti ignem, hos autem porco preconizanti. Fysiognomonorum autem aliquis 769b20
reduxit omnes in duorum animalium aut trium aspectus, et persuasit multotiens dicens. Quod autem est impossibile monstrum fieri tale, alterum in altero animali, declarant tempora gestationis multum differentia hominis et ovis et canis et bovis : impossibile autem fieri unumquodque non secundum propria 769b25
tempora. Hec quidem igitur hoc modo dicuntur monstrorum, hec autem eo quod formam habeant multarum partium, multipedia et multorum capitum facta.

Propinqui autem sermones cause et similes modo aliquo sunt quique de monstris et qui de orbatis animalibus : et enim mons- 769b30
trum orbatio quedam est.

[4] Democritus quidem igitur inquit fieri monstra propter duas genituras incidere, hanc quidem prius impetum facientem et non egredientem, hanc autem posterius a qua et hanc egredientem venire in matricem, ut connascatur et permutet partes. Avibus autem quoniam accidit velocem fieri coitum, abstulit 769b35

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2-3 manere *(PO^{c})*] *μένει* 4 autem *(PYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 5 aliorum animalium *(PO^{c})*] *ἑτέρου ζῴου* (= Γ^{1}) 10 porco *(ZSYO^{c})*] *οἰὶ* preconizanti *(ZPS)*] *κυρίττοντι* 23 incidere] digerere Γ^{1} (= *πέττειν*) 24 et non egredientem (Ξ)] *om.* (= Γ^{1}) a qua *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 25 venire *(ZPSYO^{c})*] *εὐθὺς* 26-**134**.1 abstulit ova autem *(Z^{1}C^{a}m)*] *ἀεὶ τά τ'* : *om.* Γ^{1}

Ap, VbBvFaCe 1 habitum + in *Ap* horum] eorum *ApVb* 2 obtenta] dominium passa *Ap* 4 autem *om. Ap* : quidem *Ce* 5 alterius animalis *Ap* 6 quidem om *Ce* 7 eorum que] quorum *Ap* 9 bonorum] humanorum *Ce* 12-13 monstrum] prodigium *Ap* 14 gestationis] gesta (!) conceptionis *Ap* et canis et bovis *om. Ap* 15 autem *om. Ce* 16 prodigiorum *Ap* 17 habent *Ap* 19 similitudines *Ce* sunt] fiunt *Ap* quique + multarum partium *Ap* 20-21 prodigiis *et* prodigium *Ap* monstrum *om. Ce* 22 prodigia *Ap* 23 incidere] digerere + contra (?) *Ap* 24 et — egredientem *om. Ap* a qua *om. Ap* : a quo *Ce* 25 cognoscantur *Ce* 26-**134**.1 abstulit — autem *om. Ap*

ova autem et colorem ipsorum permutare inquit. Si autem accidit
770a1 ex uno spermate plura fieri et uno coitu, quod quidem videtur,
melius non in circuitu circuire habentes in promptu : talibus
enim maxime necessarium hoc accidere cum non segregata fuerint,
770a5 sed simul spermata veniant. Si quidem igitur causare oportet geni- 5
turam que a masculo, hoc utique modo erit dicendum : totaliter
autem magis causam putandum in materia et hiis qui fiunt con-
ceptibus esse. Propter quod et fiunt talia monstrorum in mono-
770a10 tokois rara omnino, in polytokois autem magis, et maxime in
avibus, avium autem in gallinis : hee enim polytokizant, non 10
solum per multotiens parere, ut columbarum genus, sed et per
multos simul habere fetus et omni hora coire. Propter quod et
multos gemellos pariunt : connascuntur enim propter proxime
770a15 invicem esse fetus, quemadmodum aliquando multa pericarpio-
rum. Horum autem quorumcumque quidem utique vitella deter- 15
minantur per pelliculam, duo fiunt pulli separati superfluum
nichil habentes, quorumcumque autem continui et non separat
nichil, ex hiis pulli fiunt monstruosi, corpus quidem et caput
770a20 unum habentes, tibias autem quattuor et alas, propter superiora
quidem ex albo fieri et prius, reposito ex vitello alimento ipsis, 20
inferiorem autem particulam tardare quidem, alimentum autem
esse unum et indeterminatum.

Iam autem et serpens visus est duorum capitum propter ean-
770a25 dem causam : ovificat enim et multa parit hoc genus. Rarius
autem monstruositas in ipsis propter figuram matricis : ordinata 25
enim ponitur multitudo ovorum propter longitudinem ipsius.
Et circa apes et vespas nichil fit tale : in separatis enim domun-
770a30 culis partus est ipsarum. Circa gallinas autem contrarium accidit,
qua et manifestum quod in materia causam oportet putare ta-
lium : et enim aliorum in polytokois magis. Propter quod in 30
homine minus : ut enim in pluribus monotokon est et perfecti-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 habentes in promptu (?)] *παρέντα τὴν σύντομον* : om-
nia Γ^{1} (?) 12 propter quod *(O^{c})*] *διόπερ* 21 quidem] magis Γ^{1} (= *μᾶλλον*)

Ap, VbBvFaCe 1 permutari *ApVb* 3 habentes in promptu] om-
nia *Ap* 6 erit modo *Ce* 7 materia et] materiam *Ap* 8 prodi-
giorum *Ap* 10 polytokosin *Ap* 13 proxime + in *Ap* 16 per]
propter *Ce* pelliculam + et *Ap* 18 prodigiosi *Ap* 19-20 superio-
ra quidem] hoc quidem desuper *Ap* 20 reposito] distincto *Ap* 21 par-
ticulas autem inferiores *Ce* quidem] magis *Ap* 25 prodigiosum *Ap*
26 posita *Ce* 27 vespas *om. Ap* 30 in^{1}] et *Ce* 31 monotokonem *BvCe*

gonum, quoniam et horum in quibus locis polygone mulieres sunt, hoc accidit magis, ut circa Egyptum. In capris autem et 770a35
ovibus fit magis : magis enim polytoka sunt. Adhuc autem magis in hiis que multe scissionis : omnia enim polytoka sunt talium 770b1
animalium et non perfectigona, quemadmodum canis : multa enim pariunt ceca horum. Propter quam autem causam hoc accidit et propter quam causam multa pariunt posterius dicendum. Sed preambulum fit nature ad monstruosa parere non generare simile propter imperfectionem : est autem et monstrum 770b5
dissimilium. Propter quod quidem permutat hoc symptoma talibus secundum naturam. In hiis enim maxime fiunt vocata metachoira. Hec autem sunt secundum aliquid passa. Monstruosissimum enim deficere aut adesse aliquid monstruosum. Est autem monstrum aliquid eorum que preter naturam, preter 770b10
naturam autem non omnem, sed eam que ut in pluribus : secus enim eam que semper et eam que ex necessitate nichil fit preter naturam, sed in hiis que ut in pluribus quidem sic fiunt, contingentibus autem et aliter, quoniam et horum in quibuscumque accidit preter ordinem hunc, semper tamen non contingenter, 770b15
minus esse videtur monstrum propter esse et quod preter naturam aliquo modo secundum naturam, cum non obtinuerit eam que secundum materiam que secundum speciem natura. Propter quod quidem neque talia monstra dicunt neque in aliis in quibuscumque consuevit aliquid fieri, quemadmodum in pericarpiis.
Est enim quedam vitis quam vocant quidam kapneiam quam, si 770b20
tulerit nigros botros, non iudicant monstrum propter multotiens consuevisse hanc hoc facere. Causa autem quia intermedia est

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3-4 adhuc — sunt *(ZPSb)*] *om.* Γ^{1} *(= Vat. 258)* 4 omnia *(P)*] *om.* talium] τὰ τοιαῦτα (= Γ^{1}) 11 hiis *(ZPSYO^{c})*] τοῖς τοιούτοις (= Γ^{1}) 12-13 monstruosissimum enim deficere...] τερατῶδες· τὸ γὰρ ἐκλείπειν... 13 enim — monstruosum *(ZPEO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 14 autem *(S)*] γὰρ (= Γ^{1}) 25 kapneiam (κάπνεον *coni. Sylburg*, κάπνιον O^{c2})] σκνάπαιον *E* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 3-4 adhuc — sunt *om. Ap* 4 talia *ApVb* 8 prodigiosa *Ap* 9 et] in *Ap* prodigium *Ap* 10 indissimilium *ApVb* quidem *post* hoc *Ap* symptoma *om. Ap* 11 hiis] talibus *Ap* 11-12 vocata metachoira] nocumentaχοιρα *Ap* 12-13 monstruosimum *Fa* : prodigiosum *Ap* 13 enim — monstruosum *om. Ap* 14 autem] enim *Ap* prodigium *Ap* 14-15 preter naturam^{2} *om. Ce* 14-21 preter^{2} — naturam *om. Ap* 17 faciunt *Ce* 19 hunc] habent *VbBv* 20 prodigium *Vb* 23 prodigia *ApVb* 25 σκναπαιον *Ap* quam *scripsi* : que 26 prodigium *Ap*

secundum naturam albe et nigre, quare non de longe transgressio neque quemadmodum utique si preter naturam : non enim in
770b25 aliam naturam. In polytokois autem hec accidunt et propter polytokiam impedire perfectiones invicem et motus generativos.

De polytokia autem et pleonasmo harum partium et oligotokia
770b30 et monotokia et defectu partium dubitabit utique aliquis. Fiunt enim aliquando hec quidem plures habentia digitos hec autem unum solum, et circa alias partes eodem modo : et enim habundant et coloba fiunt, hec autem et duo habentia pudenda, hoc quidem masculi hoc autem femelle, et in hominibus et maxime
770b35 circa capras. Fiunt enim quas vocant tragenas propter femelle et masculi habere pudendum : iam autem et cornu capra habens
771a1 facta est penes crus. Fiunt autem permutationes et orbationes et circa interiores particulas in non habere aliquas aut abbreviatas habere et plures et translatas per loca. Cor quidem igitur nullum umquam factum est animal non habens, splenem autem non habens et duos habens, et renunculum unum : epar autem
771a5 non habens quidem nullum, non totum autem habens. Hec autem omnia in perfectis et viventibus. Inveniuntur et fel non habentia, nata habere : hec autem plura uno habentia. Iam autem facta sunt et translata secundum locum, epar quidem
771a10 in sinistris, splen autem in dextris. Et hec quidem in perfectis visa sunt animalibus ut dictum est : in hiis autem que pariuntur habentia multam et omnimodam turbationem. Que quidem igitur modicum transgrediuntur naturam vivere consueverunt, que autem plus non vivunt, cum in principalibus ad vivere fiat quod preter naturam.

771a15 Consideratio autem est que de hiis utrum eandem causam oportet putare monotokie et defectus partium et pleonasmi et politokie aut non eandem.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 11-12 femelle et masculi *(ZPSO^{c})*] ἄρρενος καὶ θήλεος 23 in hiis autem que pariuntur *(mΞ)*] ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2-3 non — naturam *om. Ap* 3 hoc accidit *Ce* 4 generativos *om. ApVbCe* 5 et^{1} *om. Ce* pleonasmou *Ap* 6 monotokia et *om. VbCe* defectione *Ap* aliquis] qui⟨s⟩ *Ap* 7 hec^{1} + autem et *Ap* 9-11 hec — fiunt *om. Ap* 10 omnibus *BvCe* 11 τραγαινας *Ap* : et tragenas *Vb* : + id est hyrcinas *BvFa^{2}Ce* propter] per *Ap* 12 et^{1} *om. Ap* capre *ApBv* 16 umquam] ut quam *Bv* : numquam *ApFa* non habens animal *FaCe* 17 habens^{2}] habent *Ce* et^{2}+ non *Ce* 19 invenimus *Ce* 22 splen autem] splenem *Ce* 23 in — pariuntur] in dictis autem *Ap* 25 modicam *Ce*

Primo quidem igitur propter quid hec quidem sunt polytoka hec autem monotoka, hec enim utique quis videbitur rationabiliter mirari. Maxima enim animalium monotoka sunt, ut elefas camelus equus et que unius ungule : horum autem hec quidem 771a20
5 maiora aliis, hec autem multum differunt secundum magnitudinem. Canis autem et lupus et omnia multe scissionis polytoka fere, et parva talium ut genus murium. Que autem duplicis ungule oligotoka preter suem : hec enim politokorum est. Rationabile enim magna quidem plura posse generare et sperma ferre 771a25
10 amplius. Ipsum autem quod mirabile causa eius quod est non mirari : propter magnitudinem enim non multa pariunt : alimentum enim consumitur talibus in augmentum corporis ; minoribus autem natura a magnitudine auferens ad superfluum spermati- 771a30
cum apponit habundantiam. Adhuc autem sperma generans plus
15 quidem quod maioris necessarium esse, parvum autem quod minorum. Multa quidem igitur parva fient utique in eodem, magna autem multa difficile. Mediis autem magnitudinibus medium assignavit natura. Eius quidem igitur quod est hec 771a35
quidem esse magna animalium, hec autem minora, hec autem
20 media prius diximus causam : monotoka autem, hec autem 771b1
oligotoka, hec autem polytoka animalium sunt. Ut quidem in pluribus que quidem unius ungule monotoka, que autem duplicis ungule oligotoka, que autem multe scissionis polytoka. Huius autem causa quia ut in pluribus magnitudines determinate sunt
25 secundum differentias has. Non tamen habet quidem sic in omni- 771b5
bus : causa autem magnitudo et parvitas corporum oligotokie et polytokie, sed non quod unius ungule aut quod multe scissionis aut duarum ungularum esse genus. Huius autem testimonium : elefas enim maximum animalium, est autem multe scissionis,
30 camelusque duplicis ungule reliquorum maximum existens. 771b10
Non solum autem in gressivis, sed in volatilibus et in natatilibus magna quidem oligotoka sunt, parva autem polytoka propter eandem causam. Similiter autem et plantarum non que maxima ferunt plurimum fructum.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 enim] *om.* 26 autem] γὰρ 31 sed] ἀλλὰ καὶ

Ap, VbBvFaCe 1 primum *Ce* quidem^{2} *om. Ce* 7 fore *ApVbCe* 10 ipsum — causa] causa autem ipsum quod mirari *Ap* est *om. ApBv* 20 autem^{2}] quidem *ApVb* : *om. Ce* 21 oligotoka *om. Ce* 22-23 duplicis ungule] dikhela *Ap* 27 quod^{1}] ex *Ap* 30 maximus *VbFa* : magnum *Ap* 31 et in natatilibus *om. Ap* 32 propter] per *Ap*

Propter quid quidem igitur animalium hec quidem polytoka,
771b15 hec autem oligotoka, hec autem monotoka secundum naturam
sunt dictum est ; dicta autem nunc dubitatione magis utique
quis admirabitur in polytokois, quoniam videntur frequenter ab
uno coitu concipientia talia animalium. Sperma autem masculi,
771b20 sive confert ad materiam particulam factam fetus et spermati
femelle mixtum, sive non hoc modo, sed quemadmodum dicimus
congregans et operans materiam que in femella et superfluum
spermaticum, sicut coagulum humiditatem lactis, propter quam
quidem causam non unum efficit animal magnitudinem habens,
771b25 sicut hic coagulum non est determinatum in constituendo quan-
tum, sed quanto quidem utique in plus veniat et plus, tanto com-
pactum est maius. Dicere quidem igitur trahere loca matricis
sperma et propter hoc plura fieri, propter locorum multitudinem
771b30 et cotylidones non unum existentes, nichil est : in eodem enim
loco matricis fiunt duo sepe, in polytokois autem, cum repleta
fuerint embrionibus, consequenter posita videntur. Hoc autem
palam ex anatomiis est. Sed quemadmodum et perfectorum ani-
malium est uniuscuiusque aliqua magnitudo et ad maius et ad
771b35 minus, quorum neque utique maius fiet neque minus, sed in inter-
media distantia magnitudinis accipiunt ad invicem excessum et
772a1 defectum, et fit maior, hic autem minor homo et aliorum ani-
malium quodcumque, sic et ex qua fit materia spermatica non
est indeterminata neque ad plus neque ad minus, ut ex quanta-
772a5 cumque fiat secundum multitudinem. Quecumque igitur ani-
malium propter dictam causam plus emittunt superfluum quam
in unius animalis principium, non contingit ex hoc omni unum
fieri, sed tot quot magnitudinibus pertingentibus determinata
sunt. Neque sperma masculi aut virtus que in spermate nichil
772a10 constituet plus aut minus apto nato. Similiterque si plus sperma

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 hec autem monotoka *(PΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 7 sive] + καὶ 11 non est determinatum (? οὐχ ὥρισται)] οὐ κεχώρισται (= Γ^{1}) 11-12 quantum *(ZS)*] + τι 26 superfluum *(ZPSYO^{c})*] σπέρμα

Ap, VbBvFaCe 2 hec autem monotoka *om. Ap* 6 et *om. Ap* 7 femine *Ap* 11 est *om. VbCe* determinatum] separatum *Ap* : *lac. Fa*^{1} 16 replete *VbBvFaCe* 18 et *om. Ap* 19-20 et^{1} — quorum *om. Ap* 21 distantiam *FaCe*] distensione *ApVb* 22 maiorum *Ce* 24 indeterminata] et determinata *Ap* 25 secundum multitudinem] multitudine *Ap* 28 tot] tanta *ApVb*^{1} 30 constituet + aut *VbCe*

dimittat masculus aut virtutes plures in diviso spermate, nichil faciet maius quod plurimum, sed et contrarium corrumpet desiccans. Neque enim ignis calefacit aquam magis, quanto quidem utique fuerit plus, sed est terminus quidam caliditatis, qua exis- tente si auxerit quis ignem calidum quidem non amplius fit magis, 772a15 evaporat autem magis et tandem exterminatur et fit siccum. Quoniam autem videntur indigere commensuratione aliqua ad invicem superfluum quod femelle et quod a masculo (quecumque emittunt sperma masculorum), polytoka animalium confestim 772a20 dimittit masculus quidem potens plura constituere partitum, femella autem tantum ut plures fiant constitentie. (Dictum autem exemplum in lacte non est simile : caliditas quidem enim spermatis non solum constituit quale, sed et quantum quid, que autem in coagulo et formabili qualitatem solum). Eius quidem 772a25 igitur quod est fieri multos conceptus et non continuum unum ex omnibus in polytokois hec causa, quia non ex quantocumque fit fetus, sed sive modicum fuerit non erit, sive multum valde : determinata est enim virtus et patientis et caliditatis facientis. Simi- 772a30 liter autem et in monotokois et magnis animalium non multa fiunt ex multo superfluo : et enim in illis ex quanto aliquo quantum aliquid operatum est. Non emittunt quidem igitur plurem talem materiam propter predictam causam : quam autem emittunt tanta secundum naturam est ex qua fit unus fetus solum. Si au- 772a35 tem aliquando plus veniat duo parit tunc. Propter quod et videntur monstruosa talia esse magis, quia fiunt preter quod in pluribus et preter consuetum. Homo autem hinc inde communi- 772b1 cat omnibus generibus : et enim monotokizat et polytokizat et oligotokizat aliquando, maxime autem monotokum secundum

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 corrumpet *(ZP)*] διαφθείρει 4 quidam *(PΞ)*] *om.* (= Γ^1) 13 quale *(P)*] ποσὸν (= Γ^1) quantum *(P)*] ποιὸν (= Γ^1) 14 et *(ZPSYO^c)*] + ἐν qualitatem] τὸ ποσὸν (= Γ^1) 16 hec causa *(P)*] τοῦτ' αὐτὸ αἴτιον (= Γ^1)

Ap, VbBvFaCe 1-2 nichil — quod] faciet magis quam *Ap* 4 fiunt *Ap* quidam *om. Ap* : quidem *BvCe* qua] quo *BvCe* qua existente] que existit *Ap* 5 calefactum *Ap* 6 evaporet *Ap* 7-8 ad invicem *om.* Vb^1Fa^1 8 superfluitatis Fa^1Ce 9 politoka + autem Vb^1Ce 10 partium *VbCe* 13 quale] quantum *ApVb* quantum] quale *ApVb* quid] quidem *Ce* 14 formabili] πνετια *Ap* quantitatem *Ap* : caliditatem *Bv* 16 hec] hoc ipsum *Ap* 18 paucitatis et caliditatis facilitatis *Ce* 20 fiunt] faciunt *Ce* 22 quam] quoniam *Ap* 25 prodigiosa *Ap* 27 et polytokizat *om. Ap* : *post* aliquando *Ce* 27-28 et oligotokizat *om.* Fa^1

naturam est, propter humiditatem enim corporis et caliditatem
772b5 polytokon (spermatis enim natura humida et calida), propter
magnitudinem autem oligotokon et monotokon. Propter hoc
autem et soli animalium gestationis tempora irregularia esse
accidit. Aliis quidem enim unum est tempus, hominibus autem
plura : et enim septem mensium et decem mensium generantur
772b10 et secundum intermedia tempora : et enim que octo mensium
vivunt quidem, minus autem. Causam autem ex nunc dictis
considerabit quis utique ; dictum est autem de ipsis in Problema-
tibus. Et de hiis quidem determinatum sit hoc modo.

Habundantium autem particularum preter naturam idem
772b15 causa et gemellationis. Iam enim in conceptibus accidit causa, si
plurem materiam constituat quam secundum naturam particule :
tunc enim accidit particulam quidem maiorem aliis habere, ut
digitum aut manum aut pedem aut aliquid aliarum summitatum
et membrorum, aut scisso conceptu plura fieri, quemadmodum
772b20 in fluviis revolutiones : et enim in hiis delatum humidum et
motum habens si contrapellatur, due ex una fiunt consistentie
habentes eundem motum : eodem autem modo et in conceptibus
accidit. Adnascitur autem maxime quod vicinum invicem, quan-
doque autem et quod longe propter in fetu factum motum,
772b25 maxime autem propter ibi tradi excessum materie unde ablata
fuerit, speciem autem habere unde habundavit.

Quecumque autem accidunt talia ut duo habeant pudenda,
hoc quidem masculi hoc autem femelle, semper quidem habun-
dantium hoc quidem principale hoc autem non principale eo
quod secundum alimentum semper obscuratur velut preter na-
772b30 turam existens, adnatum est autem sicut nascentie : et enim hec
accipiunt alimentum, quamvis existentia novissimi generis et
preter naturam. Fiunt autem prevalente quidem condente similia
duo et superato totaliter, si autem hac quidem prevaluerit, hac

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 enim] *μὲν : om. Γ*^{1} 20 maxime] + *μὲν* 25-26 habundantium] + *γίγνεται* 28 nascentie *(PSYO^{c})*] *κυήματα*

Ap, VbBvFaCe 1 enim *om. Ap* 6 et decem mensium *om. Ce* 9 consideravit *Ce* 12 gemellationis] gemella communis *Ce* conceptionibus *Ce* 18 habent *Ce* uno *VbBv* 19 conceptionibus *Ce* 20 autem] enim *Ap* quod vicinum] vi⟨cini⟩tatem *Ap* 25 hoc^{1}] hic *Ap* hoc^{2}] hec *Ap* quidem] autem *Ap* 26 eo *scripsi cum Ap* : et *cett.* 27 obscuratur] decidat *Ap* 28 nascentis *Ce* 30 condente] opifice *Ap* 31 separato *Ce* autem + hoc *Ce*

autem victus fuerit, hoc quidem femininum hoc autem masculinum : nichil enim differt dicere hoc in partibus aut in toto, propter quam causam fit hoc quidem femella hoc autem masculus. Quecumque autem deficientia fiunt talium particularum, ut extremitatis alicuius aut aliarum particularum, eandem oportet putare causam quam quidem et si totum quod fit detrimentum patiatur, orbationes autem multe fiunt fetuum. 772b35 773a1

Differunt autem parafysees a polytokia dicto modo, monstra autem horum ipsorum multorum esse connascentiam. Quedam autem et hoc modo, si in maioribus fiant et principalioribus particulis, ut puta quedam habent duos splenes et plures renes. Adhuc autem translationes particularum versis motibus sunt et materia translata. Unum autem esse animal quod monstruosum aut plura simul nata oportet putare secundum principium, ut si cor est talis particula, quod quidem unum habet cor unum animal, habundantes autem particule parafysees, plura autem habentia duo quidem esse, connasci autem propter fetuum coniunctionem. 773a5 773a10

Accidit autem multotiens multis et eorum que non videntur orbata esse animalium iam perfectis hos quidem pororum conclusos esse, hos autem transversatos esse. Et enim femellis quibusdam iam os matricum conclusum effectum fuit, iam autem tempore existente menstruorum et doloribus supervenientibus hiis quidem spontanee ruptum est, hiis autem a medicis divisum est : has autem perimi evenit aut violenta facta ruptura aut fieri non potente. Et puerorum aliquibus non secundum idem contingit terminus pudendi et porus qua pertransit superfluum 773a15 773a20

E (ZPSYO^{e}Ξ) 2-3 nichil — masculus *(ZPYO^{e})*] *om.* (= Γ^{1}) 2 dicere hoc *(P)*] τοῦτο λέγειν 6 quam quidem et si totum *(P)*] ὅμοιον γὰρ κἂν ὅλως (= Γ^{1}) 9 esse] τῷ ... εἶναι 23 supervenientibus *(P)*] γιγνομένων (= Γ^{1}) 25 violenta *(P)*] βίᾳ (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 fuerit *om. Ap* quidem + per *Ce* femineum *Ap* 2-3 nichil — masculus *om. Ap* 3-4 quicumque *Ap* 4 autem *om. Ce* deficientia fiunt] difficilia *Ce* 4-5 exterminatis *Ap* 5 putare] intuere *Ap* 6 quam — totum] simile enim et si totaliter *Ap* 9 connascentiam *Fa*^{2} : connascentia *VbBvCe* : adunationem *Ap* quidam *Ap* 10 fiant *om. VbCe* 11 habent] sunt *Ap* duo *Ap* : duas *Ce* 15 habet unum *Ap* 19 et *om. Ap* 20 perfecta *Ce* 21 transversatos esse] obstructos nutritione *Ap* 23 tempore] hora *Ap* et doloribus *om. Ap* supervenientibus] factorum *Ap* 25 perimi] parum *Ce* 25 violenta] vi *Ap* : in *Vb*

quod ex vesica, sed hoc desubtus : propter quod et sedentes mingunt, testiculis autem retractis sursum videntur remotis
773a25 simul femelle habere pudendum et masculi. Iam autem et porus sicci alimenti conclusus in quibusdam animalibus factus est, et ovium et aliorum, quoniam et bos in Perintho facta est cui per vesicam subtile alimentum penetrans secedebat, et inciso culo cito iterum concludebatur et non obtinuerunt dividentes.

773a30 De oligotokia quidem igitur et polytokia et de parafyseos habundantium aut deficientium particularum, adhuc autem de monstruosis, dictum est.

[5] Animalium autem hec quidem totaliter non superconcipiunt, hec autem superconcipiunt, et superconcipientium hec
773a35 quidem possunt fetus enutrire, hec autem quandoque quidem quandoque autem non. Eius autem quod non superconcipere
773b1 causa quia monotoka sunt. Que enim unius ungule non superconcipiunt et horum maiora : propter magnitudinem enim superfluum consumitur in fetum. Omnibus enim hiis existit magnitudo
773b5 corporis, magnorum autem embria magna secundum rationem sunt : propter quod et elefantorum embrium quantum vitulus est. Polytoka autem superconcipiunt propter plus uno esse alteri alterum superconceptum. Horum autem quecumque magnitudinem habent, sicut homo, si quidem alter coitus alteri fiat prope,
773b10 enutrit quod superconceptum : iam enim visum est tale accidens. Causa autem quod dictum est : et enim in uno coitu plus aliquid est sperma, quod divisum facit polytokizare, quorum tardat alterum. Cum autem iam fetu crescente accidat fieri coitum,
773b15 superconcipit quidem aliquando, raro tamen propter matricem concludi ut in pluribus usque ad partum mulieribus. Si autem accidat aliquando (et enim hoc iam factum est), non potest perficere, sed fetus excidunt similes vocatis aborsis. Sicut enim

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 8 de^{2} *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) parafyseos *(ZPSYO^{c})*] φύσεως 12 hec autem superconcipiunt *(PΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 18 autem]+καὶ 20 plus *(Z)*] καὶ τῶν πλειόνων : plurimum Γ^{1} (?) 24-25 aliquid est (?)] τὸ ἀπιόν ἐστι (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 hoc desubtus] subter *Ap* 2 remotis] motus *Ce* 5 facta] factus *Ap* 8 et^{2} *om. Ce* de^{2} *om. ApVbCe* 12 hec — superconcipiunt *om. Ap* 14 quandoque autem] quoniam fiunt enim *Ap* quod] que *Ap* 20 plus] plurimum *Ap* 21 superconceptum] epikiema *Ap* 24-25 aliquid est] quod emissum est *Ap* : adest *Vb* 27 quidem] quidam *Bv* : tunc *Ap* 28 in *om. VbBvFaCe*

in monotokois propter magnitudinem in preexistens superfluum vertitur omne, sic et in hiis, verumptamen illis quidem statim 773b20
hiis autem cum creverit embrium : tunc enim habet similiter monotokois. Similiter autem propter hominem natura polytokum esse, et circumstare aliquid superflui magnitudini matricis, non tamen tantum ut alterum enutriat, sola animalium impregnata 773b25
iterum coitum patiuntur mulier et equa, hec quidem propter dictam causam, equa autem propter nature soliditatem et propter circumesse aliquam matricis magnitudinem, plus quidem quam uni, minus autem quam ut superconcipiatur aliud perfectum. Est autem natura venereum propter idem passum esse hiis que solida : illa enim talia sunt propter non fieri purificatio- 773b30
nem (hoc autem est sicut in masculis venerea egisse) et eque femelle minime emittunt purificationem. In omnibus autem animalificantibus compacte femellarum veneree propter similiter habere masculis, cum collectum fuerit sperma, non segregatum autem. Femellis enim purificatio menstruorum spermatis exitus 774a1
est : sunt enim menstrua sperma indigestum, ut prius dictum est. Propter quod et mulierum quecumque incontinentes ad collocutionem talem, cum multos pepererint, cessant a petulantia : 774a5
superfluitas enim spermatica egressa non amplius facit collocutionis huius concupiscentiam. In avibus autem femelle masculis minus sunt veneree propter penes succinctorium matrices habere, masculi autem contrarium : retractos enim habent testiculos intus, ut si sit genus talium avium spermaticum natura, semper 774a10
indigeat collocutione hac. Femellis quidem igitur deorsum descendere matrices, masculis autem retractos esse testiculos accidit previum ad coitum.

Propter quam quidem igitur causam hec quidem non superconcipiunt omnino, hec autem superconcipiunt quidem, hec au-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 in] *om.* (= Γ^{1}) 3 habet] ἔχουσι 5 aliquid superflui magnitudini matricis] τι τῷ μεγέθει τῆς ὑστέρας καὶ τοῦ περιττώματος 8 equa (*ZPSYO^{c}*)] ὁ ... ἵππος (= Γ^{1}) 20 petulantia (*PSYO^{c}Ξ*)] προήσεως 27 retractos esse (*ZS*)] ἀναστάσαι

Ap, VbBvFaCe 2 in *om. ApBvCe* 8 equus *Ap* autem] enim *Ap* et] enim et *Ap* 9 quidem] enim *Ap* 11 autem] enim *Ap* 12 solida] dura *Ap* 13-14 hoc — purificationem *om. Ap* 15 compacte + enim *Ap* 16 segregant *Ap* 17 enim] autem *VbBvCe* 26 igitur *om. VbCe* 28 previum] primum *BvCe* : prompte *Ap*

774a15 tem fetus enutriunt quandoque quidem, quandoque autem non, et propter quam causam hec quidem luxuriosa hec autem non luxuriosa talium sunt dictum est. Quedam autem superconcipientium multo tempore intermisso coitu possunt cito fetus enutrire, quorumcumque spermaticum genus est et nequaquam
774a20 corpus habet magnitudinem et polytokorum sunt : propter quidem enim polytokizare latitudinem habent matricis, propter spermaticum autem esse multum emittit superfluum purificationis : propter non habere autem corpus magnitudinem, sed multa ratione purificationem excedere id quod in fetum ali-
774a25 mentum, possunt constitui animalia et posterius et hec enutrire. Adhuc autem matrices talium non sunt concluse propter in circuitu esse superfluum purificationis. Hoc autem et in mulieribus iam accidit : fit enim aliquibus impregnatis purificatio et usque in finem. Sed hiis quidem preter naturam (propter quod
774a30 ledunt fetum), talibus autem animalibus secundum naturam : sic enim corpus constituit a principio, ut puta quod leporum : hoc enim superconcipit animalium : neque enim magnorum est, politokon autem (multe scissionis enim, que autem multe scissionis polytoka) et spermatica. Manifestat autem asperitas :
774a35 excedit enim multitudo pilositatis : et enim sub pedibus et intra fauces hoc habet pilos solum animalium. Asperitas autem signum
774b1 multitudinis superfluitatis est, propter quod et hominum hispidi luxuriosi et polyspermi magis sunt levibus. Lepus quidem igitur hec quidem adhuc fetuum imperfecta multotiens habet, hec autem emittit perfecta filiorum.

774b5 [6] Animalificantium autem hec quidem imperfecta emittunt animalia, hec autem perfecta, que quidem unius ungule perfecta et que duplicis ungule ; eorum autem que multe scissionis im-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 cito *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 14 iam *(PS)*] *om.* (= Γ^{1}) et *(PSYO^{c})*] *om.* 16 animalibus] τῶν ζῳων 18 animalium] τὸ ζῳον 19 autem[1]] τε 20 spermatica *(O^{c})*] σπερματικὸν 25 adhuc *(P)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 enutriunt] emittunt *Ap* quandoque[2]] quoniam *Ap* 4 cito *om. Ap* 5 enutrire] emittere *Ce* 8 spermaticarum *Ap* 14 iam *om. Ap* accidit] contingit *Ap* impregnatis] pregnans (*leg.* pregnatis) *Ap* 15 usque in] per *Ap* 16 ledit *Ce* autem] enim *Ap* 17 consistit *Ap* : constat (*ante* corpus) *Ce* leporum *om. Ap* 23 multitudinis + et *Ce* 24 etiam *Ap* levibus + ex animal *Ce* lepus] dasipes *Ap* 25 hec] hiis *Ce* adhuc *om. Ap* : *post* fetuum *Vb* 25 *et* 27 imperfectiva *Ce* 27 hoc ... emittit *Ap* 28 hoc *Ap* que — perfecta[2] *om. Ap* 29 autem + hec *Ap*

perfecta multa. Huius autem causa quia que quidem unius ungule monotoka sunt, que autem duplicis ungule aut monotoka aut bitoka ut in pluribus, facile autem pauca enutrire. Eorum autem 774b10
que multe scissionis, que imperfecta pariunt, omnia polytoka :
propter quod iuniora quidem existentia possunt concepta enutrire, cum autem creverint et acceperint magnitudinem, non potente corpore enutrire, proiciunt, quemadmodum vermificantia animalium. Et enim horum hec quidem inarticulata fere generant, quemadmodum vulpis ursus leo, similiter autem et 774b15
quedam aliorum ; ceca autem omnia fere, puta hec quidem et adhuc canis lupus lupardus. Solum autem polytokon sus perfecta parit, et vacillat hoc solum : multa quidem enim parit ut que multe scissionis, duplicis autem ungule est et unius ungule : sunt enim alicubi unius ungule sues. Multa quidem igitur parit propter 774b20
alimentum, quod in magnitudinem in spermaticam segregari superfluitatem : hoc enim ut unius ungule existens non habet magnitudinem. Simul autem et magis, quasi anceps ad naturam monykhorum, duplicis ungule est. Propter hoc quidem igitur et monotokizat aliquando et bitokizat et polytokizat secundum
plurima, enutrit autem in finem propter corporis eubosiam : 774b25
habet enim sufficiens et copiosum alimentum ut terra pinguis plantis.

Pariunt autem imperfecta et ceca et avium quedam, quecumque ipsarum multa pariunt, non corporum habentes magnitudinem, puta cornicula passeres anas yrundines, et oligotokorum quecumque non multum alimentum simul cum pullis pariunt, 774b30
ut puta fassa et turtur et columba. Et propter hoc yrundinum si quis adhuc iunioribus existentibus effodiat oculos, iterum sanantur : qui fiunt enim, sed non qui facti fuerunt corrumpuntur,

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 pauca *(P)*] ὀλιγοτόκα (= Γ^{1}) 10 puta *(ZPSYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 16 existens *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 19 aliquando *(PΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 autem + hec *Ap* 3 pauca] oligotoka *Ap* 5 conceptum *BvFaCe* 8 hoc *Ap* 10 puta *om. ApBvFaCe* hec quidem *Vb* : hec autem *Ap* : *om. BvFaCe* 11 lupardus] sunt *Ap* 16 ut + non *Ap* : *om. BvCe* existens *om. Ap* 17 similiter *Ce* ad naturam] nature *ApVb* 18 monicorum *Bv* : monotokorum *VbCe* 19 monotokizant *BvCe* aliquando *om. ApBv* bitokizant *Ce* : *om. Bv* polytokizant *ApCe* secundum *om. ApCe* 23 et^{2} *om. ApVbCe* 25 cornicula — anas *om. Ap* 26 cum] est *Ce* pariunt] ponunt *Ap* 27 puta + quoddam genus columbe *BvFa^{2}Ce* fassa *om. ApVbFa^{1}*

propter quod quidem nascuntur et pullulant ex principio. Tota-
774b35 liter autem anticipant quidem teliogoniam propter impotentiam
enutriendi, imperfecta autem fiunt propter anticipare. Palam
775a1 autem hoc et in hiis qui septem mensium : propter imperfecta
enim esse frequenter quedam ipsorum fiunt neque poros habentia
dearticulatos, ut aurium et narium, sed augmentatis dearticu-
lantur, et vivunt multa talium.

775a5 Fiunt autem orbata magis in hominibus masculina femininis,
in aliis autem nichil magis. Causa autem quia in hominibus
multum differt masculinum a feminino caliditate natura, propter
quod fetus masculini magis motivi sunt femellis : propter moveri
autem leduntur magis : recens enim facile corruptibile propter
775a10 imbecillitatem. Propter eandem autem hanc causam perficiuntur
femelle masculis non similiter in mulieribus, in aliis autem ani-
malibus similiter : nichil enim tardat femella plus masculo sicut
in mulieribus : in matre quidem enim in pluri tempore distinguitur
femella quam masculus, egressis autem omnia prius perficiuntur,
ut pubescentia et status et senectus, femellis quam masculis :
775a15 imbecilliora enim sunt et humidiora secundum naturam feminina,
et oportet existimare femininitatem esse velut orbitatem natu-
ralem. Intus quidem igitur distinguitur propter frigiditatem
tardius (distinctio enim digestio est, digerit autem caliditas,
facile autem digestibile quod calidius), extra autem propter
775a20 imbecillitatem cito pertingit ad statum et senectutem : omnia
enim minora ad finem veniunt citius, sicut in operibus que se-
cundum artem, et in hiis que a natura constituuntur. Propter
dictam autem causam et in hominibus quidem gemelli fetus
femella et masculus minus salvantur, in aliis autem nichil minus :
775a25 hiis quidem enim preter naturam equaliter currere, non in equa-
libus temporibus facta distinctione, sed necesse masculum tardare

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 13 autem] + δὲ 14-16 in^{2} — mulieribus (Ξ)] *om.* (= Γ^{1}) 17 egressis *et* exeuntibus Γ^{1} *(Z^{2})*] ἐξελθόντος 19 humidiora] ψυχρότερα 25 sicut] + καὶ 27 et *(ZPSYE)*] *om.* (= Γ^{1}) quidem *(P)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 pullulantur *Ce* ex] a *Ap* 2 autem] enim *Ap* 3 emittendi *Fa* 3 *et* 5 fiunt] sunt *Ap* 8 feminis *Ap* 9 magis *om. Ap* 12 leduntur] confringuntur *Ap* recens] iuvene *Ap* 14-16 in^{2} — mulieribus *om. Ap* 14-15 animalibus autem *Ce* 16 in^{3} *om. BvFa* 17 egressis] exeuntibus *Ap* 18 status] sum⟨m⟩um *Ap* 20 velut + propter *VbCe* orbitatem + quod *Ap* 25 perveniunt *Fa* 27 et *om. ApCe* quidem *om. Ap* 29 currere] canere *Fa* : omne *Ap*

aut femellam anticipare, in aliis autem non preter naturam. Accidit autem et differentia circa conceptus in aliis animalibus et in hominibus : hec quidem enim bene valent magis corporibus secundum plurimum tempus, mulierum autem multe difficulter 775a30
ferunt circa impregnationem. Est quidem igitur causa aliqua horum et propter vitam : immote enim existentes ampliori replentur superfluitate, quoniam in quibus gentibus laboriosa mulierum vita neque impregnatio similiter manifesta est, pariunt autem facile et ibi et ubicumque consuete laborare : consumit 775a35
enim labor superflua, immotis autem inexistunt multa talia propter otium et propter non fieri purificationes impregnatis, parturitio dolorosa est, labor autem habilitat spiritum ut possit 775b1
detinere, in quo parere est facile aut difficulter. Sunt quidem igitur, ut dictum est, et hec comparata ad differentiam passionis
aliis animalibus et mulieribus, maxime autem quia hiis quidem 775b5
ipsorum modica fit purgatio, hiis autem non manifesta omnino, mulieribus autem plurima animalium, quare non facta emissione propter impregnationem hiis quidem turbationem exhibet : et enim non impregnatis, cum purificationes non fiant, langores
eveniunt : et primo autem turbantur concipientes magis plurime 775b10
mulierum : fetus quidem enim prohibere potest purificationes, propter parvitatem autem non consumit multitudinem superflui primo, posterius autem alleviat transsumptum ; in aliis autem animalibus propter paucum esse commensuratum fit ad augmen- 775b15
tum embrionum, et consumptis superfluitatibus impedientibus alimentum remissius habent corporibus magis. Et in aquatilibus eodem modo et in avibus. Iam autem magnis factis fetibus, quibus non iam accidit bona nutritio corporum, causa augmentum 775b20
fetus indigere pluri quam superfluitatis alimento. Paucis autem
aliquibus mulierum accidit impregnatis melius habere corpora : hee autem sunt quibus modica superflua in corpore ut consumantur cum alimento in embrionem.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 9 autem *(cf. τε ZPb)*] enim *S* (= Γ^{1}) 10 inexistunt *(ZPSEO^{c})*] ὑπάρχει (= Γ^{1}) 21 quidem enim] γὰρ ... μὲν 29 pluri quam superfluitatis alimento] πλείονος ἢ τῆς περιττωματικῆς τροφῆς

Ap, VbBvFaCe 5 impregnationem *et* 8 impregnatio *om. Ap* 8 manifestata *Ap* 9 autem] enim *Ap* 10 autem] enim *Ap* existunt *ApFa* 12 dolorosa] laboriosa *ApVb* autem *om. Ap* 18 impregnationem *om. Ap* 28 causam *Ap* 29 fetus + secus *Ce* 32 cum *om. Ce* embrione *BvFaCe*

775b25 [7] De vocata autem myla, que fit quidem raro mulieribus, dicendum : fit autem aliquibus hec passio gestantibus. Pariunt enim quod vocant mylam. Iam enim evenit cuidam mulieri cognite a viro et putanti concepisse, primo quidem moles ventris
775b30 augebatur, et alia facta sunt secundum rationem ; cum autem tempus esset partus, neque peperit neque minor moles facta est, sed annos tres aut quattuor sic perfecit quousque dysinteria facta et periclitata ab ipsa peperit carnem quam vocant mylam. Adhuc autem et commoritur hec passio et consenescit. Deforis
775b35 autem exeuntia talium fiunt dura sic ut vix detruncentur etiam ferro. De causa quidem igitur passionis dictum est in Problema-
776a1 tibus. Patitur enim idem fetus in vulva quod quidem in hiis que decoquuntur molynsin passa, et non propter caliditatem, ut quidam aiunt, sed magis propter imbecillitatem caloris (videtur enim natura mortificari et non posse perficere neque imponere
776a5 generationi terminum : propter quod et consenescit aut multo permanet tempore : neque enim ut perfectam neque ut omnino alienam habet naturam) : duriciei enim indigestio causa : molynsis enim indigestio quedam est.

Dubitationem autem habet propter quid quidem in aliis ani-
776a10 malibus non fit, si non aliquid omnino latuit. Causam autem oportet putare quia solum aliorum animalium ystericum est mulier et circa purificationes aliquando habundat et non potest digerere ipsas ; cum igitur ex difficulter digestibili humore constiterit fetus, tunc fit vocata myla in mulieribus rationabiliter, aut maxime aut solis.

776a15 [8] Lac autem fit femellis animalium quecumque animalificant in se ipsis ; utile enim in tempus partus, alimenti enim gratia ipsum deforis fecit natura animalibus, ut neque deficiat ipsum in tempore hoc nichil, neque excedat nichil : quod quidem et
776a20 videtur contingens, si non aliquid fiat preter naturam. Aliis quidem igitur animalibus propter tempus gestationis unum esse, ad hoc obviat tempus digestio ipsius ; hominibus autem quoniam

---

E (ZPSYO^{e}Ξ) 2 dicendum *(P)*] *om.* (=Γ^{1}) 10 etiam *(ZSYO^{e})*] *om.* (=*Bv*) 27 animalium *(P, sed post* femellis *sicut* Ξ*)*] *om.* (=Γ^{1}) 28 enim^{1}] μὲν

Ap, VbBvFaCe 2 dicendum *om. ApBvFaCe* gestantibus + annis multis *Vb* 10 exeuntium talia *Ap* etiam *om. Bv* 12 paciuntur *Ap* 13 molynsin passa *om. Ap* 27 animalium *om. Ap* 28 in^{2}] ad *Ap* : *om. Bv* 29 facit *Ap* 33 digestio + autem *Ce* : digestionis *Vb* quoniam] quandoque *FaCe*

plura tempora secundum primum necessarium existere : propter quod ante septem menses inutile lac mulieribus, tunc autem iam fit utile. Rationabiliter autem accidit et propter eam que ex 776a25
necessitate causam digestum in ultima tempora : primo quidem enim talis superflui segregatio ad embriorum generationem consumitur : omnium autem alimentum quod dulcissimum et digestum, quare ablata tali virtute necesse reliquum salsum 776a30
fieri et mali saporis. Perfectis autem fetibus plus superfluum factum (minus enim quod consumitur) et dulcius, non ablato similiter facile digestibili. Non enim adhuc in plasmationem embrii fit expensa, sed in modicum augmentum, tamquam stante 776a35
iam propter embrium finem habere : est enim aliqua et fetus 776b1
perfectio. Propter quod quidem exit et permutat generationem, tamquam habens que ipsius et non adhuc capit que non ipsius, in quo tempore fit lac utile.

In superiorem autem locum et ubera colligitur propter eam que a principio ordinationem constitutionis. Quod quidem enim 776b5
superius succinctorii principale animalis est, quod autem deorsum locus alimenti et superflui, quatinus quecumque progressiva animalium in ipsis habentia sufficientiam alimenti permutent loca. Hic autem spermatica superfluitas segregatur propter dictam 776b10
causam in hiis qui a principio sermonibus. Sunt autem masculorum superfluum et menstrua mulieribus sanguinee nature. Huius autem principium et venarum cor : hoc autem in particulis hiis. Propter quod primo hic necessarium fieri permutationem manifestam talis superfluitatis. Propter quod quidem voces 776b15
permutantur et masculorum et femellarum, cum incipiant sperma ferre (principium enim vocis hinc est : altera autem fit altero facto movente), et que circa ubera extolluntur manifeste et masculis, magis autem femellis : propter deorsum enim segregationem 776b20

E (ZPSYO^{e}Ξ) 9 quod consumitur *(ZYO^{e})*] + ὂν (= Γ^{1}) 11 stante (? ἑστηκότος Z^{2})] ἑστηκὸς (= Γ^{1}) 19 locus *(PΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 28 est *(P)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 inexistere *Fa* 4 in] ad *ApVb* 7 quare + et *VbCe* 8 saporis] humoris *ApVb* 9 consumitur + existens *ApVb* 10 plasmatione *Ap* 11 stante] superante *VbCe* : existens *Ap* 12 embrium propter *ApVbCe* 14 et non — ipsius *om. VbCe* 19 locus *om. Ap* quatinus] ut *Ap* 20 habentia + per se *ApVb* 25 hic primo *Vb* : prima hic *Fa* 27 masculinorum *Ce* 28 est *om. Ap* alterata *et* alterato *Ap* 30 segregationem] egressionem *Ap*

fieri multam vacuus locus fit qui uberum ipsis et inanis. Similiter autem et deorsum ubera habentibus. Fit quidem igitur notabilis vox et que circa ubera et in aliis animalibus expertis circa unum-
776b25 quodque genus, in hominibus autem differt plurimum. Causa autem plurimam esse superfluitatem femellis hiis a femellis, et masculis a masculis ut secundum magnitudinem, hiis quidem eam que menstruorum, hiis autem eam que spermatis emissionem. Cum igitur non accipiat quidem embrium talem segregationem,
776b30 prohibeat autem deforis ire, necessarium in vacua loca congregari superfluum omne, quecumque quidem utique fuerint in eisdem poris. Est autem singulis talis uberum locus propter utrasque causas, gratia autem melioris factus talis, et ex necessitate : hic autem iam constat et fit digestum alimentum animali-
776b35 bus. Digestionis autem est accipere dictam causam, est autem
777a1 contrarium : rationabile enim et maius existens embrium plus accipere alimentum, ut minus fiat circa tempus hoc ; digeritur autem velocius quod minus.

Quod quidem igitur est lac eandem habens naturam segre-
777a5 gationi, ex qua fit unumquodque, manifestum, dictum est autem et prius. Eadem enim materia que nutrit et ex qua constituit generationem natura. Est autem hec sanguinea humiditas sanguinem habentibus : lac enim digestus sanguis est, sed non corruptus. Empedocles autem aut non recte suspicatus est, aut non
777a10 bene transtulit faciens quod lac mensis octavi in decimum saniem implevit albam. Putrefactio enim et digestio contrarium, sanies autem putredo quedam est, lac autem digestorum. Non fiunt autem neque lactantibus purificationes secundum naturam, neque concipiunt lactantes : et si conceperint, exstinguitur lac
777a15 propter eandem esse naturam lactis et menstruorum ; natura

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 notabilis] + καὶ 5 a femellis *(PO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 10 utique] igitur Γ^{1} (? οὖν) 12 autem] γε 13 autem *(PO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 20-21 constituit generationem *(ZPSYO^{c})*] συνίσταται τοῖς γένεσιν (= Γ^{1}) 23 aut^{1} *(ZPEΞ)*] *om.* (= *BvFa*) 24 in decimum] δεκάτῃ (= Γ^{1}) 25 implevit] ἔπλετο

Ap, VbBvFaCe 1 uberium *Ap* 2 notabilis] manifesta *Ap* 4 autem] enim *Ap* 5 a femellis *om. Ap* 7 ea *(bis) Ap* que^{1} *om. Ce* 8 accipiat *scripsi cum Ap* : accipit *cett.* 10 utique *scripsi* : itaque *BvFaCe* : igitur *Vb* : nichil igitur *Ap* 12 et *om. Ap* 13 autem *om. Ap* 15 *et* 20 enim] autem *Ce* 15 magis *Ce* 19 manifestum *et* autem *om. Ap* 20 enutrit *Ce* 20-21 constat generibus *Ap* 22 est *om. Ap* 23 aut^{1} *om. BvFa* 24 in decima *Ap* : et decimi *Ce* 26 est quedam *Ce*

autem non potest multum fundere sic ut ambobus tribuat, sed si ad altera fiat segregatio necessarium ad altera deficere, si non fiat violentum et preter id quod ut frequenter. Hoc autem iam preter naturam : in hiis enim que non impossibile aliter habere, 777a20
sed in contingentibus secundum naturam est quod ut frequenter.

Bene autem determinata est temporibus et generatio animalium : cum enim propter magnitudinem non iam sufficiens sit partui quod per umbilicum alimentum, sed lac fit utile ad futurum alimentum, et non ingrediente per umbilicum alimento, concidunt 777a25
hee vene circa quas vocatus umbilicus est tunica, et propter hec et tunc accidit foras exitus.

[9] Ad caput autem generatio est animalibus omnibus secundum naturam propter superiora umbilici maiora habere quam 777a30
inferiora. Quemadmodum igitur in stateris suspensa ex ipso inclinantur ad gravitatem : habent autem maiora ampliorem gravitatem.

[10] Gestationis autem unicuique animalium tempora determinata existunt ut quidem ad frequenter secundum vitas : eorum enim que maioris temporis et generationes rationabile esse maioris temporis. Non tamen hec causa, sed ut frequenter hoc accidit : maiora enim et perfectiora sanguinem habentium animalium 777b1
vivunt multo tempore, non tamen maiora omnia longioris vite. Omnibus enim homo ampliori vivit tempore preter elefantem, quorumcumque dignam fide habemus experientiam : minus autem est genus hominum quam quod iubatorum et multorum 777b5
aliorum. Causa autem eius quidem quod est esse longe vite quodcumque animal, contemperatum esse similiter ad continentem aerem, et propter alia symptomata naturalia, de quibus posterius dicemus, temporum autem que circa gestationem magnitudo generatorum : non enim facile in modico tempore accipere per- 777b10
fectionem magnas consistentias, neque animalium neque aliorum ut est dicere nullius. Propter quod quidem equi et cognata ani-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 in hiis ... que non impossibile] *ἐν ... τοῖς μὴ ἀδυνάτοις* 5 in] *om.* 8 fit *(ZPSY)*] *γίγνηται* 18-19 eorum ... que maioris temporis *(P)*] *τῶν χρονίων* 21 animalium] + *καὶ*

Ap, VbBvFaCe 7 iam non *BbFaCe* 14 suspensa] orta *Ap* 22 maiori *Ce* 25 iubatorum *lac. Ap* multorum + animalium *VbCe* 26 quidem *om. BvFaCe* 27 contemperatum] contemplatum *Ce* : commixtum *Ap* 31 consistentias *om. Ap* 32 est *om. BvFa*^{2}*Ce* quidem *om. Ce* eque *Ce*

malia hiis minori viventia tempore ampliori gestant tempore : horum quidem enim annualis partus, horum autem decem men-
777b15 sium qui plurimus. Propter eandem autem causam multi temporis est elefantorum partus : duorum annorum enim est gestatio propter excessum magnitudinis.

Rationabiliter autem omnium tempora et gestationum et generationum et vitarum mensurari volunt secundum naturam periodis. Dico autem periodum diem et noctem et mensem et
777b20 annum et tempora mensurata hiis, adhuc autem lune periodos. Sunt autem periodi lune plenilunia, defectus et intermediorum temporum dikhotomie : secundum has enim comparatur ad solem : mensis enim communis periodus est amborum. Est autem
777b25 luna principium propter coniunctionem ad solem et transsumptionem luminis ; fit enim ut alius sol minor : propter quod confert in omnes generationes et perfectiones. Et enim caliditates et frigiditates usque ad commensurationem quandam faciunt generationes, post hec autem corruptiones : horum autem habent
777b30 terminum et principii et consummationis motus horum astrorum. Sicut enim mare et omnem videmus humidorum naturam stantem et permutatam secundum spirituum motum et stationem, aerem
777b35 autem secundum spiritus et solis et lune periodum, sic et que ex
778a1 hiis nascuntur et que in hiis consequi necessarium : secundum rationem enim consequi et minus principalium periodos hiis que principaliora. Vita enim quedam et spiritus est et generatio et diminutio. Circulationis autem horum astrorum forte utique
778a5 alia quedam erunt principia. Vult quidem igitur natura horum numeris numerare generationes et consummationes, non certitudinaliter autem propter materie indeterminationem et propter fieri multa principia, que generationes que secundum naturam

---

E (ZPSYO^{e}Ξ) 2 annualis partus *(ZPSYO^{e})*] ἐνιαύσιος ὁ τόκος *(cf. Γ^{1})* 3 qui plurimus (ὁ πλεῖστος *codd.*)] horum autem plus *Γ^{1}* (? τῶν δὲ πλείων) 10 plenilunia] + τε καὶ 19 enim] + καὶ 21 secundum spiritus et solis et lune periodum] καὶ τὰ πνεύματα κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης περίοδον 27-28 certitudinaliter (? ἀκριβῶς)] ἀκριβοῖ

Ap, VbBvFaCe 1 minora *ApBvFaCe* 2 enim *om. Ap* annualis partus] anni (?) tempus *Ap* 3 qui plurimus] horum autem plus *Ap* : qui plurimo plus *Vb* : qui plurimis *Ce* autem *om. Ce* 4 enim annorum *VbBvCe* est *om. Ce* 6 autem] enim *Ap* tempora omnium *Ce* 11 has + et *Ap* 12 autem] enim *Ap* 13 communionem *Vb* 17 horum] hos *Ap* 22 nascuntur — hiis *om. Ce* 24 et^{1} *om. ApVb*

et corruptiones impedientes multotiens sunt cause eorum que preter naturam incidunt.

De alimento quidem igitur quod interius animalium et de ea 778a10
que deforis generatione dictum est, seorsum de unoquoque et
5 communiter de omnibus. De differentiis autem quibus differunt partes animalium, et maxime quod tale accidit circa homines nunc dicendum.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 est] + καὶ 5-6 de differentiis — homines *(P)*] *om.* (= Γ^{1}) 7 nunc dicendum] *om.*

Ap, VbBvFaCe 1 sunt cause] sicut omne *Ap* : sunt cause omne *Bv* · sicut cause *Fa* 4 seorsim] sigillatim *Ap* 5-7 de differentiis — dicendum *om. Ap*

ARISTOTELIS
DE GENERATIONE ANIMALIUM
LIBER QUINTUS

778a16 [1] De passionibus autem quibus differunt particule animalium considerandum nunc. Dico autem tales passiones particularum ut glaucedinem oculorum et nigredinem, et vocis acumen et
778a20 gravitatem, et coloris aut corporis et pilorum aut et plumarum differentiam. Existunt autem talium quedam quidem totis existentia generibus, quibusdam autem ut contingit, ut maxime in hominibus hoc accidit. Adhuc autem eas que secundum etates permutationes hec quidem insunt omnibus similiter animalibus,
778a25 hec autem contrarie, quemadmodum circa voces et circa pilorum colorem : hec quidem enim non canescunt ad senectutem manifeste, homo autem maxime hoc patitur aliorum animalium. Et hec quidem statim assequuntur genitis, hec autem procedente etate fiunt et senescentibus.

De hiis autem et talibus omnibus non adhuc eundem modum
778a30 oportet putare esse cause. Quecumque enim non nature opera communiter neque propria generis uniuscuiusque, horum nichil neque est neque fit huius gratia. Oculus quidem enim gratia huius, glaucus autem non gratia huius, nisi si proprium sit generis hec passio. Sic autem in quibusdam ad rationem non contendit
778a35 eam que substantie, sed ut ex necessitate factis ad materiam
778b1 et movens principium reducendum causas. Sicut enim dictum est secundum principia in primis sermonibus, non propter fieri

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 7 aut^{1} (ἢ)] in quam Γ^{1} (? ᾗ) 10 secundum etates *(SO^{c})*] κατὰ τὰς τῆς ἡλικίας 13 colorem *(PSb)*] χρόας (= *VbCe*) 15 genitis] γενομένοις 22 non (*O^{c2}*)] *om.* (= *VbBvCe*)

Ap, VbBvFaCe 1-3 DE GENERATIONE ANIMALIUM LIBER QUINTUS *Fa* : *om. cett.* 7 aut^{1}] in quam *Ap* pilorum] capillorum *Ap* 10 eas] causas *Ce* 11 quidem] autem *Ap* 13 colores *VbCe* a senectute *Vb* 17 et + de *Ap* adhuc] iam *Ap* 21 nisi] ut *BvCe* 22 ad rationem in quibusdam *Ce* non *om. VbBvCe* 23 ea *Ap*

unumquodque quale quid, propter hoc quale quid est, quecumque ordinata et determinata opera nature sunt, sed magis propter esse talia fiunt talia : substantie enim generatio consequitur et 778b5
gratia substantie est, sed non hec generationi. Antiqui autem physiologi contrarium putaverunt. Huius autem causa quia non viderunt plures existentes causas, sed solum eam que materie et eam que motus, et has indeterminate, eius autem que rationis et 778b10
eius que finis inconsiderate habebant.

Est quidem igitur unumquodque gratia huius, fiunt autem iam propter hanc causam et propter reliquas, quecumque quidem in ratione inexistunt ea que uniuscuiusque, aut sunt gratia huius aut cuius gratia. Eorum autem que non talia, quorumcumque est generatio, iam horum causam in motu oportet et generatione 778b15
querere, ut accipientium differentiam in ipsa constitutione. Oculum quidem enim ex necessitate habebit (tale enim animal suppositum est existens), talem autem oculum ex necessitate quidem, non tali autem necessitate, sed alio modo, quia si tale talia facere natum fuit et pati.

Determinatis autem hiis dicamus de hiis que consequenter 778b20
accidentibus. Primo quidem igitur cum fiant pueri omnium maxime imperfectorum, dormire consueverunt propter et in matre, cum accipiant primo sensum, dormientes permanere. Habet autem dubitationem de ea que a principio generatione, utrum vigilia existit animalibus prius aut sompnus. Propter 778b25
videri enim procedente etate vigilantia magis, rationabile contrarium in principio generationis existere, sompnum. Adhuc autem propter transitionem ex non esse ad esse per medium fieri : sompnus autem esse videtur secundum naturam talium, velut eius quod est vivere et non vivere conterminum, et neque non 778b30
esse omnino dormiens neque esse. In vigilando enim vivere maxime existit propter sensum. Si autem est necessarium habere

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 non hec *(PSO^{c})*] οὐκ αὐτῇ 14 in ipsa constitutione *(ZO^{c})*] ἐν τῇ αὐτῇ συστάσει 15-16 habebit — necessitate *(PSO^{c})*] *om.* 17 si tale talia *(cf. ἂν τοιόνδε ᾖ τοιάδε Z)*] τοιονδὶ ἢ τοιονδὶ (= Γ^{1}) 18 et *(ZP)*] ἢ (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 propter — quid *om. Bv^{1}Fa^{1}* 8 inconsiderate habebant] in consideratione errant (?) *Ap* 11 sunt] est *ApVb* 12 cuius] est *Ce* 15 tale] cause *Ap* 17 si — talia] tale aut tale *ApVb* 18 et] aut *Ap* 22 dormientes + perficere nichil (?) *Ap* 29 conterminum] contrarium *ApCe*

sensum animal, et tunc primo est animal cum sensus fiat primo, eam quidem que a principio dispositionem non sompnum, sed
778b35 simile sompno oportet putare, qualem quidem habet et plantarum
779a1 genus : et enim accidit secundum hoc tempus animalia plante vitam vivere. Plantis autem existere sompnum impossibile : nullus enim sompnus inexcitabilis, passio autem plantarum
779a5 proportionalis sompno inexcitabili. Dormire quidem igitur necessarium animalia plurimo tempore propter augmentum et gravitatem imponi superioribus locis (diximus autem causam eius quod est dormire talem existentem in aliis) ; sed tamen vigilantia videntur et in matrice (palam autem fit hoc in anatomiis et in ovificantibus), deinde confestim dormiunt et dimittun-
779a10 tur iterum. Propter quod quidem et exeuntia multum deducunt tempus dormientia.

Et excitati quidem non rident pueri, dormientes autem et lacrimantur et rident. Convenit enim et dormientibus sensus animalibus, non solum que vocantur sompnia, sed et preter
779a15 sompnium, quemadmodum exsurgentibus dormientibus multa operari sine eo quod est sompniare. Sunt enim quidam qui dormientes exsurgunt et vadunt respicientes quemadmodum excitati. Hiis enim fit accidentium sensus, non excitatis quidem, non tamen ut sompnium. Pueri autem videntur, quemadmodum non
779a20 scientes hoc quod est vigilare, propter consuetudinem in dormiendo sentire et vivere. Procedente autem tempore et augmento ad inferiora transeunte evigilant magis iam et plurimo tempore sic degunt. Magis autem aliis animalibus in sompno primo per-
779a25 manent : imperfectissimi enim generantur perfectorum et augmentum habentes maxime ad superiorem partem corporis. Glauciores autem oculi puerorum confestim generatorum sunt omnium, posterius autem permutant ad futuram ipsis existere naturam : in aliis autem animalibus non accidit hoc manifeste.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 fiat *(ZSYO^{c})*] + καὶ 17 preter *(ZPYO^{c}Ξ)*] περὶ 18 dormientibus] + καὶ 30 ipsis *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 quidem *om. Ce* 3 similem *Vb* quale *Ap* et *om. Ce* 5 vita *BvFaCe* 7 proportionabilis *Ce* inexcitabilis *ApBvFaCe* 8 et *om. Ce* 10 tale *Ap* 19 sompnire *Ce* 23 hoc quod est] hoc est quod *Ce* : quod *Ap* 25 superiora *Ce* et vigilant maxime *Ap* 26-27 permanet *Ce* 27-28 imperfectissima ... habentia *Ap* 30 ad figuram *Ap* : affuturam *Ce* ipsis *om. Ap* : in ipsis *BvFa*^{1}

Huius quidem igitur causa oculos aliorum unius coloris esse magis, 779a30
ut boves nigrorum oculorum, ovium autem ydares omnium, horum autem totum genus varium aut glaucum, quedam autem caprina sicut caprarum ipsa multitudo. Hominum autem oculos
5 multorum colorum accidit esse : et enim glauci et varii et nigro- 779a35
rum oculorum quidam sunt, hii autem caprini. Quare alia quidem 779b1
propter quod neque ab invicem differunt, sic neque ipsa a se ipsis : non enim nata sunt plures uno habere colores. Maxime autem aliorum animalium equus plurium colorum est : et enim
10 quidam ipsorum alteroglauci fiunt. Hoc autem aliorum quidem 779b5
nullum patitur animalium manifeste, homines autem fiunt aliqui alteroglauci.

Eius quidem igitur quod est alia animalia iuniora existentia et seniora nichil manifestum permutare, in pueris autem hoc
15 accidere, sufficientem existimandum causam esse et hanc, quia horum quidem unicolorium, horum autem multicolorium parti- 779b10
cula est : eius autem quod est glauciores et non colorem alium habere causa quia debiliores particule iuvenum : debilitas autem est glaucedo.

20 Oportet autem accipere universaliter de differentia oculorum, propter quam causam hii quidem glauci, hii autem varii, hii autem caprini, hii autem nigrorum oculorum sunt. Suspicari quidem 779b15
igitur glaucos quidem igneos, sicut Empedocles ait, nigros autem plus aque habere quam ignis, et propter hoc hos quidem die non
25 acute videre, glaucos, propter indigentiam aque, alios autem nocte propter indigentiam ignis, non dicitur bene, si quidem non ignis visum ponendum sed aque omnem. Adhuc autem contingit 779b20

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 igitur *(ZSYO^{c})*] *om.* magis *(PSb)*] *om.* (= Γ^{1}) 6-7 quare alia quidem propter quod *(ZΞ)*] διὸ καὶ ὥσπερ (= Γ^{1}) 7-8 a se ipsis *(ZEO^{c})*] αὐτῶν (= Γ^{1}) 8 plures] πλείω colores *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 11 animalium *(ZSYO^{c}Ξ)*] ζῷον 23 nigros *(Z)*] μελανόμματα 25 glaucos *(PSO^{c})*] + δὲ

Ap, VbBvFaCe 1 magis *om. Ap* 4 oculi *Ap* 6 quidem^{1} *BvCe* 6-7 quare — quod] propter quod et quemadmodum *Ap* 7 propterea *BvFa* a se] ab *ApVb* 8 non] neque *Ce* colores *om. Ap* 9 plurimum *Ap* 11 animalium *om. Vb*^{1} : animalium patitur *Fa* 11-16 manifeste — unicolorium *om. Ap*^{1} 13 quod *om. Ce* animalium *Ap*^{2} 15 causam *om. Ap*^{2} 15-16 quia horum *om. Ap*^{2} 16 quidem + et *Ce* unicolorum *Ap*^{2} horum] hoc (?) *Ap* multicolorum *Ap* 17 quod] que *Ap* 18 causam *Ap* : *om. Ce* 23 nigros *Ce*^{2} : alios *Vb* : *om. cett.* autem *om. ApBvFaCe* 25 videmus *Ap* 27 ponendo *Ap*

colorum causam assignare et secundum alium modum : sed si quidem est quemadmodum dictum est prius in hiis que circa sensus, et hiis adhuc prius in hiis que de anima sunt determinata, quia aque, et propter quam causam aque, sed non aeris aut ignis
779b25 hoc organum sensus est, hanc causam existimandum esse dicto- 5
rum. Hii quidem enim oculorum habent plus humidum, hii autem minus commensurato motu, hii autem commensuratum. Habentia quidem igitur oculorum multum quod humidum nigro-
779b30 rum oculorum sunt, propter non facile pervia esse multa ; glaucos autem qui modicum, quemadmodum videtur et in mari ; quod 10
enim facile pervium ipsius glaucum videtur, quod autem minus aqueum, quod autem non determinatum propter profundum nigrum et obscurum. Intermedia autem oculorum horum per magis iam differunt et minus.
779b35 Eandem autem causam existimandum et eius quod est glaucos 15
780a1 quidem non esse, acute intuentes de die, nigros autem oculos nocte. Glauci quidem enim propter paucitatem humidi moventur magis a lumine et visibilibus, in quantum humidum et in quantum diafanum. Est autem huius particule motus visio secundum quod diafanum, sed non secundum quod humidum. Nigri autem 20
780a5 oculi propter multitudinem humidi minus moventur. Debile enim nocturnum lumen : simul autem et difficulter mobile totaliter in nocte fit humidum. Oportet autem neque non moveri ipsum neque magis quam secundum quod diafanum : expellit enim
780a10 fortior motus debiliorem. Propter quod et a fortioribus coloribus 25
permutati non vident, et ex sole in tenebras euntes : fortis enim existens qui inest motus prohibet eum qui deforis ; et totaliter neque validus neque debilis visus fulgida potest videre, propter pati aliquid magis et moveri humidum. Declarat autem et in-
780a15 firmitas visus utriusque. Glaucedo quidem enim fit magis glaucis, 30
vocati autem nyctalopekes hiis qui nigrorum oculorum. Est

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 quia] καὶ ὅτι 22-23 totaliter in nocte *(cf.* ἐν τῇ νυκτὶ ὅλως *ZP)*] ἐν τῇ ὅλως νυκτὶ (= Γ^{1}) 29-30 infirmitas] τὰ ἀρρωστήματα 31 est] adhuc Γ^{1} (= ἔτι)

Ap, VbBvFaCe 6 enim *om. Ce* 8 quod] aliquid *FaCe* : et *Ap* : *om. Bv* 9 glaucorum *Vb* 11 parvum *Ce* ipsius] illius vel ipsius *Ap* 13 obscurum] κυανοειδες *Ap* intermedium *Ap* 14 defecerunt *Ap* 16 autem et oculos quidem *Ap* 18 a] in *Ap* 20 diafanis (*leg.* diafanes) *Ap* 21 oculi *om. Ap* divisibile *Ce* 22-23 in totaliter nocte *Ap* 24 diafanes *Ap* 28 neque^{2} + vero *Ap* 31 est] adhuc *Ap*

autem glaucedo quidem siccitas quedam magis oculorum, propter quod et accidit magis senescentibus : desiccantur enim, quemadmodum et aliud corpus, et hee particule ad senectutem ; qui 780a20
autem nyctalopix humiditatis pleonasmus, propter quod iuniori-
5 bus fit magis : humidius enim cerebrum horum. Medius autem multi et pauci humidi optimus visus : neque enim ut paucus existens propter turbari impedit motum colorum, neque propter multitudinem exhibet difficultatem motus. 780a25

Non solum autem que dicta sunt causa sunt videndi hebete
10 aut acute, sed et pellis natura que in vocata pupilla. Oportet enim ipsam diafanam esse, talem autem necessarium esse subtilem et albam et regularem : subtilem quidem ut deforis facile penetrare possit motus, regularem autem ut non obumbret 780a30
rugosum (et enim propter hoc senes non acute vident : quemad-
15 modum enim alia pellis et que oculi rugatur et grossior fit senescentibus), albam autem propter nigram non esse diafanam : ipsum autem hoc est nigrum, quod non diafanizatum. Propter 780a35
quod quidem neque lucerne possunt lucere, si sint ex tali pelle.

In senectute quidem igitur et languoribus propter has causas 780b1
20 non acute vident, pueri autem propter paucitatem humidi glauci videntur primo. Alteroglauci autem maxime fiunt homines et equi propter eandem causam, propter quam quidem homo canescit solum, aliorum autem equus solus manifeste senescens albus 780b5
efficitur secundum pilos. Canities enim debilitas quedam est
25 humidi quod in cerebro et indigestio, et glaucedo : valde enim subtile aut valde grossum eandem habent virtutem, hoc quidem modico, hoc autem multo humido. Cum igitur non possit natura 780b10
similiter aptare, aut digerens quod in utrisque humidum, aut non digerens, sed hoc quidem hoc autem non, tunc accidit fieri altero-
30 glaucos.

De eo autem quod est hec quidem animalium esse acuti visus

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 quedam *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 4 autem *(ZPSYO^{c})*] + αὖ (= Γ^{1}) 9 sunt^{2}] *om.* 11-12 subtilem et albam *(ZPSYΞ)*] λευκὸν καὶ λεπτὸν

Ap, VbBvFaCe 1 quedam *om. Ap* 3 alium *Vb* : *om. Ce* 4 autem + iterum *Ap* plenasmus *Ce* 6 paucus] parvus *Ap* 11 enim *om. Ap* ipsi *Fa* 13 abumbret *Ce* 14 rugosum] nigrum *Ce* 15 rugatur] iungatur *Ap* 16 alba *Ap* nigrum ... diafanem *Ap* 18 quidem *om. Ap* 20 autem] quidem *Ap* 21 altero autem glauci *Ce* 26 habet *VbFa* 28 aptare] terminare *Ap*

hec autem non, duo modi cause sunt. Dupliciter enim dicitur
780b15 acutum fere autem, et circa audire et odorare similiter hoc habet.
Dicitur enim acute videre unum quidem quod de longe potest
videre, unum autem quod differentias quam maxime visibilium
discernere. Hec autem non simul accidunt eisdem. Idem enim
780b20 super visum tenens manum aut per fistulam videns differentias
quidem nichil magis neque minus iudicat colorum, videbit autem
longius. Hii igitur ex foveis profundis aut puteis aliquando astra
vident. Quare si quod animalium habet quidem prominentiam
multam ante oculum, quod autem in pupilla humidum non
purum neque commensuratum motui qui deforis, neque que in
780b25 superficie pellis subtilis, hoc circa differentias quidem colorum
non certitudinaliter habebit, de longe autem erit visivum (quem-
admodum et si de prope) magis habentibus humidum quidem
purum et operculum ipsius, non habentibus autem pro oculis
umbraculum nullum. Eius quidem enim quod est sic acute videre
780b30 ut discernantur differentie, in ipso oculo est causa : quemad-
modum enim in vestimento mundo et parve macule patentes
fiunt, sic et in puro visu parvi motus manifesti et faciunt sensum.
780b35 Eius autem quod est de longe videre, et pertingere motum qui a
visibilibus, que a remotis positio oculorum causa : qui enim extra
781a1 oculi non bene videntes de longe, habentia autem intus oculos in
concavo positos visiva eorum que a remotis, propter motum non
dispergi in latum, sed recte progredi. Nichil enim differt dicere vi-
dere, sicut quidam aiunt, per visum exire (si enim non fuerit
781a5 aliquid ante oculos, dispersum minorem necesse incidere hiis
que videntur, et minus que de longe videre) aut videre eo qui a
visibilibus motu. Similiter enim necesse et visum motu videre.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 autem *(Z)*] *om.* (= Γ^{1}) 7 iudicat *(SYO^{c})*] κρίνοι 8 aut] καὶ 14 si *(PSEO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 18 et *(ZPSEO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 19 visu] + καὶ 21 qui] + μὲν

Ap, VbBvFaCe 2 autem *om. Ap* et^{1} *om. Ce* 5 hoc ... accidit *Ce* 6 fistulas *Ce* 8 igitur] ergo *Vb* profundius *BvFaCe* 9 prominentiam] provolem *Ap* 9-10 multam prominentiam *Ce* 10 ante oculum] ante oculos *Bv* : oculi *Ap om. Ce* 12 colorum quidem *Ce* 13 visurum *Ce* 14 si *om. ApVbFa^{2}Ce* de prope *om. Ap* 16 umbraculum *om. Ap* nullum] nichil *Ap* acute sic *Ce* 18 et *om. Ap* 23 visibilia *Fa* 24 dicere] facile *Ce* 26 ante oculos] pro oculis *Ap* dispersum] disprolexum *Ap* necesse] noccre *Ce* incidere + ab *Vb* : incendens *Ap* 28 similiter — videre *om. Ap*

Maxime quidem igitur videbuntur utique que de longe si a visu confestim continuus esset ad id quod videtur quasi canalis : non enim utique dissolveretur motus qui a visibilibus ; si autem non, 781a10 quanto quidem utique ad plus distans fuerit, tanto necesse certius que de longe videre. Et differentie quidem oculorum sint hee cause.

[2] Eodem autem modo habet et circa auditum et circa odora- 781a15 tum : unum quidem enim certitudinaliter audire et odorare differentias obiectorum sensibilium quam maxime sentire omnes, unum autem quod de longe et audire et odorare. Eius quidem igitur quod est differentias iudicare bene organum sensus causa, sicut in visu, si sit purum ipsum et que circa ipsum mininga. 781a20 Pori enim sensitivorum omnium, sicut dictum est in hiis que de sensu, tendunt ad cor, non habentibus autem cor ad proportionale. Quod quidem igitur auditus sensitivum, quoniam est aeris aut spiritus complantatus, facit aliquibus quidem pulsationem, 781a25 hiis autem respirationem et inspirationem, hac terminat ; propter quod et disciplina fit eorum que dicuntur ut iterum enuntient quod est auditum : qualis enim motus intravit per organum sensus, talis iterum, velut a caractere eodem et uno, per vocem fit motus, ut secundum quod audivit hoc dicat. Et oscitantes 781a30 et exspirantes minus audiunt quam inspirantes, propter in spirituosa particula principium sensiterii esse auditus, et concuti et moveri simul movente organo spiritum : movetur enim movens organum. Et in humidis temporibus et complexionibus accidit 781a35 eadem passio et aures impleri videntur spiritu propter vicinari 781b1 principio spirituosi loci. Certitudo quidem igitur iudicii circa differentias sonorum et odorum in esse organum sensus purum

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 8 enim] + *ἐστὶ* certitudinaliter audire] *τοῦ ἀκριβῶς ἀκούειν* 12 in visu *(ZP)*] *τῆς ὄψεως* (= Γ^{1}) 15 sensitivum quoniam est] *ἐπεί ἐστι τὸ αἰσθητήριον* (= Γ^{1}) 16 aut] *ἢ* (= Γ^{1}) 23 principium *(ZPΞ)*] *τελευτὴν* (= Γ^{1}) 28 sonorum] *καὶ τῶν ψόφων*

Ap, VbBvFaCe 1 videbimus *Ce* utique *om. Vb*^{1}*Fa*^{1} 5 differre *Ce* 7 autem *om. Ce* 11 causa] obmissa (?) *Ap* 12 in visu] visus *Ap* qui *ApCe* mininga] minius (?) *Ap* 13 sensiteriorum *Ce* 15 quod] qua *VbCe* : quam *Bv* igitur *om. Ce* quoniam est sensitivum *Ap* 16 aut] secundum quod *Ap* : secundum quod aut *Ce* 17 hac] sic *Ap* : hic *Bv* 18 eorum que dicuntur] dictorum *Ap* 19 est *om. Ap* 20 talem *Ap* 23 principium] ultimum *Ap* sensitivi *VbBv* 24 spiritui *Ap* 25 temporibus] horis *Ap* complexionibus] contemperanciis *Ap* 27 igitur] enim *Ce*

et pelliculam que superficie tenus est : omnes enim motus mani-
781b5 festi, quemadmodum in visu et in talibus eveniunt. Et de longe autem sentire, hec autem non sentire, similiter accidit sicut in visu. Habentia enim ante sensitivum ad plus velut canales per particulas, hec de longe sensitiva sunt. Propter quod quorum-
781b10 cumque nares longe, ut Laconicorum caniculorum, odorativa : existente enim profunde organo sensus qui a longe motus non distrahuntur sed recte tendunt, quemadmodum pro oculis manu visum adunantes. Similiter autem et quibuscumque aures longe
781b15 et porrecte longe, quales habent quedam quadrupedum, et intra revolutionem longam : et enim hee ex multo accipientes motum reddunt ad organum sensus.

Certitudinem quidem igitur sensuum de longe minime ut est dicere homo habet, ut secundum magnitudinem animalium, que autem circa differentias maxime omnium bene sensibile. Causa
781b20 autem quia organum sensus purum et minime terrestre et corpulentum, et natura subtilissime pellis animalium ut secundum magnitudinem homo est.

Rationabiliter autem operata est natura que circa bovem marinum : quadrupes enim existens et animalificans non habet
781b25 aures, sed poros solos. Causa autem quia in humido ipsi vita ; particula autem aurium apposita est poris ad salvandum motum qui de longe aeris : nichil igitur utile est ipsi, sed contrarium operarentur utique, suscipientes in ipsis humidi multitudinem. Et de visu quidem et auditu et odoratu dictum est.

781b30 [3] Pilature autem differunt et ad se ipsas hominibus secundum etates et ad genera aliorum animalium, quecumque ipsorum habent pilos. Habent autem quecumque quidem animalificant

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 3 hec autem non sentire *om. Z* (= *Ce*) 7 profunde] *ἄνω* qui a longe motus (*αἱ πόρρωθεν ci. Platt*)] *πόρρωθεν αἱ* : *om.* Γ^{1} 15 bene sensibile *(ZPYO^{c})*] *εὐαίσθητα* (= Γ^{1}) 21 solos] *μόνον* 23 sed] + *καὶ* 27 quecumque *(O^{c})*] *ὅσαπερ*

Ap, VbBvFaCe 1 pellicula *Ap* est + quod enim animal *Ce* 1-2 manifesti + et circa virtus manifesti *Ce* 3 autem^{1} *om. Ap* : autem + hoc quidem *Vb* hec — non sentire *om. Ce* 5 sensitiva] sensibilia *Ap* 7 qui a longe *om. Ap* : quia longe *VbBvFa* : longe quia *Ce* 9 autem + et quelibet *Ap* 10 et porrecte longe *om. Ap* 11 ex multo] multe *Ap* 13 quidem *om. Ap* igitur] enim *Ce* 15 sensibilia *Ap* 19-20 bovem marinum] *φωκην* (?) *Ap* 22 opposita *Ap* 24 operantur *Ap* multitudines *BvFaCe* 26 et *om. Ce* 28 quidem *om. Ce*

in se ipsis omnia fere : et enim habentia spinosa talium pilorum speciem aliquam existimandum, ut puta agrestium ericiorum, 781b35
et si quid aliud tale est animalificantium. Sunt autem differentie 782a1
pilorum secundum duritiem et mollitiem, et secundum longitudinem et brevitatem et rectitudinem et crispitudinem et multitudinem et paucitatem, adhuc autem secundum colores, secundum albedinem et nigredinem et intermedios horum. Quibusdam 782a5
itaque harum differentiarum secundum etates differunt iuniora et inveterata. Maxime autem hoc manifestum in hominibus : et enim hispidantur magis seniora facta, et quidam decalvantur secundum anteriora capitis. Et pueri quidem existentes non 782a10
fiunt calvi, neque mulieres ; viri autem procedente iam etate. Et canescunt capitibus senescentes homines, aliorum autem animalium nulli, ut est dicere, fit hoc manifestum, maxime autem equo aliorum. Et decalvantur quidem homines in anterioribus capitis, cani autem primo fiunt in temporibus : decalvatur autem 782a15
nullus neque in hiis neque in posterioribus capitis. Quecumque autem animalium non habent pilos sed proportionale ipsis, ut aves quidem pennas, genus autem piscium squamas, et hiis accidunt quidem talium passionum quedam secundum eandem rationem. 782a20

Cuius quidem igitur gratia genus pilorum fecit natura animalibus, dictum est prius in causis que circa partes animalium ; quibus autem existentibus et propter quas necessitates accidit unumquodque horum, declarare est presentis methodi.

Grossitie quidem igitur et subtilitatis causa est maxime pellis : 782a25
hiis quidem enim grossa hiis autem subtilis, et hiis quidem rara hiis autem spissa est. Adhuc autem concausa inexistentis humiditatis differentia : hiis quidem enim existit pinguis hiis autem aquosa. Totaliter quidem enim pellis natura supponitur terrestris : superficialis enim existens et evaporante humido solida 782a30

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 in se ipsis *(Z)*] ἐντὸς αὐτῶν *post* σχεδὸν (=Γ^{1}) 7 quibusdam *(PO^{c})*] ἐνίας 8 differentiarum] + καὶ 12 iam *(ZP)*] *om.* (=Γ^{1}) 13 canescunt *(ZPSYO^{c})*] + δὲ 14 animalium *(ZPSYO^{c}Ξ)*] *om.* 16 cani (πολιοὶ)] multi Γ^{1} 20 quidem] *om.* 26 est *(ZP)*] *om.* (=Γ^{1}) 28 concausa] + καὶ 31 et *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 in se ipsis *om. Ap* fere + intra ipsa *Ap* 3 alium *ApVb* 4 duriciam *ApVb* 7 intermedium *Ce* : intermedias *Bv* 12 iam *om. Ap* 16 cani] multi *Ap* temporibus + et *Ap* 19 et + in *VbCe* 20 quidam *Ce* 26 est *om. ApVb* 28 autem^{2} *om. Bv*^{1}*Ce* 29 enim *om. ApBvFaCe* 31 et *om. ApVb* evaporantis humidi *Ap*

fit et terrestris, pili autem et analogum ipsis non ex carne fiunt, sed ex pelle evaporante et elevato in ipsis humido. Propter quod grossi quidem ex grossa, subtiles autem ex subtili pelle fiunt. Si
782a35 quidem igitur sit pellis rarior et grossior, grossi propter multitu-
782b1 dinem terrestris et propter magnitudinem pororum sunt ; si autem spissior, subtiliores propter angustiam pororum. Adhuc autem si sit evaporatio aquosa que cito desiccatur, non accipiunt magnitudinem pili, si autem pinguis contrarium : non enim
782b5 facile siccabile pingue. Propter quod totaliter quidem que grossioris pellis grossiorum pilorum animalium, non tamen que maxime magis propter dictas causas, quale genus suum ad id quod bovum passum est, et ad elefantem et multa aliorum. Propter
782b10 eandem autem causam et pili qui in capite hominibus grossissimi : pellis enim hec grossissima et in ampliori humiditate, adhuc autem habet raritatem multam. Causa autem eius quod longos aut breves pilos habere non facile siccabile esse evaporans humidum. Eius autem quod est non exsiccabile esse due cause, quod
782b15 quantum et quod quale ; si enim multum fuerit humidum non facile siccabile, et si pingue. Et propter hoc hominibus qui ex capite pili longissimi : cerebrum enim humidum et frigidum existens multam exhibet copiam humidi.

Rectorum autem pilorum et crisporum fiunt propter eam qui
782b20 in pilis evaporationem. Si quidem enim fuerit fumosa, calida existens et sicca pilum crispum facit. Flectitur enim propter ferri duobus motibus : terrestre quidem enim deorsum, calidum autem sursum fertur. Bene flexibile autem existente propter debilitatem vertitur : hoc autem est crispitudo pili. Contingit
782b25 quidem igitur sic accipere causam, contingit autem et propter paucum habere humidum, multum autem terrestre, a continente desiccatos contrahi. Flectitur enim rectum si evaporaverit et concurrit quemadmodum in igne ustus pilus, tamquam existente crispitudine contractione propter indigentiam humidi a circum-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 15 autem^2] + καὶ 16 habere] *om.* evaporans humidum *(ZPYO^{c}Ξ)*] *om.* 17 exsiccabile] ἐυξήραντον

Ap, VbBvFaCe 3 autem *om. Ce* 5 terrestris — magnitudinem *om. Bv*^{1}*Ce* 7 que — desiccatur] cito desiccata *Ap* 8 pinguis + vel viscosa *Ap* 9 pingue] viscosum *Ap* 10 grossorum *Ap* 12 est *om. Ap* 14 hec *om. ApVb*^{1} 16-17 evaporans — cause *om. Ap* 19 pingue] viscosum *Ap* 23 fuerit] fiunt *Ap* : fuit *Ce* calida *om. Ce* 27 cripitati *Ce* 31 ustus] combustus *ApCe* 32 humida circumstante *Ce*

dante caliditate. Signum autem quia et duriores qui crispi pili 782b30
rectis sunt : siccum enim durum. Rectorum autem pilorum
quecumque humiditatem habent multam : fluens enim sed non
sistens provenit in hiis humidum. Et propter hoc qui in Ponto
5 Scythe et Thrakes rectorum pilorum : et enim ipsi humidi et qui
continens ipsos aer humidus : Ethyopes autem et qui in calidis 782b35
crisporum pilorum : sicca enim cerebra et aer continens. 783a1

Sunt autem quedam grossiorum pellium subtilium pilorum
propter dictam causam prius : quanto quidem enim subtiliores
10 fuerint pori, tanto subtiliores necessarium fieri pilos. Propter
quod ovium genus tales habet pilos : lana enim pilorum multitudo 783a5
est. Sunt autem quedam animalium que mollem quidem habent
pilum, minus autem subtilem, quale quod leporum ad id quod
ovium passum est. Talium enim superficialis pilus pellis. Propter
15 quod longitudinem non habet, sed accidit simile sicut que a linis 783a10
carpinata : et enim hec longitudinem quidem nullam habent,
mollia autem sunt et non suscipiunt plicaturam. Oves autem
que in frigidis contrarium passe sunt hominibus : Scythe enim
mollium pilorum, oves autem Sauromatice durorum pilorum.
20 Huius autem causa idem quod et in silvestribus omnibus. Frigidi- 783a15
tas enim indurat quia desiccat inspissans : expulso enim calido
simul evaporat humidum et fiunt et pili et pellis terrestre et
durum. Causa autem silvestribus quidem que deforis habitatio,
hiis autem locus talis existens. Signum autem et quod in pontinis 783a20
25 ericiis accidit, quibus utuntur ad strangurias. Et enim hii quia
sunt in frigido mari propter profunditatem (secundum sexaginta
enim et adhuc pluribus fiunt passibus), ipsi autem parvi, spinas
autem magnas habent et duras : magnas autem propter hic
corporis augmentum versum esse (existentes enim pauci caloris 783a25

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 continens *(ZSPYO^{c})*] περὶ (= Γ^{1}) et *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 7 sicca (ξηροὶ)] dura Γ^{1} (= σκληροὶ) 8 grossiorum pellium *(Sb)*] παχυδέρμων (= Γ^{1}) 10 tanto *(ZPYO^{c})*] τοσοῦτον 14 pilus *(ZΞ)*] ἢ πέριξ (= Γ^{1}) 17 suscipiunt (δέχεται)] habet Γ^{1} 27 autem] μὲν

Ap, VbBvFaCe 1 pili + et *Ap* 2 autem] -que *Ce* 6 continens] circa *Ap* et *om. Ap* 7 sicca] dura *Ap* 8 grossorum *ApFa*^{1} 12 est *om. Ce* 14 pilus *om. Fa*^{1} : *ante* superficialis *Ce* pilus] aut in circuitu *Ap* 15 habent *ApBv* 16 habent *om. Ce* 17 mollis autem est *Ap* suscipiunt] habet *Ap* 18 passa *Ce* 20 in + genere *Ap* 22 et^{2}] etiam *Ap* : *om. Bv* 24 in *om. BvFaCe* 25 hiis *Vb* : *om. Fa*^{1}

et non digerentes alimentum multum superfluum habent, spine autem et pili et talia fiunt ex superfluitate), duras autem et lapideas propter frigiditatem et congelationem. Eodem autem
783a30 modo et alia que nascuntur duriora accidit fieri et terrestriora et magis lapidea que in hiis que ad boream quam in hiis que ad austrum et que exposita ventis hiis que in concavis : infrigidantur enim omnia magis et evaporat humidum. Indurat quidem igitur et
783a35 calidum et frigidum : evaporare enim ab ambobus accidit humidum, a calido quidem enim per se a frigido autem secundum accidens (cum calido enim coegreditur : nullum enim humidum
783b1 sine calido). Sed frigidum quidem non solum indurat sed et inspissat, calidum autem rariora facit.

Propter eandem autem causam et senioribus factis pilos quidem habentibus duriores fiunt pili, plumosis autem et squamosis
783b5 plume et squame. Pelles enim fiunt duriores et grossiores seniori- bus factis : desiccantur enim, et senectus est secundum nomen terrea, quia deficit calidum et cum ipso humidum.

Decalvantur autem homines manifeste maxime animalium.
783b10 Est autem aliquid universale talis passio : et enim plantarum hee semper foliate hee autem folia proiciunt, et avium latitantes abiciunt plumas. Talis autem aliqua passio et calvities est in hominibus quibuscumque accidit decalvari : particulariter qui-
783b15 dem enim defluunt folia a plantis omnibus et plume et pili habentibus, cum autem multa fuerit passio, accipit dictas denominationes : decalvari enim dicuntur et foliofluere.

Causa autem passionis defectus humiditatis calide, tale autem maxime humidorum quod pingue : propter quod et plantarum
783b20 pingues magis semper foliate. Sed de hiis quidem in aliis causam dicendum : et enim alia concause talis passionis ipsis. Fit autem plantis quidem in hieme passio (hec enim permutatio principalior etate) et latitantibus animalium (et enim hec minus hominibus

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 alimentum *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^1) 5 ad boream *(YO^c)*] *προσβόρροις* 8 evaporare *(Z)*] *ἐξατμίζεσθαι* 12 rariora *(SYO^c)*] *μανότερον* 20 hee^1] + *μὲν* 23 defluunt] + *καὶ* 31 hec minus hominibus *(ZPYO^c)*] *ταῦτα ἧττον E* : *ταῦτα τῶν ἄνθρωπων ἧττον S (cf. Γ^1)*

Ap, VbBvFaCe 1 alimentum *om. Ap* 10 coegreditur *om. Ce* 11 et *om. BvFaCe* 12 autem + animal *Ce* rariora] minora *Fa* : rariora minora *Ce* 14 autem *om. ApFa*^{1} 15 fiunt] sunt *Ce* 16 et] etiam *Ap* 19 aliquo *Ap* 20 et + alium *Ce* latitantes] latibula querentes *Ap* 27-28 pingue ... pingues] viscosum ... viscose *Ap* 29 ipsis + et *Ce* 31 et^1 *om. Ce* hominibus hec minus *Ap*

calida et humida secundum naturam sunt), homines autem eta- 783b25
tibus hiemem et estatem agunt. Propter quod ante luxuriari non
fit calvus nullus : tunc autem talibus secundum naturam magis.
Cerebrum enim est natura frigidissimum corporis, luxuriatio au-
tem infrigidat : est enim emissio pure et naturalis caliditatis. 783b30
Rationabiliter igitur cerebrum sentit primo : debilia enim et
prave habentia sunt modica causa et inclinatione. Quare si quis
analogizet quod ipsum cerebrum pauce caliditatis, adhuc autem
necessarium que in circuitu pellem talem esse magis, et hac
pilorum naturam, quanto plus elongata est, rationabiliter utique 783b35
videbitur spermaticis circa hanc etatem accidere decalvari. Prop-
ter eandem autem causam et secundum capitis anterius solum 784a1
fiunt calvi et animalium homines soli : anterius quidem enim,
quia hic cerebrum, animalium autem solum, quia multo maius
habet cerebrum et maxime humidum homo. Et mulieres non
decalvantur : similis enim natura ei que puerorum : ambo enim 784a5
sunt agona spermatice emissionis. Et eunuchus non fit calvus
propter permutari in femellam. Et pilos qui posterius aut non
nascuntur aut abiiciunt, si existant habentes eunuchi, nisi pec-
tinis : et enim mulieres hos quidem non habent, hii autem in 784a10
pectine nascuntur. Orbatio autem hec ex masculo in femellam
est permutatio.

Eius autem quod est latitantia quidem iterum hispida fieri et
quorum folia defluxerunt iterum nasci folia, calvis autem non
renasci iterum, causa quia hiis quidem hore versiones sunt cor- 784a15
poris magis, quare quoniam permutantur hee, permutant et
nasci et abicere in hiis quidem plumas et pilos, folia autem plante.
Hominibus autem secundum etatem fit hiemps et estas et ver et
autumpnus, itaque quoniam etates non permutantur neque 784a20
passiones que propter has permutantur, equidem causa simili
existente. Et circa alias passiones pilorum fere dictum est.

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 frigidissimum *(ZP)*] ψυχρότερος 10 utique *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 20-21 hii ... nascuntur] τὰς ... φύουσιν 27 in hiis (τοῖς *Z*)] τοὺς

Ap, VbBvFaCe 1 secundum naturam *om. Ap* sunt *post* humida *Ce* 3 ullus *Ce* 4 est natura] quam *Ap* frigidissimum natura *Ce* luxuriari *Bv* : luxuriare *Fa* 6 igitur] enim *Ce* et *om. ApVbCe* 10-11 utique videbitur] putabit *Ap* 11 spermaticas *Ap* : spermatis *Bv* : spermaticis *post* 10 est *Ce* etatem hanc *Ce* 12 secundum *om. Ap* 14-15 animalium — cerebrum *om. Ap* 17 agona + vel sterilia *Ap* 19 existunt *Bv* : constant *Ap* 21 ex *om. Ap* 25 causa + autem *Ce* 26 quoniam] cum *Ap* 31 alias] aliquas *Bv* : has *Ce*

[4] Colorum autem causa aliis quidem animalibus, et huius
784a25 unius coloris esse et huius varii, pellis natura ; hominibus autem nichil nisi canorum, non eorum que propter senectutem, sed eorum que propter infirmitatem : in vocata enim alba albi fiunt pili : si autem pili fuerint albi, non consequitur pelli albedo.
Causa autem quia pili ex pelle nascuntur : languente igitur et
784a30 subtiliata pelle et pilus simul languet ; languor autem pili canities est. Canities autem pilorum propter etatem fit propter imbecillitatem et defectum caliditatis. Et enim etas omnis declinat declinante corpore et in senectute ad frigiditatem : senectus enim
784a35 frigida et sicca est. Oportet autem intelligere quod alimentum quod ad unamquamque particulam pertingit digerit quidem
784b1 propria caliditas, impotente autem corrumpitur et orbatio fit aut languor. Certius autem de tali causa posterius dicendum in hiis que de augmento et alimento. Quibuscumque igitur hominum natura pilorum est pauci caloris et amplior est ingrediens
784b5 humiditas, propria caliditate non potente digerere putrefit ab ea que in continente caliditate. Fit autem putrefactio a caliditate quidem omnis, non complantata autem, sicut dictum est in alteris. Est autem putrefactio et aque et terre et corporalium
784b10 omnium talium, propter quod et terrestris vaporis ut puta dictus ebros : et enim ebros est putrefactio terrestris vaporis. Quare et in pilis tale existens alimentum non digestum putrefit, et fit vocata canities. Alba autem, quia et ebros solum putridorum, ut est dicere album est. Causa autem huius quia multum habet
784b15 aerem : omnis enim terrestris vapor habet virtutem aeris grossi. Quasi enim contraversum pruine ebros est ; si quidem enim congeletur ascendens vapor, pruina fit, si autem putrefiat ebros. Propter quod et in superficie sunt ambo : vapor enim supernatans.
784b20 Et bene itaque poete in comediis transferunt deridentes, canos vocantes senectutem ebrota et pruinam. Hoc quidem enim generi hoc autem speciei idem est ; pruina quidem enim generi (vapor enim ambo), ebros autem speciei (ambo enim putredo).

E (ZPSYO^{c}Ξ) 6 languente] ἐκ νενοσηκότος 31 et *(ZP)*] *om.* (=Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 11 autem] enim *Ce* 12 unumquodque *Ap* particula *Ap* pertingit + quid *Ap* 14 aut] et *Ce* 16 est^{1}] etiam *Ap* coloris *ApVb* 17 potente] potestate *Ce* putrescit *ApCe* 20 aliis *Fa* terre et aque *Ce* 22 ebros^{1}] fbres (?) *Ap* : elixis *FaCe* 27 quasi] quare *Ce* est] et *Ce* 31 et *om. ApVbFaCe* enim *om. Ce*

Signum autem quod tale est : et enim ex languoribus multis cani nati sunt, posterius autem curatis nigrescet utique aliquid 784b25 horum. Causa autem quia in infirmitate, quemadmodum totum corpus in defectu naturalis caliditatis est, sic et aliarum particularum etiam valde modica participant infirmitate hac. Superfluum autem multum fit in corporibus et particulis : propter quod quidem que in carnibus indigestio facit canos. Curati autem 784b30 et validi iterum permutant et fiunt ut ex senibus iuvenes ; propter quod et passiones simul permutant. Recte autem habet dicere languorem quidem esse senectutem acquisitam, senectutem autem languorem naturalem : faciunt igitur languores aliqui eadem que et senectus.

In temporibus autem canescunt primo. Posteriora quidem 784b35 enim vacua humiditate sunt propter non habere cerebrum, 785a1 bregma autem multam habet humiditatem ; quod autem multum non facile putrescibile. Qui autem in temporibus pili neque sic modicum habent humidum ut digerant neque sic multum ut non putrescant : medius enim existens locus amborum extra 785a5 ambas passiones est. De canitie quidem igitur hominum dicta est causa.

[5] Aliis autem animalibus eius quod non est fieri propter etatem hanc permutationem notabiliter eadem causa que dicta est et in calvitie : modicum enim habent et humidum cerebrum, 785a10 ut non impotens sit calidum ad digestionem. In equis autem ipsorum notatur maxime eorum que scimus animalium, quia subtilissimum os ut secundum magnitudinem habent circa cerebrum aliorum. Argumentum autem quia occasionabilis fit ipsis plaga que in locum hunc : propter quod et Homerus sic fecit : 785a15 Ut primi pili craneo equorum innascantur, maxime autem occasionabile est. Facile igitur affluente humiditate propter subtili-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 utique aliquid (= ἄν τι)] ἀντὶ 3 quemadmodum] + καὶ 6 in *(ZPSYO^{c})*] *om.* 8 et fiunt — iuvenes *(ZPSYΞ)*] *om.* 9 habet] + καὶ 29 primi *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 multis *om. Ap* 3 in *om. Ce* quemadmodum *om. Ce* 4 est + et *Ap* : *om. Bv* 7 digestio *ApBv* : que digestio *Ce* canos facit *Ce* 11 languorem] seniorem *Ap* igitur] autem *Ce* 18 putrescant *scripsi* : putrescat *codd.* 19 igitur] enim *Fa* : *om. BvCe* 25 eorum *om. Ap* quia] quod *Ap* : quodque *Ce* 27 autem *om. Ce* ocacsionabilis] mortalis *Ap* 28 hunc] habet *BvCe* 29 primi *om. Ap* nascantur *Ce* 29-30 occasionabile] periculosum *Ap*

tatem ossis, caliditate autem deficiente propter etatem incanes-
785a20 cunt pili hii. Et pili rufi canescunt velocius nigris : est enim rufedo
tamquam infirmitas pili, debilia autem senescunt omnia velocius.
Nigriores autem fieri senescentes dicuntur grues. Causa autem
utique erit passionis esse naturam plumarum ipsarum natura
albiorem, plus autem senescentium esse humidum in pennis
785a25 quam ut facile putrescibile magis sit.

Quia autem fit canities putredine quadam, et quia non est,
quemadmodum putant quidam, exsiccatio, signum prioris dicti
tectos pilos pilleis aut operculis canescere citius (spiritus enim
prohibent putrefactionem, coopertura autem non perflabile
785a30 facit) et auxiliari unctionem eam que aque et olei mixtorum.
Aqua quidem enim infrigidat, oleum autem mixtum prohibet
desiccari cito : aqua enim facile desiccabilis. Quod autem non
est exsiccatio, neque quasi exsiccata herba alba efficitur, sic et
pilus, signum quia nascuntur statim quidam cani : desiccatum
785a35 autem nullum nascitur. Albi autem efficiuntur multi in extremo :
785b1 in extremis enim et tenuissimis minima caliditas inest.

Aliis autem animalibus quibuscumque fiunt albi pili, natura
sed non passione accidit fieri hoc. Causa autem colorum pellis
aliis : alborum quidem enim alba pellis, nigrorum autem nigra,
785b5 variorum autem et factorum ex commixtione hac quidem alba,
hac autem nigra videtur existens. In hominibus autem nulla
causa pellis : et enim albi valde nigros habent. Causa autem quia
subtilissimam omnibus pellem homo habet, ut secundum magni-
tudinem, propter quod nichil potest ad pilorum permutationem,
785b10 sed propter imbecillitatem pellis ipsa permutatur colore, et fit
sub sole et spiritibus nigrior ; pili autem nichil permutantur.
In aliis autem pellis loci habet virtutem propter grossitiem :

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 enim] + καὶ 9 *et* 15 exsiccatio (αὔανσις)] refloricio Γ^{1} (? αὖ ἄνθησις) 11 non perflabile (ἄπνοιαν)] aperturam Γ^{1} (? ἄνοιγμα) 27 pellis] + καὶ 29 grossitiem *(ZPSYΞ)*] πάθος

Ap, VbBvFaCe 4 dicitur *Ap* : *om. Vb* 8 fit *om. Ce* 9 exsiccatio] refloriciei (*leg.* refloricio ?, cf. 15) *Ap* primis *Ap* 11 non perflabile] aperturam *Ap* 13 mixtum] motum *Ap* 15 est *om. Ce* exsiccatio[1]] reflexitio (*leg.* refloricio ?) *Ap* exsiccatus viror album *Ap* : exsicatus hec alba efficitur *Bv* : exsiccata herba efficitur *Vb* : exsiccatus, alias hirca alba effici ut albam efficitur *Ce* 18 et *om. Ce* remissimis *Ap* est *Ce* 21 aliis + autem animalibus *Ap* autem nigrorum *Ap* 22 commensuratione *Ap* 22 *et* 23 hac] hec *Ap* : hic *Vb (bis)* 23 nulla + enim *Ce*

propter quod pili quidem secundum pelles permutantur, pelles 785b15
autem nichil secundum spiritus et solem.

[6] Animalium autem hec quidem sunt monokhroa (dicuntur autem monokhroa quorum genus totum unum colorem habet, ut leones rufi omnes ; et hoc in avibus et piscibus est et aliis animalibus similiter), hec autem polykhroa quidem, olokhroa autem 785b20
(dico autem quorum corpus totum eundem habet colorem, qualis est bos totus albus et totus niger), hec autem varia. Hoc autem dupliciter, hec quidem genere, ut pardalis et pavo, et piscium quidam, ut vocate thratte : horum autem genus quidem totum non varium, fiunt autem, ut boves et capre, et in avibus ut co- 785b25
lumbe : et alia autem genera idem patiuntur avium. Permutant autem que olokhroa multo magis quam monokhroa, et in alium colorem simplicem, ut ex albis nigra et ex nigris alba, et mixta ex ambobus, propter toti generi existere in natura non unum habere 785b30
colorem : facile enim mobile ad ambo existit genus, ut et in ad invicem permutentur et varientur magis. Monokhroa autem contrarium : non enim permutantur utique nisi propter passionem, et hoc rarum : iam enim visa est perdix alba et corvus et passer 785b35
et ursus. Accidunt autem hec cum in generatione permutantur : facile enim corruptibile et facile mobile quod modicum, quod 786a1
autem fit tale : in modico enim principium hiis que fiunt.

Maxime autem permutantur et que natura olokhroa quidem existentia, genere autem polykhroa propter aquas : calide qui- dem enim album faciunt pilum, frigide autem nigrum, quem- 786a5

E (ZPSYO^{c}Ξ) 1 pelles^1 *(Sb)*] τὸ δέρμα (= *Vb*) 3 dicuntur] λέγω 6 similiter *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^1) 11 autem] + ποικίλοι *(cf. Vb)* 12 avium *(ZSYO^c)*] τῷ τῶν ὀρνίθων (= Γ^1) 13 in alium *(Z)*] εἰς τὴν ἀλλήλων (= Γ^1) 14 colorem (χρόαν)] regionem Γ^1 (= χώραν) 16 existit *(PSEO^c)*] ὑπάρχει ... ὄν *(cf. Γ^1)* 19 visa est *(O^c)*] + καὶ 23 olokhroa *(m)*] μονόχροα (= Γ^1)

Ap, VbBvFaCe 1 pelles^1] pellem *Vb* 3 monokhroa] μονοχροα *Ap* 4-6 quorum — polykhroa *om. Ap*^{1} 5 est *om. Ap*^{2} et^3 + in *Ce* 6 similiter *om. Ap*^{2} 9 duplex *Ce* pavo] ταως *Ap* 10 quidam] quidem *Ce* θρατται *Ap* 11 autem + generis quedam *Vb* ut^2 *om. Ce* 12 avium] ei quod avium *Ap* 13 et *om. Ap* 13-14 alium colorem] eam que invicem regionem *Ap* 16 existit] est existens *Ap* : existens *Vb* et *om. Ce* in *om. Bv* 18 nisi] ut *Bv* : ubi *Ce* 19 cornicula *Ap* 20 accidit *BvCe* permutantur] vertantur *Ce* 21 modicum + et *Ce* 22 in modico] que modicum *Ce* 23 et que *om. Ap* olokhroa] monokhroa *Ap* 24 existentia] existentie *Ce* : entia *ApVb*

admodum et in plantis. Causa autem quia calide plus habent spiritus quam aque, aer autem perlustrans albedinem facit sicut et spumam. Differunt quidem igitur, quemadmodum et pelles que propter passionem alba ab hiis que propter naturam, sic et
786a10 in pilis que propter languorem aut etatem, et que propter naturam albedo pilorum eo quod causa altera sit : hos quidem enim naturalis caliditas facit albos, hos autem aliena. Album autem vaporosus aer exhibet inclusus in omnibus. Propter quod et quecumque
786a15 non monokhroa sunt que sub ventre omnia albiora sunt. Et enim calidiora et delectabiliorum carnium omnia alba sunt, ut est dicere, propter eandem causam : digestio quidem enim dulcia facit, digestionem autem calidum. Eadem autem causa monokhrorum quidem, nigrorum autem aut alborum : caliditas enim
786a20 et frigiditas causa nature pellis et pilorum : habet enim quelibet partium caliditatem propriam.

Quod autem lingue differunt simplicium et variorum, et simplicium quidem differentium autem, ut alborum et nigrorum. Causa quod dictum est prius, quia pelles varie variorum, et eorum que
786a25 albi pili et eorum que nigri pili, horum quidem albe, horum autem nigre. Linguam autem oportet existimare sicut unam particulam extrinsecorum esse, non quod in ore velatur, sed ut manum aut pedem : quare quoniam variorum pellis non unius coloris et eius que in lingua pellis hec causa.

786a30 Permutant autem colores et avium quedam et quadrupedum silvestrium quedam secundum horas. Causa autem quia sicut homines secundum etatem permutantur, sic illis accidit secundum horas : maior enim differentia hec quam eius que secundum etatem versionis.

786a35 Sunt autem et panfagotera magis varia ut ad multitudinem
786b1 est dicere rationabiliter, ut apes monokhroa magis quam anthrene et vespe : si enim alimenta cause permutationis, rationabiliter

---

E (ZPSYO^{c}) 5 aut] + *καὶ* 12 causa] + *καὶ* 16 quod autem lingue *(Z)*] *αἱ γλῶσσαι δ' ἔτι* (= Γ^{1}) 17 causa *(Z)*] + *δὲ* (= Γ^{1}) 24 et^{1} *(ZP)*] *om.* (Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 2 perlustratus *ApBvFa* : plustratus *Ce* 3-5 quidem — propter^{2} *om. Ap* 8 aer *om. Ce* 14 et^{1} *om. Ce* cause *Ce* 16 quod — lingue] et lingue autem adhuc *Ap* 17 causa + autem *Ap* 18 pelles — variorum] varie pelles variorum *Vb* : pelles variorum varie *Ce* 20 oportet] operum *Ce* existimare + esse *Ap* 24 autem *om. Ap* et^{1} *om. ApVb* quadrupedium *ApVbBv* 29 varia] vana *Ap* : maiora *Ce* 30 *ανθρηναι Ap* 31 ves*σφηκε* (!) *Ap* cause — **173**.1 alimenta *om. Ce*

varia alimenta omniformiores faciunt motus et superfluitates alimenti, ex quibus et pili et prima pilatura et pelles fiunt. Et 786b5
de colore quidem et pilis determinatum sit hoc modo.

[7] De voce autem, quia hec quidem gravis vocis animalium sunt, hec autem acute vocis, hec autem boni toni et habentia ad utrosque excessus commensurate, adhuc autem hec quidem magne vocis, hec autem parve vocis, et levitate et asperitate 786b10
et facili flexibilitate et inflexibilitate differentia invicem, considerandum propter quas causas existit horum unumquodque. De acumine quidem igitur et gravitate eandem causam putandum esse quam quidem in permutatione qua permutantur iuniora existentia et seniora. Alia quidem enim omnia iuniora existentia 786b15
acutius enuntiant, boum autem vituli gravius. Idem autem accidit et in masculis et in femellis : in aliis quidem enim generibus femella acutius clamat masculo (maxime autem manifestum in hominibus hoc : maxime enim hiis virtutem hanc assignavit 786b20
natura, quia sermone utuntur soli animalium, sermonis autem materia est vox), in bobus autem contrarium : gravius enim femelle mugiunt tauris. Cuius quidem igitur gratia vocem habent animalia et quid est vox et totaliter sonus, hec quidem in hiis que de sensu dicta sunt, hec autem in hiis que de anima. Quoniam 786b25
autem grave quidem est in tardum esse motum, acutum autem in velocem, tardi autem aut velocis utrum quod movens causa aut motum, habet quandam dubitationem. Aiunt enim quidam multum quidem tarde moveri, paucum autem cito, et hanc cau- 786b30
sam esse eius quod est esse hec quidem gravis vocis, hec autem acute vocis, dicentes usque ad aliquid bene, totaliter autem non bene. Genere quidem enim recte videtur dici grave in magnitudine quadam esse eius quod movetur. Propter hoc enim et parvum et grave proferre non facile, similiter autem neque magnum et acutum. Et videtur generosioris esse nature gravedo vocis, et 786b35

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 prima pilatura (?)] *πτίλα* (= Γ^{1}) 3 de colore *(ZYO^{c}Ξ)*] *περὶ ... χρωμάτων* 14 in^{2}] *om.* 23 tardi ... aut velocis *(O^{c})*] *βραδέως ἢ ταχέως* 29 propter hoc enim (? *διὰ γὰρ τοῦτο* : *cf. Z)*] *εἰ γὰρ τοῦτο* (= Γ^{1}) 30 magnum *(ZΞ)*] *βαρὺ* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 1 vana *Ap* 2 prima pilatura] *πτιλα Ap* 6 egressus *Ap* 9 horum *om. Ce* 12 iuniora] minora *Ce* 15 manifestum] masculum *Ce* 16 assignavit hanc *Ce* 20 quid] quidem *Ce* 22 motum] vocum *Ap* 24 enim *om. Ce* 28 enim] nec *Ce* 29 propter — enim] si enim hoc *Ap* et *om. BvCe* 30 magnum] grave *Ap* 31 et^{1}] neque *Ce*

787a1 in membris quod grave robustorum melius : perfectum enim in excessu, gravitas autem excessus quidam. Sed quoniam est alterum grave et acutum in voce a magnifonia et parvifonia
787a5 (sunt enim et oxyfona magnifona, et parvifona gravifona eodem modo), similiter autem et secundum medium tonum horum : de quibus quo utique quis alio determinabit (dico autem magnifoniam et parvifoniam) quam multitudine et paucitate eius quod movetur ? Si igitur secundum dictam determinationem erit acutum et grave, accidet eadem esse gravifona et magnifona
787a10 et oxyfona et microfona. Hoc autem falsum. Causa autem quia magnum et parvum et multum et paucum hec quidem simpliciter dicuntur, hec autem ad invicem. Magnifona quidem igitur sunt in eo quod multum simpliciter est quod movetur, microfona
787a15 autem in eo quod paucum, gravifona autem et acutifona in eo quod ad invicem hanc habeant differentiam. Si quidem enim excedat quod movetur moventis vigorem, necesse tarde ferri quod fertur, si autem excedatur, cito. Potens autem propter vigorem aliquando quidem multum movens tardum facit motum,
787a20 aliquando autem quia prevalet celerem. Secundum eandem autem rationem et moventium debilia hec quidem moventia plus virtute tardum faciunt motum, hec autem propter infirmitatem modicum moventia celerem.

Cause quidem igitur contrarietatum hee, eius quod neque omnia iuniora acutifona esse neque gravifona, neque seniora,
787a25 neque masculi et femelle, adhuc autem et laborantes acute loqui et corpus bene habentes, adhuc autem et senes factos magis fieri acutioris vocis, etate contraria existente ei que iuvenum.

Plurima quidem igitur iuniora existentia et feminina propter
787a30 impotentiam paucum moventia aerem acutifona sunt : cito enim

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 quoniam *(Y)*] ἐπειδὴ 10 hoc autem falsum *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 14 in^{1} *(Z^{2})*] *om.* (= Γ^{1}) 14 eo quod^{1} (τῷ *ZPO^{c}*)] *om.* (= Γ^{1}) 19 autem^{2} *(ZPS)*] *om.* (= Γ^{1}) 25 et laborantes acute loqui *(ZPSYO^{c})*] καὶ τοῦ τοὺς κάμνοντας ὀξὺ φθέγγεσθαι

Ap, VbBvFaCe 1 quod] et *Ce* 3 megalofonia et microfonia *ApVb* 4 sunt — parvifone *om. Ce* et^{1} *om. ApBvFa^{1}* magnifona et parvifona] megalofona *(om. Ap)* et microfona *ApVb* 6-7 megalofoniam (megafoniam *Ap*) et microfoniam *ApVb* 9 et magnifona *om. Ce* 10 hoc — falsum *om. Ap* 13 simpliciter *om. Ce* 14 in eo quod^{1} *om. Ap* 17 exceditur *Ap* 19 quia *om. Ap* autem^{2} *om. Ap* 25 et^{1}] neque *Ce*

paucus fertur, quod autem cito acutum in voce. Vituli autem et boves femelle, hii quidem propter etatem, hee autem propter naturam femelleitatis, non robustam habent particulam qua movent, multum autem moventia gravifona sunt : grave enim 787b1
quod tarde movetur, multus autem aer fertur tarde. Multum autem movent hec, alia autem paucum, propter vas per quod primo fertur spiritus, eo quod hec quidem distantiam habent magnam et multum aerem coguntur movere, alia autem bene 787b5
aptatum habent. Procedente autem etate roboratur hec particula movens in singulis, quare permutantur ad contrarium, et que quidem magis acutifona gravioris vocis fiunt ipsa se ipsis, que autem gravifona acutioris vocis : propter quod quidem tauri acutioris vocis vitulis et femellis bobus. Est quidem igitur vigor 787b10
omnibus in nervis, propter quod et que in statu existentia magis valent. Iuniora enim minus articulata et minus nervosa. Adhuc autem iuvenibus quidem nondum intensa est, hiis autem que senuerunt remissa est virtus : propter quod ambo debilia et impotentia ad motum. Maxime autem tauri nervosi, et cor ; 787b15
propter quod quidem vigorosam habent hanc particulam qua movent spiritum, velut cordam tensam nerveam. Insinuatur autem tale secundum naturam existens cor boum eo quod os infiat in quibusdam ipsorum, ossa autem querunt nervi naturam.

Excisa autem omnia in feminam permutantur et propter 787b20
remitti vigorem nerveum in principio similem emittunt vocem femellis. Remissio autem similis fit quemadmodum si quis cordam tendens rigidam fecerit aptando aliquod pondus, ut puta telas texentes : et enim hee liciatorium tendunt adaptantes lapides 787b25

E (ZPSYO^{c}Ξ) 7 eo quod *(cf. τῷ τοῖς E)*] *τούτοις* 11 magis acutifona *(ZP)*] *ὀξύφωνα* (= Γ^{1}) se ipsis *(ZPE)*] *αὐτῶν* (= Γ^{1}) 12 que autem ⟨magis⟩ gravifona *VbBv (Z)*] *τὰ δὲ βαρύφωνα* (= Γ^{1} *et FaCe*) 16-17 hiis autem qui senuerunt *(Z)*] *τοῖς δὲ γηράσκουσιν* 17 remissa est (= *ἀνεῖται Z*) virtus] *ἤδη ἀνίεται ἡ συντονία* 26 aliquod *(ZP)*] *τὸ* 27 tendunt adaptantes *(ZP)*] *κατατείνουσαι προσάπτουσι*

Ap, VbBvFaCe 1 autem quod *Ce* 3 qua + cor *ApVb* quam qua *Ce* 8-9 bene aptatum] *ευταμιευτον Ap* 11 magis *om. Ap* se *om. ApVbCe* 12 que autem (+ magis *VbBv*) gravifona *VbBvFaCe* : gravifona autem *Ap* 13 femellis + et *BvFa* 14 et *om. VbCe* 14-15 valent magis *ApVb* 15 minus^{1} — nervosa] anarsteri *(leg. αναρθρα)* magis et anevra *Ap* 16 iuvenibus] hiis ... [*lac. usque ad* **177**.2 molle^{2}] *Ap* 18 et cor nervosi *BvFaCe* 19 hanc] habeat *Bv* : *om. Fa* 20 infirmatur *Ce* 21 bonum *Ce* 22 fiat *BvCe* 24 amitti *Ce*

vocatas layas. Sic enim et testiculorum natura adaptata est ad spermaticos poros, isti autem ex vena cuius principium ex corde apud ipsum movens vocem. Propter quod et spermaticis meatibus
787b30 permutatis ad etatem in qua iam poterant sperma segregare, simul permutatur et hec particula. Hac autem permutata et
vox permutatur, magis quidem masculis, accidit autem idem et
788a1 in femellis, sed occultius, et fit quod vocant quidam hyrcinare, cum irregularis fuerit vox. Post hoc autem residet in eam que supervenientis etatis gravitatem et vocis acumen. Ablatis autem testiculis remittitur consistentia meatuum, sicut a corda et
788a5 liciatorio ablato pondere. Hoc autem remisso et principium movens vocem dissolvit secundum eandem rationem. Propter hanc quidem igitur causam excisa permutant in femininum vocemque et aliam formam, propterea quod accidit remitti principium ex
788a10 quo existit corpori vigor, sed non ut quidam suspicantur ipsos testiculos esse conventum multorum principiorum : sed parve transmutationes magnarum cause fiunt, non propter ipsas, sed cum acciderit principium simul permutari. Principia enim magnitudine existentia parva virtute magna sunt : hoc enim est esse
788a15 principium, quod ipsum quidem fit causa multorum, huius autem aliud desuper nullum.

Eius autem quod est natura hec quidem talia constitui animalium ut sint gravis vocis, hec autem acute vocis, concausa est et caliditas loci et frigiditas. Calidus quidem enim spiritus propter spissitudinem facit gravitatem vocis, frigidus autem propter
788a20 subtilitatem contrarium. Palam autem hoc et in fistulis ; calidiore enim spiritu utentes et talem emittentes qualem qui perfecte etatis, gravius fistulant. Asperitatis autem vocis et eius quod est planam esse vocem, et omnis talis irregularitatis, causa parti-
788a25 cula et organum per quod fertur vox aut asperum aut lene vel totaliter regulare vel irregulare (palam autem quando humiditas aliqua extiterit circa arteriam vel asperitas facta fuerit ab aliqua

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 in *(ZPS)*] *om.* iam *(P)*] δὴ 7 et *(ZP)*] *om.* 9 et] ἤ 10 consistentia (? *κατάστασις, cf. Z*)] καὶ ἡ τάσις 27-28 qui perfecte etatis (*οἱ ἀκμάζοντες ? Z*^{2})] οἱ αἰάζοντες 30 lene *(ZP)*] + εἶναι

[Ap] VbBvFaCe 2 poros] fores *Ce* 6 masculus *Ce* 7 hyrcinare quidem *BvCe* 11 hec ... remissio *BvFaCe* 13 igitur] enim *BvFaCe* excisam *Ce* 19 est] in *VbFaCe* 26 et *om. Ce* 28 asperitas *Ce* 30 vel] et *Ce*

passione : tunc enim et vox fit irregularis) : facilis autem flexibilitatis, si molle vel durum fuerit organum : molle quidem enim potest varie flecti et omniforme fieri, durum autem non potest. 788a30
Et molle quidem et modicum potest et magnum resonare, propter quod et acutum et grave ; cameratur et enim facile spiritus, et ipse factus facile magnus et parvus : duricies autem incamerabilis. De voce quidem igitur, quecumque non prius in hiis que 788b1 de sensu determinata sunt et in hiis que de anima, tanta dicta sint.

[8] De dentibus autem, quia quidem non unius gratia neque omnia eiusdem gratia animalia habent, sed hec quidem ad ali- 788b5 mentum hec autem ad pugnam et ad eum qui in voce sermonem, dictum est prius : quare autem anteriores quidem fiunt prius, gomfii autem posterius, et isti quidem non excidunt, illi autem excidunt et nascuntur iterum, in sermonibus de generatione causam cognatam oportet putare.

Dixit quidem igitur de ipsis et Democritus, non bene autem 788b10 dixit. Non enim in omnibus considerans universaliter dicit causam. Ait enim excidere quidem eo quod ante horam fiant animalibus : cum creverint enim ut est dicere nasci secundum naturam. Eius autem quod est fieri ante horam lactare causat. Quamvis lactet et sus, non eicit autem dentes : adhuc autem karkharo- 788b15 donta lactant quidem omnia, non eiciunt autem quedam ipsorum, nisi caninos dentes, ut puta leones. Hic quidem igitur peccavit universaliter dicens, non considerans eveniens in omnibus. Oportet autem hoc facere : necesse enim dicentem universaliter aliquid 788b20 dicere de omnibus. Quoniam autem naturam supposuimus, ex quibus videmus supponentes, neque deficientem neque vanum nichil facientem contingentium circa unumquodque, necesse autem futuris accipere alimentum post lactis ablactationem habere organa ad operationem cibi — si igitur acciderit, ut ille 788b25 dicit, ad pubescentiam, defecisset utique natura contingentium

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 2 si *(ZP)*] *om.* fuerit *(Z)*] *om.* 12 autem] + καὶ ad pugnam *(ZP)*] *om.* (= Γ^{1}) 17 autem *(ZPSYO^{c})*] *om.* (= Γ^{1}) 24 caninos dentes *(ZYEO^{c})*] κοινόδοντας (= Γ^{1}) 30 ablactationem (= ἀπογαλάκτισιν)] ἀπόλαυσιν

Ap, VbBvFaCe 2 enim *om. Ap* 3 varie flecti] camerari *Ap* 8 de^{1} *om. Ap* 12 ad pugnam *om. Ap* eam que ... rationem *Ap* 17 autem *om. Ap* 22 lactee *Ce* 23 omnia + et *Ce* 24 caninos dentes] κοινοδοντας *Ap* 28 videntur *Fa* manum *Ce* 30 ablactationem *Vb*^{2} : ablactionem *cett.*

ipsi aliquid facere, et nature opus fieret utique preter naturam. Quod enim vi preter naturam, vi autem ait accidere generationem dentium. Quod quidem igitur hoc non verum manifestum ex hiis et aliis talibus.

788b30 Fiunt autem prius hii quam lati, primo quidem quia et opus horum prius (prius enim est dividere quam comminuere, sunt autem illi quidem in comminuendo, isti autem in dividendo), deinde quia quod minus, si simul ortum habeat, velocius natum
789a1 est fieri maiore. Sunt autem minores hii magnitudine gomfiis, et eo quod os mandibule ibi quidem latum sit, penes os autem angustum. Ex maiori quidem igitur plus necessarium affluere alimentum, ex minori autem strictius.

789a5 Lactare autem ipsum quidem nichil confert, caliditas autem lactis facit citius germinare hos dentes. Signum autem quia et ipsorum lactantium utentia calidiori lacte puerorum dentes producunt citius : augmentativum enim calidum.

Excidunt autem facti melioris quidem gratia, quia cito hebe-
789a10 tatur acutum : oportet igitur alios succedere ad opus. Latorum autem non obtusio, sed tempore triti comminuuntur solum. Ex necessitate autem excidunt, quia horum quidem in lata maxilla et forti osse radices sunt, anteriorum autem in tenui, propter quod debiles et facile mobiles. Nascuntur autem iterum, quia
789a15 in nascente adhuc osse abiectio fit et adhuc hora existente fieri dentes. Huius autem signum quia et lati nascuntur multo tempore : ultimi enim nascuntur circa viginti annos, quibusdam autem iam senescentibus nati sunt extremi omnino, propter multum esse alimentum in amplitudine ossis. Anterius autem
789b1 propter tenuitatem accipit cito finem, et non fit superfluum in ipso, sed in augmentum proprium consumitur alimentum.

Democritus autem quod cuius gratia dimittens dicere, omnia reducit in necessitatem quibus utitur natura, existentibus qui-

---

E (ZPSYO^{c}Ξ) 8-9 natum est fieri] *γίγνεσθαι πέφυκε* (= Γ^{1}) 14 citius *(ZPΞ)*] *om.* (= Γ^{1}) 19 non] + *ἔστιν* 26 senescentibus] *καὶ γηράσκουσι* (= Γ^{1}) extremi *(ZPSYO^{c})*] *om.* 31 in necessitatem *(ZΞ)*] *om.* (= Γ^{1})

Ap, VbBvFaCe 8 quia *om. Ap* minus] unus *Ce* 8-9 fieri natum est *ApVb* 10 eo quod *om. Ce* os *om. Fa*^{1} sit] est *Ce* 12 strictim *Ce* 14 citius *om. Ap* 15 lactentium *codd.* 16 enim *om. Ap* 17 autem] enim *Ce* 19 triti] cibi *Bv* : *om. VbCe* comminuunt *ApVbBvCe* 23 adiectio *VbCe* hora] bono *Ce* 26 autem iam *om. Ap* senescentibus] et senescentibus *Ap* 29 abalimentum *Ap* 31 in necessitatem *om. Ap*

dem talibus, non solum sed gratia alicuius existentibus, et gratia 789b5
eius quod circa unumquodque melius. Quare fieri quidem nichil
prohibet sic et excidere, sed non propter hec, sed propter finem ;
hec autem ut moventia et ut organa et ut materia causa, quoniam
operari spiritu multa verissimile ut organo : ut enim quedam
multum utilia sunt eorum que circa artes, sicut in eris formativa 789b10
malleus et incus, sic et spiritus in natura constitutis. Simile autem
videtur dicere causas ex necessitate et utique si quis propter
cultellum putet aquam exire solum ydropicis, sed non propter
sanare cuius gratia cultellus incidit. 789b15

De dentibus quidem igitur, quare hii quidem excidunt et fiunt
iterum, hii autem non, et totaliter propter quam causam fiunt
dictum est. Dictum est autem et de aliis passionibus que secun-
dum particulas, quecumque fieri accidit non gratia huius, sed
ex necessitate et propter quandam causam motivam. 789b20

E (ZPSYO^{c}Ξ) 4 materia *(Z)*] ὕλης (= Γ^{1}) 5 multa *(ZO^{c})*] καὶ τὰ πολλὰ 9 solum *(ZPYO^{c})*] μόνοις (= *Ce*) 14 gratia huius *(C^{a})*] ἕνεκα δέ του 15 quandam *(τιν' PSYO^{c})*] quam Γ^{1} (= ? τίν')

Ap, VbBvFaCe 1 solis *Ce* 2 nichil + fieri *Ap* 3-7 hec — constitutis *om. Vb* 4 ut^{1} *om. ApBv* moventur *Ce* materie *Ap* 5 organa *Ce* 6 formativa + et *FaCe* 9 solis *Ce* 11 quare] quia *Ap* 15 quandam] quam *ApVb* motivam + EXPLICIT LIBER DE GENERATIONE ANIMALIUM ARISTOTILIS *Vb* : EXPLICIT *Bv* : ARISTOTELIS DE GENERATIONE ANIMALIUM FINIT *Fa* : EXPLICIT LIBER DE ANIMALIBUS *Ce* + ARISTOTELIS CUIUS GRECA TRANSLATIO COMPLETA EST. ANNO GRACIE. 1260. DECIMA KALENDAS. JANUARIJ. TEBIS *Ce*^{2}

INDICES VERBORUM

I. INDEX VERBORUM LATINO-GRAECUS

Numeri et litterae 'a, b' eis interiectae ad paginas columnas lineas editionis Bekkerianae et ad margines exteriores huius voluminis lectorem referunt. — Orthographiam antiquam plerumque etiam contra usum Guillélmi in hoc indice servavimus.

[p] vocabula primae versionis indicat, [s] vocabula secundae versionis.

15a1-89b20 = 715a1-789b20.

a(b) *ἀπό* 16a3,9,11..., *ἐκ, ἐξ* 15b9 19a5 23a15..., *παρά cum gen.* 27b10 29b4 30a35..., *ὑπό cum gen.* 18a7,b18 21a20..., *pro gen.* 32a6 33a11... : ab extrinseco *θύραθεν* 40b4,5 : a motu cedo *ἀκινητίζω* 58b25 : a plantis auferri *ἀποφυτεύεσθαι* 23b17 : a principio *κατ' ἀρχάς* 76b10 : provenio..ab *ἐγγίγνομαι ἀπό* 30b14 : a remotis *πόρρωθεν* 65b4 80b34 81a1 : separatus a *ἔξω* 46a28

abbreviatus *κεκολοβωμένος* 71a2

Abderites *Ἀβδηρίτης* 42b20 64a7

abeo : simul — *συναπέρχομαι* 25b14

abicio *ἀποβάλλω* 44b17 83b11 84a8,16

abiectio *ἐκβολή* 89a15

ablactatio *ἀπογαλάκτισις* 88b23

ablatio *ἀφαίρεσις* 26a22

aborsus *ἐκβόλιμος* 52b4, *ἔκτρωμα* 73b18

abscedo *ἄπειμι* 25b10,11,13, *ἀπέρχομαι* 25b7 26b27 27b17,23, *ἀποχωρέω* 25b15 : -it *ἀφέστηκε* 20b28

absolutio *ἀπόλυσις* 18a14 56b3

absolvo *ἀπολύω* 18a1,32 31a21 37b19,23 40b11 45b11 52b10 54b16-28

absplanto : -ata *ἀποφυτευόμενα* 23b17 61b28

[s]absumo *ἀναλίσκω* 26a9

absumptio *ἀπόλαυσις* 46a27

accedo *προσέρχομαι* 26b14,26

accepto *ἀποδέχομαι* 40b18

accido *ἐνδέχομαι* [p]30a15 48b29, *συμβαίνω* 15b7,11,24...

accipio *ἀπολαμβάνω* 32a27, *ἐκλαμβάνω* 53b34, *λαμβάνω* 17a14 24a15,b23..., *μεταλαμβάνω* 36a28, b5, *προλαμβάνω* 65a28

[p]accipiter *ἱέραξ* 46b2

acetosus fio *ὀξύνομαι* 53a23

acquiro *πορίζομαι* 49b24 54a14 : -or *ἐπικτάομαι* 45a4 : -situs *ἐπίκτητος* 21b30 45a3 84b33

actio *πρᾶξις* 31a25

activus *πρακτικός* 36b14

actus *ἐνέργεια* 43a23,24, *ἐντελέχεια* 34a30,b35 : -u *ἐνεργείᾳ* 26b17 30b21 34b12,21 35a4 36b10-29 37a18,24 40a4,b20 41a11-b14 42a12 44a7 68a12-b7 69b1

aculeus *κέντρον* 59b4 60a14-22 : sine -o *ἄκεντρος* 59b4

acumen *ὀξύτης* 78a19 86b12 : vocis — *ὀξυφωνία* 88a3

acus *βελόνη* 55a33

acutifonus *ὀξύφωνος* 87a14-b8 : magis — *ὀξυφωνότερος* 87b9

acutus *ὀξύς* 52a16-b8 54b11 79b17 80a26-b29 86b26-87a31 88a32

89a9 : -tior ὀξύτερος 52a13 86b15,18 : -te intuens ὀξυωπής 79b35 : -ti visus ὀξυωπής 80b13 : -te vocis ὀξύφωνος 86b8,30 88a17 : -tioris vocis ὀξυφωνότερος 87a27
ad εἰς 16b28 17a1 19b23..., ἐπί *cum acc.* 17b30 20b36 27a11..., περί *cum acc.* 46b33, πρός *cum dat.* 22a3, πρός *cum acc.* 15a12, b24 16a24... : — invicem ἄλληλους 18a31 22b16 : — modum vermium pariuntur σκωληκοτοκεῖται 33b28 : — patens εἰς τοὐμφανές 17a1 : — plus ἐπὶ πολύ 81b8, ὡς επὶ τὸ πολύ 50b33 : — semel εἰσάπαξ 39a9 : usque — ἕως 50a34, μέχρι 27b27 29b31 30a30... (*cf.* usque)
adapto ἐπαλλάττω s20b10 προσάπτω 17a36 87b25 : -or προσαρτάομαι 87b26 : -tati προσαρμόττοντες 18a28
adclino παρακλίνω 45a26
additio ἐπίδοσις 44b36
adduco προσάγω 65b5
adeps : pquod ut — τὸ πιμελῶδες 43b13
adhereo : -entes ἐρηρεισμένοι 20a31
adhesivus κολλώδης 58a17
adhibeo προσέχω 53a20
adhuc ἔτι 17b14,23 18a21..., πρὸς τούτοις 19a14 23a23 39b6 49b24 58a31 82a4 87a25 : non — μηκέτι, οὐκέτι, *cf.* non : sed — ἀλλὰ μήν, *cf.* sed
padicibile πρόσθετον 39b5
adicio : -iectus ἐπιβάλλων 16a3
adiungor προσγίγνομαι 48b16 : -iunctus ὑπόγυος 57a28
admiror θαυμάζω 71b16 : -atum τὸ θαυμασθέν 58b28
adnascentia πρόσφυσις 45b24 54b12, 25 55a17
adnascitur προσφύεται 22a14 72b22, προσπέφυκεν 45b33a : adnatum est προσπέφυκεν 15b17 20a27 52a11-b15 54b10-17 58a21 72b29
Adrianicus Ἀδριανικός 49b29
adsum πρόσειμι 70b9 : affuturus ἐνεσόμενος p40a9
padunatio σύμφυσις 73a4
aduno : manu visum -ans ἐπηλυγαζόμενος 81b12
advena ξενικός 38b34
advenio ἐγγίγνομαι 36b16,20 56b28, ἐπείσειμι 36b28, ἐπέρχομαι 51a3 55a5, ἐπιγίγνομαι 58b37, ἱκνέομαι s50b13, προσγίγνομαι 23a13, προσέρχομαι p23a13,14 66b11, πρόσειμι 23a11 25a25
adventicius ἐπίκτητος 47a19
aer ἀήρ 16b22 35b26-35 36a1,23 44a2 61b14,20 67a31 77b7,33 79b24 81a24,b26 82b35 83a1 84b14,15 86a6,13 87a29-b5
affero ἐπιφέρω 37a33
affluo ἐπιρρέω 51a7 62b35 85a17 89a3
affuturus *vide* adsum
aggregor ἀθροίζομαι 43b13
ago ἄγω 83b26 : spontanee — αὐτοματίζω 15b27 : venerea — ἀφροδισιάζω 73b31
agonia ἀγονία 50a31
agonus ἄγονος p28a13 28a18 30a21 32b9 39a10,26 p47a4 48b7 56a18 84a5 : pagonoterus ἀγονώτερος p26a3
agrestis χερσαῖος 61a31
aio λέγω 23a3 36a10, φάσκω 58a1, φημί 18b36 20b33 21b19...
ala πτέρυξ 49b4 70a20
alatus πτερωτός 58b27
alba λεύκη 84a26
albedo λευκότης 35b20 36a13 82a4 84a28 86a7,10
albificor λευκαίνομαι 30a6 35b14
albus λευκός 35a31-b33 36a8-14 38a26,31 45a22 51a33-b32 52a1-b27 53a35-b17 54b22 55a3 57b7-28 70a21,b22 77a10 80a28,33 84a26-b14 85b1-35 86a4-25 : — efficior λευκαίνομαι 80b5 85a33, 35 : -bi pili λευκόθριξ 86a24 : qui colore -bi λευκόχροοι 28a2 :

-bior λευκότερος 35b12 85a23 86a14
Alcmeon Ἀλκμαίων 52b25
algeo ῥιγέω 52b5
algidus δύσριγος 48a24
alibi ἄλλοθι 37b33
alicubi που (?) p34a28 37b33 74b19
alicunde ποθέν (?) 56b12
alienus ἀλλότριος 50a15 59a34 76a6 86a12
alimentum ἔδεσμα 28a16, τροφή 20a5,9 23a11 24b26-33 25a4-b35 26a18-b10 27b14 28a19-30 30a15, 17 31a7,8 32a31 36b11,27 37a20-b34 39b37 40a20-b31 43a9,32 44b12-33 45a3-b28 46a3,7 49b25, 30 50a2-25 51b6,23 52a26-b27 53b3-29 54a8-b26 58b30,35 59a34,35 61b8 62a5-b32 63a11, 16 65b29,33 66a11-b17 67a29-33 68b30,31 70a22,23 71a28 72b28, 30 73a25,27 74a24-b30 75b16-24 76a17-b34 77a2-25 78a10 s83a26 84a35-b2 86b2,4 88b5,23 89a3-b2
aliqualiter πως 26b5 30b22 34b11 60a12 66a13 68b20
aliquando ἐνίοτε 20b36 28a5 49b27 50a17 p60b24 68b20,32 70a15,b30 80b22, ἔστιν ὅτε 28a15, ὅτε 27b14,16 37a26,27 39b2,3 46b25, 29 63b9 68b22 69a32-b8 87a18,19, ποτέ 25b10,15 48b29,31 62b29 67b11 72a35,b2 73b14,16 76a8
aliquis τις 15a6,15,b28... : -qui ἔνιοι 26a13 37b19 39b1... : non.. aliquid οὐκ..οὐδέν 34b14
aliter ἄλλως 34a33 52b4 70b13 77a20
aliunde ἄλλοθεν 40a24 59a12,27 62b33
alius ἄλλος 15a1,8,b11,13..., ἕτερος 24a21,26 25b13...
allevio κουφίζω 25b9 75b13
alo τρέφω 51b8
alter ἀλλοῖος s76b17, ἄλλος 61b23, ἕτερος 15b5,13,29...
altero : -atus ἀλλοῖος p76b17, ἀλλοιούμενος 41b12 : magis -atum ἀλλοιότερον 26b6
alteroglaucus ἑτερόγλαυκος 79b4,6 80b2,12
ambiens τὸ περιέχον 38b19, χοροειδής s53b22
ambo ἀμφότεροι 17b23 19a7 22a27..., ἄμφω 21b8 24b6,8, 21... : -obus tribuo ἐπαμφοτερίζω 77a16
ambulo βαδίζω 36b24
amicitia φιλία 53a13, φιλότης 22b19,26
amitto ἀποδέομαι 65a23
pamoveo : amotus ἀπηρτημένος 16b29
amplector περιλαμβάνω 18a30
amplitudo εὐρυχωρία 89a19
amplus : — est ἀπέχει 52b3 : -ior πλείων 28a7 31a32 56a10 66b35 67a21 71a26 75a32 77a31-b13 84b4, πλεῖστος 82b11 : -ioris superflui περιττωματικώτερος 66b35 : non -ius οὐκέτι 48b10 58b30 72a15 74a5
ampulla πομφόλυξ 35b12 36a16 62a24
analogia ἀναλογία 15b20
analogizo ἀναλογίζομαι 83b32
analogus ἀνάλογος 21a21 41b16 68b31 82a31
paναρθρα magis 87b12
anas (?) κίττα 74b28
anatomia ἀνατομαί 19a10 40a24 46a15,22 64a35 71b32 79a8
Anaxagoras Ἀναξαγόρας 23a7,10 56b16 63b31
anceps ἀμφισβητοῦν 74b22
paneurus ἄνευρος 87b12
angarior προσβιάζομαι 26b8
anguilla ἔγχελυς 41b1 62b23,28
angustia στενότης 82b2, στενοχωρία 38a15
angustus στενός 39a36 89a2, στενοχωρής 55a27
anima ψυχή 22b22 30b15 31b29,30 34a1-b25 35a5,6 36a29-b32 37a16, 29 38b26,27 40b29,37 41a2-b6 45b25 57b17 62a21 79b23 86b25 88b2

animal *ζῷον* 15a1,9,12... : — facio *ζῳοποιέω* 30a2
animalifico *ζῳοτοκέω* 17a3 18b29,32 19a5,12 20a17,22 28b9 32a26-b30 33a6-b30 37b19 49a20,23 54a24, 29 76a15 81b23 : que -ficant *τὰ ζῳοτοκοῦντα* 19a13 : -ficans *ζῳοτοκοῦν* 16b35 18a37-b28 19b18-24 32a33,b8 37b15,26 39b7 49a11-31 55a7,b2 58a34,b2 64a35 73b33, *ζῳοτόκος* 17b26 18a7 19a6 26a30 27a20 50b6,12 51a7 57a17 59a6 74b5 81b23 82a1, *ζῳοτοκούμενος* 45b22 52b13,22 54a5 : -ficatus *ζῳοτοκούμενος* 53b32
animalificus *ζῳοτόκος* 16b25 17a31 20a15,19 28b7 [s]33a11 39b23 56a1 : [p]magis — *ζωτικώτερος* 61a27
animalis *ψυχικός* 26b22 32a18 37a8 39a11 51b6 52a2 55a20 62a20-b17
animatus *ἔμψυχος* 22b18 31b29 33a11 34a15-b32 37a32 38b19 41a21
animositas *θυμός* 49b33
annualis *ἐνιαύσιος* 48b21 77b13, *ἐπέτειος* 23b11 [s]50a24
annus *ἐνιαυτός* 48a30 67a6 77b19, *ἔτος* 25b23 57a7 75b31 89a18 : decem milium -orum *μυριετής* 45a33 : duorum -orum *διετής* 77b15 : mille -orum *χιλιετής* 45a34
[p]anokheutos *ἀνόχευτος* 15a23
anomiomera *ἀνομοιομερῆ* 15a10 22a18-b31 24b24 40a19
[p]anomius *ἀνόμοιος* 15b12
anser *χήν* 51a13
ante *πρίν* 42a7 63b27 83b26, *πρό cum gen.* 58b20 76a23 81a4, b8 88b12,14 : prominentia — *προβολή cum gen.* [s]80b23 : — quam *πρίν* 23b17 57b7
anterior *ἔμπροσθεν* 42a7 82a14 : -ius *πρόσθεν* 17b27 39a37 [s]39b5 82a9 : in -ius *ἐν τῷ ἔμπροσθεν* 16b26 : -ior *πρόσθιος* 19b34 20a14, 15 22b29 58a22,23 63a23 84a1,2 89a20 : -iores *οἱ πρόσθιοι* (*dentes*) 88b6 89a13
anthrena *ἀνθρήνη* 61a3 86b1
anticipo *προτερέω* 74b34,36 75a26
antiquus *ἀρχαῖος* 66a27 78b7 : -qui *οἱ ἀρχαῖοι* 24b35 25a21 36a19 42a16 : -quior *παλαιότερος* 64a6
aorti *ἀορτή* 38a11
aperio *ἀνοίγω* (?) [p]28b26 : -ior *ἀναστομόομαι* 51a2
[p]apertura (?) *ἄπνοια* 85a29
apis *μέλιττα* 58b18,32 59a1-b34 60a1-b28 61a5,10 63a18 70a28 86a35
appareo *ἐμφαίνομαι* 31a13, *φαίνομαι* 52b11 59a11,36 60b33,34
appello *ἀκούω* 40a20, *προσαγορεύω* 16a17 36a21
applicatio *ὁμιλία* 17b19
[s]applico : -ato ventre *ὕπτιον* 20b10
appono *προστίθημι* 25a20 26b28 39b5 50a4 55a35 71a30 : -or *πρόσκειμαι* 17a35 81b25 : appositum *πρόσθετον* [s]39b5 [s]47a8
appositio *προσθήκη* 38b17, *πρόσθετον* [p]47a8
apprehendo *ἐμπεριλαμβάνω* 37a9
appropinquo *πλησιάζω* 50b35
approximo *πλησιάζω* 20b32
apto *ἁπαρτίζω* 80b10, *ἁρμόττω* 47b7 *ἐξάπτω* 87b23 : bene aptatus *εὐταμιεύτος* [s]87b5
aptus *εὐφυής* 48b8, *ὀργῶν* (?) [p]39a31 : — natus est *πέφυκε* 53b28 72a9 78b19 79b2 : — natus *εὐφυής* 19b16, *πεφυκώς* 43a22
apud *πρός cum dat.* 16b18,[p]23 30b5-7 54a4-b17 87b28, *πρός cum acc.* 58a13
aqua *ὕδωρ* 23a19 35a31-b36 36a1-17 39b12 43a10 46b10 47a4-b9 58b24 61a28,b13 62a12-b12 67a28-34 72a13 79b16-24 84b4 85a30-32 86a4,6 89b13 : -e *ὑδατώδης* [p]47a18
aquatica *ἔνυδρα* 18b31
aquatilis (-ia) *ἔνυδρος* (-*α*) 61a32,b13 75b17

aqueus ὑδατώδης 79b32
aquosus ὑδατώδης 35a34,b15 37a12 s47a18 82a28,b2
aranea ἀράχνιον 58b9
arbor δένδρον 15b22,29 31a5 50a22
archa κιβωτός 43a25,26
argumentum τεκμήριον 21b13 23b19 25a28 44a11 63a34 66b28 85a13
aries κριός 69b14
arma ὅπλα 59b3 60b11
ars μέθοδος 42b10, τέχνη 24a34 30b21,23 34a31-b36 35a2 40b26, 28 62a16,17 67a17 75a21 89b10 : sper artem facta τεκταινόμενα 30b30
arteria ἀρτηρία 88a27
sarticulo : minus -atus ἄναρθρος 87b12
articulus ἄρθρον 16b34 18a38 19a4 47a21 48b26 49a30 51a30
ascendo ἀναβαίνω 21a15 48a33, ἄνειμι 84b17, ἐπαναβαίνω 48a34, ἐπιβαίνω 17b30 20b11
asinus(-a) ὄνος 47b11-22 48a2-b35
aspectus ὄψις 69b21
asper τραχύς 54a28 88a25
aspergo ἀπορραίνω 57a16-b9, ἐπιρραίνω p55b6
asperitas δασύτης 74a34,36, τραχύτης 54a30 86b10 88a27 : — vocis τραχυφωνία 88a22
assatus ὀπτώμενος 53b4
assequor ἀκολουθέω 78a27
assigno ἀποδίδωμι 22a8 25a34 33a33 66a5,b18 69b4 71a34 79b21 86b20
assimilor (-atus sum) εἰκάζω 69b19, ἔοικα 22a8,19 24b35 28a17 30b29 57a30 58b10 60a15,22 61a16 66b9 68a25-b33, ὁμοιόομαι 60a19 : -atur *cum dat.* προσόμοιος 69b8 : -atus ἐοικώς 21b21 22a26 64b27 67a36-b21 68a7,30 69b17 : secundum... -atus προσεοικώς 21b29
assumo προσλαμβάνω 26a23
astrum ἀστήρ 37a1 77b30 78a3 80b22
sastur ἱέραξ 46b2
at vero ἀλλὰ μήν 22a35
athletus ἀθλητής 68b29
patokia ἀτεκνία 67a34
sattamen ὅμως δέ (?) 59b7
attingo ἐφάπτομαι 30a20
attractio σπάσις 39b14
attraho κατασπάω 50b35, σπάω 39b18
attritio τρίψις 35b23
audio ἀκούω 51a15 55b23 66b7 80b15 81a15-30
auditus ἀκοή 44a2 81a14-b29
aufero ἀφαιρέω 17a36 22a14 38a32 39b5 50a3 55a35 58b4 60a30-b26 61a4 62a18 71a29 72b25 76a29,33 88a3,4 : a plantis -tur ἀποφυτεύεται 23b17
augeo αὐξάνω, αὔξω 23a9,18 25a19 30b4 35a14-22 40a21,b34 45a11-25 51a6,23 55a16-36 58b35 63a11, 14 66a11 68b31 72a15 75b29
augmentatio αὔξησις 18b15 20a2 25b22 35a16 40b9 45b7 s55a29 57b5
augmentativus αὐξητικός 44b34,35 45a3 89a8
augmento αὐξάνω, αὔξω 20a3 44b29 46a1,8 p54a9 63a22 67a7-b19 : -atus ἐπαυξανόμενος 75a3
augmentum αὔξησις s18b8 19b27 32b5 33a30 40a12,b31 45a31-b22 46a28 48b21 49b27 50b33 52a24-b20 53b12,29 55a13-b32 56a11,23 58a19-b21 62b32 63a10-b4 71a28 75b15,20 76a34 79a5-25 83a25 84b3 89b2
auris οὖς 75a2 81a35-b25
auster νότος 67a11 83a31
australis νότιος 66b35 67a10
aut ἤ 15b27,28 16a16..., ἤτοι 33b32 36b16 59a11,17
autem δέ *passim*, δή (?) 69a8, τε 74a32 75a34
automatus αὐτόματος 32b12 34b10, 13 41b9 43a35 49a35 56a19 58a30,b7 59a7-31 61a18,pb26 62a1,9

autumpnus *μετόπωρον* 84a19
auxilior *βοηθέω* 85a29
avia *τήθη* 68a20
avis *ὄρνεον* 17b8 46b4 49b26 50a12-b5 51a8-b21 53a7 56a16-b30 57a28, *ὄρνις* 16b21 17a2-b28 18b3,15 19a3-b21 29b34 30a4-30 32b2,16 33a6 39b7 41a17 42a1 45a2 46b1 49a17-b26 50a17-b34 51a3-b32 52b5-31 53a1-14 54a17-b34 55a2-b29 56a21-b18 57a32-b23 59a6 69b34 70a10 74a10-b27 75b18 82a17 83b11 85b18-26 86a30
avus *πάππος* 68a18, 33

balena *φάλλαινα* 18b31 32b26
barba *γένειον* 22a7 : -m habeo *γενειάω* 46b24
basis *βάσις* 50a4
[p]batos *βάτος* 46b6
[p]batrakhos *βάτραχος* 49a23 54a25-b2 55a9
bene *εὖ* 17b34 33a33 45a31 60b7 77a9 84b19 87a26, *καλῶς* 22b10 31a4 42b17-31 47a27 60a35 64a22 77a21 79b17 81a18 86b31 88b10 : — aptatus *εὐταμίευτος* [s]87b5 : — coniungibilis *εὐσυνάρμοστος* 18a29 : — digestibilis *εὔπεπτος* 67b15 : — flexibilis *εὔκαμπτος* 82b22 : — natus *εὐφυής* 48b8 : — nutritus *εὐτροφῶν* 65b26 : — sensibilis *εὐαίσθητος* 81b29 : — valeo *εὐθηνέω* 75a29 : — videns *εὐωπός* 80b36
bestia *θηρίον* 46a35
bibilis : magis — *ποτιμώτερος* 61b4
[s]bibio *ψύλλα* 23b5
bibo *πίνω* 50a8
bicolor *δίχρους* 51b4 52a9 53a2 57b9
bicoloratio *δίχροια* 51b21,25
bidentia *ἀμφώδοντα* 45b30 46a9
bipes *δίπους* 32b16
bis *δίς* 30a13
bitokizo *διτοκέω* 74b24
bitokos *διτόκος* 74b9
bonus *ἀγαθός* 44b16, *καλός* 31b25 69b19 : -na cibatio *εὐβοσία* 26a6 : -ne molis *εὔογκος* 66b20 : -na nutritio *εὐτροφία* 63b6 75b19 : qui -ne nutriture *εὐτραφής* 26a4 : -ni saporis *εὔχυμος* 63b7 : -ne temperantie *εὔκρατος* 52b30 : in temporibus -ne contemperantie *ἐν ταῖς εὐετηρίαις* [s]60b3 : -ni toni *εὔτονος* 86b8
borealis *βόρειος* 66b34 67a10
boreas *βορέας* 67a11 : ad -m *πρὸς βορρᾶν* (?) 83a31
bos *βοῦς* 19b25 32a34,b18 45b27 69b14-24 73a26 79a31 82b7 85b21,25 86b16,22 87a31-b18 : *(piscis)* 16b29 : — marinus *φώκη* [s]81b23
botrus *βότρυς* 70b21
brachium *βραχίων* 21b33
bregma *βρέγμα* 44a24 85a1
brevis *βραχύς* 82b12
brevitas *βραχύτης* 82a2

[s]calcar *πλῆκτρον* 45a2
Calcedon *Χαλκηδών* 21b33
calcius *ὑπόδημα* 23b31
calefacio *θερμαίνω* 17b24 30a16 37a35 39b28 43b2 51a1 53b1-25 62a23 64a30 68b17-21 72a13
caliditas *θερμασία* 53a29 64b7, *θερμότης* 18b19 24b36 26b33 [s]29b27 32a18-b32 33a7 34b33 35b29,33 37a3,6 39a11-b23 40b31 43a4-b28 44a29 47a18 48b2 50a9 52a5,b33 53a19 55a21 62a20-b15 64a4-b2 65a10-b23 66a19,35 67a12 72a14-b4 75a7,18 76a2 77b27 82b29 83b30 84a32-b26 85a18,36 86a11-20 88a17 89a5 : pauce -atis *ὀλιγόθερμος* 18b37 83b33
calidus *ἀλεεινός* 48a29 52b30 53a18, *θερμός* 18b20,36 28b17 32a20 33a8 34b37 35a33-b34 36a1,b35 39b4,12 42a15 43a5,14 47a6 48b4, 5 49b5,23 50a13,b14 51b3-34 52a5 53a21-33 55a20 61b3,10 64a2-b22 65b16-27 66b30 67a17

72a15,b5 82b20-35 83a16-b25 85a10 86a4-17 88a18 89a8 : -dior *θερμότερος* 32b31,34 33a3,b1 48b2-31 51b7 64a5 65b1-20 66b20 75a18 86a15 88a21 89l6
calor *ἀλέα* 61b8, *θερμότης* 66b34 76a3 : pauci -oris *ὀλιγόθερμος* 83a25 84b4
calvities *φαλακρότης* 83b12 85a9
calvus *φαλακρός* 82a10 83b27 84a1-13
camelus *κάμηλος* 71a19,b9
cameratur *ταμιεύεται* p88a30 88a32
caminus *κάμινος* 43a20 64a17
scampestria *τὰ πεζεύοντα* 51b13, *τὰ πεζά* 58b28
canabus *κάναβος* 43a2
canalis *αὐλός* 20b32 52b3 81a9, *ὀχετός* 46a17 81b8 : per -em curro *διαυλοδρομέω* 41b21
canesco *πολιόομαι* 78a25 80b4 82a11 84b35 85a19,28
caniculus *κυνίδιον* 81b10
caninus *κυνώδης* 46a35 : — dens *κυνόδους* s88b17
canis *κύων* 18b30 19b25 38b32 42a8 46a34,35 47b32-35 69b24 70b1 71a21 74b16
canities *πολιά* 84b13 85a25, *πολιότης* 80b6 84a30,31 85a6
cantharis *κανθαρίς* 21a8
canus *πολιός* 22a27 s82a15 84a25-b30 85a34
capillatura *τρίχωσις* 22a7
capillus *θρίξ* 28b20 p78a20
capio *λαμβάνω* 18b7 76b2 : -ior *ἁλίσκομαι* 57a11
capra *αἴξ* 69b19 70a35-b36 79a33 85b25
caprinus *αἰγωπός* 79a33,b1,14
caput *κεφαλή* 42b14 43b29 44a12-b7 47a14 52b13 54a27,30 63a24 69b14,15 70a19 77a28 82a9-b16 83b27, *κόρση* 22b20 : duorum capitum *δικέφαλος* 70a24 : multorum capitum *πολυκέφαλα* 69b27
caracter *χαρακτήρ* 81a28
pcarbo : consumptus — *κονίαμα* 26b27
carneus *σαρκώδης* 19a22 : -m *σαρκίδιον* 46a20
carnosus *πολύσαρκος* 25b32
caro *σάρξ* 22a17-b34 23a1-20 24b30 34b25-34 40b17 41a10 43a10-b6 44b23 54a15 55a5 64b31 75b33 82a31 84b29 : delectabiliorum carnium *ἡδυκρεώτερα* 86a15
carpentarius *τέκτων* 29b16
carpinatus *ξυόμενος* 83a10
casualis *αὐτόματος* 63a25,26
casus : a -u *ἀπὸ ταὐτομάτου* 62b18
cattus *γαλῆ* 56b16,31,34
catulus *νεοττός* 57a1, *σκύμνος* 50a33
cauda *κέρκος* 57a8
caudale *οὐραῖον* 20b11,12 56b2
causa *αἰτία* 15a3,4,13..., *αἴτιος* (*ν*) 17a7 18b8 19a32...
causo(r) *αἰτιάομαι* 47a34 64b22 70a5 88b14
cecus *τυφλός* 42a9 70b2 74b15,27
cedo *χωρέω* 47a6 : a motu — *ἀκινητίζω* 58b25
scefen (-na, -nus) *κηφήν* 59a15-b33 60a13-b19 (*κηφην raro in* Γ^1, *e.g.* 60a19)
celer *ταχύς* 17b35 87a19,22 : -rior *ταχύτερος* 17a26
celum *οὐρανός* 16a16
cenkris *κεγχρίς* 50a7
cepa *κρόμμυον* 61b29
cera *κηρός* 29b17 53b5
cerebrum *ἐγκέφαλος* 43b29,32 44a4-b2 47a18 80a22,b7 82b17 83a1-b33 84a2,3 85a1-13
certitudinaliter *ἀκριβῶς* 38a16 78a6 81a15 : — habeo *ἀκριβόω* 80b26
certitudo *ἀκρίβεια* 81b2,17
certus : -ior *ἀκριβέστερος* 81a11 84b2
cervix : sine -ce *ἀναύχην* 22b20
ceryx *κῆρυξ* 61b31 63b9
cesso *παύομαι* 27a9 34b23 44a22 74a4
cetus (*plur.* cete) *κῆτος* 18b32, *κητώδης* 19b10

channa *χάννη* 55b21 60a9
chorion *χόριον* 39b31
chrysallis *χρυσαλλίς* 33b14 58b31
[p]chyoxioi *Χίοι* 63b1
cibatio : bona — *εὐβοσία* 26a6
cibus *τροφή* 17a23,24 18b21 19b34 56b10,29 60b12 88b24
cicatrix *οὐλή* 21b30,32
[p]ciconia *ἶβις* 56b15
circa *διά cum acc.* 18a33, *μετά cum acc.* 16b4, *παρά cum acc.* 20b18, *περί cum gen.* 46b7, *περί cum acc.* 15a16,b24 16a33...
circueo *περίειμι* 70a2
circuitus : in -tu *κύκλῳ* 39b27 52a8 53b22 62a29 70a2, *πέριξ* 52a30 54a33,b6 [p]83a9 83b34 : in -tu desiccatus *περιξηρανθείς* 58b25 : in -tu sum *περίειμι* 74a26
circulatio *περιφορά* 78a3
circulus *κύκλος* 51b34 52a3
circumcapio *περιλαμβάνω* 19b12
circumdo : -dans *περιέχων* 82b29
circumfio *περιγίγνομαι* 62a3
circumnascor *περιφύομαι* 54a15 55a5 : -nata est *περιπέφυκεν* 54a2
circumplector *περιπλέκομαι* 18a17, 27
circumplexivus *περιληπτικός* 18b6
circumpono *περιτίθεμαι* 54a2 : -nor *περίκειμαι* 64b30
circumscriptio *περιγραφή* 43b20
circumsto *περίειμι* 73b33, *περίστημαι* 37a35 39b27 51b34 : -stans *περιεστώς* 67a31
circumsum *περίειμι* 73b27
circumtendor *περιτείνομαι* 52b7
circumvolutus *περιελιττόμενος* 18a31
cito *ταχύς* 17b28 45a28 47a4 51a22 52b1 73a28 [s]74a18 75a19 82b3 87a30 89a9,20, *ταχέως* 85a32 86b29 87a17 : -tius *θᾶττον* 75a20 85a28 89a5,7, *πρὸ ὁδοῦ* [p]18b24
clamo *φθέγγομαι* 86b18
coaccidit *συγκαταβαίνει* 56a25
coagulatio *πῆξις* 29a11
[s]coagulo *πήγνυμι* 36a23
coagulum *ὀπός* 37a14 71b23,25 72a24, *πυετία* 29a12 [s]39b22
coaptor *συναρμόττω* 47b1 : -aptatus *συνάπτων* 44a2
[s]coassuetudo *συνήθεια* 53a12
coaugeo *συναυξάνω* 57a26
[p]coccyx *κόκκυξ* 50a11,17
[s]cocodrillus *κροκόδειλος* 32b19
coegredior *συναπέρχομαι* 37a8, *συνεξέρχομαι* 83a36
coeo *ἀφροδισιάζω* 25b34 26b8, *ὀχεύω* 17b3-11 18a1,17 20b33 30a8 48a19,30 56a28-b26 57a6-b29 59b22 61a7 65b24 70a13, *ὀχεύομαι* [p]30a5, *συνδυάζομαι* 15a24-b12 17a19 20b7,9 21a9-24 24b13 29b23 31a16 32b11 55b34 59a17 : desuper — *ἐποχεύω* 41a31
[s]coevanesco *συνεξικμάζω* 27b24
[s]coexcludo *συνεκκλύζομαι* 27b16
coexpello *συνεκκρίνω* 37b35
cognatio *συγγένεια* 15b4
cognatus *συγγενής* 15b3 45a11 47a31,b23 48a17 57b33 60a11 61a2 67b4 68b11 77b12 88b9
cognitio *γνῶσις* 33a31-b3 42b32
cognosco : -nita a *συγγενομένη cum dat.* 75b28
cogo *ἀναγκάζω* 87b4 : -or *βιάζομαι* 37b33
coitivus *ὀχευτικός* 46b1 49b10 51a20 : minus — *ὀλιγοχούστερος* 57a21
coitus *ἀφροδισιασμός* 25b17 *ὁμιλία* 23b33 27b9 28a32 46b33 47a15 51a18 64a31, *ὀχεία* 17b7-35 19b14 20a23 23b21,22 29a5 30a11 48a21 50b10,33 51a11,13 55b6 56a4-b19 57a25-b33 58a2-b23 59a5-b35 60a2-b35 67a10 69b35 71b17 73b9-25 74a13,18, *συνδυασμός* 15b3 16a26 17a26-b29 18a6 20b29 32a16,b10 33b19 46a29 48b15 49a15 55b34 56a31,34 57b27 58a4 61a8 62a34, *συνουσία* 23b9,13 27b34 28a9 39a26,b15 70a1 73b11 : [p]-tus organa *ὀχευ-*

τικὰ ὄργανα 32b27 : multi — ὀχευτικός 49b15,26 50a1,6 : -m patior ὀχεύομαι s30a5 50b34 51a8,14,s23,b25 55b24 57a7,b4 59a16,b27 67a11 : iterum -m patitur ὀχείαν ἐπιδέχεται 73b25 : non -m passus ἀνόχευτος s15a23 : prius -m patitur προοχεύεται 57b2 : -tu tacta ὠχευμένη 30a7 : sine -tu ἀνόχευτος 59a16
collectio σύστημα 58b7
colligo συλλέγω 73b34 76b4
collino συναλίζω 63a33
colliquamen σύντηγμα 26b29
collocutio ὁμιλία 39a30 64b6 74a3-10
colluo *cf.* concludo
coloios κολοιός 56b22
color χρόα 36a11 45a22,23 51a32 65b24 69b35 78a25 s79b3 79b20 82a4 85b11-31, χρῶμα 35a32 41b13 43b21,24 47a10 52b28 78a19 79b20 80a10-b26 84a23 85b3,17 86a30,b5 : qui -re albi λευκόχροοι 28a2 : eiusdem -ris ὁμόχρως 49a22 : multorum -rum πολύχροος 79a34 : plurium -rum πολύχροος 79b3 : unius -ris μονόχροος, μονόχρως, *cf.* unus
coloro χρωματίζω 47a10
columba περιστερά 49b12 56b23 70a12 74b31 85b25
columbeus περιστερώδης 49b18 50a15
combinatio συνδυασμός 15a18
combinor συνδυάζομαι 31a13-b6 32b13 46b6,12 59a19-b25
comburo : -ustus καιόμενος 24a34 p82b28
comedia κωμῳδία 84b19
scomestivus βρωτικός 45a29
commensuratio συμμετρία 43a33 67a16,23 72a17 77b28
commensuratus σύμμετρος 27b11 29a17 75b14 79b27 80b24 : -te συμμέτρως 52a33 86b9
comminuo λεαίνω 88b31,32 89a11, τρίβω 89a11 : -nutus λεαινόμενος 45b1
commisceo κεράννυμι 69a29 p77b7, μείγνυμι 31a13 37b14 46b8,s11, 13 48b4 : -or συγγίγνομαι 22a10
commixtio κατακέρασις 23a18, μίξις 16b3 46b22, σύμμιξις 85b5
commorior συναποθνῄσκω 75b34
commoveo : -motus sum ὀργάω 51a21
communico κοινωνέω 20a9 26b33 29b5 36b29 53a12 61b22 : hinc inde — ἐπαμφοτερίζω 72b1
communio κοινωνία 41a28 56b20 : -onem habet κεκοινώνηκε 61b10
communis κοινός 31a31 32a11 36a1 37b35 38b31 59b20 68b12 77b23 : -ior κοινότερος 59a26 : -iter κοινῇ 15a2 63b21 78a11,31
compactio σύστασις 28b16 31b13 40b8 p58b8, σύστημα 40a20
compactus πηγνύμενος 71b27, στερρός 73b33, στιφρός 54a34
comparatur συμβάλλεται 75b3 77b22
compello ἀναγκάζω 37b30 : -or ἀντωθοῦμαι 68b19
complantatus σύμφυτος 44a3 50a8 53a17 81a24 84b7
complector διαπτύττω s20b17, συμπλέκομαι 26b29 31a15
complexio κρᾶσις s81a34, συμπλοκή 20b34
compluit βρέχεται 52b4
compono συμπλάττω 61a7 : -or σύγκειμαι 22a25,28 24b30 36a15
compositio σύνθεσις 22a30-35
comprehendo περιλαμβάνω 62a27, 31
comprehensio περίληψις 62a25
concausa συναίτιος 82a26 83b21 : — est συμβάλλεται 88a17
concavus κοῖλος 45b34 47b1-9 81a1 83a32
conceptio κύησις 21a20 23a24 27b3 p38b29 56a6-b5 p69b23
conceptivus συλληπτικός 48a18
conceptus κύημα 24b18 28b33,34 30b3 47b27 50b28 s51b30 57b19 70a7 72a25-b22 73b11, κύησις

75a28 : -m *κύημα* 51b32 74b11, *τὸ κυούμενον* 30b4
concido *συμπίπτω* 43b35 44a14,17 46a8 54a10 77a25
concipio *συλλαμβάνω* 27b8-26 39a27,30 48b22,29 75b10,28 77a13,14 : -itur (?) *συλλείβεται* s51a5 : -iens *κύουσα* 30a4, *κυϊσκομένη* 56b7 71b17
concludo *συμφύομαι* 73a28 : -or *διακλύζομαι* 39b12 (*leg.* colluor ?) : -or *συμμύω* 27b22 39a32 73b15 74a26 : -usus *καταστρεφόμενος* 39b13, *συμπεφυκώς* s47a12 73a14-25
pconcordia : morum — *συνήθεια* 53a12
concretio *σύγκρισις* 28b12
concubitus *ὀχεία* 48a27
concupiscentia *ἐπιθυμία* 17a29 74a26
concupisco *ἐπιθυμέω* 25b33 64b6
concurro *συντρέχω* 82b27 : equaliter — *ἰσοδρομέω* 27b10
concursus *συνόδος* 38a20,22
concutior *σείομαι* 81a32
condensatio *πῆξις* 62a30
condenso *πήγνυμι* 35a35 43a5 53b1 62a30
condigero *συμπέττω* 52b33
conditor *δημιουργός* 30b27
condo *δημιουργέω* 23b29 24a34 30b2 62a16 72b31 : -ditus *μεμηχανημένος* 17a29
conduco *συνάγω* 20b19 45a32 64a28
confero *συμβάλλομαι* 15b23 21a35-b3 26a34,35 27a28-b34 29a21-b1 30a22-b23 39a21 48b32 49b35 56a30 57b13 63b5 65a7-29 71b19 77b26 89a4, *συμφέρω* 63b13
confestim *εὐθύς* 17b25 18a10 20a31..., *παραχρῆμα* 51a16
confiteor : -fessus *ὁμολογούμενος* 22b9 29b21 60b15,32
confluit *συρρεῖ* 25b4
confringo *συνεράω* 52a4, *θραύω* p75a8
confundo *συγχέω* 68b10 : -fusus *συγκεχυμένος* 21b34 47a12
congelatio *πάγος* 83a29
congelo *πήγνυμι* 35a34-b29 p36a23 84b17 : -latus *πεπηγώς* 19b3
conglobo : -atus *συναθροισθέν* 17b25
congregatio *συνάθροισις* 39b10
congrego *συνάγω* 71b21, *συγκρίνω* 62b15 : -or *ἀθροίζομαι* 25b4 37b35 38b7 46a4 76b30 : -atus *ἀθρόος* 18a7
congruo *ἁρμόττω* 53a28 : -ens *ἱκνούμενος* p50b13
coniaceo : -ens *στιφρός* 35b18,33 : -ens magis *στιφρότερος* 35b12
coniunctio *κοινωνία* 77b24, *σύναψις* 73a12
coniungibilis : bene — *εὐσυνάρμοστος* 18a29
sconnascentia *σύμφυσις* 73a4
connascor *συμφύομαι* 22b21,23 69b33 70a14
connaturalis *συμφυής* 37b17, *σύμφυτος* 21b29
connecto *συνείρω* 16a4 41b9 : -or *συμπλέκομαι* 20b16,17
connutricus *συντρεφόμενος* 44b20
conor *πειράομαι* 42a17
consenesco *συγκαταγηράσκω* 75b33 76a5
consequor *ἀκολουθέω* 48a22 64a28, b25 66a29 68b13 77b35 78a1,b5 84a27, *ἐπακολουθέω* 60b15, *παρακολουθέω* 56a27, *συνακολουθέω* 64b24 : -ens *ἐχόμενος* 24a11 29a35 34a26 36a24 42b13 50a34 68a10 : -enter *ἑπομένως* 36b13, *ἐφεξῆς* 33a23 34a18 s46a17 71b32 78b20
consideratio *σκέψις* 24a14 71a14
considero *ἐννοέω* 25a18, *ἐπισκέπτομαι* 24a11 29a35 31a30, *θεωρέω* 16a7 17a13 19a10 21a14 23b19 35a11 46a14,22 48a16 56a5 57a12 64a34, *σκέπτομαι* 88b11,18, *συνοράω* 41a34 55b27 56b8 64a36 72b11 : -andum *ἐπισκεπτέον* 16a1 21b11 86b11, *θεωρητέον* 21a32 78a17, *σκεπτέον* 21b3 23b27
consistentia *σύστασις* 27b32 s50b10

^{s}51b4 ^{s}58b8 72a21,b20 77b11, *τάσις vel κατάτασις* 88a3

consisto *συνίστημι* 40b33, *συνίσταμαι* 15b29 20b8 24a18 51a23 65a3 : -it *ὑπάρχει* ^{p}28b2 : quod -it ex *συνιστάμενος* 35b9 : -ens *συνιστάμενος* 37a2

constituo *συνίστημι* 27b15 30a31, 32 31a18,20 37a13 38b15 43b28 44b24 51b31 62b15 67b19 71b25 72a9-24 72b15 : -or *συνίσταμαι* 30b3 31b12 33b20 40b35 44b37 49a34 53a3,11 61b24 62a2,21 66a36 74a24 88a16 : quod -itur *συνιστάμενος* 36a28 53b3 62a12 68b28 75a22 : -utus *συνιστάμενος* 28a11 29b6 30a26,b31 37a15, 31 38b12 53b15 62a25,b1, *συστάς* 60b10, *συνεστώς* 89b12 : -utus sum *συνέστηκα* 22a34 60a35

constitutio *σύστημα* 58b3, *σύστασις* 29a22 44b26,28 45b4 46b35 53b18 57a27 61b26 62a7-b19 63a14 66a24 76b5 78b15

^{s}constitutum *σύστημα* 52a7

consto *συνίστημι* 29a19,b31 31a16 39a7 ^{s}57b8, *συνίσταμαι* 16a9 27b17 35b1,30 43a5 44a22 45b21 53a12 62a10 63a25 76b34, *συνέστηκα* 74a30 76a12 : -ans *συνιστάμενος* 43a11, *συνεστηκός* 65b3 66b33 : cum -ans fuerit *ὅταν συστῇ* 39b20 : cum -iterit *ὅταν συστῇ* 39b33 : -are facio *συνίστημι* 29a13,18 37a14,21 39a17,b24 65b10,15 67a18

consuesco *θέλω* 48a23 : -evit *εἴωθε* 16b4 38a5 39a29,33 44b17 50a16 51a10 59b6 70b19,21 71a2 75a35 78b22 : -etum *τὸ εἰωθός* 72a37

consuetudo *συνήθεια* 79a20

consummatio *τελευτή* 20b18 41b18 45a33 77b30 78a6

consummo : -atus *ἐπιτελεσθέν* 58b26, *τελειούμενος* 52b18

consumo *ἀναλίσκω* 25a6-b22 ^{p}26a9 27a15 50a25 ^{p}56a25 73b2 75a35, b15 76a28,32 89b2, *ἐξαναλίσκω* 50a34, *καταναλίσκω* 25a17,b31 37b21 46b27 49b30 54b15 55a4 63a13 71a28 75b23 : -ptus carbo *κονίαμα* ^{p}26b27

contabescentia *σύντηξις* 26a21-b24

contabesco *συντήκομαι* 25a27 26a14

contemperantia *εὐετηρία* 60b6, *κρᾶσις* 67a30 ^{p}81a34 : in temporibus bone -e *ἐν ταῖς εὐετηρίαις* ^{s}60b3

contempero *κεράννυμι* ^{s}77b7 : -atus *συγκραθείς* 55a21

contemplatio *θεωρία* 57a8

contemplor *θεωρέω* 17a34 23b24 53b7 58a24 61a11 : -andum *θεωρητέον* 24a6 : facile -ari *εὐθεώρητον* 24a17

contendo *συντείνω* 78a34

conterminus *μεθόριος* 78b30

contero *κατατρίβω* 45a28,30

^{s}continentia *τὸ συνεχές* 20a30

contineo *περιέχω* 17a5 46a24 53b21-30 54b6 58b3 62b14 77b7 82b26 ^{s}82b34 84b6, *συνέχω* 37b1, 3 : -etur (?) *συλλείβεται* ^{p}51a5 : -ens *χόριον* ^{s}54a10 : ^{p}-enter *ἐφεξῆς* 46a17

contingo *ἐνδέχομαι* 17b15-21 22a35 23a18 27a26 29a2 ^{s}30a15 31b25-35 32a6 34b6-9 35a10 36b8 37b32 41a20,33 46a26 57b15 58a22 59b16 64b15 65b6,23 67b10 70b13 72a6 77a20 79b20 82b23,24, *συμβαίνω* 38a19 46b21 67a10 ^{p}74a27, *συμπίπτω* 73a21 76a19, *τυγχάνω* 16a32,b8 ^{s}43a21,22 49a3 65a16 68a2 78a21 : -genter *τυχόντως* 70b15

^{p}continuitas *τὸ συνεχές* 20a30

continuus *συνεχής* 22b4,27 43b30 45a35 58a17 70a18 72a26 81a9 : -e *συνεχές* 38a22 48a19 50b34

contractio *σύντασις* ^{s}17b19, *σύσπασις* 82b28

contraho *ἀνασπάω* 17b4, *συσπάω* 82b26

contramoveo *ἀντικινέομαι* 68b19

contrapellor *ἀντικρούω* 72b20

contrarietas *ἐναντίωσις* 16b2 63b30 87a23
contrarior *ἐναντιόομαι* 19b6
contrarius *ἐναντίος* 21a16 22a2 24a27-b9 25a7-b30 29b24 35a36 45a16 53a35 59b5 65b19,28 66a13-b15 70a30 72a12 74a8 77a1,11 78b7,26 81b27 82b4 83a12 85b33 86b22 87a28,b7 88a20 : -ie *τοὐναντίον* 52b12,24, *ὑπεπαντίως* 78a24 : e -io *ἀνάπαλιν* 39b16 54a6, *ἐξ ἐναντίας* 54b24
contrateneo : -entia *ἀντερείδοντα* 20b16
contravertor *ἀντιστρέφομαι* 84b16 : -sus *ἀντίστροφος* s61a20
contundo *τρίβω* 36a18
convenio *προσήκω* 22a24 59a30, *συμβαίνω* 79a12, *σύνειμι* 22b28 39b26, *συνέρχομαι* 32a9 : -iens *οἰκεῖος* 40b12
conventus *σύναμμα* 88a10, *σύνοδος* 64b7
conversus : e -o *ἀνάπαλιν* 69a3
cooperor *συνεργάζομαι* 53a18
coopertura *σκέπη* 85a29
copia *δαψίλεια* 82b18
copiosus *ἀθρόος* 30b2 p56a13,14 *δαψιλής* 74b26
copulatio *ὁμιλία* 23b35, *συνουσία* 22b17
copulor *συνάγομαι* 15a16, *συνάπτω* 40a34 45b33 52a21, *συναρτάω* 44a35, *συνδυάζομαι* 20b36 21a2,5 24b15 29b30 47a29 57b34 60b35 62a33 : -atus *συνάπτων* 16b20
coquo *ἕψω* 52a5 67a21 : hec que -uuntur *τὰ ἑψόμενα* 67a20
cor *καρδία* 34a11-32 35a23,24 38b16 40a4-b3 41b15 42b36 43a1-b30 44a5,29 53b19 62b15 66a36,b2 71a3 73a10 76b12 81a22 87b15-28
corda *χορδή* 87b17,23 88a4
Coriscus *Κορίσκος* 67b25-31 68a1,6
pcorium *χόριον* 54a10
cornicula *κόραξ* 56b14,19 p85b35, *κορώνη* 74b28 : -arum genus *κορακώδης* 56b21,25
cornu *κέρας* 28b21 43a15 45a1,20 62a31 70b36
pcoroydalis *χοροειδές* 53b22
corporalis *σωματικός* 36b22,29 62a33 84b9, *σωματώδης* p37a35
corporeus *σωματώδης* s37a35 39b26
corpulentus *σωματικός* 61a34, *σωματώδης* 36a26 53b26 61b2,9 81b20 : -est *σεσωμάτωται* p39a12 : — factus est *σεσωμάτωται* s39a12
corpus *σῶμα* 15a11,28 16a25... : -oris *σωματικός* p36b29
corrumpo *διαφθείρω* 16b6 19a1 28a14 33a16 47a30 48a34,35 53a21,27 72a12 77a8 : -or *φθείρομαι* 24b2 25a27 34a7-b25 55a29, 30 74b33 84b1 : -ptus *σηπόμενος* 15b5 : -ptum *οὖριον* s53a22-b7
corruptibilis : facile — *εὔθραυστος* 75a9, *εὔφθαρτος* 18a5 85b36
corruptio *διαφθορά* 53a24, *φθορά* 41a22,b23 55a32 58b6 66a14,b16 77b29 78a8
cortex *κέλυφος* 58b17
scorvus *κόραξ* 85b35
cotinus *κότινος* 55b11
cotylidon *κοτυληδών* 45b33,33e 46a1-9 71b29
craneum *κρανίον* 85a16
credo *πιστεύω* s16a7 22a1 : -endum *πιστευτέον* 60b31
crementum *αὔξησις* 38a32
cresco *αὐξάνομαι* 30a17 32b7 35a21 37a19 45a8 s54a9 73b13,21 74b21 : cum creverint *ἀκμαζόντων* 88b13
criminatio *διαβολή* 24a29,32
crispitudo *οὐλότης* 82a3-b28
crispus *οὖλος* 82b20,30 : -orum pilorum *οὐλόθριξ* 82b18,35
Crotoniates *Κροτωνιάτης* 52b25
crudus *ὠμός* 43a9
crus *σκέλος* 28b9 70b37
scuculus *κόκκυξ* 50a11,17
culmus *πυθμήν* 28b36
cultellus *μαχαίριον* 89b13,15
culus *ἀρχός* 73a28

cum ἐπεί 75b30, ὅταν 17b9 19a2 20b10..., ὅτε 31a22
cum μετά *cum gen.* 31a28 39a20,33 42b3 43a14 48b25 50a9 54a15 59b21 62a11 67a24 75b23 83a36, b8, πρός *cum dat.* 19b13 21b20 40b14 66a14
curatio θεραπεία 60a3
curo φροντίζω 64b21 : -atus ὑγιάνας 84b30, ὑγιασθείς 84b24
curro : equaliter — ἰσοδρομέω 75a25 : per canalem — διαυλοδρομέω 41b21
custodia φυλακή 19a33 33a19 52b35 58a14
custodio φυλάττω 52a15

ᵖdasipes δασύπους 74b3
de ἀπό *cum gen.* 80b34, κατά *cum gen.* 15a26 16a27 47b23 59b34, περί *cum gen.* 15a1,2,7... : de prope ἐγγύθεν 80b27 : -facile lesibilis εὔβλαπτος 19a34
dea ἡ θεός 36a20
dearticulatio διάρθρωσις 42a3,6 44b11
dearticulor διαρθρόομαι 21b34 41b28 42a7 58a7 63a15 75a2,3
debilis ἀσθενής 80a5,12 83b31 85a21 87a20,b14 89a14 : -ior ἀσθενέστερος 79b11 80a9, ἐπικηρότερος 53a7
debilitas ἀσθένεια 40a33 49b35 79b12 80b6 82b23
decalvor φαλακρόομαι 82a8-b36 84a4
decem : — mensium δεκάμηνοι 72b9 77b14 : — milia μυρία 32b18 : — milium annorum μυριετής 45a33
deceptio ἀπάτη 56a31
decido ἀποπίπτω 26b26 ἐκπίπτω 45b6 μεταχωρέω ᵖ54b29
decimus δέκατος 77a10
decipio διαψεύδομαι 57a2
decisio διάκρισις 23b14 : -one factus ξυόμενος (?) 28a14
declaro δηλόω 47a14 50a12 69b23 80a14 82a23
declino ἀποκλίνω 84a32, ῥέπω 84a32
decoctio ἔψημα 43b7, ἔψησις 43a31
decoquo : hec que -untur τὰ ἑψόμενα 76a1 : -ctus ὠπτημένος 43a20 : -ctum ἔψημα 37a36
decresco φθίνω 38a17
deduco ἄγω 66a19, διάγω 79a10, κατάγω ᵖ56a7
defectio ἔνδεια 70b29
defectus ἀπόλειψις 38a21 67a5, ἔλλειψις 27a24 37b6 67b23 68b26 72a1, ἔνδεια 71a15 83b18 84a32, b26, ὑπόλειψις 45a33, φθίσις 77b21
defero φέρω 18a25 72b19
deficio ἀπολείπω 16b8 41b18,20 66b31 83b7, ἐκλείπω 70b9 77a18, ἐλλείπω 27b1 43a29 53a29 60b1 66a27 67a18 72b35 73a31 76a18 85a18 88b21,25, λείπω 48b13, ὑπολείπω 45a14,15 : -iens φθίνων 67a2 : defectus ἐνδεής 21b18
defluit ἀπορρεῖ 83b14
deforis θύραζε 16b35 18b29-34 19a1,b19 27a21,b22 32a26,b1 33a16-b6 37b9-20 39a13-28 44a25 47a9 49a11,31 51a4-30 54a16,25 55a7,b32 75b34 76a17,b29 78a11 θύραθεν 36b19-28 44a3,b21 45a4 54b9 59a2 80a12-b24 : — habitatio θυραυλία 83a19
degenero παρεκβαίνω 67b6
dego διάγω 79a23
deinceps ἐφεξῆς 41b9
deinde εἶτα 20a32 22b20,28 33b15 34a11 42b13 50a32-34 60b24 79a9, ἔπειτα 20b22 23a9 42a35 44a7 48a7 54b9 69a30
delectabilis ἡδύς 21b15 50b25 : -iorum carnium ἡδυκρεώτερα 86a15
delectatio ἡδονή 21b15 23b32 27b9 28a9-32 39a20-34
delfis δελφίς 16b27 18b31 19b9 20a33 33a34,b26 56b1,2
Democritus Δημόκριτος 40a13,36 42b20 ˢ46a28ᵃ 47a26-29 64a6-b14 65a6 69a18,b30 88b10 89b2
demonstratio ἀπόδειξις 42b25-33 47a28-b28

demonstro ἀποδείκνυμι 69a21, δείκνυμι 60b32, δηλόω 44a30,b5 47a11 : -andum est λεκτέον p24b22
denominatio ἐπωνυμία 83b16
dens ὀδούς 28b21 36a12 45a18-b14 88b3-28 89a5-b16 : -tes produco ὀδοντοφυέω 89a7 : scaninus — κυνόδους 88b17
deorsum κάτω 18a38-b25 19a3-b20 20a21 22b28 p28b4 38b17 41b33 42b16 43b19 49a30-33 54a22,b29 74a11 76b6-21 82b22, κάτωθεν 23b23 41b35 : a — κάτωθεν 21a14 47a9
deporto διακομίζω 63b2
deprimor ἐνδίδωμι 47a16
derelinquo ἀπολείπω 21a28, διαλείπω 48a19 p57b4 : intus derelictum ἐναπολειφθέν p26b27
derideo σκώπτω 69b18 84b20
derivo καταχράομαι 38b1
descendo ἀπέρχομαι 22a8, καταβαίνω 19a3 39a31 74a11
desiccabilis : facile — εὐξήραντος 82b4-15
desicco καταξηραίνω 72a12, ξηραίνω 18b37 29a19 35b37 36a4 39b27,29 43a18,b6 67a18 80a19 82b26 83a16,b6 85a31 : -or ἀναξηραίνομαι 82b3 : -atus αὖος 85a34 : in circuitu -atus περιξηρανθείς 58b25
desiderium ἐπιθυμία 17a24
desino λήγω 27a9 50a35
destructio καθαίρεσις 38a31
desubtus κάτω 18b26, κάτωθεν 52a14 63a15, ὑποκάτωθεν s73a22
desuper ἄνωθεν 31b23 88a15, ἐπάνω 19b33 : — coeo ἐποχεύω 41a31
desursum ἄνωθεν 38a10
deterior χείρων 31b28 32a6 43a30 44b15,19 53a9,16 66a1
determinatio διορισμός 87a8
determino διορίζω 15a13 16a23,b30 22b31 24b11 26b19,30 29a1,34 30a30 33a32 36a27,37 37a17 40a17 41a31-b37 42a13 43b20 58b35 63b26 65a9,b9 68b24,27 69a6,17 71b4 72b12 77a21 78b19 79b23,32 86b5 87a6 88b1, ὁρίζω p57b8 57b10 65a11 s71b25 72a7-28 77a32 78b4 : -andum διοριστέον 26a28 44b36
sdetero καθαιρέω 45a31
detineo κατέχω 18a3 s37b36 75b2
detrimentum patior ἀμβλίσκομαι 73a1, φθίνω 45a12 : simul — συμφθίνω 45a16
detruncor διακόπτομαι 75b35
dexter δεξιός 22b29 63b33 64a1 65a4-b2 71a9
diafanizatum τὸ διαφαινόμενον 80a34
diafanus διαφανής 80a3-34
diametrus διάμετρος 42b27
diarria διάρροια 28a22
diazoma διάζωμα 41b28
dico λέγω 15a1,3,8..., φάσκω 22b25 23a3,12 36a10 37b31, φημί 21b11 23a22 24a22,b36 34b29 38a4,b21 41a19 52b25 63b23 67a8 71b21, 27 : -endum λεκτέον 16a2 20b8 22b8..., ῥητέον 75b25 : proverbialiter dico παροιμιάζομαι 46b7
dicrous δίκρους 17a3,8 58a8,10
dies ἡμέρα 24a22 25a19 31a19,20 50a28 53a18 77b19 79b17,35
differentia διαφορά 15b21 16a35 17a12 18b28 25b26 28a7 32b27 37b12,24 41b3 42a22 43a6 49a14, 28 55b21 56a3 61a9,b15 62a24 63b27,29 64a8-b36 66a22 68a17, 23 71b5 75a27,b4 s78a12 78a20, b15 79b13 80b17-30 81a12-b19 82a1-27 86a33 87a15
differo διαφέρω 16a18-b2 23a24,35 24b19 29a3-25 31a34,b4 32a29, b21 34b8 36b31,32 37a25,b5 39b31 41a9,b28 42a21 43b31 46b3 52a13 54b20,33 55b8,17 57a21 59b7 64a11-32 65a12 66a23-b25 67a9-b19 69b23 71a21 72b33 73a2 75a6 76b24 s78a12 78a16 79b2,34 81a3,b30 82a6 86a8-b11 : -ens διάφορος 23b4 54b4 : -enter διαφερόντως 18b6

difficilis *χαλεπός* 22a2 71a34 : — partus *δυστοκία* s19a18
difficultas motus *δυσκινησία* 80a25
difficulter *χαλεπῶς* 49b25 75b2 : — digestibilis *δύσπεπτος* 76a12 : — feror *δυσφορέω* 75a30 : — mobilis *δυσκίνητος* 80a6 : — pario *δυστοκέω* 19a20
diffunditur *διαχεῖται* 47a4
digero *διαπέττω* 66b13, *ἕψω* 35b1, *πέττω* 15b24 18a6-b21 25b21 25b21 26a5-b32 27a35 28a16,19 29a18 30a17 38a13-35 39a12 40a16,b13 47a6 50b25 53b9 56b28 62a14-b15 65b2,10 66a18 68b26, 27 75a18 76a12-b34 77a3-12 80b10,11 83a26 84a35-b12 85a4, *συμπέττω* 53b2 : simul — *συμπέττω* 53a19 62b8 : -or *καταπέττομαι* 56b11 : minus digestus *ἀπεπτότερος* 50b25
digestibilis : bene — *εὔπεπτος* 67b15 : difficulter — *δύσπεπτος* 76a12 : facile — *εὔπεπτος* 75a18 76a33
digestio *πέψις* 19a34,b2 44b2 53a19 65b15 75a17 76a22,b35 77a11 85a11 86a16,17
digestivus *πεπτικός* 66a32 : maxime — *πεπτικώτατος* s49b24
digitus *δάκτυλος* 28b31 70b31 72b17
dignifico *ἀξιόω* 15b11 23b29 42b24, 29
dignus : *ἄξιος* 40a19 : — fide *ἀξιόπιστος* 41a37 77b4 : — verbo *ἀξιόλογος* 46b5 : -e pro fide *ἀξιοπίστως* 41a34
dikhotomia *διχοτομία* 77b22
diligens *ἐπιμελητικός* p53a8 : -tius *ἀκριβέστερον* 16b31
diligentia *ἀκρίβεια* 28b12 53b14
diligibilis *ἀγαπητός* 31b2
diminuo *φθίνω* 63b11 : -utus *φθίνων* 50a35 67a8
diminutio *φθίσις* 67a4 78a3
dimissio *ἄφεσις* 39a35 56a12
dimitto *ἀφίημι* 20b26,30 39b8 45b25 p56a14 63a34,b3 72a10,20 89b3, *καταφέρω* 79a9
p*διουρειται* 53b7
dirumpo *διαρρήγνυμι* 55a32
discerno *βασανίζω* 47a3,7, *διαισθάνομαι* 80b17,30
disciplina *μάθησις* 81a26
disco *μανθάνω* 42a26,27
discurro *φοιτάω* 52b34
disgregatio *διάκρισις* 40b13
disiungor *διαζεύγνυμαι* 67a25
dispensatio *οἰκονομία* 44b18
dispergo *διασκεδάννυμι* 81a4, *διασπείρω* 22b3, *σκεδάννυμι* 81a2
dispono *διοικέω* 40a6 : -or *διάκειμαι* 25a8 55b13, *διατίθεμαι* 53a16 : -situs (?) *ὀργῶν* s39a31
dispositio *διάθεσις* 67a30 78b34, *διακόσμησις* 40a8
dissero *φράζω* 31b22
dissimilis *ἀνόμοιος* 15b12 19a6 24a5 52a11 66b24 70b5
dissimilitudo *ἀνομοιότης* 69a14
dissolutio *ἔκλυσις* 25b6,18
dissolvo *διαλύω* 29b30,31 31a23 37a11 81a10, *ἐκλύομαι* 88a6
distantia *ἀπόστασις* 61b22, *διάστημα* 71b35 87b4, *ἐπίστασις* 18a21
distendor *διίσταμαι* 28b25,27 42a9
distensio *διάστασις* 38b37
distinctio *ἀπόκρισις* p16a12, *διάκρισις* 75a17,25
distinguo *ἀποκρίνομαι* p16a11, *διαιρέω* 35b8, *διορίζω* 53b12, *ὁρίζω* 52b9 : -or *ἀφορίζομαι* 43b18, *διακρίνομαι* 40a14 57b28 75a12, 16 : -ctus *ταμιευόμενος* p70a21
disto *διέστηκα* 38b30 61a27 67a13 : -ans *ἄποθεν (in loco adi.)* 69a25 : -ans sum *ἀπέχω* 81a11
distrahor *διασπάομαι* 22b12-28 64b4-17 81b11
distribuo *ἀποδίδωμι* 53a29, *διανέμω* 68b31 : -utus *διαδιδόμενος* 26b11 45b7
p*διθυρος* 52a22
p*diversus* *ἀντίστροφος* 61a20
divido *διαιρέω* 21a16 29a17 32b27

42b7,10 64b6 72a11 73a18,29 88b32,33 : -or διαχωρίζομαι 29a8, μερίζομαι 29a14 : -isus διαιρετός 31a22 : -isorum pedum σχιζόποδα 56b34
divino μαντεύομαι 65a27
divinus θεῖος s31b24 31b26 36b28 37a10 61a5 : -ior θειότερος 32a3, 8 36b31 : -issimus θειότατος p31b24
divisio σχίσις 58a9
do ἀποδίδωμι 59b3 60b27, δίδωμι 43a34 44b20, ἐπιδίδωμι 63b4
doceo διδάσκω 42a26
dolabra πέλεκυς 34b28
dolor πόνος 52a34 73a17
dominium : sine -o ἀκρατής 44a31 : — patior κρατέομαι p69b12
dominor κρατέω 64b21 66a18,b15 67a18-b21 68a22-b28 : -ans κρατηθείς p68a34
domuncula κυττάριον 60b34 70a29 κύτταρος 60a26
domus οἰκία 20a35 34b17
donec ἕως 31a16 46a6 : — utique ἕως ἄν 30a17 40a26
dormio καθεύδω 35a10 38a2 78b21-30 79a4-20
sdorsalia τὰ πρανῆ 17b30 20a14-b36
sdorsum : -so πρανές 20b10 : ad — πρὸς τὰ πρανῆ 20b11
sdualitas δυάς 56a1
dubitatio ἀπορία 33b23 35b3 36a22, b6 41a16,19 43b32 55b22 59a8 60a21 71b16 76a8 78b23 86b28
dubito ἀμφισβητέω 55b12 63b29, ἀπορέω 18a35 35a29 36a24 40b2 41a6 45a18 52a24 54b20 57a14 70b30, διαπορέω 35a28 40a10, διστάζω 41a35
ducatus ἡγεμονία 60b18
duco ἄγω 39b23 51a15 66b15
dulcis γλυκύς 61b1 62a12 86a17 : -ior γλυκύτερος 50b26 76a32 : -issimus γλυκύτατος 76a28
duo δύο 16b17,24,33... : — pario δικοκέω 50a17 72a35 : -orum annorum διετής 77b15 : -orum capitum δικέφαλος 70a24 : -orum colorum δίχρους 49a18 52a12 : -arum partium διμερής 16b32 : -arum ungularum δίχηλος 71b7
duplex δίθυρος s52a22, διττός 20a7 : — partus διγονία 19a24 : -icis coloris δίχρους 51a32 : -icis ungule δίχηλος 71a23-b9 74b6-23 : -iciter διχῶς 80b14 85b22 : -iciter pario διττογονέω 19a14
duripelleus σκληρόδερμος p33a18 33a21
duritia σκληρότης 19b6 22b32 43b22
durities σκληρότης 41b12 58b12 76a7 82a1 88a34
durus σκληρός 19b12 34b31,37 43a14 47b3 52a33 53b4 58b13 75b35 82b31 83a18-28 88a29,30, ξηρός p83a1, στερρός p73b30 : -orum pilorum σκληρότριχες 83a14 : -ior σκληρότερος 52a14 55a14 82b30 83a30-b5
pδυστοκια 19a18
dux ἡγεμών 59a21-b26 60a12-b24
dysinteria δυσεντερία 75b32

e, ex ἀπό 22a6 62b22, ἐκ, ἐξ 15a18, 24,25... : e contrario ἀνάπαλιν 39b16 54a6 : e converso ἀνάπαλιν 69a3 : e regione καταντικρύ 54b25
ebrietas μέθη 44b7
ebros εὐρώς 84b10-22
pεχις 18b32
edificatio οἰκοδόμησις 30b8 34b17
edifico οἰκοδομέω 30b8
edulium ἐδωδή 63b7
effero ἐκφέρω 31a22 48b30
efficax γόνιμος 18a24
efficio ἀποτελέω s43a30 s62b4 71b24, διατελέω 73a16 : albus -ior λευκαίνομαι 80b5 85a33,35
effloritio ἐξάνθημα 46a5
peffluo ἐξικμάζω 27b13
effluxio ἔκρυσις 58b6
effodio ἐκκεντέω 74b32
effundo θιγγάνω (?) 17b25
egeirus αἴγειρος 26a7
egero ἐκκρίνομαι 38a1

egestio *ἀπόκρισις* p38a27, *ἔκκρισις* 67a1
egredior *ἀπέρχομαι* s29b19, *ἀποκρίνομαι* 38a25, *ἐκκρίνομαι* 48b25 74a5, *ἐξέρχομαι* 19b30 35b5 s35b32 52a17,35 54a31 55b31 69b33 s75a12 76b1, *ἐξίσταμαι* 68a4,5
egressio *ἀπόκρισις* s38a27, *ἔκκρισις* 28a7-b21
egritudo *νόσος* 45a12,14
Egyptus *Αἴγυπτος* 70a35
eicio *ἐκβάλλω* 52b5 88b15,16
eiectio *βόλος* 48b9, *ἐκβολή* 61b7
pekhis *ἔχις* 32b21
electron *ἤλεκτρον* 36a5
elefas *ἐλέφας* 19b15 36a3 71a19,b8 73b5 77b4,15 82b8
elementum *στοιχεῖον* 15a11 22a33, 34 36b31
elevo *αἴρω* 28b31, *ἀναθυμιάομαι* 82a32
Elis *Ἦλις* 22a9
elongo : -atus est *ἀφέστηκε* 83b35
emancipo : -atus *ἀποικισθείς* 40a7
embrio, -ium *ἔμβρυον* 19a5,b26 20a15 42b15 44a25 45b23-35 46a1-23 51a7 53b32 54a3,4 56b33 71b31 73b4-21 75b15,24 76a27 77a1
semingo *ἐξουρέω* 48a22
emissio *ἀπόκρισις* 48b14,20 p50b6 83b30, *ἔκκρισις* 27a11 28a1 50a30 75b7 84a6, *πρόεσις* 28a5, b15 39a10-26 51a29 65b21 76b28
emitto *ἄπειμι* 21b12,14 22a4 23b26 p73b11, *ἀποκρίνω* 55a26, *ἀποπέμπω* 31a17, *ἀποτίκτω* 51a28 57a23, 26 58a11, *ἀφίημι* 17b12 21a13 27a22 39b36 s56a14 87b21, *ἐκκρίνω* 65b15, *ἐκκρίνομαι* 19b32 65b35, *ἐκπέμπω* 37b17 p52b31 *ἐκτίκτω* 52b32, *ἐπιπροΐεμαι* 39a25, *πρόειμι* 20a3 33a31, *προΐεμαι* 18a3-b6 19b3 21a30-b8 23b25 24a8 25b33 26a27-31 27b6 28a10-b7 29b24-35 30a3-b24 31a3-20 32a16-b2 33a19-b19 36a24 37b10 38b11 39a1-b17 46b30 48a21 49a16-b15 51a19,25 57a31,35 61b25,32 72a5-34 73b32 74a22-b5 88a21 : -issus *ἐκτικτόμενος* 54b8 55a30 56a27 : cum -itur *τικτόμενος* 52a34
emorrois *αἱμορροΐς* 27a12 28a23,24 38a16
Empedocles *Ἐμπεδοκλῆς* 22b8,19 23a24 31a4 47a26,34 64a2-b17 65a6,9 69a17 77a8 79b16
empis *ἐμπίς* 21a10
enascor : -ens *ἐκφυόμενος* 62b20
enim *γάρ* 15a4,8,20...
entoma *ἔντομα* 15b2,7 17a8 20b6 21a2-32 23b20 29b25 30a3 31a17 p31a19 32b10,12 33a24-b13 39a19 41b31 58a5-b6 60b35 61a12 63a7
enuntio *ἀντιφθέγγομαι* 81a26, *φθέγγομαι* 86b15
enutrio *ἐκτρέφω* 47b26 48b23,30 53a14,b33 73a34-b24 74a15-b35
enutritio *ἐκτροφή* 53a11 54a8
eo *βαδίζω* 76b29, *εἶμι* 80a11
epar *ἧπαρ* 34a17-32 71a4,8
pεπετειος 50a24
Epikharmos *Ἐπίχαρμος* 24a28
pepikiema *ἐπικύημα* 73b7
equa *ἵππος* 73b25-32
equalis *ἴσος* 38b28 42b27 46a32 69a12,31 73a25 : -iter concurro *ἰσοδρομέω* 27b10 : -iter curro *ἰσοδρομέω* 75a25
equidem *καίπερ* 84a20
equinoctium *ἰσημερία* 48a28
equivocus *ὁμωνυμος* 26b24 : -ce *ὁμωνύμως* 34b25 35a8
equus *ἵππος* 17a31 18b30 30b35 32a34,b18 36b2 46b19 47b10-20 48a2-b35 49a32 71a20 77b2 80b3, 5 82a13 85a11,15
Eracliotes *Ἡρακλεώτης* 57a4
ericius *ἐχῖνος* 17b27 19b16 81b35 83a20
erineus *ἐρινεός* 15b25 55b11
Erodorus Eracliotes *Ἡρόδωρος ὁ Ἡρακλεώτης* 57a4
Erodotus *Ἡρόδοτος* 36a10 56b6

erro *πλανάομαι* 20a12,28
erythrinus *ἐρυθρῖνος* 41a36 50b30 55b21 60a8
es *χαλκός* 24a33 43b3,4 : (ars) eris formativa *χαλκευτική* 89b10
[p]espermatizat *ἀποσπερματίζει* 28a11
estas *θέρος* 67a6 83b26 84a18
estivalis *θερινός* 48a29
estus *ἀλέα* 53a23
et *γε* (?) 45a14, *δέ* 15a17, *καί passim*
etas *ἡλικία* 25a8-b19 27a5,9 28a12, b24 45a15 46b25 50a35 78a23-b25 81b31 82a6,11 83b23-36 84a18-32 85a7,18 86a10-34 87a28-b29 88a2 : qui perfecte etatis *οἱ ἀκμάζοντες* 88a22
eternus *ἀίδιος* 42b25-31
etherogenea *ἑτερογενῆ* 23b7
Ethiops *Αἰθίοψ* 22a10,11 36a11 82b35
eubosia *εὐβοσία* 74b25
euekticus *εὐεκτικός* 25b32 : magis — *εὐεκτικότερος* 46b27
eukrasia *εὐκρασία* 44a30
eunuchia *εὐνουχίας* 46b24
eunuchus *εὐνοῦχος* 66a26 84a6,9
[p]*ευταμιευτον* 87b5
eutrofia *εὐτροφία* 46b26
evado *ἐξίσταμαι* 68b25
[p]evanesco *ἐξικμάζω* 27b24
evaporatio *ἰκμάς* 82b2 *ἀναθυμίασις* 82b19
evaporo *διορόομαι* [s]53b7, *ἐξατμίζω* 43a13,b9 72a15 82a29-b27 83a33, 34 : -are facio *ἐξικμάζω* 18b19 : simul — *συνεξατμίζω* 52a35 83a17
evenit *ἀποβαίνει* 38b33, *περιγίγνεται* 25a26, *συμβαίνει* 26a15 39a30,32 45a32 46a21 52b8 75b9, 27 81b5 88b18, *συμπίπτει* 73a19 : — *cum inf. τυγχάνει cum ptc.* 37a4
evigilo *ἐγείρομαι* 79a22
excedo *πλεονάζω* 38a32, *ὑπερβάλλω* 25b11 28a6 74a23,34 76a18, *ὑπερέχω* 87a16,17
[s]excerno *ἐξικμάζω* 27b13
excessus *ὑπερβολή* 38a15 50a30 77b16 86b9, *ὑπεροχή* 71b36 72b24 87a2
excido *ἐκπίπτω* 45b14 73b17 88b7-12 89a8-16
excido : -isus *ἐκτεμνόμενος* 16b5 17b2 65a25 87b19 88a7
excipio : -ceptus *ἔξω* 55b20
excisio *ἐκτομή* 17b3
excitor *ἐγρήγορα* 79a11-18
excludor *συνεκκρίνω* [p]27b16, *ἐκπέττομαι* [s]52b31 53a6 : -dens *ἡ τέκουσα* [p]53a7
excrementum *αὔξημα* 24b27
excrescentia *αὔξησις* 18b18
excresco *ὑπερβάλλω* 25a20
exemplum *παράδειγμα* 46a14 72a22
exeo *ἔξειμι* 37a13 56a21 75b33 81a4, *ἐξέρχομαι* 32b5,7 35a30-b34 52a16,33 54a10 58b26 [p]75a12 79a10 89b13, *ἐξίσταμαι* 68a2,b8 : — extra *ἐξίσταμαι* 25a27 : simul — *συνεξέρχομαι* 52a29
exhibeo *παρέχω* 20a30 26a35 29a9 [p]29b19 38b20-35 40b25 44b34 51b3 52a34 63b32 64b12 75b8 80a25 82b18 86a13
existentia *σύστασις* 17a15
existimo *ὑπολαμβάνω* 53b30 75a15 86a26 88a10 : -andum *οἰητέον* 79b8,34 *ὑπολεπτέον* 79b25 81b34
existo *ἐνυπάρχω* 39a14, *συνίσταμαι* 50b12, *τελέθω* [s]23a25, *ὑπάρχω* 15b22 17a18 18a11,36 19b34 24b7,32 [p]25a9 27b11 [s]28b2 30b2,5 32a4,8 34b2-32 35a17 36a7,b23 38b3,10 39b9 40a11,12 41a2-25 42a14-b5 [p]45a11 47a32 48a15-b9 50a9,b4 60b17 62a2,19 63a28 65a13,14 66b2 67b27,35 68b24 69b1 72a14 73b3 76a23 78a21-b31 79a2,28 82a22,27 85b30,31 86b12 88a9,26 : qui -it *ὤν* 34b35 : -it *cum partic. τυγχάνει cum partic.* 37a22 52b31 64b11,14 77a32 78a20 84a8 : -ens *ἐνών* 59b26, *συνιστάμενος* 62b31, *ὤν* 16a32, b10 17a7... prius — *προϋπάρχω* [p]42a12
exitus *ἔξοδος* 17b6 37b34 52b12,14 74a1 77a27

pexoneirotto ἐξονειρώττω 39a23
pεξουρει 48a22
expansus (?) ἁπλοῦς 18a10
expedit συμφέρει 19b27 21a9
expello ἐκκρούω 80a18 : -pulsus ἐκθλιβόμενος 83a16
expendo ἀναλίσκω 25a27 27b1 s56a25, δαπανάω 45a13 57a25
expensa δαπάνη 76a34
experientia πεῖρα 41a37 47a3 77b4
expertus ἔμπειρος 76b23 : -te ἐμπειρικῶς 42a17
expono : -sita ventis προσήνεμα 83a32
exquiro ἐξετάζω 22a1
exsanguis ἄναιμος *(adi.)* 18a12 33a25 43b11 : -guia τὰ ἄναιμα 15a22,30 20b2 26b2 28a20 29a23 32a21-b10 33a26 63a7
exsiccabilis εὐξήραντος 82b13
sexsiccatio αὔανσις 85a26,33
exsicco ξηραίνω s54a33 : -or αὐαίνομαι 85a33, ἐξαναίνομαι 50a22
exspiro ἀποπνέω 35b34 44a16, ἐκπνέω 81a30
exstinguitur ἀποσβέννυται 77a14
exsurgo ἀνίσταμαι 79a15,16
extasis ἔκστασις 68a26,27
exterior : -ora τὰ ἐκτός 41b26, τὰ ἔξω 40a14
exterminor ἀφανίζομαι 46a2 63b11 72a16
extollo αἴρω 76b18
extra ἐκτός 17b12 19a31-b24 20a17, 32 33b30 53a4 55a8 57a29,34 75a18 85a5, ἔξω 16b28,29 17b24-32 18b7 20a2,b35 24a33 28b6 33b9,12 34b3,6 39b17 43a31 p46a28 49a26 51a26,29 54a24-b2 56a22,24 57a34 58a15-37 : exeo — ἐξισταμαι 25a27 : maxime — ἐξωτάτω 53b35 : qui — oculi ἐξόφθαλμοι 80b36 : — pono ἐξικμάζω (?) 39b2
extraneus ἀλλοῖος 68b32
extremitas ἀκρωτήριον 72b36
extremum ἄκρον 29b14 52b12 54b9,14 85a35
extremus ἔσχατος 18b38 39b29 43b11 52b12 85a36 89a19
extrinsecus ἔξωθεν 35a13, ἐξωτερικός 86a26, ἔσωθεν p35b32 : -ca τὰ ἔξωθεν 33b32 34a2,b12 : ab -co ἔξωθεν 40a9, θύραθεν 40b4,5
extrudo : -sus ἐκθλιβόμενος 55b15

faber τέκτων 23b30 30b6,12 43a25
pfabricantia τεκταινόμενα 30b30
fabulator μυθόλογος 56b6
facies πρόσωπον 22a18-26 26b16 34b24,26 41a10 68b35,36
facilis ῥᾴδιος 42b6,10 46a22 53a28 54b26 69b3 74b9 77b10 86b34 : -le εὐπόρως 69a16, ῥᾳδίως 49b24 75a34,b2 85a16 88a33 : -le aptus εὐφυής 48b12 : -le contemplari εὐθεώρητον 24a17 : -le corruptibilis εὔθραυστος 75a9, εὔφθαρτος 18a5 85b36 : -le desiccabilis εὐξήραντος 85a32 : -le digestibilis εὔπεπτος 75a18 75a33 : — flexibilitas εὐκαμψία 86b10 88a28 : de -li lesibilis εὔβλαπτος 19a34 : -le mobilis εὐκίνητος 85b31 86a1 89a14 : -le penetro εὐθυπορέω 80a29 : -le pervius εὐδίοπτος 79b29,31 : -le putrescibilis εὔσηπτος 85a2 : -le putrescibilis magis εὐσηπτότερος 85a25 : -le siccabilis εὐξήραντος 82b4-15 : -le solubilis ἄνετος 38a2, εὔλυτος 55b23 : -le viam habeo εὐοδέω 25a35 : -lius formabilis εὐπλαστότερος 61a34 : -liter ταχέως 29b30
facio ἐμποιέω 41b6 53a9, κατασκευάζω 30a15, ποιέω 17a15,31 18a5... : — ad συντελέω 15a12 20a36,b3 64a31 : animal — ζῳοποιέω 30a2 : constare — συνίστημι 29a13, 18 37a14,21 39a17,b24 65b10,15 67a18 : evaporare — ἐξικμάζω 18b19 : per artem -cta τεκταινόμενα s30b30 : corpulentus -ctus est σεσωμάτωται 39a12 : decisione -ctus ξυόμενος 28a14

factivus *ποιητικός* 29b13,15 40b21, 33 41a13 42a25,30, *ποιῶν* 40b35
falangion *φαλάγγιον* 21a4
[s]falsum *ψεῦδος* 87a10
fama *φήμη* 56b24
fassa *φάττα* 74b30
fauces *γνάθος* 74a35
favus *κηρίον* 60b34 61a7
fel *χολή* 71a6
felicitor *εὐημερέω* 25b12
femella *θῆλυ* 15a21,22,29... : -am genero *θηλυτοκέω* 65a24 : -as generans *θηλυτόκος* 66b29
femelleitas *θηλύτης* 87a32
femellificus *θηλυγόνος* 66b32
femelligonia *θηλυγονία* 67a9-27
femelletokia *θηλυτοκία* 67b12
femina *γυνή* 23a30, *θῆλυ* 15a18,20 16a5 [p]71b20 75a5 87b20 : -as pariens *θηλυτόκος* 23a27
feminegonia *θηλυγονία* 65a30
feminetokia *θηλυτοκία* 67a35
femininitas *θηλύτης* 75a16
femininum *θῆλυ* 16a7-b10 31a23 41a38,b3 46b14 48b32 64a4,b2 67b3 68a25 72b33 75a6,15 76a15 87a29 88a7
femininus *θηλυκός* 47a1
fere *μικροῦ δεῖν* 48b15, *σχεδόν* 15a6 16b6 17a21...
[p]fermentosus *ζυμώδης* 55a23
fermentum *ζύμη* 55a18,21 : -to simile *ζυμώδης* [s]55a23
fero *κομίζω* 59a33, *φέρω* 15b23,24 20a10 23b11-18 26a7 31b11 35b26 37b28 38a5 40b14 41b10 44a10 48a20 56b9 59a11-b26 66b9 70b20 71a26,b13 76b16 82b21,22 87a17-b3 88a25 : difficulter -or *δυσφορέω* 75a30
ferrum *σίδηρος* 34b37 75b36
[p]fertilitas : in -atis temporibus *ἐν ταῖς εὐετηρίαις* [p]60b3
ferveo *ζέω* 49b1
fertinans *λάβρος* 17a28 : — magis *λαβρότερος* 17a23
fetus *κύημα* 19b33 21a23 29b32 30b11 31a3-18 33a24 34a5 36a26-b11 37a16-b11 39a21,b33 40a1-b9 41a36 48b5,35 49a35 50b10 52b6 55a30,34 57a16,31 58a11-b13 62b8-34 63a2 70a12,15 72a27-b24 73a1-b17 74a14-b3 75b11-37 76a12-b1, *κυούμενον* 75a7, *τόκος* [p]30b5 : gemelli — *διδυμοτοκούμενα* 75a23
fex *ἰλύς* 53a24,26 63a28
[s]ficticius, [p]fictivus *πλασματίας* 34a33
fictio : -onis *πλασματίας* 69a36
ficus *συκῆ* 15b24 55b11
fides : digne pro -e *ἀξιοπίστως* 41a34 : dignus -e *ἀξιόπιστος* 41a37 77b4
figmentum : quasi — *πλασματώδης* 64b10
figulus *κεραμεύς* 30b6
figura *σχῆμα* 16b3 58a24,b12 70a26
figuro : -atus *σχηματισθείς* 24a25
filia *θυγάτηρ* 22a10
filius *τέκνον* 21b33 60b20 74b4, *υἱός* 23b32
[p]filosofus *φυσιολόγος* 63b31
finis *πέρας* [p]18b26, *τέλος* 15a5,8, b16... : in -ne *τέλος (adv.)* 46a2 54b16 65b30 69b9,11
fio *γίγνομαι* 15a18,24,b3..., *περιγίγνομαι* 77a2 : — in *ἐγγίγνομαι* 15b29 20b15 21a23 27a6 56a11 62b27 84b28 : — *cum dat.* *ἐγγίγνομαι* 59b8-36 69a35 85b1 : qui fit *ὁ γιγνόμενος* 16a9 19a33 24a5..., *ὁ γενόμενος* 40a6 42a10, 24 57b8, *συνιστάμενος* 70a7 : factus *γιγνόμενος* 21a20 25a25, b8..., *γενόμενος* 46b35, *γεγονώς* 44a38 : quod factum est *τὸ γιγνόμενον* 15b6 : qui factus est *ὁ γενόμενος* 41b20 : intus fio *ἐγγίγνομαι* 46a25 : plus factum *περιγιγνόμενον* 76a31
firmus *ἑδραῖος* 20a29
fistula *αὐλός* 42a26,28 80b19 88a20
fistulo *αὐλέω* 42a27 88a22

flecto *κάμπτω* 28b8 82b21,26 : varie -itur *ταμιεύεται* s88a30
flegma *φλέγμα* 25a15 35b36
flegmasia *φλεγμασία* 46a5
flexibilis : bene — *εὔκαμπτος* 82b22
flexibilitas : facilis — *εὐκαμψία* 86b10 88a28
flos *ἄνθος* 59a31
fluentum *νᾶμα* 46b11
fluit *ῥεῖ* 25a34 46a18 82b32 : -unt (menstrua) *ῥήγνυται* 27a7
fluvialis *ποτάμιος* 50b29 62b23
fluvius *ποταμός* 41b2 61b7 72b19
fluxibilis *εὐριπώδης* 63b2
fluxus *ῥύσις* 27a13,21 64a5
folio : semper -atus *ἀείφυλλος* 83b10,20
folidota *φολιδωτά* 16b25 19b8,11 33a6,12
folium *φύλλον* 83b14 84a13,17 : -io fluit *φυλλορροεῖ* 83b17 : -ia defluit *φυλλοβολεῖ* 84a12 : -ia proicit *φυλλοβολεῖ* 83b10
foras *θύραζε* 37a13 77a27
forma *εἶδος* 29b17, *ἰδέα* 66a28, *μορφή* 16b7 22a16 28a17 29b7 30b14 32a28 33b21 34a32 37a13, b4 38b34 40b28 43a14 51b2 58a8 61a24,b19 62a13 64b23 66a27 67b7 69a35,b27 88a8, *σχῆμα* 58b10
formabilis : facilius — *εὐπλαστότερος* 61a34 : -e *πυετία* s72a25
formativus : ars eris -a *χαλκευτική* 89b10
formica *μύρμηξ* 21a5
formido *δειλία* 50a12
formidolosus *δειλός* 50a14
formo : -ans *ὀπός* 29a12 : -atus *πεπλασμένος* 64a15
foro : -atus *ἐσχισμένος* 20b15 21a21
fortis *ἰσχυρός* 23b34 50a4 80a11 : -ior *ἰσχυρότερος* 80a9 89a13 : -e *ἴσως* 24b7 34b5 42b27 66a16, *τάχα* 64b9 78a4 : — *cum partic.* *τυγχάνω cum partic.* 30a4
pfortuiter : quod — *ὅ τι ἔτυχε* 43a21
fovea *ὄρυγμα* 80b21
fragilis *κραῦρος* s34b32 52a33
frangibilis *θραυστός* 43b5
frequenter *πολλάκις* 23b35 45a35 49b16-25 53a31 56b20 57a1,sb18 64a34 71b17 75a1 : ut — *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* 77a19-35 : ut ad — *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* 77a33 : -tius *πλεονάκις* 26b8, *πολλάκις* p57b18
frigiditas *ψύξις* 43a4,36 64b7 77b27 84a33, *ψυχρότης* 28a21 34b33 38a13 40b32 44a22 48a35 64a4-b2 65a10-b17 66b17 67a12 68b27 75a17 83a15,28 86a19 88a18
frigidus *ψυχρός* 18a24-b38 19a35 33a10,17 35a10 38a20 43a5-b28 44a6-13 46b29 47a3,5 48a23-b5 50a12 51b16-28 58a5 61b2,6 64a3,19 67a34 82b17 83a12-37 84a34 86a5 88a19 : -ior *ψυχρότερος* 33a4,b8 38a18 48b13 50b11 51b13 54a33 64a5 67a3 : -issimus *ψυχρότατος* 33b11 83b28
frigus *ψῦχος* 22a25 35b28,31
fructifer *καρπόφορος* 15b22
fructifico *καρποφορέω* 55b10 : multum — *πολυκαρπέω* 50a22
fructus *καρπός* 15b23 17a22 23b11, 18 24b19,20 28a27 31b12 38a6 65b30 71b14 : sine -u *ἄκαρπος* 55b10
sfruitio *ἀπόλαυσις* 43a32
sfrumentum *σῖτος* 50a25 : granum -i *πυρός* 28b35
frustra *μάτην* 41b4,5 44a38
fulgidus *λαμπρός* 80a13
fumosus *καπνώδης* 82b20
fumus *καπνός* 61b20
fundamentum *ἕδρα* 16b30
fundo : multa — *πολυχέω* 77a16
funis (?) *στόλος* 63a31
fusio : multe -onis *πολύχοος* 26a10
futurus *μέλλων* 19a22 28b27 38b2 39a25 79a28 88b23

galeos *γαλεός* 54b33
gallina *ἀλεκτορίς* s46b2 49b13-28 50a27 51a12 70a10,30

gallus *ἀλεκτρυών* 38b32, *ἀλεκτορίς* (?) [p]46b2
gampsonicus *γαμψώνυξ*, *-ώνυχος* 46b2 49b2-25 50a4-b19 53a30
gaudeo *χαίρω* 24a1
gaudium *χαρά* 24a1 27b35
gelu *πάγος* 35a35,b28 53b1,7
gemellatio *διδυμοτοκία* 72b14
gemellus *δίδυμος* 28b36 64a36 70a13 : -li fetus *διδυμοτοκούμενα* 75a23
generatio *γένεσις* 15a12,15,17..., *γονή* [p]57a22
generativus *γεννητικός* 20a4 26b21 35a18 38b19 39a5 42a24-b17 48b17 63a34 70b27, *γεννῶν* 40b37
genero *γεννάω* 15a23,b4,5..., *τεκνόω* 15b10 24a6 67a37 : qui -atur *ὁ γιγνόμενος* 30a33 38b31 : -ans *γεννητικός* 67b28 : -atus *γενόμενος* 54a12 78a12 : feminas -ans *θηλυτόκος* 66b29
generosus *γενναῖος* 30a10 49b31, 33 : -ior *γενναιότερος* 86b35
genitalis *γεννητικός* 16b5
genitura *γονή* 18a3,14 19b4 21a28, 29 23b25 24b12 [s]24b22 26a18, b3 27a3-b16 28a30 29a6-b31 30a2,34 31a3,20 33b19,33 34a36 36a11-25 37a7-17 38b11,12 39a9-b24 41b7 46b29 47a17-b22 48a32, b3 49a16,b6 50b16 51b31 56a30 [s]57a22 69a28-b31 70a5, *γόνος* 48a22, *ὀχεία* 48a34
gens *ἔθνος* 75a33
genus *γενεά* 22a9, *γένος* 15a2,19, 28... : cornicularum — *κορακώδης* 56b21,25 : eiusdem -eris *ὁμογενής* 46a30,b11 : novissimi -eris *ὑστερογενής* 72b30
geometra *γεωμέτρης* 35a10
geometricus *γεωμετρικός* 48a10
germen *βλαστός* 31a9 39b37, *πτόρθος* 41b36
germino *βλαστάνω* 22b20 89a5, *ἐξανθέω* 28b27, *παραβλαστάνω* 61b29 : iuxta — *παραβλαστάνω* 62a4
gestatio *τοκετός* 48b22, *κύησις* [s]38b29 46a32 [s]69b23 72b6 76a21 77a32-b17
gesto *κυέω* 77b13 : -ans *κυοῦσα* 75b26
gigno *γεννάω* 21b21 22a7 30a1 33b3 35a20 37b16 42a2 47b31 : genitus *γιγνόμενος* 33b3, *γενόμενος* 48a12
[p]ginnus *γίννος* 48b34,35 49a1,6
glacialis *ἀτέραμνος* 67a34
gladius *ξίφος* 35a1
glaucedo *γλαυκότης* 78a18 79b12 80b7, *γλαύκωμα* 80a15,17
glaucus *γλαυκός* 78a33 79a32-b35 80a1-b2 : -ior *γλαυκότερος* 79a26, b10
gomfii *γόμφιοι* 88b7 89a1
gone *γονή* 67b18
gonimus *γόνιμος* 36a35,b34 41a20, 30 47a5 48a13-b7 51b24 57b1
gonus *γόνος* 50b21 59b8-36 60b4-34
gradiens *πεζευτικός* 15a27
grammaticus *γραμματικός* 67b29
granum frumenti *πυρός* 28b35
gratia *ἕνεκα* 15a4,5,8... *χάριν* 17a21 20b34 21a1...
graus *γραῦς* 43b7
gravedo *βάρος* 44a32-b8 : -vocis *βαρυφωνία* 88b35
gravifonus *βαρύφθογγος* 87a33, *βαρύφωνος* 87a5-b9
gravis *βαρύς* 49b11-21 86b26-33 [p]86b34 87a1-b1 88a32 : -ior *βαρύτερος* 86b16,22 88a22 : — vocis *βαρύφωνος* 86b7,30 88a17 : -ioris vocis *βαρυφωνότερος* 87b8
gravitas *βάρος* 19a16,b27 77a31 79a5, *βαρύτης* 79a19 86b13 87a2 88a2 : — vocis *βαρυφωνία* 88a19
gressibilis *πορευτικός* [p]41b34 : -ia *τὰ πεζά* 18a6 46a24 58a27
gressivus *πορευτικός* 32a21 : -a *τὰ πεζά* 18a38 43b34 49a13,15 [p]58b28 61b14 64a36 71b10, *τὰ πεζεύοντα* [p]51b13
grossities *πάχος* 39a12 47a7 50a5 85b13, *παχύτης* 82a24

grossus παχύς 80b8 82a25-35 84b15 : -ior παχύτερος 35b31 80a32 82a35 83b5 : -issimus παχύτατος 82b10 : -ioris pellis παχυδερμότερος 82b5 83a2 : -iorum pilorum παχυτριχώτερα 82b5
grus γέρανος 85a22
gustus γεῦσις 31b2 44a1

habeo ἔχω *passim*, ἴσχω 17b8 18b11 19a26 20b22 55a34 56a16 79b3,11 83a9,11 : -or ἔχομαι 48b11 : -itus ἐχόμενος 15a17 34b12 54b29 68a9,b9 69b10 : communionem -et κεκοινώνηκε 61b10 : certitudinaliter — ἀκριβόω 80b26 : simul — συνέχομαι ^{p}31a19 : -entes in promptu παρέντας τὴν σύντομον ^{s}70a2
habilito γυμνάζω 75b1
habitio : deforis — θυραυλία 83a19
habitudo σκευωρία 18a33
habitus ἕξις ^{s}25a29 26b21
habundantia ὑπερβολή 65b23, ὑπεροχή 71a31
habundo πλεονάζω 25b10 53a30 70b32 72b13-27 73a11,31 76a11
hac ταύτῃ 20a22 26a18 58a22
hebes ἀμβλύς 80a26
hebetor ἀμβλύνομαι 68b17 89a9
^{s}herba πόα 85a33
hereo ἐρήρεισμαι 20a12 : simul — συνέχομαι ^{s}31a19
hic αὐτός 60a9 ὅδε 24a22,23,b1..., οὗτος *passim*, τοιοῦτος 37a7,24 48b22 49b16 63a7 69b11 : gratia huius ἕνεκά του 15a4 45a27 67b13 78a32-b13 89b19
hic *(adv.)* ἔνθα 29a14,15, ἐνταῦθα 17a27,b19,22...
hiemalis χειμέριος 38a21, χειμερινός 48a23
hiemps χειμών 67a6 83b22,26 84a18
hinc ἐκεῖθεν 50a3, ἐντεῦθεν 17b18 21b19 28a33... : — et inde ἔνθεν καὶ ἔνθεν 20b14-15 45b33 : — inde communico ἐπαμφοτερίζω 72b1
hircino τραγίζω 88a1, ^{s}τραγάω 26a2
^{s}hircinus τραγῶν 25b34
^{s}hircus τράγος 26a1,2
hirundo χελιδών 74b29,31
hispidor δασύνομαι 82a8
hispidus δασύς 74b1 : — fio δασύνομαι 84a12
historia ἱστορία 16b31 17a33 19a10 28b14 40a23 46a15 50b31 53b17 58a25 61a10 63b16
historice ἱστορικῶς 57b35
Homerus Ὅμηρος 85a15
homo ἄνθρωπος 16b30 17a32 18a2-b29 19b25 24a19 25b23-31 28b8, 12 30b35 32a1-b25 35a21 36b2 37b27 38b6,9 44a24-31 45b12,16 47a23 49a32 50a1 51a17 52b25 53a13 62b28 67b4-32 68a13-b14 69b7-23 70a32,b34 72a1-b8 73b8, 22 74b1 75a4-28 76a22,b24 77b3,5 78a22,26 79a34,b5 80b3,4 81b18-31 82a7-b16 83a13-b25 84a1-b3 85a6,8 86a31,b19
honorabilis τίμιος 31a34 : -ior τιμιώτερος 32a17 62a24 : -issimus τιμιώτατος 44b12
honorabilitas τιμιότης 36b31
hora ὥρα 18a7 43a35 48a29 52b30 53a6-22 ^{p}55b15 58b20 ^{p}62b14 ^{p}63b11 63b13 ^{p}73a17 ^{p}81a34
humector ὑγραίνομαι 35a36 53b1-8 55a19
humiditas ὑγρασία 27b36, ὑγρότης 18a30 21b5 26b32 ^{p}29b27 39a20 43a12,18 44a9,23 50a8 53a34 60b4 61b33 71b23 72b3 77a7 80a20 82a27-b31 83b18 84b5 85a1-17 88a26
humidus (-m) ὑγρός (-ν) 18b19 19b30,32 20a7-11 25b2 26a17-20 27b36 28b17 31b13 33a8,11 35a31-b35 36a2 37a2-b34 38a8 39a8-b30 42a15 43a7-b31 44a6-20 46b29 50a13 51a1,b16 52a1-35 53b6,26 54a35 55a19 58b4 61a23-b11 62a18-23 63a29 65b24 66b33 67a18 69a30 72b5,19 77b31 79b27, 28 80a2-b27 81a34-b28 82a30-

b35 83a17-b25 84a4 85a3-24 : -ior *ὑγρότερος* 32b31 33a4 49b31 55b11,12 53b25 56a10 66b31,36 67a4 75a14 80a21 : -issimus *ὑγρότατος* 39a9 44a28
humor *ἰκμάς* 27b11,20 28a33 39b1 76a12, *ὑγρόν* 21a7 46a25, *χυμός* 55a21 69a30
hydares *ὑδαρής* 79a32
hydropicus *ὑδρωπιῶν* 89b14
hyena *ὕαινα* 57a3,4 s57a7,9
hymen *ὑμήν* 37b5 39b27,31 45b35 46a18,24
hypenemia *ὑπηνέμια* 30a4-32 37a30 41a17,30 49b1 50b13-21 51a10 s51a13 51a23-b24 57b1,14
hyperinus *ὑπέρινος* 50a29
hypostasis *ὑπόστασις* 26a21
hystericus *ὑστερικός* 76a10

piacio *βάλλω* 46a20
iam *ἤδη* 15b20 17b3 18a13... (?) *δή* 40a21 : — non *μηκέτι* s18b25 75b19 77a23
Iberia *Ἰβηρία* 48a26
ibi *ἐκεῖ* 17a27 29a8 34a18 43a34 49a2 59a30 72b25 75a34 89a1
sibis *ἶβις* 56b15
idem *ὁ αὐτός* 15a9,15,b22... *αὐτός* 48b5 : eiusdem coloris *ὁμόχρως* 49a22 : eiusdem generis *ὁμωγενῆ* 46a30,b11 : eodem modo *ὡσαύτως* 55a1 87a5 : eiusdem speciei *ὁμοειδής* 25b27 47b30 48a5,12 : eiusdem tribus *ὁμόφυλος* 46b9
igitur *ἄρα* 25a3-21 29b18 34a5-b3 35a22 66a36, *γοῦν* p16b11 18b36 p36a20 80b21 84b34, *οὖν* 15a6,8 16a1..., *τοίνυν* 17a17,20 22b34 23a31 27a2 35a20 36b21
igneus *πυρώδης* 79b15
ignis *πῦρ* 22a33 34b29 36b35 37a1,6 43a7-19 52a5 61b17,18 62a31 67a21 69b19 72a13,15 79b17-24 82b27
ignitus *πυρούμενος* 37a2 53b4,9 61b20
ignobilis *ἀγεννής* 49b31
ignorantia *ἄγνοια* 56a2
ignoro *ἀγνοέω* 65a29
ille *ἐκεῖνος* 15b19 16b21 18a4... : -o modo *ἐκείνως* 39a32 56a2 61a19 64a24 69b2
illiquabilis *ἄτηκτος* 43a7 62a31
illuc *ἐκεῖ* 39b8
imago *ἀνδρείκελον* 25a26
imbecillitas *ἀσθένεια* 75a9,19 76a2 84a31 85b10
imbecillus : -ior *ἀσθενέστερος* 75a14
immanifestus *ἄδηλος* 17a9,b10 20b7 21a32 58a10, *ἀφανής* 54a19 : -ior *ἀδηλότερος* 35b11
immisceor *ἐγκαταμίγνυμι* 35b19 : -mixtus *συμμιγνύμενος* 30a11
immitto *ἐναφίημι* 30b25 : non suscipit quod in coitu -itur *οὐ δέχεται τὴν ὀχείαν* 48a21
immobilis *ἀκίνητος* 42b33, *στιφρός* 32b35
immobilitor *ἀκινητίζω* 58b17,31 59a4
immoveo : -otus *ἑδραῖος* 75a32,36
impedio *ἐμποδίζω* 18b25 19a13 20a2,b11 56b2 70b26 75b16 78a8 80a24
impendo : multa — *πολυχοέω* (?) 49b9
imperfectio *ἀτέλεια* 58b20 70b5
imperfectus *ἀτελής* 15b15 18b6-34 19b35 20b23 29b32 30a22 32b5,13 33a2-28 40a24 49a25 50b15,23 51a25,b23 54a22 55a8-b31 56a22 57a35,b19 58a11,37 63b26 74b3-35 75a1 78b21 : -ior *ἀτελέστερος* 37b8 57a30 : -issimus *ἀτελέστατος* 58a33 79a24
impetus *ὁρμή* 50b20 : -um facio *ὁρμάω* 69b32
impleo *πέλομαι* (?) 77a10, *πληρόω* 17b4 51a16 58a10 71b31 81a35
impono *ἐντίθημι* 62b17, *ἐπιτίθεμαι* 76a4 : -or *ἐπίκειμαι* 79a5 : sputum — *διαπτύττω* p20b17
impossibilis *ἀδύνατος* 19a14,b2 22a3...
impossibilitas *δυσχέρεια* 40b15

impotens ἀδύνατος 31b31 87b14 : — sum ἀδυνατέω 65b15,35 66a31 84b1, ἐξαδυνατέω 85a10
impotentia ἀδυναμία 25b18,21 26a8, 11 28a18 65b9,17 66a32 74b35 87a29
impregnatio κύησις 75a31-b7
impregno : -ata κυοῦσα 73b5 s74a28 75a37-b22, ὠχευμένη 48a33
impressio τύπος 21b32
improportionatus ἀσύμμετρος p19b12 23a29
impugnatio ἀλκή 59b31
in *cum acc.* εἰς *passim : cum abl.* ἐν *passim,* ἐπί *cum gen. passim,* ἐπί *cum dat.* 16b20 19b27 20a21..., ἐπί *cum acc.* 21a13 25b17 27b29..., τῷ *cum inf.* 16a18 23a22 24a19..., κατά *cum gen.* 37b35 : — circuitu κύκλῳ 39b27 52a8 53b22 62a29 70a2, πέριξ 52a30 54a33,66 83b34 : — circuitu sum περίειμι 74a26 : — promptu πρὸ ὁδοῦ s18b24 40a3 : — quantum ᾗ p34b8 42b2 57b24,25 68a6-34 80a3
inanimatus ἄψυχος 31a35,b29 36a32
inanis κενός 48a8, σομφός 32b35 76b21
inarticulatus ἀδιάρθρωτος 32a27 74b14
inartificialiter ἀτεχνῶς 31a21 43b22
inaugibilis ἀναυξής 58b34
pinaugmentabilis, sinaugmentatus ἀναύξητος 57b4
incamerabilis ἀταμίευτος 88a34
incanesco ἐπιπολόομαι 85a18
incendo ἐμπυρεύω 39b10, προσκάω 67a20
incidentia παράπτωσις 18a28
incido ἀνατέμνω 73a28, τέμνω 68b17 89b15
incido παραπίπτω 18a1 56b1, παρεμπίπτω 42b8 68b36, πίπτω 69b31, προσπίπτω 81a5, συμπίπτω 78a9
incipio ἄρχομαι 27a6 48b10 76b16 : -endum ἀρκτέον 37b25
incisa ἔντομα 42a2 58a29
pincisivus βρωτικός 45a29
inclinatio ῥοπή 67a12 83b32
inclinor ῥέπω 77a31
includor ἐγκατακλείομαι 35b23 86a13
sincoagulabilis ἄπηκτος 36a23
incommensurabilis ἀσύμμετρος 42b27
incongelabilis ἄπηκτος 35b30 p36a23
inconsiderate ἀσκέπτως 56b17, ἀνεπισκέπτως 78b10 : -ius ῥᾳθυμότερος 64a12
incontinens ad ἀκρατής 74a4
inconveniens ἄτοπος 27b16 34a10, 33 35a32 55b36 56b29 59a35 64b1,27
incrementum αὔξησις 33b3 40a1 41b32 43b19 44b21,30 45a5-27 48b28 49a26 51a26
incubo ἐπῳάζω 52b16-34 53a15-b2
incus ἄκμων 89b11
inde ἐκεῖθεν 36b19 : *cf.* hinc
indeterminatio ἀοριστία 78a6
indeterminatus ἀδιόριστος 17a5 20b22 41b33 58a35 70a23, ἀόριστος 72a3 : -e ἀδιορίστως 26b16 78b9
Indicus Ἰνδικός 46a34
indifferens ἀδιάφορος 46a31 48a1
indigentia ἔνδεια 63a29 66a19,b33 79b18,19 82b18
indigeo : -et δεῖ 48b18 57b16, δεῖται 19a33,b1 22b16 28a27,28 30a29 40a1,32 41a28 51a21 53a7 60b7 64b23 72a17 74a10 75b20, προσδεῖται 41a5,8 50b20 51b23 62b12
indigestibilis : -ior δυσπεπτότερος 66b36
indigestio ἀπεψία 28a22 39a12 66b17,22 76a7 80b7 84b30
indigestus ἄπεπτος 26b7 45b19 68b35 74a2 : -issimus ἀπεπτότατος 45b20
indiscussus τεθρυλημένος (?) 56b6
indistinctus ἀδιόριστος 56a29 : -ior ἀδιοριστότερος 41b29
induo φορέω 23b32

induro *πήγνυμι* s52a35 53b8, *σκληρύνω* 36a4 54a32 58b16 62a29 83a15-b1
ineptitudo *ἀφυΐα* 18a27
sineptus *ἀσύμμετρος* 19b12
inexcitabilis *ἀνέγερτος* 79a3,4
inexisto *ἐνυπάρχω* 24a25,b4 s25a9, b19 27b15 29b3-19 30a1,12 31a23 33b33 34a5-b18 36a31,b33 38b25 39b32 40a3 41a1,b7 43a27 s45a11 75a36 78b12 : -ens *ἐνών* 34a22, b16 36a27 39b36 40a2
inexperientia *ἀπειρία* 58a3
inferior *κάτω (in loco adi.)* 19a26 25b1 41b29,30 63a11-19 70a22 77a30 79a22
infero *εἰσφέρω* 29b27 67a32, *ἐπιβάλλω* 48a27
infinitus(-m) *τὸ ἄπειρον* 15b14,15 42b21-23
infio *ἐγγίγνομαι* 15b29 20b15 21a23 30b17 36b17 38a1 87b18
infirmitas *ἀρρώστημα* 26a12 80a14, *ἀρρωστία* 25b20 84b25,28 85a20, *ἀσθένεια* 25b30 30b27 87a22, *ἀσθένημα* 26a15, *νόσος* 25a9 28a24 38a31 46b29 49a18 84a26
infirmor *κάμνω* 25b20
infirmus : -ior *ἀσθενέστερος* 26b31, 33
inflexibilitas *ἀκαμψία* 86b11
inflor *ἀνοιδάω* s28b28 : spiritu — *πνευματόομαι* 55a19
infrigido *καταψύχω* 83b29, *ψύχω* 18a21,25 19b3 35a31-b35 37a36 39b29 43a13,b2 52a35 64a29 68b17-22 83a32 85a31 : -or *ἀποψύχομαι* 44b5
infundo : — fusus *προσεγχυθείς* 23a19
infusio : -ne purgationum(?) *ἐν δ' ἐχύθη καθαροῖσι* 23a24
ingenio *μηχανάομαι* 45a31
ingredior *εἰσέρχομαι* 20b28 33b20 36a25,29 36b18 54a14,31 62b7, *εἶσειμι* 36b24-26 56b9 67a31 77a25 84b4
ingrossor *παχύνομαι* 35a32
inhonorabilis *ἄτιμος* 31a34 : -ior *ἀτιμότερος* 62a25
inicio *βάλλω* s46a20 : -iectus (?) *ἐκβληθείς* 63a31
piniurio *ἐξυβρίζω* 25b35
innascor *ἐμφύομαι* 85a16
innumerabilis *ἄπλετος* 55b26
sinnus *γίννος* 48b34,35 49a1,6
inoperatus *ἀκατέργαστος* 66b23
inquam *φημί* 22b21 23a11 34a19 42b13 69b36
insanabilis *ἀνίατος* 46b34
pinsensibilitas *ἀναισθησία* 31b2
inseparabilis *ἀχώριστος* 36b25 37a10 63b24
insero *ἐναφίημι* 23b23
insinuo *δηλόω* 87b17
insolubilis *ἄλυτος* 43a7,19
inspiratio *εἰσπνοή* 81a25
inspiro *εἰσπνέω* 81a31
inspissor *παχύνομαι* 35a36-b28 53b10, *πυκνόομαι* 35b30 83b1
instrumentum *ὄργανον* 40b26
insum *ἔνειμι* 28a28 35b15 40b6,20 45b24 46a26 68a11-b6, *ἐνυπάρχω* 80a11, *ὑπάρχω* 78a24 : -ens *ἐνών* 41a11
insuper *οὐ μήν* 28b12
intellectivus *νοητικός* 36b14
intellectus *νοῦς* 36b5,28 37a10 44b22
intelligo *νοέω* 16b3 33a32 84a34
intendo *ἐπισκοπέω* 29b9, *προθυμέομαι* 36b7, *σκοπέω* 15a14 31a34 : -sus est *ἐπιτέταται* 87b13
inter *ἐν* 49a1, *gen. partit.* 28b14
intercipio *ἐμπεριλαμβάνω* 62a22 : -ceptum est *ἐμπεριλαμβανόμενον* 36b36, *ἐναπολαμβανόμενον* 62b16
interimo *ἀναιρέομαι* 26a14
interior *ἐντός* s20a30 35b33 40a15 41b25 43a17 71a1, *ἔσωθεν* 78a10
intermedius *μεταξύ* 27b19 31b8 43b35 45b34 49b18 50a19 70b22 71b35 72b9 77b22 79b33 82a5
intermedium *μεσότης* 38a22
intermitto *διαλείπω* 74a17
interrogo *ἐρωτάω* 42b22

intersum ἔνειμι 59b19
intestinum ἔντερον 20b14 21a22 : -na terre γῆς ἔντερα 62b26 : que rectorum -orum εὐθυέντερα 17a23 : recta -a habentia εὐθυέντερα 17a27
intra ἐντός 19a35 33b30 54b1,3 56a21 59a33 74a35 p81b32, ἔσω 49a27 81b15 : — existens ἐνυπάρχον 16a22
intrinsecus ἔσωθεν 35a33 : ab -o ἔσωθεν s35b32
intro εἰσέρχομαι 40b4
intueor νομίζω p72b37 : -ens σκοπούμενος 29a24 : acute — ὀξυωπός 79b35
intumesco ἀραιόομαι 28b26
intus εἴσω 39b4,18, ἐντός 16b18,23 17a25-b33 19a31-b16 p20a30 28b9 39a28,36 40a17 52a4,b9 53a4 54a14 55a12 57a29,34 62a31 74a9 80b36, ἔσω 16b27 51a28 60b8 75a16 : — derelictum ἐναπολειφθέν p26b27 : — ens ἐνών 34a8 : — futurus ἐνεσόμενος s40a9 : — fio ἐγγίγνομαι 46a25 : quod — factum est τὸ ἐγγιγνόμενον 39a16 : — suscipio εἰσδέχομαι 54a29
sinunctus ἔγχριστος 47a9
inutilis ἄχρηστος 25a4,10 26a11 38a7,36 39a8,14 45b1 48b24 62a17 76a24
invenior εὑρίσκομαι 63a33 71a6
inveteratus παλαιούμενος 82a6
invicem ἄλληλοι 16a26 18a8,17... : ad — ἀλλήλους 18a31 22b16
invisibilis ἀόρατος 36a16
ipse αὐτός *passim*, οὗτος (?) 19a33 68a29 : in -o habens sufficientiam αὐτάρκεια 76b8
irrationabilis ἄλογος 22b30 24a9 34a3,7
irregularis ἀνώμαλος 72b7 88a1-28
irregularitas ἀνωμαλία 88a24
is αὐτός 63a33 : eo quod διά *cum inf.* 88b12, τῷ *cum inf.* 16a20 24b20...
iste οὗτος 17b9 18b21 19b33...
itaque δή 15a18 17a15 24a11..., ὥστε 17b21 18a31 19a11...
itea ἰτέα 26a7
iterum αὖ p80a20, πάλιν 15b13 22b24 24b22... : — coitum patitur ὀχείαν ἐπιδέχεται 73b25
siubatus λόφουρος 55b18 77b5
iudicium κρίσις 81b2
iudico κρίνω 70b21 80b20 81a18
iunior νέος 74b11,31 79b7 82a6 86b14 87a23,b12, νεώτερος 80a21 86b15 87a28
iuste δικαιως 58b29
iuvenis νέος 25b22 39a24 66b29 67a25 p75a9 79b11 84b31 87a28, b13
iuventus νεότης 67b11
iuxta germino παραβλαστάνω 62a4
sixia ἰξια 27a13
ixus ἰξός 15b30

kampa κάμπη 58b9-29 59a2
kapneia κάπνεος 70b20
karabinus καραβώδης 58a17
karabodeus καραβώδης 58a12
karabus κάραβος 57b33 58a10
karkharodonta καρχαρόδοντα 88b16
kefen (-na, -nus) κηφήν 59a15-33 60a13-b19 : κηφην *raro in* Γ^1, *e. g.* 60a19
Kelti Κελτοι 48a25
κηριαζω 61b32 62a6,9
kestreus κεστρεύς 41b1 62b23
pkhedropa χεδροπά 50a24 52a21
Knidius Κνίδιος 36a2
pκοινοδους 88b17
kokhlius κοχλίας 61a22 62a33
kolobus κολοβός 21b17 24a3-5 46a9 70b32
kolum κῶλον 42b16 44a35 50a2
pkrocodeilus κροκόδειλος 32b19
pktenes κτένες 63b12
Ktesias Κτησιας 36a2
kyamos κύαμος 52a22
pκυανοειδες 79b33
pκυηματα 51b30
kytos κύτος 41b35 42b14 43b18

labor πόνος 75a35,b1
laboriosus ἐπίπονος 75b1, ποντικός 75a33
laboro διαπονέω 59b1,6, κάμνω 24a7 87a25, πονέω 25a17 75a35
lac γάλα 21a28,29 29a11,12 35b2 37a14 39b22-25 52b23,26 71b23 72a22 76a15-b3 77a4-24 88b23 89a5,7
slacerta σαῦρος(-ρα) 16b24 32b3,19
Laconicus Λακωνικός 81b10
lacrimo δακρύω 79a12
lacteus γαλακτώδης 40b7
lacto θηλάζω 33b29 77a12,13 88b14-16 89a4,6
lana ἔριον 58b23 83a5
langueo νοσέω 38a29 48b35 84a29 : simul — συννοσέω 84a30
languor νόσημα 68b34, νόσος 75b9 80a36 84a30-b34 86a10
languorosus νοσηματικός 25a11 46b31, νοσηματώδης 27b28, νοσώδης 25b14 26a22
lapideus λίθινος 34b27 40a15, λελιθωμένος 83a28 : magis — λιθωδέστερος 83a31
lapis λίθος 31b2 41a21 : -ides λαιαί 17a35 : -ides vocatas layas τὰς καλουμένας λαιάς 87b26
slascivio ἐξυβρίζω 25b35
lateo λανθάνω 16a10 36a19 52a31 56a32 58a3 76a9
platibula quero φωλεύω 83b11
latio φορά 19a18
latito φωλεύω s83b11 83b24 84a12
latitudo εὐρυχωρία 74a20
latus ἀχανής 81a2, πλάγιον 19a26, πλατύς 88b30 89a2-16, πλευρά 42b28
plaxus κραῦρος 34b32
laya *cf.* lapis
lectus κλίνη 24a24 29b17
ledo βλάπτω 26a25 38a30 74a29, θραύω s75a8
leena λέων θῆλυς 47b34
slegumen χεδροπός 50a24 52a21
Leofanes Λεωφάνης 65a25
leo λέων 42a9 47b34,35 50a31 60b23 74b15 85b17 88b17
leopardus θώς 42a9 s46a34 74b16
lepus δασύπους 74a31,sb3 83a7
Lesbus Λέσβος 63b1
lesibilis : de facile — εὔβλαπτος 19a34
levis λεῖος 74b2 88a25 : -ior λειότερος 27a16
levitas κουφότης 35b27, λειότης 86b10
levo αἴρω 44b8
liber ἐλεύθερος 44b19
Libia Λιβύη 46b7,8
licet ἔξεστι 66a25
liciatorium ἱστός 17a36, στήμων 87b25 88a4
ligneus ξύλινος 34b27 40a15
lignum ξύλον 24a24 29b17 30b5,12 41a21 43a25,26
limostrea λιμνόστρεα 63a30,b12
linea γραμμή 43b24 57a9
lingua γλῶττα 22b32 86a21-29
linio ἐναλείφω 43b24
linum λίνον 83a10
liquesco τήκομαι 43a16
locellus χόριον 46a19 54b5
locus τόπος 15a26 18b20 19a16..., χόριον 45b35 53b30, χώρα 16b19 85b13 : in multis -is πολλαχοῦ 63a28
locusta ἀκρίς 21a4,23
ploforum λοφούρων 55b18
logicus λογικός 47b28
longitudo μῆκος 18a19,33 19a18 70a27 82a2 83a9,11
longus μακρός 18a25,29 20b12 81b9-15 82b12 : -e πόρρω 33b29 44a31,b4 72b23, πόρρωθεν 81b4 : -ius πορρώτερον 68b10 80b21, πορρωτέρω 35a9,11 47b29 : -issimus μακρότατος 82b16 : -issimum πορρωτάτω 33a11 : a -e πόρρωθεν 81b11 : de -e πόρρωθεν 70b23 80b16-36 81a6-b26 : -e vite μακρόβιος 77b6 : -ioris vite μακροβιώτερος 77b2
loquor φθέγγομαι 87a26

luceo *φαίνω* 80a35
lucerna *λαμπτήρ* 80a35, *λύχνος* 24a34
lumbus *ὀσφύς* 16b18,23 17b27 20a1-21
lumen *φῶς* 67a8 77b25 80a2,6
luna *σελήνη* 38a21 61b21 67a5,6 77b20-34
lupus *λύκος* 42a9 46a34 71a22 74b16
lutosus *βορβορώδης* s63b3 : — factus *βορβορωθείς* 63a29
lutum *βόρβορος* 63a32, *πηλός* 30b6
luxuriatio *ἀφροδισιασμός* 83b29
luxurior *ἀφροδισιάζω* 83b26
luxuriosus *ἀφροδισιαστικός* 74a16,b2

macero *διηθέω* (?) 28a28, *προλεπτύνω* 26a1
macula *κηλίς* 80b32
magis *μᾶλλον* 18b25 21b15 22a2..., *τὸ μείζον* 71b34 : — acutifonus *ὀξυφωνότερος* 87b9 : — alteratum *ἀλλοιότερον* 26b6 : — animalificus *ζωτικώτερος* p61a27 : — bibilis *ποτιμώτερος* 61b4 : coniacens — *στιφρότερος* 35b12 : — euekticus *εὐεκτικώτερος* 46b27 : festinans — *λαβρότερος* 17a23 : — lapideus *λιθωδέστερος* 83a21 : — motivus *κινητικώτερος* 75a7 : — nerveus *ἰσχνότερος* s49b32 : — polytokos *πολυτοκώτερος* 49b31 70a36 : — varius *ποικιλώτερος* 86a34 : — vitale *ζωτικώτερος* s61a27
smagnifonia *μεγαλοφωνία* 87a3,7
magnifonus *μεγαλόφωνος* s87a4 87a9,12
magnitudo *μέγεθος* 17a8 18b15 19b12..., *μέγα* 63a19 : multe -inis *παμμεγέθης* p45a34
magnus *μέγας* 17b11 18a23 22b18... : maior, -us *μᾶλλον* 39b31, *μείζων* 17b8 21a11,19..., *πλείων* 27b21 45a30 : multo maior *πλεῖστος* 84a3 *πολλαπλάσιος* 54a27 : magne vocis *μεγαλόφωνος* 86b9 : maioris molis *ὀγκωδέστερος* s49b32 : — temporis *χρονιώτερος* 77a34
malakia *μαλάκια* 15b1 17a4 20b5-36 21a32 27b2 32b6 33a22-b10 41b33 55b32 57b31 58a15,20 61b5
malakodermus *μαλακόδερμος* 18b17-38 19a1 49a21 54a31
malakostraka *μαλακόστρακα* 15b1 17a3 20b5-26 27b2 32b6 33a21-b10 43b10 55b33 57b32
maledictio *λοιδορία* 24a29
malleus *σφύρα* 89b11
malus : -i saporis *δύσχυμος* 76a30
mandibula *σιαγών* 89a1
maneo *μένω* p23a13 34a13 39b2 40a35 41b12 60b8 68a32 69b12
manifesto *δηλόω* 74a34
manifestus *δῆλος* 26b19 46a8 56a3 63a18,b27 70a30 80b33, *διάδηλος* 54a18 81b4, *ἐπίδηλος* 25b7 p28a8 63b14 75a34,b6 76b14 p76b22 79b7 82a7,13, *φανερός* 16b9 17a17,b7... : -e *ἐπιδήλως* 47a15 50b11 76b19 78b26 79a29, b5 80b5 83b8, *φανερῶς* 20b21 21a30 24b33 36a3 47a16 64a26 : -ius *ἐπιδηλότερον* 28b29 : -issimus *ἐπιδηλότατος* 27a22 : -issime *ἐπιδηλοτάτως* 27a33
mansivus *μόνιμος* 32a22
manus *χείρ* 22a18-b32 26b15-23 30b16,18 34b30 41a10 72b17 80b19 81b12 86a27 : -u visum adunans *ἐπηλυγαζόμενος* 81b12
mare *θάλαττα* 18a4 20b28 61a23-b9 62a17,b15 63a32,b2 77b31 79b30 83a21
marinus : -a *τὰ θαλάττια* 32a34 46b5 : bos — *φώκη* s81b23 : stagnum -m *λιμνοθάλαττα* 61b7
masculinus *ἀρρενωπός* 47a1 : -m *τὸ ἄρρεν* 16a18,20,27,28,29...
masculogonia *ἀρρενογονία* 65a30 67a9-27
masculotokein *ἀρρενοτοκεῖν* 66b34
masculus *ἄρρην* 15a19,20,21,22... :

-m generare *ἀρρενοτοκεῖν* 65a24 : -orum paritivus *ἀρρενοτόκος* 23a27
mater *μήτηρ* 16a16 s46a28 53b32,33 54a3-b7 63a1,b29 64a7,b27 67b1-22 68a7-b14 69a4-b6 75a11 78b22, *μήτρα* 64a1
materia *ὕλη* 15a7-b5 16a7 23b30 24a24-b5 27b14,32 29a11-b4 30a 15-b26 31b22 32a5,9 33b26,31 36b18 38b13-35 40b7-34 41a7,b7 44b23 p47a18 48b3 49b15 50b4 51b1 52b19 64b13 65a6,b12 66a 12,b14 69b12 70a7,b17 71b19,22 72a2-b24 73a7 77a5 78a6-b9 86b21 89b8
materialis *ὑλικός* 62b1
matricalis *ὑστερικός* 17a5 20b21-31 38b7
matrix *μήτρα* 40b2 42a5 79a8, *ὑστέρα* 16a33-b32 17a4 18a35-b25 19a5-b28 20a2-b14 21a21 23b1,14 25b3 27b23 28a1,36 29a8 37a21-b23 38a9-b37 39a10-b20 40a25-35 45b2-35 46a4-25 47a30 49a1-30 51a1-29 52a11,25 53b25 54a1-b32 55a24-b36 56b10-32 57a20 58a7,11 63b34 64a3-b32 65a10-18 66a4,b25 69b33 70a26 71b28,30 73a16-b27 74a8-25
maxilla *σιαγών* 89a12
maximus *μέγιστος* 23b19 29b33 42b14 43b33 44a19 71a19-b13 : -c *μᾶλλον* 45a11, *μάλιστα* 16a7 17a5 22a1..., *πλεῖστος* 44a28 : quam -c *ὅτι μάλιστα* 65b5 80b17 81a16 : -e digestivus *πεπτικώτατος* s49b24 : -e extra *ἐξωτάτω* 53b35 : omnino — *παμμεγέθης* s45a34 : -e polygonus *πολυγονώτατος* 18b12 : -e polytokos *πολυκώτατος* 49b29 : -e spermaticus *σπερματικώτατος* 47a14 : -e utile *χρησιμώτατος* 25a12
meatus *πόρος* 87b29 88a4
medicinalis *ἰατρικός* 29b21
medicus *ἰατρός* 73a18
medietas *ἥμισυ* 25b24
medium *μεταξύ* 78b28
medius *μέσος* 17b17 45b27 52a7 60b13 67a19 71a34,36 80a22 85a4 87a5
pmegalofonia *μεγαλοφωνία* 87a3,7
pmegalofonus *μεγαλόφωνος* 87a4
mel *μέλι* 59a33 60b3
melior *βελτίων* 17a16,20 31b23..., *βέλτιστος* (?) 76b33, *κρείττων* 32a5
membrum *μέλος* 22b12 64b18 72b17 87a1, *μέρος* p26b10
mendatium *ψεῦδος* 51a12 69a13 : ad — produci *διαψεύδεσθαι* 56b18
mensis *μείς* 77b23, *μήν* 38a18-22 67a3-7 76a24 77a10,b19 : decem -ium *δεκάμηνοι* 72b19 77b14 : octo -ium *ὀκταμήνια* 72b10
menstrua *καταμήνια* 21b5 26a29,30 27a2-b33 28a23-b31 29a22,32 37a28 38a24 39a8-b25 46b28 47a2 48b21,23 50b5,12 64a5 65b20 67a1-b16 73a17 74a1,2 76b11,27 77a15
menstrualis *καταμηνιώδης* 49b6 51a3
menstruosus *καταμηνιώδης* 48a20
mensuror *μετρέομαι* 77b18,20 : -atus *μετριάζων* 38a27 : -ate *συμμέτρως* 39b3
mentior *ψεύδομαι* 36a4
metakhoiron *μετάχοιρον* 49a2,5 70b7
methodus *μέθοδος* 58a28 82a23
metra *μήτρα (vesparum)* 61a6
microfonia *μικροφωνία* p83a3,7
microfonus *μικρόφωνος* p87a4 87a10, 14
mille annorum *χιλιετής* 45a34 : decem — *μυριετής* 45a33
mingo *οὐρέω* 73a23 : qui posterius -unt *ὀπισθουρητικά* 20b10
mininga *μῆνιγξ* 44a10 81a20
minister *οἰκέτης* 44b20
minor *ἐλάττων* 17a9 25a31 26b33..., *ἧττων* 23b35 25b33 26a1... : -imus *ἐλάχιστος* 45b17,18 48a20

85a36 : -ime ἥκιστα 16a5 25a9 73b32 81b17,20 : minus articulatus ἄναρθρος 87b12 : -coitivus ὀλιγοχούστερος 57a21 : — digestus ἀπεπτότερος 50b25 : — nervosus ἄνευρος 87b12 : — principalis ἀκυρότερος 78a1 : — procreativus ἀγονώτερος s18a23 : — prolificus ἀγονώτερος 26a3 : — prolis ἀγονώτερος p18a23
minoratus ἐλαττούμενος 56a26
mirabilis θαυμαζόμενος 71a26, θαυμάσιος s31b2, θαυμαστός 58a3 61b15 : -ia θαύματα 34b10 41b9
miror θαυμάζω 71a18,27
misceo μείγνυμι 17b31 25a10-b14 27b7 28a29 29b4 31a1-b7 32a9 35b14-22 36a8,17 38b28 39b18 46b3,15 p46b8 47a34-b22 48b1,14 53a26 54b23 56b14 62a11,b11 71b20 85a30-b29 : mixtum μικτόν 35b6 : non mixtus ἄκρατος 23a20 : simul misceor συμμίγνυμι 26a12 51b33
mixtio : multe -onis πολυμιγής 69a34
mixtura μίγμα 24b17 26a32 28b34 47a35, μίξις 36a20 s46b12 47b7 48b33 67a23
mobilis : difficulter — δυσκίνητος 80a26 : facile — εὐκίνητος 85b31 86a1 89a14
moderatum habens μετριάζων 18a24
modicus μικρός 15b21 16b3 18a10, 28..., ὀλίγος 25a33 28b5 35b17... : -issimus ἐλάχιστος 25b7 68a17
modus τρόπος 15a15,b26 17a12... : eodem -o ὡσαύτως 55a1 87a5 : illo -o ἐκείνως 39a32 56a2 61a19 64a24 69b2 : omni -o πάντως 22b34 : simili -o ὁμοιοτρόπως 55b28 : utroque -o ἀμφοτέρως 20a18 26a23 67a21
moles ὄγκος 17a7 21a20 26b18 27a19 35b13-19 36a8 37a16 38b23 54a20 75b29,31, κύτος 20a35 : bone -is εὔογκος 66b20 : maioris -is ὀγκωδέστερος s49b32
mollificabilis μαλθακός 19b7
mollificor μαλάττομαι 43a15
mollis μαλακός 33a1,14 34b31,37 43b3 44a26 47a35-b19 52a32,34 54a35 58b21 83a6,11 88a28-31 : -ium pilorum μαλακόθριξ 83a13
pmollitia μαλακότης 22b33 : -ties μαλακότης s22b33 41b12 43b22 58b12 82a2
molynsis μώλυνσις 76a8 : — passa τὰ μωλυνόμενα 76a1
monokhroos μονόχροος p51b19 85b16-23 p86a3 86a14-b1
monotokia μονοτοκία 70b29 71a15
monotokizo μονοτοκέω 72b1 74b24
monotokos μονοτόκος 46a12 48a17 50a16,17 70a8,33 71a18-b2 72a30 -b5 73a35-b22 74b8
monstrum τέρας 67b5-13 s69b10-31 s70a8-b21 73a3
smonstruositas τὸ τερατῶδες 70a25
monstruosus τερατώδης s70a19-b9 s72a36 73a8,32 : -issimum τερατῶδες s70b8 : -a pario τερατοτοκέω 70b4
mordicans δριμύς 28a8
morior ἀποθνῄσκω 50a29 : -tuus νεκρός 41a12, τεθνεώς 31b4 35a8 45a17
morosus χρόνιος p55b34 : -sior στασιμώτερος 17a30, χρονιώτερος 56b2 58a4
pmortalis καίριος 85a14
mortificor δυσθανατέω 76a3
pmos : -rum concordia συνήθεια 53a12
motivus τῶν κινήσεων 68a12, κινητικός 32a20 42a30-b9 43a24 89b20 : magis — κινητικώτερος 75a7
motus κίνησις 15a7 16a6 17a31..., φορά 82b21 : a -u cedo ἀκινητίζω 58b25 : difficultas -us δυσκινησία 80a25
moveo κινέω 15a13 24a36 29a29...
mox εὐθύς 29b3
mugio φθέγγομαι 86b23
mula ἡμίονος 47a25,b27 48b22, ὀρεύς p28b11

muliebris *θηλυκός* 28a3 : -ia *γυναικεῖα* 39a27 51a1 : -ior *γυναικικώτερος* 66b32
mulier *γυνή* 16b34 19a19 23a25,26 26a4 27a12-23 28a17-b15 38a17 39a14-b17 46b17-30 47a1,7 50b35 67a1 70a34 73b16,25 74a3,27 75a11-b17 76a10-24 82a10 84a4,9, *θῆλυ* 28a31 76b11
multicolor *πολύχρως* 79b9
multiformis *πολύμορφος* 61a32 68b28
multipes *πολύπους* 69b27
multipliciter *πλεοναχῶς* 66a2, *πολλαχῶς* 24a20 42a20
multiplico : -atus *πληθύων* 38a37
multitudo *πλῆθος* 18b10 25b11 26b33 27b17 28a4-b20 38a16 44b2 49b20,23 50b8 55a28-b27 57a23 60b25,26 61b35 65b31 66b20,22 68b27-35 70a27 71b29 72a4 74a35,b1 75b12 79a33 80a5, 25 81b28 82a3,35 83a6 86a35 87a7
multotiens *πολλάκις* 25a26 27b8 49a20 51b1 57b34 58b1 59b23 61a8,b25 68b3,5 69b6-21 70a11 73a13 74b3 78a8, *πλειστάκις* 70b21
multus *ἀθρόος* 83b15, *δαψιλής* 74b29, *πολύς* 16b4,10 17b8..., *πλείων* (?) 74a23 : ut ad -m *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* 68a24 : -orum capitum *πολυκέφαλα* 69b27 : -i coitus *ὀχευτικός* 49b15,26 50a1, 6 : -orum colorum *πολύχροος* 79a34 : -m fundo *πολυχοέω* 77a16 : -e fusionis *πολύχοος* s26a10 : -m fructifico *πολυκαρπέω* 50a22 : -impendo *πολυχοέω* 49b9 : in -is locis *πολλαχοῦ* 63a28 : -e magnitudinis *παμμεγέθης* p45a34 : -o maior *πλεῖστος* 84a3, *πολλαπλάσιος* 54a27 : -e mixtionis *πολυμιγής* 69a34 : -e scissionis *πολυσχιδής* s42a8 70a37 71a22-b9 74a32-b18 : -m pario *πολυτοκέω* 50a27 70a25, b3 71a27 74a4-b27 : -arum partium *πολυμερῆ* 69b26 : -m sanguino *πολυαιμέω* 65b18 : -i seminis *πολύγονος* s49b10 : -i spermatis *πολύσπερμα* 26a10 57a18 : -i temporis *πολυχρόνιος* p26a10 77b15 : -m utilis *πολυχρήσιος* 89b9
mulus *ἡμιόνος* 46b20 47a30,b11 48a1-b34 49a10 55b18, *ὀρεύς* s28b11 46b14
mundus *καθαρός* 28a30 80b31
mus *μῦς* 61b30 63b12 71a23
musca *μυῖα* 21a8 23b4 60a10
muscosus *μυξώδης* 61b33
musicus *μουσικός* 24a26 : non — *ἄμουσος* 24a26
muto *μετακινέω* p16b4 : -or *ἐξαλλάττω* 66a26
myla *μύλη* 75b25-33 76a13

naris *μυκτήρ* 75a2 81b9, *ῥίς* 27a13
natativus *νευστικός* 15a28
nascentia *φῦμα* 24b25 72b29
nascor *ἀνατέλλω* 89a17, *ἀναφύω* 84b24, *φύω* 84a8-16, *φύομαι* 45a35,b6 74b33 84a29 85a34,35 88b8,13 89a14,17 : quod -itur *τὸ φυόμενον* 31a8 77b35 83a30 : -ens *τὸ φυόμενον* 59a7 89a15 : natus *φυόμενος* 59a13,30 : natus est *πέφυκεν* 18b24 21a24 24b13... : aptus natus *εὐφυής* 19b16, *πεφυκώς* 43a22 : aptus natus est *πέφυκεν* 53b28 72a9 78b19 79b2 : bene natus *εὐφυής* 48b12 : simul natus *συμπεφυκώς* p47a12 : simul natus est *συμπέφυκεν* 45b6
natatilis : -ia *τὰ πλωτά* 46a23 58a27 71b11
natativus *νευστικός* 15a27 : -va *τὰ πλωτά* 43b34
nativitas *γενετή* 46b21
natura *φύσις passim*
naturalis *φυσικός* 24b8 28a25 32b32 41b10 44b30 48a14 66a35,b34 75a16 77b8 83b30 84b26,33 86a11
snatus *τέκνον* 53a8 59a36,b7 60b14

navalis *ναυτικός* 63a31
navis *πλοῖον* 63a27
necessarius (-m) *ἀναγκαῖος(-ν)* 16a25 17a15,17...
necesse *ἀναγκαῖον* 39b29, *ἀνάγκη* 17a14,b21 18a3...
necessitas *ἀνάγκη* 20b18 31b31 38a33 39b28 42b18 43a37-b17 44a13 48b19 55a22 70b11 76a25, b33 78a35-b18 82a23 89a12-b20
negotior *πραγματεύομαι* 59a36
nequaquam *μή* 74a19
neque *μηδέ* 17a28 19b7 21b10..., *οὐδέ passim, οὔτε passim* : — ...aliquis *οὔτ'... οὐδείς* 37a13 46a26 : — ...aliquid *οὐκ... οὐδείς* 19a13 : — ...autem *οὔτε ... τε* 74a32 75a33-34 : — ...et non *οὔτε ... τε οὐκ* 54a12-13 : — ...neque *μήτε ... μήτε* 28b3 29a18,b35 64b11-12 65a2 87a23,24 : — ...que *οὔτε ... τε* 44a11-13 : — unus *μηδείς* 64b13, *οὐδείς* 35a6 50a34 55a17
nerveus *νεύρινος* 87b17, *νευρώδης* 87b21 : magis — *ἰσχνότερος* [s]49b32
nervosus *νευρώδης* 17b20,21 87b15 : minus — *ἄνευρος* 87b12
nervus *νεῦρον* 22a16 23a22 24b30 37b2,3 40b17 43a17,b5 44b25,37 87b11,19
neuter *οὐδέτερος* 22b12 31b9 69a12
nichil *μηδέν* 23a7 26a34 29a16..., *οὐδέν* 15a13 17a22 18b34... : — amplius *μηθὲν ἔτι* 25a5 : — ...umquam *οὐθέν ... πω* 21a1
nidus *νεοττιά* 50a15
niger *μέλας* 28a4 35b18,35 36a10,12 45a22 70b20,23 79b32 80a33,34 85a20-b29 86a5-25 : -ior *μελάντερος* 85a21,b12 : -gri pili *μελανόθριξ* 86a25 : -grorum oculorum *μελαννόμματος* 79b14,29 80a1,4, *μελανόφθαλμος* 79a31,35 80a16
nigredo *μελανία* 78a18 82a4
nigresco *μελαίνω* 84b25
nisi *ἀλλ' ἤ* 29b16 35a7, *ἄν μή* 85b34, *πλήν* 28b10 31a26 41b30 50a17 78a33 84a9,25 88b17
nix *χιών* 35b21
nocturnus *νυκτερινός* 80a6
nocumentum *βλάβη* 54b9
nomen *ὄνομα* 22a31 83b7
[s]nomino *ὀνομάζω* 16a16
non *μή passim, οὐ passim, οὐδέ* 26a7 33b11 36a23, *οὐδέν* 75b12, *οὐχί* 55b27 76a9 : — ...aliquid *οὐκ ... οὐθέν* 34b34 : — adhuc *μηκέτι* 48b7 60a30, *οὐκέτι* 23b5 32b5 34b16,34 76b2 78a29 : — amplius *οὐκέτι* 48b10 58b30 72a15 74a5 : — iam *μηκέτι* [p]18b25 75b19 77a23 : — igitur *οὔκουν* 18a5 : — ...utique *οὐ ... πω* 22a6 : — coitum passus *ἀνόχευτος* [s]51a23 : — mixtus *ἄκρατος* 23a20 : — musicus *ἄμουσος* 24a26 : — ...neque *μήτε ... μήτε* 62a8 *οὐκ ... οὔτε* 29b18 : — perflabile *ἄπνοια* [s]85a29 : — potens sum *ἀδυνατέω* 84b5 : — principalis *ἄκυρος* 72b28 : — prolificus *ἄγονος* 25b15 : — separatus *ἀχώριστος* 31a11,28 : — sciens *ἀνεπιστήμων* 79a19 : — solum sed et *οὐ μὴν ἀλλά* 18b4 52b29 67a15 : — solum ... sed et *οὐ μόνον ... ἀλλὰ καί* 15a29 18a32, b29... : — tamen *οὐ μήν* 28b11 60b30 71b5 77a34 : — ... utique *οὔπω* 22a6
nondum *μηθέν* [s]39a25, *μήπω* 17b4 28a12,28 30a5 37b9, *οὔπω* 21a16 26b19 41a37 57b22 62a34 66b30 87b13
nos *ἡμεῖς* 23a22 25a22 26b19 43a33 47b8 63b28
nosco : notus *γνώριμος* 47b6 : -e *γνωρίμως* 47a27
notabilis *ἐπίδηλος* [s]28a8 [s]76b22 : — fio *ἐπισημαίνω* 27a8 : -iter *ἐπιδήλως* 85a8
notor *ἐπισημαίνω* 21b33 28b24,29 85a11
novus *καινός* 46b8, *νέος* [p]23b15 :

-issimus ἔσχατος 41a24, τελευταῖος 15a16 43b34 44a21,b10 : -issimi generis ὑστερογενής 72b30
nox νύξ 24a22 77b19 80a1,7 : -ctu νύκτωρ 39a23 78b18
nudissimus ψιλότατος 45b16
nullus μηδείς 19b27 36a25,b20 48b33 59b9,22 60b21 65a1 68b11 80b29 88a15, οὐδείς 17a34 20a23 21a14... : — ...umquam οὐδείς ...πω 41a36, οὐδείς ... πώποτε 71a3
numero ἀριθμέω 61b18 78a5
numerus ἀριθμός 31b23 42b35 45b9 50a19-b24 60a27,34 78a5 s34a20
numquam μηδέποτε 59b22
nunc νῦν 17a18 18b10 19a18...
nutrimentum τροφή 53b29
nutrio τιθασσεύομαι 56b22, τρέφω 25a17 28a30 46a19,b8 55a4 58b37 60b15 77a6 : -ior τιτθεύομαι 54a13 : bene -itus εὐτροφῶν 65b26
nutritio : bona — εὐτροφία 63b6 75b19 : obstructus -one παρεκτετράφθαι p73a15
nutritivus θρεπτικός 35a17 36a35, b8 40b29,36 41a25 44b33-38 45b24 57b16, τρόφιμος 61b1
nutritura : qui bone -re εὐτραφής 26a4
nyctalops νυκτάλωψ 80a16,20
nymfa νύμφη 58b33

obiectum τὸ ὑποκείμενον 81a16
obscuror ἀμαυρόομαι 72b28
sobscurus κυανοειδής 79b33
observo τηρέω 56a33
obstructus ἀκόνιτος (?) 39b12 : — nutritione παρεκτετράφθαι p73a15
obtineo ἐπικρατέω 73a29, κατέχω p37b36, κρατέω 44a34,b3 64a10, b19 67b22,23 68a3,b25 s69b12 70b16
obtusio ἀμβλύτης 89a11
obumbro ἐπισκιάζω 80a30
obvio ἀντιάζω 23a25, ἀπαντῶ 20a32 46b10 65a9 76a21 : -andum ἀπαντητέον 64b15
soccasionabilis καίριος 85a14,16
occultus κεκρυμμένος 20a34 : -ior ἀδηλότερος 87b33 : -arum venarum ἀδηλόφλεβος 27a24
octavus ὀγδόατος 77a10
octo mensium ὀκτάμηνα 72b10
oculus ὄμμα 42b14 44a13-b3 47a16 74b32 78a18 79a26-b33 80a18-b30 81a1-b13, ὀφθαλμός 34a18 35a18 43b32,36 44a5-b9 47a9,13 66a18 78a32-b17 79b26 80b35 : qui extra -i ἐξόφθαλμοι 80b36 : nigrorum -orum μελανόμματος 79b14,29 80a1,4, μελανόφθαλμος 79a31,35 80a16
odor ὀσμή 47a8,22 81b3
odorativus ὀσφραντικός 81b10
odoratus ὄσφρησις 81a15,b29
odoro ὀσμάομαι 51a15, ὀσφραίνομαι 48b26 80b15 81a15,18
pokheuta ὠχευομένη 51a23
offero : oblatus προσεδρεύων 30b29
oleum ἔλαιον 35b13-31 36a17 85a30, 31
olfactus ὄσφρησις 44a2
oligogonus ὀλιγόγονος 50b2
oligotokeia ὀλιγοτοκία 70b29 71b6 73a30
oligotokizo ὀλιγοτοκέω 72b2
oligotokos ὀλιγοτόκος 50a11 53a31 71a24-b15 72b5 p74b9
oligotokus ὀλιγοτοκοῦν 74b29
oliva ἐλαία 31a5 55b11
olla κεράμιον 63a31
olokhroos ὁλόχροος 85b19,27 s86a3
omiomera ὁμοιομερῆ 15a10 21a28 22a16-b32 24b25,29 34b27 40a18, b16 41b13 43a4
omniformis παντοδαπός 45a23 88a30 : -ior παντοδαπώτερος 86b3
omnimodus παντοδαπός 56a3 61a23 71a11
omnino ὅλως 25a10 26a7 40a16 47b26 64b12 75b6, πάμπαν 25b30 31a33 45a30 51a9 52a12 55a26 56b33 61a25 63b11 65b33 70a9 76a6,9, παντάπασιν 23b10, παντελῶς 74a14 78b30, 89a19, παρά-

παν 48b10 : — maximus *παμμεγέθης* ^{s}45a34
omnis *ἅπας* 15a21 22b7..., *ὅλος* 16a28, *πᾶς passim* : -i modo *πάντως* 22b34
omogenea *ὁμογενῆ* 15a23,b9 21a6 23b3 38b28
omoros *ὅμορος* 48a25
operatio *ἐργασία* 16a24 28a27,28 30b7 32a10 43a32 45b1 60b14 65b30,32 88b24, *ἐνέργεια* 17a26 36b22,29 40b28 43a28 : -tioni *ἐνεργείᾳ* 36b29
operatrix *ἐργάτις* 60b14
operculum *κάλυμμα* 19b1 85a28, *κέλυφος* 43a17 45b26 52a20 58b25, *σκέπασμα* 80b28
operor *ἀπεργάζομαι* 29b26,27 62b14 81b22,27, *δράω* 53a20, *δημιουργέω* 22b1 30b31 31a24 35a28 38b12,21 43b23 55a19 66a15 67a19 68a16 71b21, *ἐργάζομαι* 36a27 60b19 65b16 72a32 89b8, *πράττω* 79a15
opinio *δόξα* 21b28 57a2,12
oplous *ὁ πλοῦς* 24b2
oportet *δεῖ* 15a6,b10 16a10... : -tebat *χρῆν* 47a33
opponor *ἀντίκειμαι* 66a3 68a7,26 : -situm *τὸ ἀντικείμενον* 68a3-b8 : -situs *ἀντίστροφος* 43b28
opportunus : — ad *ἐπίκαιρος* 19a16 : -num habet *δεῖ* 31b6
optimus *ἄριστος* 27b3, *βέλτιστος* 44b18 80a23
opus *ἔργον* 16a23 17a21 18b9... : venerea -era *τὰ ἀφροδίσια* 47a16 : — est *δεῖ* 31a11 67a16,23, *δεῖται* 16a23, *προσδεῖται* 62b10
orbatio *ἄμβλωσις* 73a1, *ἀναπηρία* 69b30, *πήρωμα* 24b32 46b32, *πήρωσις* 47a24 71a1 84a10,b1
orbitas *ἀναπηρία* 75a15
orbor *πηρόομαι* 28b10 46b22 49a4, 18 : -atus *ἀνάπηρος* 43a30 48b34 69b29 73a13 75a4, *πεπηρωμένος* 37a25,28 69b18, *πηρωθείς* 66a26 : -atum *τὸ πηρωθέν* 49a2
ordinatio *στοιχεῖον* 37a1, *τάξις* 76b5
ordino *τάττω* 15a18 44b18 78b3 : -atus est *τέτακται* 46a11 : -atus *στοιχηδόν* 70a26
ordo *τάξις* 60a31 61b17 70b14
Orfeus *Ὀρφεύς* 34a19
organicus *ὀργανικός* 34b28 39b14 42a24-b10
organum *ὄργανον* 16a24 17a13-b20 20b34 21a26 30b18-22 32b28 34b29 35a1 38b24 40b31 59b31 65b36 66a4-33 81a33,34 88a24-b24 89b7,9 : — sensus *αἰσθητήριον* ^{s}43b36 43b37 44a5,b23 79b25 81a19-b20
orior *ἀνατέλλω* 43a12, *ἀπαρτάομαι* 40a29, *ἀρτάομαι* 17b18 ^{p}77a30 : ortum habeo *ὁρμάομαι* 88b33
os *ὀστοῦν* 22a16,34 23a21,22 28b21 34b34 40b17 43a18-b5 44a24-b37 45a5-b7 62a30 85a12,17 87b18,19 89a1-20
os *στόμα* 20b16,18 27b23 39a33-b13 47a10 56b9-32 57a1 73a16 86a27 89a2
oscito *χασμάομαι* 19a19 81a30
oskhea *ὀσχέα* 19b5 ^{s}19b14 *(v. l.)*
οστρακηρος 63a30
ostrakoderma *ὀστρακόδερμα* 15b17 20b6 31b8 43b10 58a28 61a13-b23 62a29 63a8-26
ostreum *ὄστρεον* 61a31 63a33,b1
otiosus *ἀργός* 60b11
otium *ἀπονία* 75a37
^{p}*ουριον* 53a22,32,b7
ovificatio *ᾠοτοκία* 28b7,9
ovifico *ᾠοτοκέω* 17a1 18b4-35 19b35 28a36 31a5 32a28-b23 33a5-b28 37b18 42a5 49a24 51a34 54a17-25 55a8-b1 58a37,^{s}b20 70a24 : qui -ant *ᾠοτοκοῦντα* 51a30 : -ans *ᾠοτόκος* 17b5 18b16 19a6,b21 20a5,26 21a17,18 29b34 52b32, 34 : -antia *ᾠοτοκοῦντα* 16b21 18b2,6 19b19,23 20b24 ^{p}28b4 32b2,8 37b20 40b1 49a11-34 51a24,b16 55a6-b26 58a34 79a9,

ὠοτοκήσαντα 20a17 32a35, ὠοτοκούμενα p46a27 p53b30,34 p54a6 63a9 : cum -caverint ὠοτοκήσαντα 33a5,b5 49a20 : -atus ὠοτοκούμενος 30a19 s46a27 s53b30,34 s54a6
ovificus ὠοτόκος 19a11,b10 20a16, 19 39b32 54a21 55b4,14 57a22
ovis πρόβατον 46b19 69b15,24 70a36 73a26 79a31 83a5-14
ovodis ὠώδης 33b13
ovum κέλυφος 20b28, ὠόν 17a5 18b7,11,16... : speciem — orum habens ὠοειδής 33a31 : velut — ὠοειδής 58b3
oxyfonos ὀξύφωνος 87a4,10

palam δῆλον 16b5 20a9 21a23... : in — εἰς τοὐμφανές 32a26
pallidus ὠχρός 27a23
palmes σπάραγμα 61b28
palpebra βλέφαρον 42a10 44a36-b8
paludosus λιμναῖος 51b12
Panathenea Παναθήναια 24b2
panfagoterus παμφαγώτερος 86a34
panspermia πανσπερμία 69a29,b2
parafysis παράφυσις 73a2-30
paratus ἕτοιμος 17b25
pardalis πάρδαλις 85b22
parens γονεύς 21b29 22a8,20 24a4 60b19 67b6 69a2,8 : -ntes οἱ γεννήσαντες 26b14
paries τοῖχος 43a2
pario ἐκτίκτω 56a13, προΐεμαι p57a31, τίκτω 18b16,23 33a29 41a17 49b16,22 50a10-32 51a16 54a22 55a10,b24 56a10-b33 57b33 58a1 59a13-31 60a19 61a1 70a11-b2 s71a11 74b10,26 75a34-b33 : difficulter — δυστοκέω 19a20 : duo — διτοκέω 50a17 72a35 : dupliciter — διττογονέω 19a14 : ad modum vermium -untur pσκωληκοτοκεῖται 33b28 : feminas -iens θηλυτόκος 23a27 : multum — πολυτοκέω 50a27 70a25, b3 71a27 74a4-b27 : perfecta — τελειοτοκέω 74b17
paritivus : masculorum — ἀρρενοτόκος 23a27 : paucorum — ὀλιγοτόκος p25a29
pars μέρος 15a9 16a25,b2..., μόριον 15a1-b28 16a32... : ex hac -te ταύτῃ 52a14 : duarum -tium διμερής 16b32 : multarum -tium πολυμερῆ 69b26 : similium -tium ὁμοιομερῆ 23a7
pparticipatio μέθεξις 46b12
participo κοινωνέω 31b1 36b30, μετέχω 19a7 31a32 32a11-b29 33a9 35a7 36b6 37a33 41a22 61b12,34 84b27, μεταλαμβάνω 19a12 20a18 32a18 44b12, τυγχάνω 31b3
particula μέλος 72b36, μόριον 16a11,19,26...
particulariter κατὰ μέρος 83b13
partior μερίζομαι 26b5 29a14 37a20 72a21 73b12
parturio ἀποτίκτω 20b23 30a19 55a16, ἐκτίκτω 32a27, τίκτω 53a15 : simul — συνεκτίκω 52b21 74b30 : -iens ἡ τέκουσα s53a7
parturitio τέκνωσις 49b30, τόκος 57b32 70a29 75b30 76a16 77b13, 15, ὠδίς 75a37
partus τὸ κυούμενον 73b15, 77a23, τὸ τεκεῖν 53a10, τόκος 19a19 58a13 : duplex — διγονία 19a24 : difficilis — δυστοκία s19a18
sparvifonia μικροφωνία 87a3,7
sparvifonus μικρόφωνος 87a4
parvitas μικρότης 17a9 34a22 49b29 51b18 54a19 71b6 75b12
parvus μικρός 17b10 18b12 21a25 22b4 25a30 31a5 36a15 38a26 42b16 49b5,26 51a9-b32 52b3,4 55a13,27 61a21 71a23-b12 80b31, 33 83a23 86b33 87a11 88a11-34, ὀλίγος p80a23 : -e vocis μικρόφωνος 86b10
parum μικρόν 16b8
passa στρουθός 74b29 85b35
passio πάθημα 78a16,17 82a19 89b19, πάθος 21b16 22b31,33 25b35 26a2,8 33b12 34b32 38a16 46b32 p51a16 59b15 65b22 75b4-36

78a34 79a3 81a35 83b10-22 84a20-b32 85a5-b34 86a8 88a27
passivus *παθητικός* 29a30-b15 40b22,23
passus *ὀργυιά* 83a23
pastor *νομεύς* 67a8
patella *κύστις* 52a4
pateo : -ens *ἔνδηλος* 80b32 : ad patens *εἰς τοὐμφανές* 17a1
pater *πατήρ* 16a17 21b33 23b32 40a7 60b15 64b27 67a27,b3 68a 7-b14 69a3-b5
patior *ἐπιδέχομα* 73b25, *πάσχω* 24b6 29a28 34a4 35b13 39b25 40b24 42a15 46b25 50a24 68b16-25 70b18 72a29 73b29 75b37 78a26,b19 79b5 80a13 82b8 83a8, 12 85b26 : coitum — *ὀχεύομαι* s30a5 50b34 51a8,s23,b25 55b24 57a7,b4 59a16,b27 67a11 : detrimentum — *ἀμβλίσκομαι* 73a1, *φθίνω* 45a12 : dominium — *κρατέομαι* p69b12 : iterum coitum — *ὀχείαν ἐπιδέχομαι* 73b25 : molynsin passa *τὰ μωλυνόμενα* 76a1 ; non coitum — *ἀνόχευτος* s51a23 ; persecutionem — *διώκομαι* 50a14 : prius coitum — *προοχεύομαι* 57b2 ; simul detrimentum — *συμφθίνω* 45a16 ; vim — *ἀποβιάζομαι* 37b29
spaucigonus *ὀλιγόγονος* 25a29
paucitas *ὀλιγότης* 52b1 80a1,b2 82a3 87a7
paucus *ὀλίγος* 15a21 18b10 21a16, b17 25b8,16 27b27,28 46b10 49b22 51b29 56a4,16 60b22,25 72a28 s74b9 75b14,21 80a22 s80a23 82b25 86b29 87a12-b3 : -ior *ἐλάττων* 29a15 60b24 65b27 : -issimus *ὀλίγιστος* 25b18 36a15 : -e caliditatis *ὀλιγόθερμος* 18b37 83b33 : -i caloris *ὀλιγόθερμος* 83a25 84b4 : -orum paritivus *ὀλιγοτόκος* p25a29 : -orum pullorum *ὀλιγόγονος* 56b26 : -i sanguinis *ὀλίγαιμος* 32b35 62b24 ; -i spermatis *ὀλιγόσπερμος* 25b29
spavo *ταώς* 85b23
pecco *ἁμαρτάνω* 64a37 88b18
pecten *ἤβη* 28b27 84a9,10, *κτείς* s63b12
pectus *θώραξ* 47a21,22
peior *χείρων* 27a14 : pessimus *χείριστος* 44b20
peioror *κακόομαι* 25a6
pelleus *δερματικός* 19b5,7 40a32
pellicula *ὑμήν* 52a32-b9 53b13-35 58b4 70a16 81b4
pelliculosus *ὑμενώδης* 19a24 20b14
pellis *δέρμα* 19b5-17 37b4 43b6,14 45a21-23 80a26-b25 82a25-b10 83a9-b34 84a24-29 85b3-15 86a8-b4, *ὑμήν* 17a5 : grossioris — *παχυδερμότερος* 82b5 83a2 : subtilissime — *λεπτοδερμότατος* 81b21
penes *πρός cum dat.* 16b23-34 17a1,b27 18a38-b23 19a4-b20 20a 1-27 24a1 28a36 39b6 49b29,30 50b14 51a5,29 53a2 56b30 57a19 61b7 62a3 63a27 70b37 74a7 89a2
penetratio *δίεσις* 20b33
penetro *διηθέω* 73a27 : facile — *εὐθυπορέω* 80a29
penna *πτερόν* 49b4 82a18 85a24, *πτέρυξ* p20b12
pennatus *πτερωτός* 33a12
per *διά cum gen.* 17b24 18a13 19b29,30..., *διά cum acc.* 29b22 55a16, *κατά cum acc.* 15a2-b29 16a1,3 30a28 37b25 40b17 41b3 61b12 65b18, *παρά cum acc.* 46a17 : *acc. relat.* 21a31... : *τό cum inf.* 23b26,28... : *τῷ cum inf.* 16a10 22b31 : *τῷ cum adv.* 24b19... : — artem facta *τεκταινόμενα* s30b30 : — hoc quod *τῷ cum inf.* 15b17... : — canalem curro *διαυλοδρομέω* 41b21 : — finem *διὰ τέλους* p74a28 : — se *καθ' αὑτό* 59a17 83a35 : — se sufficientissimus *αὐταρκέστερος* 32a17
perdix *πέρδιξ* 38b32 46b1 49b13,17 51a13 85b35
perfectigonus *τελειόγονος* 70a33,b1

perfectio *τελείωσις* 53a10 57a32 70b26 76b1 77b10,27
perfectus *τέλειος* 18b16-33 19a11 32b2 33a1-b8 35a18 37b9-26 46a1,2 49a17 51a25 54a16-b19 55a6-b30 56a21 57b9 58a34-b36 66b30 73b29 : -ior *τελειότερος* 32b28,31 33a2 77b1 : -issimus *τελειότατος* 33b1 63b21 : -m *τὸ βέλτιον* 87a1 : -a pario *τελειοτοκέω* 74b17 : qui -e etatis *οἱ ἀκμάζοντες* 88a22
perficio *ἀποτελέω* 31b6 32a32 41a26 [p]43a30 [p]62b4 66a1, *διατελέω* 46b24 [p]51a9 75b31 [p]78b23, *ἐπιτελέω* 18b7 41b5 75a13, *τελέθω* [p]23a25, *τελειόω* 20a3 33b9 37b22 40a27 44b2 50b14,27 51a24 52b21 53a17 57a29-b26 66a8 67a22 73b17 75a10 76a4, *τελεσιουργέω* 18b10 32a25 33a7 : -ior *συντελέομαι* 25a5 : que ... perficiuntur *τὰ τελειούμενα* 49a27 : perfectum est *τετελέωκεν* [p]57b24,26 : perfectus *τελειούμενος* 54b2 71b33 76a31, *τελειωθείς* 15a21 52a29-b10 53a12 54b30 71a6, *τετελειωμένος* 73a14 74b4,6 76a6, *τετελέσμενος* 34b18 45b12 71a10 79a25 : qui -e etatis (? *οἱ ἀκμάζοντες*) *οἱ αἰάζοντες* 88a22
perflabilis : non -e *ἄπνοια* 85a29
pericarpium *περικάρπιον* 22a14 52a21 70a15,b19
periclito *κινδυνεύω* 75b32
[p]periculosus *καίριος* 85a16
periferia *περιφέρεια* 58b10
perimo *διαφθείρω* 73a19
[p]perinduro *πήγνυμι* 52a35
perineus *περίνεος* 16a33 66a5
Perinthus *Πέρινθος* 73a26
periodus *περίοδος* 38a17,24 77b18-24 78a1
perixeron *τὸ περίξηρον* 37a26
perlustro *διαφαίνω* 35b20 86a7
permaneo *διαμένω* 60b1, *διατελέω* [p]46b34 78b23 79a24, *ἐμμένω* 34a8 76a5
permoveo : -motus sum *ὀργάω* 51a18
permutatio *ἐπάλλαξις* 32b15, *μεταβολή* 33b15 70b37 76b14 78a23 83b23 84a11 85a8,b9 86b2,14
permuto *διαστρέφω* 85b36, *ἐπαλλάττω* [p]20b10 69b34,36, *μεταβάλλω* 16b11 [s]23a13 23a14,26 27a8 30a5,10 36b27 37a15 38a22 41b11 57b2-25 58b14 64b29 66a16-b16 68a14 76b1-15 77b32 79a27-b7 80a10 84a7-b31 85b10-33 86a2-b14 87b7-32 88a7 : -or *μετακινέομαι* [s]16b4, *μεταπίπτω* 16b12, *παραλλάττω* 60a16, *συμμεταβάλλω* 45a21 85b12 : simul -(r) *συμμεταβάλλω* 16b4-11 84b32 87b30 88a13
persecutionem patior *διώκομαι* 50a14
[s]persevero *διατελέω* 46b34 51a9
persuadeo *συμπείθω* 69b21 : -eor *πείθομαι* 65a22
persuabilis *πιθανός* 47b28
pertingo *ἀφικνέομαι* 56b27 80b35 84a35, *διικνέομαι* 47a8,20, *ἱκνέομαι* 72a8, *συνάπτω* 75a19
pertranseo *διαπιδύω* 43a9, *διέρχομαι* 73a21, *μεταβαίνω* [p]68a10 68a17, *φοιτάω* 27b27
pervicacia *διάνοια* 44a30
pervius : facile — *εὐδίοπτος* 79b29, 31
pes *πούς* 22a20 32b20-25 34b29 36b24 52b14 65a33 72b17 74a35 86a27 : divisorum pedum *σχιζόποδα* 56b34 : sine pedibus *ἄπους* 17b16 32b3-26
pessimus *κάκιστος* 25a8
petulantia *πτόησις* 74a5
[p]*φωκη* 81b23
physicus *φυσικός* 41b38 56b17
physiognomon *φυσιογνώμων* 69b20
[p]physiologizans *φυσιολόγος* 42a16
physiologus *φυσιολόγος* [s]42a16 [s]63b31 69a7 78b7
pictor *γραφεύς* 25a26 43b23, *ζωγράφος* 43b23
pictura *γράμμα* 21b34

pilatura *τρίχωμα* 81b30, *τριχωσις* 28b27 : prima — *πτίλα* (?) s86b4
pilleus *πῖλος* 85a27
pilositas *τρίχωμα* 74a34
pilus *θρίξ* 18b30 22a5 44b25 45a1-20 74a36 s78a20 78a25 80b6 81b32,34 82a1-b30 83a4-b35 84a8-b11 85a3-b14 86a4-b5 : albi -i *λευκόθριξ* 86a24 : crisporum -orum *οὐλόθριξ* 82b18,35 : durorum -orum *σκληρότριχες* 83a14 : grossiorum -orum *παχυτριχώτερα* 82b5 : mollium -orum *μαλακόθριξ* 83a13 : nigri -i *μελανόθριξ* 86a25 : rectorum -orum *εὐθύτριχες* 82b18-34 : subtilium -orum *λεπτότριχος* 83a2
pine *πίνναι* 63b8
pingo *γράφω* 43a2
pinguedo *πιμελή* p26a5,6 27a34-b4, *πιότης* 63b6 : sine -dine *ἀπίμελος* 27a33
pinguis *λιπαρός* 35b25 43b15 s82a28-b15 s83b19, *πίων* 26a1-4 27a33 74b26 : -ior *λιπαρώτερος* 43b12, *πιότερος* 25b32 46b26
spinnula *πτερύγιον* 20b12
piscator *ἁλιεύς* 20b34 56a32,b5
pisceus *ἰχθυώδης* 19b8
pisciculus *ἰχθύδιον* 18b12
piscis *ἰχθύς* 16b16 17a1-b36 18a1-b8 19b21,35 20b24 21a17 29b34 30a18 32b6,22 33a20-b9 37b24 39b7 41a35,38 42a2 49a19-34 50b9-28 51a25-b20 54a21-b34 55a2-b31 56a7-b7 57a14-b21 58a1-b1 59a6-b28 62b23 64a36 65a34 82a18 85b18,23
placa *πλάξ* 58a14
plaga *πληγή* 85a14
planta *φυτόν* 15b18-28 16a1 17a22 18b9,14 22a11 23b10,18 p23b15 24b10,15 25a19,b26 29a4 31a1-b12 32a1,12 33b24 34a9,35 35a16, 19 36a34,b13 38a4 40a1-b30 41a1-b35 49b27 50a30 52a19 53b26,28 55b9 57b19-27 59b30 61a16-b35 62a19-b18 63b24 71b13 74b26 78b35 79a1-3 83b10-22 84a17 86a5 : atis aufertur *ἀποφυτεύεται* 23b17
planus *λεῖος* 54b33 88a23, *σαφής* 69a36 : -e *σαφῶς* 47a27 : -ior *γλαφυρώτερος* 27a16
plasmatio *πλάσις* 76a33
plasmor *διαπλάττομαι* 40a36 : -antes *πλάττοντες* 30b30
plectana *πλεκτάνη* 20b17-33
pplectrum *πλῆκτρον* 45a2
plenilunium *πανσέληνος* 77b21
plenus *πλήρης* 17a20 38a2 41a37 44a3 46b30 56b12 62a21 : -issimus superfluo *περιττωματικώτατον* (?) p49b24
pleonasmos *πλεονασμός* 70b28 71a16 80a20
plicatura *πλοκή* 34a20 83a12
pluma *πτερόν* 49b7 78a20 83b4-15 84a17 85a23
plumatus *πτερωτός* 33a12
plumbea *μολύβδαινα* 35b16
plumosus *πτερωτός* 83b4
pluries *πλεονάκις* 65a19
plus *πλείων* 21b15,16 22b23..., *πλεῖστος* 25a32 38b8 69a35 83b35 : ad — *ἐπὶ πολύ* 81b8 : *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* 50b33 : in pluribus *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* 72a37 : ut ad plus *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* 27b13 28a3 : ut in pluribus *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* 25b17 27b29 39a32 69a25 70a33-b12 71b2,4 74b9, *ὡς τὰ πολλά* 73b15 : ut plura *ὡς τὰ πολλά* 50a16 : — factum *περιγιγνόμενον* 76a31 : plurium colorum *πολύχρως* 79b3 : plurimus *πλείων* 33b23 42b34 75b20 79a4,23, *πλεῖστος* 15b2 17a21 19a3... : ut in plurimis *ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον* 21a13
pluviosus *ὄμβριος* 62a11 : -m *ἐπομβρία* 60b4
poeta *ποιητής* 84b19
spolluo *ἐξονειρώττω* 39a23
polyfagia *πολυφαγία* 68b29
polygonus *πολύγονος* 18b8 25a30 49b2 p49b10,26 50a1-b2 51a27

55a31 70a34 : maxime — *πολυγονώτατος* 18b12
polykhroos *πολύχροος* 85b19 86a3
polypus *πολύπους* 17a6 20b33 58a8
ᵖpolyschides *πολυσχιδής* 42a8
polyspermus (-os) *πολύσπερμος* 25b29 50a26 74b2
polytokia *πολυτοκία* 50a28 55a25 70b25,28 71a16,b7 73a2,30
polytokizo *πολυτοκέω* 70a11 72b2 73b12 74a20,b24
polytokos *πολυτόκος* 46a12 ˢ49b26 53a27 70a9-b25 71a17-b31 72a19-b4 73b5,22 74a20-b17, *πολυτοκῶν* 71b16 : magis — *πολυτοκώτερος* 49b31 70a36 : maxime — *πολυτοκώτατος* 49b29 : — sum *πολυτοκέω* 50b18 55b25
ponderosus *ὀγκώδης* 49b11 : -ior *ὀγκωδέστερος* ᵖ49b32
pondus *βάρος* 87b23 88a5
pono *διατίθημι* 31a28, *τίθημι* 16a5 23a31 35a35 36a32 48a7 52b20 58b9 61b13 64a18 : -or *κεῖμαι* 19b17 31b4 52b30 70a27 71b32 81a1 : -endum *θετέον* 24b5 36b10 79b20 : extra — *ἐξικμάζω* (?) 39b2
pontinus *πόντιος* 83a20
Pontus *Πόντος* 82b33
porcus *ὗς* 16b30 69b20, *χοῖρος* 49a2,3
porrigo *διατείνω* 43a1 : -rectus *ἀπογεγεισσωμένος* 81b13
portitura *φορά* 50a23
porto *κομιζω* 30b26
porus *πόρος* 16a35-b28 17a20-b4 18a10-33 19b29,34 20a3-b35 21a12 26a16 ᵖ38b37 39a1 43a9,b37 44a2,9 47a11-30 51a2 54b26,31 56b8 66b21 73a15-25 75a2 76b31 81a20-b25 82b1,2 83a3 87b27
positio *θέσις* 17b18,23 19b18 20a36 58a24 80b35
possibilis *δυνατός* 23a16,b11 66a2 69b3, *δυνάμενον* ᵖ43a23 : — *cum inf. οἷός τε cum inf.* 34b2 36b21, 25 48a4 59b26
possum *δύναμαι* 15b12 16a18,20..., *ἰσχύω* 85b9 : — *cum inf. οἷός τε cum inf.* 30b28 : potens *ἰσχῦον* 87a18 : non potens sum *ἀδυνατέω* 84b5
post *μετά cum acc.* 17b3 24a23,b1 26a28 27b13-22 30a5 34a26,28 41b25 42a16-b11 43b30 48b9 50a23,28 57b25 58a36-b32 77b28 88a1,b23, *ὕστερον* 50a33
posterior *ὕστερος* 20b8 22b2 23a18..., *ὀπίσθιος* 22b29 28b8 58a23, *ὑστερογενής* 84a7 : -ius *ὄπισθεν* 20a29 82a16 84b35 : qui — mingunt *ὀπισθουρητικά* 20b10 : postremo *ὕστατον* 36b3
postporcellus *μετάχοιρον* 49a1
postquam *μετά (adv.)* 34a29
potabilis *πότιμος* 61b1,10
potentia *δύναμις* 34a30-b35 36b15 37a23,24 38b3 39b36 40a2-b20 41a2-b14 42a12 ˢ43a23 44a7 62b3 65b9 68a12-b7 69b2
ᵖpranes *πρανής* 17b30 20a14-b36
pravus *φαῦλος* 46b30 : -e *φαύλως* 83b31
preambulum fit *προοδοποιεῖται* 70b3
preconizo (= *κηρύττω*) *κυρίττω* 69b20
preda *θήρα* 51a14
predico : -dictus *προειρημένος* ᵖ26a28 ᵖ38b11 69b16 72a33
preexisto *προϋπάρχω* 36b17,21 ˢ42a12 44a16 73b19
preexpono *προεκτίθεμαι* 46a3
pregnans sum *κυέω* 48a30 : -atus ᵖ*κύουσα* 74a28
preparo *παρασκευάζω* 43a34 53a9
presens *νῦν* 82a24, *παρών* 53b18
preter *ἔξω* 15a20 55b7 68b18, *παρά cum acc.* 24a28-b32 25a2 39a4 44a12 45b11,13 47a28,b10 48b16,18 70b10-24 71a13 72a37-b31 74a29 75a24,27 76a20 77a18, 19 78a9 79a14 88b27, *πλήν cum gen.* 54a25 55a9,b12 71a24 77b3
ˢpretermitto *διαλείπω* 57b4
preterquam *πλήν* 17b27 ˢ35a7
prevaleo *κρατέω* 72b31,32 87a19

prevenio *φθάνω* 25b22
[s]previum *πρὸ ὁδοῦ* 74a13
primus *πρῶτος* 24a36,b4,17... : -o *πρῶτον* 16b14 20b22 23a19... : -um *πρῶτον* 17a14 18b5,33 : -a pilatura *πτίλα* (?) [s]86b4
principalis *ἐπίκαιρος* 66a24, *κύριος* 36a20 44b31 45a13 71a13 72b28 76b6 : -ior *κυριώτερος* 73a5 78a2 83b23 : -issimus *κυριώτατος* 42a34 44b13 : non — *ἄκυρος* 72b28 : minus — 78a1
principium *ἀρχή* 15a7-b9 16a4-b12 19a5 23a15 24a14-b14 26b21 29a10-b13 30a27,29 31b18,24 32a1-b29 34a24-b23 35a2-27 36b6,22 37a5-33 38b16 39b34 40a2-b36 41b8-25 42a29-b37 43b25-33 44a18-b13 45a35 47a20-b30 48a8,10 51b5-23 52a10-b15 54a29-b27 57a27-b30 58b3 61b31 62a4-b25 63a3-b23 64a27-b37 65b11,12 66a18-b12 67b8-20 72a6 73a9 74a31,b34 76b6-17 77b24, 29 78a4-b34 [s]81a31 81b1 86a2 87b21,27 88a5-14, *ὑπαρχή* 41b32 45a18 : a -io *κατ' ἀρχάς* 76b10
prior (-us) *πρότερος* (-*ν*) 15a13 16a21 17b12..., *πρῶτον* 41b20 : — coitum patior *προοχεύομαι* 57b2 : — existo *προϋπάρχω* [p]42a12
prioro *προτερέω* 41b35
priusquam *πρίν* 17b13 65a28, *πρὶν ἤ* 36b10 42a6
privatio *στέρησις* 43a36
privatus *ἐστερήμενος* 36a33, *στερισκόμενος* 25b7 53a16
pro *ἀντί* 18a30 30a7 45b32 55a34 84b25, *περί cum gen.* 60b12, *πρό cum gen.* 80b29 81b12
probabilis *πιθανός* 21b28
problema *πρόβλημα* 24a7 46b16 47b5 72b12 75b37
[p]probo *πιστεύω* 16a7
procedo *ἄπειμι* 22a29,30,b25 23a4, *ἀπέρχομαι* 22a21-b3 27b22, *εἶμι* 33a16, *πορεύομαι* 15b14 18a13, *προβαίνω* 63b10, *πρόειμι* 20a21 31b22 36b1 37b1 38b32 43b19 46b25 51b33 78a28,b25 79a21 82a11 87b6, *προέρχομαι* 33b13 39a28 58b15, *προΐεμαι* [p]39b17 : -entes *προσιστάμενοι* 19a21
processivus *πορευτικός* 15b16 16a31 30b33 [s]32b27 40a27 [s]41b34
[s]procreativus : minus — *ἀγονώτερος* 18a23
procreatus *ἔκγονος* 21b32
[p]prodigiosus *τερατώδης* 70a19-b4 72a36
[p]prodigium *τέρας* 69b22-30 70b5-21
produco *ἀποκρίνομαι* 38a5, *ἀφίημι* 41b36 : -ctum *τὸ ἀποτελεσθέν* 48b33 : ad mendacium -ci *διαψεύδεσθαι* 56b18 : dentes — *ὀδοντοφυέω* 89a7 : secus — *παραβλαστάνω* 62a8
[p]productio *αὔξησις* 55a29
profero *φθέγγομαι* 86b34
[s]proficio *εὐοδέω* 26a13
proficuus *ὠφέλιμος* 26a22
profunditas *βάθος* 83a22
profundus : -m *βάθος* 79b32, *βυθός* 47a5 : -e *ἄνω* 81b10
progenitores *πρόγονοι* 67b2,37 68a11-b3 69a4-b7
progenitus *ἔκγονος* 26b13
progredior *πορεύομαι* 37b33 : recte — *εὐθυπορέω* 81a12
progressivus *πορευτικός* 32a14 76b7
prohibeo *κωλύω* 22a22 54a31,b24 75b11 76b29 80a12 85a28,31 89b6
proicio *παραβάλλω* 63a31, *προΐεμαι* 74b13 : folia — *φυλλοβολέω* 83b10
proles *τέκνον* 33b2 40a7 : -is factio *τέκνωσις* 16a25 : minus -is *ἀγονώτερος* [p]18a23 : sine -e *ἄγονος* 23a27
prolificatio *τέκνωσις* 60b8
prolificus *γόνιμος* 23a27 25a10 27b21 30a6,20 : magis — *γονιμώτερος* 65b3 : minus — *ἀγονώτερος* [s]26a3 : non — *ἄγονος* 25b15

prominentia *ἀπάρτησις* 20b12 : — ante *προβολή cum gen.* s80b23
promptus : in -u *πρὸ ὁδοῦ* s18b24 40a3 : -te *πρὸ ὁδοῦ* p74a13 : habentes in -u *παρέντα τὴν συντόμον* s70a2
propago *παραφύομαι* 61b30 62a4
prope *ἐγγύς* 28a12 s38b29 39a31 46a30 64b26 65b6 68b9, *πάρεγγυς* 73b9, *σύνεγγυς* 64b24 : de — *ἐγγύθεν* 80b27
propello *ὠθέω* 68b19
propinquo *πλησιάζω* 24a1 27b25
propinquus *ἐγγύς* 68a16, *πάρεγγυς* 69b27, *πλησίον* 28b26 : -ior *ἐγγύτερος* 51b2 61b14 67b27-37 : -ius *ἐγγυτέρω* 35a9 56a9
proportionalis *ἀνάλογος* (*-ν*) 18b13 26b2,4 27a3,b4 28a20,b1 29a22 35a24,26 36b37 37b4 38b17 39a18 40a22 42b37 43a10 45a8,b10 54a1 60a12 61a27 65b34 66a34,b3 79a3 81a23 82a17
proportionatus *σύμμετρος* 23a29 43a28
proprius *ἑαυτοῦ* 26b18 30b31 32a28, *ἴδιος* 15a2 21b27 23a33 28a1 36b4 44a5 60a5,8 61b19 66a19 67b30, 32 78a31,33, *οἰκεῖος* 33b21 37b29 39a2 47b30 48a8,b15 57b3 59a36 68b11 69b25 84a35,b5 86a20 89b2 : -e *ἰδίᾳ* 59a25
propter *διά cum gen.* 38a14 p45a25 46b32, *διά cum acc.* 15a3,b18 16a12... : *cum inf.* *διὰ τό cum inf.* 18a20,24 19a6..., *πρὸς τό cum inf.* 19b6, *τῷ cum inf.* 22a21, 22 : — hoc *διό* 51b30 : — quid *διὰ τί* 24a4, *διότι* 19a30 : — quod *διό* 16a15 17b19 18a9..., *διόπερ* 15a15 19b4 27b28... : — quod quidem *διόπερ* 19b9 21b11 27a23...
propterea quod *διά cum inf.* 88a8
prospero *εὐοδέω* p26a13 39a35
protectio *προβολή* 33a17
protego *σκεπάζω* 54b1,7
protendo *ἀποτείνω* 23b22 45b33a, *διατείνω* 45b31 : -sus *προμήκης* 18a20
protractio *στόλος* 52b6
protraho *ὑπογράφω* 40a28
provenio *ἄπειμι* 22a31-b27 23a12-b34 24a8,b36 25a22 69a11,20, *ἀπέρχομαι* 21b9 22a6-b35 23a3-32 24a9 30a24,b12 64b12 66b11 69a14,25, *ἀποβαίνω* 30a8 57b26, *ἐγγίγνομαι* 30b14, *ἐξέρχομαι* p35b32, *ἔρχομαι* 21b19, *παρήκω* 19a8, *πρόειμι* 69b8, *προέρχομαι* 17b24 26b9 82b32, *προσέρχομαι* s23a13,14
proverbialiter dico *παροιμιάζομαι* 46b7
pprovolem *προβολήν* 80b23
proxime *πλησίον* 70a14
prudentia *τὸ φρονεῖν* 31b1, *φρόνησις* 31a35 53a12 : -ior *φρονιμώτερος* 53a11 : -issimus *φρονιμώτατος* 44a30
pruina *πάχνη* 84b16-22
pruritus *κνησμός* 23b34
p*πτιλα* 86b4
p*ψυχη* 23b5
pubescentia *ἥβη* 75a13 88b25
pubesco *ἡβάω* 46b23
pudendum *αἰδοῖον* 16b28 17b18,24 18a18,23 19b30 20a4-33 22b5 25b3 37b31 57a5-9 64a15,b23 70b33,36 72b26 73a21,24
puer *παιδίον* 38a26,33 44a26,31 46a19 78b21 79a11-b8 80b1 84a5 89a7, *παῖς* 21b30 24a22 28a12,17 34a29 69b15 73a20 82a9, p*τέκνον* 53a8 59a36,b7 60b14
p*πυετια* 72a25
pugna *ἀλκή* 59b3 88b5, *μάχη* 24a30
pugno *διαμάχομαι* 60b11
pulex *ψύλλα* 21a8
pullulo *βλαστάνω* 74b34
pullus *νεοττός* 30a9 51a12 52b27,29 53b32 54a29 70a17,19, *πωλίον* 48a29, *τέκνον* 74b30
pulmo *πνεύμων* 16b22 32b32,33 33a3 34a17,23 42a6
pulsatio *σφύξις* 81a25

[s]pulverizatum *κονίαμα* 26b27
punctatio *θίξις* 51a19
punio *κολάζω* 60b19,20
pupilla *κόρη* 80a27,b23
purgatio *καθαρόν* (?) 23a25, *κάθαρσις* 27a14 46b30 75b5
purificatio *ἀποκάθαρσις* 26a13, *κάθαρσις* 27b14-24 28a29-b14 38a28 39b4 47a19 73b31,32 74a1-28 75a37-b11 76a11 77a13
purus *καθαρός* 25a17 26b12 28a26 37a29 51b10 65b36 80b24-32 81a19-b20 83b29 : -ior *καθαρώτερος* 32b29 65b25 : -issimus *καθαρώτατος* [p]25a12 39a7 44a9-b23
purpure *πορφύραι* 61b31 63b9
puta *οἷον* 17a31 18b31 21a8 22a9, 20 24b25 25b28 26a7 34a27 41b1 42a24,b16 46b1 68a13 74b16,28 : *vide* ut puta
puteus *φρέαρ* 80b21
puto *δοκέω* [p]83b35, *δοξάζω* 75b28, *κατανοέω* 56a7, *νομίζω* [p]16a16 27a18 42b19 55b9 61b33 64b1 70a31 71a15 [s]72b37 73a9 76a10 78a30,b35 88b9, *οἴομαι* 24b35 27b33 39a36 52b25,27 55b8 56a5 58a2 64a13,b28 65a35-b27 78b7 85a26 89b13 : -andum *οἰητέον* 64b37 70a6 86b13
putredo *σαπρότης* 77a11, *σῆψις* 84b23 85b25
putrefactio *σαπρότης* 77a11 84b10, *σῆψις* 62a11,14 84b6,8 85a29
putrefio *σήπομαι* [s]84b12 84b17 : -factus *σηπόμενος* 15a25,b27 21a7 62a14
putrescibilis : facile — *εὐσηπτος* 85a2 : facile — magis *εὐσηπτότερος* 85a25
putresco *σήπομαι* 84b5 [p]84b12 85a4
putribilis *σαπρός* 62a15
putridus *σαπρός* 84b13
pygmeus *πυγμαῖος* 49a4
Pyrra *Πύρρα* 63b1
[p]pytia *πυετία* 39b22

qua *ᾗ* 20b26-33 22b20 39b37 43b27 45b33b 52a21 54b10 70a30 73a21 : — quidem *ᾗπερ* 26a19
quadrupedia *τετράποδα* 16b21 17b5-30 18a10-b16 19b11,22 21a18 28b8 32b3-24 42a8 48a21 51a17 52b32,34 53a1-13 54a17 55b29 56b15,31 62b28 81b14,23 86a30
qualis *οἷος* 18a10,15 26b17..., *ὁποῖος* 31b21, *ποῖος* 26a9 41a24 43a7 50b2, *ποιός* 30a15,b17 64b32, 35 67a29,b34 72a24 78b3 : -e *τὸ ποιόν* 30a23 33b2 42a11 : quod -e *τὸ ποιόν* 42a13 82b14 : — ...puta *τοῖος* ... *οἷος* 67b25 : — quidem *οἵοσπερ* 38b3 47b22 78b35
qualitas *τὸ ποιόν* (?) 72a25
qualiter *ποτέρως* 21a32, *πῶς* 16a9 21b2 26b1..., *πως* 52b4 : -cumque *ὅπως δή ποτε* 65a2
quam *ἤ* 17b6 18b25 21b16..., *πλήν* 17a22, *ὡς* 33a32 : — maxime *ὅτι μάλιστα* 65b5 80b17 81a16
quamdiu *ἕως* 45a8 : — utique *ἕως ἄν* 45a11 58b35
quamvis *ἐπεί ... γε* 56b26, *καίπερ* 62b24 72b30, *καίτοι* 22a15 23b11 35a34...
quando *ὁπότε* 43a22, *ὅταν* 18a13 26b26 27b23..., *ὅτε* 40b24 43a22, *πότε* 36b5 40a10, *ποτέ* 60b31 : -cumque *ὁπόταν* 62a22 : -que *ἐνίοτε* 27b35 67a12 72b23, *ὁτέ* 67a25 68b22 74a15, *ποτέ* 73a34, 35
quantus *ἡλίκος* 73b5, *ὅσος* 32a6 35b11 36b8 39a16 43a28 47b29 48b13 50b8 56a9 57a24 83b35, *ποσός* 61a8 71b25 72a24-32 : -m *καθ' ὅσον* 43a29, *τὸ ποσόν* 30a22 33b2 42a12 82b14 : in — *ᾗ* [p]34b8 42b2 57b24,25 [p]66a21 68a6-34 80a3 : — ...tantus *ὅσος* ... *τοσοῦτος* 35b11-12 61a27-28 83a3 : — quidem *ὅσοσπερ* 72a13 : -o quidem utique *ὅσῳπερ ἄν* 81a11 : — quidem ... tantus *ὅσοσπερ* ... *τοσοῦτος* 71b26 81a11

quantuscumque *ὁποσουσοῦν* 44b6 72a4,27
quare *διὰ τί* 19a29, *διότι* 88b6 89b16, *ὥστε* 21a16,32,b26...
quartus *τέταρτος* 15a6 20b6 61b16-22
quasi *οἷον* 52b14 53a33 61b32 69a29 81a9, *ὡς* 31b9, *ὥσπερ* 31b1 53a16 74b22 84b16 85a33 : — figmentum *πλασματώδης* 64b10
[s]quatinus *ὅπως* 76b7
quattuor *τέτταρες* 15a4 20b4 21b14 [p]22a2 50a10,33 70a20 75b31
que *τε* 15a13
quemadmodum *καθάπερ* 15b16 16a4,21..., *ὡς* 24a21, *ὥσπερ* 15b19 16a30,b19... : — utique si *καθάπερ ἂν εἰ* 58b4
quero *ζητέω* 15b16 33b31 37a12 42b11-29 48a14 52a31 61b8-21 62a35 64a21 78b15 87b19 : latibula — *φωλεύω* [p]83b11
qui *ὁ passim, ὅς passim, ὅσος* 42a8 51b29 56a20 74b10 75b18,22, *ὅσπερ* 29a31 36b34 40b10 49a26 65a17 84b34 85a8, *τις* 16a5,7 17a13... : — quidem *ὅσπερ* 16a31 17b28 18a22..., *ὅστις ποτε* 68b14
quia *διότί* 27a30 36a36 43b8 45b15 52a9 54a4,10 59a3, *ὅτι* 16b3,10 18a19... : — ...sunt *διὰ τὸ εἶναι* 18b36,38 19a1...
quicumque *ἕκαστος* 28a1, *ὁπότερος* 64a10 69a9, *ὁποτεροσοῦν* 47b12, *ὅς ἄν* 24b23 52b30, *ὅσος* 15a19,24,26..., *ὁστισοῦν* 33b24 66b6 72a2 77b6, *ὁ τύχων* 16b9 43a24 67b2 : — quidem *ὅσοσπερ* 49a24 76b31 78b12 81b32
quidam *ἔνιοι* 15a28,b7,28..., *τις* 15a30,b13,14...
quidem *γε* 23a14 25a4,b30..., *δή* 35a32 40a10 [p]40a21, *μέν passim, ποτέ* 29b1 33b23 34b5,19 57a15 68b14 71b24, *τοι* [p]34a16 *-περ* (*cf.* qua quidem, qualis quidem, quantus quidem, qui quidem, etc), *τε* [p]15a13
quiesco *ἠρεμέω* 34b11
quilibet *ἕκαστος* 20b21 36a16 66b18 67b1 86a20
quinque *πέντε* 25b23 50a32 60b23
quintus *πέμπτος* 33b10
quis *τίς* 15a4 17a14 20b1..., *ποῖος* 68b24 (*post* utique, si, *etc.*), *τις* 16a5,7 17a13...
quo *πῇ* 22b10, *ποῖ* 52a28, *ποῦ* 36a26 52a28
quod *ὅτι* [p]16b3 17a17 20b7 21b34... *ὡς* 23a18 40b5 59a15 65a23,28 72a37 77a9
quomodo *πῇ* 56b32, *πῶς* 16a8 20a36 22a35..., *τίνα τρόπον* 15a3 20b8 23a9 52a24 69a21, *ὃν τρόπον* 17a33 18a36 58a24 63a24
quoniam *ἐπεί* 15a1 16a23 17b2..., *ἐπειδή* 29a9 47b10,35 59b8 60a2 71b17 87a2 : — itaque *ἐπειδή* 24a11, *ἐπειδήπερ* [p]59b8 : — quidem *ἐπειδή* 21b11, *ἐπειδήπερ* 52a26
quousque *ἕως* 75b32, *μέχρι* 53a14 : — utique *ἕως ἄν* 18b18 31a17

radix *ῥίζα* 31a9 39b37 40a34,b10 41b36 45b25 89a13
[s]raia *βάτος* 46b6
ramificor *σχίζομαι* 45b33b
ramus *κλάδος* 52a20
[s]rana *βάτραχος* 49a23 54a25-b2 55a9
raritas *μανότης* 82b11, *σπάνις* 46b10 57a8
rarus *μανός* 82a26, *σπάνιος* 46a32 61a22 70a8 85b34 : -o *ὀλιγάκις* 27b29 56a17,b19 73b14 75b26 : -ior *μανότερος* 82a34 83b1, *σπανιώτερος* 70a25
ratio *λόγος* 15a5,8 16a18,20 18b5 22a1,11 23b2 24a8 28b16 29a24-b22 31b19 32a4 34a12-b33 35a2,5 40a5,b32 41a16 45a30 56a15 58b28 59b35 60b17-32 62a2 63a5 64a23,b23 65a4,b1 67a17-b20 68a34,b1 73b5 74a23 75b30 78a1-b12 82a20 87a20 88a6 [p]88b6

rationabile *εὔλογον* 21b10,25 26b14 29a9 35a37 58a18 59a34-b14 60b2 62a4,7 64b31 71a24 77a1,34 78b26 : -ius *εὐλογώτερον* 25a24 : -iliter *εὐλόγως* 15b7,10 23a10 27a36 28a25 31a24 38a18 47a3 52b11 53a22,28 57b11 58a5 61a4, 15 64a37 71a18 76a13,25 77b16 81b22 83b30,35 86a35,b2
recens *νέος* s75a9 : -tior *προσφατώτερος* 64a6
recipio *μεταλαμβάνω* 31b28
rectitudo *εὐθύτης* 82a3
rectus *εὐθύς* 18a10 82b27,30, *ὀρθός* 17b30 42b27 : -ius *ὀρθότερος* 66b11 : -e *ὀρθῶς* 27a4 40a15 46a20 47b4 52a31 55b8,24 62a35 77a9 84b32 86b32 : -e progredior *εὐθυπορέω* 81a2 : -e tendo *εὐθυπορέω* 81b12 : qui -orum intestinorum *εὐθυέντερα* 17a23 : -a intestina habentia *εὐθυέντερα* 17a27 : -orum pilorum *εὐθύτριχες* 82b18-34
reddo *ἀποδίδωμι* 81b16
reduco *ἀνάγω* 69b20 89b3 : -endum *ἀνακτέον* 78b1
reduplicatio *ἐπαναδίπλωσις* 17a33 18a11,16
reflectio *ἀνάκαμψις* 56b4
reflecto *ἀνακάμπτω* 56a6,b7, *κάμπτω* 20b19 28b8
prefloricio *αὔανσις* (?) 85a26,33
refugio *φεύγω* 15b15
regio *χώρα* 38b35 48a25,26 s55b15 67a28 p85b28 : e -e *καταντικρύ* 54b25
regularis *ὁμαλός* 80a28,29 88a25
relinquo *λείπω* 17a20 28b5 35b35 36b27 45a13 52b1 59b24,27 60a3, 21 68b11 69a26, *ὑπολείπω* 27b20 50a23 : quod -itur *τὸ ὑπολειπόμενον* 39a16 : quod -ctum est *τὸ ὑπολειφθέν* 26b15 27b17
reliquia *ὑπόλειμμα* 44b15,31 51a11
reliquus *λοιπός* 15a11 20b4 29b8 31a7,8 32a30 34a10 52b19 54a11, 27 64b25 71b10 76a30 78b12
remissio *ἄνεσις* 87b22
remissus : -ius habeo *εὐημερέω* 75b16
remittor *ἀνίεμαι* 87b13,20 88a3-8
remotus *ἄποθεν* 73a24 : a -is *πόρρωθεν* 65b4 80b34 81a1 : -ius *πορρώτερον* 51b4 61b15 67b27
renascor *ἀναφύομαι* 84a13
renes *νεφροί* 16b19 73a6
renunculi *νεφροί* 71a4
repleo *γέμω* 75a32 : -etus *ὑπερπληρούμενος* 38a12 : spiritu -or *πνευματόομαι* 37a11
srepositus *ταμιευόμενος* 70a21
res *πρᾶγμα* 48a9
resideo *καθίσταμαι* 88a2
residuus *ὑπόλοιπος* 63a15, *ὑπόλειμμα* 24b27
resolutio *ἀνάλυσις* 24b28
resolvo *ἀναλύομαι* 26b26 28a15
resono *φθέγγομαι* 88a32
respicio *βλέπω* 32a20 67a11 79a17
respiratio *ἀναπνοή* 47a22 81a25
respiro *ἀναπνέω* 32b30 42a4-7
restituo *ἀναμάχομαι* 55a31, *καθαιρέω* p45a31
restitutio *ἐπίρρυσις* 45a28
resumo *ἀναλαμβάνω* 66b7
rete *δίκτυον* 34a20
retraho *ἀνασπάω* 17b1,2 19a19,b3 73a23 74a9,12
retundo *ἀντιθλίβομαι* 68b20
reuma *ῥεῦμα* 68b34
sreversatus *ἀνατρεπόμενος* 53a23
revolvor *ἀνελίττομαι* 41b1
revolutio *δίνη* 72b19, *ἕλιξ* 17a28 63a22 81b15
rex *βασιλεύς* 59a20-b36 60a3-b16
rideo *γελάω* 79a11,12
rigidus *σύντονος* 87b23
pριγωσασα 52b5
rina *ῥινή* 46b6
rinobata *ῥινοβάτης* 46b6
roboror *ἰσχύω* 87b6
robustus *ἰσχυρός* 87a33, *σύντονος* 87a1 : -ior *ἰσχυρότερος* 19a22 80a8
Rodus *Ῥόδος* 63a31
rostrum *ῥύγχος* 43a15 45a1 56b20

rotundus *στρογγύλος* 52a12 58a9
rubeus *ὠχρός* 30a6,8 51a33-b33 52a3-b26 53a35-b31 54a1-b22 55a2,3 57b12
rufedo *πυρρότης* 85a20
rufus *πυρρός* 85a19,b17
rugatur *ῥυτιδοῦται* 80a30,32
rumpo *ῥήγνυμι* 58b26 73a18
ruptura *ῥῆξις* 73a19
rursus *αὖ* p30a34 : -m *πάλιν* 15b12 39b18

ssagimen *πιμελή* 26a5,6
ssagiminosum : quod — *τὸ πιμελῶδες* 43b13
salsus *ἁλυμρός* 61b4 76a30, *αὐχμηρός* (?) 43b10
salus *σωτηρία* 19b1,26 40a32 54a34
salvo *σῴζω* 17a32 18b17 22b18,23 33a19,23 34a13 38a28 48b1,6 56a24 57b8 67b9 75a24 81b26
sanabilis *ἰατός* 46b34
sanguineus *αἱματικός* 26b9 38b5,8 45b29 46a3 66b17,22 76b12 77a7, *αἱματώδης* 26b35 51b33 52b5 53b35 65b25, *ἔναιμος* 32b35 40b3
sanguinificus *αἱματικός* 62b26
sanguino : multum — *πολυαιμέω* 65b18
sanguinosus *αἱματώδης* 26b9,32
sanguis *αἷμα* 22b34,35 23a1-17 26b2-12 27a13,35 28a20-b3 38a8,23 40a21-b4 51a34,b1 64b33 65b21-34 66a33 77a8 : -nem habens *αἱματικός* 28a35, *ἔναιμος (adi.)* 18a12 21a31 32b8-33 50b6 51a34 62b25 77b1 : -nem habentia *τὰ ἔναιμα* 15a20,29 16a34-b14 20b3 21a4 26b2 31a19 32a21,28 33b18 40a18 41b16 42b36 43b12,20 49a12 62b22 63a6,b6 66a33-b20 77a7 : pauci -nis *ὀλίγαιμος* 32b35 62b24
sanies *πύον* 77a10,11
sano *ὑγιαίνω* 89b14 : -or *ὑγιάζομαι* 26a13 74b32 : -atus *ὑγιασθείς* 29b21
sanus *ὑγιεινός* 26a6,b12 *ὑγιής* 24a27
sapor : boni -ris *εὔχυμος* 63b7 : mali -ris *δύσχυμος* 76a30
satis *ἅλις* 57a13
satyria *σατυρία* 68b34
satyrus *σάτυρος* 68b36
psaura *σαύρα* 16b24
Sauromaticus *Σαυροματικός* 83a14
psaurus *σαῦρος* 32b3,19
scientia *ἐπιστήμη* 30b16
scindo : scissus *σχιζόμενος* 38a10 72b18
scio *γιγνώσκω* 56a33, *οἶδα* 85a12 : non -ens *ἀνεπιστήμων* 79a19
scissio : multe -onis *πολυσχιδής* s42a8 70a37 71a22-b9 74a32-b18
scribo *ἀναγράφω* 61a10, *γράφω* 22a31 28b13 46a15 50b31 53b17
Scythe *Σκύθαι* 48a25 82b33 83a13
se : — ipsum *ἑαυτόν* 15b29 16a1, 15... : per — *καθ' αὑτό* 59a17 83a35
secedo *διαχωρέω* 73a27
secundus *δεύτερος* 20b5 33b4 44b33 68a18
secundum *κατά cum acc.* 15a26,b4, 20..., *παρά cum acc.* 57a7 : — que *καθ' ἅ* 16a27 : — quid *πῇ* 41a12 : — quod *ᾗ* 16b11 29a29-b14 32a4 37a25 42a31 p43a22 66a31 80a4,8 p81a24 : — ...assimilatus *προσεοικώς* 21b29 : *(acc. relat.)* 22a5,6,20...
secus *παρά cum acc.* 20b14 21a22 61b31 70b11 : — produco *παραβλαστάνω* 62a8
sed *ἀλλά passim* : — adhuc *ἀλλὰ μήν* 22b24 23a1 24b31 25a3 29b12 34a9,33,b3 35a37 59b1,15 64a23 : — et *ἀλλὰ μήν* 23a14 : — tamen *ἀλλὰ μήν* p22a35
sedeo *καθῆμαι* 73a23
segregatio *ἀπόκρισις* s16a12 23b13 26a19,b35 27a15-b36 28a9 33b23 37b27 38b4 39a15,b20 49b5,6 s50b6 50b12 51a1,33 57b7 65a36 76a27,b29 77a4,17, *ἀποχώρησις* 26a21,b12, *διάκρισις* 40b2 52a6,

διαχώρησις s23b15, ἔκκρισις 20a7 27a2 39a33,b10 50b21 51a22 66a7 76b20
segrego ἀποκρίνω 62b7, ἐκκρίνω 65b10 87b30, χωρίζω 54b12 : -or ἄπειμι 29b19, ἀποκρίνομαι s16a11 23b12 24a12,b27 26a33 27a6 28a15 29a7 38b14 39a5-b36 40a3,6 44a9 47a12 48b2 51a4-b34, 52a3-b17 62a12,b16 64b18 65a1, b29 73b35 74b21 76b9, ἀφορίζομαι 53b20 57b12, διακρίνομαι 20b22 35b16 51b8 70a4, διαχωρίζομαι 44b1, ἐκκρίνομαι 38a14 39b26 : simul — συνεκκρίνω 27a17
seiungo : -ctus ἀπηρτημένος s16b29 20a24
selakhe, selakhea σελάχη 18b1,32 32b1,22 33a8 54a23-b28 55a2-b12, σελαχώδης 55b30
selakhodes σελαχώδης 19a8 37b24 49a19,31 55b14 57a15-22
semel ἅπαξ 51a8 61b35 65a19 : ad — εἰσάπαξ 39a9
semen γονή 18a22 29a30, γόνος 59a12-b1, θορός 17a20 20b26, σπέρμα 15b26 17a22 18a24 21b19 22b4 28a31 31a7 34a36, σπόρος p47a30 : multi -nis πολύγονος s49b10
pseminatio σπέρμα 37a8
semino s-antia, p-ata τὰ σπειρόμενα 39b34
semper ἀεί 15b16 26a21,24..., διὰ παντός 27b28, ἑκάστοτε 38a4, πάντως 45b20 : — foliatus ἀείφυλλος 83b10,20
sempiternus ἀΐδιος 31b24-35
senectus γῆρας 25b20,21 45a14,32 67b11 75a13,20 78a26 80a20,36 83b6 84a25-b34
senesco γηράσκω 45a12,29 66b30 78a28 80a18-b5 82a12 85a21-24 89a18 : -ens γέρων 80a31 : hii qui senuerunt οἱ γηράσκοντες 87b13
senex γέρων 84b31 87a27 : -ior πρεσβύτερος 67a25 79b7 82a8 83b2,6 86b14 87a24
sensibilis αἰσθητικός p81b9,19, αἰσθητός 81a16 : -e αἴσθησις (?) 43b26 : bene — εὐαίσθητος 81b19
psensiterium αἰσθητήριον 43b36
sensitivus αἰσθητικός 36a30-b14 41a11-b6 s81b9,19 : -m αἰσθητήριον 81a21-b8
psensorium αἴσθησις 34a21
sensus αἴσθησις 16a19,31 p18b8 31a33,b4 32a13 s34a21 40a4 41a9, b17 47a22,b10 53a8 57b16 60b31 63b28 78b22-33 79a13-b22 80b33 81a21,b17 86b25 88b1 : organum — αἰσθητήριον s43b36 43b37 44a5,b23 79b25 81a9-b20
sentio αἰσθάνομαι 79a20 81a17,b6 83b31
seorsum χωρίς 40b16 s78a11
separabilis χωριστός 36b9 37a9
separatim χωρίς 15b29 16a1 24b12 51b8 53b13 59b21
separatio ἀποχώρησις 26a23, διαχώρησις p23b15
separo ἀποκρίνω 26b7 27b5, διείργω 70a18, χωρίζω 23b14 24b16, 31 28b32 29a7,26 30b33 31a2-23 32a5-14 34a6 36b11 39b30 40a11, b2 41a3-b2 42a2 46a24,28 54b22 59b32 63b22,25 67b10 70a17,28 p71b25 : -atus χωριστός 19b7 : non -atus ἀχώριστος 31a11,28 : -atus ἔξω 46a28
sepe πολλάκις 41b17 50a18 71b30
sepia σηπία 57b32 58a6,21
septem ἑπτά 76a23 : — mensium ἑπτάμηνος 72b8 74b36
septennis ἑπταετής 47b25
sequestror ἀφίεμαι 60b8
sequor : -ens ἑχόμενος 21a30 : -entia τὰ ἑπόμενα 24a14
sermo λόγος 15a15 16a3 p20b20 21b7 22b9 23a6 29a16 31b22 40b12,15 42b24 48a7,8 56b6 57a28 61b23 63a8 65a9 69a36, b28 76b10 78b2 86b20,21 s88b6 88b9

serpens ὄφις 16b16,24 17a18,b36 18a17,27 32b4,23 65a34 70a24
serus : -o ὀψέ 44a34
servativus σκεπαστικός 19b17
sex ἕξ 50a32
sexaginta ἑξήκοντα 83a22
ᵖsfikes σφῆκες 21a5 (cf. σφηξ)
si ἐάν (ἄν) 19a19 25b10 27a14..., εἰ 15b7,9,12..., εἴπερ 63a4, εἴτε 59a27, κἄν 64a23 : et — κἄν 37a4 52a4,b29 56a23 67a11 : -quidem ἐάνπερ 57b6 65b24, εἴπερ 20b30 21b22 22a21...
sic οὕτως 15b11 17a24,b9..., ταύτῃ ᵖ20a22 26a14 32b26 57b35 64a20 66a20,21 οὕτως ᵖ29a19, (?) τοῦτο 86a32
siccabilis : facile — εὐξήραντος 82b4, 13,15
siccitas ξηρότης 28b5 33a7 80a17
siccus ξηρός 19b29,34 20a4,23 21a8 25b1 26a18,21 ᵖ33a12,15 33a13,17 37a2,b34 38a8 39b5 43b5 49b5 61a28 67a33 72a16 73a25 82b20, 31 ˢ83a1 84a34 : -ior ξηρότερος 33a4 49b32
sicut καθάπερ 21a3 43a2 48a13..., οἷον 43a19 63b6,8, οὕτως (?) 48b10, ὡς 73b15, ὥσπερ 17a27 28a21,b36...
sigillatim χωρίς 15a2 63b21 ᵖ78a11
ᵖsignifico σημαίνω 56a11
signum σημεῖον 22a4 23b8 25a16 27a4-b5 28a31,b21 29a4,b33 33a13 39a24,b4 48a32 55b2 57a10 58a3 60b33 63b6,8 65a31-b27 74a36 82b29 83a19 84b23 85a26, 34 89a6,16
silvester ἄγριος 83a15,18 86a31
similis ἐοικώς 68a33,35 69a2-35, ὅμοιος 17a7 22a5-b5 23b5-32 24a4 25a24-b34 26b13,14 30b26 32a26,32 36a5 38a3 39b23 40b14 41b10 47a17,b22 54b4 55a14 57a9 59b15 60a13 61a23 62a6 ᵖ63b3 68b31 69a7,13 70b4 72a23, b32 78b34 84a21 87b21 89b12, παραπλήσιος 15b18 27b34 39b21, 34 46a31 55a17 60b22 62a5 68b33 69b28 73b17 83a10 84a5 87b22 : -iter ὁμοίως 16b14,24 18a37..., παραπλησίως 43a31 49a12 61a3 65a21 73b21,34 74b15 77b7, ὡσαύτως 21a15 48b15 55b13 : fermento -e ζυμώδης ˢ55a23 : -i modo ὁμοιοτρόπως 55b28 : -ium partium ὁμοιομερῆ 23a7 : -is speciei ὁμοειδής 47b31 62b19
similitudo ὁμοιότης 15b20 21b20,23 22a4-b2 23a2,b8 38b30 52b28 61b34 68b1 69a14-b7
simplex ἁπλοῦς 34b5 85b28 86a21, 22, εὐήθης 56b5 : -iciter ἁπλῶς 33a27 41a12 56b17 57b27 87a12, 13
simul ἅμα 20a31 24a2,b6... : — abeo συναπέρχομαι 25b14 : — detrimentum patior συμφθίνω 45a16 : — digero συμπέττω 53a19 62b8 : — evaporo συνεξατμίζω 52a35 83a17 : — exeo συνεξέρχομαι 52a29 : — habeo συνέχομαι ᵖ31a19 : — hereo συνέχομαι ˢ31a19 : — langueo συννοσέω 84a30 : — misceor συμμίγνυμαι 26a12 51b33 : — natus est συμπέφυκεν 45b6 : — natus συμπεφυκώς ᵖ47a12 : — parturio συνεκτίκτω 52b21 74b30 : — permuto(r) συμμεταβάλλω 16b4-11 84b32 87b30 88a13 : — segregor συνεκκρίνομαι 27a17 : — tensio σύντασις ᵖ17b19 : — tollor συνάπειμι 25b12 : — totus ἀθρόος ˢ56a13,14
sine ἄνευ 22b1 26b22 28b7,9... : — aculeo ἄκεντρος 59b4 : — cervice ἀναύχην 22b20 : — coitu ἀνόχευτος 51a14 59a16 : — dominio ἀκρατής 44a31 : — fructu ἄκαρπος 55b10 : — pedibus ἄπους 17b16 32b3-26 : — pinguedine ἀπίμελος 27a33 : — prole ἄγονος 23a27 : — sanguine ἄναιμος 39a1 : — spermate ἄσπερμος 25b29 : — tibiis ἀσκέλης 17b17

singularis : -e *τὸ καθ' ἕκαστον* 31b34 63b15 67b30-33 68a1-b15 : -iter *μοναχῶς* 29a15
singulus *ἕκαστος* 46b18 61b12 66b10 76b31 87b7 : per -a *καθ' αὑτά* 37b25
sinister *ἀριστερός* 22b29 63b34 64a1 65a5-b2 71a8
sino *ἐάω* 60b19
sisto *στάζω* 83b32
situor *κεῖμαι* 17b18
[p]situs *σῖτος* 50a25
sive *εἴτε* 20b30,31 26a27 34a10,35 35a16 59a30,31 65a6,8 71b19,20, *ἐάν τε* 65b13,14 72a28
skelea *σκέλη* [p]17b19 17b20 18a19 49b34 50a5
sklirodermus *σκληρόδερμος* 18b17 [s]33a18 49a18 53a2 54a18 58a19
Socrates *Σωκράτης* 67b25 68a2-b14
sol *ἥλιος* 16a16 37a3 67a5 77b23-34 80a10 85b11,15
soliditas *στερρότης* 73b27
solidor *στερεόομαι* [p]35b2, *σωματόομαι* 44a17
solidus *στερεός* 35b2 47b7 53b9 54a34 82a30, *στερρός* 73b30, *σωματώδης* [p]53b26 : -ior *στερεώτερος* 55a19
[s]sollicitus *ἐπιμελητικός* 53a8
solubulis *λυτός* 43a7 : facile — *ἄνετος* 38a2, *εὔλυτος* 55b23
solus *μόνος* 16b6,17,35..., *vide* non solum sed(et)
solutivus *ἐκλυτικός* 26b13
solvo *λύω* 22a2 34b4 43a11 68a15-b15 69b12
sompnio *ἐνυπνιάζω* 79a15
[p]*σωματικος* 36b29
somponium *ἐνύπνιον* 79a14,19
sompnus *ὕπνος* 44b7 78b25-35 79a2-24
sonus *ψόφος* 81b2 86b24
sortior *τυγχάνω* 56b24
species *εἶδος* 19a7 24b6 29a10-b20 30b14-35 31b35 32a5 34a31 35a2, 4 46a31,b3 47b33 48a1-7 58b9 65b11 66a19,25 70b17 72b25 81b34 84b21,23, *ἰδέα* 58a9 67b5 : eiusdem -ei *ὁμοειδής* 25b27 47b30 48a5,12 : similis -ei *ὁμοειδής* 47b31 62b19 : -m ovorum habens *ᾠοειδής* 33a31
speculatio *σκέψις* 53b18
spera *σφαῖρα* 29b17
spericus *σφαιροειδής* 58a9 : -m *τὸ περιφερές* 45b33
sperma *σπέρμα* 16a8 17b12,25... : — fit *ἀποσπερματίζει* [s]28a11 : multi -tis *πολύσπερμα* 26a10 57a18 : pauci -tis *ὀλιγόσπερμος* 25b29 : sine — *ἄσπερμος* 25b29
spermaticus *σπερματικός* 16b17 17a12-b5 20a12 25b3,16 26b25 27a26-b36 43a27 44b29,38 46b28 47a19 49b28 50a3-b5 61b32 67b17 71a30,b2 72a2 74a5-b20 76b9 83b36 84a6 87b27,29 : maxime — *σπερματικώτατος* 47a14
[p]*σφηξ* 58b32 86b1 (*cf.* sfikes)
spina *ἄκανθα* 17b31 83a23,27, *ῥάχις* 20a28
spinosus *ἀκανθώδης* 54a28 81b33
spirituosus *πνευματικός* 81a31,b1
spiritus *πνεῦμα* 18a3 28a10,b28 32b30 35b10-33 36a1-b37 37b30-36 38a4 41b37 42a14 44a3 47a8 61b11 62a20,b17 68b35 75b1 77b32,33 78a2 81a24-35 85a28-b15 86a6 87b4,16 88a18-33 89b8, 11 : -u inflor *πνευματόομαι* 55a19 : -u repleor *πνευματόομαι* 37a11
spissitudo *παχύτης* 88a19
spissus *παχύς* 35a31-b22 36a8, *πυκνός* 45b32 47a35-b13 82a26 : -ior *παχύτερος* 35b10,15, *πυκνότερος* 82b1
splen *σπλήν* 71a3,9 73a6
[s]spontaneus *αὐτόματος* 61b26 73a18 : -ee *αὐτομάτως* 61b24 : -ee ago *αὐτοματίζω* 15b27
spuma *ἀφρός* 35b10-21 36a14 86a7
spumosus *ἀφρώδης* 36a19,b36 62a23 63a28
sputum *πτύελον* 47a10 : — impono *διαπτύττω* [p]20b17

squama λεπίς 82a18 83b5
squamatus λεπιδωτός 33a13-b9
squamosus λεπιδωτός 83b4
stabilitas στάσις 20a30
stagnum λίμνη 61b3 : — marinum λιμνοθάλαττα 61b7
stagnum καττίτερος 47b3,4
statera ζυγόν 77a30
statio στάσις 77b33
statim εὐθύς 19a5,13 23a15 26b27 40b24 73b20 78a27, εὐθέως 17b3 85a34
statua ἀνδριάς 24a23
statuo τάττω 38a17
status ἀκμή s75a13 75a19 : hii qui in statu τὰ ἀκμάζοντα 66b29 : qui in -u existentia τὰ ἀκμάζοντα 87b11
sterilis ἄγονος 28a13 46b14-35 47a4-b26 48b11-19 p84a5, ἄτεκνος 55b19
sterilitas ἀγονία 46b20 47a33 48b8, 12 67a27, ἀτεκνία 49a10 67a34
stigma στίγμα 21b32
sto : stans ἱστάμενος 27a13 77b32, ἑστηκώς 76a35
stranguria στραγγουρία 83a21
strictior στενώτερος 89a4
strombodeus στρομβώδης 63a22
pστρουθος Libicus 49b17
sstrutio Libicus στρουθὸς ὁ Λυβικός 49b17
studeo σπουδάζω 30a10
stultus : -e εὐηθικῶς 57a2
sub *cum acc.* ὑπό *cum acc.* 20a34 63a16 : *cum abl.* ὑπό *cum dat.* 20a1, ὑπό *cum acc.* 17b17 20a20 43b13 56a8 57a9 74a35 86a14 : κάτω *(in loco adi.)* 42b15 : — divo ὑπαίθριος 35a35
subcontrarietas ὑπεναντίωσις 18a36, b5 67a26
subcontrarius : -e ὑπεναντίως 19a28, b18
subiectus ὑφηγημένος 58a28
subscribo ὑπογράφω 43b24
subsciptio ὑπογραφή 64b30
substantia οὐσία 15a5,b18 p26a6 31a25-b34 38b27 42a22 62a7 67b34,35 78a34-b6
psubter ὑποκάτωθεν 73a22
subtiliatus λεπτός 84a29
subtilis λεπτός 20b13 38a11 46a24 47a2,5 58b4 73a27 80a28-b25 82a25-34 83a7 : -ior λεπτότερος 82b1 83a3,4 : -issimus λεπτότατος 38a37 85a12,b8 : -ius exprimo στερεόομαι (?) s35b2 : -ium pilorum λεπτότριχος 83a2 : -issime pellis λεπτοδερμότατος 81b21
subtilitas λεπτότης 38a14 49b34 82a34 85a17 88a20
succedo διαδέχομαι 65b32 89a10
succinctorium διάζωμα 50b14 51a5 53a2 57a19, ὑπόζωμα 17a2 18b1-23 19a7-b20 20a20 28a36 38b16 39b6 47a19 49a29 56b30 63a17 74a8 76b5
sufficiens ἱκανός 23a4 25b21 28b6 39a38 52b20 53b18 57a25 74b26 77a23 79b8 : -ter ἱκανῶς 23b19 50b27 51a12 57b23 60b30 62a35 64a34 : per se -tissimus αὐταρκέστερος 32a17
sufficientia : in ipso habens -m αὐτάρκεια 76b8
sufflo φυσάω 69b19
suffoco πνίγω 19a21
sum εἰμί *passim* ὑπάρχω 41b4 : — ..in ἔνειμι ἐν 22b11 57b20 62a28 : est *cum partic.* τυγχάνει *cum partic.* 38a3 39a30,b3 42b32 51a18,22 : erat utique dicere ἐνῆν ἂν λέγειν 47b21 : ens τὸ ὄν 31b34 32a3 34a30 s34b22 60a6 : non ens μὴ ὄν 31b4 : intus ens ἐνών 34a8 : intus futurus ἐνεσόμενος s40a9
summitas ἀκρωτήριον 72b17
psummum ἀκμή 75a13
sumo λαμβάνω 27a31 29b14 30b8 34b20 48a16 58b15 60b31 67b15 : -endum ληπτέον 24b5 66a14
super ὑπέρ *cum gen.* 48a26, ὑπέρ *cum acc.* 23a22 47b8 : -visum tenens ἐπηλυγασάμενος 80b19

superascendo ἐπιπολάζω 28b11
ˢsuperaspergo ἐπιρραίνω 30a20 55b6
superconcipio ἐπικυΐσκομαι 73a33-b28 74a14,31 : -entia τὰ ἐπικυϊσκόμενα 73a33 74a17 : -ceptum τὸ ἐπικυηθέν 73b9, ἐπικύημα ˢ73b7
superductus ἐπακτός 50a9
superedificatio ἐποικοδόμησις 24a29
superexisto : -ens ἐπιστάμενος (?) 42a27
superfervo ὑπερζέω 53a33
superficialis ἐπιπολῆς 82a29 83a8
superficies : in -e ἐπιπολῆς 80b25 84b8 : -e tenus ἐπιπολῆς 81b4
superfluitas περίττωμα 15a25 17a30 19b32 20a7-b25 24b25-34 25a3-b12 26a19-b25 27a1-b33 28a15-b26 37a18-b28 38a2-29 44b15,24 45b15 46b31 48b27 66a12 74b1 75a32,b15 83a27 86b3, περίττωσις 17b6 19b29 20a9,23 27a18-b21 28b18,19 37b33 38a33 39a27 44b29,38 49b8 66b21 67b16 74a5, b21 76b9-25 : -atis περιττωματικός 75b20 : -ates τὰ περιττωματικά 44b32
superfluo περιττεύω 62a13
superfluum περίεργον 39b19,20 42a27 44a36,38, τὸ περιττόν 25a25 ˢ60a4 61a4 70a17, περίττωμα 26a5-b31 29b7 36b26 37a4-34 38a35-b10 39a2-15 40b8,19 41a7 43a27 44b19,27 45a13-b19 46b27 47a12 48b25 49b3-28 50a3-b19 51a3 53b6 55a23 59a1 60b5 62a3-b11 65b26,35 66a9-b35 71a30,b22 72a5-31 73a22-b23 74a22,26 75a35-b23 76a27-b30 83a26 84b28 89b1 : amplioris -i περιττωματικώτερος 66b35 : plenissimus -o περιττωματικώτατος (?) ᵖ49b24
superfundo ἐπιρραίνω 56a19-27
superhabundantia ὑπεροχή 37b6
superhabundo ὑπερβάλλω 38a36 43a30
superinduco : -ctus ἐπείσακτος 24b33 31a17
superinfundo ἐπιρραίνω 58a16
superior ἄνω 18b1 20a19 23b23 25b2 41b30,32 42b16 57a28 63a10-20 76b4,5 77a29 79a6,26, ἄνωθεν 22a7 68a21-36 70a21
superlino : -itum ἐναλειφθέν 26b27
supernato ἐπιπολάζω 33a15 35b25, 27 43b8 : -ans ἐπιπολῆς 47a5 84b18
supernotor ἐπισημαίνω 50b8
supero : -atus κρατηθείς 72b32
ᵖsuperspargo ἐπιρραίνω 30a20
supersum ἔπειμι 19b27
supervenio ἐπεισέρχομαι 30a16, ἔπειμι 88a2, ἐπιγίγνομαι 30b3
supinus ὕπτιος ᵖ20b10,11 20b27
suppono ὑποτίθεμαι 88b20,21 : -or ὑπόκειμαι 15a4 24b4 66a16,b18 78b17 82a29
suppositio ὑπόθεσις 68b6
supra ἄνω 41b28
sursum ἄνω 18b3,25 19a11-30 21a14 22b28 35b27 41b32-35 42b13 43b18,28 47a9 49a29-34 51a5 73a23 82b22, ἄνωθεν 44a34 : — traho ἀνασπάω 17b13 : — versus ἀνατρεπόμενος ᵖ53a23
sus ὗς 71a24 74b17,19 82b7 88b15
susceptio ἀπόλαυσις ᵖ43a32, ὑπεροχή 64b20, ὑποδοχή 22b14 64b32
susceptivus δεκτικός 28b25 29b28 38a7,b37 66a12-b23
suscipio δέχομαι 16b22 17b5 18a4, 12 32b30 38a15 48a21 65b14 81b28 ˢ83a11 : intus — εἰσδέχομαι 54a29
ˢsuspendor ἀρτάομαι 77a30
suspicor ὑπολαμβάνω 15a6 40b13 55b23 62b29 64a12 65b22 77a9 79b15
ᵖσυστασις 50b10 51b4
suus ἑαυτοῦ 30b25 31b26 45b9
syllaba συλλαβή 22a32
syllogismus συλλογισμός 56b18
syllogizor συλλογίζομαι 56b27 59a25
symbolum σύμβολον 22b11
symptoma σύμπτωμα 70b6 77b8
syngeneia συγγένεια 47a29

synonimus *συνώνυμος* 21a3 22b35 35a20
psystima *σύστημα* 52a7

tabes *σύντηγμα* 24b26-35 25a1-34
tactus *ἁφή* 28a32 31b1 43b37 45a26
talis *ὁ αὐτός* 41a7, *τοιόσδε* 27a10 68a24 69a32 78b5-19, *τοιοῦτος* 15a3,24,b6...
tamen *μέντοι* 15a23 21b34 32b14 34b14 39a29 41b37 43b1 44b31 45a17,b7 52b24 55b4 57b5 64a8, b22 70b15 73b14,24 77b2 79a18 82b6, *μήν* 28b11 60b30,33 71b5 77a35, *ὅμως* 37a5 42b28 45b1 56a24,34 62b25 79a7 : non — *οὐ μήν* 28b11 60b33 71b5 77a34
tamquam *ὡς* 16b8,12 21b13 23a28, 34 25b7 27a15 30a11,21 35a36 41a22 43b14 46b8 50a34 51a10, b26 53b13 56b7 58b20 60b14 61a25,30 62a21 64a28 65a29 69a11 76b2 82b28, *ὥσπερ* 36a11 41b21 46a17 65b23 76a35 85a20
tandem *τέλος* 51b34 60b24 63b11 68b10 72a16
tango *ἅπτομαι* 34a4-b16 45b6 65b5, *θιγγάνω* 18a8 30b20 40b22 : coitu tacta *ὠχευμένη* 30a7
tantus *τοσοῦτος* 16b7 22b10 27b20, 24 28b6 39a15 43a27 48b12 50b7 53b18 66a26 72a21,34 73b24 88b2 : quantus... — *ὅσος .. τοσοῦτος* 35b11-12 61a27-28 83a3 : quantus quidem... — *ὅσοσπερ .. τοσοῦτος* 71b26 81a11
p*ταως* 85b23
tarditas *βραδυτής* 18a22 60b12
tardo *ὑστερέω* s75a11b 75a26, *ὑστερίζω* 70a22 73b12, *χρονίζω* 55a28
tardus *βραδύς* 86b26,27 87a18,21, *χρόνιος* s55b34 : -e *βραδέως* 86b29 87a17-b2, *ὀψέ* 44a22,b1 : -ior *βραδύτερος* 17b6 18a32 : -ius(?) *βραδέως* 75a17
taurus *ταῦρος* 17b3 86b23 87b9,15
tectonica *τεκτονική* 30b14
tegnopiia *τεκνοποιία* 60b10
tego *σκεπάζω* 85a27
tegulum *κεράμιον* 43a9, *κέραμος* 43a19
tegumentum *κέλυφος* 40a31
tela *ἱστός* 87b24
teleiogonia *τελειογονία* 48b7 74b34
telmatieus *τελματιαῖος* 41b2
temperantia *εὐετηρια* 60b7 : bone -e *εὔκρατος* 52b30
temperantior *σωφρονέστερος* 17a27
tempto *πειράομαι* 31b22 64a22 : -andum *πειρατέον* 34b4
tempus *καιρός* 21a29 40b12 41a30 51b25 56a8 57b10 58b17 63b7 76a21,b3, *χρόνος* 17b9 25b9,25 29b30 31a15,18 38b29,33 43b19, 35 46a32 50b13 56a11 57b6 61a1 63a32,b3 67a4 69b23,25 72b6-9 74a17 75a12-b30 76a5-26 77a2-b22 79a1-23 89a11,17, *ὥρα* 17b9 s62b14 s63b11 s73a17 s81a34 86a31,33 88b12,14 89a5 : multi -oris *πολυχρόνιος* p26a10 77b15 : maioris -oris *χρονιώτερος* 77a34 : in fertilitatis -ribus *ἐν ταῖς εὐετηρίαις* p60b3 : in -ibus bone contemperantie *ἐν ταῖς εὐετηρίαις* s60b3
tempus *κρόταφος* 82a15 84b35 85a3
tendo *κατατείνω* 87b23,25, *τείνω* 44a4 46a10 53b20,30 54b5,31 81a22 : recte — *εὐθυπορέω* 81b12 : -sus *τεταμένος* 87b17
tenebre *σκότος* 80a11
teneo : super visum -ens *ἐπηλυγασάμενος* 80b19
ptensio : simul — *σύντασις* 17b19
tenuis *λεπτός* 89a14 : -issimus *λεπτότερος* 85a36
tenuitas *λεπτότης* 89a20
termino *περαίνω* s44a3 45b33b 81a25 : -or, *τελευτάω* 38a11
terminus *ὅρος* 32b32 45a9 66a32 72a14, *πέρας* 18b26,27 45a6,b29 52b9 60a34 73a21 76a4 77b29
terra *γῆ* 15a25,b27 16a15 22b26 35b1-24 40a26 52b32,33 53a19,b2 61a20-b20 62a10-b35 74b26

84b8 : intestina -e *γῆς ἔντερα* 62b26
terrestris *γεηρός* [s]33a15 33a18,21 39b27 43a12 45b19, *γεώδης* 32b32 33a13 35b36 36a7 43a14 45b19 51b10,19 52a3 53a25,b5 62a28,29 81b20 82a29-b25 83a18 84b9-15, *χερσαῖος* 61a31 : -ior *γεωδέστερος* 36a6 83a30 : magis — *γεωδέστερος* 51b3
terreus *γεηρός* [s]33a12 83b7, *γεοειδής* 31b13, *γεώδης* 18b19 35b9 43b13 52b1
tertius *τρίτος* 15a6 20b5 33b15 42a32,35 53a33 58b27 66a14
testa *ὄστρακον* 18b18 52a30,32 53b32 54a2-b8 58b5
testeus *ὀστρακώδης* 33a20
testiculus *ὄρχις* 16a33-b33 17a14-b32 18a9-26 19a31-b16 20a26-34 28b29 65a23-33 73a23 74a9,12 87b26 88a3,10
testimonium *μαρτύριον* 21b28 25b4 27a32 71b8
tethyum *τήθυον* 63b14
tettix *τέττιξ* 21a4
teuthes ([p]teuthis) *τευθίς* 58a6
texo *ὑφαίνω* 17a36 87b24
theoria *θεωρία* 53a5
thoricus *θορικός* 20b13 21a12 55b13-22
thoros(-us) *θορός* 20b26 30a20 55b6 56a8-b8 57a16-26
thratta *θρᾶττα* 85b23
Thrax *Θρᾷξ* 82b33
tibia *σκέλος* 17b16,19 70a20 : sine -iis *ἀσκέλης* 17b17
tolero *ὑποφέρω* 19a17
tollor : simul — *συνάπειμι* 25b12
tonus *τόνος* 87a6 : boni -i *εὔτονος* 86b8
tortuca *χελώνη* 16b25 20a6 32b4
tot *τοσαῦτα* 18b11 72a7
totaliter *ὅλως* 16b15 17b17 19a29...
totus *ἅπας* 15a28 25b25 62b24 85b24, *ὅλος* 15a9,30 16a15..., *πᾶς* 21b9-35 22a4-b25 24a33 25a27 30a9 35b3 55a4 59b14 71a5, *σύνολος* 64b29 : simul — *ἀθρόος* [s]56a13,14
trado *ἀποδίδωμι* 33b1 72b25
tragena *τράγαινα* 70b35
[p]trago *τραγάω* 26a2
[p]tragosus *τραγῶν* 25b34
[p]tragus *τράγος* 26a1,2
traho *ἕλκω* 36b11 37b31 39b9 51a1 54b26 71b27, *σπάω* 39b4-12 : sursum — *ἀνασπάω* 17b13
transeo *μεταβαίνω* [s]68a10 79a22, *παρέρχομαι* 17b9, *περαίνω* 16b28 [p]44a3
transfero *μεταφέρω* 57a1 59a29 77a9 84b19 : -or *μεθίσταμαι* 66a29, *μεταχωρέω* [s]54b29 : -latus *μεταστάς* 49a21, *μεθεστηκώς* 71a8, *μεθιστάμενος* 73a7, *μεθεστώς* 71a2
transformatus *μετασχηματιζόμενος* 47a15
transgredior *παρεκβαίνω* 71a12
transgressio *μετάβασις* 70b23
transhibilis *ἑλκτός* 43b5
transitio *μετάβασις* 78b27
transitus *πάροδος* 57a12
translatio *μετάστασις* 73a6
translativus *μεταβλητικός* 15a26
transmutatio *μετάστασις* 88a11
transsumo *μεταλαμβάνω* 75b13
transsumptio *μετάληψις* 77b25
[s]transverso *παρεκτρέπω* 73a15
tres *τρεῖς* 42a28 50a18,33 69b21 75b31
triangulum *τρίγωνον* 42b26
tribuo : ambobus — *ἐπαμφοτερίζω* 77a16
tribus : eiusdem — *ὁμόφυλος* 46b9
trigeneus *τριγενής* 59a3
trochus *τρόχος* 57a3-6
tueor *σκεπάζω* 52a15
tunc *τότε* 27b25 28b31 31b6 37b11 45b8 48b16 56a10 58b5 60b31 68a30 72a36,b16 73b21 76a24 77a27 78b33 83b27
tundo *θλίβω* 68b20
tunica *χιτών* 77a26
turbatio *ταραχή* 24a33 71a11 75b8

turbo *ἀναθολόω* 53a26,30 : -or *ταράττω* 75b10 80a23
turtur *τρυγών* 74b30
tutela *ἀλεωρά* 54b8, *σκέπη* 19a33-b4 40a33

ᵖ*υαινα* 57a7,9
uber *μαστός* 25b3 27a8 28b30 46a4 52b23 76b4-32
ubi *ᾗ* 20a20 43a22, *ὅθι* (?) 42a15, *ὅπῃ* 43a21, *ὅπου* 18b25,27 41a14, *οὗ* 18b27 40b24 63a28 : — quidem *οὗπερ* 39a37 : -cumque *ὁπόταν* ˢ62a22, *ὅπου ἄν* 25a35, *πανταχοῦ* 75a34 : -que *πάντῃ* 54b23
ultimor *τελευτάω* 43b27
ultimus *ἔσχατος* ˢ25a12 25a25 26a27-b27 30b7 37a20 40a21 43b7 45b28 55a13 65b31 66b8, 14, *τελευταῖος* 25a18 26b11,28 41b19-21 42a36 44a25-b26 65b33 76a26 89a17, *ὕστατος* 28a20 66a33 : -m *τελευτή* ᵖ81a31
umbilicalis *ὀμφαλώδης* 52b6
umbilicosus *ὀμφαλώδης* 52b2
umbilicus *ὀμφαλός* 40a30-b9 42b15 45b23-33a 46a10,16 51a7 52a25-b11 53b16-29 54a9-b30 55a1 77a23-29
umbraculum *ἐπισκύνιον* 80b28, *σκέπη* ᵖ43b14
umquam *πω* 21a2 41a36, *πώποτε* 71a3
unctio *ἄλειψις* 85a30
ᵖunctuosus *ἔγχριστος* 47a9
unde *ὅθεν* 15a7 29b13 ᵖ29b29 38b14 41b22 42a23,b35 51b23 58b37 72b25, *πόθεν* 16a8 36a32, b6 40b4 62b5
undecumque *ὅθεν ἄν* 21b19
undique *πάντῃ* 17a7 45b33b 52a1, *πολλαχῇ* 69a36
unguis *ὄνυξ* 22a5,27 43a15 44b25 45a1-b17 : unius -c *μώνυχος* 48b27
ungula *ὁπλή* 43a15 44b25 45a1 : unius -e *μώνυχος* 71a20,b2,7 73b1 74b6-23 : duplicis -e *δίχηλος* 71a23-b9 74b6-23 : duarum -arum *δίχηλος* 71b7
universalis *καθόλου* 46b16 47b29 48a8 68a13 69b13 83b9 : -iter *καθόλου* 29a24,b9 68b5,13 79b12 88b11-19, *ὅλως* 33b2 37b6 68b18
unus *εἷς* 15a6,16 16b20... : -ius coloris *μονόχροος, μονόχρως* 49a25 51a31-b30 52a9 54b23 55a4 79a30,b9 86a28 : unius ungule *μώνυχος* 71a20,b2,7 73b1 74b1-23 : neque — *μηδείς* 64b13, *οὐδείς* 50a34 55a17
unusquisque *ἕκαστος* 15a2,3,15...
urina *οὖρον* 26a15
uro : ˢustus *καιόμενος* 82b28
ursus *ἄρκτος* 74b15 85b35
usque ad *ἕως* 50a34 *μέχρι* 27b27 29b31 30a30 33b28 36a35 41a18, 34 44a31 45a5 53a10 57b15 73b15 77b28 86b31 : — quo utique *μέχρι περ ἂν οὗ* 37b16 : — in finem *διὰ τέλους* ˢ74a28
usus *χρῆσις* 42a36
ut *ᾗ* 32a8,9 34b35, *ἵνα* 30b4 33a19 40a36 85a15, *καθάπερ* 56b29, *οἷον* 15b24 32b1,2..., *ὅπως* 38b2 48a29 55a28 ᵖ76b7 78a21 80a29,30, *ὡς* 15a5,6,8..., *ὥσπερ* 16b29 26a32 27b7..., *ὥστε* 15a22 16b7 17a6...
ut puta *οἷον* 16b21,27 19b7,35 20a6 22a17-b32 23b4 24a19 28b35 30b35 ᵖ34a27 34b5 35b10 38b31 40b17 57b21-33 73a5 74a31,b30 81b34 84b10 87b24 88b17
uter *πότερος* 24b5 42b7
uterque *ἀμφότεροι* 19a12,b22 20a18 21b10 30b35 ᵖ47b12 49b9 53a25 76b32 80b11 86b8, *ἑκάτερος* 16a19, b19 18b11 22b7,16 28b25,26 29b14 32a15 38b22 47b1 48a17,b8 51a32,b22 59b12 64b18,33 69a12 80a15 : -oque modo *ἀμφοτέρως* 20a18 26a23 67a21
uterus (?) *κύησις* 49a5
utilis *χρήσιμος* 20b34 25a4-b2 26a24,26 42a32 44b17 ? 46b22,

33 54b7 60b13 65b29 76a16-b3 77a24 81b27 : multum — *πολύχρηστος* 89b9 : maxime — *χρησιμώτατος* 25a12
utique *ἄν passim*, *ἄρα* 22a24, *γε* 56b26, *δή* 23a17 24b1 29b11 33b4 52a11 53a34 60a35 67b26 69b10, *πω* 22a6 : et — *κἄν* 59b18 60a1 : et — si *κἂν εἰ* 24a9 59a31 89b13 : — et *κἄν* 22a31 61a22 : — et, si *κἂν εἰ* 38a3 : donec — *ἕως ἄν* 30a17 40a26 : quamdiu — *ἕως ἄν* 45a11 58b35 : usque quo — *μέχρι περ ἂν οὗ* 37b16
utor *χράομαι* 18a30 21b13 26b8 30b20 40a25,b31 42a23,32 43a36 47a16 83a20 86b21 88a21 89a7,b4
sutrobique *ἀμφοτέρως* 47b12
utrum ... aut *πότερον ... ἤ* 21a1-b9 22a16 24b5 26a31-b20 29b2 34a7, 25 35a4 36a27,31 63b27 71a14 78b24 86b27

vacillo *ἐπαλλάττω* 74b17
vacuus *κενός* 19a20
vado *βαδίζω* 21b18 56b32, *πορεύομαι* 79a16
valde *λίαν* 18a25,28 21a25 23a22 42a17 43a12,b13 47b9 48a8 50a10-28 56b17 57a2 65b4 67a17 72a28 80b8, *πάνυ* 84b27, *σφόδρα* 17b11 44b3 54a28 85b7
valeo *ἰσχύω* 67b29 87b11 : bene — *εὐθηνέω* 75a29
valetudo *ἰσχύς* 53a6 : -dinem habeo *ἰσχύω* 30b29
validus *ἰσχύσας* 84b30, *σθένων* 80a12
vanus *κενός* 48a9,11 76b20,30 85a1, *μάταιος* 88b21: -m *μάτην* 44a37
vapor *ἀτμίς* 84b10-22
vaporosus *ἀτμιδώδης* 86a12
varior *ποικίλλομαι* 85b32
varius *ποικίλος* 84a24 85b5-24 86a22-b2, *χαροπός* 79a32-b14 : magis — *ποικιλώτερος* 86a34 : -e flectitur *ταμιεύεται* s88a30
vas *ἀγγεῖον* 35b26 39b12 40a22 87b3
vasto *ἀναλίσκω* 54b30
vehemens : -tior *σφοδρότερος* 23b33
vehementia *σφοδρότης* 21b15
vel *ἤ* 19a20 61a21 67a11 68b21 88a25-29
velo *σκεπάζω* 86a27
svelocitas *τάχος* 51a16
velox *ταχύς* 17a28 18a14 51a29 55a13-28 56a31,b3 57b5 69b35 86b27 : -citer *ταχέως* 18a2 29b32 51a24 57b9 61a1 : -cior *θάττων* 17b11 52a5 53a17 77a3 85a19,21 88b33
velut *ἅτε cum partic.* 38a28 43a3 60b11 72b29, *καθάπερ* 43a19, *οἷον* 15b1,30 16b16..., *ὡς* 31b10 51a11, *ὥσπερ* 15b26 17a22 35a31 40a26 58b19 60b9 61a31 75a15 77b25 87b6 : — ovum *ᾠοειδής* 58b3
vena *φλέψ* 28a22 37b5 38a9-37 40a22-33 43a1-b27 45a26-33a 46a10,17 53b19,20 64b30,33 76b12 77a26 87b27 : occultarum -arum *ἀδηλόφλεβος* 27a24
venereus *ἀφροδισιαστικός* 56b25 73b29,33 74a7 : -ea *ἀφροδίσια* 23b33 : -ea opera *ἀφροδίσια* 47a16 : -ea ago *ἀφροδισιάζω* 73b31
venio *ἔρχομαι* 18a14 21b23-35 22b7 29a6,8 30a12,13 36b19 37a20 39a6-b8 41b22 56b10 62b4 64a2,11 65a15 69a9-b33 70a4 71b26 72a35 75a20
venosus *φλεβώδης* 27a16
venter *γαστήρ* 16b27 17b17 19b25 20a1-34 75b29 86a14, *κοιλία* 25b1,2 28a15-21 49b23 56b9-28 66a9 : sapplicato -re *ὕπτιον* 20b10 : ssecundum -rem *τοῖς ὑπτίοις* 20b11
ventosa *σικύα* 37b32
ventus : exposita -is *προσήνεμα* 83a32
venula *φλέβιον* 40a29 44a4

ver ἔαρ 63b10 84a19
verbero μαστιγόω 48a22
verbum : dignus -o ἀξιόλογος 46b5
verisimile εἰκός 62a6 65a7 89b9
vermicularis σκωληκοειδής 61a2
vermifico σκωληκοτοκέω 29b32 32a9,b10 33a25-b13 s33b28 142a4 58a31-33 62b21 : -ans σκωληκοτόκος 74b13 : -antia τὰ σκωληκοτοκοῦντα 33a26 55a15 57a30, τὰ σκωληκοτοκούμενα p63a13 : -ata τὰ σκωληκοτοκούμενα 41b31 s63a13
vermificus σκωληκοτόκος 57a31
vermiformis σκωληκώδης 33a30
vermis σκώληξ 21a6,10 23b6 32a29, 31 33a1-b14 52a27 55a14 58a36-b36 59a3 62b27-33 63a10,11 : pad modum -ium pariuntur σκωληκοτοκεῖται 33b28
vermosus σκωληκώδης 58b15 63a18
vero (?) γάρ 22a2, τε 22a2 27b2 30a7... : at — ἀλλὰ μήν 22a35
versio τροπή 48a28 67a7, 84a14 86a34
versus ἔπος 34a19
verto στρέφω 82b23 : -or παρατρέπομαι 73a7, τρέπομαι 18b15 28b19 36a26 48b21,28 49b4,22 50a2,20 52a28 73b19 83a25 : psursum -sus ἀνατρεπόμενος 53a23
verumptamen πλήν 23a7 p35a7 55a13 62b9 63a12,b9 73b20
verus ἀληθής 36a10 40b5 48a12 65a26 88b29 : -e ἀληθῶς 64a12 : -ior ἀληθέστερος 40b27
vesica κύστις 20a5 25b2 48b25 66a9 73a22,27
svespa σφήξ 21a5 58b18,32 59a1 61a3 70a28 86b1
vestimentum ἱμάτιον 80b31
via : facile -m habeo εὐοδέω 25a35
pvicinitas πλησίον 72b22
vicinor γειτνιάω 81b1 ἐπαλλάττω 33a27
vicinus γείτων 67b29 : -e ἐγγύς p38b29 : quod -m πλησίον s72b22
video βλέπω 79b17 80b1,19, ὁράω 17a19 21a2 36a12 41a36 46b1,5 50b28,30 51a12-32 55b34 56a34-b26 57a7-b35 58a18 59b22 61a8 62a33 63a5 64a14-b3 65a12-29 66a25,66 70a24 71a10 73b10 77b31 78b8 80a10-b34 81a3-12 85b34 88b21, συνοράω 21a17 62a34 : bene -ens εὐωπός 80b36
videor δοκέω 16b7 17a6 18a31,b11 21b6,25 25b24 31b1,3 34a3 35a32 39a22 46b3,5 47b27 48a9,11 58b10 60b29 70b15 71a18 72a36 73a13,23 78b29 81a35 83b35 86b35, ἔοικα 22b8,15 23a6 30b26 31a21 36a18-b30 50a24 53a7 58a32 59a10 60b22 64b9 76a3 79a19 86b32 89b12, φαίνομαι 15b11 16a31,b10 21a12 22a1 23a26,b23 25a23 26a3 29a31-b24 34a8-24 35b4,13 37a2 39a19 40a17 41b26 42b15,25 43b33 44a10,20 46a21,b13 48b30 50b31 51b32 52b5 55b15 56b11-30 57b35 58a7 59b8-36 60a6-b28 61a17-b22 62a11 68b36 69b9 70a1 71b17,32 72a17 80b2 85b6
vigilia ἐγρήγορσις 78b24
vigilo ἐγείρομαι 78b26 79a7, ἐγρήγορα 35a11 78b31 79a20
viginti εἴκοσιν 89a18
vigor ἰσχύς 87a6-b21, συντονία 88a9
vigorosus σύντονος 87b16
vilitas ἀτιμία 36b32
vinco κρατέω 66a15,b15 68a5-b7 72b33, νικάω 64b26 : -or ἡττάομαι 66a20
vinum οἶνος 23a19 47b7,9 53a23,26
violentia βία 38a1 39a4 73a19
violentus βίαιος 77a18
sviper ἔχις 18b32 32b21
vir ἀνήρ 23a26,30 24a22 26a4 28a13 34a29 46b18,23 47a1,4 68a24 75b28 82a10
virilis ἀρρενωπός 28a4, ἐν ἀνδρός (?) s22b13 s64b18
pviror πόα 85a33
virtus δύναμις 16a23-b9 20b31

22b30 25a1,b14 26a9-b23 27b16 29a27-b27 30a2,14 31a1,b19 32a19 33b14 p34b11 35a9,10 36a20-b35 37a17 38b22 39a17 40b29,35 43a37 45b25 51a32 p56a1 57b16 60a18 61b25 62a5 63b23 65b36 66a5-31 67b23-37 68a5-b26 72a8-29 76a29 80b9 84b15 85b13 86b20 87a21 88a14, ἰσχύς 38a1, συντονία 87b14

vis βία 88b27,28 : -m patior ἀποβιάζομαι 37b29, βιάζομαι 37b32

viscera σπλάγχνα 34a2

viscositas γλισχρότης 33a24 43b15

viscosus γλίσχρος 33a22 34b31 37b1 43b9-12, λιπαρός p82a28-b15 p83b19

visibilis ὁρατός 80a3,b34 81a10, ὁρώμενος 80b17 81a6

visio ὅρασις 80a4

visivus ὁρατικός 16a30 80b26 81a1

visus ὄψις 31a13 66a8,9 79b19 80a13-b33 81a4-b28 : acute — ὀξυωπός 80b13 : manu -m adunans ἐπηλυγαζόμενος 81b12 : super -m tenens ἐπηλυγασάμενος 80b19

vita βίος 36b13 45a25,34 50a5 53b28 75a32,33 77a33,b17 78a2 79a2 81b25, ζωή 22b22 28b32 32a12 36a33 41a23 62a32 : longe -e μακρόβιος 77b6 : longioris -e μακροβιώτερος 77b2

vitalis ζωτικός p33a11 37a5 39b23 : magis -e ζωτικώτερος s61a27

vitellum λέκιθος 51b14 53a25,27 70a16,22

vitis ἄμπελος 25b28,34 26a2 70b20

vitulus μόσχος 69b15 73b6 86b16 87a13,b10

pvivifico ζῳοτοκέω 58b20

vivo βιόω 75a3, ζάω 15b17 19a17 22b4 31a31-b30 32a12 36a34,b13 41a19,b19 45a8 53b27 57b18 63b2 71a6-13 72b10 77b2-12 78b29-31 79a2,21

vix μόλις 30b28 44a22 48b17 75b35

voco καλέω 15a11 16a23 17a4...

volatilis πτηνός 43b34 46a23 58a27 71b11

volativus πτηνός 15a27, πτητικός 49b1-21 50b17

volo βούλομαι 24a17 31a12 38a17, 23 41b9 53a8 57a25 61a29,b17 62a35 69b1 77b18 78a4, θέλω 50b33, μέλλω 17a13

vox φωνή 22a5 27a7 51a15 76b15-22 78a18,24 81a29 86b7-24 87a3-b31 88a1-b5 : acute -cis ὀξύφωνος 86b8,30 88a17 : acutioris -cis ὀξυφωνότερος 87a29 : -cis acumen ὀξυφωνία 88a3 : gravedo -cis βαρυφωνία 86b35 : gravis -cis βαρύφωνος 86b7,30 88a17 : gravioris -cis βαρυφωνότερος 87b8 : gravitas -cis βαρυφωνία 88a19

vulpis ἀλώπηξ 38b31 42a9 46a34 74b14

vulva μήτρα p40b2 p42a5 p46a28 p64a1 76a1

yconomus οἰκονόμος 44b16

Zefyrius ζεφύριος 49b1

zootokia ζῳοτοκία 54b29

II. INDEX VERBORUM GRAECO-LATINUS

Quibus paginis lineisve singula verba inveniantur, quidque litterae ^{p} et ^{s} significent, in indice latino-graeco indicavimus.

Ἀβδηρίτης Abderitus
ἀγαθός bonus ; cf. *βελτίων, βέλτιστος*
ἀγαπητός diligibilis
ἀγγεῖον vas
ἀγεννής ignobilis
ἀγνοέω ignoro
ἄγνοια ignorantia
ἀγονία agonia, sterilitas
ἄγονος agonus, non prolificus, sine prole, sterilis : *-ώτερος* ^{p}agonoterus, ^{p}minus prolis, minus procreativus, minus prolificus
ἄγριος silvester
ἄγω ago, deduco, duco
ἄδηλος immanifestus : *-ότερος* immanifestior, occultior
ἀδηλόφλεβος occultarum venarum
ἀδιάρθρωτος inarticulatus
ἀδιάφορος indifferens
ἀδιόριστος indeterminatus, indistinctus : *-ως* indeterminate : *-ότερος* indistinctior
Ἀδριανικός Adrianicus
ἀδυναμία impotentia
ἀδυνατέω impotens sum, non potens sum
ἀδύνατος impossibilis, impotens
ἀεί semper
ἀείφυλλος semper foliatus
ἀήρ aer
ἀθλητής athletus
ἀθροίζομαι aggregor, congregor
ἀθρόος congregatus, copiosus, multus, simul totus
αἰάζω : *οἱ -οντες* qui perfecte etatis (= *οἱ ἀκμάζοντες*)
αἴγειρος egeirus
Αἴγυπτος Egyptus
αἰγωπός caprinus
ἀΐδιος eternus, sempiternus
αἰδοῖον pudendum
Αἰθίοψ Ethiops
αἷμα sanguis
αἱματικός sanguineus, sanguinem habens, sanguinificus
αἱματώδης sanguineus, sanguinosus
αἱμορροΐς emorrois
αἴξ capra
αἴρω elevo, extollo, levo
αἰσθάνομαι sentio
αἴσθησις sensibile, ^{p}sensorium, sensus
αἰσθητήριον organum sensus, ^{p}sensiterium, sensitivum
αἰσθητικός sensitivus
αἰσθητός sensibilis
αἰτία causa
αἰτιάομαι causo, causor
αἴτιος (*ν*) causa
ἀκαμψία inflexibilitas
ἄκανθα spina
ἀκανθώδης spinosus
ἄκαρπος sine fructu
ἀκατέργαστος inoperatus
ἄκεντρος sine aculeo
ἀκινητίζω a motu cedo, immobilitor
ἀκίνητος immobilis
ἀκμάζω cresco : *τὰ -ζοντα* hii qui in statu, qui in statu existentia (cf. *αἰάζω*)

ἀκμή status, ᵖsummum
ἄκμων incus
ἀκοή auditus
ἀκολουθέω assequor, consequor
ἀκόνιτος (?) obstructus
ἀκούω appello, audio
ἀκρατής incontinens ad, sine dominio
ἄκρατος non mixtus
ἀκρίβεια certitudo, diligentia
ἀκριβής : -ῶς certitudinaliter : -έστερος certior, diligentior
ἀκριβόω certitudinaliter habeo
ἀκρίς locusta
ἄκρον extremum
ἀκρωτήριον extremitas, summitas
ἄκυρος non principalis : -ότερος minus principalis
ἀλέα calor, estus
ἀλεεινός calidus
ἄλειψις unctio
ἀλεκτορίς gallina, ᵖgallus (?)
ἀλεκτρυών gallus
ἀλεωρά tutela
ἀληθής verus : -ῶς vere : -έστερος verior
ἁλιεύς piscator
ἅλις satis
ἁλίσκομαι capior
ἀλκή impugnatio, pugna
Ἀλκμαίων Alcmaeon
ἀλλά sed : — ἤ nisi : — μήν at vero, ᵖsed tamen, sed adhuc, sed et
ἄλληλοι (ad) invicem
ἄλλοθεν aliunde
ἄλλοθι alibi
ἀλλοῖος alter, extraneus : -ότερον magis alteratum
ἀλλοιόω : -ούμενος alteratus
ἄλλος alter, alius : -ως aliter
ἀλλότριος alienus
ἁλμυρός salsus
ἄλογος irrationabilis
ἄλυτος insolubilis
ἀλώπηξ vulpis
ἅμα simul
ἁμαρτάνω pecco
ἀμαυρόομαι obscuror
ἀμβλίσκομαι detrimentum patior
ἀμβλύνομαι hebetor
ἀμβλύς hebes
ἀμβλύτης obtusio
ἄμβλωσις orbatio
ἄμουσος non musicus
ἄμπελος vitis
ἀμφισβητέω dubito : -τοῦν anceps
ἀμφότεροι ambo, uterque : -ως ˢutrobique, utroque modo
ἄμφω ambo
ἀμφώδοντα bidentia
ἄν utique : *saepius omittitur* : — μή nisi
ἀναβαίνω ascendo
ἀναγκάζω cogo, compello
ἀναγκαῖος (-ν) necessarius (-m) : -ον necesse
ἀνάγκη necesse, necessitas
ἀναγράφω scribo
ἀνάγω reduco : -κτέον reducendum
ἀναθολόω turbo
ἀναθυμιάομαι elevo
ἀναθυμίασις evaporatio
ἄναιμος exsanguis, sine sanguine : τὰ -α exsanguia
ἀναιρέω interimo
ᵖἀναισθησία insensibilitas
ἀνακάμπτω reflecto
ἀνάκαμψις reflectio
ἀναλαμβάνω resumo
ἀναλίσκω absumo, consumo, expendo, vasto
ἀναλογία analogia
ἀναλογίζομαι analogizo
ἀνάλογος (-ν) analogus (-m), proportionalis
ἀνάλυσις resolutio
ἀναλύω resolvo
ἀναμάχομαι restituo
Ἀναξαγόρας Anaxagoras
ἀναξηραίνομαι desiccor
ἀνάπαλιν e contrario, e converso
ἀναπηρία orbatio, orbitas
ἀνάπηρος orbatus
ἀναπνέω respiro
ἀναπνοή respiratio
ἄναρθρος ᵖαναρθρος magis, ˢminus articulatus

ἀνασπάω contraho, retraho, sursum traho
ἀναστομόομαι aperior
ἀνατέλλω nascor, orior
ἀνατέμνω incido
ἀνατομαί anatomia
ἀνατρέπω : -όμενος ˢreversatus, ᵖsursum versus
ἀναυξής inaugibilis
ἀναύξητος ˢinaugmentatus, ᵖinaugmentabilis
ἀναύχην sine cervice
ἀναφύω nascor : -ομαι renascor
ἀνδρείκελον ymago
ἀνδριάς statua
ἀνέγερτος inexcitabilis
ἄνειμι ascendo
ἀνελίττομαι revolvor
ἀνεπισκέπτως inconsiderate
ἀνεπιστήμων non sciens
ἄνεσις remissio
ἄνετος facile solubilis
ἄνευ sine
ἄνευρος minus nervosus, ᵖaneurus
ἀνήρ vir : ἐν ἀνδρός ... virilis (?)
ἄνθος flos
ἀνθρήνη anthrena
ἄνθρωπος homo
ἀνίατος insanabilis
ἀνίημι remittor
ἀνίσταμαι exsurgo
ἀνοίγω ᵖaperio
ἀνοιδέω ˢinflor
ἀνομοιομερῆ anomiomera
ἀνόμοιος ᵖanomius, dissimilis
ἀνομοιότης dissimilitudo
ἀνόχευτος ᵖanokheutos, ˢnon coitum passus, sine coitu
ἀντερείδοντα contratenentia
ἀντί pro
ἀντιάζω obvio
ἀντιθλίβω retundo
ἀντίκειμαι opponor : τὸ -μενον oppositum
ἀντικινέομαι contramoveo
ἀντικρούω contrapellor
ἀντιστρέφομαι contravertor
ἀντίστροφος ˢcontraversus, ᵖdiversus, oppositus
ἀντιφθέγγομαι enuntio
ἀντωθέομαι compellor
ἄνω profunde, superior, supra, sursum
ἄνωθεν desuper, desursum, superior, sursum
ἀνωμαλία irregularitas
ἀνώμαλος irregularis
ἀξιόλογος dignus verbo
ἀξιόπιστος dignus fide : -ως digne pro fide
ἄξιος dignus
ἀξιόω dignifico
ἀόρατος invisibilis
ἀοριστία indeterminatio
ἀόριστος indeterminatus
ἀορτή aorti
ἀπαντάω obvio : -τητέον obviandum
ἅπαξ semel
ἀπαρτάομαι orior : -τήμενος ᵖamotus, ˢseiunctus
ἀπάρτησις prominentia
ἀπαρτίζω apto
ἅπας omnis, totus
ἀπάτη deceptio
ἄπειμι abscedo, emitto, procedo, provenio, segregor
ἀπειρία inexperientia
ἄπειρος (-ν) infinitus(-m)
ἄπεπτος indigestus : -ότερος minus digestus : -ότατος indigestissimus
ἀπεργάζομαι operor
ἀπέρχομαι abscedo, descendo, ˢegredior, procedo, provenio
ἀπέχω amplus sum (?), distans sum
ἀπεψία indigestio
ἄπηκτος ˢincoagulabilis, ᵖincongelabilis
ἀπίμελος sine pinguedine
ἄπλετος innumerabilis
ἁπλοῦς expansus (?), simplex: -ῶς simpliciter
ἄπνοια ᵖapertura, ˢnon perflabile
ἀπό ab, de, ex
ἀποβαίνει evenit, provenit
ἀποβάλλω abicio

ἀποβιάζομαι vim patior
ἀπογαλάκτισις ablactatio
ἀπογεισσόω : -γεγεισσωμένος porrectus
ἀποδείκνυμι demonstro
ἀπόδειξις demonstratio
ἀποδέομαι amitto (?)
ἀποδέχομαι accepto
ἀποδίδωμι assigno, distribuo, do, reddo, trado
ἄποθεν distans, remotus
ἀποθνῄσκω morior
ἀποικίζομαι : -σθείς emancipatus
ἀποκάθαρσις purificatio
ἀποκλίνω declino
ἀποκρίνω segrego : -ομαι ᵖdistinguo egredior, emittor, produco, segregor, separor
ἀπόκρισις ᵖdistinctio, ᵖegestio, ˢegressio, emissio, segregatio
ἀπολαμβάνω accipio
ἀπόλαυσις absumptio, ˢfruitio, ᵖsusceptio
ἀπολείπω deficio, derelinquo
ἀπόλειψις defectus
ἀπόλυσις absolutio
ἀπολύω absolvo
ἀπονία otium
ἀποπέμπω emitto
ἀποπίπτω decido
ἀποπνέω exspiro
ἀπορέω dubito
ἀπορία dubitatio
ἀπορραίνω aspergo
ἀπορρεῖ defluit
ἀποσβέννυμι exstinguo
ἀποσπερματίζει ᵖespermatizat, ˢsperma fit
ἀπόστασις distantia
ἀποτείνω protendo
ἀποτελέω efficio, perficio : τὸ -σθέν productum
ἀποτίκτω emitto, parturio
ἄπους sine pedibus
ἀποφυτεύεται a plantis aufertur : -όμενα absplantata
ἀποχωρέω abscedo
ἀποχώρησις segregatio, separatio
ἀποψύχομαι infrigidor
ἅπτομαι tango
ἄρα igitur, utique
ἀραιόομαι intumescor
ἀράχνιον aranea
ἀργός otiosus
ἄρθρον articulus
ἀριθμέω numero
ἀριθμός numerus
ἀριστερός sinister
ἄριστος optimus
ἄρκτος ursus
ἁρμόττω apto, congruo
ἀρρενογονία masculogonia
ἀρρενοτοκεῖν masculotokein, masculum generare
ἀρρενοτόκος masculorum paritivus
ἀρρενωπός masculinus, virilis
ἄρρην masculus : τὸ -εν masculinum
ἀρρώστημα infirmitas
ἀρρωστία infirmitas
ἀρτάομαι orior, ˢsuspendor
ἀρτηρία arteria
ἀρχαῖος antiquus : οἱ -οι antiqui
ἀρχή principium
ἄρχομαι incipio : -κτέον incipiendum
ἀρχός culus
ἀσθένεια debilitas, imbecillitas, infirmitas
ἀσθένημα infirmitas
ἀσθενής debilis : -έστερος debilior, imbecillior, infirmior
ἀσκέλης sine tibiis
ἀσκέπτως inconsiderate
ἄσπερμος sine spermate
ἀστήρ astrum
ἀσύμμετρος improportionatus, incommensurabilis, ˢineptus
ἀταμίευτος incamerabilis
ἅτε velut
ἀτεκνία ᵖatokia, sterilitas
ἄτεκνος sterilis
ἀτέλεια imperfectio
ἀτελής imperfectus : -έστερος imperfectior : -έστατος imperfectissimus
ἀτέραμνος glacialis (?)

ἀτεχνῶς inartificialiter
ἄτηκτος illiquabilis
ἀτιμία vilitas
ἄτιμος inhonorabilis : -ότερος inhonorabilior
ἀτμιδώδης vaporosus
ἀτμίς vapor
ἄτοπος inconveniens
αὖ ᵖiterum, ᵖrursus
αὐαίνομαι exsiccor
αὔανσις exsiccatio
αὐλέω fistulo
αὐλός canalis, fistula
αὐξάνω, αὔξω augeo, augmento : -ομαι cresco
αὔξημα excrementum
αὔξησις augmentatio, augmentum, crementum, excrescentia, incrementum
αὐξητικός augmentativus
αὗος desiccatus
αὐτάρκεια in ipso habens sufficientiam
αὐταρκέστερος per se sufficientissimus
αὐτοματίζω spontanee ago
αὐτόματος automatos, casualis, ˢspontaneus : ἀπὸ -ου a casu : -τως spontanee
αὐτός idem, ipse, is : -ν se ipsum : ὁ — idem : καθ' αὑτά per singula
αὐχμηρός salsus (?)
ἀφαίρεσις ablatio
ἀφαιρέω aufero
ἀφανής immanifestus
ἀφανίζομαι exterminor
ἄφεσις dimissio
ἀφή tactus
ἀφίημι dimitto, emitto, produco : -ίεμαι sequestror
ἀφικνέομαι pertingo
ἀφίσταμαι : -έστηκε abscedit, elongatus est
ἀφορίζω distinguo, segrego
ἀφροδίσια venerea, venerea opera
ἀφροδισιάζω coeo, luxurior, venerea ago
ἀφροδισιασμός coitus, luxuriatio
ἀφροδισιαστικός luxuriosus, venereus
ἀφρός spuma
ἀφρώδης spumosus
ἀφυΐα ineptitudo
ἀχανής latus
ἄχρηστος inutilis
ἀχώριστος inseparabilis, non separatus
ἄψυχος inanimatus

βαδίζω ambulo, eo, vado
βάθος profunditas, profundum
βάλλω ᵖiacio, ˢinicio
βάρος gravedo, gravitas, pondus
βαρύς gravis : -ύτερος gravior
βαρύτης gravitas
βαρύφθογγος gravifonus
βαρυφωνία gravedo vocis, gravitas vocis
βαρύφωνος gravifonus, gravis vocis : -ότερος gravioris vocis
βασανίζω discerno
βασιλεύς rex
βάσις basis
βάτος ᵖbatos, ˢraia
βάτραχος ᵖbatrakhos, ˢrana
βελόνη acus
βελτίων melior : τὸ -ιον perfectum : -τιστος melior (?), optimus
βία violentia, vis
βιάζομαι cogor, vim patior
βίαιος violentus
βίος vita
βιόω vivo
βλάβη nocumentum
βλόπτω ledo
βλαστάνω germino, pullulo
βλαστός germen
βλέπω respiceo, video
βλέφαρον palpebra
βοηθέω auxilior
βόλος eiectio
βόρβορος lutum
βορβορόω : -ωθεῖς lutosus factus
βορέας boreas
βόρειος borealis

βότρυς botrus
βούλομαι volo
βοῦς bos
βραδύς tardus : -έως tarde, tardius (?) : -ύτερος tardior
βραδυτής tarditas
βραχίων brachium
βραχύς brevis
βραχύτης brevitas
βρέγμα bregma
βρέχεται compluit
βρωτικός ˢcomestivus, ᵖincisivus
βυθός profundum

γάλα lac
γαλακτώδης lacteus
γαλεός galeos
γαλῆ cattus
γαμψώνυξ (-υχος) gampsonicum
γάρ enim
γαστήρ venter
γε et (?), quidem, utique (?) *saepius omittitur*
γεηρός terrestris, terreus
γειτνιάω vicinor
γείτων vicinus
γελάω rideo
γέμω repleo
γενεά genus
γενειάω barbam habeo
γένειον barba
γένεσις generatio
γενετή nativitas
γενναῖος generosus : -ότερος generosior
γεννάω genero, gigno : -ῶν generativus : ὁ γεννῆσας parens
γεννητικός generans, generativus, genitalis
γένος genus
γεοειδής terreus
γέρανος grus
γέρων senescens, senex
γεῦσις gustus
γεώδης terrestris, terreus : -έστερος magis terrestris, terrestrior
γεωμέτρης geometra
γεωμετρικός geometricus
γῆ terra : γῆς ἔντερα intestina terre
γῆρας senectus
γηράσκω senesco
γίγνομαι fio : -όμενος, γενόμενος, γεγονώς factus, qui factus est
γιγνώσκω scio
γίννος ᵖginnus, ˢinnus
γλαυκός glaucus : -ότερος glaucior
γλαυκότης glaucedo
γλαύκωμα glaucedo
γλαφυρώτερος planior
γλίσχρος viscosus
γλισχρότης viscositas
γλυκύς dulcis : -ύτερος dulcior : -ύτατος dulcissimus
γλῶττα lingua
γνάθος fauces
γνώριμος notus : -ως note
γνῶσις cognitio
γόμφιοι gomfii
γονεύς parens
γονή ᵖgeneratio, genitura, gone, semen
γόνιμος efficax, gonimus, prolificus : -ότερος magis prolificus
γόνος genitura, gonus, semen
γοῦν igitur
γράμμα pictura
γραμματικός grammaticus
γραμμή linea
γραῦς graus
γραφεύς pictor
γράφω pingo, scribo
γυμνάζω habilito
γυναικεῖα muliebria
γυναικικώτερος muliebrior
γυνή femina, mulier

δακρύω lacrimo
δάκτυλος digitus
δαπανάω expendo
δαπάνη expensa
δασύνομαι hispidor, hispidus fio
δασύπους ᵖdasipes, lepus
δασύς hispidus
δασύτης asperitas
δαψίλεια copia
δαψιλής copiosus, mutlus

δέ autem
δεῖ indiget, oportet, opportunum habet
δεῖται opus est
δείκνυμι demonstro
δειλία formido
δειλός formidolosus
δεκάμηνοι decem mensium
δέκατος decimus
δεκτικός susceptivus
δελφίς delfis
δένδρον arbor
δεξιός dexter
δέρμα pellis
δερματικός pelleus
δεύτερος secundus
δέχομαι suscipio
δή iam, itaque, quidem, utique
δῆλος manifestus : -ν palam
δηλόω declaro, demonstro, insinuo, manifesto
δημιουργέω condo, operor
δημιουργός conditor
Δημόκριτος Democritus
διά *cum gen.* per, propter : *cum acc.* circa, per, propter : *cum inf.* quia, eo quod, propter, propterea quod : — παντός semper : — τέλους ˢusque in finem, ᵖper finem : — τί quare
διαβολή criminatio
διάγω deduco, dego
διαδέχομαι succedo
διάδηλος manifestus
διαδίδωμι distribuo
διαζεύγνυμαι disiungor
διάζωμα dyazoma, succinctorium
διάθεσις dispositio
διαιρετός divisus
διαιρέω distinguo, divido
διαισθάνομαι discerno
διάκειμαι disponor
διακλύζομαι concludor (colluor ?)
διακομίζω deporto
διακόπτομαι detruncor
διακόσμησις dispositio
διακρίνομαι distinguor, segregor
διάκρισις decisio, disgregatio, distinctio, segregatio
διαλείπω derelinquo, intermitto, ˢpretermitto
διαλύω dissolvo
διαμάχομαι pugno
διαμένω permaneo
διάμετρος diametrus
διανέμω distribuo
διάνοια pervicacia
διαπέττω digero
διαπιδύω pertranseo
διαπλάττομαι plasmor
διαπονέω laboro
διαπορέω dubito
διαπτύττω ˢcomplector, ᵖsputum impono
διαρθρόομαι dearticulor
διάρθρωσις dearticulatio
διαρρήγνυμι dirumpo
διάρροια diarria
διασκεδάννυμι dispergo
διασπάομαι distrahor
διασπείρω dispergo
διάστασις distensio
διάστημα distantia
διαστρέφω permuto
διατείνω porrigo, protendo
διατελέω efficio, perficio, permaneo, ˢpersevero
διατίθημι pono : -εμαι disponor
διαυλοδρομέω per canalem curro
διαφαίνω perlustro : -όμενον diafanizatum
διαφανής diafanus
διαφερόντως differenter
διαφέρω differo
διαφθείρω corrumpo, perimo
διαφθορά corruptio
διαφορά differentia
διάφορος differens
διαχεῖται diffunditur
διαχωρέω secedo
διαχώρησις ˢsegregatio, ᵖseparatio
διαχωρίζομαι dividor, segregor
διαψεύδομαι decipio, ad mendatium producor
διγονία duplex partus
διδάσκω doceo
δίδυμος gemellus

διδυμοτοκέω : τὰ -ούμενα gemelli fetus
διδυμοτοκία gemellatio
δίδωμι do
διείργω separo
διέρχομαι pertranseo
δίεσις penetratio
διετής duorum annorum
διηθέω macero, penetro
δίθυρος pδιθυρος, sduplex
διικνέομαι pertingo
διίσταμαι distendor : -έστηκεν distat
δικαίως iuste
δικέφαλος duorum capitum
δίκρους dicrous
δίκτυον rete
διμερής duarum partium
δίνη revolutio
διό propter hoc, propter quod : -περ propter quod, propter quod quidem
διοικέω dispono
διορίζω determino, distinguo : διωριστέον determinandum
διορισμός determinatio
διορεῖται pδιουρειται, sevaporat
διότι propter quid, quare, quia
δίπους bipes
δίς bis
διστάζω dubito
διτοκέω bitokizo, duo pario
διτόκος bitokus
διττογονέω dupliciter pario
διττός duplex
δίχηλος duarum ungularum, duplicis ungule
διχοτομία dikhotomia
δίχροια bicoloratio
δίχρους bicolor, duorum colorum, duplicis coloris
διχῶς dupliciter
διώκομαι persecutionem patior
δοκέω videor, pputo
δόξα opinio
δοξάζω puto
δράω operor
δριμύς mordicans
δυάς (*v. l.*) sdualitas
δύναμαι possum
δύναμις potentia, virtus : -ει ὄν ppossibilis
δυνατός possibilis
δύο duo
δυσεντερία dysinteria
δυσθανατέω mortificor
δυσκινησία difficultas motus
δυσκίνητος difficulter mobilis
δύσπεπτος difficulter digestibilis : -ότερος indigestibilior
δύσριγος algidus
δυστοκέω difficulter pario
δυστοκία pδυστοκια sdifficilis partus
δυσφορέω difficulter feror
δυσχέρεια impossibilitas
δύσχυμος mali saporis

ἐάν (ἄν) si : — τε sive : κἄν si, et si : -περ si quidem
ἔαρ ver
ἑαυτοῦ proprius, suus : -ν se ipsum
ἐάω sino
ἐγγίγνομαι advenio, fio, infio, intus fio, provenio : τὸ -όμενον quod intus factum est
ἐγγύθεν de prope
ἐγγύς prope, pvicine : ὁ — propinquus : -ύτερος propinquior : -υτέρω propinquius
ἐγείρομαι evigilo, vigilo : ἐγρήγορα excitor, vigilo
ἐγκατακλείω includo
ἐγκαταμίγνυμι immiscor
ἐγκέφαλος cerebrum
ἐγρήγορσις vigilia
ἔγχελυς anguilla
ἔγχριστος sinunctus, ppunctuosus
ἔδεσμα alimentum
ἕδρα fundamentum
ἑδραῖος firmus, immotus
ἐδωδή edulium
ἔθνος gens
εἰ si
εἶδος forma, species
εἰκάζω assimilor, -atus sum

εἰκός verisimile
εἴκοσιν viginti
εἰμί sum : ὤν ens, existens, qui existit
εἶμι eo, procedo
εἴπερ si, siquidem
εἰς ad, in *cum acc.*
εἷς unus
εἰσάπαξ ad semel
εἰσδέχομαι intus suscipio
εἴσειμι ingredior
εἰσέρχομαι ingredior, intro
εἰσπνέω inspiro
εἰσπνοή inspiratio
εἰσφέρω infero
εἴσω, ἔσω intra, intus
εἶτα deinde
εἴτε, si, sive
εἴωθα consuevi : τὸ -θός consuetum
ἐκ ab, e(x)
ἕκαστος quicumque, quilibet, singulus, unusquisque : τὸ καθ' -ν singulare
ἑκάστοτε semper
ἑκάτερος uterque
ἐκβάλλω eicio : -βληθείς iniectus (?)
ἐκβολή abiectio, eiectio
ἐκβόλιμος aborsus
ἔκγονος procreatus, progenitus
ἐκεῖ ibi, illuc : -θεν hinc, inde
ἐκεῖνος ille : -ως illo modo
ἐκθλίβω : -όμενος expulsus, extrusus
ἐκκεντέω effodio
ἐκκρίνω emitto, segrego : -ομαι egero, egredior, emitto, segregor
ἔκκρισις egestio, egressio, emissio segregatio
ἐκκρούω expello
ἐκλαμβάνω accipio
ἐκλείπω deficio
ἐκλύομαι dissolvo
ἔκλυσις dissolutio
ἐκλυτικός solutivus
ἐκπέμπω emitto
ἐκπέττομαι excludor
ἐκπίπτω decido, excido
ἐκπνέω exspiro
ἔκρυσις effluxio
ἔκστασις extasis
ἐκτέμνω : τὰ -όμενα excisa
ἐκτίκτω emitto, pario, parturio : -όμενος emissus
ἐκτομή excisio
ἐκτός extra : τὰ — exteriora
ἐκτρέφω enutrio
ἐκτροφή enutritio
ἔκτρωμα aborsus
ἐκφέρω effero, exfero
ἐκφύω : -όμενος enascens
ἐλαία oliva
ἔλαιον oleum
ἐλαττούμενος minoratus
ἐλάττων minor, paucior : ἐλάχιστος minimus, modicissimus
ἐλεύθερος liber
ἐλέφας elefas
ἕλιξ revolutio
ἕλκω traho
ἑλκτός transhibilis
ἐλλείπω deficio
ἔλλειψις defectus
ἔμβρυον embrio, embrium
ἐμμένω permaneo
Ἐμπεδοκλῆς Empedocles
ἐμπειρικῶς experte
ἔμπειρος expertus
ἐμπεριλαμβάνω apprehendo, intercipio : τὸ -όμενον interceptum
ἐμπίς empis
ἐμποδίζω impedio
ἐμποιέω facio
ἔμπροσθεν anterior : ἐν τῷ — in anterius
ἐμπυρεύω incendo
ἐμφαίνομαι appareo
ἐμφανής palam : εἰς τοὐμφανές ad patens
ἐμφύομαι innascor
ἔμψυχος animatus
ἐν in, inter
ἔναιμος sanguineus, sanguinem habens
ἐναλείφω linio : -φθέν superlinitum
ἐναντιόομαι contrarior
ἐναντίος contrarius : ἐξ -ίας e contrario : τοὐναντίον contrarie

ἐναντίωσις contrarietas
ἐναπολαμβάνω : -όμενον interceptum
ἐναπολείπω : -φθέν ᵖintus derelictum
ἐναφίημι immitto, insero
ἐνδεής defectus
ἔνδεια defectio, defectus, indigentia
ἐνδέχομαι accido, contingo
ἔνδηλος patens
ἐνδίδωμι deprimor
ἔνειμι insum, sum in : -ών existens, inens, inexistens, intus ens : -εσόμενος ᵖaffuturus, ˢintus futurus : ἐνῆν ἄν λέγειν erat utique dicere
ἕνεκα gratia
ἐνέργεια actus, operatio : -είᾳ actu, operationi
ἔνθα hic
ἔνθεν καὶ ἔνθεν hinc et inde
ἐνιαύσιος annualis
ἐνιαυτός annus
ἔνιοι aliqui, quidam
ἐνίοτε aliquando, quandoque
ἐννοέω considero
ἐνταῦθα hic
ἐντελέχεια actus
ἔντερον intestinum : γῆς -α intestina terre
ἐντεῦθεν hinc
ἐντίθημι impono
ἔντομα entoma, incisa
ἐντός interior, intra, intus
ἔνυδρος aquatilis : τὰ -α aquatica, aquatilia
ἐνυπάρχω existo, inexisto, insum : -ον intra existens
ἐνυπνιάζω sompnio
ἐνύπνιον sompnium
ἕξ sex
ἐξαδυνατέω impotens sum
ἐξαλλάττω mutor
ἐξαναλίσκομαι consumor
ἐξανθέω germino
ἐξάνθημα effloritio
ἐξάπτω apto
ἐξατμίζω evaporo
ἐξαναίνομαι exsiccor
ἔξειμι exeo
ἔξεστι licet
ἐξέρχομαι egredior, exeo, ᵖprovenio
ἐξετάζω exquiro
ἑξήκοντα sexaginta
ἐξικμάζω ᵖeffluo, ᵖevanesco, evaporare facio, ˢexcerno, extra pono (?)
ἕξις habitus
ἐξίσταμαι egredior, evado, exeo, exeo extra
ἔξοδος exitus
ἐξονειρώττω ᵖexoneirotto, ˢpolluo
ἐξουρέω ᵖεξουρω, ˢemingo
ἐξόφθαλμοι qui extra oculi
ἐξυβρίζω ᵖiniurio, ˢlascivio
ἔξω exceptus, extra, preter, separatus a : τὰ — exteriora : -ωτάτω maxime extra
ἔξωθεν extrinsecus, ab extrinseco : τὰ — extrinseca
ἐξωτερικός extrinsecus
ἔοικα assimilor, assimilatus sum, videor
ἐπακολουθέω consequor
ἐπακτός superductus
ἐπάλλαξις permutatio
ἐπαλλάττω adapto, permuto, vacillo vicinor
ἐπαμφοτερίζω ambobus tribuo, hinc inde communico
ἐπαναβαίνω ascendo
ἐπαναδίπλωσις reduplicatio
ἐπάνω desuper
ἐπαυξάνω : -όμενος augmentatus
ἐπεί cum, quoniam : — γε quamvis
ἐπειδή quoniam, quoniam itaque, quoniam quidem
ἐπειδήπερ ᵖquoniam itaque, quoniam quidem
ἔπειμι advenio, supervenio
ἔπειμι supersum
ἐπείσακτος super inductus
ἐπείσειμι advenio
ἐπεισέρχομαι supervenio

ἔπειτα deinde
ἐπέρχομαι advenio
ἐπέτειος Pεπετειος, annualis
ἐπηλυγάζομαι : -όμενος manu visum adunans : -ασάμενος suver visum tenens
ἐπί *cum gen.* in : *cum dat.* in : *cum acc.* ad, in
ἐπιβαίνω ascendo
ἐπιβάλλω adicio, infero
ἐπιγίγνομαι advenio, supervenio
ἐπιδέχεται ὀχείαν : iterum coitum patitur
ἐπίδηλος manifestus, notabilis : -ως manifeste, notabiliter : -ότερος manifestior : -ότατος manifestissimus : -οτάτως manifestissime
ἐπιδίδωμι do
ἐπίδοσις additio
ἐπιθυμέω concupisco
ἐπιθυμία concupiscentia, desiderium
ἐπίκαιρος opportunus ad, principalis
ἐπίκειμαι imponor
ἐπικηρότερος debilior
ἐπικρατέω obtineo
ἐπικτάομαι acquiror
ἐπίκτητος acquisitus, adventicius
ἐπικυέω : τὸ -ηθέν superconceptum
ἐπικύημα Pepikiema, Ssuperconceptum
ἐπικυΐσκομαι superconcipio : τὰ -όμενα superconcipientia
ἐπιμελητικός Pdiligens, Ssollicitus
ἐπιπολάζω superascendo, supernato
ἐπιπολῆς superficialis, in superficie, superficie tenus, supernatans
ἐπιπολιόομαι incanesco
ἐπίπονος laboriosus
ἐπιπροίεμαι emitto
ἐπιρραίνω Paspergo, Ssuperaspergo, superfundo, superinfundo, Psuperspargo
ἐπιρρέω affluo
ἐπίρρυσις restitutio
ἐπισημαίνω notor, notabilis fio, supernotor
ἐπισκέπτομαι considero : -πτέον considerandum
ἐπισκιάζω obumbro
ἐπισκοπέω intendo
ἐπισκύνιον umbraculum
ἐπίσταμαι : -μενος superexistens (?)
ἐπίστασις distantia
ἐπιστήμη scientia
ἐπιτείνομαι : -τέταται intensus est
ἐπιτελέω perficio : -τελεσθέν consummatus
ἐπιτίθεμαι impono
ἐπιφέρω affero
Ἐπίχαρμος Epikharmus
ἐποικοδόμησις superedificatio
ἕπομαι : τὰ -μενα sequentia : -μένως consequenter
ἐπομβρία pluviosum
ἔπος versus
ἐποχεύω desuper coeco
ἑπτά septem
ἑπταετής septennis
ἑπτάμηνος septem mensium
ἐπῳάζω incubo
ἐπωνυμία denominatio
ἐργάζομαι operor
ἐργασία operatio
ἐργάτις operatrix
ἔργον opus
ἐρείδομαι adhereo, hereo
ἐρινεός erineus
ἔριον lana
ἐρυθρῖνος erythrinus
ἔρχομαι venio, provenio
ἐρωτάω interrogo
ἔσχατος extremus, novissimus, ultimus
ἔσω, *cf.* εἴσω : -θεν Pextrinsecus, interius, intrinsecus, ab intrinseco
ἑτερογενῆ etherogenea
ἑτερόγλαυκος alteroglaucus
ἕτερος alius, alter
ἔτι adhuc : μηθὲν — non amplius
ἕτοιμος paratus
ἔτος annus
εὖ bene
εὐαίσθητος bene sensibilis
εὔβλαπτος de facili lesibilis
εὐβοσία bona cibatio, eubosia
εὐδίοπτος facile pervius

εὐεκτικός euekticus : -ότερος magis euekticus
εὐετηρία contemperantia, temperantia : ἐν ταῖς -ίαις [p]in fertilitatis temporibus, [s]in temporibus bone contemperantie
εὐήθης simplex : -θικῶς stulte
εὐημερέω felicitor, remissius habeo
εὐθεώρητον facile contemplari
εὐθηνέω bene valeo
εὔθραυστος facile corruptibilis
εὐθυέντερα que rectorum intestinorum, recta intestina habentia
εὐθυπορέω facile penetro, recte progredior, recte tendo
εὐθύς confestim, mox, rectus, statim : -έως statim
εὐθύτης rectitudo
εὐθύτριχες rectorum pilorum
εὔκαμπτος bene flexibilis
εὐκαμψία facilis flexibilitas
εὐκίνητος facile mobilis
εὐκρασία eukrasia
εὔκρατος bone temperantie
εὔλογον rationabile : -ως rationabiliter : -ώτερον rationabilius
εὔλυτος facile solubilis
εὐνουχίας eunuchia
εὐνοῦχος eunuchus
εὐξήραντος exsiccabilis, facile desiccabilis, facile siccabilis
εὔογκος bone molis
εὐοδέω facile viam habeo, [s]proficio, prospero
εὔπεπτος bene digestibilis, facile digestibilis
εὐπλαστότερος facilius formabilis
εὐπόρως facile
εὐριπώδης fluxibilis
εὑρίσκομαι invenior
εὐρυχωρία amplitudo, latitudo
εὐρώς ebros
εὔσηπτος facile putrescibilis : -ότερος facile putrescibilis magis
εὐσυνάρμοστος bene coniungibilis
εὐταμίευτον [s]bene aptatum, [p]ευταμιευτον
εὔτονος boni toni
εὐτραφής qui bene nutriture
εὐτροφέω -ῶν bene nutritus
εὐτροφία bona nutritio, eutrofia
εὔφθαρτος facile corruptibilis
εὐφυής aptus, aptus natus, bene natus
εὔχυμος boni saporis
εὐωπός bene videns
ἐφάπτομαι attingo
ἐφεξῆς consequenter, [p]continenter, deinceps
ἐχῖνος ericius
ἔχις [p]εχις, [p]ekhis, [s]viper
ἔχω habeo : -ομαι habeor : -όμενος consequens, habitus, sequens
ἕψω coquo, digero : τὰ -όμενα hec que coquuntur, que decoquuntur
ἕψημα decoctio, decoctum
ἕψησις decoctio
ἕως donec, quamdiu, quousque, usque ad : — ἄν donec, donec utique, quamdiu utique, quousque utique

ζάω vivo
ζεφύριος zefyrius
ζέω ferveo
ζητέω quero
ζυγόν statera
ζύμη fermentum
ζυμώδης [s]fermento simile, [p]fermentosus
ζωγράφος pictor
ζωή vita
ζῷον animal
ζῳοποιέω animal facio
ζῳοτοκέω animalifico, [p]vivifico : -οῦν(τα) animalificans (-tia), que animalificant : -ούμενος animalificans, animalificatus
ζῳοτοκία zootokia
ζῳοτόκος animalificus : τὰ -κα animalificantia
ζωτικός (animalificus) vitalis : -ώτερος magis vitalis, [p]magis animalificus

ἤ aut, quam, vel

ἦ secundum quod, ubi, qua, in quantum, ut
ἡβάω pubesco
ἥβη pecten, pubescentia
ἡγεμονία ducatus
ἡγεμών dux
ἤδη iam
ἡδονή delectatio
ἡδυκρεώτερα delectabiliorum carnium
ἡδύς delectabilis
ἥκιστα minime
ἤλεκτρον electron
ἡλικία etas
ἡλίκος quantus
ἥλιος sol
Ἦλις Elis
ἡμεῖς nos
ἡμέρα dies
ἡμίονος mula, mulus
ἥμισυ medietas
ἦπαρ epar
ἦπερ qua quidem
Ἡρακλεώτης Eracliotes
ἠρεμέω quiesco
Ἡρόδοτος Erodotus
Ἡρόδωρος ὁ Ἡρακλεώτης Erodorus Eracliotes
ἤτοι aut
ἡττάομαι vincor
ἧττων minor : ἥκιστα minime

θάλαττα mare
θαλάττια marina
θαύματα mirabilia
θαυμάζω admiror, miror : -όμενος mirabilis : -ασθέν admiratum
θαυμαστός mirabilis
θεῖος divinus : -ότερος divinior : -ότατος pdivinissimus
θέλω consuesco, volo
θεός (ἡ) dea
θεραπεία curatio
θερινός estivalis
θερμαίνω calefacio
θερμασία caliditas
θερμός calidus : -ότερος calidior
θερμότης caliditas, calor
θέρος estas
θέσις positio
θεωρέω considero, contemplor : -ητέον considerandum, contemplandum
θεωρία contemplatio, theoria
θηλάζω lacto
θηλυγονία femellegonia, femineginia
θηλυγόνος femellificus
θηλυκός femininus, muliebris
θῆλυ(ς) femella, femina, femininum, mulier
θηλύτης femelleitas, femininitas
θηλυτοκέω femellam genero
θηλυτοκία femelletokia, feminetokia
θηλυτόκος feminas generans, feminas pariens
θήρα preda
θηρίον bestia
θιγγάνω effundo (?), tango
θίξις punctatio
θλίβω tundo
θνήσκω : τεθνεώς mortuus
θορικός thoricus
θορός semen, thoros (-us)
Θρᾷξ Thrax
θρᾶττα thratta
θραυστός frangibilis
θραύω pconfringo, sledo
θρεπτικός nutritivus
θρίξ capillus, pilus
θρυλέω : τεθρυλημένος indiscussus
θυγάτηρ filia
θυμός animositas
θύραζε deforis, foras
θύραθεν deforis, ab extrinseco
θυραυλία deforis habitatio
θώραξ pectus
θώς leopardus

ἰατός sanabilis
ἰατρικός medicinalis
ἰατρός medicus
Ἰβηρία Iberia
ἶβις pciconia, sibis
ἰδέα forma, species
ἴδιος proprius : -ίᾳ proprie

ἱέραξ ᵖaccipiter, ˢastur
ἱκανός sufficiens : -ῶς sufficienter
ἱκμάς evaporatio, humor
ἱκνέομαι ˢadvenio, ᵖcongruo, pertingo
ἱλύς fex
ἱμάτιον vestimentum
ἵνα ut
Ἰνδικός Indicus
ἰξία ˢixia
ἰξός ixus
ἵππος equa, equus
ἰσημερία equinoctium
ἰσοδρομέω equaliter (con)curro
ἴσος equaliter
ἵσταμαι : -μενος stans : ἑστηκώς stans
ἱστορία historia
ἱστορικῶς historice
ἱστός liciatorium, tela
ἰσχνότερος ˢmagis nerveus
ἰσχυρός fortis, robustus : -ότερος fortior, robustior
ἰσχύς valetudo, vigor, virtus
ἰσχύω possum, roboror, valeo, valetudinem habeo : -ῦον potens : -ύσας validus
ἴσχω habeo
ἴσως forte
ἰτέα itea
ἰχθύδιον pisciculus
ἰχθύς piscis
ἰχθυώδης pisceus

καθαιρέω ˢdetero, ᵖrestituo
καθαίρεσις destructio
καθάπερ quemadmodum, sicut, velut, ut
καθαρός mundus, purus : -όν purgatio (?) : -ώτερος purior : -ώτατος purissimus
κάθαρσις purgatio, purificatio
καθεύδω dormio
κάθημαι sedeo
καθίσταμαι resideo
καθόλου universalis, universaliter
καί et, *saepius omittitur* : -περ equidem, quamvis : -τοι quamvis
καινός novus
καίριος ᵖmortalis, ˢoccasionabilis ᵖpericulosus
καιρός tempus
καίω : -όμενος combustus, ˢustus
κακός : -ιστος pessimus
κακόομαι peioror
καλέω voco
καλός bonus : -ῶς bene
κάλυμμα operculum
κάμηλος camelus
κάμινος caminus
κάμνω infirmor, laboro
κάμπη kampa
κάμπτω flecto, reflecto
κάναβος canabus
κανθαρίς cantharis
κάπνεος kapneia
καπνός fumus
καπνώδης fumosus
κάραβος karabus
καραβώδης karabinus, karabodeus
καρδία cor
καρπός fructus
καρποφορέω fructifero
καρποφόρος fructifer
καρχαρόδοντα karkharodonta
κατὰ *cum gen.* de, in : — *cum acc.* per, secundum : καθ' ἅ secundum que : κατ' ἀρχάς a principio : καθ' αὑτό per se : τὸ καθ' ἕκαστον singulare : κατὰ μέρος particulariter : καθ' ὅσον quantum
καταβαίνω descendo
κατάγω ᵖdeduco
κατακέρασις commixtio
καταμήνια menstrua
καταμηνιώδης menstrualis, menstruosus
καταναλίσκω consumo
κατανοέω puto
καταντικρύ e regione
καταξηραίνω desicco
καταπέττομαι digeror
κατασκευάζω facio
κατασπάω attraho
καταστρεφόμενος conclusus
κατατείνω tendo
κατατρίβω contero

καταφέρω dimitto
καταχράομαι derivo
καταψύχω infrigido
κατέχω detineo, ᵖobtineo
καττίτερος stagnum
κάτω deorsum, desubtus, inferior, sub : -θεν (a) deorsum, desubtus
κεγχρίς cenkris
κεῖμαι ponor, situor
Κελτοί Kelti
κέλυφος cortex, operculum, ovum, tegumentum
κενός inanis, vacuus, vanus
κέντρον aculeus
κεραμεύς figulus
κεράμιον olla, tegulum
κέραμος tegulum
κεράννυμι commisceo, contempero
κέρας cornu
κέρκος cauda
κεστρεύς kestreus
κεφαλή caput
κηλίς macula
κηριάζω κηριαζω
κηρίον favus
κηρός cera
κῆρυξ ceryx
κηρύττω preconizo (*cf.* κυρίττω)
κῆτος cetus, *pl.* cete
κητώδης cetus
κηφήν ˢcefen (-nus), ᵖκηφην *(raro)*
κιβωτός archa
κινδυνεύω periclito
κινέω moveo
κίνησις motus : τῶν -σεων motivus
κινητικός motivus : -ώτερος magis motivus
κλάδος ramus
κλίνη lectus
κνησμός pruritus
Κνίδιος Knidius
κοιλία venter
κοῖλος concavus
ᵖκοινοδους
κοινός communis : -ῇ communiter : -ότερος communior
κοινωνέω communico, participo : κεκοινώνηκε communionem habet
κοινωνία communio, coniunctio
κόκκυξ ᵖcoccyx, ˢcuculus
κολάζω punio
κολλώδης adhesivus
κολοβός kolobus
κολοβόω : κεκολοβωμένος abbreviatus
κολοιός coloios
κομίζω fero, porto
κονίαμα ᵖconsumptus carbo, ˢpulverizatum
κορακώδης cornicularum genus
κόραξ cornicula, ˢcorvus
κόρη pupilla
Κορίσκος Coriscus
κόρση caput
Κορώνη cornicula
κότινος cotinus
κοτυληδών cotylidon
κουφίζω allevio
κουφότης levitas
κοχλίας kokhlius
κρανίον craneum
κρᾶσις complexio, contemperantia
κρατέω dominor, obtineo, prevaleo, vinco : -έομαι ᵖdominium patior : -ηθείς ᵖdominans, victus, superatus
κραῦρος ᵖlaxus, fragilis
κρείττων melior
κρίνω iudico
κριός aries
κρίσις iudicium
κροκόδειλος ˢcocodrillus, ᵖkrocodeilus
κρόμμυον cepa
κρόταφος tempus
Κροτωνιάτης Crotoniates
κρύπτω : κεκρυμμένος occultus
κτείς : -ένες ᵖktenes, ˢpectenes
Κτησίας Ktesias
κύαμος kyamos
κυανοειδής ᵖκυανοειδης, ˢobscurus
κυέω *vel* κύω gesto, pregnans sum : ἡ -οῦσα concipiens, gestans, impregnata : τὸ -ούμενον conceptum, fetus, partus

κύημα conceptio, conceptum, fetus, pκυημα
κύησις conceptio, conceptus, gestatio, impregnatio, uterus (?)
κυΐσκομαι concipio
κύκλος circulus : -ῳ in circuitu
κυνίδιον caniculus
sκυνόδους caninus dens
κυνώδης caninus
κύριος principalis : -ώτερος principalior : -ώτατος principalissimus
κυρίττω preconizo (= κηρύττω)
κύστις patella, vesica
κύτος kytos, moles
κυττάριον domuncula
κύτταρος domuncula
κύω *vide* κυέω
κύων canis
κῶλον kolum
κωλύω prohibeo
κωμῳδία comedia

λάβρος festinans : -ότερος festinans magis
λαιαί lapides, laye
Λακωνικός Laconicus
λαμβάνω accipio, capio, sumo : ληπτέον sumendum
λαμπρός fulgidus
λαμπτήρ lucerna
λανθάνω lateo
λεαίνω commineo : -όμενος comminutus
λέγω aio, dico : λεκτέον dicendum, pdemonstrandum : ῥητέον dicendum
λεῖος levis, planus : -ότερος levior
λειότης levitas
λείπω deficio, relinquo
λέκιθος vitellum
λεπιδωτός squamatus, squamosus
λεπίς squama
λεπτοδερμότατος subtilissime pellis
λεπτός subtilis, tenuis : -ότερος subtilior : -ότατος subtilissimus, tenuissimus
λεπτότης subtilitas, tenuitas
λεπτότριχος subtilium pilorum
Λέσβος Lesbus
λευκαίνομαι albificor, albus efficior
λεύκη alba
λευκόθριξ albi pili
λευκός albus : -ότερος albior
λευκότης albedo
λευκόχροος qui colore albi
λέων leo : — θῆλυς leena
Λεωφάνης Leofanes
λήγω desino
λίαν valde
Λιβύη Libia
λίθινος lapideus
λιθόομαι : λελιθωμένος lapideus
λίθος lapis
λιθωδέστερος magis lapideus
λιμναῖος paludosus
λίμνη stagnum
λιμνοθάλαττα stagnum marinum
λιμ(ν)όστρεα limostrea
λίνον linum
λιπαρός pinguis, pviscosus : -ώτερος pinguior
λογικός logicus
λόγος ratio, sermo
λοιδορία maledictio
λοιπός reliquus
λόφουρος siubatus : -ρων ploforum
λύκος lupus
λύχνος lucerna
λύω solvo : -τός solubilis

μάθησις disciplina
μακρόβιος longe vite : -ώτερος longioris vite
μακρός longus : -ότατος longissimus
μαλάκια malakia
μαλακόδερμος malakodermus
μαλακόθριξ mollium pilorum
μαλακός mollis
μαλακόστρακα malakostraka
μαλακότης pmollitia, mollities
μαλάττομαι mollificor
μαλθακός mollificabilis
μᾶλλον magis, maius, maxime : μάλιστα maxime
μανθάνω disco

μανός rarus : -ότερος rarior
μανότης raritas
μαντεύομαι divino
μαρτύριον testimonium
μαστιγόω verbero
μαστός uber
μάταιος vanus
μάτην frustra, vanum
μαχαίριον cultellus
μάχη pugna
μεγαλοφωνία ˢmagnifonia, ᵖmegalofonia
μεγαλόφωνος magne vocis, magnifonus, ᵖmegalofonus
μέγας magnus, magnitudo : μείζων maior, magis : μέγιστος maximus
μέγεθος magnitudo
μέθεξις ᵖparticipatio
μέθη ebrietas
μεθίσταμαι transferor : -ιστάμενος, μεταστάς, μεθεστώς, -στηκώς translatus
μέθοδος ars, methodus
μεθόριος conterminus
μείς mensis
μελαίνω nigresco
μελανία nigredo
μελανόθριξ nigri pili
μελανόμματος, μελανόφθαλμος nigrorum oculorum
μέλας niger : -άντερος nigrior
μέλι mel
μέλιττα apis
μέλλω volo : -ων futurus
μέλος membrum, particula
μέν quidem : -τοι tamen
μένω maneo
μερίζομαι dividor, partior
μέρος pars, ᵖmembrum : κατὰ — particulariter
μέσος medius
μεσότης intermedium
μετά *cum gen.* cum : *cum acc.* circa, post : *adv.* postquam
μεταβαίνω pertranseo, transeo
μεταβάλλω permuto
μετάβασις transgressio, transitio
μεταβλητικός translativus
μεταβολή permutatio
μετακινέομαι permutor
μεταλαμβάνω accipio, participo, recipio, transumo
μετάληψις transumptio
μεταξύ intermedius, medium
μεταπίπτω permutor
μετάστασις translatio, transmutatio
μετασχηματιζόμενος transformatus
μεταφέρω transfero
μετάχοιρον metakhoiron, postporcellus
μεταχωρέω ᵖdecido, transferor
μετέχω participo
μετόπωρον autumpnus
μετρέομαι mensuror
μετριάζων mensuratus, moderatum habens
μέχρι quousque, usque (ad) : -περ ἄν οὗ usque quo utique
μή nequaquam, non : -δὲ neque : -δέποτε numquam : -κέτι non adhuc, non iam : -πω nondum : -τε neque, non
μῆκος longitudo
μήν mensis
μήν : ἀλλὰ — at vero, sed adhuc, sed et, ᵖsed tamen : οὐ — ἀλλά non solum sed et
μῆνιγξ mininga
μήτηρ mater
μήτρα mater (?), matrix, ᵖvulva
μήτρα (τῶν σφηκῶν) metra
μηχανάομαι ingenior : -ήμενος conditus
μίγμα mixtura
μίγνυμι commisceo, misceo
μικρός modicus, parvus : -ν parum : -οὗ δεῖν fere
μικρότης parvitas
μικροφωνία ᵖmicrofonia, parvifonia
μικρόφωνος microfonus, parve vocis, ˢparvifonus
μικτός mixtus
μίξις commixtio, mixtura
μόλις vix

μολύβδαινα plumbea
μοναχῶς singulariter
μόνιμος mansivus
μόνος solus
μονοτοκέω monotokizo
μονοτοκία monotokia
μονοτόκος monotokos
μονόχροος, μονόχρως monokhroos, unius coloris
μόριον pars, particula
μορφή forma
μόσχος vitulus
μουσικός musicus
μυθολόγος fabulator
μυῖα musca
μυκτήρ naris
μύλη myla
μυξώδης muscosus
μύρια decemmilia
μυριετής decem milium annorum
μύρμηξ formica
μῦς mus
μωλύνομαι : τὰ -όμενα molynsin passa
μώλυνσις molynsis
μῶνυξ, μώνυχον unius unguis (ungule)

ναῦμα fluentum
ναυτικός navalis
νεκρός mortuus
νέος iunior, iuvenis, pnovus, srecens : -ώτερος iunior
νεότης iuventus
νεοττιά nidus
νεοττός catulus, pullus
νεύρινος nerveus
νεῦρον nervus
νευρώδης nerveus, nervosus
νευστικός natativus
νεφροί renes, renunculi
νικάω vinco
νοέω intelligo
νοητικός intellectivus
νομεύς pastor
νομίζω pintueor, puto
νοσέω langueo
νόσημα languor
νοσηματικός, νοσηματώδης, νοσώδης languorosus
νόσος egritudo, infirmitas, languor
νότιος australis
νότος auster
νοῦς intellectus
νυκτάλωψ nyctalops
νυκτερινός nocturnus
νύκτωρ noctu
νύμφη nymfa
νῦν nunc, presens
νύξ nox

ξενικός advena
ξηραίνω desicco, sexsicco
ξηρός pdurus, siccus : -ότερος siccior
ξηρότης siccitas
ξίφος gladius
ξύλινος ligneus
ξύλον lignum
ξυόμενος carpinatus : -μένοις decisione facta (?)

ὀγδόατος octavus
ὄγκος moles
ὀγκώδης ponderosus : -δέστερος smaioris molis, pponderosior
ὅδε hic
ὀδοντοφυέω dentes produco
ὁδός : πρὸ ὁδοῦ pcitius, in promptu, previum, pprompte
ὀδούς dens
ὅθεν unde : — ἄν undecumque
ὅθι ubi
οἶδα scio
οἰκεῖος conveniens, proprius
οἰκέτης minister
οἰκία domus
οἰκοδομέω edifico
οἰκοδόμησις edificatio
οἰκονομία dispensatio
οἰκονόμος yconomus
οἶνος vinum
οἴομαι puto : -ητέον existimandum putandum
οἷος qualis, quasi : -τε *cum inf.* potest, possibilis : -ν puta, quasi, sicut,

velut, ut, ut puta : -περ qualis quidem
ὀκτάμηνα octo mensium
ὀλίγαιμος pauci sanguinis
ὀλιγάκις raro
ὀλιγόγονος oligogonus, [s]paucigonus, paucorum pullorum
ὀλιγόθερμος pauce caliditatis, pauci caloris
ὀλίγος modicus, [p]parvus, paucus : -ιστος paucissimus
ὀλιγόσπερμος pauci spermatis
ὀλιγότης paucitas
ὀλιγοτοκέω oligotokizo : -οῦν oligotokus
ὀλιγοτοκία oligotokeia
ὀλιγοτόκος oligotokos, [p]paucorum paritivus
ὀλιγοχούστερος minus coitivus
ὅλος omnis, totus : -ως omnino, totaliter, universaliter
ὁλόχροος olokhroos
ὁμαλός regularis
ὄμβριος pluviosus
Ὅμηρος Homerus
ὁμιλία applicatio, coitus, collocutio, copulatio
ὄμμα oculus
ὁμογενής eiusdem generis : -ῆ omogenea
ὁμοειδής eiusdem speciei, similis speciei
ὁμοιομερῆ omiomera, similium partium
ὅμοιος similis ; -ως similiter
ὁμοιότης similitudo
ὁμοιοτρόπως simili modo
ὁμοιόομαι assimilor
ὁμολογούμενος confessus
ὄμορος omoros
ὁμόφυλος eiusdem tribus
ὁμόχρως eiusdem coloris
ὀμφαλός umbilicus
ὀμφαλώδης umbilicalis, umbilicosus
ὁμώνυμος equivocus : -ως equivoce
ὅμως tamen : — δὲ [s]attamen
ὄνομα nomen
ὀνομάζω [s]nomino
ὄνος asinus
ὄνυξ unguis
ὀξύνομαι acetosus fio
ὀξύς acutus : -ύτερος acutior
ὀξύτης acumen
ὀξυφωνία vocis acumen
ὀξύφωνος acute vocis, acutifonus, oxyfonus : -ότερος acutioris vocis, magis acutifonus
ὀξυωπός acute intuens, acuti visus
ὅπῃ ubi
ὄπισθεν posterius
ὀπίσθιος posterior
ὀπισθουρητικά que posterius mingunt
ὁπλή ungula
ὅπλα arma
ὁποῖος qualis
ὀπός coagulum, formans
ὁποσοσοῦν quantuscumque
ὁπόταν [s]ubicumque, [p]quandocumque
ὁπότε quando
ὁπότερος quicumque : -οῦν quicumque
ὅπου ubi : — ἄν ubicumque
ὀπτάω : -ώμενος assatus : ὠπτημένος decoctus
ὅπως [s]quatinus, ut : -δήποτε qualitercumque
ὅρασις visio
ὁρατικός visivus
ὁρατός visibilis
ὁράω video : -ώμενος visibilis
ὀργανικός organicus
ὄργανον instrumentum, organum
ὀργάω commotus sum, permotus sum : -ῶν [s]dispositus (?), [p]aptus
ὀργυιά passus
ὀρεύς [p]mula, mulus
ὀρθός rectus : -ότερος rectius : -ῶς recte
ὁρίζω determino, distinguo
ὁρμάω impetum facio : -άομαι ortum habeo
ὁρμή impetus
ὄρνεον, ὄρνις avis
ὅρος terminus

ὄρυγμα fovea
Ὀρφεύς Orfeus
ὄρχις testiculus
ὅς qui : — ἄν quicumque
ὀσμάομαι odoro
ὀσμή odor
ὅσος quicumque : καθ' -ν quantum : — ... τοσοῦτος quantus ... tantus : -περ quantus quidem, quicumque quidem : -περ ... τοσοῦτος quantus quidem ... tantus
ὅσπερ qui, qui quidem
ὅστις ποτέ qui quidem
ὁστισοῦν quicumque
ὀστοῦν os
ὀστρακηρός : οστρακηρος
ὀστρακόδερμα ostrakoderma
ὄστρακον testa
ὀστρακώδης testeus
ὄστρεον ostreum
ὀσφραίνομαι odoro
ὀσφραντικός odoratus
ὄσφρησις odoratus, olfactus
ὀσφύς lumbus
ὀσχέα oskhea
ὅταν cum, quando
ὁτέ aliquando, cum, quando, quandoque : ἔστιν — aliquando
ὅτι quia, quod : — μάλιστα quam maxime
οὗ ubi : -περ ubi quidem
οὐ non : — μήν non tamen : — μὴν ἀλλά non solum sed et : — μόνον ... ἀλλὰ καί non solum ... sed et
οὐδέ neque, non
οὐδείς nullus : -δέν nichil : -μία neque una : -θέν ... πω nullus (nichil) umquam : -είς ... πώποτε nullus ... umquam
οὐδέτερος neuter
οὐκ ... οὐθείς neque ... aliquod, non ... aliquod : οὔ ... πω nodum, non utique
οὐκέτι non adhuc, non amplius
οὔκουν non igitur
οὐλή cicatrix
οὖλος crispus
οὐλόθριξ crisporum pilorum
οὐλότης crispitudo
οὖν igitur
οὐραῖον caudale
οὐρανός celum
οὐρέω mingo
οὔριον scorruptum, pουριον
οὖρον urina
οὖς auris
οὐσία substantia
οὔτε neque : — ... οὐδείς neque ... aliquis : — ... τε neque ... que, neque ... autem : — ... τε οὐκ neque ... et non
οὗτος hic, ipse, iste : πρὸς τούτοις adhuc : ταύτῃ ex hac parte, hac, sic : οὕτως sic, sicut
ὀφθαλμός oculus
ὄφις serpens
ὀχεία coitus, concubitus, genitura
ὀχετός canalis
ὀχευτικός coitivus, multi coitus
ὀχεύω coeo : -ομαι pcoeo, coitum patior : -μένη coitu tacta, impregnata, pokheuta
ὀψέ tarde, sero
ὄψις aspectus, visus

πάγος congelatio, gelu
πάθημα passio
παθητικός passivus
πάθος passio
παιδίον puer
παῖς puer
παλαιότερος antiquior
παλαιούμενος inveteratus
πάλιν iterum, rursum
παμμεγέθης pmulte magnitudinis, somnino maximus
πάμπαν omnino
παμφαγώτερος panfagoteros
Παναθήναια Panathenea
πανσέληνος plenilunium
πανσπερμία panspermia
παντάπασιν omnino
πανταχοῦ ubicumque
παντελῶς omnino
πάντῃ ubique, undique

παντοδαπός omniformis, omnimodus : -ώτερος omniformior
πάντως semper, omnimodo
πάνυ valde
πάππος avus
παρά *cum gen.* ab : *cum acc.* circa per, preter, secus, secundum
παραβάλλω proicio
παραβλαστάνω germino, iuxta germino, secus produco
παράδειγμα exemplum
παρακλίνω adclino
παρακολουθέω consequor
παραλλάττω permutor
παράπαν omnino
παραπίπτω incido
παραπλήσιος similis : -ως similiter
παράπτωσις incidentia
παρασκευάζω preparo
παρατρέπομαι vertor
παραφύομαι propago
παράφυσις parafysis
παραχρῆμα confestim
πάρδαλις pardalis
πάρεγγυς prope, propinquus
πάρειμι : -ών presens
παρεκβαίνω degenero, transgredior
παρεκτρέπω : -τετράφθαι ᵖobstructos nutritione (!), ˢtransversatos esse
παρεμπίπτω incido
παρέρχομαι transeo
παρέχω exhibeo
παρήκω provenio
παρίημι : παρέντας τὴν σύντομον habentes in promptu
πάροδος transitus
παροιμιάζομαι proverbialiter dico
πᾶς omnis, totus : διὰ παντός semper : πάντῃ ubique, undique
πάσχω patior
πατήρ pater
παύομαι cesso
πάχνη pruina
πάχος grossities
παχυδερμότερος grossioris pellis
παχύνομαι ingrossor, inspissor
παχυτριχώτερα grossiorum pilorum
παχύς grossus, spissus : -ύτερος grossior, spissior : -ύτατος grossissimus
παχύτης grossities, spissitudo
πεζά (τὰ) campestria, gressibilia, gressiva
πεζευτικός gradiens
πεζεύω : τὰ -οντα ˢcampestria, ᵖgressiva
πείθομαι persuadeor
πεῖρα experientia
πειράομαι conor, tempto : -ατέον temptandum
πέλεκυς dolabra
πέλομαι impleo
πέντε quinque : πέμπτος quintus
πεπτικός digestivus : -ώτατος ˢmaxime digestivus
περαίνω termino. transeo
πέρας ᵖfinis, terminus
πέρδιξ perdix
περί *cum gen.* circa, de, pro : *cum acc.* circa
περιγίγνομαι circumfio, evenio, fio : -όμενον plus factum
περιγραφή circumscriptio
περίειμι circumsto, circum sum, in circuitu sum
περίειμι circueo
περιελιττόμενος circumvolutus
περίεργον superfluum
περιέχω contineo : -ων ambiens, circumdans, continens
περιίσταμαι circumsto
περικάρπιον pericarpium
περίκειμαι circumponor
περιλαμβάνω amplector, circumcapio, comprehendo
περιλητικός circumplexivus
περίληψις comprehensio
περίνεος perineus
Πέρινθος Perinthus
πέριξ in circuitu
περιξηραίνομαι : -ανθείς in circuitu desiccatus
περίξηρον perixeron
περίοδος periodus

περιπλέκομαι circumplector
περιστερά columba
περιστερώδης columbeus
περιτείνομαι circumtendor
περιτίθεμαι circumpono
περιττεύω superfluo
περιττόν superfluum
περίττωμα superfluitas, superfluum
περιττωματικός superfluitatis : τὰ -ά superfluitates : -ώτερος amplioris superflui : -ώτατος (?) pplenissimus superfluo
περίττωσις superfluitas
περιφέρεια periferia
περιφερής : τὸ -ές spericum
περιφορά circulatio
περιφύω : -πέφυκεν circumnatum est : -ύομαι circumnascor
πέττω digero
πέψις digestio
πῇ quo, quomodo, secundum quid
πήγνυμι scoagulo, condenso, congelo, induro, pperinduro : -ύμενος compactus : πεπηγώς congelatus
πηλός lutum
πῆξις coagulatio, condensatio
πηρόομαι orbor : πεπηρωμένος, πηρωθείς orbatus
πήρωμα, πήρωσις orbatio
πιθανός persuasibilis, probabilis
πῖλος pileus
πιμελή pinguedo, ssagimen
πιμελώδης : τὸ -ες squod sagiminosum : pquod ut adeps
πίνναι pine
πίνω bibo
πιότης pinguedo
πίπτω incido
πιστεύω credo, pprobo : -τέον credendum
πίων pinguis : -ότερος pinguior
πλάγιον latus
πλανάομαι erro
πλάξ acc. pl. πλάκας placas
πλάσις plasmatio
πλασματίας ficticius, fictionis, pfictivus
πλασματώδης quasi figmentum
πλάττω : -οντες plasmantes : πεπλασμένος formatus
πλατύς latus
πλειστάκις multotiens
πλείων amplior, maior, multus, plus, plurimus : πλεῖστος amplior, maximus, multo maior, plurimus : ὡς ἐπὶ τὸ — ut in plurimis
πλεκτάνη plectana
πλεονάζω excedo, habundo
πλεονάκις frequentius, pluries
πλεονασμός pleonasmus
πλεοναχῶς multipliciter
πλευρά latus
πληγή plaga
πλῆθος multitudo
πληθύω : -ων multiplicatus
πλῆκτρον scalcar, pplectrum
πλήν nisi, preter, preterquam, verumptamen
πλήρης plenus
πληρόω impleo
πλησιάζω appropinquo, approximo, propinquo
πλησίον propinquus, proxime, squod vicinum, svicinitas
πλοῖον navis
πλοκή plicatura
πλοῦς : ὁ — oplous
τὰ πλωτά natatilia, natativa
πνεῦμα spiritus
πνευματικός spirituosus
πνευματόομαι spiritu repleor, — inflor
πνεύμων pulmo
πνίγω suffoco
πόα sherba, pviror
ποθέν alicunde
πόθεν unde
ποῖ quo
ποιέω facio : -ῶν factivus
ποιητής poeta
ποιητικός factivus
ποικίλλομαι varior
ποικίλος varius : -ώτερος magis varius

ποῖος qualis, quis
ποιός qualis : *τὸ -ν* quale, quod quale
πολιά canities
πολιόομαι canesco
πολιός canus
πολιότης canities
πολλάκις frequenter, [p]frequentius, multotiens, sepe
πολλαπλάσιος multo maior
πολλαχῆ undique
πολλαχοῦ in multis locis
πολλαχῶς multipliciter
πολυαιμέω multum sanguino
πολύγονος [s]multi seminis, polygonus : *-ώτατος* maxime polygonus
πολυκαρπέω multum fructifico
πολυκέφαλα multorum capitum
πολυμερῆ multarum partium
πολυμιγής multe mixionis
πολύμορφος multiformus
πολύπους multipes, polypus
πολύς multus : *ἐπὶ πολύ* ad plus : *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ* ut (ad) frequenter, ut ad multum, ad plus, (ut) in pluribus : *ὡς τὰ πολλά* ut plura, ut in pluribus
πολύσαρκος carnosus
πολύσπερμος multi spermatis, polyspermus
πολυσχιδής multe scissionis, [p]polyschides
πολυτοκέω multum (-a) pario, polytokizo, polytokos sum
πολυτοκία polytokia
πολυτόκος polytokos : *-ώτερος* magis polytokos : *-ώτατος* maxime polytokos
πολυφαγία polyfagia
πολυχοέω multa impendo, — fundo
πολύχοος multe fusionis
πολύχρηστος multum utilis
πολυχρόνιος multi temporis
πολύχροος (*-χρως*) multicolor, multorum colorum, plurium colorum, polykhroos
πομφόλυξ ampulla
πονέω laboro
πονητικός laboriosus
πόνος dolor, labor
πόντιος pontinus
Πόντος Pontus
πορεύομαι procedo, progredior, vado
πορευτικός [p]gressibilis, gressivus, processivus, progressivus
πορίζομαι acquiro
πόρος meatus, porus
πόρρω longe : *-ώτερον* longius, remotius : *-ωτέρω* longior(-ius) : *-ωτάτω* longissimum : *-θεν* longe, a longe, de longe, a remotis
πορφύραι purpure
ποσός (*-ν*) quantus(-m)
ποτάμιος fluvialis
ποταμός fluvius
πότε quando
ποτέ aliquando, quando, quandoque, quidem
πότερος uter : *-ν ... ἤ* utrum ... aut : *-έρως* qualiter
πότιμος potabilis : *-ώτερος* magis bibilis
ποῦ quo
που alicubi
πούς pes
πρᾶγμα res
πραγματεύομαι negotior
πρακτικός activus
πρανής : *-ές* [s]dorso, [p]pranes : *πρὸς τὰ -ῆ* [s]ad dorsum : *τὰ -ῆ* [s]dorsalia, [p]prana
πρᾶξις actio
πράττω operor
πρεσβύτερος senior
πρίν ante, antequam, priusquam : — ... *ἤ* prius ... quam
πρό cum gen. ante, pro : *-ὁδοῦ* [s]previum, [p]prompte, in promptu
προάγω adduco
προβαίνω procedo
πρόβατον ovis
πρόβλημα problema
προβολή [s]prominentia ante, protectio, *-ήν* [p]provolem

πρόγονοι progenitores
πρόειμι emitto, procedo, provenio
προεκτίθεμαι preexpono
προέρχομαι procedo, provenio
πρόεσις emissio
προθυμέομαι intendo
προίημι emitto, ᵖpario, ᵖprocedo, proicio
προλαμβάνω accipio
προλέγω : -ειρημένος predictus
προλεπτύνω macero
προμήκης protensus
προοδοποιεῖται preambulum fit
προοχεύομαι prius coitum patior
πρός *cum dat.* ad, apud, cum, penes : — τούτοις adhuc : *cum acc.* ad, apud
προσαγορεύω appello
προσάπτω adapto
προσαρμόττω : -οντες adaptati
προσαρτάομαι adaptor
προσβιάζομαι angarior
προσγίγνομαι advenio, adiungor
προσδεῖται indiget, opus est
προσεγχέω : -εγχυθείς infusus
προσεδρεύω : -ων oblatus
πρόσειμι adsum
πρόσειμι advenio
προσέοικα : -κώς secundum ... assimilatus
προσέρχομαι accedo, advenio, provenio
προσέχω adhibeo
προσήκω convenio
προσήνεμα exposita ventis
πρόσθεν anterius
πρόσθετον ᵖadicibile, ᵖappositio, ˢapposition
προσθήκη appositio
πρόσθιος anterior
προσίσταμαι procedo
προσκάω incendo
πρόσκειμαι apponor
προσλαμβάνω assumo
προσόμοιος assimilatur *cum dat.*
προσπίπτω incido
προστίθημι appono : *vide* πρόσθετον
προσφατώτερος recentior
προσφύεται adnascitur : -πέφυκε adnascitur, adnatum est
πρόσφυσις adnascentia
πρόσωπον facies
προτερέω anticipio, prioro
πρότερος prior : πρῶτος prius : -ν primum, primo, prius
προ ὑπάρχω preexisto, ᵖprius existo
πτερόν penna, pluma
πτερύγιον pinnula
πτέρυξ ala, ᵖpenna
πτερωτός alatus, plumatus, plumosus
πτηνός volativus, volatilis
πτητικός volativus
πτίλον ˢprima pilatura (?), ᵖπτιλα
πτόησις petulantia
πτόρθος germen
πτύελον sputum
πυγμαῖος pygmeus
πυετία coagulum, ˢformabile, ᵖpytia, ᵖπυετια
πυθμήν culmus
πυκνόομαι inspissor
πυκνός spissus : -ότερος spissius
πύον sanies
πῦρ ignis
πυρόομαι : -ούμενος ignitus
πυρός granum frumenti
Πύρρα Pyrra
πυρρός rufus
πυρρότης rufedo
πυρώδης igneus
πω umquam, utique
πωλίον pullus
πώποτε umquam
πῶς qualiter
πως aliqualiter, qualiter

ῥᾴδιος facilis : -ως facile
ῥαθυμότερος inconsideratius
ῥάχις spina
ῥεῖ fluit
ῥέπω declino, inclinor
ῥεῦμα reuma
ῥήγνυμι fluo, rumpo
ῥῆξις ruptura
ῥιγόω algeo, ᵖριγωσασα

ῥίζα radix
ῥίνη rina
ῥινοβάτης rinobata
ῥίς naris
Ῥόδος Rodus
ῥοπή inclinatio
ῥύγχος rostrum
ῥύσις fluxus
ῥυτιδοῦται rugatur

σαπρός putribilis, putridus
σαπρότης putredo, putrefactio
σαρκίδιον carneum
σαρκώδης carneus
σάρξ caro
σατυρία satyria
σάτυρος satyrus
Σαυροματικός Sauromaticus
σαῦρος(-ρα) slacertus, psaura, psaurus
σαφής planus : -ως plane
σείομαι concutior
σελάχη selakhe
σελαχώδης selakhodes, selakhe
σελήνη luna
σημαίνω psignifico
σημεῖον signum
σήπομαι corrumpo, putrefio, putresco : — όμενος corruptus, putrefactus
σηπία sepia
σῆψις putredo, putrefactio
σθένω : -ων validus
σιαγών mandibula, maxilla
σίδηρος ferrum
σικύα ventosa
σῖτος sfrumentum, psitus
σκεδάννυμι dispergo
σκέλος crus, skelia, tibia
σκεπάζω protego, tego, tueor, velo
σκέπασμα operculum
σκεπαστικός servativus
σκέπη coopertura, tutela, pumbraculum
σκέπτομαι considero : -τέον considerandum
σκευωρία habitudo
σκέψις consideratio, speculatio
σκληρόδερμος duripelleus, sklirodermus
σκληρόθριξ : -τριχες durorum pilorum
σκληρός durus : -ότερος durior
σκληρότης duritia, durities
σκληρύνω induro
σκοπέω intendo : -ούμενος intuens
σκότος tenebre
Σκύθαι Scythe
σκύμνος catulus
σκωληκοειδής vermicularis
σκωληκοτοκέω vermifico pad modum vermium pario : τὰ -κοῦντα vermificantia : τὰ -κούμενα vermificata
σκωληκοτόκος vermificans, vermificus
σκωληκώδης vermiformis, vermosus
σκώληξ vermis
σκώπτω derideo
σομφός inanis
σπάνιος rarus : -ώτερος rarior
σπάνις raritas
σπάραγμα palmes
σπάσις attractio
σπάω attraho, traho
σπείρω : τὰ -όμενα sseminantia, pseminata
σπέρμα semen, sperma, pseminatio
σπερματικός spermaticus : -ώτατος maxime spermaticus
σπλάγχνα viscera
σπλήν splen
σπόρος psemen
σπουδάζω studeo
στάζω sisto
στασιμώτερος morosior
στάσις stabilitas, statio
στενός angustus : -ώτερος strictior
στενότης angustia
στενοχωρής angustus
στενοχωρία angustia
στερεός solidus : -ώτερος solidior
στερεόω : -οῦσθαι ssubtilius exprimere (?), psolidari
στερέω : ἐστερημένος privatus
στέρησις privatio
στερίσκομαι : -όμενος privatus

στερρός compactus, ᵖdurus, ˢsolidus
στερρότης soliditas
στήμων liciatorium
στίγμα stigma
στιφρός compactus, coniacens, immobilis : -ότερος coniacens magis
στοιχεῖον elementum, ordinatio
στοιχηδόν ordinatus
στόλος funis (?), protractio
στόμα os
στραγγουρία stranguria
στρέφω verto
στρογγύλος rotundus
στρομβώδης strombodeus
στρουθός passer : — ὁ Λυβικός ˢstrutio (ᵖστρουθος) Libicus
συγγένεια cognatio, syngeneia
συγγενής cognatus
συγγίγνομαι commisceor : -ομένη *cum dat.* cognita a
συγκαταβαίνει coaccidit
συγκαταγηράσκω consenesco
σύγκειμαι componor
συγκεράννυμι : -κραθείς contemperatus
συγκρίνω congrego
σύγκρισις concretio
συγχέω confundo : -κεχυμένος confusus
συκῆ ficus
συλλαβή syllaba
συλλαμβάνω concipio
συλλέγω colligo
συλλείβω : -βεται ˢconcipitur (?), ᵖcontinetur (?)
συλληπτικός conceptivus
συλλογίζομαι syllogizor
συλλογισμός syllogismus
συμβαίνω accido, contingo, convenio, evenio
συμβάλλω : -ομαι confero : -εται comparatur, concausa est
σύμβολον symbolum
συμμεταβάλλω permutor, simul permuto(r)
συμμετρία commensuratio
σύμμετρος commensuratus, proportionatus : -ως commensurate, mensurate
συμμίγνυμι immisceor, simul misceor
σύμμιξις commisceo
συμμύω concludor
συμπείθω persuadeo
συμπέττω condigero, digero, simul digero
συμπίπτω concido, contingo, evenio, incido
συμπλάττω compono
συμπλέκομαι complector, connector
συμπλοκή complexio
σύμπτωμα symptoma
συμφέρω confero, expedio
συμφθίνω simul detrimentum patior
συμφύομαι concludo, connascor : -πέφυκεν simul natus est : -πεφυκώς conclusus, ᵖsimul natus
συμφυής connaturalis
σύμφυσις ᵖaduuatio, ˢconnascentia
σύμφυτος complantatus, connaturalis
συνάγω conduco, congrego : -ομαι copulor
συναθροίζομαι : -σθέν conglobatum
συνάθροισις congregatio
συναίτιος concausa
συνακολουθέω consequor
συναλίζομαι collino
σύναμμα conventus
συνάπειμι simul tollor
συναπέρχομαι congredior, simul abeo
συναποθνήσκω commorior
συνάπτω copulor, pertingo : -ων coaptatus, copulatus
συναρμόττω coaptor
συναρτάω copulor
συναυξάνω coaugeo
σύναψις coniunctio
συνδυάζομαι coeo, combinor, copulor
συνδυασμός coitus, combinatio
σύνεγγυς prope
σύνειμι convenio
συνείρω connecto

συνεκκλύζομαι scoexcludo, pexcludo
συνεκκρίνω coexpello, simul segrego
συνεκτίκτω simul part rio
συνεξατμίζω simul evaporo
συνεξέρχομαι coegredior, simul exeo
συνεξικμάζω scoevanesco
συνεράω confringo
συνεργάζομαι cooperor
συνέρχομαι convenio
συνεχής continuus : *-ές* continue : *τὸ -ές* scontinentia, pcontinuitas
συνέχω contineo : *-ομαι* psimul habeo, ssimul hereo
συνήθεια scoassuetudo, consuetudo, pmorum concordia
σύνθεσις compositio
συνίστημι consisto, constituo, consto, constare facio, existo, fio
συννοσέω simul langueo
σύνοδος concursus, conventus
σύνολος totus
συνοράω considero, video
συνουσία coitus, copulatio
σύντασις contractio, psimul tensio
συντείνω contendo
συντελέω facio ad : *-έομαι* perficior
σύντηγμα colliquamen, tabes
συντήκομαι contabescor
σύντηξις contabescentia
σύντομος sin promptu
συντονία vigor, virtus
σύντονος rigidus, robustus, vigorosus
συντρέφω : *-όμενος* connutricus
συντρέχω concurro
συνώνυμος synonimus
συρρεῖ confluit
σύσπασις contractio
συσπάω contraho
σύστασις compactio, consistentia, constitutio, existentia, p*συστασις*
σύστημα collectio, compactio, constitutio, sconstitutum, psystema
σφαῖρα spera
σφαιροειδής spericus
σφήξ vespa : *-κες* psfikes
σφόδρα valde : *-ότερος* vehementior
σφοδρότης vehementia
σφύξις pulsatio
σφύρα malleus
σχεδόν fere
σχῆμα figura, forma
σχηματίζω : *-ισθείς* figuratus
σχίζομαι ramificor : *-όμενος* scissus : *ἐσχισμένος* foratus
σχιζόποδα divisorum pedum
σχίσις divisio
σώζω salvo
Σωκράτης Socrates
σῶμα corpus
σωματικός corporalis, corpulentus, pcorporis
σωματόω : *σεσωμάτωται* scorpulentus factus est, pcorpulentus est *-όομαι* solidor
σωματώδης pcorporalis, corporeus, corpulentus, psolidus
σωτηρία salus
σώφρων : *-έστερος* temperantior

ταμιεύομαι : *-εται* cameratur, svarie flectitur : *-όμενος* pdistinctus, srepositus
τάξις ordinatio, ordo
ταράττω turbor
ταραχή turbatio
τάσις vel κατάτασις consistentia
τάττω ordino, statuo
ταῦρος taurus
τάχα forte
ταχύς celer, cito, velox : *-έως* cito, faciliter, velociter : *θάττων* velocior : *θᾶττον* citius : *ταχύτερος* celerior
ταώς p*ταως*, spavo
τε autem, et, -que, pquidem, vero
τείνω tendo : *τεταμένος* tensus
τεκμήριον argumentum
τέκνον filius, natus, proles, ppuer, pullus
τεκνοποιία tegnopia
τεκνόω genero
τέκνωσις parturitio, prolificatio, prolis factio

τεκταίνω : -όμενα ᵖfabricantia, ˢper artem facta
τεκτονική tectonica
τέκτων carpentarius, faber
τελέθω ˢexisto, ᵖperficio
τελειογονία teleiogonia
τελειόγονος perfectigonus
τέλειος perfectus : -ότερος perfectior : -ότατος perfectissimus
τελειοτοκέω perfecta pario
τελειόω, τελέω perficio : τελειούμενος consummatus, perfectus : τὰ -ούμενα que perficiuntur : -ωθείς perfectus : τετελεσμένος perfectus
τελείωσις perfectio
τελεσιουργέω perficio
τελευταῖος novissimus, ultimus
τελευτάω terminor, ultimor
τελευτή consummatio, ᵖultimum
τελέω *vide* τελείόω
τελματιαῖος telmatieus
τέλος finis : *(adv.)* in fine, tandem
τέμνω incido
τέρας monstrum, ᵖprodigium
τερατοτοκέω monstruosa pario
τερατώδης monstruosus, ᵖprodigiosus : -ες monstruositas : -έστερος ˢmonstruosissimum
τετράποδα quadrupedia
τέτταρες quattuor : -αρτος quartus
τέττιξ tettix
τευθίς teuthes, ᵖteuthis
τέχνη ars
τήθη avia
τήθυον tethyum
τήκομαι liquesco
τηρέω observo
τιθασσεύομαι nutrio
τίθημι pono : θετέον ponendum
τίκτω pario, parturio : ἡ τέκουσα ᵖexcludens, ˢparturiens : τὸ τεκεῖν partus : -όμενος cum emittitur
τίμιος honorabilis : -ώτερος honorabilior : -ώτατος honorabilissimus
τιμιότης honorabilitas
τις aliquis, quidam, quis : ἕνεκά του gratia huius
τίς quis : τίνα τρόπον quomodo : διὰ τί quare
τιτθεύομαι nutrior
τοι ᵖquidem
τοίνυν igitur
τοῖος qualis
τοιόσδε talis
τοιοῦτος hic, talis
τοῖχος paries
τοκετός gestatio
τόκος ᵖfetus, partus
τόνος tonus
τόπος locus
τοσοῦτος tantus, tot
τότε tunc
τράγαινα tragena
τραγάω ˢhircino, ᵖtrago : -ῶν ˢhircinus, ᵖtragosus
τραγίζω hircino
τράγος ˢhircus, ᵖtragus
τραχύς asper
τραχύτης asperitas
τραχυφωνία asperitas vocis
τρεῖς tres
τρέπομαι vertor
τρέφω alo, nutrio
τρίβω comminuo, contundo
τριγενής trigeneus
τρίγωνον triangulum
τρίτος tertius
τρίχωμα pilatura, pilositas
τρίχωσις capillatura, pilatura
τρίψις attritio
τροπή versio
τρόπος modus : ὅν -ν quomodo : τινα -ν quomodo
τροφή alimentum, cibus, nutrimentum
τρόφιμος nutritivus
τρόχος trochus
τρυγών turtur
τυγχάνω contingo, participo, sortior : ὅ τι ἔτυχε ᵖquod fortuiter : ὅ τυχών quicumque : — *cum partic.* evenit *cum inf.*, existo *cum*

partic., sum *cum partic.*, forte *cum partic.*
τυχόντως contingenter
τύπος impressio
τυφλός ceceus

ὕαινα yena, ᵖυαινα
ὑγιάζομαι sanor
ὑγιαίνω sano : -άνας curatus : -ασθείς curatus, sanatus
ὑγιεινός sanus
ὑγιής sanus
ὑγραίνομαι humector
ὑγρασία humiditas
ὑγρός humidus : τὸ -ν humor : -ότερος humidior : -ότατος humidissimus
ὑγρότης humiditas
ὑδαρής ydares
ὑδατώδης ᵖaque, aqueus, aquosus
ὑδρωπιάω : -ῶν ydropicus
ὕδωρ aqua
υἱός filius
ὕλη materia
ὑλικός materialis
ὑμενώδης pelliculosus
ὑμήν pellis, pellicula, ymen
ὑπαίθριος sub divo
ὑπάρχω ᵖconsisto, existo, insum, sum
ὑπαρχή principium
ὑπεναντίως contrarie, subcontrarie
ὑπεναντίωσις subcontrarietas
ὑπέρ *cum gen.* super : *cum acc.* super
ὑπερβάλλω excedo, excresco, superhabundo
ὑπερβολή excessus, habundantia
ὑπερέχω excedo
ὑπερζέω superfervo
ὑπέρινος yperinus
ὑπεροχή excessus, habundantia, superhabundantia, susceptio
ὑπερπληρόω : -ούμενος repletus
ὑπηνέμια ypenemia
ὕπνος sompnus
ὑπό *cum gen.* ab : *cum dat.* sub *cum abl.* : *cum acc.* sub *cum abl.*, sub *cum acc.*
ὑπογράφω protraho, subscribo
ὑπογραφή subscriptio
ὑπόγυος adiunctus
ὑπόδημα calcius
ὑποδοχή susceptio
ὑπόζωμα succinctorium
ὑπόθεσις suppositio
ὑποκάτωθεν ˢdesubtus, ᵖsubter
ὑπόκειμαι supponor : τὸ -μενον obiectum
ὑπολαμβάνω existimo, suspicor : -ληπτέον existimandum
ὑπόλειμμα reliquia, residuum
ὑπολείπω deficio, relinquo : τὸ -όμενον quod relinquitur : τὸ λειφθέν quod relictum est
ὑπόλειψις defectus
ὑπόλοιπος residuus
ὑπόστασις ypostasis
ὑποτίθεμαι suppono
ὑποφέρω tolero
ὕπτιος supinus : -ν ˢapplicato ventre : τοῖς -ίοις ˢsecundum ventrem
ὗς porcus, sus
ὑστέρα matrix
ὑστερέω tardo
ὑστερίζω tardo
ὑστερικός matricalis, ystericus
ὑστερογενής novissimi generis, posterius
ὕστερος (-ν) post, posterior : ὕστατος ultimus
ὑφαίνω texo
ὑφηγέομαι : -ημένος subiectus

φαίνω luceo : -ομαι appareo, videor
φαλάγγιον falangion
φαλακρός calvus
φαλακρότης calvities
φαλακρόομαι decalvor
φάλλαινα balena
φανερός manifestus : -ῶς manifeste
φάσκω aio, dico
φάττα fassa
φαῦλος pravus : -ως prave
φέρω defero, fero
φεύγω refugio

φήμη fama
φημί aio, dico, inquam
φθάνω prevenio
φθέγγομαι clamo, enuntio, loquor, mugio, profero, resono
φθείρομαι corrumpor
φθίνω detrimentum patior, diminuo : -ων decrescens, deficiens, diminutus
φθίσις defectus, diminutio
φθορά corruptio
φιλία amicitia
φιλότης amicitia
φλέβιον venula
φλεβώδης venosus
φλέγμα flegma
φλεγμασία flegmasia
φλέψ vena
φοιτάω discurro, pertranseo
φολιδωτά folidota
φορά latio, motus, portirura
φορέω induo
φράζω dissero
φρέαρ puteus
φρονέω : τὸ -εῖν prudentia
φρόνησις prudentia
φρονιμώτερος prudentior : -ώτατος prudentissimus
φροντίζω curo
φυλακή custodia
φυλάττω custodio
φυλλοβολέω folia defluo, ᵖfolia proicio
φύλλον folium
φυλλορροέω foliofluo
φῦμα nascentia
φυσάω sufflo
φυσικός naturalis, physicus
φυσιογνώμων physiognomon
φυσιολόγος physiologus, ᵖphysiologizans, ᵖfilosofus
φύσις natura
φυτόν planta
φύω, -ομαι nascor : τὸ -όμενον quod nascitur, nascens, natus : πέφυκε aptus natus est, natus est
φώκη ˢbos marinus, ᵖφωκη
φωλεύω ᵖlatibula quero, ˢlatito
φωνή vox
φῶς lumen

χαίρω gaudeo
χαλεπός difficilis : -ῶς difficulter
χαλκευτική (ars) eris formativa
Χλακηδών Calcedon
χαλκός es
χάννη channa
χαρά gaudium
χαρακτήρ caracter
χάριν gratia
χαροπός varius
χασμάομαι oscito
χεδροπός ᵖkhedropa, ˢlegumen
χειμερινός hyemalis
χειμέριος hyemalis
χειμών hiems
χείρ manus
χείρων deterior, peior : -ριστος pessimus
χελιδών yrundo
χελώνη tortuca
χερσαῖος agrestis, terrestris
χέω : ἐν δ' ἐχύθη καθαροῖσι in fusione purgationum (?)
χήν anser
χιλιετής mille annorum
Χίοι ᵖchyoχιοι
χιτών tunica
χιών nix
χοῖρος porcus
χολή fel
χορδή corda
χόριον chorion, ᵖcorium, ˢcontinens locellus, locus
χοροειδής ˢambiens, ᵖcoroydalis
χράομαι utor
χρῆν oportebat
χρήσιμος utilis : -ώτατος maxime utile
χρῆσις usus
χρηστός utilis
χρόα color
χρονίζω tardo
χρόνιος ᵖmorosus, ˢtardus : -ώτερος maioris temporis, morosior
χρόνος tempus

χρυσαλλίς chrysallis
χρῶμα color
χρωματίζω coloro
χυμός humor
χώρα locus, regio
χωρέω cedo
χωρίζω [p]determino, segrego, separo
χωρίς sigillatim, separatim, seorsum
χωριστός separabilis, separatus

ψεύδομαι mentior
ψεῦδος [s]falsum, mendatium
ψιλότατος nudissimus
ψόφος sonus
[s]*ψύλλα* bibio, pulex
ψύξις frigiditas
ψυχή anima
ψυχή (= *papilio*) [p]*ψυχη*
ψυχικός animalis
ψῦχος frigus
ψυχρός frigidus : *-ότερος* frigidior : *-ότατος* frigidissimus
ψυχρότης frigiditas
ψύχω infrigido

ὠδίς parturitio
ὠθέω propello
ὠμός crudus
ᾠοειδής speciem ovorum habens, velut ovum
ᾠόν ovum
ᾠοτοκέω ovifico : *-οῦντα* ovificantia, qui ovificant : *-ήσαντα* cum ovificaverint, ovificantia : *-ούμενος* ovificatus
ᾠοτοκία ovificatio
ᾠοτόκος ovificans, ovificus
ὥρα hora, tempus
ὡς quam, quasi, quemadmodum, quod, sicut, tamquam, ut, velut
ὡσαύτως eodem modo, similiter
ὥσπερ quasi, quemadmodum, sicut, tamquam, ut, velut
ὥστε itaque, quare, ut
ὠφέλιμος proficuus
ὠχρός pallidus, rubens
ᾠώδης ovodis

Aristotelis Latini volumina sequentia iam edita sunt :

Codices descripserunt G. Lacombe, A. Birkenmajer, E. Franceschini, M. Dulong, L. Minio-Paluello : Pars Prior, Romae 1939 et Bruges 1957 [tertio imprimenda] ; Pars Posterior cum supplementis, Cantabrigiae 1955 [venit apud Cambridge University Press : £ 4.4.0] ; Supplementa Altera, Bruges 1961 [Frs b. 200,— : lig. 260,—].

Operum editiones :

I.1-5 Categoriae (Transl. Boeth., Edit. Compos., Transl. Moerbek., Lemmata Simplicii, Pseudo-Augustini Paraphr.), ed. L. Minio-Paluello : Bruges 1961 [Frs b. 320,— : lig. 400,—].

I.6-7 Categoriarum Supplementa : Porphyrii Isagoge, (Transl. Boeth., Fragm. Victorini), « Liber Sex Principiorum », Specim. Transl. Recent. Categ. : ed. L. Minio-Paluello adiuv. B. G. Dod : Bruges 1966 [Frs b. 300,— : lig. 370,—].

II.1-2 De Interpretatione (Transl. Boeth., Transl. Moerbek., Specim. Transl. Recent.), edd. L. Minio-Paluello et G. Verbeke : Bruges 1965 [Frs b. 250,— : lig. 310,—].

III.1-4 Analytica Priora (Transl. Boeth. recens. duae, Transl. Anon., Pseudo-Philop. Scholia, Specim. Transl. Recent.), ed. L. Minio-Paluello : Bruges 1962 [Frs b. 550,— : lig. 670,—].

IV.2 Analytica Posteriora (Transl. Anon.), ed. L. Minio-Paluello : Bruges 1953 [Frs b. 125,—].

IV.3 Analytica Posteriora (Transl. Gerardi), ed. L. Minio-Paluello : Bruges 1954 [Frs b. 125,—].

VII.2 Physica (lib. I. et II.1 : Transl. Vatic.), ed. A. Mansion : Bruges 1957 [Frs b. 75,—].

XI.1-2 De Mundo [editio altera] (Transl. Barthol., Transl. Nicolai; add. Transl. Rinucii, Argyropuli, Sadoleti, et Paraphr. Apulei necnon Specim. Transl. Recent.), edd. W. L. Lorimer, L. Minio-Paluello, G. F. Muscarella : Bruges 1965 [Frs b. 300,— : lig. 370,—].

XVII.2.v De Generatione Animalium (Transl. Moerbek.), ed. H. J. Drossaart-Lulofs. : Bruges 1966 [Frs b. 450,— : lig. 530,—].

XXIX.1 Politica (lib. I et II.1-11 : Transl. Moerbek. imperfecta), ed. P. Michaud-Quantin : Bruges 1961 [Frs b. 120,—].

XXXIII Poetica (Transl. Moerbek.), ed. E. Valgimigli, L. Minio-Paluello : Bruges 1954 [iterum imprimetur].

Sub prelo :

IV.1-4 Analytica Posteriora [editio altera partium IV.2 et IV.3 de quibus vide supra ; editio prima partium IV.1 (Transl. Iacobi) et IV.4 (Recensio Moerbek.)], ed. L. Minio-Paluello et B. G. Dod.

Date Due

bd

CAT. NO. 23 233 PRINTED IN U.S.A.

TRENT UNIVERSITY
0 1164 0308516 4

PA3895 .A3 1951 v.17
Aristoteles
Aristoteles Latinus.

DATE	ISSUED TO
	110961

110961